Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Clarissa, of de historie van eene jonge juffer, waarin de gewigtigste belangen des gemeenen leevens vervat zijn, in agt deelen

https://hdl.handle.net/1874/203167

CLARISSA.

OF DE

HISTORIE

VAN EENE

JONGE JUFFER.

WAARIN DE

GEWIGTIGSTE BELANGEN

DES

GEMEENEN LEEVENS

Vervat zijn.

Uit het Engelsch naar den Derden Druk vertaald.

IV. DEEL.

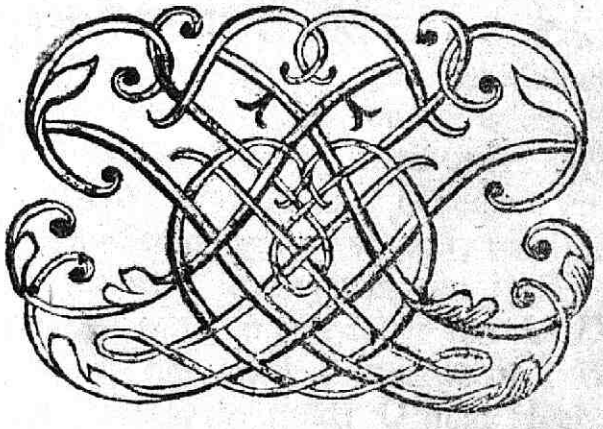

Te HARLINGEN.

Bij FOLKERT VAN DER PLAATS, Boekverkooper aan de Voorstraat 1753.

DE HISTORIE van Juffer CLARISSA HARLOWE.

VIERDE DEEL.

I. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD; *Schildkn.*

Dingsdag, den 2 van Maij.

MERCURIUS, gelijk de Fabelschrijver ons vertelt, eens de nieuwsgierigheid hebbende, om te weeten in welke agtinge hij stond onder de Stervelingen, kwam vermomd naar beneden, en vraagde, in eens Beeldhouwers winkel, naar den prijs van een Jupiter, daarna van een Juno, en zo voort van den een, en den ander van de *Dii majores*; en op het laatst, vraagde hij, Wat dat Beeld van *Mercurius* gold? O mijn Heer, zeide de Konstenaar, koop een van de anderen, en ik zal u dat voor niet op den koop toegeeven.

Hoe onnozel moet de God der dieven op de

neus gekeecken hebben, op deezen ſnuitſlag voor zijne grootsheid!

Zo gij ook! ——— Duizend ponden zoudt gij wel willen geeven voor het goed gevoelen van deeze enkele Lady ——— Dat zij ſlegts taamelijke gedagten van u had, en u haarer verkeeringe niet geheel onwaardig rekende, zou u gelukkig maaken. En toen wij te nagt, of liever van den morgen ſcheidden, deedt gij mij belooven u eenige regels te Edgware te zenden, om u te laaten weeten, wat zij denkt van u en uwe Broederen.

Uwe duizend ponden, Jan, hebt gij geheel behouden: Want zij heeft het hartlijkſt mishaagen in jeluij altemaal —— in u zo wel als in eenigen van de reſt.

Ik ben 'er ook droevig om, wat u belangt; om twee redenen —— De *Eene*, om dat ik denke, dat uwe beweegreden tot uwe nieuwsgierigheid Vreeze was, of Zelfs-bewuſtheid: Daar die van den Aarts-dief Grootsheid, ondraagelijke Grootsheid was: En daarom wierd hij te regt met ſchaamroode kaaken naar den hemel weg gezonden, en kon niet pochen ——— De *andere*, om dat ik bedugt ben, dat zo *gij* haar mishaagt, *ik* haar ook mishaage: Want zijn wij niet vogels van eener vederen?

Ik moeſt nooit van Hervorminge praaten, gaf zij mij te kennen, daar ik zulke metgezellen had, en zulk een vermaak ſchepte, als ik ſcheen te ſcheppen, in derzelver ijdele zotteklap.

Ik verbeeldde het mij niet meer mogelijk dan gij, Jan, dat zij in u lieden behaagen kon hebben: Maar evenwel, voor zo verre gij *mijne* vrienden zijt,

zijt, dagt ik dat eene perſoon van haare opvoedinge ſpaarzaamer zou geweeſt zijn met haare berispingen.

Ik weete niet hoe het is, Belford; dog de vrouwluij agten zig geregtigd om tegen ons alle vrijheid te gebruiken, terwijl wij onbeſchaafd, voorwaar, en ik kan niet zeggen wat al zijn; zo wij niet *haarenthalven*, een partij vervloekte leugens vertellen, en van zwart wit maaken —— ons dus veinzaarts leerende worden; en egter ons, op andere tijden, als bedriegers brandmerkende.

Ik verdeedigde u zo goed als ik konde: Dog gij weet wel, dat 'er niets dan eene bepleiſterende verdeedigínge te onderneemen was, bij eene van haare beginzelen.

Ik zal u eenige van mijne ingebragte verſchooningen in het kort opgeeven.

„ Voor de *reinen* ſcheen elke kleine overtree-
„ dinge ergerlijk: Egter zag ik niet, dat 'er iets
„ onbehoorelijks den geheelen avond geweeſt
„ was, het zij in de woorden of in het gedrag
„ mijner vrienden. Zommige luiden konden maar
„ praaten over *een* of *twee* onderwerpen: Zij
„ kon over *alle*: Geen wonder derhalven, dat
„ zij ſpraken van hetgeen zij beſt verſtonden; en
„ van enkel zinnelijke voorwerpen. Had zij ons
„ meer vereerd met *haar* geſprek, zij zoude
„ minder tegenzin in het *onze* gehad hebben;
„ want zij zag hoe iedereen bereid was met ver-
„ wonderinge haar te hooren, zo dikwijls zij haa-
„ re lippen opende. Gij, in 't bijzonder, hadt
„ gezegd, toen zij wegging, dat als zij ſprak, de

„ Deugd zelve ſprak: Dog dat gij met zulk een
„ ontzag waart aangedaen, na dat zij ons met ee-
„ ne aanmerkinge of twee over een onderwerp,
„ dat op de baan gebragt wierd, had begunſtigd,
„ dat gij, in haar gezelſchap, altoos ſchroomen
„ zoudt, dat dan het *meeſt* op u te zeggen zou
„ vallen, als gij bedoeldet daartoe het *minſt* ge-
„ legenheid te geeven.

Met ronde woorden zeide zij, dat zij geen behaagen had nog in mijne gezellen, nog in het huis, waarin zij was.

Ik had geen meer behaagen in het huis dan zij: Schoon het volk zeer gedienſtig was, en zij had bekend, dat zij 'er zelve minder tegen had, dan in het eerſt: En waaren wij niet in beſprek over een ander eigen huis?

Juffer Partington ſtond haar niet aan ——— Haare goederen mogten zo groot zijn als zij wilden, en zij had heel veel van haare goederen hooren ſpreeken, zij zou niet verkiezen om naauwe kennis met haar te maaken. Zij dagt dat het wat hard was in zulk eene moeijelijke omſtandigheid gebragt te worden, als zij giſteren avond gebragt was, daar 'er menſchen in het Voorhuis logeerden, met welke zij reden hadden om vrijer te zijn, dan met haar, na eene maar zo korte kennis.

Ik hield mij als of ik van deeze bijzonderheid ten uiterſten onbewuſt was; en wen zij zig daarover verder verklaarde, keurde ik Juffr. Sinclairs verzoek af, en noemde het vrijpoſtig.

Zij tilde *liſtiglijk* ligter over haare weigeringe van het meisje tot eene bedgenoot te neemen, dan zij 'er van *dagt*, dat konde ik wel zien; want het

het was duidelijk dat zij onderſtelde, dat 'er reden voor mij was om te denken, dat zij of *al te vies*, of *al te behoedzaam* geweeſt was.

Ik bood aan om mij geſtoord te toonen over Juffr. Sinclairs vrijmoedigheid.

Neen; daar ſtak juiſt niet veel in. Het was beſt het maar te laaten voorbijgaen. Men zou het mogelijk meer bijzonder in haar agten zulk een verzoek te weigeren, dan in Juffr. Sinclair hetzelve te doen, of in Juffer Partington te verwagten dat het wierd ingewilligd. Dog dewijl de luiden beneden zeer veel kenniſſen hadden, wiſt zij niet hoe dikwijls men haar in haare eenzaamheid mogt koomen ſtooren, indien zij daartoe voet gaf. En daar waaren inderdaad Wulpsheden in het gedrag van die jonge Lady, welke zij zo verre niet kon door de vingeren zien, dat zij naar eene naauwe gemeenzaamheid met haar zou wenſchen.

Ik zeide, ik had al zo weinig behaagen in Juffer Partington, als zij kon hebben. Juffer Partington was een onnozel jong ſchepzel; die maar al te waarſchijnelijk de waakzaamheid van haare voogden over haar ſcheen te wettigen. — Dog niettemin, wat in 't algemeen haar geſprek en gedrag van giſteren-avond belangde, moeſt ik bekennen van gedagten te zijn, dat op het meisje (want een *meisje* was zij, ten aanzien van verſtand) niet te zeggen viel; als zig alleen aanſtellende als een onbedwongen goedaartig ſchepzel, die zig veilig dagt te zijn onder de eerelijkheid van haar gezelſchap.

Dat was zeer wel van mij gezegd, antwoordde zij: Dog indien die jonge Lady met haar

gezelſchap zo wel voldaen was, moeſt zij zeggen dat ik zeer goedgunſtig was met haar zo *onnozel* te onderſtellen —— Wat haar zelve aanging, zij had van de Londonſche wereld niets gezien: Dog dagt, zij moeſt het mij ronduit zeggen, dat zij nooit van haar leeven in zulk een gezelſchap geweeſt was; nog ooit weder in zodanig een wenſchte te zijn.

Daar, Belford! —— *Nog erger koomt gij 'er af, dan Mercuur!* —— *Doet gij niet?*

Ik wierd pijnelijk. Hard zou het lot zijn van verſtandiger juffrouwen, zo veel ik zien kon, dan Juffer Partington, ſtonden zij van eene zo geſtrenge deugd als de haare beoordeeld te worden.

Dat was zo niet, zeide zij: Maar zo ik weezenlijk niets zag in het gedrag van dat jong menſch, waarop voor een deugdzaam gemoed iets te zeggen viel, dat dan mijne onkunde van een *beter* gedrag, moeſt zij mij zeggen, al zo beklaagelijk was als de *haare*: En het waare te wenſchen, dat geeſten zo wel gepaard, om hunner zelver wille, nooit geſcheiden wierden.

Zie eens, Jan, wat ik winne met mijne liefderijke verſchooningen!

Ik dankte haar hartlijk. Dog zeide, dat ik de vrijheid moeſt neemen van aan te merken, dat vroome lieden gemeenlijk zo liefdeloos waaren, dat de duivel mij haalen mogt, zo ik zou verkiezen vroom te worden, indien het gevolg daarvan ſtond te zijn, dat ik van alle de wereld buiten mij zelven ongunſtige gedagten hebben moeſt.

Zij wenſchte mij geluk met mijne liefderijkheid: Dog gaf mij te kennen, dat zij, om *de haa-*

re

re uit te breiden, hoopte dat men niet van haar verwagten zoude, dat zij genoegen nam in het *laag gezelſchap*, waarin ik haar giſteren avond gebragt had.

Geen uitzonderinge ten uwen voordeele, Belford! —— *Uw duizend pond is wel behouden.*

Ik zag niet, zeide ik, haar om vergiffenis verzoekende, dat zij in *eenig menſch* behaagen had [*Vrije taal voor vrije taal, Jan!* —— *Waarom ſprak zij dan kwaalijk van mijne vrienden?*] Evenwel, mogte ik maar weeten in wien en wat zij behaagen, of geen behaagen had; en zo het mogelijk waare zoude ik in dezelve perſoonen en zaaken behaagen of geen behaagen neemen.

Zij gebood mij daarop, in drift, *misbaagen te hebben in mijzelven.*

Vervloekt geſtreng! —— *Denkt zij niet dat zij daarvoor betaalen moet ten eenigen dage, of ten eenigen nagte?* —— *En zo* eenigen, veele: *dat is mijn trooſt.*

Ik was zo op den weg om gelukkig te worden, zeide ik, voor dat ik zo ernſtig haar drong om mijne vrienden met haar gezelſchap te begunſtigen, dat ik wel wenſchte dat mijne vrienden zo wel als Juffer Partington voor den duivel geweeſt waaren —— En egter moeſt ik zeggen, dat ik niet zag hoe vroome lieden hun oogmerk, om de boozen door vermaaninge zo wel als voorbeeld te hervormen, half bereiken konden, indien zij zig met de vroomen *alleen* vergezelſchapten.

Ik liep gevaar van verzengd te worden door twee of drie Blixemſtraalen uit haare verontwaardigende oogen; en zij keerde zig ſmaadelijk van mij af, en ging weg naar haar eigen vertrek.

Nog eens, Jan, uw duizend pond, gelijk gij ziet, is behouden.

Zij zegt, ik ben geen welleevend man: Dog is zij, in het geval dat wij voor ons hebben, wel meer welleevende voor eene juffrouw?

En nu dunkt u niet, dat ik mijner Bekoorſter eenige wraak ſchuldig ben voor haare wreedheid in een zo ſraaij jong ſchepzel, en van overgroote goederen, te noodzaaken om in een ſlaapbank zig te pakken met Dorcas de dienſtmeid der trotſe weigerſter? ——— Juffer Partington daarenboven (met traanen) betuigende aan Juffr. Sinclair, dat wilde Mevr. Lovelace haar de eere geeven van een bezoek te Barnet, het beſt bed en de beſte kamer in haars voogds huis ten haaren dienſt zou zijn. Denkt gij dat ik geen giſſinge kon maaken op haare onteerende vreeze voor mij? — Dat zij bedugt was, dat de gewaande *man*, *zijn eigen* zou tragten in bezit te neemen? —— En dat Juffer Partington bereidwillig zou zijn om zulk een ſtuk van regt mede te helpen bevorderen?

Dus dan, Bekoorſter, maakt gij mijn geheugen wakker, en trotſeert mij! ——— En nademaal gij u meer verlaat op uwe eigene behoedzaamheid dan op mijne eere; zo geſchiede u, ſchoone, naar dat gij vreeſt.

En nu, Jan, laat mij weeten, wat uw gevoelen zij, en de gevoelens van uwe broeder ſchobejakken van mijne Gloriana.

Ik

Ik hebbe zo even gehoord, dat Hanna hoopt haaſt genoeg gebeterd te zullen zijn om haare jonge Lady op te paſſen, als zij in London is. Het ſchijnt dat het meisje geen doctor gehad heeft. Ik moet haar wel eenen zenden uit loutere liefde en agtinge voor haare juffrouw. Wie weet of de medicijnen de natuure mogelijk niet *verzwakken*, en de ziekte *kragt* bijzetten? ——— Dewijl haare ziekte geen *koorts* is, zou dat waarſchijnelijk wel zo kunnen zijn. —— Maar miſſchien is de hoope van de meid ook al te voorbaarig. *Het is nog buijig weer in deeze maand.* ——— En dat is kwaad voor kwaalen van jigt en verkoudheid.

II. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Dingsdag, den 2 van Maij.

Juiſt zo als ik den ingeſlootenen gezegeld had, koomt 'er een Brief aan mijne Beminde, onder couvert aan mij gerigt ten huize van Lord M. Van wie, denkt gij? —— Van Juffr. Howe! —

En welke de inhoud?

Hoe zoude ik dat weeten, ten zij het lief Schepzel mij denzelven had medegedeeld? Dog een zeer wreede Brief geloove ik dat het was, *uit de uitwerkinge welke die op haar had.* De traanen liepen over haare wangen, toen zij hem

las; en haare koleur veranderde verſcheidemaalen. Geen einde van haare vervolgingen, denke ik!

„ Welk eene wreedheid in mijn noodlot! „ zeide de zoete klaagſter. ——— „ Nu moet ik „ den eenigen trooſt mijns leevens laaten vaa- „ ren! „

Juffer Howe's briefwiſſelinge, buiten twijffel. Maar *behoorde* zij hierover zo bedroefd te zijn? Deeze briefwiſſelinge was te vooren al verbooden, en dat met de ſterkſte bewoordingen, aan de *Dogter:* Dog egter van *beide* voortgezet; ſchoon een *koppel onzondelijken*, als het je belieft. Konden zij verwagten, dat eene Moeder haar gezag niet zoude handhaaven? ——— En daar zij vond, dat haar verbod van geen kragt was bij haare ſtijfhoofdige *Dogter*, was het niet redelijk te onderſtellen, dat zij eens beproeven zoude welke uitwerkinge het zou hebben op de *vriendin van haare Dogter?* ——— En nu geloove ik, dat het einde kragtdaadiglijk zal beantwoord worden: Want mijne Beminde, durve ik zeggen, zal daarvan een punt van conſcientie maaken.

Ik haate wreedheid, bijzonderlijk in de *vrouwen*; en zou mij dit ſtaaltje daarvan in Juffr. Howe meer hebben ter harten genomen, had ik geen ſterker blijk en ſtaaltje van dezelve in mijne Beminde tegen Juffer Partington; want hoe wiſt zij, nademaal zij zo bevreesd was voor *zigzelve*, wie Dorcas bij die onnozele en *min waakzaame* jonge Lady mogt binnen laaten? Dog niettemin moet ik bekennen, dat ik niet heel droevig ben over dit verbod, het mag dan *oorſpronglijk* koomen

men van de *Harlowes*, of *van wien het wil*; dewijl ik niet twijffele, of het is aan Juffer Howe ten grooten deele te wijten, dat mijne Beminde zo zeer op haare hoede is, en zo ſlegte gedagten van mij heeft. En wie kan zeggen, *daar de characters hier zo teder*, en *zommige vermommingen zo dun zijn*, welke gevolgen uit deeze onpligtmaatige briefwiſſelinge mogten voortkoomen? —— Ik zegge derhalven, Ik ben 'er niet droevig over: Nu zal zij niemand hebben, met welke zij haare zaaken kan overleggen: Niemand om haar te ontruſten: En ik kan 't mij beſpaaren, dat ik mij ſchuldig maake en misnoegen geeve met in eene briefwiſſelinge mijne neus te ſteeken, welke mij lang ongeruſt gemaakt heeft.

Hoe werkt alles ten mijnen voordeele! —— Waarom wil dit bekoorelijk Schepzel *zulke vonden* noodzaakelijk maaken, welke mijne moeite moeten vermeerderen, en ook mijne ſchuld, zo als zommige zouden rekenen? Maar waarom, moeſt ik liever vraagen, wil zij tegen haare ſterren vegten?

III. BRIEF.

De Hr. BELFORD, *aan* ROBERT LOVELACE, *Schildkn.*

Edgware, Dingsdag-avond, den 2 van Maij.

Zonder te wagten naar den beloofden Brief van u, om ons te kennen te geeven wat de Lady van *ons* zegt, ſchrijve ik om u te berigten, Dat wij alle ten aanzien van *haar* van *een* gevoelen zijn; het welk is, dat 'er van haare jaaren geen voortreffelijker vrouw is, wat haar Verſtand belangt. Wat haar Perſoon aangaet, zij is in den bloeij der jeugd, en een verwonderenswaardig ſchepzel; eene volmaakte Schoonheid: Dog deezen *geringer* lof kan iemand, die de eere gehad heeft van met haar in geſprek te zijn, zig naauwlijks vernederen om te geeven; en egter wierd zij nog tegen haaren zin bij ons gebragt.

Laat mij toe, waarde Lovelace, om een middel te zijn ter behoudeniſſe van dit uitmuntend Schepzel voor de gevaaren, welke zij ter aller uure loopt van het argliſtigſt hart ter wereld. In eenen voorgaenden pleitede ik met den wenſch van uwe eigene familie, van Lord M. bijzonderlijk; en toen had ik haar niet gezien: Dog nu voege ik daarbij *haare* eigene zaak, de zaak der *eerelijkheid*, beweegredenen van regtvaardigheid, edelmoe-

moedigheid, dankbaarheid, en menſchlijkheid, welke alle de behoudenis van eene zo voortreffelijke vrouw vereiſchen. Gij weet niet de benaaudheid die ik zou gehad hebben (waarvan daan het koomt, kan ik niet bevroeden) had ik voor mijn vertrek huiden morgen niet geweeten, dat het gadeloos ſchepzel u had te loor geſteld in uw vervloekt oogmerk om van haar te verkrijgen, dat zij de ſchoonſchijnende Partington tot eene bedgenoot bij zig nam.

Ik hebbe niets gedaen dan van deeze Lady te ſpreeken, den geheelen tijd zedert ik haar zag. Daar is iets *zo ontzaglijks*, en egter *zo zoetaartigs*, in haar aangezigt, dat zo ik alle de Deugden en Bevalligheden in een ſtuk liet ſchilderen, elk derzelve haare gedaante uit de verſcheidene weezens en houdingen van haar ontleenen zouden. Zij is gebooren om de eeuw te vercieren, aan welke zij geſchonken is, en zoude een cieraad verſtrekken voor de eerſte waardigheid. Welk een doordringend en egter zagt oog; elk opſlag, naar mij dagt, vermengd met Liefde en Vreeze voor u! Welk een zoete glimlach ſtraalende door de wolk, welke haar ſchoon gelaat overdekte, ten bewijze dat zij meer ſchroom en ſmerte in haar hart beving, dan zij gezind was uit te drukken!

Gij moogt denken, dat ik al te hoogvliegende gae ſchrijven; dog, op mijne eere, ik hebbe zulken diepen eerbied gekreegen voor haar verſtand en oordeel, dat ik wel verre van den man verſchoonelijk te agten die haar ſlordig zou behandelen, bijkans mij zou bedroeven, dat zulk eene engel van eene vrouw zelf eens trouwde. Zij is

in

in mijne Oogen geheel geeſt: En al kwam zij te paaren met eenen man die insgelijks geheel geeſt was, waarom zouden de bekoorelijke hoedanigheden welke zij bezit, in gevaar gebragt worden? Waarom zou zulk eene engelin zo laag ter neer gedompeld worden in de gemeene waarneemingen des huiſlijken leevens? Waare zij de mijne, ik zou naauwlijks wenſchen haar eene Moeder te zien, ten zij 'er eene zoort van zedelijke zekerheid waare, dat 'er Geeſten gelijk de haare konden worden voortgeteeld. Want om kort te gaen, waarom zou het werk van Lighaamen niet aan *enkele* Lighaamen worden overgelaaten? Ik weete, dat gij zelve een gevoelen van haar hebt dat weinig min verheven is. Belton, Mowbray, Tourville, zijn alle van mijne gedagten; zijn vol van haaren lof; en zweeren, dat het millioen-maalen jammer zou zijn eene juffrouw te bederven, in welker val geen andere dan duivels zig verheugen kunnen.

Welke moet niet die verdienſte en uitmuntendheid zijn, die dit *ons* kan afperſen, die vrijleevers zijn, gelijk gij zelve, en alle uwe bijzondere vrienden, welke het met u houden, die met u hebben aangeſpannen in uwe regtmaatige verbolgenheid tegen de reſt van haare familie, en onzen bijſtand aangebooden om uwe wraak tegen hen uit te voeren? Maar wij kunnen het niet redelijk agten, dat gij een onnozel Schepzel, die u zo wel bemint, en die onder uwe beſcherminge is, en zo veel om u geleeden heeft, zoudt ſtraffen om de misdaaden van haare nabeſtaenden.

En laat ik u hier eens eene ernſtige vraag of twee

twee doen. Denkt gij, dat, hoe regt verwonderlijk deeze Lady ook zij, het *einde* welk gij u voorſtelt, zo het bereikt worde, kan beantwoorden aan de *middelen*, aan de moeite die gij u geeft, aan de trouwloosheden, ſtreeken, liſten, en bedriegerijen, waaraan gij u reeds ſchuldig gemaakt hebt, en die gij nog overlegt? In alle weezenlijke voortreffelijkheid overtreft zij haare geheele Sexe. Maar in het ſtuk, waarom gij haar zoekt te onder te brengen, zoude eene enkel Vleeſchlijke, eene Partington, eene Horton, eene Martin, eenen Vleeſchgezinden duizendmaal gelukkiger maaken, dan zij of wil of kan doen.

Geneugte is zoet als zij gewillig koomt.

En zoudt gij *haar* willen ongelukkig maaken voor haar gantſche leeven, en *uzelven* niet gelukkig voor een enkel oogenblik?

Tot nogtoe is het niet te laat; en dat is misſchien zo veel als 'er gezegd kan worden, indien gij bedoelt haare agtinge en goed gevoelen zo wel te bewaaren, als haar perſoon; want ik agte het onmogelijk dat zij uit uwe handen kan geraaken, nu zij in dit vervloekt huis is. O die verdoemde ſchijnheilige *Sinclair*, gelijk gij haar noemt! Hoe was het mogelijk, dat zij zig zo ſchoonſchijnende gedraagen kon, den geheelen tijd dat de Lady bij ons bleef! —— Wees eerelijk, en trouw haar; en wees dankbaar, dat zij zig wil vernederen om u te neemen. Zo gij dit niet doet, zult gij de ergſte der menſchen zijn; en zult verdoemd worden in deeze wereld, en in de toekoomende: Gelijk

lijk ik verzekerd ben dat gij behoort te worden; en ook zoudt worden, zo het oordeel over u ſtond aan eenen, die nooit te vooren zo zeer bewoogen was met eene juffrouw: En dien gij weet te zijn

Eenen met u ingenomenen Vriend,

J. BELFORD.

Onze gezellen ſtemden overeen, dat ik zou alleen gaen om eenen van den bovenſtaenden inhoud te ſchrijven. Zij kunnen van de characters, waarin wij ſchrijven, niets maaken: Dus las ik hun deezen voor. Zij keuren dien goed; en uit hunne eigene beweeginge wilde ieder van hen zijnen naam hieronder zetten. Ik wilde niet uitſtellen dien te zenden, uit vreeze of'er eenig verfoeijelijk ontwerp mogt plaatze grijpen.

THOMAS BELTON.
RICHARD MOWBRAY.
JAKOB TOURVILLE.

Juiſt nu worden mij uwe beide gebragt. Ik verandere mijn gevoelen niet, nog laate af van mijne ernſtige gebeden aan u ten haaren behoeve, niettegenſtaende haar mishaagen in mij.

IV.

IV. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Woensdag, den 3 van Maij.

Daar ik alreeds de moeite genomen hebbe van u volkoomen te onderrigten van mijne oogmerken, bedoelingen, en beſluiten, ten aanzien van deeze verwonderlijke juffrouw, is het zeer zeldzaam, dat gij zo veel boha maakt ten haaren voordeele, daar 'er nog geen proef gedaen, geen aanſlag ondernomen is: En nogthans geeſt gij het in eenen voorgaenden Brief als uw gevoelen op, dat 'er voordeel zou *kunnen* gedaen worden met den toeſtand waarin zij is; en dat zij zou *kunnen* overwonnen worden.

De meeſte van uwe bedenkingen, bijzonderlijk die welke het onderſcheid raakt tuſſchen de geneugten, welke de Deugdzaame en de Ongebondene onder de Sexe verleenen kunnen, zijn meer geſchikt om naderhand in bedenkinge te koomen, dan *vooraf* te gaen.

Ik bekenne met u, en met den Digter, *dat de Geneugte zoet is, die gewillig koomt.* —— Maar is het wel te verwagten, dat *eene vrouw van opvoedinge*, en die veel opheeft met *welgemanierdheid*, zal bukken voor dat zij wordt aan-

gevallen? En hebbe ik deeze wel eens opgeeiſcht om zig over te geeven? Ik twijffele niet, of ik zal zwaarigheid ontmoeten. Ik moet derhalven mijne eerſte pooginge bij verraſſinge in het werk ſtellen. Daar kan mogelijk wel eenige *wreedheid* van nooden zijn: Dog daar kan ook *vergunninge bij de tegenſtreevinge*, daar kan *wijken bij den weerſtand* plaatze hebben. Maar als de eerſte ſtrijd over is, of dan de volgende niet al zwakker en zwakker mogen worden, tot dat 'er *gewilligheid* op volge, dit is het punt dat te beproeven ſtaet. Ik zal hetgeen ik gezegd hebbe, ophelderen met de gelijkenis van een nieuwgevangen Vogel. Wij beginnen, als wij jongens zijn, met Vogels; en als wij volwaſſen zijn, gaen wij tot de Vrouwen over; en beide, miſſchien, ondervinden zij, ieder op haare beurt, onze ſpeelzieke wreedheid.

Hebt gij niet gelet op de aartige trappen, bij welke de verſtrikte Vliegeling gewend wordt om zijn nieuwen ſtaat te verdraagen? Hoe hij, in het eerſt, alle voedzel weigerende, ſtoot en zig bezeert tegen de tralijen, tot dat hij zijne mooije vederen herom ſtuiven, en de wel verzekerde kooij bedekken doet. Nu ſteekt hij zijn hoofd 'er buiten; alleen opſtuitende voor zijne ſchoone ſchouderen: Dan, met moeite, zijn hoofd te rug trekkende, gaapt hij naar den adem, en regt over einde op den prik zittende, beſchouwt hij, met peinzende oogen, eerſt zijn getralijde verhemelte, en valt 'er dan op aan. Als hij weder adem krijgt, ſtoot hij, met vernieuwde woede, en kneuſt weder zijn mooij hoofd en zijden, bijt de tralijen, en pikt

pikt op de vingers van zijnen welgenoegden betemmer. Tot dat hij eindelijk, zijne poogingen vrugtloos vindende, geheel afgemat en ademloos, zig neerlegt, en hijgt op den bodem der kooije; zijn wreed noodlot en verbeurde vrijheid ſchijnende te betreuren. En na een weinig dagen, zijne worſtelingen om te ontkoomen al verminderende, naar dat hij vindt dat het te vergeefs is zulks te onderneemen, wordt hij aan zijne nieuwe wooninge gewend; en hij huppelt herom van prik op prik, neemt zijne gewoone blijmoedigheid weder aan, zingt alle dagen een gezang om zigzelven te vermaaken, en zijnen bewaarder te beloonen.

Nu kan ik u zeggen, dat ik wel een Vogel gezien hebbe, die zig metterdaad liet uithongeren en van droefheid ſtierf, om dat hij gevangen en in de kooij geſlooten was. Maar nooit ontmoette ik nog eene Vrouw, die zo gek was. —— Nogthans hebbe ik de lieve zielen wel de heftigſte dreigementen hooren uitſlaen tegen haar eigen leeven bij zulk eene gelegenheid. Dog men zou niet heel breed van eene Vrouw ſpreeken, indien wij niet toeſtonden dat zij *meer verſtand had dan een Vogel*. En egter moeten wij alle bekennen, dat het moeijelijker is een *Vogel* dan eene *Lady* te vangen.

Om de vergelijkinge te agtervolgen ——— Indien de gevangene Lady zeer grootlijks in haare hoope bedroogen is, zal zij wel dreigen, gelijk gezegd is. Zij zal zelf haar voedzel voor eenigen tijd weigeren, en inzonderheid indien gij haar ſterk noodigt, en zij denkt dat ze door haare weigeringe u bekommerd maakt. Dog daarna zal de

Maag van het bedrukte lief wel haaſt weder open gaen. Het is aartig om te zien, hoe zij allengskens aan de hand koomt: Door eetluſt gedrongen zal zij eerſt miſſchien, als ze alleen is, een bekreeten brokje ſteelen; daarna zo verre gebragt worden dat zij peuzelt en zugt, en zugt en peuzelt, in uw bijzijn; nu en dan, zo haare ſpijze geen goede ſaus heeft, eene ſmaakelijker traan of twee met dezelve doorzwelgende: Dan koomt zij zo verre dat zij eet en drinkt om u te believen: Dan beſluit zij om uwentwille in het leeven te blijven: Haare uitſchreeuwingen zullen, vervolgens, in vleijende woorden, haare heftige verwijtingen in zagte mompelingen veranderen —— Hoe *durft* gij, Verraader! —— in Hoe *kondt* gij, lieſſte? Zij zal u tot haar trekken, in plaatze van u van haar af te ſtooten: Niet langer zal zij dan, met uitgetogen klaauwen, u in den baard vliegen; maar als een aartig, ſpeelziek, dertel Katje, met zagte pootjes en ingetrokken nageltjes, op uwe wangen tikken, en met ondereengemengde lachjes, en traanen, en liefkoozingen, u om uwe agtinge voor haar, en om uwe *ſtandvaſtigheid* ſmeeken: Alle gunſt, die zij dan van u te verzoeken heeft! —— En deeze is de tijd, waare het eenen man gegeven zig aan één voorwerp te bepaalen, om elken dag gelukkiger te worden dan den voorgaenden.

Nu, Belford, indien ik niet verder ſtond te gaen, dan ik gegaen ben, met mijne beminde Juffer Harlowe, hoe zal ik dan het onderſcheid weeten tuſſchen *haar* en een *ander* vogel? Haar nu te laaten vliegen, wat eene mooije klugt zou dat zijn! —— Hoe weete ik, ten zij ik 'er de proef

proef van neeme, of zij zo verre niet gebragt kan worden, dat zij mij een fraaij gezang voorzingt, en wel vergenoegd is, gelijk ik andere vogels zo verre gebragt hebbe, en ook al heel ſchuwe?

Maar laaten wij nu een weinig de verbruide partijdigheid in bedenkinge neemen van ons menſchlijke ſchepzelen. Ik kan twee of drie gemeene voorbeelden geeven, en zo zij *niet gemeen* waaren, zouden zij *afſchuwelijke* ſtaaltjes zijn, van de wreedheid van mannen en vrouwen beide, ten aanzien van andere ſchepzelen, miſſchien alzo waardig als (ten minſten onnozeler dan) zij zelve. Bij mijne ziel, Jan, daar is meer Woeſtheid in de menſchlijke natuure, dan wij gemeenlijk ons laaten voorſtaen. Nog is het, alles wel ingezien, zo heel verre mis, dat wij zomtijds de onnozeler dieren wrecken tegen ons eigen geſlagt.

Tot bijzondere ſtukjes:

Hoe gewoon een ding is het voor vrouwen zo wel als mannen, zonder de minſte wroeginge eene arme gevederde zangſter [Gij ziet dat ik met vogels nog al niet gedaen hebbe] in het net te vangen, in de kooij te ſluiten, en te pijnigen, en zelf de oogen uit te ſteeken met gloeijende breij priemen; welke evenwel, naar maate van haare grootte, meer leeven heeft dan zij zelve (want een vogel is geheel ziel); en gevolglijk al zo veel gevoel heeft als het menſchlijk Schepzel! Terwijl, indien een eerelijke gaſt, door de lieftaligſte overreedinge, en de zoetſte konſtenaarijen, het geluk heeft van eene opgeſlootene Lady te beweegen, dat zij de hand leene aan haare eigene ontvlugtinge, en zij bewilligt om uit haare

kooij te breeken, en te ontvliegen in de al verlugtigende lugt der vrijheid, Lieven Heer! wat een Geſchreeuw wordt 'er in 't algemeen niet tegen hem opgeheven!

Juiſt gelijk hetgeen gij en ik eens zagen verwekken in een zober dorpje nabij Chelmsford, agter een armen hongerigen vos, die zijne gelegenheid waarneemende, een gladgevederden gans bij den hals gegreepen, en over de ſchouder geſlingerd had: Op welken tijd wij de geheele buurt beſchouwden van jongens en meisjes, oude mannen, en oude wijven, de laatſte alle haare voorens en rimpels met boosheid vervuld hebbende voor dien tijd; de oude mannen gewapend met gaffels, vorken, knodſen, en kneppels; de oude wijven met ſtokdweilen, beeſems, aſch-ſchuppen, tangen, en vuurijzers; en het jonger rommelzoodje met kluiten, ſteenen, en ſtukken klinkerds, onder het loopen als een ſneeuwbal aangroeijende, ter agtervolginge van den wind-voorbijſtreevenden gaauwdief; alle de half-ſlagte rekels van de *omleggende* plaatzen, agter hunne hielen, kef, kef, keffende, om de ijzelijke reij te voltooijen.

Heugt u deeze vertooninge niet? Zekerlijk moet het u heugen. Mijne verbeeldinge ontvonkt door een teder medelijden over het gevaar van den buitzoekenden waaghals, vertoont het voor mijn gezigt, als of het maar giſteren gebeurd was. En erinnert gij u niet, hoe edelmoedig blij wij waaren, als of het onze eigene zaak was, dat eerzaame Reintje, met behulp van een gelukkigen paal, over welken beide oud en jong boven op malkanderen tuimelden,

den, en door het omdraaijen van zijn loop, hunne onmenſchlijke woede, en agternavliegende ſtokken ontkwam, en hoe wij met onze gedagten hem volgden naar zijne verholene ſchuilplaatze; en ons verbeeldden, dat wij den onvertzaagden dief zijnen dier-behaalden buit zagen pluizen, met eene geneugte evenredig aan zijn voorgaende gevaar?

Ik deed eens een bekoorelijk wreedaartje geſtrenglijk berouw hebben van de geneugte, die zij nam in haare Siperſche lieveling een wreed tijdverdrijf te zien aanregten met eenen aartigen gladden kraal-oogigen muis, voor dat zij denzelven opvrat. Begut, mijne Liefde, zeide ik in mijzelve, wanneer ik de vertooninge zat te beſpiegelen, Ik ſtelle vaſt om op eene bekwaame gelegenheid te paſſen van eens te beproeven hoe het *u* zal aanſtaen, over *mijn* hoofd geſlingerd, en weder opgevangen te worden: Hoe het *u* zal aanſtaen, van mij afgeſlagen en naar mij aangehaald te worden. Nogthans wil ik liever het leeven geeven dan beneemen, gelijk dit barbaarſch viervoetig dier ten laatſten met haare prooij gedaen heeft. En na dat alles tuſſchen de kleuter en mij was afgedaen, bragt ik haar het toeval te binnen, waaruit mijn beſluit herkoomſtig was.

En op eenen anderen tijd had ik al zo weinig bermhartigheid met de dogter van eenen ouden Epicuriſt, die de kleuter geleerd had, zonder de minſte wroeginge, de Kreeften leevendig te braaden; een arm Bigje dood te laaten geeſelen; de Karpers tegen de ſchubben aan te ſchrabben, en in de ſtoof-pan te doen ſpringen, en in hun ei-

gen bloed als eene ſaus te bereiden. En dit enkel uit brooddronkenheid, en om de luſt op te wekken; welke ik zonder prikkelinge, op mijne wijze, heel wel had, en dat, kan ik u zeggen, wel eene zeer gulzige.

Veel meer voorbeelden van gelijken aart zou ik kunnen geeven, wilde ik niets voor uzelven overlaaten, om te toonen, dat de beſte dezelve vrijheden, en miſſchien erger neemen met zekere zoort van Schepzelen, welke wij met andere neemen; alle *Schepzelen* nogthans! en ook ſchepzelen, gelijk ik boven hebbe aangemerkt, vervuld met kragt van leeven, en een aandoenlijk gevoel! ——— Indien de luiden derhalven bermhartigheid eiſchen, laat dan bermhartigheid in alle hunne daaden plaatze hebben. Ik hebbe ergens gelezen, *Dat een bermhartig man zig ontferme over zijn beeſt.*

Dus veel voor tegenwoordig belangende die gedeelten van uwen Brief, waarin gij de beweegredenen van medelijden jegens de Lady op mij aandringt.

Dog ik kan wel giſſen naar uwe voornaame beweegreden in deezen uwen ijver ten voordeele van dit bekoorelijk Schepzel. Ik weete dat gij briefwiſſelinge houdt met Lord M. die met ongeduld verlangt en lang begeerig geweeſt is, om mij gekluiſterd te zien. En gij zoudt wel gaarn eene verdienſte willen inleggen bij den Oom, met een oogmerk op eene van zijne Nigten. Maar weet gij niet, dat *mijne toeſtemminge* 'er zal vereiſcht worden om uwe wenſchen te vervullen? ——— En welk eene aanprijzinge zal het voor u zijn bij

zulk

zulk eene meid als Charlotte, als ik haar zal kennis geeven van den hoon, dien gij de geheele Sexe aandoet, met te vraagen, *Of ik denke dat mijne belooninge, wanneer ik de bekoorelijkſte vrouw ter wereld hebbe te onder gebragt, mijne moeite wel zal evenaaren?* ——— Welken zal eene vrouw van moed, naar uwe gedagten, het gaauwſt vergeeven; den kleinagtenden lafaart, die *zulk eene vraag kan doen*; of hem, die de najaaginge en veroveringe van eene ſchoone vrouw ſtelt boven alle de geneugten des leevens? Hebbe ik zelf niet eene *deugdzaame vrouw* gekend, gelijk ze geagt wilde worden, welke zwoer eene eeuwige partijſchap te zullen hebben tegen eenen, welke van zig gaen liet, dat zij *te oud voor hem* was *om naar haar te ſtaen?* En bragt Eſſex's perſoonlijke ſchimpſcheut op Koningin Eliſabet, dat zij *oud en krom* was, niet meer toe tot zijn bederf; dan zijn verraad?

Maar nog een woord of twee ten aanzien van uwe tegenwerpinge betreffende mijne Moeite en Belooninge.

Waagt de driftige voſſejager niet zijn hals en beenen in de agtervolginge van een ongediert, hetwelk gedood zijnde, geen bekwaam voedzel is nog voor menſchen nog voor honden?

Waardeeren de liefhebbers van de edeler jagt het wildbraad niet minder, dan het tijdverdrijf van 't jaagen?

Waarom dan op mij gevit, en de Sexe gehoond, wegens mijn geduld en volhardinge in de edelſte van alle jagten; en om dat ik geen heime-

lijke ſtrooper in de Min ben, gelijk men uwe vraag *in dien zin* zou kunnen neemen?

Leer van uwen meeſter, in toekoomende eene Sexe eerbiediger te behandelen, die ons onze voornaamſte vermaaken en geneugten verſchaft.

Zo aanſtonds weder beginnen.

V. BRIEF.

De Hr. LOVELACE. *Ten Vervolge.*

Te regt zegt gij, dat mijn *hart het argliſtigſte is ter wereld.* Gij doet mij eere; en ik danke u wel hartlijk. Gij kunt 'er nog al wel over oordeelen. Hoe bars ſtappe ik, gelijk Boileau's Prieſter, agter mijne dubbele kin! Ben ik niet verpligt uwe eerbetuiginge te verdienen? En woudt gij hebben dat ik berouw had over een doodſlag, voor dat ik dien had bedreeven?

„ De Deugden en Bevalligheden zijn de „ dienſtmaagden deezer Lady. Zij wierd zeker- „ lijk gebooren, om de eeuw te vercieren, aan „ welke zij geſchonken wierd. „ ——— Wel gezegd Jantje —— „ En zoude een cieraad ver- „ ſtrekken voor de eerſte waardigheid.„ Maar wat lof is dat, ten zij de eerſte waardigheid vercierd waare met de eerſte verdienſte? —— Waardigheid? Snorrepijpen! ——— *Eerſte waardigheid*! gij gekskap! ——— Zijt gij, die *mij* kent, zo met Praal en Klatergoud ingenomen? ——— Ik die het goud gewonnen hebbe, ben al-

alleen geſchikt om het draagen. Verbeter derhalven in toekoomende uwen ſtijl, en roep haar uit voor het cieraad van den gelukkigſten man, en (ten opzigt van haar zelve en de Sexe) den grootſten Veroveraar ter wereld.

Wijders, dat zij *mij bemint*, gelijk gij u verbeeldt, blijkt mij geenzins klaar. Haare voorwaardelijke aanbiedingen om mij te verwerpen; het weinig vertrouwen dat zij in mij ſtelt; geeven mij regt om te vraagen, Welke verdienſte zij kan hebben bij eenen man, die haar gewonnen heeft in weerwil van haar zelve; en die voor de vuiſt, in een openbaar en hardnekkig gevegt, haar gevangen nam?

Wat aangaet hetgeen gij beſluit uit haar *Oog* toen zij bij ons was, gij kent daaruit niets van haar *Hart*, indien gij u verbeeldt dat 'er eenige lonk van Liefde uit hetzelve geworpen wierd. Ik lettede zeer wel op haar Oog, en zag duidelijk, dat het alles maar naauwlijks beleeſde tegenzin was tegen mij en tegen het gezelſchap, waarin ik haar gebragt had. Dat zij dien avond zo vroeg van ons ſcheidde, tegen alle verzoeken aan, konde u wel overtuigd hebben, dat 'er in haar hart zeer weinig was van mildheid jegens mij. En haar Oog wiſt nooit wat het was, haar Hart tegen te ſpreeken.

Zij is, zegt gij, *Geheel geeſt*. Zo zegge ik ook. Maar waarom zoudt gij u verbeelden, dat zulk een geeſt als de haare, gepaard met zulk eenen als den mijnen; en, om bij dat woord te blijven, *gepaard* met eene neiginge in den haaren; geen geeſten gelijk haaren eigenen zou voortteelen?

Stond

Stond ik uwen dommen raad te volgen, en te trouwen; welk eene vertooninge zoude ik dan maaken in der Guiten jaarboeken! De Lady in mijne magt: Nogthans niet *van zins* geweeſt om haar in mijne magt te ſtellen: Zig tegen de Min verklaarende, en eene Weerſpanneling tegen dezelve: Zo veel open-oogige behoedzaamheid: Geen betrouwen op mijne eere: Haare familie verwagtende, dat het ergſt al gebeurd *is*; zij zelve ſchijnende te verwagten, dat het ergſt *zal* onderlegd worden: [ten blijke Priſcilla Partington!] Wat! zoudt gij niet willen hebben, dat ik naar mijn character te werk gae?

Maar waarom noemt gij de Lady *onnozel*? En waarom zegt gij, dat *zij mij bemint*?

Door *onnozel*, ten mijnen opzigte, verſtaen zijnde, en niet als een algemeen character, moet ik ſtaende houden, dat zij *niet* onnozel is. Kan *zij* onnozel zijn, die, door mij te willen kluiſteren in den eerſten bloei en glorie mijner jeugd, met zulk eene bekwaamheid als ik bezitte tot edel misdrijf (a), mijn verderf gewiſſer maaken zoude, ging ik, gelijk ik vermoede te zullen doen, de plegtigſte geloften breeken, die ik doen konde? Ik zegge, niemand behoort zelf eenen gemeenen eed te doen, die denkt, dat hij denzelven niet kan houden. Dit is eerſt Conſcientie! Dit is eerelijkheid! —— En als ik denke, dat ik de Huwelijks-gelofte houden kan, dan zal het tijd zijn om te trouwen.

Daar is geen twijſſel aan, of gelijk gij zegt, de duivels zouden zig in den val van zulk eene vrouw

(a) Zie D. III. Br. XIX. bl. 165.

vrouw verheugen. Dog dit is mijn vertrouwen, dat ik het in mijne magt zal hebben om te trouwen als ik wil: En indien ik haar dit *regt* doe, zal ik dan geen eiſch hebben op haare *dankbaarheid?* En zal zij zigzeſve niet de verpligte agten, eer dan de Verpligtſter? Daarenboven, moet ik u zeggen, Belford, is het onmogelijk *der Deugd van deeze Lady* zo veel nadeel toe te brengen, als gij en uwe broeder-ſchobbejakken wel hebt toegebragt aan andere van de Sexe, die nu door de Stad brandſtigten en een dubbel doodlijke peſt verſpreiden. Daar hebt gij een diſtel om op te kaauwen.

* * *
* *

Eene korte tuſſchenpoos. Nu beginne ik weder.

Dat de deugd van deeze Lady haar niet kan begeeven, is eene bedenkinge, welke de ſchuld aan beide kanten zal verminderen. En indien zij, als zij is te ondergebragt, maar weet hoe zij de zaak tuſſchen de Deugd en de Liefde heeft te bemiddelen, dan zal zij eene Vrouw voor mij zijn: Want ik ben reeds overtuigd, dat 'er geen vrouw ter wereld is, welke tegen de proef van Liefde en Liſt beſtaen kan, indien deeze de perſoon niet zij.

En verbeeld u nu eens (de Bekoorſter overwonnen zijnde) dat gij mij ziet zitten agterover leggende met de knieën over malkanderen, leunende op mijn Sofa, de Minne-god in mijne oogen danzende, en ſpeelende in elken vrolijken trek; het zoet ſchelmtje, onlangs zulk een trots ſchelmtje, geheel in mijne magt, langzaam naar mij toe koo-

koomende, met diepgehaalde zugten, half-uitgeſproken verwijtingen van mompelende lippen, haar vinger in haar oog, en haaren tred verhaaſtende op mijn, *Koom hier*, *Liefſte!*

De eene hand in mijne zijde gezet, de andere uitgeſtrekt, om de ſchaamagtige naderinge aan te moedigen —— *Kus mij eens*, *Liefde!* Zoet, gelijk Jantje Belford zegt, *is de geneugte, die gewillig koomt.*

Zij biedt haaren purperen mond: [Haare koraale lippen, zullen dan purpere zijn, Jan!] Zugt zo diep niet, mijne Beminde. —— Gelukkiger uuren ſtaen 'er te wagten op uwe onderdaanige Liefde, dan 'er deeden op uwen trotſen tegenſtand.

Buig nog eens den zwaan-agtigen luiſter van een hals onlangs zo opgeheven, aan mijne vuurige lippen:——

Daar is mijne Koſtelijke!——

Nog eens! ——

Verpligtende Minnelijkheid! ——

O mijne altoos-bloeijende Glorie! —— Ik hebbe u genoeg beproefd. ——— De Zon van morgen ——

Dan ſtae ik op, en drukke den zwoegenden boezem der Bekoorſter aan mijn bijkans-ſpreekend hart.

En nu zal uw vernederde hoogmoed zijne verpligtinge aan mij belijden! ——

De Zon van morgen ——— En dan maake ik mij los van de ſchaamagtige onderwerpeling, en wandele over de kamer ——— De Zon van morgen zal het Outer vergulden, voor welk u mijne geloften betaald zullen worden!

Dan

Dan koomt de verrukkinge, Jan! dan ſchieten de Zonneſtraalen uit haar vervrolijkt oog, en drinken in eene ſlorp de koſtelijke afgedroopen paarlen op van haare bevogtigde wangen! Dan worden de handen vuuriglijk te zamen gevouwen, terwijl de oogen ſchijnen uit te ſpreeken, God zegen mijnen Lovelace! om de van vreugde geſlootene tong te hulp te koomen: Haare blijdſchap te ſterk, en alle woorden te zwak zijnde, om haare dankbaare meeninge te uiten! —— Alle —— Alle de bevlijtigingen —— Alle de toekoomende bevlijtigingen van haar leeven opgedraagen en toegewijd (wanneer zij nu ſpreeken kan) om de ſteedsduurende verpligtinge te erkennen!

Indien ik mijne Bekoorſter hiertoe konde krijgen, zou dit niet het Keurlijkſte van alle Keurlijkheden zijn? —— Is het wel niet waardig om 'er de proef van te neemen? —— Gelijk ik zeide, ik kan haar trouwen als ik wil. Zij *kan* niemands worden dan de mijne, nog wegens ſchaamte, nog door keuze, nog ook door aanzoek: Want wie, die mijn character kent, gelooft dat het ergſt, het welk zij vreeſt, *nu* te vreezen ſtaet?

Ik hebbe het hoogſt gevoelen, dat een menſch kan hebben (gij weet dat ik het hebbe) van de verdienſten en volmaaktheden deezer verwonderenswaardige vrouwe; van haare deugd en eere ook; ſchoon gij, in eenen voorgaenden, van gevoelen zijt, dat zij *kan overwonnen worden* (a). Ben ik derhalven niet genoodzaakt om verder te gaen; op dat ik u kan tegenſpreeken, en, gelijk ik dikwijls hebbe aangedrongen, *verzekerd* zijn, dat

(a) Zie D. III. Br. XLVII. bl. 386, 387.

dat zij is, hetgeen ik haar weezenlijk denke te zijn, en hetgeen ik haar, zo ik haar ooit ſtae te trouwen, hoope te vinden?

Daarenboven is deeze Lady meeſteres van onze hartstogten: Niemand bezat ooit in zulk eene volmaaktheid de Konſt van dezelve te beweegen. Dit weet haare geheele familie, en hebben dieswegens even veel vreeze als eerbied voor haar. Dit weete ik ook; en twijffele niet of ik zal het nog meer en meer ondervinden. Hoe bekoorelijk moet dit godlijk Schepzel (zo 'er eene bekwaame gelegenheid toe gegeven worde) haare zoetluidende Treurzangen kweelen! ——— Oneindige ſchoonheden zijn 'er in een weenend oog. Ik leerde de twee nymphen beneden eerſt de verſcheidene toonen onderſcheiden van het *Lamentabile* in een nieuw onderwerp, en hoe veel fraaijer zommige haare wederwaardigheden ſtonden, dan andere.

Maar om tot uwe tegenwerpingen weder te keeren —— Gij zult mij miſſchien zeggen, in den naam van uwe Broederen zo wel als in uwen eigen naam, Dat onder alle de voorwerpen, op welke ieder van u ooit is los gegaen, geen eene was van den rang en verdienſte van mijne bekoorelijke Juffer Harlowe.

Dog laate ik eens vraagen, Is het niet een vaſte zetregel bij ons geweeſt, dat hoe grooter de *verdienſte* is aan den kant der vrouwe, de zege aan des mans kant dies te edeler is? En wat *rang* belangt, bezeffinge van eere, bezeffinge van ſchande trotsheid van familie, kunnen den geſchonden rang zig weder doen herſtellen en zigzelven

in

in den regten plooij ſchudden: En indien 'er iets van koome, kan zulk eene alleen nadeel lijden in haare grootsheid, door genoodzaakt te zijn om zig met een egt van de tweede orde te vreeden te ſtellen, in plaatſe van een van de eerſte; en gelijk het wel gebeuren kan, te *gelukkiger* zo wel als te *nuttiger* zijn, wegens het misval, nademaal zij (van haare openbaare omzwieringen verſteken, en *in huis gebannen* door haare oneere) reden zal hebben om zig verpligt te agten aan den man, die haar voor *verder* ſchande bewaard heeft; terwijl *haare* middelen en maagſchap *hem* eene verpligtinge zullen opleggen; en haare voorgaande val, zo zij voorzigtigheid en geweeten bezit, hem voor het tegenwoordige en in toekoomende geruſt kan ſtellen.

Maar een *arm* meisje [zulk eene als mijne Roozeknop bij voorbeeld] door opvoedinge niet te rug getrokken; verbannen uit ieder familie die een goeden naam begeert te hebben; miſſchien meeſt vervolgd van zulke, die haar geheim ſlegts beter bewaard hebben; en geen toevlugt nog ſchuilplaatze hebbende ——— Het Gepeupel, de Hoerhuizen, de Straat, is het noodlot van zulk eene arme elendige; Behoefte, Gebrek, en Ziekte, haare gewiſſe gezellinnen; en een ontijdig Einde is miſſchien het Slot van het jammerlijk tooneel.

En zult gij nu niet alle met mij zeggen, dat het manhaftiger is een Leeuw aan te taſten, dan een Schaap? —— Gij weet, dat ik altoos mijne Arendſchap doorlugtig maakte door te mikken op de edelſte prooijen; en het beneden mijne waar-

digheid te agten om mij met pimpeltjes, winterkoninginnetjes (a), en kwikſtaartjes te bemoeijen.

Het ergſt wat mijzelven aangaet, in het geval dat ik onder handen hebbe, is, dat mijne zege, als die voltooid is, zo luiſterrijk zijn zal, dat ik nooit in ſtaat zal zijn het zo uit te houden. Alle mijne toekoomende onderneemingen zullen armhartig zijn bij deeze. Ik zal, na eenigen tijd, alzo ongelukkig zijn wegens mijne bedenkingen over deeze veroveringe, als Don Jan van Ooſtenrijk was in de zijne over de befaamde overwinninge van Lepanto, wanneer hij vond dat geene van zijne volgende bedrijven bij zijne vroege glorie haalen konden.

Ik bemerke wel, dat mijne inbrengzels en redenen ligtlijk kunnen beantwoord worden, en miſſchien met regt berispt; maar van wie berispt? Niet van eenigen der Broederſchap, welker beſtendige leevensloop, zelf lang voor dat ik uw Generaal wierd, tot op dit uur gewettigd heeft hetgeen gij nu, in eene kweefelagtige buij, en uit nijd, veroordeelt. Weshalven mijzelven en mijne voorneemens hebbende vrijgepleit bij U; dat is alles waarmede ik mij thans bekommere.

Wees dan overtuigd, dat *Ik* (volgens *onze* beginzels) gelijk hebbe, *gij* ongelijk; of ten minſten, houd den mond. Dog ik *gebiede u overtuigd*

(a) In plaatze van *Winter-koning'es*. Daar behoeft nu niet te worden aangemerkt, dat de Hr. Lovelace, in de dertele lugtigheid zijns harten dikwijls de vrijheid neemt van nieuwe woorden en ſpreekwijzen te ſmeeden in zijne Brieven aan deezen zijnen boezemvriend. Zie zijne grappige reden daarvoor D. *III.* Br. XXI. bl. 190.

tuigd te zijn. En draag zorg om mij in uwen naaſten te berigten, dat gij het zijt.

VI. BRIEF.

De Hr. BELFORD, *aan* ROBERT LOVELACE, *Schildkn.*

Edgware, Donderdag, den 4 van Maij.

Ik weete wel dat gij zulk een overgegeven menſch zijt, dat al gaf men u de beſte redenen ter wereld tegen hetgeen gij eens vaſt beſlooten hebt, zulks maar zo veel zou zijn als den dolleman te ſpeelen, welken wij eens zig zagen afflooven om een orkaan met zijn hoed ter neer te ſlaen. Ik hoope evenwel, dat de Verdienſte der Lady haar bij u zal te ſtade koomen. Dog zo gij volhardt; zo gij u wilt wreeken op dit zoet Lam, hetwelk gij hebt uitgerukt uit eene kudde, die gij haat, over de fouten der Honden die hetzelve bewaarden: Indien gij niet te beweegen zijt door Schoonheid, door Geleerdheid, door Voorzigtigheid, door Onnozelheid, alle uitblinkende in een bekoorelijk voorwerp; maar zij vallen moet, ten val koomen door den man, welken zij tot haaren beſchermer gekoozen heeft: Zo wilde ik om geen duizend werelden uwe misdaad hebben te verantwoorden.

Op mijne eere, Lovelace, ik kan het onderwerp niet verduwen, niettegenſtaende ik vinde de

eere niet te hebben van bij de Lady in een goed blad te ſtaen. En te meer, als ik denke op haars Vaders beeſtagtigen vloek, en de vuilaartige onbermhartigheid van haare geheele familie. Dog niettemin zoude ik wel begeerig zijn om te weeten (*zo gij dog wilt voortgaen*) langs welke trappen, door welke konſten en vonden, gij uw ondankbaar voorneemen uitvoert. En, O Lovelace, ik bezweere u, zo gij een *menſch* zijt, laat niet toe dat de ſchoonſchijnende duivels, onder welke gij haar gebragt hebt, over haar zegepraalen; nog maak haar het ſlagtoffer van *onmanlijke liſten*. Indien zij bukke voor *zuivere verleidinge*, indien ik mij zo mag uitdrukken; indien gij eene zwakheid in haar kunt verwekken door de Min, of door konſtenaarijen die niet onmenſchlijk zijn; dan zal ik te minder deernis met haar hebben: En zal dan beſluiten, dat 'er geen vrouw ter wereld is, die eenen ſtouten en drieſten Minnaar wederſtaen kan.

Nu zo even is 'er een boode van mijn Oom gekoomen. Het koud vuur heeft hij, zo het ſchijnt, in zijne knie gekreegen; en de Chirurgijns verklaaren, dat hij niet veele dagen leeven kan. Hij ontbiedt mij derhalven terſtond, met deeze ſtootende woorden, *Dat ik wil koomen en zijne oogen ſluiten*. Mijn knegt of de zijne moet noodwendig alle dagen in de Stad zijn wegens zijne omſtandigheden, of over andere zaaken; en een derzelve zal beſtendig bij u koomen vraagen of 'er ook een Brief of iets te Beveelen zij. Het zal een werk van liefde in u zijn, zo dikwijls aan mij te ſchrijven als gij kunt. Want ſchoon ik waarſchijnelijk veel ſtaę te winnen bij des armen manns dood,

dood, kan ik egter niet zeggen, dat ik in 't geheel iets op hebbe met deeze vertooningen van den Dood en den Doctor zo nabij mij te zien. Den *Doctor* en den *Dood* moeſt ik gezegd hebben; Want dat is de natuurelijke orde, en in 't algemeen geſproken, is de een maar de voorlooper van den anderen.

Indien gij derhalven weigert mij te wille te zijn, zal ik denken dat gij over mijne vrijheid misnoegd zijt. Dog ik moet u tevens zeggen, dat niemand regt heeft om misnoegd te zijn over vrijheden tegen hem genomen wegens fouten, waaraan hij zig niet ſchaamt zigzelven ſchuldig te maaken.

J. BELFORD.

VII. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer* HOWE.

Ik danke u en den Hr. Hickman voor zijnen Brief, mij met zulken vriendlijken ſpoed gezonden; en gae voort met mijne waarde dreigende dwingelandin te gehoorzaamen.

Zij geeft daarop verſlag van de bijzonderheden van hetgeen 's Dingsdag ogtends tuſſchen haar en den Hr. Lovelace voorviel, ten opzigt van zijne vier vrienden, en van

van Juffer Partington, genoegzaam van denzelven inhoud als in des Hren. Lovelaces Brief, No. I. *En dan vervolgt zij dus:*

Hij beſchuldigt mij geſtadig van al te groote naauwgezetheid. Hij zegt, „ Ik ben altoos knor-
„ rig tegen hem : Dat ik mij niet koeler kon ge-
„ draagen hebben tegen den Hr. Solmes: En dat
„ het tegen alle zijne hoope en denkbeelden aan-
„ loopt, dat hij, in zo langen tijd, zigzelven niet
„ in ſtaat vinde om de perſoon, welke hij zo haaſt
„ de eere hoopte te hebben van de zijne te noe-
„ men, van te vooren de minſte onderſcheidende
„ tederheid jegens hem in te boezemen. „

Zotte en met zigzelven ingenomen bekruiper! niet te weeten *waaraan hij de koelheid heeft toe te ſchrijven, waarmeede ik gedrongen ben hem te behandelen!* Dog zijne *Groothartigheid* heeft zijne *Voorzigtigheid* verſlonden. Het is trouwens eene ſlordige laage groothartigheid, welke de *waare* groothartigheid heeft opgeſlokt, die hem verheven zou hebben boven de ijdele grootsheid waarmede hij overgooten is.

Nogthans geeft hij voor, dat hij geen hovaardij heeft dan in mij te believen: En hij praat altoos van zijn eerbied en onderdaanigheid, en zulk zoort van beuzelklap: Dog hiervan ben ik verzekerd, dat hij, gelijk ik de eerſte maal dat ik hem zag, al aanmerkte (a), te veel agtinge heeft voor zijn eigen perſoon, om die van zijne Vrouw hoog te waardeeren, hij moge trouwen wie hij wil: En ik

(a) Zie D. I. bl. 21.

ik moeſt blind zijn, zo ik niet zag, dat hij bij uitſtek trots is op zijne uiterlijke voordeelen, en dat aangenaam voorkoomen, hetwelk, zo het eenige verdienſte in zig heeft voor het uitwendig oog, miſſchien meer verſchuldigd is aan zijne ſtoutmoedigheid, dan aan iets anders.

Hebt gij den man niet beſchouwd, wanneer ik uwe gelukkige gaſt was, hoe hij naar zijne koets toe ſtapte, rondom kijkende, als om waar te neemen welke oogen zijne ſchijnſchoone geſtalte en houdinge naar zig getrokken had.

Dog wij hebben trouwens wel heel gemeene ſnoeshaanen zig zien verhovaardigen, als of zij eene lighaamsgeſtalte hadden om hovaardig op te zijn; terwijl het tevens blijkbaar was, dat de moeite die zij aan zigzelven beſteedden hunne gebreken maar te meer aan den dag bragt.

Een menſch die begeerig is om *meer* of *beter* geagt te worden dan hij *is*, gelijk ik dikwijls hebbe aangemerkt, tergt anderen maar om zijne voorgeevingen te onderzoeken; en dat brengt gemeenlijk veragtinge voort. Want grootsheid, gelijk ik geloove voorheen al gezegd te hebben, is een onfeilbaar teken van zwakheid, van *iets verkeerds in het hoofd of in het hart, of in beide.* Die zigzelven verheft, hoont zijnen naaſten, die dus getergd wordt om hem zelf die verdienſte te betwiſten, welke men anders miſſchien, waare hij zedig, hem zou bekennen toe te koomen.

Gij zult zeggen, dat ik zeer ernſtig ben: En zo ben ik. De Hr. Lovelace is ten uiterſten in mijne gedagten gezonken, zedert Maandag-avond: Nog ik zie iets voor mij, hetwelk mij eene behaa-

gelijke hoope kan verſchaffen. Want welke kan dog, met eenen zo *ongelijken* geeſt *als den zijnen*, mijne *beſte* hoope zijn?

Ik meene dat ik u in mijnen voorgaenden meldde, dat mijne kleederen mij gebragt waaren. Gij joegt mij zulk eene ontſteltenis aan, dat ik niet zeker weete of ik het deed. Dog ik weete dat mijn voorneemen was het aan u te melden. Zij wierden mij Donderdag gebragt; maar nog mijne weinige guinies met dezelve, nog eenige van mijne boeken, uitgenomen een *Drexelius over de Eeuwigheid*, de goede oude *Praktijk der Godzaligheid*, en een *Franciſcus Spira*. Mijns Broeders vindinge, onderſtelle ik. Hij denkt dat hij wel doet met mij op Dood en wanhoope te wijzen. Ik wenſche om den eenen, en ſtae nu en dan op den kant der andere.

Gij zult u te minder verwonderen dat ik zo heel ſomber ben, wanneer ik gevoegd bij het bovenſtaende, en bij mijnen onzekeren toeſtand, u berigte dat zij mij met deeze boeken een Brief gezonden hebben van mijnen Neef Morden. Dezelve heeft mijn hart een tegenzin ingeboezemd tegen den Hr. Lovelace. Tegen mij zelve ook. Ik zende dien ingeſlooten. Zo het u belieft, mijne waarde, moogt gij hem hier leezen.

Col. MORDEN, *aan Juffer* CLARISSA HARLOWE.

Florence, den 13. *April.*

Het is mij ten uiterſten leed te hooren van een verſchil tuſſchen de overige van uwe mij zo nabeſtaende en zo waarde familie, en *U* mij nog waarder dan eenige der overige.

Mijn Neef Jakob heeft mij kennis gegeven van de aanzoeken die gij gehad hebt, en van uwe weigeringen. Ik verwondere mij over geen van beide. Daar gij in zo jonge jaaren, als wanneer ik uit Engeland ging, zo bekoorelijk veel beloofdet; en die beloften, gelijk ik dikwijls gehoord hebbe, zo grootlijks overtroffen wierden, zo ten aanzien van uw lighaam als van uwen geeſt; hoe zeer moeſt gij dan niet de verwonderinge tot u trekken? Hoe weinige moeten 'er gevonden worden, die u waardig zijn?

Uwe Ouders, de toegeevendſte der wereld, jegens een Kind die het zo wel verdiende, hebben u uwen wil gegeven, naar het ſchijnt, in het afſlaen van verſcheidene heeren. Zij hebben zig te vreede gehouden met eindelijk Eenen met *ernſt* aan u te noemen, wegens het aanzoek van eenen anderen, welken zij niet kunnen goed keuren.

Zij hadden geen reden, ſchijnt het, om uit uw gedrag te denken, dat gij 'er grootlijks van afkeerig waart: Dus voeren zij voort: Miſſchien

te haaſtig voor eene Kiesheid als de uwe. Maar toen alles van hunnen kant bepaald was, en de ongemeenſte voorwaarden ten uwen voordeele geſlooten; voorwaarden, welke des Edelmans regtmaatige hoogagtinge voor u overvloediglijk betoonen; deinsdet gij te rug met eene drift en heftigheid weinig overeenkoomende met die zoetaartigheid, welke alle uw daaden bevalligheid bijzettede.

Ik weete heel weinig van beide de heeren: Dog van den Hr. Lovelace weete ik meer, dan van den Hr. Solmes. Ik wenſchte wel, dat ik meer tot zijn voordeel kon zeggen, dan ik kan. In alle hoedanigheden behalven *eene*, bekent uw Broeder, dat 'er geen vergelijkinge tuſſchen beide is. Dog die *eene* weegt zwaarder dan alle de overige te zamen. Men kan niet denken, dat Juffer Clariſſa Harlowe de ZEDEN in eenen man zal over het hoofd zien.

Wat, mijne lieſſte Nigt, zal ik eerſt bij u aandringen ter deezer gelegenheid? Uwe pligtmaatigheid, uw belang, uw tijdlijk, en uw eeuwig welvaaren, hangen, en mogen alle wel afhangen van dit enkel punt, *De zeden van een man*. Eene vrouw die een ondeugend man heeft, zal het bezwaarelijk vinden om goed te *zijn*, en buiten haare magt om goed te *doen*; en is derhalven in een erger toeſtand, dan waarin de man kan zijn, die eene kwaade vrouw heeft. Gij behoudt alle uwe agtinge voor den godsdienſt, verſtae ik. Ik verwondere mij daarover niet. Ik zoude mij verwonderd hebben, zo gij het niet gedaen hadt. Maar wat kunt gij u dog belooven, ten

aan-

aanzien van uwe volhardinge in dezelve, met een zedenloos man?

Indien uwe ouders en gij verſchillen in gevoelen bij deeze gewigtige gelegenheid, zo laat ik u eens vraagen, mijne waarde Nigt, wie behoort toe te geeven? Ik wil u wel bekennen, dat ik gedagt zou hebben dat 'er nergens een gevoegelijker partij voor u zou kunnen zijn, dan met den Hr. Lovelace, waare hij een zedelijk man geweeſt. Ik zou heel weinig te zeggen hebben tegen eenen *man*, over wiens daaden ik mijzelven niet tot regter hebbe op te werpen, zogt hij mijne Nigt niet ten huwelijk. Maar laate ik u, bij deeze gelegenheid, zeggen, mijne lieve Clariſſa, dat de Hr. Lovelace u onmogelijk verdienen kan. Hij *kan* zig hervormen, zult gij zeggen: Maar hij kan ook *niet*. Eene Hebbelijkheid wordt niet ſchielijk of gemaklijk uitgeſchud. Ligtmiſſen, welke Ligtmiſſen zijn in weerwil van talenten, van verhevener kundigheden, van overtuiginge, worden naauwlijks ooit hervormd dan door een wonderwerk, of door onvermogen. Ik kenne mijne eigene Sexe wel. Ik ben wel in ſtaat om te oordeelen over de waarſchijnelijkheid der hervorminge van een ongebonden jongman, welke niet is aangetaſt van ziekte, van verdrukkinge, van rampen: Dien de fortuin voorſpoedig medeloopt: Die eene friſſe gezondheid geniet: Wiens wil onder geen bedwang is: Het gezelſchap dat hij houdt, miſſchien zodanig als hijzelve, hem beveſtigende in alle zijne gangen, hem bijſtaende in alle zijne onderneemingen.

Wat den anderen heer belangt, onderſtel, mij-

mijne lieve Nigt, dat hij u *tegenwoordig* niet behaagt, het is verre van onwaarſchijnelijk te zijn, dat hij u *naderhand* behaagen zal: Miſſchien te meer, om dat hij u *nu* niet behaagt. Hij kan bezwaarelijk *laager* in uw gevoelen daalen: *Mogelijk* kan hij *rijzen*. Zeer zelden gebeurt het, dat *hooge* verwagtingen zelf maar *taamelijk* beantwoord worden. Hoe *kunnen* zij dog anders, daar eene fraaije en uitgebreide verbeeldinge met haare verwagtinge verre loopt boven het weezen der zaake, in de verhevenſte van onze ondermaanſche genietingen? Eene vrouw met zulk eene verbeeldinge vercierd ziet geen gebrek in een begunſtigd voorwerp, (te minder, indien zij niet bewuſt is van eene moedwillige ſout in zigzelve) tot dat het te laat is de miſſlagen te regt te brengen, welke haare edelmoedige ligtgeloovigheid heeft te wege gebragt.

Dog onderſtel dat eene perſoon van uwe talenten, een man van geringer talenten ſtond te trouwen; wie kan, in dit geval, zo gelukkig in *zigzelve* zijn, als Juffer Clariſſa Harlowe? Welk eene geneugte neemt gij in goed doen! Hoe gelukkiglijk wijdt gij de verſcheidene gedeelten van den dag toe ter uwer eigene vorderinge, en ten nutte van allen die binnen uwen kring beweegen! ——— En *daarenboven* is uw ſmaak zodanig, zodanig zijn uwe vorderingen in de beſchaafde letteroeffeningen, en in de beſchaafde tijdkortingen; zodanig uwe uitmuntendheid in alle de verſchillende deelen der huishoudinge, die geſchikt zijn voor de toezigt en waarneeminge eener jonge Lady, dat uwe vrienden wel wenſchen zouden,

dat

dat gij zo weinig als mogelijk wierd afgetrokken door aangelegenheden, die enkel *perſoonlijk* genoemd mogen worden.

Maar belangende hetgeen 't gevolg zou kunnen zijn, ten opzigt van u zelve, ten opzigt van eene jonge Lady van uwe talenten, van de voorkeuze, welke gij verdagt wordt te geeven aan eenen Ligtmis; ik wilde wel gaarn, mijne lieve Nigt, dat gij eens overweegdet, wat Dat zou kunnen zijn. Eene ziel zo rein, zig te mengen met eene onreine ziel! En zal zulk een man als Deeze niet alle uwe bekommeringen naar zig trekken? Zal hij u niet geduuriglijk vervullen met angſten voor hem en voor uzelve? ——— De Godlijke en Burgerlijke magten getrotſeerd, en hunne Wetten van hem verbroken wordende, bij elke niet enkel *toevallige*, maar *voorbedagte* gelegenheid. Om hem aangenaam te zijn, en te hoopen om deel te behouden in zijne genegenheid, moet gij waarſchijnelijk gedrongen zijn alle uwe loflijke betragtingen te laaten vaaren. Gij moet deel neemen in zijn behaagen en mishaagen. Gij moet uw eigen deugdzaam gezelſchap opgeeven voor zijn ondeugend ——— Miſſchien van de uwe verlaaten worden, wegens de ergernis welke hij dagelijks geeft. Kunt gij hoopen, Nigt, om met zulk een man als Deezen, *lang* zo goed te blijven als gij *nu* zijt? Zo niet, overweeg dan van welke uwer tegenwoordige loflijke geneugten gij zoudt verkiezen af te ſtaen? In welke van zijne beſtraffelijke hem te volgen? Hoe kondt gij het veelen om agteruit, in plaatze van vooruit, te gaen in die pligten, welke gij nu zo voorbeeldlijk

lijk volbrengt? En hoe weet gij, indien gij eens den teugel viert, waarmen u zal toelaaten, waar gij *bekwaam* zult zijn, om in te houden?

Uw Broeder erkent, dat de Hr. Solmes, op verre na zo behaagelijk van perſoon niet is, dan de Hr. Lovelace. Maar wat is *perſoon* en geſtalte bij zulk eene Lady, als aan welke ik nu de eere hebbe van te ſchrijven? Hij bekent insgelijks, dat hij het fraaij voorkoomen van den Hr. Lovelace niet heeft: Maar welk een *enkel* perſoonlijk en uiterlijk voordeel is een aangenaam *voorkoomen*, zonder het *zedelijke*? Eene vrouw deed beter met een man te neemen, welks manieren zij moeſt fatſoeneeren, dan dezelve reeds gefatſoeneerd naar haare hand te vinden, ten koſte van zijn zedelijk gedrag; een prijs die dikwijls betaald wordt voor voordeelen welke men in het reizen verkrijgt. O mijne lieve Nigt, waart gij hier maar eens bij ons te Florence, of te Rome, of te Parijs (alwaar ik ook veele maanden mij hebbe opgehouden) om de heeren te zien, welker onderſtelde *ruwe* Engelſche manieren, als zij van huis koomen, ſtaen beſchaafd te worden, en wat zij hebben aangeleerd, als zij door dezelve plaatzen te rug reizen, gij zoudt den man in zijn *eerſt* verblijf oneindig ſtellen boven denzelven man in zijn *laatſt*. Gij vindt het onderſcheid bij hunne te rug koomſt ——— Eene malle ingenomenheid met vreemde *modes*, eene aankleevinge van vreemde gebreken, eene trotſe veragtinge van zijn eigen land en landslieden (terwijl hijzelve veragtelijker is dan de veragtelijkſte dergeenen welke hij veragt); deeze, met eene onbeſchaamdheid die van geen

geen bloozen weet, zijn maar al te gemeenlijk de behaalde voordeelen, welke ter voltooijinge van een bereisd heer te zamen loopen!

De Hr. Lovelace, weete ik, verdient dat 'er eene uitzonderinge ten zijnen voordeele gemaakt worde; hij is weezenlijk een man van bekwaamheid en geleerdheid. Hij wierd voor zodanig geagt beide hier en te Rome; en eene ſchoone geſtalte, en een edele aart van geeſt, gaven hem groote voordeelen. Dog men behoeft u niet te zeggen, dat een Ligtmis van verſtand oneindig meer kwaad bedrijft, dan een Ligtmis van geringe bekwaamheid in ſtaat is om te doen. En dit zal ik u verder zeggen, dat het des Hren. Lovelaces eigene ſchuld was, dat hij nog niet meer agtinge hier had onder de *Literati*, dan hij had. Daar waaren, om kort te gaen, eenige ongebondenheden, waarin hij zig verliep, welke zijn perſoon en zijne vrijheid in gevaar bragten; en maakten, dat de beſte en waardigſte der geenen, welke hem met hunne kennis vereerd hadden, van hem afzagen, en dat zijn verblijf te Florence en te Rome beide korter was, dan hij had voorgenomen.

Dit is alles wat ik van den Hr. Lovelace verkieze te zeggen. Ik hadde veel liever reden gehad om hem een regt tegenſtrijdig character toe te ſchrijven. Maar wat de Guiten en Ligtmiſſen in het algemeen belangt, Ik, die dezelve zo wel kenne, moet de vrijheid neemen om, wegens het kwaad, hetwelk zij *altoos* in hunne *harten*, en maar *al te dikwijls* in hunne *magt* hebben om aan uwe Sexe toe te brengen, nog een weinig woor-

woorden over dit onderwerp hier bij te voegen:

Een Ligtmis, mijne waarde Nigt, een *argliſtig*, een *intriguant* Ligtmis, moet in 't algemeen *zonder wroeginge* zijn —— *Onregtvaardig* moet hij altoos zijn. De edele regel, van anderen te doen hetgeen hij wenſcht dat aan hemzelven geſchiede, is de eerſte regel welken hij verbreekt; en dagelijks verbreekt hij dien; hoe meer, hoe grooter zijne zegepraal. Hij heeft groote veragtinge voor uwe Sexe. Hij gelooft dat 'er geen vrouw kuiſch is, om dat hij zelve een eerloos menſch is. Ieder vrouw, die *hem gunſt bewijſt*, *beveſtigt* hem in zijne booze ongeloovigheid. Hij ſmeedt altijd aanſlagen om de wanbedrijven voort te zetten, waarin hij zijne geneugte ſchept. Indien eene vrouw zulk een man bemint, hoe kan zij de gedagte verdraagen van in zijne genegenheid te deelen, met de halve Stad; en dat wel miſſchien met het ſchuim derzelve? Daarenboven zo geil! —— Hoe zal eene jonge Lady van uwe kuisheid zulken geilen man verdraagen kunnen? Een man die ſpot met zijne gelofte; en die miſſchien uw geeſt zal knakken door de onmanlijkſte hoon en baldaadigheid. Om een Ligtmis te zijn, moet men, in *den beginne al*, alle wroeginge, alle menſchlijkheid, met voeten getreeden hebben. Een Ligtmis bij *aanhoudinge* te blijven, is alles te blijven wat ſnood en onmenſchlijk is. Gebeden, traanen, en de allerlaagſte onderwerpinge, zijn maar voedzel voor zijne trotsheid: Terwijl hij miſſchien wedt met zijne ontugtige gezellen, en, niet onwaarſchijnelijk, met nog ontugtiger vrouwluij, over ſtaaltjes, waarop hij

bij

bij hen pocht, van uwe geduldige lijdzaamheid, en geknakten geest; en hen mede t'huis brengt om van beide getuigenis te draagen.

Ik schrijve hetgeen ik weete dat wel gebeurd *is*.

Ik melde niet van het verkwisten van middelen, van het verpanden of verkoopen van goederen, en het berooven der nakoomelingschap —— Nog ook van eene menigte van andere kwaalen, te vuil, te aanstootelijk, om bij eene persoon van uwe kiesheid gemeld te worden.

Alle deeze, mijne waarde Nigt, te schuwen; alle de onheilen, welke ik genoemd hebbe, te vermijden, de magt van al het goed te doen, dat gij gewend zijt te doen, te bewaaren, ja te vergrooten, door de afzonderlijke voorraad, welke voor u zal bezorgd worden: Alle uwe bekoorelijke vermaaken, en voorbeeldlijke bezigheden, in trein te houden; en alle goede hebbelijkheden duurzaam te maaken: En dit alles door dat *eene* op te offeren; het ras verwelkende behaagen der Oogen! Wie zou niet (nademaal men in éénen man niet alles kan vinden; wie zou niet) om zo veele weezenlijke voordeelen te behouden, zulk een gering, zulk een onbeslendig genoegen willen afslaen?

Overweeg alle deeze dingen, welke ik nog met meer kragt zou kunnen aandringen; dagt ik het noodig bij eene van uwe bedagtzaamheid —— Overweeg ze wel, mijne beminde Nigt; en indien het de wil uwer Ouderen niet zij, dat gij ongehuwd blijft, zo besluit om hen te wille te zijn; en

laat 'er niet gezegd worden, dat de kragt der inbeeldinge (gelijk in veele andere van uwe Sexe) te ſterk zal zijn voor uwe pligtmaatigheid en uwe bedagtzaamheid. Hoe de man min behaagelijk zij, dies te meer verpligtende is de onderwerpinge. Gedenk, dat hij een maatig man is —— Een man, die agtinge te verliezen heeft, en wiens agtinge derhalven een onderpand is van zijn goed gedrag jegens u.

Daar biedt zig u hier eene gelegenheid aan, om de hoogſte proef te geeven, die 'er kan gegeven worden, van kinderlijke onderdaanigheid. Grijp die aan. Het is *uwer* waardig. Men verwagt het *van* u; hoewel het, aangezien uwe neiginge, jammer is dat het geeven daarvan van u vereiſcht wordt. Laat 'er gezegd worden, dat gij in ſtaat geweeſt zijt uwen Ouderen eene verpligtinge op te leggen; (een grootſch woord, mijne Nigt!) herwelk gij niet kondt doen, geſchiedde het niet *tegen* uwe neiginge —— Ouderen, zegge ik, welke u duizend verpligtingen hebben opgelegd: Die op dit ſtuk geſteld zijn: Die het niet willen opgeeven: Die voor u veele ſtukken hebben opgegeven, zelf van deezen aart: En op *hunne* beurt, om hun eigen Gezag zo wel, als om hun Oordeel, verwagten dat gij hun te wille zijt.

Ik hoope dat ik u haaſt, in perſoon, zal gelukwenſchen met deeze uwe verdienſtelijke onderwerpinge. Mijne Voogdijſchap in orde te brengen en over te draagen, is eene van mijne voornaame beweegredenen, waarom ik deeze geweſten verlaate. Ik zal blijde zijn met dezelve tot ieders genoe-

noegen in orde gebragt te hebben; van u bijzonderlijk.

Indien ik bij mijne overkoomſt vinde, dat 'er eene gelukkige eenigheid, gelijk voorheen, heerſcht in eene familie mij zo dierbaar, zal het een onuitſpreekelijk vermaak voor mij zijn, en ik zal misſchien mijne zaaken zo beſchikken, dat ik voor altijd nabij u blijve.

Ik hebbe eenen zeer langen Brief geſchreeven, en zal 'er niets meer bijdoen, dan dat ik, met de grootſte agtinge, ben, mijne waardſte Nigt,

Uw zeer toegenegene en getrouwe Dienaar,

WM. MORDEN.

Ik zal onderſtellen, mijne waarde Juffer Howe, dat gij mijns Neefs Brief gelezen hebt. Het is nu te vergeefs te wenſchen, dat die eer gekoomen waare. Dog zo hij al eer gekoomen *was*, mogt ik misſchien zo roekeloos geweeſt zijn om den Hr. Lovelace de *noodlottige zamenkoomſt* te gunnen, als die weinig gedagten had van met hem weg te gaen.

Dog ik zou hem dan bezwaarelijk de *verwagtinge* gegeven hebben van zo te doen, *voor* de zamenkoomſt, hetwelk hem daartoe welbereid deed koomen; en welks herroepinge hij zo liſtiglijk vrugtloos wiſt te maaken.

Daar ik zo vervolgd wierd, en weinig verwagtinge had van zo veel toegeevendheid, als mijne Moeij, tot mijne groote kwellinge, mij be-

rigt heeft (en gij beveſtigt) dat ik zoude ontmoet hebben, is het evenwel bezwaarelijk te zeggen, wat ik ten aanzien van de *koomſt bij hem* gedaen of niet gedaen zou hebben, waare dezelve in tijds gekoomen; Dog deeze uitwerkinge, geloove ik waarlijk, dat hij gehad zou hebben —— Dat hij mij met alle mijne magt zou hebben doen tragten, om van hen allen afſcheidende over te ſteeken tot den genegenen Schrijver van den leerzaamen Brief, en om eenen Vader (eenen Beſchermer zo wel, als eenen Vriend) te maaken van eenen Bloedverwant, welke een van mijne Voogden is. Deeze zoude in de omſtandigheden, waarin ik was, eene natuurelijke, ten minſten eene beſcherminge geweeſt zijn, waarop niets te zeggen viel. —— Dog ik *moeſt* ongelukkig zijn! En hoe ſnijdt het mij door het hart als ik bedenke, dat ik alreeds mijns Neefs character van eenen Ligtmis onderſchrijven kan, hetwelk zo wel geſchilderd is in den Brief, dien ik onderſtelle dat gij nu gelezen hebt!

Dat een man van zulk een character, waarvan ik altoos een afgrijzen had, mij ten deel moeſt vallen! —— Maar ſteunende op mijne eigene kragt; geen reden hebbende om voor gevaar te vreezen van ſtijfhoofdige en onteerende aanſtuwingen; ſloeg ik miſſchien mijne oogen al te weinig op naar den Opperſten Albeſtierder: Op wien ik, mij zelve miſtrouwende, al mijn vertrouwen behoorde geſteld te hebben —— En te meer, daar ik mij bij aanhoudinge vond aangezogt van eenen man van dit character.

Onervarenheid en vermetelheid, met behulp van

van een Broeder en Zuſter, die door mijne verſtootinge hunne laage einden zoeken te bereiken, zijn mijn *Bederf* geweeſt! —— Een hard woord, mijne waarde! Dog ik herhaale het welbedagt: Nademaal, al viel het op het beſt uit zo als het *nu* kan uitvallen, mijn Goede Naam te grond is; een Guit is mijn deel: En welk Dat deel zij, heeft mijns Neefs Mordens Brief u wel onderrigt.

Ik bidde, hou dien bij u, tot dat ik hem wedereiſche. Ik zag dien zelve niet (geen luſt hebbende om mijne koffers door te zien) voor deezen morgen. Ik wilde om de geheele wereld niet, dat Deeze man hem zag; dewijl het ongeluk zou kunnen veroorzaaken tuſſchen den heftigſten geeſt, en eenen van de bedaa dſte dapperheid ter wereld, hoedanig mijn Neef gezegd wordt te zijn.

Deeze Brief was ingeſlooten (geopend) in een omſlag van wit papier. Hoe zij mij ook verſmaaden en verſoeijen, ik verwondere mij dat geen een regel daarbij gezonden wierd —— al waare het maar geweeſt om het oogmerk daarvan naaukeuriger aan te wijzen, met denzelven edelmoedigen geeſt, welke mij den Spira zond.

Het zegel van den omſlag was van zwart lak. Ik hoope niet dat 'er een nieuw voorval in de familie is, om reden tot zwart lak te geeven. Dog zo het 'er waare, zou het zekerlijk gemeld zijn, en mij de ſchuld daarvan geweeten —— miſſchien maar al te billijk!

Ik was aan eenen Brief aan mijnen Neef begonnen; dog liet dien leggen, wegens de onzekerheid van mijnen toeſtand, en voor verſcheidene dagen voorleeden elken dag verwagtende meer ze-

kerheid te zullen vinden. Gij geboodt mij eenigen tijd geleeden aan hem te ſchrijven, gelijk gij weet. Toen was het dat ik daaraan begon: Want ik ſcheppe groot vermaak in u te gehoorzaamen in alles wat ik kan. Zo behoore ik ook; want gij zijt de eenige vriendin, die mij is overgebleeven: En daarenboven, vereert gij mij gemeenlijk met uwe eigene waarneeminge van den raad, welken ik de vrijheid neeme u voor te ſtellen: Want ik vermeete mij te zeggen, dat ik beter raad geeve dan ik zelve gevolgd hebbe. En zo moeſt het noodwendig zijn. Want ik weete niet hoe het koomt, dog ik ben, naar mijn eigen gevoelen, een arm verlooren Schepzel. En egter kan ik mijzelve niet beſchuldigen met eene zondige of ondeugende neiginge. Weet gij ook, mijne waarde, hoe dit weezen kan?

Nogthans kan ik u zeggen *hoe*, geloove ik —— Een van den weg afwijkende ſtap in den beginne! ——— Dat moet het zijn: —— Welke agtervolgd zijnde, mij zo verre van mijn pad heeft afgeleid, dat ik in eene wildernis van twijffelinge en doolinge ben; en nimmer, nimmermeer mijn weg daaruit zal vinden: Want, ſchoon het in 't eerſt maar een tred ter zijden af was, die heeft mij honderden en honderden van mijlen van mijn pad afgeleid: En de arme Zwerveling heeft niet een genegen vriend, nog heeft eenigen reiziger aangetroffen, die haar den weg wijze, en helpe om daarop weder te geraaken.

Maar ik, vermetel Schepzel! moeſt zo veel betrouwen op mijne eigene kennis van het regte pad! —— weinig dugtende dat 'er een dwaal-

ligt

ligt met zijn valſch vuur (en nogthans hebbe ik van zodanige genoeg gehoord) ontſtaen zoude om mij te miſleiden! En nu danſt het, in het midden van poelen en moeraſſen, rondom mij, en weer rondom mij, mij weder te rug drijvende, als ik meene op het regte ſpoor te zijn. Dog een gemeen punt is 'er, waarin alle menſchen zullen te zamen koomen, zij mogen zo verre doolen als zij willen. Daar zal ik ten laatſten geruſtlijk worden neergelegd: En dan zullen alle mijne rampen ten einde zijn.

Dog hoe zwerve ik weder; zwerve ik van mijn bedoelde oogmerk af! Ik wilde alleen gezegd hebben, dat ik een Brief voor eenigen tijd begonnen had aan mijnen Neef Morden: Dog dat ik dien nu nooit kan voleindigen: Gij zult wel gelooven, dat ik het niet doen kan: Want hoe zal ik hem dog te kennen geeven, dat alle zijne lofbetuigingen te onregt beſteed zijn? Dat alle zijn raad te vergeefs verſpild is? Alle zijne waarſchuwingen ijdel? En dat zelf mijne hoogſte verwagtinge is, de vrouw te worden van dien vrijleever, welken hij mij zo nadruklijk waarſchuwt te mijden?

Laat mij, evenwel, uwe gebeden genieten gevoegd bij mijne eigene (daar mijn noodlot, naar het ſchijnt, afhangt van de *lippen eens zodanigen mans*) „ Dat, tot welk lot ik ook moge ver„ weezen zijn, dat verſchrikkelijk gedeelte van „ mijns Vaders vervloekinge, Dat ik geſtraft mag „ worden door den man, in welken hij onderſteld „ dat ik mijn vertrouwen ſtelle, geen plaatze moge „ grijpen! Dat dit om den wil van den *Hr. Lo„ velace* zelven, en om den wil der *menſchlijke*

„ *natuure*, niet gebeuren moge! Of indien het „ noodzaakelijk zij, ter handhaavinge van het ou„ derlijk Gezag, dat ik door *hem* geſtraft worde, „ dat het dan niet geſchieden moge door zijne „ *voorbedagte* of *moedwillige* ſnoodheid, maar „ dat ik in ſtaat moge zijn om zijn *oogmerk*, zo „ niet zijne *daad* te ontſchuldigen! „ Anders zal mijne fout verdubbeld ſchijnen in het oog der wereld, die naar de uitkoomſt veelal oordeelt. En nogthans, dunkt mij, zoude ik gaarn hebben, dat de onmêdoogendheid van mijn Vader en Oomen, welker harten reeds al te veel door mijn mifflag doorwond zijn, in allen opzigte gewettigd wierd; uitgezonderd in deezen zwaarwigtigen vloek: En dat het mijnen Vader behaagen moge Dien in te trekken, voor dat dezelve in 't algemeen bekend worde; ten minſten dat allerſchrikkelijkſt gedeelte daarvan, hetwelk zijn opzigt heeft op den Toekoomenden ſtaat!

Ik moet mijne pen neerleggen. Ik moet deeze bedenkingen overpeinzen. Nog eens, voor dat ik mijns Neefs Brief hier inſluite, zal ik hem overleezen: En dan zal ik dien wel in 't geheugen hebben.

VIII.

VIII. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer* HOWE.

Zondag-avond, den 7 van Maij.

Als gij mijnen ongelukkigen toeſtand bedenkt, die met zo vele ongeneuglijke en zelf aanſtootelijke omſtandigheden vergezeld gaet, aan zommige van welke mijn hoogmoed mij niet wil toelaaten met geduld te denken; die alle nog verzwaard worden door den inhoud van mijns Neefs aandoenlijken Brief, zult gij u niet verwonderen, dat de dampen der droefgeeſtigheid, welke mijn hart bevangen heeft, wel eens tot mijne pen opſtijgen. En egter zou het minzaamer, zou het vriendlijker in mij zijn, voor *u*, die zo edelmoedig in mijne belangen deel neemt, dat ergſt gedeelte van mijne ſmerten te verbergen, hetwelk door mededeelen en klaagen niet verligt kan worden.

Maar aan wie kan ik mijn hart dog uitſchudden dan aan u? Daar de man, welke mijn beſchermer behoorde te zijn, gelijk hij mij in alle mijne wederwaardigheden gebragt heeft, mij nog meer doet vreezen; daar ik zelf niet eene bediende hebbe, op welker getrouwheid ik mij verlaaten kan, of aan welke ik van mijn hartzeer, als hetzelve opkoomt, iets kan openbaaren; en daar zijn weldaadige aart en vrolijk hart iedereen aan

hem verknogt; en ik maar een *o* in het cijffer ben, om *hem* vermogen bij te zetten, en *mijzelve* ſmerte te verwekken? —— Deeze droefheid derhalven, ik mag doen al wat ik kan, moet zomtijds wel in traanen uitberſten; en deeze met mijne inkt vermengd, moeten mijn papier doen vloeijen. En ik weete dat gij mij zulk eene verligtinge voor dien tijd niet misgunnen zult.

Dog ik zal dus voortgaen op denzelven trant, waarmede ik afbrak in mijnen laatſten; daar eer mijn voorneemen was, mijne zwaarmoedigheid te verontſchuldigen. Dog laat hetgeen ik hierboven geſchreeven hebbe, eens voor al, mijne verontſchuldiginge zijn. Mijne ongelukken porren u aan om u van den edelſten poſt der vriendſchap te kwijten, welke wij elkanderen gezwooren hebben, met raad en vertroofting; en men zou dezelve, en u, verongelijken, met te onderſtellen, dat zij die aanporringe van nooden had.

Zij berigt daarop aan Juffer Howe, dat nu haare kleederen gekoomen zijn, de Hr. Lovelace haar geſtadig plaagt om met hem uit te gaen in eene koets, vergezeld van wie het haar belieft van haare eigene Sexe, het zij om eens een pleizier-tourtje te doen, of om de openbaare divertisſementen bij te woonen.

Zij meldt de bijzonderheden van een geſprek, hetwelk tuſſchen hen gehouden is over dat onderwerp, en zijne verſcheidene voorſlagen. Dog merkt aan, dat hij niet het minſte woord ſpreekt van de Pleg-

Plegtigheid, waarop hij zo zeer drong voor dat zijin Stad kwamen; en hetwelk, gelijk zij te kennen geeft, noodig was om zijne voorſlagen welvoegelijk te maaken.

Nu, mijne waarde, *zegt zij*, kan ik het leeven niet draagen, dat ik leeve. Ik zou van harten blijde zijn, dat ik buiten zijn bereik waare. Indien ik dus waare, zoude hij wel haaſt *het onderſcheid gewaar worden.* Indien ik moet vernederd worden, waare het beter geſchied van den geenen, welken ik onderdaanigheid ſchuldig ben, dan van hem. Mijne Moeij ſchrijft in haaren Brief (a), dat zij niet iets durft voorſtellen ten mijnen voordeele. Gij zegt mij, dat gij bij onderzoek bevindt (b) dat waare ik niet ongelukkiglijk weggetroond, men metterdaad tot eene veranderinge van maatregelen beſlooten had; en dat mijne Moeder bijzonderlijk had vaſtgeſteld om haar vermogen te gebruiken ter herſtellinge van den familie-vreede, en, om daarin te beter te ſlaagen, in gedagten had om mijnen Oom Harlowe te tragten tot haare partij over te haalen.

Laate ik op deeze grondſlagen bouwen. Ik kan 'er ſlegts de proef van neemen, mijne waarde. Het is mijn pligt, alle *waarſchijnelijke* middelen te beproeven om de arme Verwerpeling in gunſt te herſtellen. En wie weet, of die voormaals zo toegeevende Oom, die zo grooten invloed op de familie heeft, niet mag bewoogen worden, om voor mij te ſpreeken? Ik wil wel alle regt en eigen-

(a) Zie D. III. Br. XLVIII.
(b) D. III. Br. LV.

gendom op de vaſte en andere goederen, mij van mijnen Grootvader gemaakt, met al mijn hart en ziel afſtaen, aan wie het hun belieft, om dus mijn voorſlag ſmaakelijk te maaken bij mijnen Broeder. En op dat mijne overgaave van kragt moge zijn, wil ik mij wel verbinden om nooit te trouwen.

Wat dunkt u, mijne waarde, van deezen raadſlag? Zij kunnen zekerlijk niet beſluiten, om mij voor altoos te verſtooten. Indien zij met onpartijdige oogen beſchouwen hetgeen gebeurd is, zullen zij in *zigzelven* zo wel, als in *mij* wel iets te berispen vinden.

Ik vermoede, dat gij van gevoelen zult zijn, dat dit middel wel waardig is om te beproeven. Dog hier is mijne zwaarigheid: Zo ik ſchreef, mijn onbermhartige Broeder heeft hen allen in een zo ſterk verbond tegen mij doen zamenſpannen, dat mijn Brief van den een aan den anderen zou worden overgereikt, tot dat hij iedereen verhard had om mijn verzoek af te ſlaen; daar, zo mijn Oom kon bewoogen worden om mijne zaak, als *van zelven*, op te neemen, ik eenige hoope zoude hebben, alzo ik mij laate voorſtaen, dat hij mijne Moeder en mijne Moeij wel haaſt op zijne zijde zou krijgen.

Hetgeen ik derhalven in mijne gedagten hebbe, is dit ——— „ Onderſtel dat de Hr. Hick-
„ man, wiens goed character hem de agtinge van
„ iedereen verworven heeft, eens bij mijn Oom
„ Harlowe maakte te koomen? En (als op uwe
„ bewuſtheid van den ſtaat der zaaken tuſſchen
„ den Hr. Lovelace en mij) hem verzekerde niet
„ al-

„ alleen van de bovenſtaende bijzonderheden, „ maar dat ik ook onder geen verbinteniſſen leg- „ ge, die mij beletten zullen zijn goedvinden op „ te volgen? „.

Ik laate het alles aan uwe omzigtigheid over, het zij om het in 't geheel in 't werk te ſtellen, of op welke wijze. Dog zo het in 't werk geſteld *worde*, en mijn Oom weigere zig ten mijnen voordeele daarmede te bemoeijen, op des Hren. Hickmans aanzoek als uit uwen koker koomende (want dus moet het, om redenen die ligt te begrijpen zijn, gerigt worden) dan kan ik geen hoope hebben; en mijn naaſtvolgende ſtap, naar de gedagten welke ik nu hebbe, zal zijn mijzelve onder de beſcherminge te geeven van de Ladys zijner familie.

Het zou met godvrugt ſtrijden de volgende verſen de mijne te maaken, dewijl het zo veel zou zijn als de Beſluiten der Voorzienigheid eene fout te wijten, welke maar al te veel mijne eigene is. Dog dikwijls laate ik dezelve door mijne gedagten gaen, wegens de algemeene gelijkheid, welke zij behelzen met mijnen ongelukkigen, hoewel niet met voordagt begaenen miſſlag.

Mijne allerlaatſte beê brenge ik U toe,
o Goon!
Legt mijne misdaân bloot, of ſtelt mijn deugd
ten toon.
Indien ik wandlend dwaal in 's leevens La-
birinth,
Mijn voêt zich op den weg, dien 'k dagt te
ontgaan, bevind,

Wijt

Wijt dan aan uw beſluit mijn dooling, niet aan mij,
Mijn VOETEN hebben ſchuld, mijn HART nochtans is vrij.

De Lady dagtekent weder op Maandag, om Juffer Howe te laaten weeten, dat de Hr. Lovelace, op het bemerken van haar ongenoegen, den Hr. Mennell bij haar gebragt had, een bloedverwant van Mevr. Fretchville, die alle haare zaaken beſtierde. Zij noemt hem een jong officier van verſtand en beſchaafdheid, die haar een berigt gaf van het huis en huisraad, overeenkoomende met hetgeen de Hr. Lovelace van te vooren gegeven had (a); als mede van den naargeeſtigen ſtaat, waarin Mevr. Fretchville is.

Zij berigt Juffer Howe, hoe ten uiterſten ſterk de Hr. Lovelace aandrong bij den anderen heer, dat zijne Vrouw (gelijk hij haar nu in gezelſchap altoos noemt) het huis eens mogt te zien koomen: En dat de Hr. Mennell op zig nam om het haar dienzelven namiddag nog geheel te toonen, uitgezonderd het vertrek waarin Mevr. Fretchville zou zijn als zij kwam. Dog dat zij niet verkoos eenigen verderen ſtap te doen, voor dat zij wiſt hoe verre zij haar ontwerp goedkeurde om haaren Oom te laaten ondertaſten; en van wel-

(a) Zie D. III. Br. LXII.

welken uitſlag, zo zulks beproefd wierd, het gevolgd zoude worden.

De Hr. Lovelace geeft, op zijne klugtige wijze, zijnen vriend een verhaal van de gemelijkheid en neerſlagtigheid der Lady, op het ontvangen van een Brief met haare kleederen. Hij beklaagt zig, dat hij haar vertrouwen verlooren heeft; het-welk hij hieraan toeſchrijft, dat hij haar in het gezelſchap gebragt had van zijne vier kameraaden. Nogthans dunkt hem dat hij hen verſchoonen moet, en haar over al te groote viesheid berispen, want dat hij nooit mannen zig beter zag gedraagen, ten minſten hen *niet.*

Gewag maakende dat hij den Hr. Mennell bij haar bragt,

Nu, Jan, *zegt hij*, was het niet zeer beleefd van den Hr. Mennell [*Capitein* Mennell, noemde ik hem zomtijds; want onder de *militairen* is 'er, gelijk gij weet, zulk een officier als *Lieutenant*, of *Vaandrig* niet bekend —— Was het niet zeer beleefd in hem] om zo gereedlijk met mij te gaen als hij deed, om mijne Beminde te voldoen aangaende de melancholijke Lady en het Huis?

Maar wie is dog Capitein Mennell? dunkt mij dat gij vraagt: Nooit hoorde ik van zulken man als Capitein Mennell.

Zeer waarſchijnelijk. Dog kent gij niet den jon-

jongen Newcomb, den Neef van eerzaamen Doleman?

O-ho! Is het die?

Die zelve. En ik hebbe zijnen naam veranderd enkel uit kragt van mijn eigen gezag. Weet gij niet, dat ik een groot Naam-vader ben? Bedieningen ſchenke ik, in den krijgsdienſt en in het burgerlijke. Ik geeve Goederen, en beneeme dezelve naar mijn welgevallen. Rang en titels ſcheppe ik ook. En door een nog aanzienlijker voorregt, *zette* ik de verhoogde weder *af* uit kragt van mijn eigen vorſtlijken wil, zonder eenige andere oorzaak van verbeuringe dan om dat het mij zo beſt vlijt. Wat een armmoedig ding is een Monarch bij mij!

Maar Mennell, nu hij deeze engelin van eene vrouw gezien heeft, maakt zwaarigheden; dat is de drommel! —— Ik zal genoeg te doen hebben om hem in poſtuur te houden. Dog het is te minder te verwonderen, dat hij wankele, daar eene verkeeringe van weinig uuren met dezelve Lady, vier nog veel verharder Schobbejakken kon doen merken dat zij nog *harten* hadden. —— Waare het niet, dat ik vaſt vertrouwde, haare deugd eindelijk te zullen beloonen, indien haare deugd mij overwint, ik zoude het onmogelijk vinden, om te volharden. —— Want bij wijlen, ben ik zelf verbruid met zwaarmoedigheid gekweld. Maar ſpreek daar geen woord van aan de Broederſchap: Nog lach gij zelve mij daarover uit.

In eenen anderen Brief, gedagtekend Maandag-avond, ſchrijft hij als volgt.

Dee-

Deeze Lady behandelt mij zo koel, dat ik verzekerd ben, dat 'er iets gaende is tuſſchen haar en Juffer Howe, niet tegenſtaende het verbod van Juffr. Howe aan beide: En alzo ik het eenigermaate als eene verdienſte in mijzelven geagt hebbe, anderen te ſtraffen om hunne overtreedingen; ben ik van gevoelen, dat beide deeze kleuters ſtrafbaar zijn over haare ſchendinge van ouderlijke geboden. En wat haar Brief-beſteller aangaet; ik hebbe naar zijne koſtwinninge vernomen; en dewijl ik vinde dat hij een gemeene ſtrooper, een herten-dief, een diergaarde-beſteeler is; die onder voorwendzel van zijne waaren op te koopen, handelt met een partij leveranciers, welke alles ontvangen wat hij brengt, het zij viſch, vogels, of wild, agt ik wel regt te hebben (nademaal Wilſons beſtellinge van de brieven nog voor tegenwoordig ongeſchonden blijven moet) om hem te laaten uitſchudden en berooven, en het Geld; dat hij bij zig heeft, aan den Armen te geeven; nademaal, indien ik hem het geld niet zo wel beneeme als de Brieven, ik verdagt zal worden.

Zigzelven te bevoordeelen, en te gelijk een ſchurk te ſtraffen, is het gemeen en bijzonder belang ten dienſt te ſtaen. De Wet is voor zulk een man als mij niet gemaakt. En ik *moet* agter briefwiſſelingen zien te koomen, die zo ongehoorzaam worden voortgezet.

Maar mij, nader bedenkende, zo ik kon gewaar worden, dat het lief Schepzel eenige van haare Brieven in haare Zakken droeg, kan ik haar wel mede naar de Comedie of op een Concert

krijgen, en dan mag zij het ongeluk hebben van haare Zakken te verliezen.

Dog hoe zal ik dit gewaar worden; nademaal haare Dorcas van haar kleeden en ontkleeden niet meer weet dan haar Lovelace? Want zij is voor den geheelen dag gekleed, voor dat zij te voorſchijn koomt, zelf aan haare dienſtmaagd. Snoodlijk ergdenkende! Bij mijne ziel, Jan, een ergdenkende aart is een ſtrafbaare aart. Indien eene vrouw een eerlijk man verdenkt als een guit, is dat niet genoeg om een eerlijk man, die dit weet, tot een guit te maaken?

Maar wat haare Zakken belangt, mijn hart, dunkt mij, jankt naar dezelve, als eene onderneeminge die minder kwaad kan. Dog zij kunnen alle de Brieven niet bevatten, die ik wel zou wenſchen te zien. En nogthans zijn de Zakken van eene Vrouw wel half zo diep als zij hoog is. Rondom de zoete *Ligtertjes* gebonden, vermoede ik, als Ballaſtzakken, op dat de wind, terwijl zij met volle zeilen, op walviſch-been geſpannen, vaaren, de heksjes niet moge weg blaazen.

Daarop, uit ſchroom dat 'er tuſſchen de twee Ladys iets beraadſlaagd, of dat 'er iets in't werk geſteld mogt worden, om Juffer Harlowe uit zijne handen te krijgen, vertelt hij verſcheidene van zijne uitvindingen, en pocht op zijne bevelen in geſchrift gegeven aan Dorcas en aan zijnen knegt Will. Summers; en zegt, dat

bij

hij zorg gedragen heeft tegen alle mogelijke toevallen, zelf om haar te rug te brengen, *indien ze ontkoomen zou, of in gevalle zij mogt uitgaen, en dan* weigeren weerom te koomen; *en hoopt het zo te beleggen, dat zo hij een aanſlag onderneeme, het zij hij daarin ſlaage of niet, hij een voorwendzel moge hebben om haar vaſt te houden.*

Dan gaet hij voort als volgt:

Ik hebbe Dorcas bevolen, om zig op allerleije wijze meer en meer in de gunſt van haare Lady te wikkelen; haarer onbekwaamheid van ſchrijven en leezen zig te beklaagen; haare Lady Brieven te toonen, welke zij kwanſuis van nabeſtaenden ten platten lande ontvangen had; haar raad te vraagen hoe die te beantwoorden, en ze beantwoord te krijgen; en altoos te tragten om met eene pen te krabbelen, op dat inktige vingers zomtijds geen agterdogt mogten geeven. Ik hebbe daarenboven de meid een memorieboekje met ijvoore blaaden gegeven, en eene zilvere pen, op dat zij bij gelegenheid aantekeninge moge houden.

En ik moet u zeggen, dat de Lady reeds (op Juffr. Sinclairs voorſtel) haare kleederen overgelegd heeft uit de koffers, waarin zij gekoomen zijn, in eene groote kas van mahogany-hout *, daar zij geheel regt uit kunnen leggen, en waarin laaden zijn voor linnen. —— Eene kas, die de ko-

* Een zoort van roodagtig hout, dat uit de Weſt-Indien koomt, en in Engeland veel gebruikt word.

ſtelijkſte ſtellen plegt te bevatten, welke zommige van de nymphen aandeeden, als zij uitgedoſt moeſten worden, om luiden van Aanzien in het net te krijgen, of voor zodanige te ſpeelen. Want menige Graavin, weet gij, heeft onze mama wel toegeruſt; ja, twee of drie Hertoginnen, die als *Dames van Staat* met haare Lords leeven. Dog dit is alleen voor zulke die het haar betaalen willen, en die als luiden van hoogen Rang, bij zulk eene gelegenheid, zig vertoonen kunnen: Want de Agtinge van perſoonen van Geboorte moet niet ſtaen aan de genade van elk *jan-hagels* zondaar.

Een looper-ſleutel, welke alle ſloten van deeze kas kan openen, is Dorcas ter hand geſteld; en zij heeft zorg te draagen om, als ze naar papieren zoekt, voor dat zij iets van zijn plaats neemt, wel te merken hoe het legt, op dat zij het alles op een hair weer zo mag leggen. Saartje en Marijtje kunnen haar bij gelegenheid helpen overſchrijven. Langzaam en gewis met zulk eene Argus-oogige bekoorſter moeten alle mijne beweegingen zijn.

Het is onmogelijk dat eene zo jong en zo onbedreeven als zij is, alle haare behoedzaamheid van zigzelve kan hebben; daar het gedrag der vrouwluij zo onberispelijk is; geen rinkelrooijen, geen gezelſchap in dit binnenhuis ooit wordt toegelaaten; alles aartig, ſtil, en geruſt in hetzelve; de Nymphen wel opgevoed en wel belezen; haare eerſte weerzin tegen de Oude te boven gekoomen —— Het moet derhalven Juffer Howe zijn [Die eens in gevaar was van geknipt te worden door

een

een van onze zoort, den eerzaamen Sir George Colmar, gelijk gij wel gehoord hebt] welke mijn voortgang moeijelijk maakt.

Gij ziet, Belford, uit de bovengemelde *voorbehoedzelen*, dat ik niets vergeete. Gelijk het Gezang luidt, men kan zig niet verbeelden

Van welke beuzelingen
Afhangen zulke dingen,
Waarop de menſch zijn glorij bouwt.

Dus verre is het dan wel. Ik zal nooit rusten, voor dat ik in de eerſte plaatze ontdekt hebbe, waar het lief ſchepzel haare brieven ſteekt; en vervolgens voor dat ik haar mede gekreegen hebbe in eene Comedie, op een Concert, of om een Pleizier-reisje met mij buiten de Stad te doen voor een dag of twee.

* * * *
* *

Ik gaf u zo even eenige van *mijne* Beraamingen op. Dorcas, die altoos oplettende is op de handelingen van haare Lady, heeft mij eenige ſtaaltjes gegeven van de voorzorgen haarer *meeſtereſſe*. Zij maakt haare Brieven, zo het ſchijnt, met ouweltjes toe op twee plaatzen; zij prikt de ouweltjes; en zet 'er dan het zegel op. Buiten twijffel wordt dezelve zorgvuldigheid gebruikt omtrent die geene, welke haar gebragt worden; want zij beziet eerſt naaukeurig de Zegels van de laatſtgemelde, voor dat zij die opent.

Ik moet, ik moet daar agter koomen. Deeze moeijelijkheid vermeerdert mijne nieuwsgierigheid. Vreemd is het, daar zij zo veel ſchrijft, en te aller uure, dat 'er geen een ſlaaperig of vergeetelijk oogenblik zig ter onzer begunſtiginge heeft aangebooden!

Het is een reine kamp, ziet gij: Nog beroep gij u ten haaren voordeele op haare *Jeugd*, haare *Schoonheid*, haare *Familie*, haaren *Rijkdom*. LIGTGELOVIGHEID heeft zij niet; en wat belangt haare TEDERE JAAREN, ben ik zelve ook niet een *jonge knaap?* Aangaende SCHOONHEID; eijlieve, Jan, maak gij, om mijne zedigheid niet te veel te vergen, eens eene vergelijkinge tuſſchen mijne Clariſſa voor eene *Vrouw*, en uwen Lovelace voor eenen *Man*. Wat haare FAMILIE betreft, Die was voor honderd jaaren in haar land niet bekend: En ik haate hen allen buiten haar. Hebbe ik 'er geen reden toe? ——— Wat haar RIJKDOM belangt; Rijkdom, weet gij, is altoos een *Stimulus* † bij mij geweeſt; en dat wel om redenen, die niet onedel zijn. Pronken rijke kleuters zig niet cierelijk op met oogmerk om onze aandagt tot zig te trekken? Zoeken zij ons niet in haare ſtrikken te lokken? Steunen zij niet gemeenlijk op haaren *Rijkdom*, in de oogmerken die ze op ons hebben, meer dan op haare *Verdienſten?* Zullen wij haar berooven van het voordeel van haar *voornaamen* ſteun? ——— Kan ik, in 't bijzonder, *elke kleuter* trouwen, die wenſcht dat ik mijn oog op haar ſlae? Indien derhalven, ter handhaavinge van

† *Prikkel.*

van de Ligtmis-beginzelen, om welke geene van de lieve Schelmtjes ons haat, eene rijke dame zo verre gebragt wordt dat zij zig haaren Grootvorſt onderdaanig maake, en 'er eenige gevolgen uit de *Onderwerpinge* voortkoomen, is zulk eene dan door haaren rijkdom niet beſchut, zo wel voor hoon en ſmaadheid, als voor behoeftigheid? —— Alles derhalven, waarover geſchil tuſſchen mijne Beminde en mij kan vallen, is alleen dit ——— Wie van ons twee het meeſt *Vernuft*, de meeſte *Omzigtigheid* heeft ——— En daarvan ſtaet nu nog de proef genomen te worden.

Een droevig leeven, evenwel, is dit leeven van Twijffelinge en Onzekerheid, voor de arme Lady zo wel, als voor mij; dat is te zeggen, zo zij niet *van natuure* agterdogtig is —— Zo zij dat is, dan is haare ongeruſtheid aan haar geſtel eigen, en zij kan het niet helpen; nog zal dezelve, in zulken geval, haar ſchaaden. Want eene agterdogtige aart zal gelegenheden tot twijffelinge *verwekken*, zo 'er zig geen voordeeden die haar vlijden. Weshalven mijne Schoone, zo zij van natuure ergdenkende is, aan mij verpligt is dat ik haar de moeite beſpaare van deeze gelegenheden *naar te ſpooren*. ——— Dog niettemin, zijn de eſſenſte paden in onze reize door het leeven de veiligſte en de beſte, geloove ik, ſchoon het mij niet gegeven zij die te kiezen. Ik ben, evenwel, niet bijzonder in het betreeden van ingewikkelder paden; nademaal 'er duizenden en tien duizenden zijn, die liever in troebel dan in ſtil water viſſchen.

IX. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Dingsdag, den 9 van Maij.

Ik ben een zeer ongelukkig man. Deeze Lady heeft men gezegd dat eene van de goedaartigſte ſchepzelen ter wereld was: En daar hield ik haar ook voor. Maar tegen *mij*, is zij eene van de korzelſte. Van mij wierd egter ook nooit onderſteld, dat ik een kwaad-aartig ſterveling was.

Hoe kan het weezen? Ik verbeeldde mij voor langen tijd, dat wij gebooren waaren om elkanderen gelukkig te maaken: Maar geheel het tegendeel; wij ſchijnen weezenlijk hier gezonden te zijn om elkanderen te plaagen.

Ik zal een Blij-ſpel ſchrijven, denke ik. Ik hebbe al een Titel klaar; en dat is het halve werk. *De Krakeelende Gelieven.* Dat is goed. Daar is iets nieuws en opwekkelijks in. Nogthans, meer of min, krakeelen alle Gelieven. Oudvader Terentius heeft dat al in agt genomen; en merkt daarbij aan, Dat der Gelieven *oneenigheid* der Gelieven *eenigheid* veroorzaakt; en dat zij gevolglijk elkanderen beter verſtaen. Het is natuurelijk dat het zo gaet. Maar met ons, wij raaken zo dikwijls oneenig, zonder eens eenig te worden; en een tweede krakeel koomt zo gemeenlijk op

op, voor dat een eerſte bedaard is; dat het bezwaarelijk te giſſen zij, van welke uitkoomſt onze Minnaarijen gevolgd zullen worden. Maar volſtandigheid is mijne glorie, en geduld mijne dienſtmaagd, als ik een voorwerp in het oog hebbe, hetwelk mijner aanſlagen waardig is. Wat ſteekt 'er in eene ligte overwinninge. Hudibras vraagt te regte,

Zag't g' ooit dollen Minnaar ſterven,
Om een Bruidje te verwerven
Teer van hart en zagt van zin,
En gewillig tot de Min?
Doet zulk eene hem in de ſtroomen
Ooit verſmooren, of aan boomen
Zig verhangen?

Dog ik zal u leiden tot hetgeen gelegenheid tot deeze vooraffpraak gegeven heeft.

Ik was uit geweeſt. Bij mijne t'huis koomſt, Dorcas op de trap ontmoetende —— Is uwe Lady in haare kamer, Dorcas? In de Eetzaal, mijn Heer: En zo gij ooit hoopt op eene gelegenheid om aan een Brief te geraaken, moet het nu zijn. Want ik zag eenen aan haare voeten leggen, welken zij, gelijk men zien kan om dat hij open gevouwen is, gelezen heeft, met eene kleine partij anderen, waarmede zij nu bezig is —— Alle uit haaren zak gehaald, zo ik geloove; Dus, mijn Heer, zult gij weeten waar gij die op eenen anderen tijd kunt vinden.

Ik ſprong bijna op van vreugde, en beſloot aanſtonds eene vond voor den dag te brengen,

welke ik *in petto* gehouden had; en in de Eetzaal treedende, met een weezen van uitgelatene blijdſchap, ſloeg ik mijne armen, daar zij zat, ſtoutlijk om haar heen; terwijl zij den gantſchen tijd met alle haaſt haare papieren in haaren zakdoek bij een ſchommelde; het neergevallen papier niet gewaar wordende. O mijn lieffte leeven, een gelukkig middel hebben de Hr. Mennel en ik zo even uitgedagt. Om Mevr. Fretchville ſpoed te doen maaken met het huis te verlaaten, hebbe ik aangenomen, indien gij het goed keurt, om haare kok, haare werk-meid, en twee knegten (over welke zij zeer bekommerd was) in onzen dienſt te houden, tot dat gij beter naar uwen zin voorzien zijt. En op dat ons geen gerijf van noodwendigheden ontbreeken moge, hebbe ik mijne toeſtemminge gegeven om het linnen tot de huishoudinge behoorende op taxatie over te neemen.

Ik zal vijf honderd ponden terſtond betaalen, en het overige zo dra de inventaris kan worden nagezien, en de geheele Som derzelve opgemaakt. Dus zult gij een keurelijk huis hebben geheel en al gereed om in te vaaren. Eenige van de Ladys mijner familie zullen wel haaſt bij u zijn: Zij zullen u niet toelaaten mijnen gelukkigen dag lang te verſchuiven. En op dat 'er niets ontbreeken moge ter voldoeninge van uwe uiterſte naauwgezetheid, zal ik bewilligen om hier ten huize van Juffr. Sinclair tot zo lang te blijven, terwijl gij in uw nieuw huis woont; en het overige aan uwe eigene edelmoedigheid overlaaten. O mijn bemind Schepzel, zal u dit niet aangenaam zijn? Ik ben verzekerd dat het zal —— Het moet —— En

haar

haar nog digter aan mij drukkende, gaf ik haar eene vuuriger kus, dan ik haar nog ooit te vooren had durven geeven. Ik liet evenwel niet toe, dat mijne vuurigheid mijne bedagtzaamheid overmeesterde; want ik droeg zorg dat ik mijn voet zettede op den Brief, en schraapte dien verder van haar af, en eenigzins agter haar stoel.

Zij was in drift over de vrijheid, die ik nam. Mij laag buigende smeekte ik haar om vergiffenis; en nog laager bukkende, in dezelve beweeginge, nam ik den Brief op, en wipte dien in mijnen boezem.

Dat mij de pokken, wat een lobbes, een gek, een loeris, een plompe vlegel, een volslagen Jan Belford ben ik! ——— Ik dagt dat ik veel rapper gast was, dan ik ben! ——— Waarom konde ik Dorcas niet na mij hebben laaten binnen koomen; die het mogt hebben opgekreegen, terwijl ik de Lady aansprak.

Want zie eens, daar de Brief ontvouwen was, konde ik die niet in mijn boezem steeken, zonder dat haare ooren het geritzel merkten, gelijk haare oogen mijne schielijke beweeginge. ——— Op vloog zij in een oogenblik: Verraader! Judas! haare oogen blikfems straalende, en eene ontroeringe in haar vinnig weezen, zo bekoorelijk! —— Wat hebt gij opgekreegen? ——— En daarop, hetwelk ik om beide mijne ooren haar niet gedaen durfde hebben, maakte zij geen zwaarigheid om den gestolen Brief te grijpen, schoon in mijnen boezem.

Wat was 'er te doen bij eene zo taastelijke ontdekkinge? ——— Ik vattede haare hand,

waar-

waarin zij het geroofde papier hield, tuſſchen de mijne: O mijn bemind Schepzel! zeide ik, kunt gij denken dat ik niet *eenige* nieuwsgierigheid hebbe? Is het mogelijk, dat gij dus altoos kunt bezig zijn; en dat ik, die het Brieven-ſchrijven, waarin een verhaal gegeven wordt van gebeurde zaaken, boven alle zoort van geſchriften beminne, en mij over uwe bekwaamheid daarin verwondere, dus in den dageraad van mijn geluk, (gelijk ik mij onderwinde te hoopen) niet zou branden van begeerte om in eene zo lieve briefwiſſelinge te worden toegelaaten?

Laat mijne hand los! ——— Stampende met haaren fraaijen voet: Hoe durſt gij, mijn Heer! —— Op deezen voet, zie ik —— Maar al te duidelijk zie ik ——— En meer kon zij niet ſpreeken: Maar hijgende, ſtond zij op het punt om van driſt en ſchrik te bezwijmen; het mogt de drommel, zo 'er een zier van haare gewoone zagtheid in haar bekoorelijk gelaat te zien, of in haare lieftaalige ſtem te hooren waare.

Dus verre gegaen zijnde, was ik onwillig, zeer onwillig om mijn buit te laaten ſlippen — Ik greep nog eens den zamengekreukten Brief! —— *Onbeſchaamd karel!* waaren haare woorden: Weder ſtampvoetende. *Om Gods wille*, was het toen. Ik liet mijn buit los, op dat zij niet bezwijmen mogt: Dog had eerſt het pleizier van mijne hand tuſſchen beide de haare te vinden, terwijl zij mijne weerbarſtige vingers tragtede open te breeken. Hoe na was op dat oogenblik mijn hart aan mijne hand, tegen mijne vingers-einden ſtootende, daar ik dus gemeenzaam, ſchoon

toor-

toornigljjk, behandeld wierd van de bekoorſter mijner ziele!

Wanneer zij hem in haare magt gekreegen had, vloog zij na de deur. Ik ſneed haar den weg af, ſloot die toe, en verzogt haar, op de nederigſte wijze het mij te vergeeven. En nogthans, meent gij, dat het Harlowe-hart der Bekoorſter (niettegenſtaende de aangenaame boodſchap, waarmede ik inkwam) het mij vergeeven wilde? ——— Neen zeker; maar mij ruwlijk van de deur wegſtootende, als of ik niemendal waare [Nogthans wil ik ook wel eens eene proef, zulk eene onnozele proef neemen van haare ſterkte!] zij die kragt door drift verkreegen hebbende, welke ik door vreeze verlooren had, vloog zij 'er uit naar haar eigen vertrek [Dank hebbe mijn geſternte, dat zij niet verder vliegen konde!] en zo dra zij daar binnen kwam, ſloot zij, nog al in drift, haar zelve op, de deur op het nagtſlot en 'er dubbele grendels opgezet hebbende. Dit, als ik mij bedenke, is mijn trooſt, dat het, bij eene grooter misdaad, niet erger zijn kan.

Ik begaf mij naar mijne eigene kamer, met mijn hart vol: En mijn knegt Willem niet digt bij mij zijnde, gaf ik mij zelven eenen vergiftigen ſlag voor den kop, met beide mijne vuiſten.

En nu is mijne Bekoorſter voor mij opgeſlooten; weigerende mij te zien; weigerende te eeten. Zij heeft beſlooten om mij *niet* te zien; dat nog meer is: ——— Nooit weder, zo zij het helpen kan; en *naar dat zij nu van gedagten is* — hoope ik dat zij gezegd heeft.

De lieve Schepzels behoorden, zo dikwijls als

als zij met haare nederige dienaaren krakeelen, altoos te gedenken aan deeze voorbehoudinge, op dat zij niet meineedig worden mogen.

Maar denkt gij, dat ik niet tot een onderwerp zal maaken van eene van mijne eerſte aanſlagen, om kennis te krijgen van de reden, waarom alle deeze ontſteltenis noodig was bij eene gelegenheid van zo weinig aanbelang, als deeze geweeſt zou zijn, waaren de Brieven, welke tuſſchen deeze Ladys gewiſſeld worden, niet van eenen verraaderlijken aart?

Woensdag-ogtend.

Niet toegelaaten tot het ontbijt, niet meer dan tot het avondmaal. Ik hoope evenwel niet, dat het deeze Lady in het hoofd ſchort.

Ik hebbe op den naam van Capt. Mennell naar bovengezonden.

Eene boodſchap van Capt. Mennell, Madam.

Het kan niet helpen. Zij is een Wieg-kind. Zij kan geen ——— Salomon zijn, zoude ik gezegd hebben, in alles. Salomon, Jan, was de wijſte man. Maar hoordet gij ooit, wie de wijſte Vrouw was? Mij ontbreekt eene wedergae voor deeze Lady. Van looze Vrouwen en hekſen leezen wij zonder getal. Maar ik ben van verbeeldinge, dat *Wijsheid* nooit in het character van eene Vrouw begreepen wierd. Het is geen vereiſchte van de Sexe. Vrouwen zijn wel beter Souvereinen dan de Mannen. Maar waarom is dat? ——

Om

Om dat de Souvereine Vrouwen van Mannen geregeerd worden; de Souvereine Mannen van Vrouwen. —— Keurelijk, bij mijne Ziel! Want hieruit kunnen wij giſſen welk het roer zij, waardoor zij beide geſtierd worden.

Dog de Wijsheid buiten het ſpel gelaaten, en de *Loosheid* 'er in genomen zijnde; Dat is te zeggen, De Vrouw aangemerkt zijnde *als* eene Vrouw, wat zullen wij doen, indien deeze Lady iets buitengewoons in haar hooſd heeft? Aan Wilſon heeft zij, door eenen bijzonderen boode, herhaalden laſt gegeven, om zo 'er eenige Brief aan haar gerigt koome, dien op het oogenblik te zenden.

Ik moet wel ter degen een oog in het zeil houden. Zij vreeſt nu niet voor haars Broeders aanſlag. Het zal mij in 't geheel niet vreemd voorkoomen, zo Singleton Juffer Howe een bezoek geeft, als de eenige perſoon die *weet*, of *waarſchijnelijk kan weeten*, waar Juffer Harlowe is; voorgeevende zaaken van aangelegenheid te hebben, en van bijzonderen dienſt voor haar, zo hij haar maar kan te ſpreeken koomen —— Van een verdrag, wie weet het, door haar Broeder voorgeſlagen?

Dan zal Juffer Howe haar waarſchuwen om zig digt in huis te houden. Dan zal mijne beſcherminge wederom noodig zijn. Dit zal het haar klaaren, geloove ik. Iets dat van Juffer Howe koomt, moet het haar doen.

Joſeph Leman is een ſlegte vent bij haar, en mijn werktuig. Joſeph, *eerzaame* Joſeph, zo als ik hem noeme, mag zig wel ophangen. Ik heb-

be hem al genoeg te werk geſteld, en hebbe verder heel weinig gebruik van hem te maaken. Het is niet noodig eene wijze van bedrog geheel kaal te draagen; daar ik te aller uure nieuwe vinden kan.

En beſchuldig mij niet over het gebruik, dat ik van mijne talenten maake. Wie, die zodanige heeft, zou ze ledig laaten leggen?

Wel dan, ik zal een Singleton zien te vinden; dat is alles wat ik te doen hebbe.

Op ſtaenden voet een vinden! — Willem! — Mijn heer ———

Ga mij op dit oogenblik hier haalen uwen neef Pauwel Wheatly, zo even uit zee gekoomen, dien gij mij aanpreeſt om in mijnen dienſt te neemen zo ik ging trouwen, en een pleizier-boot wilde houden.

Schielijk ——— Willem is op den loop ——— Pauwel zal hier terſtond zijn. Terſtond zal hij fokken naar het huis van Juffer Howe. Zo Pauwel Singletons ſtierman zij, van zijnen Capitein gezonden, dat zal even goed zijn als of het Singleton zelve waare.

Saartje, eene kleine duivelin, verwijt mij meermaalen de traagheid van mijne vorderingen. Maar legt, in een toneel-ſpel, de voornaamſte geneugte niet in de *vier eerſte bedrijven?* Is niet alles eenigermaate voorbij, als gij aan het *vijfde* koomt? En welk een gier van een man moeſt hij zijn, die raamt op zijne prooij, en op het zelve oogenblik daarmede voortgaet en ze opvreet?

Maar om de waarheid te bekennen, ik hebbe mij zelven in mijne liſten verward. Om mijn

werk

werk gewis te neemen, zo ik dagt, hebbe ik het lief ſchepzel verſchrikt met het gezigt van mijne vier Hottentotten; en het zal lang aanhouden, vermoede ik, voor dat ik mijn verlooren grond herwinnen kan. En daarenboven heeft deeze vervloekte familie haar gemelijk gemaakt op *mij*, op *haarzelve*, en op *de geheele wereld*, behalven Juffer Howe, welke, buiten twijffel, geduuriglijk zwaarigheden voegt bij mijne andere zwaarigheden.

Ik ben zeer ongenegen om te koomen tot maatregels, welke deeze drommels beneden mij geduuriglijk dringen om bij de hand te neemen; dewijl ik verzekerd ben, dat ik eindelijk zal bewoogen worden om haar wettiglijk de mijne te maaken.

Eene volkoomene beproevinge over zijnde, dan denke ik dat ik haar op eene edele wijze regt zal doen.

* * * *
* *

Wel, Pauwel is op weg ——— Alreeds op weg ——— Heeft volkoomen zijne leſſen. Een ſchrandere gaſt! ——— Lord W's Noodhulp was Pauwel, voor dat hij ter zeeging. Pauwel is een ſlimmer ſchelm dan Joſeph! Hij wil ook zo godvreezende niet ſchijnen, dan de ander. Op hoe hoogen prijs is mij die Joſeph niet te ſtaen gekoomen! Ik geloove dat ik den ſchurk eindelijk eens moet ſtraffen: Dog ik moet hem eerſt laaten trouwen: Dan zal ik (ſchoon dat mogelijk ſtraffe genoeg zal zijn) twee te gelijk

ſtraffen in den man en zijne vrouw. En hoe rijklijk verdient Lijs geſtraft te worden over haar gedrag jegens mijne godin?

Maar daar hoore ik de roeſtige hengzels van de deure mijner Beminde mij eene kraakende noodiginge geeven. Mijn hart kraakt en ſtoot met beantwoordende beevingen: Dat is dog miſſelijk genoeg! Want wat betrekkinge heeft eens Minnaars hart met een paar roeſtige hengzels? Dog zij zijn de hengzels, welke de deure openen en ſluiten van de ſlaapkamer mijner Beminde. Dat is betrekkinge genoeg.

Ik hoore de deur niet weder ſluiten. Ik zal aanſtonds, hoope ik, haare bevelen ontvangen. Wat betekent het, dat zij mij dus van zig af houdt? Zij moet de mijne zijn, ik mag doen *of* beſtaen wat ik wil. Wanneer ik maar de ſtoute ſchoenen aantrekke, is alles over: Want zo zij al mogt denken om hiervandaan te ontvlugten, waar kan zij heen vlieden om mij te ontkoomen? Haare Ouders willen haar niet inneemen. Haare Oomen willen haar geen huisveſtinge geeven. Haare geliefde Norton ſtaet onder hun gebied, en kan niet. Juffer Howe durft niet. Zij heeft geen een vriend in de Stad buiten mij — Is geheel vreemd in de Stad. En wat ſchort mij dan, dat ik mij dus wonderlijk verbluffen en overheerſchen laate van een lief Schepzel, welke alleen maar behoeft te weeten, hoe onmogelijk het voor haar zij dat zij mij ontvlugte, om zo ootmoedig jegens mij te zijn, als zij is jegens haare vervolgende bloedverwanten!

Zo ik al de groote onderneeminge beſtond

te

te doen, en het mij mislukte, en zij mij daaromi haatede, kan haare haat maar voor een tijd zijn: Zij legt reeds onder de beſchuldiginge der wereld: Zij moet derhalven wel verkiezen de mijne te worden, op dat zij haare Agtinge weder opſoudeeren moge in het oog dier onbeſchaamde wereld. Want wie, die mij kent, en weet dat zij in mijne magt geweeſt is, al waare het maar voor vier en twintig uuren, zal haar in de daad zelve onbevlekt agten, haare neiginge moge dan zijn zo zij wil? En daarenboven is de *menſchlijke natuure* zulk een bekende guit, dat elk man en vrouw, uit hetgeen ieder van zigzelve bewuſt is, oordeelt, dat *neiginge* niet meer te betrouwen is, daar goede gelegenheid zig voordoet, dan ik te betrouwen ben; inzonderheid daar eene jonge en bloeijende maagd een man lief genoeg heeft om met hem door te gaen; want zodanig zal de wereld het tegenwoordig geval duiden.

Zij roept haare meid Dorcas. Ongetwijffeld, op dat ik haare zoetluidende ſtem hooren mag, en om mij gelegenheid te geeven van mijne ziel voor haare voeten uit te ſtorten; alle mijne geloften te vernieuwen; en van haar vergiffenis te ontvangen van mijne begaene misdaad: En met wat pleizier zal ik dan een nieuwen Kerf-ſtok beginnen; en naderhand dien afdoen; en weder eenen anderen beginnen, en al weder eenen anderen; tot dat de *laatſte* misdaad gepleegd wordt; en 'er *geen andere* meer koomen kan! En daarna, eens vergeven, zal voor altoos vergeven zijn.

De deur is weder geſlooten. Dorcas zegt mij, dat haare Lady weigert mij te middag bij

haar aan tafel toe te laaten; eene gunſt welke ik de meid bevolen had van haar voor mij te verzoeken, de eerſte maal dat zij haar zag —— Niet onbeleefdlijk, evenwel, weigert zij het — Allengskens aan de hand koomen! Niets dan de laatſte misdaad, zegt mij de eerzaame meid, in de taal van haare meeſtereſſen beneden, zal het haar doen. De laatſte misdaad is in de meulen. Nogthans kan ik op mijn ſnood en laf hart niet betrouwen.

Dog ik ſluite hier; ſchoon de dwingelandin mij niets overlaat om te doen, dan te leezen, te ſchrijven, en te knorren.

Ondertekeninge is bij ons maar eene noodlooze omſtandigheid. Ook ben ik zo geheel en al de haare, dat ik niet kan zeggen hoe veel ik de uwe of iemands anders ben.

X. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer* HOWE.

Dingsdag den 9 van Maij.

Zo gij, mijne waarde, mijn aanzoek bij mijnen Oom Harlowe goedkeurt, wenſche ik dat het zo ſpoedig mag geſchieden als mogelijk is. Wij leggen weder geheel over hoop. Ik hebbe mijzelve voor hem opgeſlooten. De misdaad was wel niet *heel* groot —— En egter was zij het óok al. Hij zou bijna een Brief gekreegen hebben

ben. Een van de uwe. Dog nooit zal ik weder ſchrijven, of mijne papieren doorzien in een vertrek, daar hij zig geregtigd agt te koomen. Hij heeft 'er geen een regel van gelezen. Dat heeft hij zeker niet. Dus wees niet ongeruſt. En verlaat u op mijne zorgvuldigheid in toekoomende.

Dus kwam het. Dewijl de Zon op mijn kabinetje ſtond, en de Hr. Lovelace niet t' huis was ——

Zij geeft daarop aan Juffer Howe een berigt hoe hij haar onverhoeds overkwam: welke ſchielijke reden hij uitſloeg: Hoe ſtoutlijk hij haar ombelsde: Hoe zij met hem worſtelde over den Brief, enz.

En nu, mijne waarde, *gaet zij voort*, worde ik meer en meer overtuigd, dat ik te veel in zijne magt ben, dan dat de voorzigtigheid toelaat bij hem te blijven. En indien mijne vrienden mij maar hoope *willen* geeven, zal ik beſluiten om mij voor altoos van hem af te maaken.

O mijne waarde! hij is een heftig, een dwaas, een baldaadig ſchepzel! —— En in waarheid, ik verwagte naauwlijks, dat wij de zaak kunnen bijleggen. Hoe veel ongelukkiger ben ik reeds met hem, dan mijne Moeder ooit was met mijnen Vader na het trouwen! Nademaal hij (en dat zonder eenige reden, eenig voorwendzel ter wereld daartoe te hebben) onderneemt om mijnen geeſt te onderdrukken *voor* dat ik de zijne ben; en terwijl ik in mijne eigene magt ben, of [O mijne dwaasheid, dat ik het niet ben!] behoore te zijn.

Zo lang ik niet kan weeten, of mijne vrienden mij hoope willen geeven of niet, moet ik iets doen, waarvan ik nooit voorheen in eenig geval mijn werk maakte om te doen; dat is, te tragten om deeze twiſt open te houden: En nogthans zal het mij *gering* doen ſchijnen *in mijne eigene oogen;* dewijl ik daarmede meer zal meenen, dan ik bekennen kan. Dog dit is een der gevolgen van eenen ſtap, welken ik altoos zal beſchreijen! De natuurelijke vrugten van alle aanſpanningen met elkanderen, waarin de gemoederen ongelijk ——— *tegenſtrijdig* zijn, mag ik in mijn geval wel zeggen.

Laat deeze voor altoos mijne waarſchuwinge zijn voor perſoonen van mijne Sexe ——— Bewaart uw oog: Het zal altoos in zamenzweeringe zijn tegen uw oordeel. Indien 'er van twee kanten een te kiezen zij, zal het altoos, verraader die het is, den verkeerden kiezen.

Indien gij mij vraagt, mijne waarde, Hoe deeze waarſchuwinge mij paſt? zo moet ik u een geheim vertellen, hetwelk ik maar voor heel korten tijd, mij zelve onderzoekende, hebbe uitgevonden, ſchoon gij al overlang de ondekkinge ſchijnt gedaen te hebben; Dat waare mijn dwaas oog niet te veel verlokt geweeſt, ik niet zo heel gereedlijk, als ik deed, de moeite zou genomen hebben om mijn beſt te doen ter verhoedinge van ongelukken tuſſchen hem en eenige van mijne familie, hetwelk eerſt de briefwiſſelinge tuſſchen ons te wege bragt, en gelegenheid gaf dat ik het gevreesd ongeluk met dubbel gewigt mijzelve op den halze haalde. Mijne grootsheid en ijdele waan

waan, zo veel ik zien kan, heeft wel kunnen deel hebben aan de onbezonne handelwijze: Want gelijkt het niet als of ik mijzelve bekwaamer agtede om zwaarigheden voor te koomen, dan iemand anders van mijne familie?

Dog gij moet niet onderſtellen, mijne waarde, dat mijn hart nog een bondgenoot is van mijn oog. Dat bedrogen oog ziet nu klaarlijk zijnen misſlag, en het verleid hart veragt hetzelve daarom. Hiervandaan koomt het aanzoek, dat ik bij mijnen Oom gae doen: Hierom is het, dat ik zeggen kan (met waarheid, denke ik) dat ik wel boeten wilde voor mijnen misſlag op welken prijs ook, zelf door een lid of twee 'er aan op te offeren, zo dat baaten konde.

Vaarwel, mijne waardſte vriendin! ——— Dat uw hart nooit het honderdſte gedeelte kennen mag van de ſmerte, welke het mijne thans gevoelt! bidt

Uwe CLARISSA HARLOWE.

XI. BRIEF.

Juffer HOWE, *aan Juffer* CLARISSA HARLOWE.

Woensdag, den 10 van Maij.

Ik *wil* ſchrijven! Geen *man* zal voor mij ſchrijven (a). Geen *vrouw* zal mij het ſchrijven be-

(a) Clariſſa ſtelde voor, dat de *Hr Hickman* ſchrijven zoud: voor Juffer Howe. Zie D. III. Br. LXIX. bl. 554, 555.

letten. Ik ben zeker oud genoeg om onderſcheid te maaken tuſſchen reden en eigenzinnigheid. Ik gae niet ſchrijven aan een man, doe ik wel? —— Zo ik eene briefwiſſelinge voortzettede met eenen knaap, welken mijne Moeder afkeurde, en welken het voor mij niet paſſen zoude aan te moedigen, dan zou mijne eigene eere en mijn pligt mij tot gehoorzaamheid verbinden. Maar daar het geval zo wijd en breed verſchilt, geen woord meer over dit onderwerp, verzoeke ik u!

Ik keure uw beſluit zeer goed om deezen vent te verlaaten, indien gij het met uwen Oom kunt vinden.

Ik haate den karel —— Van harten zeer haate ik hem, wegens zijne kwellende handelingen. Het leezen zelf van uw verhaal diesaangaende kwelt mij bijkans zo veel, als die u kunnen kwellen. Mogt u aanmoediginge gegeven worden, om van den zotten deugniet af te vlieden!

Ik hebbe nog andere redenen om dit te wenſchen: Want ik hebbe binnen korten kennis gemaakt met eene, die heel veel van zijne geheime hiſtorie weet. De karel is weezenlijk een ſchurk, mijne waarde! een afgrijzelijke ſchurk! indien alles waar is, wat ik gehoord hebbe: En nog zijn mij *andere* bijzonderheden beloofd. Ik verzekere u, mijne waarde vriendin, dat hadde hij een douzijn leevens, hij die alle wel verbeurd zou hebben, en al *voor twintig ſchelmſtukken* mogt van kant geweeſt zijn.

Zo gij u ooit verwaardigt om weder gemeenzaam met hem te praaten, vraag hem eens naar Juffer Betterton, en hoe het met haar afliep: En

zo

zo hij ten haaren aanzien omwegen zoekt, en 'er zig door valſche ſtreeken tragt uit te draaijen, ondervraag hem dan eens aangaende Juffer Lockyer. —— O mijne waarde, de karel is een ſchurk.

Ik zal bezorgen dat uw Oom gepolſt worde, gelijk gij begeert, en dat zonder vertoeven. Dog egter vreeze ik voor den uitſlag; en wel om verſcheidene redenen. Het is bezwaarelijk te zeggen, wat de opofferinge van uw Goed bij zommige luiden zou te wege brengen: En egter kan ik, als het op het ſtuk aankoomt, niet dulden dat gij zulks doet.

Alzo uwe Hanna onpaſſelijk blijſt, zoude ik u raaden, dat gij Dorcas aan uwe belangen tragt te verbinden. Zijt gij niet tegen de regels der ſtaatkunde wat ſchuw van haar geweeſt?

Ik wenſchte wel, dat gij aan eenige van zijne Brieven koomen kondt. Zekerlijk kan een man van zijn onagtzaam character niet altoos op zijne hoede zijn. Zo *hij* dat *zij*, en gij uwe dienſtmeid niet op *uwe* zijde kunt krijgen, zal ik ze beide verdagt houden. Laat hem eens ſchielijk worden afgeroepen als hij ſchrijft, of als hij zijne papieren bij zig heeft, en overrompel hem dus om ze eens agtloos te laaten leggen.

Zulke doorſnuffelingen, weete ik, zijn van dezelve natuure, als welke wij in het reizen gebruiken in eene Herberg, wanneer wij alle hoeken en winkels doorzien uit vreeze of 'er een ſchavuit mogt ſchuilen; hoewel wij van ſchrik uitzinnig zouden worden, zo wij 'er een kwamen te vinden. Dog het is beter zulk een te ontdekken, als wij nog op en wakker zijn, dan wanneer wij

te bedde zijn en ſlaapen, van hem te worden aangetaſt.

Ik ben blijde, dat gij uwe kleederen hebt. Maar geen geld! Geen boeken, dan een *Spira*, een *Drexelius*, en een *Praktijk der Godzaligheid*. Die de laatſte zonden, behoorden ze voor zigzelven behouden te hebben ——— Maar ik moet mij van dit onderwerp ſchielijk afmaaken.

Gij hebt mij bijſter ontſteld door hetgeen gij kortlijk meldt van zijne onderneeminge om een van mijne Brieven te krijgen. Zij, van welke ik mijne nieuwe berigten krijge, verzekert mij, dat hij het hoofd is van eene bende deugnieten (die, waaronder hij u bragt, waaren buiten twijffel, eenige derzelver) die zamenſpannen om onnozele ſchepzels in het net te krijgen, en malkanderen naderhand met geweld te ondersteunen; en kwam hij kennis te krijgen van de vrijheid, met welke ik hem behandele, ik zou vreezen om zonder lijfwagt buiten deur te koomen.

Met leedweezen berigte ik u, dat ik reden hebbe om te denken, dat uw Broeder zijnen zotten aanſlag nog niet heeft aan een kant gelegd. Een knaap zeer van de zon verbrand, en als een bootsgezel 'er uit ziende, is zo even bij mij geweeſt, voorgeevende dat hij van Capitein Singleton kwam om u grooten dienſt te doen, zo hij u maar kon te ſpreeken koomen. Ik wendde voor, dat ik aangaende de plaatze van uw verblijf onkundig was. De knaap had zijne les al te wel geleerd, dan dat ik iets uit hem konde krijgen.

Ik weende twee uuren zonder ophouden op het leezen van uwen Brief, waarin die van uwen

Neef

Neef Morden geſlooten was (a). Mijn allerliefſt Schepzel, begeef dog u zelve niet door moedloosheid. Laat uwe Anna Howe den eiſch dier vriendſchap gehoorzaamen, welke ons als tot eene ziel vereenigd heeft, en u vertrooſtinge tragten toe te brengen.

Ik verwondere mij niet over de zwaarmoedige bedenkingen, welke gij in uwe Brieven dikwijls maakt over uzelve wegens den ſtap, waartoe gij van den eenen kant gedreeven, en verlokt zijt van den anderen. Eene wonderbaare noodlottigheid! *Als of het met oogmerk geſchied waare, om de ijdelheid te toonen van alle menſchlijke voorzigtigheid.* Ik wenſchte wel, mijne waarde, gelijk gij te kennen geeft, dat gij en ik beide *ons niet te veel verhovaardigd mogen hebben op eene uitſteekendheid boven andere, van welke wij zelve miſſchien te wel bewuſt waaren.* Dog ik wil mij inbinden —— Hoe gereed zijn zwakke geeſten, om in alle buitengewoone gevallen naar oordeelen te zoeken! Het is voor zo verre goed, dat het beter, en veiliger, en billijker is, onszelve en onze waardſte vrienden te beſchuldigen, dan de Voorzienigheid; welke altoos wijze einden met haare bedeelingen moet bedoelen te bereiken.

Maar ſpreek niet, gelijk gij in eenen uwer voorgaende doet, van *ſlegts* eene Waarſchuwinge te zijn (b) ——— Gij zult zulk een voortreffelijk Voorbeeld zijn, als ik ooit van u hoopte, zo wel als eene Waarſchuwinge: En dat zal uwe gebeurtenis voor alle, die dezelve zullen te weeten koo-

(a) Zie Brief VII.
(b) Zie D. III. Br. XXIV.

koomen, van dubbele vrugt doen zijn: Want waare het, dat zulk eene verdienſte als de uwe zig niet verzekeren konde van eene hupſche en edelmoedige behandelinge van eens Ligtmis hart te verwerven, wie zal dan eenig draagelijk gedrag verwagten van mannen van zijn character?

Indien GIJ uzelve onverſchoonelijk agt wegens het doen van eenen ſtap, die u op het ſpoor der verleidinge bragt, *zonder eenig voorneemen om met hem weg te gaen;* wat moeten dan die loſſe Schepzels van zigzelve denken, die zonder de helft van de tergingen en aanleidingen, welke u gegeven zijn, en zonder het *decorum* eenigzins in agt te neemen, over muuren ſpringen, uit de venſters zig laaten neerzakken, en heimelijk wegloopen uit het huis van haare ouderen, in des verleiders bed, op eenen en denzelven dag?

Nog eens, indien GIJ zo gereed zijt om uzelve te beſchuldigen wegens het verwaarloozen van de verboden der onredelijkſte ouderen, welke nog in het eerſt maar halve verboden waaren; wat behooren diegeene dan te doen, die haare ooren moedwillig toeſluiten voor den raad der redelijkſten; en dat wel, miſſchien, daar een blijkbaar verderf, of *ontwijffelbaar ongemak*, het gevolg is der *voorbedagte* roekeloosheid?

En eindelijk, voor alle, die uwe Geſchiedenis zullen gewaar worden, zult gij een uitmuntend *Voorbeeld* zijn van waakzaamheid, en van die zorgvuldigheid en behoedzaamheid, waardoor een voorzigtig menſch, die men onderſtelt een weinig misleid te zijn, haare dwaalinge tragt te ver-

verbeteren; en nooit eens haaren pligt uit het oog verliezende, alles wat in haare magt is aanwendt om weder op het pad te koomen, van welk zij eer is afgejaagd, dan verkoozen heeft te wijken.

Koom, koom, mijne allerliefſte vriendin, overweeg maar deeze dingen; en agtervolg beſtendiglijk, zonder mismoedigheid, uwe ernſtige voorneemens ter verbeteringe van hetgeen u dunkt niet goed geweeſt te zijn; en mogelijk zal het in het einde niet ongelukkig zijn, dat gij gedwaald hebt; inzonderheid daar uw wil in uwe dwaalinge zo weinig deel gehad heeft.

En ik moet inderdaad zeggen, dat ik de woorden *misleid*, en *dwaalinge*, en diergelijke gebruike, alleen om mij te ſchikken naar uwe eigene al te gereede beſchuldigingen van u zelve, en naar het gevoelen van eene welke ik onderdaanigheid ſchuldig ben: Want ik ben in conſcientie van gedagten, dat elk ſtuk van uw gedrag wel te verdeedigen is; en dat diegeene alleen zijn te beſchuldigen, welke geen ander middel hebben om zigzelve te zuiveren, dan door u te veroordeelen.

Ik verwagte, evenwel, dat zulke zwaarmoedige bedenkingen, hoedanige maar al te dikwijls uit uwe pen vloeijen, zig met alle uwe toekoomende geneugten vermengen zullen, zo gij Lovelace trouwt, en al gedroeg hij zig als de beſte Egtgenoot.

Gij waart onbedenkelijk gelukkig, boven het geluk van een ſtervelijk ſchepzel, voor dat gij hem kendet: Ieder een genoegzaam aanbad u: De Nijd zelve, welke voor korten tijd haar peſtig hoofd tegen u heeft opgeſtoken, wierd door ontzag

zag voor uwe verhevener waardigheid in eene ſtilzwijgende verwonderinge bedwongen. Gij waart de ziel van alle gezelſchappen, welke gij bezogt. Die ouder van jaaren waaren, hebbe ik zien mijden van hun gevoelen te uiten over een onderwerp, tot dat gij het uwe hadt voorgeſteld; dikwijls om zig zelven de ongeneugte te beſpaaren van het *hunne* weder in te trekken, als zij het *uwe* gehoord hadden. Nogthans in dit alles bragt de lieftaligheid uwer zeden, uwe nederigheid en geſpraakzaamheid, te wege dat de toeſtemminge, welke ieder aan uwe gevoelens, en aan uwe voortreffelijkheid gaf, even ongeveinsd als bereidwillig was; Want zij zagen, dat hunne toejuichinge, en de voorrang, welken zij u boven zigzelve gaven, hen zelven niet onderhevig maakte aan verſmaadingen, nog u tot eenige zigtbaare zegepraal over hen verhefte; want altoos hadt gij over ieder ſtuk hetwelk gij wont, iets te zeggen hetgeen het bukkend hart opbeurde, en iedereen welvergenoegd en met zigzelve voldaen liet, ſchoon zij de overwinninge niet behaalden.

Uwe Werken wierden getoond of ten voorbeelde gemeld, alwaar van fraaije werken geſproken wierd. Niemand wierd anders dan beneden u en in den tweeden rang gepreezen wegens naarſtigheid, wegens huishoudinge, wegens leezen, ſchrijven, geheugen, vaardigheid in al wat loflijk is te leeren, en zelf wegens de meer benijde bevalligheden van perſoon en kleedinge, en eene alles-overtreffende fraaijheid in beide, overal daar men u kende, en van die onderwerpen geſproken wierd.

De

De Arme zegenden u op elken tred dien gij deedt: De Rijke agteden u zig tot eere, en droegen 'er roem op, dat zij niet genoodzaakt waaren beneden hunnen eigenen rang te daalen, om een voorbeeld dat loflijk voor denzelven was te vinden.

Schoon alle mannen om u wenschten, en uw bijzijn zogten, al hoe jong gij waart; nogthans hadden die geene, welke men tot u bragt om u ten huwelijk te verzoeken, geen aanmoediginge ontvangen uit flordige en kwaadaartige inzigten, geen een derzelver zou zijne oogen tot u hebben durven opflaen.

Dus gelukkig zijnde met alle die rondom u waaren, dus alle, die onder uw bereik waaren, gelukkig maakende, kondt gij wel denken dat u niets zou overkoomen, om u te overtuigen, *dat gij van het gemeene lot niet waart uitgezonderd?* —— Om u te overtuigen, *dat gij niet volftrektlijk volmaakt waart;* en dat *gij niet verwagten moeft om door dit leeven te geraaken zonder beproevinge, verzoekinge, en weder-waardigheid?*

Men moet wel inderdaad toeftaen, dat geen beproevinge, geen verzoekinge, uwer deugd, en uwer voorzigtigheid waardig, u wel eer had kunnen aantaften, van wegens uwe tedere jaaren, nog kragtdaadiger, dan die hevige, met welke gij thans worftelt; nademaal men moet bekennen, dat uwe gelijkmoedigheid en vooruitzigt u boven gemeene toevallen verheften; want worden niet de meefte onruften, welke het gemeene gros der ftervelingen ten deele vallen, hen van zigzelven

op

op den halze gehaald, het zij door hunne *al te wijd uitgeſtrekte begeerten, of al te geringe verdienſten?* —— Gevallen, welke beide ontrent u geen plaatze hadden. —— Het moeſt derhalven de een of ander *man* zijn, of eenige *erger geeſt in de gedaante van een man*, die opzetlijk daartoe geſchikt, gezonden wierd om u aan te taſten; terwijl het aan zo veel andere zodanige geeſten, als 'er perſoonen in uwe familie zijn, wierd toegelaaten om, elk voor zigzelven, het hart van iedereen derzelve, in een uur van duiſternis, in bezit te neemen, daarin miſſchien te zitten loeren, en ieder beweeginge te rigten naar de beweegingen des verleiders van buiten, om u aan te ſtooken, te tergen, en voort te ſtuwen *dat gij bij hem kwamt.*

Om kort te gaen, daar ſchijnt, gelijk ik dikwijls gezegd hebbe, een zoort van noodlot in uwe dwaalinge geweeſt te zijn, indien het eene dwaalinge *waare;* en wierd dit miſſchien toegelaaten, *op dat 'er een beter Voorbeeld zou kunnen getrokken worden uit uw* LIJDEN, *dan gij, hadt gij nooit gedwaald, hadt kunnen geeven:* Want, mijne waarde, de tijd van TEGENSPOED *is de tijd waarin gij* UITBLINKT. Ik zie duidelijk, dat tegenſpoed bevalligheden en ſchoonheden moet voor den dag haalen, welke niet konden zijn aan 't ligt gebragt in eenen loop van dat voorſpoedig geluk, het welk u van uwe wieg tot nu toe bijbleef; hoe wonderlijk wel gij u ook *in* dien voorſpoed *gedraagen*; en hoe grootlijks, gelijk wij alle dagten, gij denzelven *verdienen* mogt.

Dit is de geheele zaak, dat de beproevinge voor

voor u ſmertelijk moet zijn. Zo is ze voor *mij*; Zo is ze voor alle, die u liefhebben, en u aanmerkten als eene die verhoogd waart om verwonderinge en navolginge te verwekken, en niet als een doel, gelijk gij onlangs bevonden zijt, voor de Nijd om haare ſchigten op te ſchieten.

Laat hetgeen ik boven geſchreeven hebbe, mijne waarde, bij u van behoorelijk gewigt zijn; en dan, gelijk eene vuurige verbeeldinge niet zonder een inmengzel van Geeſtdrijverije is, zal uwe Anna Howe, die hetzelve weder overleezende zig verbeeldt, dat het in een verhevener ſtijl begreepen is dan haar gewoonen ſtijl, zig wel haaſt vleijen, dat die aanmerkingen haar eenigermaate van boven zijn ingegeven, welke het verſlagen hart van haare lijdende vriendin vertrooſt en opgebeurd hebben; die van wegens zulke zwaare beproevingen in zo tederen bloeij der jaaren, haar moed zomtijds wel te laag gezakt mag vinden, dan dat die haar in ſtaat ſtelle om door de omringende duiſternis heen te breeken, welke de aanbreekende hoope voor haar verbergt van eenen beteren dag, die haar te wagten ſtaet.

Ik zal 'er tegenwoordig niets meer bijdoen, dan dat ik ben

Uwe altoos getrouwe en toegenegene

ANNA HOWE.

XII. BRIEF,

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer* HOWE.

Vrijdag, den 12 *van Maij.*

Ik moet ſtille zijn, mijne verhevene vriendin, onder de loftuitingen, welke mijn hart onderdrukken met eene bewuſtheid van dezelve niet te verdienen; terwijl tevens het edelmoedig oogmerk van die loftuitingen hetzelve opbeurt en vertrooſt. Want het is eene bekoorelijke zaak hoog te boek te ſtaen bij die geenen, welke wij liefhebben; en te vinden dat 'er zielen zijn, welke haare vriendſchap kunnen doen klimmen boven toevallen, boven lighaam, en bloedverwantſchap. Welke ook de tijd moge zijn, mijn allerliefſt ſchepzel, waarin *ik* uitblinke, ten tijde van den tegenſpoed eener *vriendinne* doet *gij* het. En het zou bijkans eene misdaad in mij zijn te klaagen over die verdrukkingen, welke u gelegenheid geeven om zo doorlugtige proeven te toonen van die hoedanigheden, welke onze Sexe niet alleen veradelen, maar ook der menſchlijke natuure waardigheid bijzetten.

Dog ik moet overgaen tot min aangenaame onderwerpen.

Het is mij leed, dat gij reden hebt om te denken, dat Singletons ontwerpen nog niet ten einde zijn.

zijn. Maar wie weet, wat de bootsgezel had voor te ſtellen? ——— Trouwens hadden zij iets goeds jegens mij in den zin, dan zouden zij bezwaarelijk deezen weg hebben ingeſlagen.

Wees 'er geruſt op, mijne waarde, uwe Brieven zullen wel veilig zijn.

Ik hebbe des Hren. Lovelaces ſtoute onderneeminge en vrijpoſtigheid tot eene reden genomen, gelijk ik u zeide dat ik doen zoude, om hem zedert den geheelen tijd van mij *af* te houden, op dat ik gelegenheid moge hebben om den uitſlag te zien van het aanzoek bij mijnen Oom, en vrijheid te hebben om eenige gunſtige aanleidingen te omhelzen, welke daaruit mogen voortkoomen. Nogthans heeft hij mij zeer laſtig gevallen, en tweemaal den Hr. Mennell gebragt van wegen Mevr. Fretchville om over het huis te ſpreeken. ——— *Indien ik mogt genoodzaakt zijn om weder met hem in goed verſtand te koomen, zal ik denken, dat ik altoos tegen mij zelve aan werke.*

Aangaende hetgeen gij meldt van zijne nieuws ontdekte ſchelmſtukken; en uwen raad om Dorcas in mijn belang over te haalen; en om aan eenige van zijne Brieven te koomen; deeze dingen zullen mijne aandagt meer of min verdienen, naar dat ik op gunſt mag hoopen, of niet, van mijn Oom Harlowe.

Het is mij leed, dat mijne arme Hanna onpaſſelijk blijft. Ik bidde, mijne waarde, verneem 'er eens naar, en laat mij weeten, of haar ook iets ontbreekt, hetwelk in haar geval van dienſt kan zijn.

Ik zal deezen Brief niet ſluiten voor dat morgen over is: Want ik hebbe beſlooten om naar kerk te gaen; en dit wel eensdeels om dat het mijn pligt is, en anderdeels om te zien, of ik vrijheid hebbe van uit te gaen wanneer het mij gelieft, zonder opgepaſt of vergezelſchapt te worden.

Zondag, den 14 van Maij.

Het is niet in mijn vermogen geweeſt een kort redengeding met den Hr. Lovelace te mijden. Ik had bevolen dat eene koets aan de deur zou koomen. Toen mij geboodſchapt wierd, dat hij gekoomen was, ging ik uit mijne kamer naar dezelve toe; maar ontmoette hem gekleed boven aan de trap met een boek in zijne hand, dog zonder zijn hoed en degen. Hij vraagde mij met een zeer ernſtig, hoewel eerbiedig weezen, of ik ſtond uit te gaen. Ik zeide hem, ja. Hij verzogt verlof om mij op te paſſen, indien ik naar Kerk ging. Ik weigerde het hem. En daarop klaagde hij heviglijk over mijne behandelinge van hem; en verklaarde dat hij om de geheele wereld zulk eene week, als de voorleedene, niet weder wilde doorbrengen.

Ik bekende hem met ronde woorden, dat ik een aanzoek gedaen had bij mijne vrienden; en dat ik beſlooten had mijzelve afgezonderd te houden, tot dat ik daarvan den uitſlag wiſt.

Hij kreeg een koleur, en ſcheen verzet te ſtaen. Dog zig bedwingende in iets hetwelk hij zou gezegd hebben, wendde hij mijn gevaar voor we-

wegens Singleton, en verzogt weder mij te mogen oppaſſen.

En daarop gaf hij mij te kennen, dat Mevr. Fretchville nog een veertien dagen langer in het huis begeerde te blijven. Zij vond, zeide hij, dat ik geen vaſt beſluit kon neemen om daarin te vaaren; en wie weet nu *wanneer* zulk een melancholijk ſchepzel tot een beſluit zal koomen? Dit is eene ongelukkige week geweeſt, Madam; want hadden de zaaken tuſſchen ons niet zo ſlegt geſtaen, dan *hadt gij nu al dat huis in bezit kunnen hebben;* en waarſchijnelijk waare mijne Nigt Montague, zo niet Lady Eliſabet, metterdaad bij u geweeſt.

En zo kan dan, mijn Heer, alles toegeſtaen zijnde wat gij zegt, uwe Nigt Montague niet koomen ten huize van Juffr. Sinclair? Eijlieve wat heeft zij dog tegen Juffr. Sinclairs? Is dit huis gevoegelijk voor mij om 'er eene maand of twee te woonen, en niet voor eenige van uwe nabeſtaenden om 'er eenige dagen te zijn? —— En Mevr. Fretchville heeft *ook nog al meer tijd genomen!* ——— Daarop, hem voorbijdringende, liep ik de trap af.

Hij riep aan Dorcas om hem zijn Degen en Hoed te brengen; en mij navolgende in den gang, plaatſte hij zig tuſſchen mij en de deur; en verzogt weder verlof om mij op te paſſen.

Juffr. Sinclair kwam op dat oogenblik uit, en vraagde mij, of ik niet een kop chocolade begeerde?

Ik wenſchte wel, Juffr. Sinclair, zeide ik, dat gij deezen man met u innamt op uwe choco-

lade. Ik weete niet, of ik hier vrijheid hebbe om uit te gaen zonder zijn verlof, of niet!

Daarop mij tot hem keerende, vraagde ik, Of hij mij daar gevangen hield?

Dorcas hem toen juiſt zijn degen en hoed brengende, opende hij de voordeur, en mijne tegenſtreevende hand vattende, leidde hij mij, op eene zeer onderdaanige wijze, aan de koets. Het volk, dat voorbij ging, bleef ſtaen, kijken en luiſteren ——— Dog hij is zo bevallig in zijn perſoon en kleedinge, dat hij gemeenlijk, alle oogen naar zig trekt.

Ik was niet wel in mijn ſchik met zo begaapt te worden; en hij ſtapte na mij in, en de koetſier, reed naar St. Paulus kerk.

Hij was den geheelen weg langs zeer vol van gedienſtigheden; terwijl ik mij zo geſlooten hield, als mogelijk was: En toen ik weder t' huis kwam, hield ik mijn middagmaal alleen, gelijk ik het grootſte gedeelte van de week gedaen had.

Hij zeide mij, wanneer ik dat beſluit nam, dat ſchoon hij bij zijne geduldige onderwerpinge zou blijven, tot dat ik den uitſlag van mijn aanzoek te weeten kwam; ik nogthans verwagten moeſt, dat ik *dan* geen oogenblik ruſt zou hebben voor dat ik den dag van zijn geluk bepaald had: Want dat zijne ziel zelf doorgriefd was van mijne kleinagtinge, gramſchap, en uitſtel.

Een Schobbejak! daar ik, tot mijne oneindige ſmerte, om eene *dubbele* reden zeggen kan dat alles, waarover hij klaagt, hemzelven te wijten is!

O

O dat ik goede tijdinge van mijn Oom mag krijgen!

Vaarwel, mijne waardſte vriendin! —— Deeze zal gereed leggen om uitgewiſſeld te worden tegen een van u (dien ik morgen hoope te ontvangen) welke het lot zal uitwijzen, gelijk ik zeggen mag, van

Uwe

CLARISSA HARLOWE.

XIII. BRIEF.

Juffer HOWE, *aan Juffr.* JUDITH NORTON.

Donderdag, den 11 *van Maij.*

Eerzaame Juffr. Norton.

Kunt gij, zonder te melden dat *ik* het u geraaden hebbe, als die bij de familie gehaat ben, niet een weg uitdenken om Juffr. Harlowe te kennen te geeven, dat u, in een toevallig geſprek met mij, verzekerd wierd, dat mijne beminde vriendin haakt naar eene Verzoeninge met haare nabeſtaenden? Dat zij tot nog toe, hierop hoopende, geweigerd heeft in eenige verbintenis te treeden, welke daaraan de minſte verhinderinge kan toebrengen: Dat zij gaarn vermijden wilde den Hr. Lovelace regt te geeven, om haare fami-

lie moeijelijkheid aan te doen ten aanzien van haars Grootvaders Goed: Dat alles, waarom zij nog wenſcht, is dat haare keuze van een Ongehuwd Leeven haar mag worden ingewilligd, en dat zij, op die voorwaarde, haars Vaders welbehaagen, ten aanzien van dat Goed, wel het haare zou willen maaken: Dat de Hr. Lovelace haar geduurig dringt om hem te trouwen; en alle zijne vrienden van gelijken: Dog dat ik verzekerd ben, dat zij zo weinig behaagen in den man heeft, van wegens zijne gebreklijke zeden, en de partijſchap haarer nabeſtaenden tegen hem, dat zo haar eenige hoope op eene Verzoeninge gegeven wierd, zij alle gedagten van hem zou laaten vaaren, en zig in haars Vaders beſcherminge ſtellen. Dog dat zij een ſpoedig beſluit moeten neemen; want anders zou zij zig genoodzaakt vinden, om voor zijne dringende verzoeken te wijken; en dan zoude het mogelijk buiten haare magt zijn, om ongeneuglijke pleitgedingen voor te koomen.

Ik verzekere u, Juffr. Norton, op mijne eere, dat onze waardſte vriendin van deeze mijne onderhandelinge niets weet; En daarom is het gevoegelijk u, in vertrouwen, mijne redenen daartoe bekend te maaken. —— Deeze zijn ze.

Zij had mij verzogt, om den Hr. Hickman van het bovengemelde eenige uitſlagen te laaten doen aan haaren Oom Harlowe; dog van ter zijde als uit *zijne eigene* beweeginge, op dat indien het aanzoek van geen goeden uitſlag gevolgd wierd, en de Hr. Lovelace (die het alreeds kwaalijk neemt, dat hij zo weinig gunſt van haar heeft) het te weeten kwam, zij niet van *alle* beſcherminge

ge mogt verſtoken worden, en onderworpen misſchien aan groote ongelegenheden van eenen zo hoogmoedigen geeſt.

Deezen laſt van haar hebbende, en mij zeer bekommerende over den goeden uitſlag des aanzoeks, dagt ik, dat indien het gewigt van eene zo braave Vrouw, Moeder, en Zuſter, als voor welke Juffr. Harlowe bekend ſtaet, in dezelve ſchaal gelegd wierd, bij dat van den Hr. Joannes Harlowe (onderſteld zijnde dat hij *kon* bewoogen worden) het naauwlijks kon miſſen van eenen behoorelijken indruk te maaken.

De Hr. Hickman zal den Hr. Joannes Harlowe morgen gaen zien: Tegen dien tijd kunt gij Juffr. Harlowe zien. Zo de Hr. Hickman den ouden heer gunſtig vindt, zal hij hem te kennen geeven, dat gij Juffr. Harlowe ten dien zelven einde zult gezien hebben, en zal hem raaden om met haar te overleggen, hoe zij beſt hebben te werk te gaen, om de verhardſte harten ter wereld te lenigen.

Dit is de zuivere ſtaat der zaake, en mijne waare beweegreden om aan u te ſchrijven. Ik laate derhalven alles aan uwe bedagtzaamheid over; en wenſche van harten zeer dat het wel mag ſlaagen; alzo ik van gevoelen ben, dat de Hr. Lovelace onmogelijk onze verwonderenswaardige vriendin verdienen kan: Nog kenne ik inderdaad zodanig een man.

Ik bidde u, laat mij door een regel den uitſlag weeten van uwe tuſſchenſpraak. Indien het zo niet uitvalle als men met reden hoopen mag, zal onze waarde vriendin door mij van deezen ſtap niets

niets te weeten koomen; en eijlieve laat gij haar daarvan ook niets weeten. Want in dat geval zoude het ſlegts dieper weedom geeven aan een hart, dat reeds te veel verdrukt is. Ik ben, waarde en braave Juffr. Norton,

Uwe opregte vriendin,

ANNA HOWE.

XIV. BRIEF.

Juffr. NORTON, *aan Juffer* HOWE.

Saterdag, den 13 van Maij.

Waarde Madam,

Mijn hart breekt genoegzaam, dat ik genoodzaakt ben u te laaten weeten, dat de toeſtand der zaaken in de familie van mijne altoos-waarde Juffer Harlowe zodanig is, dat 'er tegenwoordig geen goede uitſlag van eenig aanzoek ten haaren voordeele is te verwagten. Haare arme Moeder is te beklaagen. Ik hebbe een zeer aandoenlijken Brief van haar; maar moet u denzelven niet mededeelen; en zij verbiedt mij om het iemand bekend te maaken, dat zij over het onderwerp ſchrijft; ſchoon zij, als het waare, gedrongen wierd om het te doen, ter verligtinge van haar eigen hart. Ik melde het derhalven in vertrouwen.

Ik

Ik hoope van Gods wegen, dat mijne jonge Lady haare eere ongeſchonden bewaard heeft. Ik hoope dat 'er geen man leeft, die zulk eene affchuwelijke heiligſchennis beſtaen konde. Ik hebbe geen vreeze voor het feilen van eene zo welbeveſtigde deugd. God bewaare zulk een rein hart altoos buiten het bereik van verraſſinge en geweldenaarij! Stel, bidde ik u, waarde Madam, mijn overbekommerd hart geruſt door een regel, met den brenger deezes, al is het maar door met *eenen* regel mij te laaten weeten (gelijk gij zekerlijk kunt doen) dat haare eere onbevlekt is. —— Indien dit zo niet zij, vaarwel dan alle trooſt, welken dit leeven mij geeven kan: Nademaal het dan geheel geen trooſt zal kunnen verſchaffen

Aan de arme JUDITH NORTON.

XV. BRIEF.

Juffer HOWE *aan Juffr.* JUDITH NORTON.

Saterdag-avond, den 13 *van Maij.*

Waarde, Braave Vrouw,

De eere van uwe Beminde is ongeſchonden! —— *Moet* wel ongeſchonden zijn! En *zal* zodanig zijn, in ſpijt van mannen en duivels! Konde ik hoope op eene Verzoeninge gehad hebben, alle mijne bedoelinge was, dat zij deezen man niet zou

zou hebben gekreegen. ——— Al wat 'er nu gezegd kan worden, is, dat zij gevaar moet loopen van een ſlegt man te krijgen: Zij, welker geen man, die 'er leeft, waardig is!

Gij beklaagt haare Moeder —— Dat doe *ik* niet! Ik beklaage geen Moeder, die zig zelve de magt beneemt van Moederlijke Liefde, en Menſchlijkheid te betoonen, op dat zij voor zigzelve eene onbeſtendige en elendige ruſt mag oplappen, welke elk ruk-wind beroeren zal.

Ik haate dwingelanden van allerleij zoort en gedaante: Dog vaderlijke en moederlijke dwingelanden zijn de allerergſte: Want zij kunnen geen gevoel hebben.

Ik zegge nogmaal, dat ik *geene* van hen beklaage. Onze beminde vriendin verdient *alleen* deernis. Hadden zij het niet gedaen, nooit waare zij in de handen van deezen man gekoomen. Zij is geheel en al buiten ſchuld. Gij weet haare Gebeurtenis niet volkoomen. Of ik u al ging vertellen, dat zij geen voorneemen had om met deezen man voort te gaen, dat zoude haar niets baaten. Het zoude alleen dienen om, te gelijk met diegeenen welke haar tot uiterſten dreeven, *hem* te verpordeelen, die nu haare toevlugt zijn moet. Ik ben

Uwe opregte Vriendin en Dienaares

ANNA HOWE.

XVI.

XVI. BRIEF.

Juffr. HARLOWE, *aan Juffr.* NORTON.

[*Niet medegedeeld dan toen de Brieven bijeen verzameld wierden.*]

Saterdag, den 13 *Maij.*

Ik antwoorde in geſchrift, gelijk ik beloofde, op het geen gij mij hebt medegedeeld. Maar laat niet blijken, nog aan mijne Bella's Lijsje (welke ik verſtae, dat u zomtijds bezoekt) nog aan de arme ſloof zelve, nog aan eenig menſch, dat ik ſchrijve. Ik belaſte u dat niet te doen. Mijn hart is vol: ſchrijven mag eenige lugt geeven aan mijne droefheid, en miſſchien mag ik ſchrijven het welk zwaarſt op mijn hart legt, zonder mijzelve ſtriktlijk te bepaalen aan het tegenwoordig onderwerp.

Gij weet, hoe lief en waard dit ondankbaar meisje altoos was bij ons allen. Gij weet, hoe opregtlijk wij ons voegden bij alle de zodanige, welke haar ooit gezien, of met haar verkeerd hadden, in haar te prijzen en in verwonderinge op te vijzelen; en wij gingen in onzen lof zelf de paalen der zedigheid te buiten, welke ons, om dat zij ons eigen was, behoorde beteugeld te hebben; terwijl wij van gevoelen waaren, dat ſtil te zwijgen om-

omtrent den lof van eene zo baarblijkelijke verdienſte, eer een bewijs van blindheid of gemaaktheid in ons zou geweeſt zijn, dan dat wij zouden blootſtaen voor de beſchuldiginge van grootſche vooringenomenheid met ons eigen.

Wanneer derhalven iemand ons heil uitmat wegens zulk eene Dogter, zo namen wij hunne heil-betuigingen aan zonder eenige verminderinge. Wierd 'er gezegd, Gij zijt gelukkig met dit Kind; zo bekenden wij, dat geen Ouders ooit met een Kind gelukkiger waaren. Zo zij bijzonderlijker haar onderdaanig gedrag jegens ons preezen, zeiden wij, Zij wiſt van geen misdoen. Wierd 'er gezegd, Juffer Clariſſa Harlowe heeft een vernuft en doorzigt boven haare jaaren; zo zouden wij, in plaatze van het niet te bekennen, 'er bij doen, ——— En een oordeel niet min ongemeen dan haar vernuft. Indien haare voorzigtigheid gepreezen wierd, en eene *voorbedagtheid*, welke iedereen zag datgeen te vervullen, het welk alleen *jaaren* en *ervarenheid* aan andere verleenden; Niemand behoeft zwaarigheid te maaken van leſſen te haalen bij Clariſſa Harlowe, was ons hoogmoedig antwoord.

Vergeef het mij, O vergeef het mij, mijne waarde Norton ——— Dog ik weet dat gij het mij wilt vergeeven; want dit Kind was ook het uwe, toen zij goed was, en uwe glorij zo wel als de mijne.

Dog hebt gij, als zij naar Kerk ging en daaruit kwam, vreemdlingen ſtilſtaende het engelagtig ſchepzel wel niet hooren prijzen, gelijk zij haar noemden, terwijl het voor die geenen, die wiſten wie

wie zij was, genoeg was te roepen, *Wel, het is Juffer Clariſſa Harlowe!* ——— Als of iedereen verpligt waare om haar te kennen, of gehoord te hebben van Clariſſa Harlowe, en van haare voortreffelijkheden. Terwijl zij *aan lof gewoon*, dezelve *voor haar al te gemeenzaam* was, dan dat het haar van gelaat of tred zou doen veranderen.

Wat mij zelf belangt, ik kon mijn vermaak niet ſmooren, hetwelk miſſchien eene zondige grootsheid tot zijn grondſlag had, zo dikwijls als 'er van mij geſproken, of ik aangeſproken wierd, als de moeder van zo lief een kind: Terwijl de Hr. Harlowe en ik, den geheelen tijd door, elkanderen te meer beminden wegens het aandeel, dat elk in zodanig eene Dogter had.

Schik nog al, nog al meer in van het liefhebbend, het overvloeijend hart eener Moeder! Ik kon wel altoos blijven hangen aan de Gedagtenis van hetgeen zij *geweeſt* is, wilde die Gedagtenis maar uit mijne ziel verbannen het geen zij *is!*

In *haaren* boezem, al hoe jong zij was, konde ik alle mijne ſmerten ontlaſten ——— Verzekerd dat ik van *haare* voorzigtigheid zo wel raad als trooſt ontvangen zoude; en beide op eene zo nederige, op eene zo onderdaanige wijze voorgedragen, dat het onmogelijk waare zodanige zwaarigheden daartegen in te brengen, voorwelke het verſchil van jaaren en character tuſſchen eene Moeder en Dogter iemand zou hebben doen ſchroomen, omtrent eenige andere Dogter. Zij was onze roem als zij uit, onze geneugte als zij t' huis

was.

was. Iedereen was zelf onverzaadelijk begeerig naar haar gezelſchap, en wij misgunden haar aan onze Broeders Harlowe, en aan onze Zuſter en Broeder Hervey. Geen ander geſchil was 'er toen tuſſchen ons, dan wie de naaſtvolgende gunſt van haar zoude hebben. Geen bekijvinge hoorde zij ooit van ons, dan de bekijvinge van Minnaars, als zij zig al te lang aan een, van ons wilde afzonderen en opſluiten, ter betragtinge van die keurlijke tijdverdrijven en nutte bezigheden, van welke, evenwel, de geheele familie het genot had.

Onze andere kinderen (ſchoon zij ook altoos goede kinderen waaren) hadden reden om te denken dat zij veronagtzaamd wierden. Dog zij waaren insgelijks zo wel bewuſt van haars Zuſters voortreffelijkheid, en van de eere die van haar op de geheele familie afſtraalde; dat zij beleeden dat hun ligt betimmerd was, zonder de betimmerſter te benijden: Trouwens daar was geen een menſch, die haar zo verre kon evenaaren, in hunne eigene gedagten, dat zij benijden zouden die ze alle maar tragteden na te volgen. Het lief ſchepzel, weet gij, mijne Norton, gaf ons allen eene uitmuntende waardigheid!

Daarbij nog haare verkreegene bekwaamheden. Haare bedreevenheid in de muſyk, haare fijne naalde-werken, haare fraaijheid van kleedinge, over welke zij zo zeer de verwonderinge naar zig trok, dat de nabuurige Ladys plegten te zeggen, dat zij geen nieuwe modes van London behoefden te haalen; nademaal al wat Juffer Clariſſa Harlowe droeg, de *beſte* mode was, om dat haare

re keuze van *natuurelijke* cieraaden die der Konſt verre voorbij ſtreefde. Haare aartige onbedwongene houdinge, en welgemaaktheid van perſoon; haare diepe beleezenheid; en deeze gevoegd bij haare rondlijke manieren, en blijgeeſtige zedigheid ——— O mijne goede Norton, wat een zoet kind was *voormaals* mijne Klaartje Harlowe!

Dit, en meer, weet *gij* wel dat ze was: Want veele van haare voortreffelijkheden waaren u zelve te danken; en met de melk die gij haar gaft, gaft gij haar hetgeen geene andere min ter wereld haar kon geeven.

En denkt gij, mijne braave vrouw, denkt gij, dat de moedwillige val van zulk een kind te vergeeven is? Kan zij zelve wel denken, dat zij de geſtrengſte ſtraffe niet verdient over het misbruik van zodanige talenten, als haar waaren toevertrouwd?

Haare fout was eene fout die voorbedagt was, die met loosheid overlegd, en wel beſtoken was. Zij heeft de verwagtinge van iedereen bedroogen. Haare geheele Sexe, zo wel als de familie, waaruit zij geſprooten is, is daardoor oneere geſchied.

Zoude ooit wel eenig menſch geloofd hebben, dat zulk een jong ſchepzel als dit, die door haaren raad haare al te leevendige vriendin bewaard had voor het trouwen van een gekskap, en een ligtmis, zelf zou zijn voortgegaen met een der ſnoodſte en openbaarſte ligtmiſſen? Een man, wiens character zij kende; en wiſt dat het erger was dan het character van dien, voor welken zij haare vriendin bewaarde; een man, voor welken zij gewaarſchuwd was: Eenen die haars Broeders

leeven in zijne hand gehad had, en die onze geheele familie onophoudelijk tart.

Denk eens voor mij, mijne goede Norton, denk eens hoe ongelukkig ik moet zijn, als eene Vrouw en eene Moeder beide. Wat ruſtlooze dagen, wat ſlaaplooze nagten; terwijl ik mijn eigen zweerend hartzeer tragte te bepleiſteren, om het hartzeer van feller geeſten te verzagten, en hen te rug te houden van tot verder misdrijf uit te ſpatten! O deeze ſlimme, ſlimme kleuter! die zo wel *wiſt* wat zij deed; en die de gevolgen zo verre kon vooruitzien, dat wij dagten dat zij eer zou geſtorven hebben, dan gedaen hetgeen zij gedaen heeft!

Haar bekend character wegens voorzigtigheid laat haar volſtrekt zonder verſchooninge. Hoe kan ik dan beſtaen voor haar te ſpreeken, indien ik, door moederlijke toegeevendheid, het haar zelve al vergeeven wilde? —— En hebben wij, daarenboven, niet alle de ſchande geleeden, welke ons *kan* overkoomen? En zij ook niet?

Indien zij nu zo weinig behaagen heeft in zijne zeden, had zij *van te vooren* geen reden om daarin *alzo* weinig te hebben? Of heeft zij door dezelve nadeel geleeden in haar eigen perſoon? —— O mijne goede vrouw, ik twijffele —— Ik twijffele — Zal het character van den karel niet iemand doen twijffelen aan een engel, zo die eens in zijne magt zij? De wereld zal het ergſte denken. Mij wordt gezegd dat zij het *denkt*. Van gelijken vreeſt haar Vader; hoort haar Broeder; en wat kan *ik* doen?

Onze *partijſchap* tegen hem wiſt zij voorheen

heen, zo wel als zijn character. Deeze kunnen derhalven geen *nieuwe beweegoorzaaken* zijn zonder eene *nieuwe reden.* ——— O mijne waarde Juffr. Norton, hoe zal ik, hoe kunt *gij*, ons opbeuren onder de bekommeringen, waartoe deeze gedagten aanleidelijk zijn!

Hij haar geſtadig dringende, zegt gij, *om hem te trouwen: Als mede zijne vrienden.* Zij heeft reden, ongetwijffeld heeft zij reden, tot dit aanzoek bij ons: En haare misdaad wordt verglimpt, om haar met nieuwe ſchande tot ons te brengen. Waartoe, waartoe vervoert niet een ſchuldige ſtap het miſleide hart! ——— En nu, voorwaar, om eenen ſtijfhoofdigen geeſt te gemoet te koomen, moeten wij alleen *gepolſt* worden, op dat het aanzoek, naar de gelegenheid zal zijn, weder ingetrokken of ontkend kan worden!

Kortom: Al waare ik genegen om voor haar te ſpreeken, het is *nu* de ongevoegelijkſte tijd van allen. *Nu* dat mijn Broeder Harlowe (gelijk hij giſteren-avond hier kwam enkel om het ons te vertellen) des Hren. Hickmans gedaene voorſtellinge heeft afgeweezen; en daarover gepreezen is. *Nu* dat mijn Broeder Antonij voorheeft om zijn groot goed, door haare ſchuld, in eene andere familie over te brengen. ——— Daar zij zelve, ongetwijffeld, verwagt in het bezit van haars Grootvaders Goed geſteld te worden, in gevolge van eene Verzoeninge, en als eene belooninge voor haare misdaad: En zij nog al ſtaen blijft op die zelve voorwaarden, welke zij voorheen aanbood, en die verworpen wierden ——— Niet door mijne ſchuld verworpen, ben ik wel verzekerd!

Uit alle deeze dingen, zult gij zulk een antwoord opmaaken als het geval vereiſſchen zal. Het mogt mij den vreede koſten van mijn geheele leeven, ter deezer tijd eenig voorſtel voor haar te opperen. God vergeeve het haar! Zo ik het al doe, niemand anders zal het willen doen. En laat het, zo wel om uwentwille, als om mijnentwille, een geheim zijn, dat gij en ik over dit onderwerp gehandeld hebben. En ik verzoeke u hetzelve nooit weder aan te roeren, dan met bijzonder verlof: Want, O mijne waarde goede vrouw, het perſt mijn bloed ter harten uit met zo veel ſtroomen als 'er aders aan hetzelve zijn!

Denk egter niet, dat ik onvermurfbaar ben door behoorelijk berouw en wroeginge —— Maar welk eene elende is het wil te hebben zonder magt!

Adieu! adieu! God geeve ons beiden trooſt; en aan het *voormaals* waard —— het *altoos* waard ſchepzel (want hoe kan eene Moeder haar kind vergeeten) boetvaardigheid, diepe boetvaardigheid! En zo weinig lijden als beſtaenbaar is met Zijnen geheiligden wil, en haare zwaare misdaad; bidt

Uwe weezenlijke Vriendin,

CHARLOTTE HARLOWE.

XVII.

XVII. BRIEF.

Juffer HOWE, *aan Juffer* CLARISSA HARLOWE.

Zondag, den 14 van Maij.

Hoe het nu ſtaet, mijne waarde, tuſſchen u en den Hr. Lovelace, kan ik niet zeggen. Maar hoe ondeugende de man ook zij, ik vreeze dat hij uw Heer en Meeſter worden moet.

Ik gaf hem in mijnen laatſten verſcheidene heel erge ſcheldnaamen. Ik had toen zo even van eenige zijner ſnoodheden gehoord, zo als ik gir g zitten ſchrijven; dus was mijne verontwaardiginge in top. Dog bij nader onderzoek, en mij nader bedenkende, vinde ik dat de daaden hem ten laſt gelegd al voor eenigen tijd bedreeven waaren —— niet zedert dat hij *ſterke* hoope op uwe gunſt gehad heeft.

Dit is iets ten zijnen voordeele gezegd. Zijn edelmoedig gedrag jegens des Herbergiers Dogter, is een verſcher ſtaaltje tot zijn lof; om niet te ſpreeken van het algemeen goed character, hetwelk hij heeft als een goedertieren Landheer. En wijders keure ik den voorſlag zeer goed, dien hij deed, om u in bezit te ſtellen van Mevr. Fretchville's huis, terwijl hij ten huize van de andere weduw blijft, tot dat gij zult overeenſtemmen om één huis te bewoonen. Ik wenſchte wel dat dit

geſchied waare. Omhels vooral deeze aanbiedinge (zo gij niet ſpoedig te zamen voor het Altaar gaet) en zie dat gij eene van zijne Nigten bij u krijgt.

Waart gij maar getrouwd, ik zou denken dat gij niet *zeer* ongelukkig zijn kunt, ſchoon gij zo gelukkig niet met hem moogt zijn dan gij verdient. Het belang dat hij heeft in zijn vaderland, en de erveniſſen die hij verwagt; de zorg die hij draagt voor zijne huizelijke zaaken; dat hij vrij is van ſchulden; ja, zijn hoogmoed, met uwe verdienſte, moet eene tamelijke geruſtſtellinge voor u zijn, zoude ik denken. Schoon bijzonderheden van zijne ondeugendheid, als die tot mijne kennis koomen, mij kwetzen en ontſteeken; wanneer ik egter mijzelve tijd geeve om alles wel te bedenken, was alles, wat ik van hem tot zijn nadeel gehoord hebbe, al begreepen in het algemeen character overlang van hem opgemaakt, door Lord M. 's en zijn eigen afgedankten rentmeeſter (a), en hetwelk aan mij beveſtigd wierd door Juffr. Fortescue, gelijk ik te vooren u vertelde (b), en aan u door Juffr. Greme (c).

Gij kunt derhalven niets hebben, denke ik, om u zwaarlijk over te bekommeren, dan over zijn toekoomend goed, en het kwaad voorbeeld hetwelk hij naderhand zou mogen geeven aan zijne eigene familie. Deeze zijn inderdaad zeer regtmaatige bekommeringen: Dog indien gij hem nu *verlaaten* gingt, het zij *met* of *zonder* zijne toeſtem-

(a) D. I. bl. 34, 35, 36.
(b) Ibid. bl. 103 -- 109.
(c) D. III. bl. 31, 32, 33.

ſtemminge, daar zijne goederen en verwantſchap zo aanzienlijk zijn, zijn perſoon en voorkoomen zo inneemelijk is (zo dat iedereen u nu verſchoont om die redenen, en om de dwaasheden uwer Nabeſtaenden) zoude het een heel ſlegten ſchijn hebben voor uwen goeden naam. Ik kan derhalven, alles welbedagt overwogen zijnde, u niet raaden om daarom te denken, terwijl gij geen reden hebt om zijne eere in twijffel te trekken. Eeuwige wraak zitte den ſchurk op de hielen, indien hij reden geeft om voor zodanig iets te vreezen!

Nogthans zijn zijne talmerijen onverdraagelijk: Zijne beruſtinge in uwe flaauwe uitſtellen, en zijne onderwerpinge aan de koelheid waarmede gij hem nu behandelt (wegens eene misdaad, die, gelijk hij denken moet, veel ligter is dan de ſtraffe) zijn onbegrijpelijk: Hij twijffelt aan uwe Liefde jegens hem, dat is zeer waarſchijnelijk; dog gij hebt reden om verwonderd te zijn over zijn gebrek van vuurigheid, daar hij een zo grooten Zegen onder zijn *bereik* heeft, gelijk ik zeggen mag.

Tegen dat gij met leezen tot hieraantoe gekoomen zijt, zult gij geen twijffel hebben, welke de uitflag geweeſt zij van de onderhandelinge tuſſchen de *Twee Heeren.* Ik ben evenzeer geërgerd, en verwoed tegen hen Allen. Tegen hen *Allen*, zegge ik; want ik hebbe eene proef genomen, wat vermogen uwe goede Norton mogt hebben op uwe Moeder (ſchoon ik in het eerſt niet voorhad u dit te vertellen) ten dienzelven einde, als waartoe de bewuſte heer uwen Oom ondertaſtede. Nooit waaren 'er zulke onverzettelijke reden-

looze ſchepzels in de wereld! Waarom zoude ik de zaak verkleinen? Nogthans zoude ik gaarn, dunkt mij, uwe Moeder daarvan willen uitzonderen.

Uw Oom ſtelt vaſt, dat gij bedorven zijt. „ Hij kan alles kwaads gelooven, zegt hij, van „ een ſchepzel, welke met een man kon wegloo„ pen; met zulk eenen bijzonderlijk als Lovelace. „ Zij *verwagteden* wel dat zij van u zouden wor„ den aangezogt, als u eenige zwaare weder„ waardigheid overviel. Dog zij hebben alle be„ ſlooten geen duimbreed te beweegen ten uwen „ voordeele; zelf niet, al waare het om uw lee„ ven te behouden! „

Mijne waardſte ziel, beſluit dog om uw regt te doen gelden. Eiſch uw eigen Goed, en gae daarop woonen, gelijk gij behoort. Hoe zullen dan, indien gij niet trouwt, de laage zielen voor uwe voeten koomen kruipen, om deel te krijgen aan uwe erveniſſe!

Gij wierdt beſchuldigd (gelijk in den Brief van uwe Moeij) „ van uwe ontvlugtinge met „ voorbedagten raade beſtoken te hebben. „ In plaatze van zig over *u* te ontfermen, wierd de bemiddelende perſoon vermaand, „ zig over *hen* te „ ontfermen; die voormaals, zeide uw Oom, mal „ met u waaren: Die geen vreugde genooten dan „ in uwe tegenwoordigheid: Die uwe woorden „ opaten als gij die ſprakt: Die in uwe voetſtap„ pen traden, als gij voor hen gingt. „ ——— En ik weete niet wat al van dien aart.

Om kort te gaen, het is nu voor mij baarblijkelijk, en zo moet het ook voor u zijn, als gij dee-

deezen Brief leeſt, dat gij de zijne moet zijn. En hoe eer gij dat wordt, hoe beter. Zullen wij onderſtellen, dat het trouwen niet in uwe magt ſtaet? ——— Ik kan het niet verdraagen dat te onderſtellen.

Ik ben bekommerd, dunkt mij, om te weeten hoe gij het zult maaken met hem te gemoet te koomen (nu gij ziet dat gij de zijne worden moet) na dat gij hem dus verre van u hebt afgehouden; en voor de wraak, welke zijn hoogmoed hem mag noopen om dieswegens te neemen. Dog ik zal u zeggen, dat zo ik door bij u te koomen, en een lot met u te deelen, verhoeden kon dat zulk een edel ſchepzel zig te laag vernederde; en veel meer nog, zo het waarſchijnelijk u voor bederf bewaaren zou; ik geen oogenblik daaromtrent zou in twijffel ſtaen. Wat is voor mij de geheele wereld, opgewoogen tegen zulk eene vriendin als gij zijt? Denkt gij, dat eenige van de geneugten deezes leevens geneugten voor mij zijn konden, zo gij in rampen waart ingewikkeld, van welke ik u verligten of verloſſen konde, door van die geneugten af te ſtaen? En wat doe ik anders, met dus te ſpreeken, en daarnaar te werk te gaen, dan u de vrugten aan te bieden van eene vriendſchap, welke uwe waardij verwekt heeft?

Verſchoon de vuurigheid van mijne *uitdrukkingen*. De vuurigheid van mijn *hart* behoeft geen verſchooninge. Ik ben verwoed op uwe Nabeſtaenden; want hoe erg hetgeen ik gemeld hebbe ook is, ik hebbe u nog alles niet verteld; en zal het, miſſchien, nu nooit doen. Ik ben vertoornd over de bekrompenheid van ziel in mijne

eigene Moeder, en dat zij zonder onderſcheidinge aan haare oude denkbeelden is vaſtgehegt. En ik ben verbitterd tegen uwen zotten Lovelace, en zijne *laage grootsheid.* Maar laaten wij ons vernederen om den vent te neemen zo als hij is, en het zo goed met hem te ſtellen als wij kunnen, nademaal het u beſchooren lot is u te moeten vernederen, op dat de aardsgezinde en die in het ſtof wroeten hunne oogen tegen u kunnen opſlaen. Hij heeft zig niet regtſtreeks aan onbetaamelijkheid tegen u ſchuldig gemaakt. Nog *durft* hij dat doen. ——— Zo duivelſch boos is hij nog niet, als daartoe vereiſcht wierd. Hadde hij zulke ſchurkagtige oogmerken, daar gij zo zeer in zijne magt zijt, zouden die zig al eer dan nu getoond hebben voor een zo doordringend en waakzaam oog, en voor zulk een rein hart als het uwe. Laaten wij dan den vent behouden, zo wij kunnen, ſchoon wij onze vingers bevuilen met hem uit de ſlijk op te heffen.

Daar is nog, voor eene perſoon van uwe middelen en onafhangelijken ſtaat, al vrij wat te doen, zo gij tot die omſtandigheden koomt waartoe gij *behoort* te koomen. Ik vinde niet, dat hij nog eens geſprooken heeft] van Huwelijks-voorwaarden; nog ook van den Verlof brief. Een dwaaze vent! ——— Dog daar uw ongelukkig noodlot u buiten alle beſcherminge en voorſpraak geſtooten heeft, zo moet gij u zelve tot Vader, Moeder, Oom verſtrekken; en de vereiſchte punten voor u zelve bij der hand neemen. Het is hard voor u; dog het moet inderdaad geſchieden. Uw toeſtand vereiſcht het. *Wat plaatze is 'er nu*

voor

voor kiesheid ? ——— Of wildt gij hebben dat *ik* aan hem ſchrijve ? Dat zou trouwens op een uitkoomen , als of gij zelve ſchreeft. Nogthans behoort gij te ſchrijven, dunkt mij, zo gij 'er niet van kunt ſpreeken. Maar bij monde 'er over te ſpreeken , is zekerlijk beſt : Want woorden laaten geen ſpoor na; zij vervliegen met den adem; en mengen zig met de lugt; en kunnen verſcheidenlijk worden uitgelegd. Maar de blijken van de pen blijven beſtendig.

Ik kenne de edelaartigheid van uwen geeſt; Ik kenne de loflijke grootmoedigheid van uw hart; en het regtmaatig denkbeeld dat gij hebt van de waardigheid onzer Sexe , in deeze tedere ſtukken. Maar nog eens , dit alles is nu niemendal: Uwe eere vordert dat gij op de waardigheid, waarvan ik ſpreeke, niet behoort te ſtaen.

„ Mijn Hr. Lovelace „ , zoude ik zeggen; hoewel ik den dwaazen knaap haate , wegens zijnen laagen , zijnen dommen hoogmoed , waardoor hij wenſcht te zegepraalen over de waardigheid van zijne eigene Vrouw ; — „ Ik ben door uw toedoen „ beroofd van alle vrienden, die ik ter wereld „ hebbe. In wat ligt moet ik *u* beſchouwen ? „ Ik hebbe alles wel overwoogen. Gij hebt zom„ mige luiden , zeer tegen mijnen zin , doen den„ ken dat ik eene *Getrouwde Vrouw* ben: Ande„ re weeten dat ik *niet* getrouwd ben ; en ik be„ geere niet dat eenig menſch geloove dat ik het „ *ben*. Denkt gij dat het mij tot agtinge kan „ ſtrekken , dat gij hier met mij in het zelve „ huis zijt ? Gij hebt tegen mij geſproken van „ Mevr. Fretchville 's huis. „ Dit zal hem aanlei-

leidinge geeven om zijn laatſt geſprek over dat onderwerp te vernieuwen, zo hij het van zelven niet weder ophaalt. „ Indien Mevr. Fretchville „ niet weet wat zij zelve wil, wat is mij aan „ haar huis gelegen? Gij ſprakt van uwe Nigt „ Montague herwaards te brengen, om mij ge„ zelſchap te houden: Indien mijns Broeders ont„ werpen uw voorwendzel zijn waarom gij *haar* „ zelve niet gaet *haalen*, gij kunt aan haar *ſchrij*„ *ven*. Ik begeere ernſtig dat deeze twee ſtukken „ eens tot een uitſlag gebragt worden: Af of „ aan, behoort *mij* onverſchillig te zijn, indien „ het *haar* zo is. „

Zulk eene verklaaringe moet alles aan den gang helpen. Twintig wegen zijn 'er, mijne waarde, welke gij zoudt uitvinden voor eene andere in uwe omſtandigheden. Hij zal zig, van wegens zijne aangeboorene trotsheid, ſchaamen, dat 'er van hem gedagt worde als of hij *eenig menſch* moeſt raadpleegen. Wel nu, zal hij dan niet genoodzaakt zijn om zig te verklaaren? En zo hij dat *doet*, geen uitſtel van uwen kant, bidde ik u. Noem hem den dag. Laat het een kortaanſtaende zijn. Het zou ter verkortinge ſtrekken van uwe eigene verdienſte, en *eere* ook, moet ik u zeggen, ſchoon hij zelf *niet* zo duidelijk waare in zijne uitdrukkingen dan hij behoorde te zijn, dat gij maar zoudt ſchijnen te twijffelen aan zijne meeninge; en te wagten naar die volledíger verklaaringe, welke zo hij noodzaakelijk maakt, ik hem voor altoos veragten zal. Tweemaal hebt gij reeds, mijne waarde, zo niet meermaalen, zulke gelegenheden *voorbij-geſchaamd*, wel-

welke gij niet behoord hadt te laaten ſlippen. Wat huwelijks-voorwaarden aangaet, zo derzelver meldinge niet natuurelijk te pas koomt, laat die zelf aan zijne eigene billijkheid over, en aan de billijkheid zijner familie. En daarmede is het uit en gedaen.

Deeze is *mijn* raad: Verbeter dien naar dat de omſtandigheden zig toedraagen, en volg *uwen eigen*. Dog inderdaad, mijne waarde, dit, of iets diergelijks zoude ik doen. En laat hem mij naderhand eens koomen zeggen, zo hij het hart of den zin had, dat hij tot zijne ſchoen-gespen toe de perſoon vernederde, welke het zijne glorij zou geweeſt zijn te verhoogen.

Beur u zelve onderwijlen op met bedenkingen, die uwer waardig zijn. Schoon door liſt gefleept in de magt van deezen man, zijt gij egter niet op eene laage wijze daaraan onderworpen. Allen zijnen eerbied perſt gij hem af, of liever, gelijk ik zeggen mag, boezemt gij hem in; nademaal het nooit bleek, dat hij eenigen eerbied had voor iets dat goed was, voor dat gij bij hem waart: En hij betuigt nu en dan zo in ontzag gehouden te worden en bekoord te zijn van uw voorbeeld, dat de kragt deszelfs hem zal bekeeren.

Ik geloove wel dat gij eene moeijelijke taak zult hebben, om hem daarbij te houden: Dog dies te grooter zal uwe eere zijn, indien gij zijne Hervorminge uitwerkt: En het is mijn geloof, dat zo gij deezen grooten, deezen ſchoonſchijnenden verleider *kunt* bekeeren, welken, zedelijker wijze geſproken, nog zo veele jaaren leevens voor handen ſtaen, gij eene menigte onnozelen voor het be-

bederf bewaaren zult; want die ſchijnen mij toe de prooij geweeſt te zijn, voor welke hij zijne booze netten geſpreid heeft. En wie weet of niet, om deeze reden zelf voornaamlijk, mag zijn toegelaaten dat eene perſoon van den weg afraakte, welker hart of wil nooit deel had aan haare doolinge, en die met zo veel wroeginge belaaden is, om dat zij, naar haare gedagten, ſlegts gedoold heeft? Vaarwel, mijne waardſte vriendin.

ANNA HOWE.

Ingeſlooten in den bovenſtaenden.

Ik moet u ook nog met mijne belangen laſtig vallen, ſchoon uwe eigene u zo zwaar drukken. Ik hebbe u een nieuwtje te vertellen. Uw Oom Antonij is gezind om te trouwen. Met *wie*, denkt gij dog? Met mijne Moeder. Zeker waar. Uwe familie weet het. Van alles wordt u de ſchuld geweeten met eene verdubbelde kwaadaartigheid. En de *Oude Ziel* wijt 'er zelve u de ſchuld van.

Laat geenzins blijken dat gij hiervan kennis draagt, zelf niet eens in uwe Brieven aan mij, uit vreeze voor eenig toeval.

Ik denke dat het niet gaen zal. Dog zo ik mijne Moeder tergde, zou dat al te met een voorwendzel kunnen verſchaffen. Anders zoude ik voor deezen tijd al bij u geweeſt zijn, verbeelde ik mij.

De eerſte waarſchijnelijkheid die mij voorkoomt dat hem hoope gegeven wordt, jaage ik Hickman weg, dat ſtaet vaſt. Zo mijne Moeder

mij

mij misnoegen geeft in een ſtuk van zo veel aangelegenheid, zal ik niet denken om *haar* genoegen te geeven in een diergelijk. Het is onmogelijk, zeker, dat de begeerte om *mij* dien eerlijken man *op het lijf te gooijen*, uit zulk een oogmerk koomen kan.

Ik zegge nogmaal, dat 'er niets van worden kan. Maar deeze *Weduwen* ——— Daarenboven hebben wij alle zo gaarn, beide oud en jong, dat wij gevrijd en hoog geagt worden! —— En zo onweerſtaenbaar is voor haare *Bejaardheden* de vleijerij, dat alle vermogen nog bij haar niet over is; maar dat zij nog vloot kunnen houden, en prijken met haare Dogters. ——— Het gaf mij eene hartlijke ongeneugte, dat zij mij deezen voorſlag kwam vertellen met een zelf vergenoegd meesmuilen; en nogthans deed zij haar beſt om 'er zo van te ſpreeken, als of zij geen oogmerk had om het te begunſtigen.

Deeze verouderde vrijers (oud geworden voor dat zij gelooven dat zij het zijn) verbeelden zig, dat wanneer zij nog *zigzelven* eens hebben overreed om op den Huwelijken-ſtaat te denken, zij niets meer te doen hebben dan hun voorneemen aan de Juffrouw bekend te maaken.

Het overgroot goed van uw Oom is inderdaad een lokaas; en wel zeer aanlokkelijk. Van eene ſtoute Dogter ontſlagen te worden! De geheugenis van den Vader dier Dogter niet dierbaar genoeg zijnde om van veel gewigt te zijn! —— Maar laat hem eens nader koomen, zo hij durft —— Laat haar het eens aanmoedigen —— Dog ik hoope dat zij het niet doen zal.

Ver-

Verſchoon mij, mijne waarde. Ik ben knorrig. Zij hebben mij *verſchrikkelijk geringeloord.* Gij zult denken dat ik ſchuld hebbe. Dus wil ik mijn naam onder dit afzonderlijk papier niet zetten. Andere handen kunnen wel naar de mijne gelijken. Gij zagt niet dat ik het ſchreef.

XVIII. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer* HOWE.

Maandag-namiddag den 15 van Maij.

Nu is het inderdaad baarblijkelijk, mijne beste, mijne eenige vriendin, dat mij maar eene keuze openſtaet. En nu vinde ik, dat ik mijne verſtoordheid tegen deezen man te verre getrokken hebbe; nademaal ik nu moet ſchijnen als verpligtinge te hebben aan zijn geduld omtrent mij wegens een gedrag, het welk hij (zo niet grillig en kinderagtig) als een klaar bewijs zal aanmerken van mijne geringe agtinge voor hem, van eene agtinge maar van den *tweeden* rang ten minſten, daar voorheen zijn hoogmoed, eer dan zijne verdienſte, hem eene *eerſte* agtinge had doen verwagten. O mijne waarde! eenen man te zijn toegeworpen, die geen *edelmoedig* man is; die inderdaad een *wreed* man is! Een man die bekwaam is om een jong menſch benaaudheid te verwekken, die door haar ongelukkig noodlot in zijne magt ge-

geſlingerd is; en 'er dan zijn *vermaak* in te neemen, gelijk ik zeggen mag! [Ik denke waarlijk dat ik dit mag zeggen, van deezen wreedaart!] —— Wat een noodlot is het mijne!

Gij geeft mij goeden raad, mijne waarde, dat ik hem regtuit en zonder omwegen behoore te behandelen: Maar bedenkt gij wel, aan *wie* gij dien geeft? —— En daarbij zo ik denzelven al volgde, en hij bekwaam mogt zijn om te aarzelen, daar ik dus zonder beſcherminge ben, verlaaten, en tot niemand vlieden kan, welk eene elendige vertooninge moeſt ik dan maaken in zijne oogen; en, hetgeen nog erger is, in mijne eigene! O mijne waarde, ziet gij niet, *gelijk ik zie*, dat de *gelegenheid* tot deezen mijnen ongeneuglijken, mijnen bitteren toeſtand, onder alle de ſchepzelen, nooit althans van *mij* behoorde gegeven te zijn; nademaal ik ongeſchikt, ten uiterſten ongeſchikt ben tot de omſtandigheden, waarin mijne onbedagtzaamheid mij gebragt heeft! Wat zoude *ik*, een man dringen om mij ten egt te neemen! —— *Ik*, 'er mij toezetten om den ſammelaar in zijne beſluiten voort te drijven! En eene gelegenheid hebbende laaten voorbijgaen, gelijk gij denkt, van nieuws op poogen om die als *uit mijzelve*, en *voor mijzelve*, te rug te haalen! Hem door *dreigen*, om zo te ſpreeken, in den Huwelijken-ſtaat jaagen! —— O mijne waarde! indien dit behoort te geſchieden, hoe bezwaarelijk is het, daar Zedigheid (of, zo het u belieft, Hoogmoed) in aanmerkinge koomt, en het ons zelve aangaet, dat behoorelijke te verrigten? Of, om mij met uwe woorden uit te druk-

ken, Vader, Moeder, Oom, voor mij zelve te zijn! ——— Inzonderheid als men denkt, dat men over ons zoekt te zegepraalen.

Gij zegt, dat gij de proef genomen hebt van het vermogen van Juffr. Norton op mijne Moeder. ——— Al hoe flegten uitflag mijn aanzoek door den Hr. Hickman ook gehad heeft, zegt gij mij, „ dat gij mij van al het flegte geen kennis hebt „ gegeven; nog nu miſſchien ooit zult geeven. „ Maar waarom dat, mijne waarde? Wat *is* het flegte, wat *kan* het flegte zijn, dat gij mij nu nooit vertellen wilt? ——— Wat erger, dan mij te verſtooten! en dat voor altoos! „ Mijn Oom, „ zegt gij, gelooft dat ik bedorven ben: Hij ver„ klaart, dat hij alles kwaads gelooven kan van „ een ſchepzel, welke met een karel kon wegloo„ pen: En zij hebben alle beſlooten, geen duim„ breed ten mijnen voordeele te beweegen; zelf „ niet, al waare het om mijn leeven te behou„ den. „ ——— Hebt gij nog erger dan dit agter de hand, mijne waarde? ——— Mijn Vader immers heeft zijnen vreezelijken vloek niet vernieuwd! —— Dit zo zijnde, heeft immers mijne Moeder dien niet mede uitgeſproken! Hebben mijne Oomen hun zegel daaraan gehangen, en het tot eene familie-acte gemaakt? En zigzelven daardoor weezenlijk meer ſchuldig gemaakt, dan zelf ZIJ onderſtellen dat ik ben, ſchoon de oorzaak van die grooter ſchuld in hen? ——— Wat is het ergſt, mijne waarde, dat gij altoos voor mij verborgen wilt houden?

O Lovelace! waarom koomt gij niet op dit oogenblik, terwijl ik deeze naare uitzigten voor mij-

mijne oogen hebbe? Want nu, zo gij in mijn hart kondt zien, zoudt gij eene benaaudheid beſchouwen, die uwe barbaarſche zegepraal waardig is!

* *

Ik was genoodzaakt mijne pen neer te leggen. En gij zegt, dat gij de proef genomen hebt wat Juffr. Norton op mijne Moeder vermogt?

Het geen geſchied *is* kan niet verholpen worden: Dog ik wenſchte wel, dat gij geen ſtap van deeze aangelegenheid voor mij gedaen hadt, zonder mij eerſt te raadpleegen. Vergeef het mij, mijne waarde, dat ik moet zeggen, dat die verhevene en edele vriendſchap, welke gij altoos betoond hebt met eenen zo gedienſtigen en ongemeenen ijver, ſchoon ze altijd het voorwerp geweeſt zij van mijne dankbaare hoogagtinge, menigmaal een grond van ſchroom voor mij geweeſt is, van wegens derzelver onbeteugelde vuurigheid.

Dog om nu maar vooruit te zien, gij zijt van gevoelen dat ik de zijne moet worden: En dat ik hem behoudens mijne eigene agtinge niet verlaaten kan, het zij met of zonder zijne toeſtemminge. Dit zo zijnde, moet ik het in mijn kwaad lot zo goed ſtellen als ik kan.

Hij ging van den morgen uit; niet voorhebbende om op het middagmaal weder t'huis te koomen, ten zij ik (gelijk hij mij liet zeggen) hem wilde toelaaten om met mij te eeten.

Ik verſchoonde mij. De man, wiens gram-

ſchap nu van zo hoog belang voor mij ſtaet te zijn, was, naar het ſchijnt, misnoegd.

Alzo hij (zo wel als ik) verwagtede, dat ik heden door Collins een Brief van u zou krijgen, onderſtelle ik dat het niet lang zal aanhouden, dat hij weder t' huis koomt; en dan zal hij, mogelijk, bijſter ſtaatlijk, bijſter *managtig*, bijſter *prat* zijn, als het u belieft! En dan moet ik zeer nederig, zeer onderwerpelijk zijn, en mij in zijne goede gratie tragten in te wikkelen: Met een neergeſlagen oog, zo niet met woorden, hem om vergiffenis verzoekende van de koelheid en afkeerigheid, waarmede ik hem zo verkeerdlijk bejegend hebbe! ——— Ja, verzekere ik u! —— Dog ik zal eens zien, hoe mij dit gedrag zal ſtaen! — Gij hebt altoos met mij geſchertſt over mijne zagtzinnigheid, meene ik: Wel dan, ik zal eens beproeven, of ik nog zagtzinniger kan zijn, zal ik niet! ——— O mijne waarde! ———

Maar laate ik gaen zitten mijne handen over malkanderen, geheel geduldig, geheel uitwillig; want mij dunkt ik hoore hem naar boven koomen. Of zal ik hem rondlijk aan boord klampen, met die woorden, en op dien trant, welken gij, mijne waarde, hebt voorgeſchreeven?

Hij is ingekoomen. Hij heeft aan mij gezonden, vol ongeduld zo als Dorcas zegt, aan zijn gelaat te zien. ——— Dog ik kan hem, ik kan hem niet zien!

Maandag-avond.

De inhoud van uwen Brief, en mijne eigene zwaar-

zwaarmoedige bedenkingen, maakten mij onbekwaam om deezen man, die nu vol verwagtinge was, te zien. Het eerſte woord, dat hij Dorcas vraagde, was, Of ik een Brief gekreegen had, zedert dat hij was uit geweeſt? Zij vertelde mij dit; en haar antwoord, dat ik een had gekreegen; en zedert niet gegeten, maar den gantſchen tijd geweend had.

Hij zond aan mij met verzoek om een mondgeſprek.

Ik liet haar antwoorden, Dat ik niet al te wel was. Des morgens, zo ik beter waare, wilde ik hem wel zien zo dra het hem beliefde.

Zeer nederig! was het niet, mijne waarde? Nogthans was hij *al te vorſtlijk* om het voor nederigheid op te neemen, want Dorcas vertelde mij, dat hij ongeduldig den eenen kant van zijn aangezigt wreef; en een heftig woord ſprak, en ongenoegd was; terwijl hij over de kamer heen en weer ſtapte.

Een half uur daarna zond hij weder; zeer ernſtig verzoekende, dat ik hem wilde toelaaten om het avondmaal met mij te houden. Hij zou in geen onderwerpen van geſprek treeden, dan waartoe ik hem aanleidinge zoude geeven.

Dus zoude ik *vrijheid* gehad hebben, ziet gij, om hem te *vrijen!*

Ik verzogt weder verſchoond te worden.

Inderdaad, mijne waarde, mijne oogen waaren gezwollen: ik was zeer flaauw-geeſtig; en kon geen gedagten hebben om eensklaps, na dat ik hem dus verſcheidene dagen van mij afgehouden had, tot zulk een vrij geſprek over te gaen, hoe-

danig een de volſlagene verwerpinge, welke ik van mijne nabeſtaenden geleeden hebbe, zo wel als uw raad, noodzaakelijk gemaakt heeft.

Hij zond boven om mij te laaten zeggen, dat alzo hij hoorde dat ik vaſtede, indien ik hem belooven wilde om iets te eeten van een kuiken, hetwelk Juffr. Sinclair ten avondmaal had laaten gereed maaken, hij te vreede zou zijn. ——— *Zeer goedertieren in zijne gramſchap!* ——— *Is hij niet?*

Ik beloofde, dat ik het doen zoude. Kan ik beter *voorbereidinge* maaken om hem te believen? —— Hoe gelukkig, verzekere ik u, indien ik hem in eenen *goedertieren* en *vergeevelijken* luim ontmoeten mag!

Ik haate mijzelve! ——— Dog ik wil mij ook niet laaten hoonen ——— Inderdaad, dat wil ik niet, hoe het ook gaen mag!

XIX. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer* HOWE.

Dingsdag, den 16 van Maij.

Nu ſchijnt het, denke ik, nog eens weder met ons in beſtand te zijn; maar door een ſtorm. Ik zal u de bijzonderheden melden.

Ik hoorde hem al des morgens te Vijf uuren in

in de Eetzaal. Ik had zeer ſlegt geruſt, en was ook al op. Dog ik opende mijne deur niet voor Zeſſen: Wanneer Dorcas mij zijn verzoek bragt om mijn bijzijn.

Hij naderde mij, en mij bij de hand neemende, zo als ik in de Eetzaal trad, Ik ging voor twee uuren niet naar bed, Madam, zeide hij; nogthans ſliep ik geen wink. Om Gods wille, pijnig mij niet, gelijk gij geduurende de voorleedene week gedaen hebt.

Hij hield ſtil. Ik zweeg.

In het eerſt, ging hij voort, dagt ik, dat uwe gramſchap over eene nieuwsgierigheid, welke mij mislukt was, niet diep geworteld zijn kon; en dat die van zelf wel verdwijnen zoude: Dog als ik vond, dat zij moeſt ſtand houden, tot dat gij den uitſlag kwamt te weeten van eenige nieuwe voorſtellen, welke gij gedaen hadt, en welke ingewilligd zijnde, mij voor altoos mogelijk van u zouden beroofd hebben; hoe konde ik de gedagten verdraagen, Madam, van, daar onze belangen zo vereenigd zijn, zo weinig indruk op uw gemoed ten mijnen voordeele gemaakt te hebben?

Hij hield weder ſtil. Ik zweeg nog al. Hij ging voort.

Ik bekenne, Madam, dat ik een *hoogmoedig hart* hebbe. Ik kan niet nalaaten te hoopen op eenige voorafgaende blijken van meer dan gemeene gunſt van de Lady, welke ik eene verhevene begeerte hebbe de mijne te mogen noemen; en dat haare keuze van mij niet blijke, niet *helſchijnende* blijke, beſtierd te worden door de ſtijf hoofdig-

digheid van haare eigenbaatige vervolgeren, welke mijn onverzoenbaare vijanden zijn.

Meer zeide hij op het zelve uitkoomende. Gij weet, mijne waarde, welke gelegenheid hij mij gegeven had, om wel in twintig voorbeelden de beſchuldiginge tegen hem om te keeren. Ik ſpaarde hem niet.

Ieder van deeze ſtukken, zeide ik (na dat ik ze had opgeteld) overtuigt mij wel inderdaad van uwen *hoogmoed*, mijn Heer, maar niet van uwe *verdienſte*. Ik belijde, dat ik al zo veel *hoogmoed* hebbe, als gij kunt hebben, ſchoon ik hoope dat die van eene andere zoort is, dan welken gij zo *gereedlijk bekent*. Dog, indien gij, mijn Heer, in den uwen het minſte inmengzel hebt van dien hoogmoed, welken men verwagten mag, en loflijk agten, in eenen man van uwe geboorte, verwantſchap, en middelen, zal ik mij onderwinden om te zeggen, dat gij eer zoudt wenſchen om hetgeen gij mijnen hoogmoed noemt aan te kweeken, dan of hetzelve te onderdrukken, of te klaagen dat ik het bezitte. Het is deeze mijne bekende hoogmoed, ging ik voort, die mij beweegt, mijn Heer, om u te zeggen, dat ik het beneden mij agte te ontveinzen, welke mijne beweegredenen geweeſt zijn, waarom ik voor eenige dagen mij onthouden hebbe van alle geſprek met u, of bezoek van den Hr. Mennell, welke ons zouden brengen op ſtukken, waarover ik mij niet bepaalen konde, voor dat ik beſcheid kreeg van mijnen Oom Harlowe; welken ik bekenne, dat ik hebbe laaten polſen, of hij mij met zijne voorſpraak geliefde te begunſtigen, om eene Verzoe-

zoeninge voor mij te verwerven met mijne Vrienden, op zulke voorwaarden, als ik had laaten voorſtellen.

Ik weete niet, zeide hij, en vermoede dat ik niet moet beſtaen te vraagen, welke deeze voorwaarden waaren. Dog ik kan maar al te wel naar dezelve giſſen; en dat ik 'er vooraf aan ſtond te worden opgeofferd. Dog gij moet mij vrijheid gunnen van te zeggen, Madam, Dat hoe zeer ik mij ook verwondere over de edelheid van uwe gedagten in het algemeen, en in 't bijzonder over dien *loflijken* hoogmoed, van welken gij geſproken hebt; Ik wel wenſchte, dat ik u kon prijzen over zulk eene *eenpaarigheid* in denzelven, welke u even zeer verhoogd had boven alle onderwerpinge aan onverzoenbaare en onredelijke zielen (ik hoope zonder aanſtoot te mogen zeggen, dat die van uwen Broeder en Zuſter zodanig zijn) als zij u boven alle gunſt en toegeevendheid jegens mij geſteld heeft.

Pligt en *Natuure*, mijn Heer, eiſchen die Onderwerpingen van mij, van welke gij ſpreekt: Daar is een Vader, daar is eene Moeder, daar zijn Oomen in het een geval, om die Onderwerpingen te billijken en te vorderen ——·—— Wat, bidde ik, mijn Heer, kan worden aangedrongen voor de *Toegeevendheid*, zo als gij die noemt? ——— Zult gij zeggen, dat uwe verdienſten, het zij ten aanzien van *hen*, of van *mijzelve*, zulks vereiſchen?

Moet dit nog gezegd worden, Madam, na de vervolgingen van die nabeſtaenden! Na al hetgeen gij geleeden hebt! Na hetgeen gij mij hebt

doen hoopen! Laate ik u, mijn allerliefſt Schepzel, eens vraagen (wij hebben van *hoogmoed* geſprooken) Van welke zoort *zijn* hoogmoed zijn moeſt, die genegenheid en voorkeuze gewillig kan ontbeeren in de Lady, welke hij aanbidt? ——— Hoedanig moeſt die Liefde zijn ———

Liefde, mijn Heer! wie praat van *Liefde*? ——— Was *Verdienſte* niet de zaak, waarvan wij ſpreeken? —— Hebbe *ik* ooit betuigd, dat *ik* van *u* betuigingen van eene hartſtogt van die natuure vereiſchte! —— Dog daar is geen einde aan deeze redentwiſten; daar elk *zo* onſchuldig, elk *zo* met zigzelve ingenomen is ——

Ik agte mijzelven niet *onſchuldig*, Madam: —— Maar ———

Maar wat, mijn Heer! —— Wilt gij altoos met mij kibbelen, als of gij een kind waart? —— Naar bewimpelingen zoekende, en beloften doende? —— Beloften van wat, mijn Heer? Van in toekoomende die man te zijn, welke een edelman zig moet ſchaamen dat hij niet is? —— Van een man te zijn ———

Goede God! viel hij 'er tuſſchen in, met opgeheven oogen, indien gij dus geſtreng wilt zijn —

Wel, wel, mijn Heer, [met ongeduld] ik hebbe alleen maar aan te merken, dat al dit bijſter verſchil van gevoelens toont, hoe ongeſchikt onze geeſten zijn voor elkanderen ——— Dus laat ons ——

Laat ons wat, Madam! ——— Mijne ziel zwelt in beroerten! En hij keek zo wild, dat ik al heel veel verſchrikt wierd —— Laat ons *wat*, Madam! ——

Ik

Ik nam, evenwel, voor om mijzelve niet te begeeven —— Wel, mijn Heer, laat ons beſluiten om van alle betrekkinge tot elkanderen af te zien —— Ja dog, vlieg niet op ——— Ik ben een arm flaauwmoedig ſchepzel in zommige dingen: Maar daar het 'er op aankoomt, wat ik *behoore te zijn*, of niet verdiene te leeven, zo ik het *niet ben*, hebbe ik eenen grooten, en onwinbaaren moed, of mijne eigene meeninge bedriegt mij —— Laaten wij beſluiten, om van alle betrekkinge tot elkanderen af te zien, welke meer dan burgerlijk is. *Hierop* kunt gij ſtaat maaken; ik zal nooit eenigen anderen man trouwen. Ik hebbe al genoeg gezien van uwe Sexe; ten minſten van *U*. —— Een Ongehuwd leeven zal altoos *mijne* keuze zijn. Terwijl ik u vrijheid zal laaten om *uwe eigene* te volgen.

Onverſchilligheid, *erger* dan onverſchilligheid! zeide hij in drift ———

Hem in de reden vallende —— Laat het onverſchilligheid zijn —— Gij hebt (naar *mijn* gevoelen ten minſten) niet verdiend, dat het anders zijn zou: Indien naar *uw eigen* gevoelen, dan hebt gij reden (ten minſten uw *hoogmoed* heeft dan reden) om mij te haaten, om dat ik u met mijn oordeel verongelijke.

Liefſt, allerliefſt ſchepzel! mijne hand vinniglijk grijpende, laate ik u ſmeeken om dog *eenpaariglijk* edel te zijn! *Burgerlijke betrekkingen*, Madam —— *Burgerlijke betrekkingen!* — Kunt gij verwagten, zulk eene hartſtogt als de mijne binnen zo naauwe paalen te bedwingen!

Zulk eene hartſtogt als de uwe, mijn Hr. Lo-

ve-

velace, *verdient* bedwongen en bepaald te worden. Het is of die hartſtogt niet, voor welke *gij* ze houdt, of *ik* houde ze 'er niet voor. Ik twijffele of uwe ziel wel bekwaam is, om *zo* bedwongen en *zo* uitgebreid te worden, als noodig is om ze zodanig te maaken, als ik haar wenſche te zijn. Hef vrij uwe handen en uwe oogen op, mijn Heer, in ſtilzwijgende verwonderinge, zo het u belieft: Maar wat doet dog die verwonderinge blijken, waarvan overtuigt zij mij, dan dat wij niet gebooren zijn voor elkanderen?

Bij mijne ziel, zeide hij, en hij kneep mijne hand met eene heftigheid die haar zeer deed, wij *zijn* voor elkanderen gebooren: Gij *moet* de mijne zijn —— Gij *zult* de mijne zijn [en hij ſloeg zijnen anderen arm om mij heen] alſchoon het mij mijne verdoemenis zou koſten!

Ik wierd nog meer met ſchrik bevangen —— Laate ik van u weggaen, mijn Hr. Lovelace, zeide ik, of verlaat gij mij. Moet de hartſtogt, waarop gij pocht, op zulk eene aanſtootlijke wijze betoond worden?

Gij moet niet gaen, Madam! —— Gij moet mij niet in toorn verlaaten ——

Ik wil wederkoomen —— Ik wil wederkoomen —— Als gij minder geweldig —— minder aanſtootlijk kunt zijn.

En hij liet mij gaen.

De man verſchrikte mij geheel en al; zo zeer, dat toen ik in mijne kamer kwam, ik vond dat eene ſchielijke vloed van traanen mij eene groote verligtinge gaf.

Binnen een half uur zond hij een klein brief-

je,

je, zijn leedweezen te kennen geevende over de heftigheid van zijn gedrag, en ſmeekende om mij te mogen zien.

Ik kwam. Om dat ik mijzelve niet helpen konde, ging ik naar hem toe.

Hij, was vol van zijne verſchooningen. — O mijne waarde, wat zoudt gij, gij zelf, doen met zulken man als deezen; en in mijne omſtandigheden?

Het was hem nu heel wel mogelijk, zeide hij, de werkingen na te gaen van de beginzelen eener raazernije. Wat hem belangde, hij was bijna uitzinnig. De geheele voorleedene week zo te lijden, als hij geleeden had; en nu alleen van *Burgerlijke betrekkingen* te ſpreeken, daar hij gehoopt had van de edelheid van mijn gemoed —

Hoop wat gij wilt, viel ik 'er tuſſchen in; ik moet het uithouden, dat onze geeſten in geenen deele voor elkanderen geſchikt zijn. Gij hebt mij in zwaarigheden gebragt. Ik ben verlaaten van alle mijne vrienden, behalven Juffer Howe. Mijne waare gedagten wil ik niet verbergen — Het is tegen mijn dank, dat ik moet veelen de beveiliginge voor eens Broeders aanſlagen, welke Juffer Howe nog niet denkt over te zijn, verſchuldigd te zijn aan U, die mij in deeze engten gebragt hebt: *Niet* met mijne eigene bewilliginge mij in dezelve gebragt hebt; houd dat wel in gedagten ———

Ik houde dat wel in gedagten, Madam! — Hoe kan ik het vergeeten, daar het mij zo dikwijls erinnerd word? ———

Nogthans *wil* ik u deeze beveiliginge wel ver-

verſchuldigd zijn, zo het noodig zij, in die ernſtige hoope, dat gij eer ongelukken zult *mijden* dan *zoeken*, indien ik verder worde nageſpoord. Maar wat belet u mij te verlaaten? ——— Kan ik niet aan u zenden? De Weduw Fretchville, blijkt 't klaar, weet niet wat zij zelve wil: De luiden hier worden inderdaad wel van dag tot dag beleefder jegens mij: Dog ik zoude liever een logement hebben, 't welk meer met mijne omſtandigheden overeenkwam. Ik weete zelve beſt, wat mij in dezelve vlijt, en ben niet van zins om aan iemand verpligtinge te hebben. Indien gij mij verlaat, zal ik heimelijk verhuizen naar een of ander der nabuurige dorpen, en daar met geduld de overkoomſt van Mijn Neef Morden afwagten.

Ik vermoede, Madam, antwoordde hij, uit hetgeen gij gezegd hebt, dat uw aanzoek op Harlowe Plaatze geen goeden uitſlag gehad heeft: Weshalven ik hoope, dat gij mij nu verlof zult geeven, om gewag te maaken van voorwaarden in den trant van een Huwelijks-contract, welke ik lang van zins geweeſt ben aan u voor te ſtellen, en hetgeen ik tot nu toe hebbende uitgeſteld, door toevallen welke van mij niet voortkwamen, zo was ik van gedagten om u daartoe aan te dringen, *op het oogenblik dat gij in uw nieuw huis zoudt treeden*; en als gij u voor het *uitwendige* zo onafhangelijk zoudt vinden, als gij *inderdaad* zijt. Laat mij toe, Madam, deeze zaaken aan u voor te draagen —— Niet in de verwagtinge van een *onmiddelijk antwoord*; maar ter uwer *overweeginge*.

Was beteuteringe, vergezeld met een gloeijend bloo-

bloozen, dat ik zelve wel gevoelde, en een neergeſlagen oog, niet meer dan genoeg aanmoediging? En egter gelieft gij in agt te neemen (gelijk ik doe als ik mij nu bedenke) dat hij geen grooten ſpoed maakte om op eenen vaſten *Dag* te dringen; nademaal hij geen gedagten had om Huwelijksvoorwaarden voor te ſtellen, voor dat ik in mijn nieuw huis gekoomen was; en nu, met zo groote heusheid mij bejegenende, verzogt hij verlof om zijne Voorwaarden voor te draagen, niet in verwagtinge van een *onmiddelijk antwoord;* maar ter mijner *overweeginge* alleen. ——— Nogthans, mijne waarde, was uw raad op dien tijd te veel voor mijne gedagten. Ik ſtond beteuterd.

Hij drong in op mijn ſtilzwijgen. Hij wilde God tot getuige roepen van de regtmaatigheid, ja van de *edelmoedigheid* zijner oogmerken jegens mij, indien ik zo goed wilde zijn om te hooren, wat hij aangaende Huwelijks-voorwaarden, aan mij had voor te ſtellen.

Kon de man niet op het onderwerp gevallen zijn zonder deeze *omhaalen?* Menig een ſtuk, weet gij, *wordt* geweigerd, en *behoort* geweigerd *te worden*, indien men om verlof vraagt om het voor te ſtellen; en als het *eens* geweigerd is, moet men eers-halven bij de weigeringe blijven —— Daar, waare het iemand onverhoeds *voorgeſchooven*, om zo te ſpreeken, het mogelijk nadere overweeginge verdiend zoude hebben. Indien zulk een man als de Hr. Lovelace dit niet weet, wie zoude het dan weeten?

Dog hij ſcheen het genoeg te agten, dat hij mij om verlof gevraagd had om zijne Huwelijks-

voor-

voorwaarden voor te ſtellen. Hij nam mijn ſtilzwijgen niet tot zijn voordeel, gelijk ik onderſtelle dat mannen, *al zo zedig* als de Hr Lovelace, in gelijken gevalle zouden gedaen hebben: Nogthans mij zeer vrijpoſtig in het gezigt ſtaarende, en mijn antwoord ſchijnende te verwagten, dagt ik mij verpligt om aan het onderwerp een ruimer zwaaij te geeven, op dat ik mijzelve de ongeneugte mogt beſpaaren van al te gereed te ſchijnen met mijne inwilliginge, na zulk eene koelheid als 'er tuſſchen ons geweeſt was; en egter wilde ik ook wel (in gevolge van uwen raad) de noodzaakelijkheid vermijden van hem zo af te zetten, dat het ons mogelijk weder in de war gebragt zou hebben. —— Wreede noodzaakelijkheid van tot zulk eene engte gebragt te zijn!

Gij ſpreekt van *Edelmoedigheid*, mijn Hr. Lovelace, zeide ik, en gij ſpreekt van *Regtmaatigheid;* zonder miſſchien de kragt der woorden wel overwoogen te hebben, in den zin in welken gij ze bij deeze gelegenheid gebruikt. —— Laate ik u eens zeggen wat *Edelmoedigheid* zij in den zin, waarin ik het woord verſtae —— WAARE EDELMOEDIGHEID is niet bepaald aan geldzaaken: Het is *meer* dan welleevendheid: Het is *meer* dan goede trouw: Het is *meer* dan eerelijkheid: Het is *meer* dan regtvaardigheid: Nademaal deeze alle maar verſchuldigde pligten zijn, en waarvan een braaf gemoed zig nooit ontſlaen kan. Maar WAARE EDELMOEDIGHEID is eene Grootheid van Ziel. Zij noopt ons aan om meer te doen aan onze medeſchepzelen, dan ſtriktlijk van ons geeiſcht kan worden. Zij verpligt ons om ons te

te haaſten ter hulpe van een voorwerp, die hulpe noodig heeft; de hoope zelf of verwagtinge van zulk eenen voorkoomende. Edelmoedigheid, mijn Heer, zal zekerlijk niet toelaaten dat een braaf gemoed twijffele aan de eerelijkheid en goedgunſtigheid van haare oogmerken: Veel min zal ze zig vrijheid gunnen om iemand aanſtoot te geeven, of te beleedigen; en minſt van alle, een perſoon, die door tegenſpoed, ongeluk, of toeval, onder haare beſcherminge geworpen is.

Welk eene gelegenheid had hij om zijne oogmerken te zuiveren, waare hij daartoe gezind geweeſt, uit het *laatſte gedeelte* van deeze ter ſneede koomende aanmerkinge! —— Dog hij viel op het *eerſte*, en bleef daaraan hangen.

Wonderbaarlijk fraaij beſchreeven! zeide hij —— Maar wie, Madam, kan op deezen voet gezegd worden *edelmoedig* jegens *u* te zijn? —— Uwe *Edelmoedigheid* roepe ik aan; terwijl *Regtvaardigheid*, gelijk het mijne eenige verdienſte zijn moet, mijn doel zal zijn. Nooit was 'er eene Vrouw van zulke fijne en kieſche gedagten!

Het is eene blaam tegen uzelve, mijn Heer, en tegen het gezelſchap hetwelk gij gehouden hebt, indien gij van gedagten zijt, dat deeze denkbeelden of fijn of kieſch zijn. Duizenden van mijne Sexe zijn kieſcher dan ik; want zij zouden het doolpad wel vermijd hebben, waartoe ik onverhoeds getrokken ben: Terwijl de gevolgen van die verraſſinge mij onder de droevige noodzaakelijkheid gebragt hebben van aan eenen man, *die geen kiesheid genoeg heeft om die gedeelten van het vrouwelijk character in aanmerkinge te neemen*,

welke deszelfs glorij en voortreffelijkheid uitmaaken, te moeten zeggen wat Waare Edelmoedigheid zij.

Zijne Godlijke vermaanſter, noemde hij mij. Hij zou zijn beſt doen, om zijne zeden (gelijk hij dikwijls beloofd had) naar mijn voorbeeld te vormen. Dog hij hoopte, dat ik hem nu zou toelaaten kortlijk meldinge te doen van de *Regtvaardigheid*, welke hij had voorgenomen jegens mij te oeffenen, in de voorwaarden van het Huwelijkscontract; een onderwerp, over hetwelk, *al voor deezen tijd*, zo gevoegelijk geweeſt waare te ſpreeken; en over hetwelk hij al voor lang zou geſproken hebben, hadde mijn *menigvuldig misnoegen* [*Altoos is het mijne ſchuld, mijne waarde!*] hem de *gelegenheid* niet benomen, om welke hij dikwijls gewenſcht had: Maar nu hij het gewaagd had om *deeze* aan te grijpen, zoude geen afleidinge hem verhinderen van daarmede zijn voordeel te doen.

Ik ben juiſt nu niet leevendig genoeg van geeſt, mijn Heer, om mijne aandagt op zulke gewigtige ſtukken te veſtigen. Hetgeen gij gezind zijt aan mij voor te draagen, ſchrijf dat aan mij: En dan zal ik zien, wat Antwoord ik daarop te geeven hebbe. Een ding alleen moet ik u in gedagten brengen, dat zo gij eenig onderwerp mogt aanroeren, hetwelk mijnen Vader eenigzins betreft, ik uit uwe behandelinge van den Vader zal oordeelen, wat agtinge gij hebt voor de Dogter.

Hij *keek* als of hij liever verkiezen zou te ſpreeken dan te ſchrijven: Dog zo hij dat *gezegd* had, zoude ik hem eene geſtrenge draaij gegeven heb-

hebben; gelijk hij mogelijk aan *mijn* gezigt kon zien.

* *

Dus ſtaen nu de zaaken met ons: Eene zoort van Kalmte, gelijk ik zeide, gevolgd op eenen Storm. Wat vervolgens koomen zal, of een Storm of eene Kalmte, wie kan dat zeggen, met zodanigen geeſt, als waarmede ik te doen hebbe?

Dog laat dat zijn wat het wil, ik denke, mijne waarde, dat ik 'er op geen *laage* wijze ben afgekoomen: En dat is eene groote zaak bij mij; en welke ik weete dat gij met blijdſchap hooren zult: Al waare het alleen maar, dat ik deezen man kan zien zonder eenige verminderinge van die waardigheid [Wat ander woord kan ik gebruiken, van *mijzelve* ſpreekende, hetwelk *betaamelijkheid*, en geen *laatdunkendheid* betekent?] welke zo noodzaakelijk is om mij in ſtaat te ſtellen van mijne oogen op te ſlaen, of liever de oogen der *ziele*, mag ik zeggen, *neer* te ſlaen op eenen man van deezes mans alloij.

Schoon de omſtandigheden zig zo hebben toegedragen, dat ik uwen raad niet volgen konde ten opzigt van de *wijze* om met hem te handelen; daardoor egter hebt gij mij zo veel moed gegeven, dat het mij in ſtaat geſteld heeft om de zaaken tot dit punt te brengen; als mede een vaſt beſluit doen neemen om hem niet te verlaaten: Hetwelk ik *van te vooren* gedagten had van te doen, het mogt loopen zo het wilde. Of ik, als he: op het ſtuk aankwam, zo gedaen *zou* hebben,

of niet, kan ik niet zeggen, nademaal dit dan van zijn gedrag op dien tijd zoude hebben afgehangen.

Dog zijn gedrag moge zijn zo als het wil, ik vreeze (met u) dat zo 'er eindelijk iets gebeuren mogt hetwelk mij verpligtede hem te verlaaten, ik mijnen toeſtand in het oog der wereld niet verbeteren zal; maar het tegendeel. En nogthans wil ik mij niet met onwaardigheid van hem laaten behandelen, terwijl ik nog eenige magt hebbe om mijzelve te helpen.

Gij beſchuldigt mij, mijne waarde, van verſcheidene gelegenheden te hebben *voorbij-geſchaamd*, gelijk gij het uitdrukt, van te worden — Wat te worden, mijne waarde? —— Wel, de Vrouw van een Ligtmis: En wat een Ligtmis en zijne Vrouw zijn, berigt ons de Brief van mijnen Neef Morden. —— Laate ik u hier, eens voor al, gaen rekenſchap geeven van de beweegredenen tot mijn gedrag jegens deezen man, en van de beginzelen waarop ik ben te werk gegaen, zo als die bij een naaukeurig onderzoek van mijzelve mij voorkoomen.

Gelief mij dan de vrijheid te gunnen van te denken, dat mijne beweegredenen, bij deeze gelegenheid, niet *geheel en al* ontſtaen uit maagdelijke kiesheid; nog ook uit den ſchroom van hetgeen mijn tegenwoordige pijniger, en toekoomende man moge denken van eene verhaafte inwilliginge, op zulk een mishaagelijk gedrag als het zijne: Maar zij ontſtaen voornaamlijk uit hetgeen zig aan mijn eigen hart voordoet; terwijl het, gelijk ik zeggen mag, zijne eigene regtheid,

zijn

zijn eigen oordeel van het *Betaamelijke* en het *Onbetaamelijke* in agt neemt; zo als ik, zonder gezogte voorwendzels, *mijzelve* zou kunnen verantwoorden *bij* mijzelve, in de *eerſte* plaatze; voor *hem*, en voor de *wereld*, in de *tweede* ſlegts. Beginzels, die in mijne ziele *leggen*; welke ik daar *vond*; ongetwijffeld, ingeplant van den eerſten gunſtrijken Planter: Welke mij derhalven *aandrijven*, gelijk ik zeggen mag, om volgens dezelve te werk te gaen, op dat ik daardoor, naar mijn beſt oordeel, in ſtaat moge zijn om mij in beide Staaten (den Ongehuwden en den Getrouwden) waardiglijk te gedraagen, andere mogen dan bij *mij* handelen zo zij willen.

Ik hoope, mijne waarde, dat ik mijzelve niet bedriege, en in plaatze van 'er mij op toe te leggen om hetgeen in mijn hart verkeerd is te regt te brengen, verſchooningen tragte te vinden voor hebbelijkheden en bijzonderheden, welke ik niet genegen ben om af te leggen of te overwinnen. Het hart is zeer bedriegelijk: Leg gij, mijne waarde vriendin, het mijne open [*Dog immers is het altoos voor u open!*] en ſpaar mij niet, zo gij het beſtraffelijk agt.

Deeze aanmerkinge, dagt ik gevoegelijk, eens voor al, gelijk ik zeide, te maaken, om u te overtuigen, dat volgens mijn beſte weeten, mijne dwaalingen, zo wel in ſtukken van minder, als van grooter aanbelang, eer zullen voortkoomen uit gebrek van mijn Oordeel, dan van mijn Wil.

Ik ben, mijne waardſte vriendin,

Uwe altoos-verpligte

CLARISSA HARLOWE.

XX. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer* HOWE.

Dingsdag-avond, den 16 van Maij.

De Hr. Lovelace heeft mij, door Dorcas, zijne voorſtellen gezonden, die luiden, als volgt.

„ Om zulk eene uiterſte kiesheid te gemoet te „ koomen, en u te gehoorzaamen, ſchrijve ik: „ En te meer op dat gij dit papier moogt mede„ deelen aan Juffer Howe, die 'er iemand van haa„ re vrienden over mag raadpleegen, aan welken „ gij het bij deeze gelegenheid gevoegelijk zult „ agten dat het worde toevertrouwd. Ik zegge, „ *toevertrouwd;* om dat ik, gelijk gij weet, aan „ verſcheidene perſoonen hebbe te kennen gege„ ven, dat wij metterdaad getrouwd zijn. „

„ In de eerſte plaatze, Madam, biede ik aan „ om u uw geheel Capitaal, als een Weduw„ goed, toe te wijzen: En daarenboven zulk een „ gedeelte van het mijne in Lancashire onder het „ beſtier van Bezorgeren te ſtellen, welk zuiver „ vierhonderd ponden 's jaars zal opbrengen, om „ bij vierendeelen 's jaars tot uw eigen en afzon„ derlijk gebruik alleen betaald te worden. „

„ Mijn eigen Capitaal is zuiver, niet in „ naam, 2000. l. in een jaar. Lord M. heeft „ voor om mij het bezit te geeven of van Dat

„ Goed,

„ Goed, 't welk hij in Lancashire heeft. [Waarop
„ ik, in 't voorbijgaen, denke beter regt te heb-
„ ben, dan hijzelve] of hetgeen wij *Het Jagt-*
„ *veld* noemen in Hertfordshire, op mijnen trouw-
„ dag met eene Lady, voor welke hij zo uitſtee-
„ kende hoogagtinge heeft, of in plaatze daarvan
„ kan ik maar verkiezen eene zuivere rente van
„ 1000. l. in het jaar. „

„ Mijne al te groote veragtinge van berispin-
„ ge heeft mij aan veel laſter onderworpen. Het
„ zal derhalven uiet ongevoegelijk zijn u, op het
„ woord van eenen edelman, te verzekeren dat
„ geen gedeelte van mijn Goed ooit verpand was:
„ En dat ſchoon ik buiten 's lands zeer koſtbaar
„ geleefd, en zwaare wiſſels getrokken hebbe, de
„ naaſtvolgende St. Jans-dag mij zal ontheffen van
„ alle ſchulden, die ik in de wereld hebbe: Alle
„ mijne denkbeelden zijn niet van eene ſlegte
„ zoort. In geld-zaaken heeft men mij voor *edel-*
„ *moedig* gehouden: Het zou een anderen naam
„ verdiend hebben, waare ik niet eerſt *regtvaar-*
„ *dig* geweeſt. „

„ Indien gij, voor zo verre uw eigen Goed
„ tegenwoordig in uws Vaders handen is, liever
„ verkieſt dat u een Weduw-goed gemaakt wor-
„ de uit het mijne, hetwelk de waardij van het u-
„ we evenaare, het moge zijn wat het wil, dat
„ zal geſchieden. Ik zal Lord M. beweegen, om
„ aan *u* te ſchrijven, wat hij voorheeft te doen bij
„ deeze gelukkige gelegenheid: Niet dat gij zulks
„ begeert of verwagt, maar om te toonen, dat
„ men geen oogmerk heeft om voordeel te doen

„ met den toeſtand, waarin gij zijt met uwe eige-
„ ne familie.

„ Om de Beminde Dogter te toonen, welke
„ agtinge ik voor haar hebbe, wil ik toeſtaen, dat
„ zij de voorwaarden zal voorſchrijven, waarop men
„ zal overeenkoomen ten aanzien van de groote
„ ſommen, welke uit haars Grootvaders Goed
„ herkoomſtig, in haars Vaders handen moeten
„ zijn. Ik twijffele niet, of hij zal wel genoopt
„ worden om groote eiſchen op u te doen. Die
„ alle in te willigen zal in uwe magt ſtaen, om
„ uws eigenen vreedes wille. En het overſchot
„ zal in uwe handen betaald worden, en geheel
„ onder uw bewind zijn, als een fonds ter goed-
„ maakinge van die liefderijke gaaven, over wel-
„ ke ik u zo zeer hebbe hooren roemen *buiten*
„ uwe familie; en om welke u *in* dezelve zo
„ groote ſmaad is toegedreeven.

„ Wat kleederen, juweelen, en diergelijke
„ aangaet, tegen den tijd dat gij verkiezen zult
„ in het openbaar te verſchijnen, ik zal 'er mijne
„ eere in ſtellen, dat gij de zodanige daarvan,
„ welke met beider rang overeenkoomen, niet
„ zult verſchuldigd zijn aan den geenen, die de
„ domme zotheid gehad hebben van eene Dogter
„ te verſtooten, welke zij niet verdienden. Gij
„ moet mij verſchoonen, Madam: Gij zoudt aan
„ mijne opregtheid in het overige mogen wantrou-
„ wen, konde ik van deeze menſchen met min-
„ der ſcherpheid ſpreeken, ſchoon zij zo na met
„ u vermaagſchapt zijn.

„ Deeze, Madam, zijn mijne voorſlagen.
„ Zij zijn zodanige als ik altoos voorhad te doen,

„ als

„ als gij mij maar wildet toelaaten over het ge-
„ neuglijk onderwerp te handelen. Dog gij
„ hadt zulk een vaſt bepaald beſluit om alle mid-
„ delen te beproeven ter verzoeninge van uzelve
„ met uwe nabeſtaenden, zelf door mij volſtrekt-
„ lijk voor altoos te laaten loopen, dat gij ge-
„ ſcheenen hebt te oordeelen, dat het niet meer
„ dan regt was mij van u af te houden, tot dat
„ de uitkoomſt gezien kon worden van die *boven-*
„ *drijvende* hoope in u. Die heeft men *nu* ge-
„ zien! ——— En ſchoon ik wel gereed *ge-*
„ *weeſt ben*, en miſſchien nog *ben*, om te klaa-
„ gen over het ontbeeren van die voorkeuze,
„ welke ik wenſchte van u als Juffer Clariſſa Har-
„ lowe te genieten, nogthans ben ik verzekerd,
„ dat ik als de man van Mevr. Lovelace, gereeder
„ zal zijn om u te aanbidden dan te beſchuldigen
„ over de weeën, welke gij een hart hebt aange-
„ daen, aan welks edelmoedigheid, of liever
„ *regtvaardigheid*, mijne onverzoenbaare vijan-
„ den u hebben doen twijffelen: En dit nog te
„ gereeder, dewijl ik overtuigd ben, dat die
„ weeën nooit van eene zo edele ziel zouden zijn
„ veroorzaakt, waare de twijffelinge niet gevoed
„ (miſſchien met een al te grooten ſchijn van re-
„ den); en dewijl ik hoope, dat ik naderhand
„ zal gewaar worden, dat op het oogenblik als de
„ twijffelinge zal zijn te boven gekoomen, de on-
„ verſchilligheid zal ophouden.

„ Ik zal 'er alleen bijvoegen, dat zo ik iets
„ hebbe overgeſlagen, het welk u verder voldoe-
„ ninge zou gegeven hebben; of indien de bo-
„ venſtaende voorwaarden niet zo verre gaen dan

„ gij wel zoudt wenſchen; het u behaagen mag „ dezelve te vervullen zo als het u zal goed dun- „ ken. En als ik uw welbehaagen weete, zal ik „ aanſtonds beveelen, dat 'er artikels daarmede „ overeenkoomende ontworpen worden; op dat „ 'er niets ontbreeke, hetwelk in mijne magt is, „ om u gelukkig te maaken. „

„ Nu zult gij kunnen oordeelen, allerlieſſte „ Madam, hoe verre al het overige van uzelve af- „ hangt. „

Gij ziet, mijne waarde, wat hij aanbiedt. Gij ziet dat het gantſchlijk mijne ſchuld is, dat hij al voorheen deeze aanbiedingen niet gedaen heeft. Ik ben een wonderlijk Schepzel! —— In *ieder ſtuk*, en bij *iedereen* te beſchuldigen; en egter nog op dien tijd iets kwaads in den zin te hebben, nog te weeten dat het kwaad *is* voor dat het te laat, of zo nabij te laat is, dat ik alle kiesheid, waarvan hij ſpreekt, moet laaten vaaren, om mijne fout goed te maaken!

Ik zal nu oordeelen, hoe verre al het overige van mijzelve afhangt! Zo koel beſluit hij zulke heete, en over het geheel genomen, onberispelijke voorſlagen! Zoudt gij niet, onder het leezen, onderſteld hebben dat het papier zou beſlooten worden met het ernſtigſt verzoek om een Dag te noemen? —— Ik bekenne, ik was zo ſterk in die verwagtinge, uit het voorafgeſtelde *natuurelijk*, gelijk ik zeggen mag, voortſpruitende, dat ik zonder naar reden van misnoegen te *zoeken*, niet kon nalaaten, toen ik aan het ſlot kwam, van misnoegd te zijn.

Dog gij zegt, daar is geen helpen aan. Ik moet

moet 'er misschien nog al *meer* aan opofferen. Alle kiesheid moet nu bij mij uit zijn, naar het schijnt! —— Dog dit zo zijnde, weet deeze man niet hetgeen elk *wijs* man weet, dat voorzigtigheid, en deugd, en kiesheid van gemoed in eene *vrouw*, den man meer *weezenlijke* eere toebrengen in het oog der wereld, dan die zelve hoedanigheden in *hemzelven* (zo *zij* daarvan ontbloot zij) hem verleenen: Gelijk *gebrek* van dezelve in haar hem meer *oneere* aandoet: Want zijn de misslagen der vrouwe niet des mans schande? Hoe *regtmaatig* zijne schande, is een ander ding.

Ik zal dit papier gaen overweegen; en 'er een antwoord op schrijven, zo ik daartoe in staat ben: Want nu, schijnt het, *hangt al het overige van mijzelve af.*

XXI. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer* HOWE.

Woensdag-ogtend, den 17 van Maij.

De Hr. Lovelace wilde mij gisteren avond gaarn bij zig gehad hebben. Dog dewijl ik niet bereid was om te handelen over het onderwerp van zijne voorslagen (mijn oogmerk zijnde om dezelve rijplijk te overweegen) en in zijn slot van dezelve geen groot genoegen nam, verzogt ik verschoond

ſchoond te zijn van hem te zien voor 's morgens; en te meer, alzo men naauwlijks op eenen bekwaamen tijd 's avonds van hem kan afraaken.

Diesvolgens kwamen wij omtrent zeven uuren bij elkanderen in de Eetzaal.

Ik vinde, dat hij vol van verwagtinge was, dat ik hem met een zeer gunſtig, wie weet of wel niet met een *dankbaar*, gelaat ontmoeten zoude? En ik merkte ommiddelijk uit zijn gemelijk weezen, dat het hem niet weinig ontſchoot, dat dit niet van mij geſchiedde.

Mijne waardſte Liefde, zijt gij wel? Hoe ziet gij mij zo ſtemmig aan? Zal uwe koelheid nooit over gaen? Zo ik voorwaarden hebbe voorgeſteld, die in eenig opzigt uwe verwagtinge *niet* beantwoorden ———

Ik zeide hem, dat hij zeer bedagtzaamlijk gewag gemaakt had van zijne voorſlagen te toonen aan Juffer Howe; en dewijl ik ſpoedig gelegenheid zou hebben om haar dezelve door Collins te zenden, verzogt ik dat hij wilde uitſtellen om over dat onderwerp te ſpreeken, tot dat ik haar gevoelen over dezelve ontvangen had.

Goede God! ——— Indien 'er maar het minſte loop-gat waare! de minſte gelegenheid tot uitſtel! ——— Dog hij was bezig met een Brief te ſchrijven aan Lord M. om hem berigt te geeven hoe hij met mij ſtond, en kon denzelven niet op eene zo voldoende wijze, of voor Milord, of voor zigzelven, eindigen, dan of ik de goedheid wilde hebben van te zeggen, of de voorwaarden, welke hij had voorgeſteld mij aangenaam waaren of niet.

Zo

Zo veel, gaf ik hem te kennen, konde ik zeggen, Dat mijn voornaam punt was vreede en verzoeninge met mijne nabeſtaenden. Aangaende andere ſtukken, zou de edelaartigheid van zijn eigen geeſt hem wel noopen om meer voor mij te doen, dan ik zou vergen, of verwagten. Weshalven, indien alles, waarover hij te ſchrijven had, was om te weeten wat Lord M. ten mijnen gevalle doen wilde, hij zig die moeite wel beſpaaren mogt; want dat mijn hoogſte wenſch, ten aanzien van mijzelve, veel ligter te voldoen was, dan hij zig miſſchien verbeeldde.

Hij vraagde mij toen, Of ik wilde toelaaten zo verre van den gelukkigen Dag te reppen, dat hij Lord M. verzogt om bij die gelegenheid tegenwoordig, en mijn Vader te zijn?

Vader had een lieflijk en eerwaardig geluid in zig, zeide ik. Ik zou blijde zijn eenen Vader te hebben, die mij voor de zijne erkennen wilde.

Was dit niet regt uit geſproken, dunkt u, mijne waarde? Nogthans moet ik bekennen, koomt het mij eer bij herdenkinge zodanig voor, dan dat ik het dus rondlijk op dien tijd *bedoelde*. Want ik dagt toen, met eene zugt uit den grond mijns harten, aan mijn *eigen Vader*; bitterlijk bedroefd zijnde, dat ik eene verſtooteling ben van hem en van mijne Moeder.

De Hr. Lovelace, dagt mij, ſcheen een weinig aangedaen; over de *wijze* waarop ik ſprak, en miſſchien over de droevige aanmerkinge.

Ik ben maar een zeer jong ſchepzel, mijn Hr. Lovelace, zeide ik [en ik droogde mijne oogen af, terwijl ik mijn aangezigt van hem afwendde] ſchoon

ſchoon gij *gunſtiglijk*, en uit *liefde tot mij*, reeds zo veel droefheid mij hebt aangebragt: Dus moet gij u niet verwonderen, dat het woord *Vader* het hart van een kind zo gevoelig treft, hetwelk altoos onderdaanig was voor dat zij u kende, en welker tedere jaaren de vaderlijke vleugels nog vereiſchen.

Hij keerde zig om naar het venſter [Verheug u met mij, mijne waarde, nademaal ik aan hem ſchijne overgeleverd te zijn, dat de man niet volſtrektlijk zonder gevoel is!]: Zijne ontroeringe was zigtbaar; nogthans poogde hij die te ſmooren. Weder tot mij naderende; was hij weder genoodzaakt zig van mij af te keeren; Iets Engelagtigs, zeide hij: Dog daarop, een hart gekreegen hebbende dat zijnen wenſch meer *beantwoordde*, kwam hij weder naar mij toe. ——— Wat hem belangde, zeide hij, alzo Lord M. aan de podagra onderhevig was, vreesde hij, dat het compliment, hetwelk hij even had voorgeſteld hem te doen, indien het gedaen wierd, eene *langer draalinge* mogt te wege brengen, dan hij kon verdraagen om aan te denken: En indien het zulks deed, zou het hem in zijn hart ſpijten dat hij het gedaen had.

Hierop, weet gij, mijne waarde, konde ik geen enkel woord zeggen. Maar gij zult wel giſſen, welke mijne gedagten waaren van hetgeen hij zeide ——— Zo veel driftige liefde, *op de lippen!* Zo voorzigtig, en zo pligtmaatiglijk langmoedig *in zijn hart* jegens een nabeſtaende, welken hij tot nu toe zo onpligtmaatiglijk veragt had!

——— Waarom, waarom ben ik zulk een man toegeworpen, dagt ik!

Hij ſtond beteuterd, als of hij in een zelf-ſtrijd waare; en na dat hij een keer of twee over de kamer gedaen had, Hij was grootlijks verlegen wat beſluit hij neemen moeſt, zeide hij, om dat hij de eere niet had van te weeten, wanneer hij de gelukkigſte man ſtond te worden ——— Behaagde het Gode, dat 'er op dat oogenblik een beſluit over genomen wierd!

Hij hield een ogenblik of twee ſtil, met zijne gewoone vrijpoſtigheid ſtaarende in mijn neergeſlagen aangezigt [Had ik toen juiſt, O mijne beminde vriendin, niet een Vader of eene Moeder van nooden, dunkt u?]: Dog indien hij niet zo *ras*, als hij wel wenſchte, mijne toeſtemminge tot het vaſt ſtellen van eenen dag verkrijgen konde; in *dat* geval, dagt hem, dat het compliment *zo wel* aan Lord M. gemaakt mogt *worden* als *niet* ——— [*Zie mijne waarde!*] Nademaal de Huwelijksvoorwaarden in den tuſſchentijd konden worden opgeſteld en in het net gebragt, hetwelk zijn ongeduld zou te vreeden ſtellen, *voor zo verre 'er geen tijd zou verlooren gaen.*

Gij zult wel onderſtellen hoe *ik* van deeze reden was aangedaen, als ik u het zaakelijke verhaale van hetgeen *hij* daarop zeide; als volgt.

——— Maar bij zijne ziel, hij wiſt niet, zo zeer hield ik mij geſlooten, en zo veel heimelijke meeninge lag in mijn oog, of hij, als hij mij het meeſt hoopte te behaagen, daarvan niet verſt af was. Wilde ik wel de goedheid hebben om te zeg-

zeggen, Of ik zijn compliment aan Lord M. goedkeurde, of niet?

De Keuze aan *mij* over te laaten, of de ſpoedige Dag, op welken met ernſt behoorde gedrongen te zijn, verhaaſt of verſchooven zoude worden! ——— Juffer Howe, dagt ik op dat oogenblik, zegt, dat ik van deezen man *niet* moet wegloopen!

Zekerlijk, mijn Hr. Lovelace, indien 'er van deeze zaak *ooit iets worden zal*, moet het mij aangenaam zijn de volkoomene goedkeuringe te hebben van den *eenen* kant, nademaal ik die niet kan hebben van den *anderen*.

Indien 'er van deeze zaak ooit iets worden zal! Goede God! wat woorden zijn dit dog in deeze tijds-omſtandigheden. En de volkoomene *goedkeuringe* van den eenen kant! Waartoe dat woord *goedkeuringe?* Daar mijne geheele familie de grooſte eere ſtelt, in zulk een waard ſchepzel onder haare nabeſtaenden te mogen tellen? Behaagde het den Hemel, mijn waardſte leeven, voegde hij 'er bij, dat zonder *eenig* menſch een compliment te maaken, morgen de gelukkigſte dag mijns leevens zijn mogt! ——— Wat zegt gij, mijne engelin? Met een trillend ongeduld, het welk niet gemaakt *ſcheen* ——— Wat zegt gij van *morgen*?

Het was wel waarſchijnelijk, mijne waarde, dat ik daarop veel kon zeggen, of eenen anderen dag noemen, zo ik tot dit laatſte gezind geweeſt waare, daar *hijzelve* op zulk eene wijze *gewag van uitſtel* gemaakt had.

Ik zweeg ſtil.

Den

Den volgenden dag, Madam, zo niet morgen? ——

Had hij mij tijd gegeven om te antwoorden, ik had het niet kunnen toeſlaen, moogt gij wel denken ——— Maar *in denzelven adem*, ging hij voort —— Of den *dag die daaraan volgt?* ——— En mijne beide handen in de zijne neemende, keek hij mij ſtijf aan half tot beſchaamens toe —— Zoudt *gij* wel geduld jegens hem gehad hebben, mijne waarde?

Neen, neen, zeide ik, zo bezadigd als mogelijk was, gij kunt niet denken, dat ik mij verbeelden zoude dat 'er reden kan zijn voor zo veel haaſt. Het zal aangenaamſt zijn, zekerlijk, voor Milord, dat hij 'er bij tegenwoordig zij.

Ik ben geheel gehoorzaam en aan uw welbehaagen overgegeven, antwoordde de ſchobbejak, met een zelf-pluimſtrijkend weezen, als of hij beruſt had in een voorſtel *door mij gedaen*, en door mij inſchikkelijkheid te bewijzen *zigzelven* grootlijks verlochend had.

Is het niet duidelijk, mijne waarde, dat hij een oogmerk heeft om mij te plaagen en te kwellen? Trotſe, hoewel laage, en dwaaze man, indien het zo is! ——— Dog gij zegt, alle *Pointille* is nu met mij uit. Waarom, waarom, wil hij zig dog moeite geeven om een hart in Agterhoudinge zig te doen bewinden, hetwelk alleen wenſcht, en dat zo wel om zijnentwille als om mijnentwille, een behoorelijk *decorum* in agt te neemen?

De Zedigheid, denke ik, vorderde van mij, dat het zo afliep als hij het had ingeſteld: Deed ze

niet? —— Ik denke van ja. Behaagde het den Hemel ——— maar wat betekent wenſchen?

Dog wanneer hij *zigzelven* wilde *beloond* hebben, gelijk hij het voorheen genoemd had, voor deeze bij hemzelven gewaande toegeevendheid, met eene kus, ſtiet ik hem van mij af met eene regtmaatige en zeer opregte verontwaardiginge.

Hij ſcheen gemelijk en verwonderd beide, als iemand die de aangenaamſte voorſlagen en inwilligingen gedaen had, en dagt dat zij ondankbaarlijk beantwoord wierden. Hij zeide duidelijk, van gedagten te zijn dat onze toeſtand hem regt gaf tot zulk eene onnozele vrijheid: En het ſtrekte hem tot verbaazinge zo wel als ſmerte, dat hij dus ſmaadlijk wierd weg geſtooten.

Geen antwoord kon van mij over zulk een onderwerp gegeven worden. Ik maakte mij ijlings van hem af. Ik brenge mij te binnen, dat zo als ik een der ſpiegelen voorbij liep, ik hem zijn vuiſt in gramſchap zag brengen aan zijn voorhoofd: De woorden, *Onverſchilligheid*, *bij zijne ziel*, *naaſt koomende aan haat*, hoorde ik hem ſpreeken: En iets meldde hij dat van *Ijs* was; ik hoorde niet wat.

Of hij voorheeft om te ſchrijven aan Milord, of aan Juffer Montague, kan ik niet zeggen. Maar *voor zo verre alle kiesheid nu bij mij behoort over te zijn*, ben ik miſſchien te beſchuldigen dat ik ze verwagt van eenen man, die mogelijk niet weet *wat ze is*. Zo hij dat *niet* weet, en egter zigzelven zeer welleevend agt, en niet voor-

voorheeft anders te worden, dan ben ik eer te beklaagen dan hij te beſchuldigen is.

En hoe het ook zij, nademaal ik hem *moet* neemen zo als ik hem vinde, zo *moet* ik: Dat is te zeggen, als een man zo groots en zo gewend aan toejuichinge, dat hij van geen inwendig gebrek bewuſt zijnde, geen moeite genomen heeft om meer dan zijn uiterlijke te beſchaaven: En voor zo verre zijne voorſtellen boven mijne verwagtingen loopen; en hij, naar zijn eigen gevoelen, al vrij wat van *mij* te draagen heeft; zo *wil* ik (zo geen nieuwe aanſtoot het verhindere) gaen zitten om op dezelve te antwoorden: ——— En, zo het mogelijk zij, met bewoordingen op welke hij zo weinig kan te zeggen hebben, als ik hebbe op de zijne.

Dog evenwel, ziet gij niet, mijne waarde, meer en meer, hoe kwaalijk onze gemoederen bij elkanderen paſſen?

Dog egter, ben ik bereid om mijne ſchuld te boeten, door af te ſtaen (indien dat alle mijne ſtraffe zijn mag) van de verwagtinge van al wat voor geluk geagt wordt in dit leeven, met zulken man als ik vreeze dat hij worden zal. Kortom, ik zal mij vergenoegen met eene *lijdende perſoon* te zijn in den Egten-ſtaat tot aan het einde van mijn leeven. ——— Lang kan het niet zijn! ———

Dit mag hem bekwaam maaken (gelijk het kan uitvallen) door de prikkels der conſcientie wegens kwaad gedrag omtrent eene *eerſte* vrouw, om een draagelijker man te worden voor eene *tweede*, ſchoon miſſchien van geen meer verdienſte zijnde: Terwijl mijne gebeurtenis, voor alle, die dezelve

zullen te weeten koomen, deeze leſſen zal uitleveren: *Dat het oog een verraader is, en altoos behoort miſtrouwd te worden: Dat de gedaante bedriegelijk is:* Met andere woorden, *Dat eene fraaije ligbaamsgeſtalte zelden gepaard gaet met een fraaij gemoed:* En *dat gezonde beginzels, en een goed hart, de eenige Grondſlagen zijn, waarop de hoope van een* toekoomend geluk, *het zij ten aanzien van deeze, of van de andere wereld, kan gebouwd worden.*

En dus veel voor tegenwoordig wat aangaet des Hren. Lovelaces voorſlagen: Over welke ik uw gevoelen verzoeke (a).

Vier

(a) Wij kunnen niet nalaaten hier ter plaatze aan te merken; dat de Lady bijzonderlijk berispt is, zelf van zommige van haare eigene Sexe, over *al te groote vlesheid* in haar aandeel van de bovengemelde onderhandelingen. Dog dit moet zekerlijk ontſtaen uit gebrek van oplettendheid op de *omſtandigheden* waarin zij was, en op haar *character* zo wel, als op het *character van den man met welken zij te doen had:* Want ſchoon zij niet onderſteld kon worden zo veel te weeten van zijne oogmerken, dan de Leezer weet door middel van zijne Brieven aan Belford; nogthans was zij maar al te wel overtuigd van zijne ſlegte zeden, en van de noodzaakelijkheid die er, wegens zijn geheel gedrag jegens haar, was om zulk een inkruiper, gelijk zij hem menigmaal noemt, van zig af te houden. In den XXIX. Brief van het III. Deel, zal de Leezer zien, dat zij bij eenige gunſtige verſchijnzels zigzelve beſchuldigt over haare gereedheid om hem verdagt te houden. *Dog zijn character, zijne beginzels,* zegt zij, *zijn zo ſlegt; hij is zo los, zo ijdel, zo wiſpeltuurig! —— Daarenboven, mijne waarde, hebbe ik nu geen Behoeder, geen Vader, geen Moeder! Niets dan God en mijne eigene Waakzaamheid om mij op te verlaaten!* Op bl. 71. van het Derde Deel, *Moeſt ik niet bij zulk een man,* zegt zij, *mijzelve verwaarloozen, indien ik niet agterdogtig en waakzaam waare?*

Ter deezer tijd kan de Leezer zien, dat zij nog *grooter* re-

Vier Brieven zijn van den Hr. Lovelace geſchreeven zedert de dagtekeninge van zijnen laatſten, waarin hij den ſtaat der zaaken tuſſchen hem en de Lady opgeeft, genoegzaam op het zelve uitkoomende als het berigt in de haare, uitgenomen de grappigheid in de zijne, en zijne verſtoordheid, welke hij heftiglijk uitdrukt, over haar beſluit van hem te verlaaten, indien haare vrienden tot eene verzoeninge met haar konden gebragt worden. — Eenige weinige uittrekzels zullen hier alleen van dezelve worden geleverd.

Wat, *zegt hij*, zou van mij, en van mijne ontwerpen geworden zijn, had ik haaren Vader, en de reſt van haare Onverzoenbaare, niet te baat gehad?

reden had voor haare agterdogt en waakzaamheid. En Lovelace zal de Sexe onderrigten, gelijk hij doet Br. LIV. van dit Deel, *Dat de vrouw, die zig niet gebelgd toont over aanvangelijke vrijheden, miet verlooren gaen De Min is een inkruiper*, zegt hij; *De Min gaet nooit agteruit Niets dan het hoogſt bedrijf der Minne kan eene* toegegevene Min *voldoen.*

Dog de Leezer is miſſchien al te gereed, om een oordeel over Clariſſa's gedrag in netelige gevallen op te maaken uit *Lovelaces klagten over haare koelheid*; niet bedenkende welke zijne oogmerken tegen haar waaren; en dat zij als een *Voorbeeld* wordt voorgeſteld; weshalven zij in haare beproevingen en verlegenheden geen vrijheid moet hebben om zig te ontſlaen van die Regelen, welke miſſchien zommige andere van haare Sexe, in haare netelige omſtandigheden, zig niet geagt zouden hebben zo ſtrikt verbonden te zijn om waar te neemen; ſchoon, zo zij die *niet* had waargenomen, een *Lovelace* alle zijne oogmerken bereikt zoude hebben.

Na geweldige bedreigingen van Wraak, zegt hij,

Het is duidelijk, dat zij mij voor altoos zou hebben opgegeven: Nog konde ik in ſtaat geweeſt zijn om haare verſtootinge van mij voor te koomen, ten zij ik *den boom met wortel en al had om verre gehaald om bij de vrugt te koomen*; welke ik *nog* hoope *door eene of twee zagte ſchuddingen 'er af te krijgen*, indien ik maar geduld kan hebben om den tijd van haare rijpheid af te wagten.

Dus zegepraalende in zijne onbeſchaafde wreedheid, zegt hij,

Na haare trotſe behandelinge van mij, hebbe ik beſlooten dat zij ronduit *moet* ſpreeken. Daar zijn duizend ſchoonheden te ontdekken in het gelaat, in den toon, in de *ſtootende* en *hijgende* belemmeringen van eene vrouw, welke een onderwerp ter harten gaet, hetgeen zij gaarn zou op de baan brengen, dog niet weet hoe zij het zal aanvangen. Onnozele bloeden, die zig zelve edelmoedig noemen, zouden het zig tot eere rekenen, eener Lady haare beſchaamdheid te beſpaaren: Dog zij zijn inderdaad onnozele bloeden; en berooven zigzelve door haare voorbaarigheid van een wonderbaar vermaak; en beneemen haar te gelijk de gelegenheid om eene wereld van bekoorelijkheden aan den dag te leggen, welke zig alleen in dusdanige gevallen vertoonen kunnen.

Ik zal u van te vooren vertellen, hoe het met mij-

mijne Bekoorſter in zulken gevalle zijn zal —— Zij zal om den kant praaten, en al weder om den kant praaten, verſcheidene maalen; Dog ik wil haar niet verſtaen: Eindelijk, na een half douzijn hem — mingen, zal zij genoodzaakt zijn ronduit te ſpreeken —— *Ik meene, mijn Hr. Lovelace* —— *Ik meene, mijn Heer* —— *Ik meene, dat gij voor eenige dagen zeidet* —— Nog zal ik geheel ſtilzwijgen —— terwijl haare oogen geveſtigd zijn op de gespen mijner ſchoenen, daar ik tegen haar over zitte —— De Ladys, als zij dus in 't naauw gebragt zijn, verwonderen zig altoos over eens mans ſchoen-gespen, of miſſchien over eenige bijzondere fraaijheid in het vloer-tapijt. *Ik meene, dat gij zeidet, dat Mevr. Fretchville* —— Een kriſtalijne traan biggelt dan neder langs elke karmoſijne wang, uit verdriet dat haare maagdelijke hoogmoed zo weinig bijſtand krijgt. Maar, koom, mijn veel-meenende lief, roepe ik dan bij mijzelve, gedenk wat ik al *om* u geleeden hebbe, en wat ik *van* u geleeden hebbe! Uwe traan-ſtortende tuſſchenpoozen zullen niet van mij worden voortgeholpen. Spreek uit, Liefde! —— O die zoete bedremmelinge! Kan ik mijzelven berooven van zo veele te zamen ſtrijdende ſchoonheden door eene zotte voorbaarigheid van medelijden met mijne bekoorſter, door welke een *beſchaafder* man [Gij weet, Liefje, dat ik geen *beſchaafd* man ben!] door zijne eigene tederheid verraaden, en *niet gewend* aan vrouwen-traanen, zoude overwonnen zijn? Ik zal bij die gelegenheid mij houden als of ik niet vaſt ſtae in mijn beſluit en voorneemen, op dat zij *geheel* geen afgrijzen

van mij krijge ——— op dat haare herdenkingen van het voorgevallene in mijn afweezen haar eenige fraaijheden, in *mijne* rol daarin geſpeeld, mogen in geheugen brengen: Eene onvaſtheid van beſluit, die voortkoomen zal uit ontzag, uit ſchroom, uit diepen eerbied; en in dezelve zal meer welſpreekendheid gelegen zijn, dan woorden *kunnen* behelzen. Spreek dan uit, Liefde, en houd niets binnen.

Hardheid van hart, gelijk men 't noemt, is een *weezenlijk* ſtuk van het *character van een Ligtmis.* Gewend aan de benaaudheden, welke hij veroorzaakt, wordt hij zelden door tederheid verraaden om tot eene medegaende zwakheid te vervallen, die zijns onwaardig is.

Van de Huwelijks-voorwaarden gewag maakende, zegt hij,

De Voorwaarden zijn mij wel ernſt. Indien ik haar trouwe [En ik twijſſele niet of dat zal ik doen, na dat ik mijn Hoogmoed, mijne Eerzugt, mijne *Wraakzugt*, zo gij wilt, hebbe ingevolgd] zal ik haar edel regt doen. Hoe meer ik doe voor zulk eene voorzigtige, zulk eene uitſteekende huishoudſter, hoe meer ik voor mijzelven doen zal ——— Maar bij mijne ziel, Belford, haare trotsheid zal vernederd worden om Liefde en Verpligtinge beide jegens mij te bekennen. Nog zal dit ontwerp van Huwelijks voorwaarden ons verder voortdrijven, dan ik het hebben wil. De Zedigheid der Sexe zal ik ten allen tijde op mijne hand hebben. Voor het Altaar zelf, als onze handen zijn

zijn in een geſlagen, zou ik willen aanneemen om deeze trotſe Schoonheid den paſtoor en mij te doen verlaaten, en alle mijne vrienden, die 'er tegenwoordig mogten zijn, ſchoon twintig in getal, als gekken op malkanderen doen zien, terwijl zij ſtrijken ging, en de kerkdeur uitvloog, of het venſter (zo dat open, en de deur geſlooten waare); en dat alleen door een enkel woord ſpreekens.

Hij meldt zijne roekelooze uitdrukkinge, dat zij de zijne zoude zijn, ſchoon het hem zijne verdoemenis ſtond te koſten.

Op dat oogenblik, *zegt hij*, was ik op het punt om een gewelddaadigen aanval te doen; maar ik wierd op het zelve oogenblik beteugeld, en juiſt maar tijdig genoeg om mijzelve niet te verraaden, door het ontzag waarmede ik bevangen wierd, zo als ik weder mijn oog liet vallen op haar verſchrikt dog beminnelijk aangezigt, en in ieder trek deszelfs, naar mij dagt, haar vlekloos hart gewaar wierd.

O Deugd, o Deugd! *gaet hij voort*, wat is 'er in u, dat dus het hart van eenen Lovelace tegen zijn wil en dank kan aandoen! —— Waarvan daan koomen deeze onwillige ſidderingen, en vreeze voor doodlijke ergernis te geeven? ——— Wat zijt gij dog, die werkende in den boezem van eene zwakke vrouw, met zo veel ontzag eenen zo onverſaagden geeſt kunt treffen! Welke nooit te vooren, zelf niet in mijn eerſten aanſlag, hoe jong ik toen ook was, en verſchrikt van mijne eigene ſtoutheid (voor dat ik vond *vergiffenis* gekreegen

te hebben) zulk eene uitwerkinge op mij zelve gewaar wierd.

Hij ſchildert, met leevendige verwen, dat gedeelte des bedrijfs tuſſchen hem en de Lady, daar zij zegt „ *Het* woord *Vader* „ heeft een lieflijk en eerwaardig geluid „ in zig. „

Ik was ongemeen aangedaen, *zegt hij*, bij die gelegenheid. Maar ik ſchaamde mij, dat ik overrompeld wierd van zulk eene buij van onmanlijke zwakheid ——— *Ik ſchaamde mij zo*, dat ik vaſt beſloot dezelve op dat oogenblik te onderdrukken, en mij voor diergelijke in toekoomende te wagten. Nogthans had ik, op dat oogenblik zelf, meer dan half berouw, dat ik haar het genot niet kon gunnen van eene zegepraal, welker roem zij zo wel verdiende ——— Haare jeugd, haare ſchoonheid, haare glimplooze onnozelheid, en haare houdinge, alle vergelijkinge of beſchrijvinge even zeer te boven gaende. Maar haare *Onverſchilligheid*, Belford! ——— Dat zij kon beſluiten om mij op te offeren aan de Kwaadaartigheid mijner vijanden; en dat voorneemen op eene zo verholene wijze voort te zetten ——— Nogthans haar, gelijk ik doe, tot gek-wordens toe te beminnen! —— Haar, gelijk ik doe, tot aanbiddens toe te eerbieden! —— Deeze waaren de bedenkingen, met welke ik mijn moedloos hart tegen haar wapende! —— Nogthans, wat ik ook doe, zo zij volhardt, moet zij het winnen! ——

Zulk

Zulk een Bloodaart, als ze mij gemaakt heeft, die nooit voorheen een bloodaart was!

Hij beſluit zijnen vierden Brief in eene felle woede, om dat zij hem van zig afſtiet, toen hij haar beſtond te kuſſen; onderſteld hebbende, gelijk hij bekent, dat zij na zijne voorſtagen aan haar gedaen geheel toegeeflijk zijn zoude.

Dit, *zegt hij*, zal ik eeuwig tegen haar gedagtig zijn, om mijn hart te verſtaalen, dat ik *door eene rots van ijs* mag *heen ſnijden* tot aan het haare; en haar betaalen voor de verontwaardiginge, de verſmaadinge, welke in haar koleur gloeide, en in haare houdinge blijkbaar was, bij haar ſchielijk vertrek van mij, na zulk een gedienſtig gedrag van mijnen kant, en na dat ik bij haar met zo veel ernſt op eenen kort aanſtaenden Dag gedrongen had. De vrouwluij beneden zeggen, Zij haat mij; zij veragt mij! ——— En het is waaragtig zo: Zij doet het; het kan niet anders. —— En waarom kan ik haaren raad niet volgen? —— Ik wil, mijne ſchoone, niet lang van *u* veragt, nog van *haar* worden uitgelachen.

Ik moet u laaten weeten, Jan, *voegt hij 'er bij, als een poſt-ſcriptum*, Dat deeze haare pooginge om mij te verlaaten, indien men haar had willen ontvangen; haar zenden om eene koets voorleeden Zondag; buiten twijffel, beſlooten hebbende niet weerom te koomen, zo zij zonder mij waare uitgegaen (want verklaarde zij niet, dat zij van gedagten was, om naar het een of ander

dorp

dorp omtrent de Stad zig te begeeven, daar zij veilig zig verſchuilen konde?) dit alles te zamen, zegge ik, heeft mij zo ongeruſt gemaakt, dat ik de geſchreeven laſt-brieven voor mijnen knaap en het volk beneden met eenige bijvoegzels vergroot hebbe, hoe zij zig te gedraagen hebben in gevalle zij in mijn afweezen mogt wegloopen: Willem bijzonderlijk te weeten doende, wat hij aan vreemde menſchen zal verhaalen, ingevalle zij haare toevlugt tot zodanigen neemen mogt met beſluit om mij den ſchop te geeven. Deeze laſt-brieven zal ik verder aanvullen, naar dat de omſtandigheden zig toedraagen.

XXII. BRIEF.

Juffer HOWE, *aan Juffer* CLARISSA HARLOWE.

Donderdag, den 18 van Maij.

Ik hebbe nog tijd nog geduld, mijne waarde vriendin, om op elk zaakelijk ſtuk in uwe laatſte Brieven, zo even bij mij ontvangen, te antwoorden. Des Hren. Lovelaces voorſlagen zijn alles wat mij in hem aanſtaet. En nogthans denke ik (gelijk gij), dat hij dezelve niet beſluit met die vuurigheid en ernſt, welke wij natuurelijk van hem verwagt mogten hebben. Nooit van mijn leeven hoorde ik of las ik van zulken langmoedigen man, daar hij zulk een zegen onder zijn bereik heeft.

Maar

Maar deugnieten van zijn ſlag, tuſſchen u en mij gezegd, mijne waarde, hebben die vlammen niet, verbeelde ik mij, welke eerelijke mannen hebben. Wie weet of hij niet, gelijk uwe Belle eens uit ſpijt zeide, een half douzijn ſchepzels mag hebben, waarvan hij zig ontdoen moet, voor dat hij zig verbindt voor zijn leeven! —— Nogthans geloove ik dat gij niet verwagten moet, dat hij aan deezen kant van zijn groot moordjaar eerelijk worden zal.

Hij, op uitſtel te doen denken om een compliment te maaken aan Lord M. en tijd te geeven tot het vervaardigen van Huwelijks-voorwaarden! *Hij*, wiens character het onder anderen is, niet te weeten wat het zij zijne nabeſtaenden te believen —— Ik verlieze mijn geduld tegen hem! Gij hadt zeker wel de tuſſchenſpraak van eenen vriend van nooden bij die aandoenlijke gelegenheid, van welke gij meldt in den uwen van giſteren ogtend. Maar op mijn woord, waare ik op dat oogenblik in uwe omſtandigheden geweeſt, en zo behandeld, ik zou hem zijne oogen uit den kop geſcheurd hebben, en als ik het gedaen had, aan zijn eigen hart het hebben overgelaaten om hem daarvan de reden te geeven.

Behaagde het den Hemel, dat morgen, zonder eenig menſch een compliment te maaken, zijn gelukkige dag mogt zijn! —— Schurk! Na dat hij zelve van het compliment gewag gemaakt had! —— En hij beſchuldigt U, denke ik, van uitſtel te zoeken! —— Die Vent, daar hij is! —— Hoe wordt mijn hart gewrongen ——

Maar

Maar, zo als de zaaken nu tuſſchen u ſtaen, koome ik zeer ontijdig met mijne verſtoordheid tegen hem te uiten. —— Egter weete ik ook al niet, of het ontijdig is of niet; nademaal het voor eene vrouw het wreedſte noodlot is, gedrongen te zijn een man te neemen, welken haar hart veragt. Gij moet, ten *minſten*, hem veragten; zomtijds, zekerlijk. Zijn toegeſlooten vuiſt, dien hij aan zijn voorhoofd bragt, toen gij in billijk misnoegen van hem gingt ——.—— Ik wenſchte wel dat die een bijl geweeſt waare, en wel in de hand van zijnen ergſten vijand.

Ik zal mijn beſt doen om eenig middel, of eenig ontwerp uit te denken, om u van hem af te krijgen, en u ergens eene veilige huisveſtinge te bezorgen tot dat uw Neef Morden overkoome — Een ontwerp dat bij u beruſten kan, en te werk geſteld worden als 'er gelegenheid toe gegeven wordt. Gij zijt verzekerd, dat gij uit kunt gaen, wanneer het u gelieft? en dat onze briefwiſſelinge veilig is? Ik kan, evenwel (om de redenen voorheen gemeld, die haar opzigt hebben op uw eigen goeden naam) niet wenſchen dat gij hem verlaat, terwijl hij u geen reden geeft om zijne eere te verdenken. Maar uw hart, weete ik, zou te geruſter zijn, zo gij verzekerd waart van eenige ſchuilplaatze in geval van noodzaakelijkheid.

Egter moet ik nogmaal zeggen, dat ik geen verbeeldinge kan maaken, dat hij uwe oneere kan of durft in den zin hebben. Maar dan is de man een gek, mijne waarde —— dat is 't al.

Hoe het zij, nademaal gij eenen gek zijt toege-

geworpen, trouw den gek, bij de eerſte gelegenheid; en ſchoon ik vermoede dat deeze man een der onhandelbaarſte gekken zijn zal, gelijk alle geeſtige en grootſche gekken zijn, neem hem als eene ſtraffe, nademaal gij hem voor geen belooninge kunt hebben: Om kort te gaen, als eenen u gegeven om u te overtuigen, dat 'er in dit leeven niets is dan onvolmaaktheid.

En wat is het beſluit van al wat ik geſchreeven hebbe, dan dit? Of trouw hem, mijne waarde, of zie dat gij van hen allen, en van hem ook af raakt.

Het laatſte hebt gij voor, zult gij zeggen, zo dra gij 'er gelegenheid toe hebt. Die, gelijk ik boven aanroerde, hoope ik u wel haaſt te verſchaffen: En dan koomt de ſtrijd aan tuſſchen *u* en *u zelve*.

Deeze zijn die knaapen, welke wij vrouwen *van natuure* niet haaten. Wij weeten niet altoos, wat wij in onze magt hebben om te doen, of niet te doen. Wanneer eenig voornaam ſtuk, hetwelk wij lang in het oog gehad hebben, zo op de proef aankoomt, dat wij noodzaakelijk moeten kiezen of verwerpen, dan ſtaen wij al te met te kijken; zijn vervaard voor het wild en onzeker vooruitzigt, dat wij voor ons hebben; en na een weinig ſtribbelingen en onluſten, verwerpen wij het onbeproefde Nieuwe; trekken onze hoorns in, en beſluiten voort te *ſlekken*, gelijk wij te vooren deeden, op een ſpoor 't welk ons bekend is.

Ik zal ongeduldig wagten tot dat ik uwen naaſt-

naaſtvolgenden krijge. Ik ben, mijne waardſte vriendin,

Uwe altoos-toegenegene en getrouwe

ANNA HOWE.

XXIII. BRIEF.

De Hr. BELFORD, *aan* ROBERT LOVELACE, *Schildkn.*

Woensdag, den 17 van Maij.

Ik kan geen zaak voor u verbergen, welke u zo zeer betreft als de ingeſlootene. Gij zult zien, wat de edele ſchrijver van u vreeſt, en van u wenſcht, ten aanzien van Juffer Harlowe, en hoe zeer het alle uwe nabeſtaenden ter harten gaet, dat gij eerelijk bij haar handelt. Zij doen mij de eere van mij eenen invloed op u toe te ſchrijven, welken ik met alle mijne ziel wel wenſchte, dat gij mij in dit ſtuk wilder gunnen.

Laate ik u nogmaal bidden, Lovelace, om uwe gedagten te laaten gaen, eer het te laat is (voor dat de doodlijke ergernis gegeven worde) over de bevalligheden en verdienſten deezer Lady. Laaten dog uwe menigvuldige wroegingen ten laatſten eindigen in eene kragtdaadige wroeginge. Laat hoogmoed en brooddronkenheid des harten uwe gelukkiger vooruitzigten niet bederven. Op mij-

mijne eere, Lovelace, daar is niets dan ijdelheid, waan, en wildzang, in onze ongebondene maatregels. Als wij ouder worden, zullen wij wijzer zijn, en op onze dwaaze denkbeelden van het tegenwoordig uur (wanneer onze jeugd verſpild is) te rug ziende, zullen wij ons zelven zekerlijk veragten, als wij denken op de aanzienlijke verbinteniſſen, welke wij hadden kunnen aangaen: Gij, inzonderheid, indien gij zulk een gadeloos ſchepzel door uwe vingeren laat glippen. Een ſchepzel, rein van haare wieg af. In alle haare bedrijven en gedagten eenpaarig edel. Strikt in het volbrengen van alle haare zelf *onbeloonde* pligten jegens den *onredelijkſten Vader*, hoedanig eene *Vrouw* zal zij niet zijn voor den man, die de eere zal hebben van haar de zijne te noemen!

Wat reden van ſchroom zoudt gij wel niet gehad hebben; waare zij door beweegmiddelen van losheid of brooſheid overgehaald, met welke de eene man, door ſterk aanhouden, haar zo wel zou kunnen overhaalen, als de ander?

Wij weeten alle wel, welk een vindingrijk vernuft gij bezit: Wij zijn alle bewuſt, dat gij een regt *hoofd* hebt *om vonden uit te denken, en een hart om ze uit te voeren.* Hebbe ik uw *hart* niet *het argliſtigſt ter wereld* genoemd? Ik noemde het zo bij ondervinding. Wat wilt gij *meer?* Waarom moet het ook het *ſchurkagtigſt* zo wel, als het *bekwaamſt* zijn? —— Trouw de Lady; en *als* gij getrouwd zijt, geef haar dan te kennen, welk eene menigte van vonden gij in gereedheid hadt om tegen haar in 't werk te ſtellen. Smeek haar, dat zij u niet haate wegens het geopenbaar-

de; en verzeker haar, dat gij dezelve opgaft wegens wroeginge, en uit regtvaardigheid jegens haare bovengemeene verdienſten; en geef haar gelegenheid om zig gelukkig te agten over het te onder brengen van een hart, zo bekwaam tot het geen gij *roemrugtig misdrijf* noemt. Dit zal *haar* reden geeven tot zegepraal; en *u* zelf niet minder: Haar, wegens *haare* zege over *u*; u, wegens de *uwe* over *u zelven.*

Bedenk insgelijks wat zij om u geleeden heeft. Zugt zij niet metterdaad, op denzelven tijd dat gij ontwerpen ſmeedt om haar te bederven (ten minſten zo als *zij* het woord verſtaet) onder eens Vaders vloek, door uw toedoen, en om uwentwille op haar gelaaden? En zoudt gij dien vloek zijne werkinge en vervullinge willen geeven, die anders geen uitwerkzel hebben kan?

En wat is dog uw hoogmoed, Lovelace, den gantſchen tijd? ——— Gij die u grootſlijk verbeeldt, dat de geheele familie der Harlowes, en die der Howes ook, maar uwe werktuigen zijn, zonder dat zij het zelve weeten, om uwe voorneemens en uwe wraak uit te voeren; wat zijt gij meer of beter, dan het werktuig zelf van haaren onverzoenbaaren Broeder, en nijdige Zuſter, om eene de allervoortreffelijkſte Zuſter in eene geduurige oneere en ongunſt te houden, waartoe zij door ſnoodlijk laage en ſlordige beweegredenen gedreeven worden? ——— Kunt gij verdraagen, Lovelace, om voor het werktuig geagt te worden van uwen gezwooren vijand Jakob Harlowe? ——— Ja, zijt gij niet het ſpeeltuig van dien nog ſnooder Joſeph Leman, die zig zelven

zo

zo veel bevoordeelt met uw geld, als hij u doet met de dubbele rol, die hij ſpeelt naar uw voorſchrift? ——— En nog verder, zijt gij niet des duivels dienaar, die u naar behooren alleen kan, en zekerlijk zal beloonen, indien gij voortgaet, en indien gij uw ondeugend voorneemen ter uitvoer brengt?

Kon eenig menſch buiten u de volgende vraagen op papier bijeen brengen met zo veel onbeweegelijkheid, als waarmede gij die ſchijnt geſchreeven te hebben? ——— Lees ze nog eens over, O hart van diamant! „ Waarheen kan zij „ vlieden om mij te ontkoomen? Haare Ouders „ willen haar niet inneemen: Haare Oomen wil„ len haar geen huisveſtinge geeven: Haare ge„ liefde Norton ſtaet onder hun gebied, en kan „ niet: Juffer Howe durft niet. Zij heeft geen „ een vriend in de Stad buiten My: Is geheel vreemd „ in de Stad (a). „ —— Welk moet dat hart zijn, dat over eene zo diepe verlegenheid kan legepraalen, waarin zij door uwe uitgewrogte ziſten en ſlimme vonden is ter neer gedompeld? En wat eene zoete, hoewel treurige aanmerkinge was het, welke bijkans eene behoorelijke uitwerkinge op u zoude gehad hebben, voortkoomende uit uwe benoeminge van Lord M. als haaren Trouw-*Vader!* Haare tedere jaaren haar neigende om te *wenſchen* om eenen Vader, en te *hoopen* op eenen Vriend. ——— O mijne waarde Lovelace, kunt gij beſluiten, om in plaatze van den Vader, van welken gij haar beroofd hebt, een duivel te zijn?

Gij weet, dat ik geen belang hebbe, dat ik

(a) Zie bl. 82.

geen bijzonder oogmerk hebben kan, met te wenſchen, dat gij regt doet aan dit verwonderenswaardig ſchepzel. Om den wil van uzelven bezweere ik u nogmaal, om den wil van uwe familie, en om den wil van onze *gemeene menſchlijkheid*, mag ik u bidden, wees dog regtvaardig jegens Juffer Clariſſa Harlowe.

Het doet 'er niet toe, of deeze mijne vermaaningen met mijn character overeenkoomen, of niet. Ik ben erg genoeg *geweeſt*, en *ben* nog erg genoeg. Zo gij mijnen raad volgt, welke (gelijk de ingeſlooten u zal toonen) de raad is van uwe geheele familie, zult gij mij miſſchien verwijten mogen (en miſſchien ook wel niet) dat gij geen erger man zijt dan ik zelve. Dog indien gij het *niet* doet, en indien gij zulk eene deugd ten bederve brengt, zal alle de zamengevlogtene boosheid van tien duivels, losgelaaten onder onnozelen met volle magt over dezelve, niet zo veel ſnood en ondeugend kwaad bedrijven, dan waaraan gij zult ſchuldig zijn.

Men zegt wel, dat de Vorſt op zijnen throon niet veilig is, indien 'er zulk eene wanhoopige ziel kan gevonden worden, die niets geeft om zijn *eigen* leeven. Dus mag men ook zeggen, dat de onbevlektſte deugd niet veilig is, indien 'er een man kan voorkoomen, die geen agt ſlaet op zijne eigene eere, en den ſpot drijft met de plegtigſte geloften en betuigingen.

Gij moogt door bedrog, ſlimme ſtreeken, en valſch voorgeeven, gij die erger zijt dan een gaauwdief in de Min, eene arme Lady overmeeſteren, die zo verſtrikt als gij haar verſtrikt hebt; zo bui-

buiten alle beſcherminge is als gij haar gebragt hebt: Maar overweeg, hoe veel edelmoediger en regtvaardiger jegens haar, en hupſcher voor u zelven, het zij, *uzelven* te overwinnen.

Nog eens, het raakt 'er niet aan, of mijne voorleedene of toekoomende daaden met mijn preeken overeenkoomen, gelijk gij miſſchien hetgeen ik geſchreeven hebbe, zult noemen: Dog dit beloove ik u, dat zo wanneer ik eene juffrouw ontmoete, die maar de helft heeft der volmaaktheden van Juffer Harlowe, welke mij met haare hand wil begunſtigen, ik den raad zal volgen dien ik geeve, en trouwen. Nog zal ik beſtaen haare eere op de proef te brengen met gevaar van de mijne. Met andere woorden, ik zal een voortreffelijk ſchepzel door beproevingen, in *haare eigene oogen* niet verlaagen, wanneer ik geen reden van kwaad vermoeden hebbe. En laate ik 'er bijvoegen ten aanzien van de blijken van uw *Arendſchap*, waarop gij pocht, in uwe aanſlagen op de onnozele en zuivere, eer dan op die geene welke gij grappig vergelijkt met pimpeltjes, kwikſtaartjes, en winterkoninginnetjes, gelijk gij ze noemt (a); dat ik hoope geen reden te hebben om mijzelven eens te beſchuldigen, van de zeden van eenig menſch bedorven te hebben, welke anders niet verleid zou geweeſt zijn; Daar is ſchuld genoeg in medegewerkt te hebben tot de *aanhoudende* ſchuld van andere arme ſchepzels, indien ik een ben van die geenen, welke zorg draagen dat zij nooit *weder* zal *opſtaen*, die *eens gevallen* is.

(a) Zie bl. 34.

Wat ook de hoofd-duivel, onder wiens banier gij u hebt laaten aanneemen, u zal toelaaten te doen, ten aanzien van deeze onvergelijkelijke juffrouw, ik hoope dat gij eerelijk zult handelen ten aanzien van den ingeſlootenen, tuſſchen Lord M. en mij; nademaal zijn Lordſchap, gelijk gij zien zult, begeert, dat gij niet moogt weeten dat hij over het onderwerp geſchreeven heeft; om redenen, denke ik, die heel verre af zijn van u tot lof te ſtrekken: En dat gij den eerelijken ijver om u dienſt te doen, zo wel, als die gemeend wordt, zult opneemen van

Uwen weezenlijken Vriend

J. BELFORD.

XXIV. BRIEF.

Lord M. *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

[*Ingeſlooten in den voorgaenden.*]

M. Burg, Maandag, den 15 *Maij.*

MIJN HEER,

Zo eenig menſch ter wereld vermogen heeft op mijn Neef, zo zijt gij het. Ik ſchrijf daarom deezen, om U te bidden, dat gij u dog bemoeit met de zaak die hangt tuſſchen hem en de volmaakt-

maaktſte der vrouwen, gelijk iedereen zegt: en *hetgeen iedereen zegt, moet wel waar zijn.*

Ik weet wel niet, dat hij eenige kwaade oogmerken tegen haar heeft; maar ik ken zijn inborſt al te wel, om over zo langen uitſtel niet bekommerd te zijn: En de Ladys hier zijn al eenigen tijd voor haar in vreeze geweeſt: Lady Sara in 't bijzonder, die (gelijk gij moet weeten) eene wijze vrouw is, zegt, dat dit uitſtel in het tegenwoordig geval, eer van hem moet koomen, als van de Lady.

Hij had inderdaad altoos eene ſterke antipathij tegen het Huwelijk, en kan mogelijk gedagten hebben om zijne honden-poetſen aan haar zo wel te ſpeelen, als aan zo veel andere. Indien 'er diesaangaende eenig gevaar zij, is het beſt het in tijds voor te koomen: Want, *als een ding geſchied is, koomt de raad te laat.*

Hij heeft altoos de dwaasheid en impertinentie gehad van met mij te raillceren over het gebruiken van Spreekwoorden: Dog daar zij zo veel zijn als de wijsheid van geheele natien en eeuwen in een kort beſtek bijeengetrokken, ſchaam ik mij die ſpreuken niet, om ze te laaten vaaren, die dikwijls meer wijsheid in zig behelzen, dan de langwijlige harangues van de meeſte onzer paſtooren en moraliſten. Laat hem mij uitlachen, zo het hem belieft: Gij en ik weeten wel beter, mijn Hr. Belford. ——— *Schoon gij met een wolf in het boſch geweeſt zijt, zo hebt gij dog het huilen van hem niet geleerd.*

Dog niettemin moet gij hem niet laaten weeten, dat ik over dit onderwerp aan u geſchreeven

heb. Ik ſchaam het mij te zeggen; dog hij heeft mij altijd behandeld als of ik een man van zeer gemeen verſtand was; en zou miſſchien nooit beter gedagten hebben van den beſten raad ter wereld, om dat hij van mij koomt. *Diegeene*, mijn Hr. Belford, *die de luiden meeſt liefhebben, worden minſt van hen gerekend.* — *Maar wie zou ook verwagten Fluweel te bereiden uit een Verkens-oor?*

Ik ben verzekerd, evenwel, dat hij geen reden heeft om mij zo veel kleinagting te toonen als hij doet. Hij kan en zal al vrij wat voordeel van mij hebben, zo hij mij overleeft; ſchoon hij mij eens voor mijn tronij zeide, Dat ik met mijn Capitaal mogt doen wat ik wilde; want dat hij, voor zijn part, *de vrijheid zo zeer beminde, als hij het geld veragte.* En op een ander tijd, mij mijne ſpreekwijzen onder de neus duwende, *Dat de man de tugt te boven was, die niet behoefde te borgen nog te vleijen.* Hij dagt, onderſtel ik, dat ik *hem niet met mijne vleugels bedekken kon, zonder met mijn bek op hem te pikken;* Schoon ik nooit de gewoonte had van op hem te pikken, zonder zeer groote reden: En God weet, dat ik mijn hart zelf voor hem zou overhebben, indien hij maar wouw tragten om mij genoegen te geeven, met zig op zijn eigen welzijn te bevlijtigen; want dat is al wat ik van hem begeer. Inderdaad, het was zijn arme Moeder, die hem eerſt bedorf; en ik ben ook maar al te toegeevend zedert tegen hem geweeſt. Een ſraaije dankbaare geſteldheid, zult gij zeggen, om *kwaad voor goed te vergelden!* Dog dat was altijd zijn manier. Het is wel een waar zeggen, en hetgeen door hem wel ter

dee-

deege beveſtigd is ——— *Kinders als ze klein zijn, maaken de ouders mal; als ze groot zijn, dol.* Hadden zijne ouders lang genoeg geleefd, om te zien dat ik van hem gezien heb, zij zouden inderdaad dol geworden zijn.

Deeze partij, evenwel, alzo de Lady zo extraordinaris veel wijsheid en vroomheid bezit, zoude alles te regt kunnen brengen; en indien gij het kunt bevorderen, wilde ik hem wel in ſtaat ſtellen om zulke Huwelijksvoorwaarden te maaken, als hij zou kunnen wenſchen; en zou niet ongenegen zijn, om hem daarenboven nog in het bezit van een ander fraaij Goed te ſtellen. Ik ben geen gierig man, dat weet hij wel. En waar kan, trouwens, een gierig menſch zo gevoegelijk mede vergeleeken worden, als met *een hond die in een rad loopt om het ſpit te draaijen, waaraan vleeſch voor anderen gebraaden wordt!* En waartoe zoude ik langer leeven (gelijk ik dikwijls gezegd hebbe) als om hem en mijne twee Nigten wel getrouwd en in goeden doen te zien? Behaagde het den Hemel hem *tot beter gedagten ter neer te zetten*, en zijn hart te bekeeren tot meer vroomheid en bedagtzaamheid!

Indien het uitſtel van zijnen kant koomt, beef ik voor de Lady; en indien van haaren kant (gelijk hij mijne Nigt Charlotte vertelt) zou ik wel wenſchen dat zij onderrigt wierd, dat *uitſtel gevaarlijk is.* Hoe voortreffelijk zij ook is, zij behoort niet te ſteunen op haare verdienſten, bij zulk een veranderlijken knaap, en zulk een openbaaren huwelijks-haater, als hij geweeſt is. *Verdienſte*

en Belooning, kan ik haar verzekeren, *gaen zelden te zamen gepaard.*

Dog laat hem gedenken, dat *de Wraak, ſchoon zij met looden voeten koomt, met ijzeren handen ſlaet.* Indien hij zig in dit geval ſlegt gedraagt, kon hij het wel eens zo vinden. Wat jammer is het, dat een man van zijne talenten en geleerdheid, zo ſnood een Guit zij! Helaas! helaas! *Une poigneé de bonne vie vaut mieux que plein muy de clergé;* een handvol vroom leeven is beter dan een geheel ſchepel vol geleerdheid.

Gij moogt 'er ook, als een vriend, bij hem wel laaten invloeijen, dat zo hij mij tergen mogt, het mogelijk voor mij niet te laat zal zijn om nog eens te trouwen. Mijn oude vriend Wycherly deed zo al, wanneer hij nog ouder was als ik ben, met oogmerk om *zijn* Neef te plaagen: En in weerwil van deeze podagra, zoude ik nog wel een kind of twee kunnen krijgen. Ik ben wel niet zonder gedagten geweeſt, om dat te doen, wanneer hij mij meer dan gemeen vertoornd heeft: Dog deeze gedagten zijn tot nog toe wederom verdweenen, als ik overwoog, dat *de kinders van heel jonge en van heel oude lieden* (ſchoon ik ook nog zo heel oud niet ben) *niet lang leeven*, en dat *oude mannen, als zij jonge vrouwen trouwen*, gezegd worden *den dood te liefkoozen:* Wie weet egter of het huwelijk niet goed mogt zijn tegen de podagreuſe humeuren, waarmede ik zo gekweld ben?

Geen een menſch is alles ——— Gij, mijn Hr. Belford, zijt een geleerd man. Ik ben een Pair. En prent gij hem (zo als gij weet dat beſt is)

is) de kragt in van deeze wijze gezegden, zo wel die volgen, als van de voorgaende; dog egter zo omzigtig, dat hij niet moge te weeten koomen, dat gij *uwe pijlen ontleent uit mijn koker.* Deeze zijn zij ——— *Gelukkig is de man, die zijne dwaasheden kent in zijne jeugd. Die wel leeft, leeft lang.* Nog eens, *Die een jaar kwaalijk leeft, dien zal het wel zeven rouwen.* En nog eens, gelijk het de Spanjaards hebben, —— *Die wel leeft, ziet verre vooruit!* Verre vooruit inderdaad; want hij ziet tot in de Eeuwigheid, om zo te ſpreeken. Daar bij dat ander fraaij gezeg, *Die in noodlooze gevaaren omkoomt, is des Duivels Martelaar.* Een ander ſpreekwoord heb ik te Madrid opgeraapt, wanneer ik Lord Lexington in zijne Ambaſſade naar Spanjen vergezelde, hetwelk onzen Neef meer Bermhartigheid en Medelijden zou kunnen leeren, dan ik vermoede dat in zijn natuure is te bewijzen; hetwelk dat is, *Dat hij, die zig ontfermt over een ander aan zigzelven gedenkt.* En van hetgeen 'er volgen zal, ben ik verzekerd, dat hij de waarheid wel honderdmaalen beveſtigd heeft, *Dat hij, die doet wat hij wil, zelden doet wat hij behoort.* En ook is dit niet onwaardig dat hij het in agt neeme, *Oude lieden hebben gevoel, van jonge liedens ongebondenheden.* Mijne duivelſche podagra, God help mij ——— Dog ik wil niet zeggen hetgeen ik zou gezegd hebben.

Mij heugt, dat gij zelve, mij eens prijzende over mijnen ſmaak in pittige en wijze ſpreuken, iets zeide dat mij een hoog denkbeeld van u gaf;

en dat was dit: *Mannen van bekwaamheid*, zeide gij, *worden eer overtuigd door korte ſpreuken, dan door lange predikatien, om dat de korte ſpreuken tot in het hart doordringen, en daar blijven, terwijl lange redeneeringen ſchoon nog zo goed, de aandagt vermoeijen; en de eene goede zaak 'er de andere uitdrijft, en zo voort, tot dat alles vergeeten is.*

Mogt uw goede raad, mijn Hr. Belford, gegrond op deeze zegswoorden, welke ik u hebbe opgegeven, zijn hart doorbooren, en hem aanſpooren om te doen hetgeen voor hemzelven zo gelukkig zijn zal, en zo noodzaakelijk voor de eere van die verwonderenswaardige Lady, welke ik verlang zijne vrouw te zien; en indien ik dat mag zien, zal ik om geene voor mijzelven denken.

Zo hij misbruik mogt maaken van het vertrouwen, dat zij in hem geſteld heeft, zal ik zelve bidden, dat de wraak hem op zijn kop mag vallen ——— *Raro* —— Ik vergeet al mijn Latijn geheel; maar mij dunkt dat het is, *Raro antecedentem ſceleſtum deſeruit pede pœna claudo:* Daar de zonde voorgaet, zal de wraak (vroeger of laater) volgen. Maar waarom zet ik deeze dingen voor u over?

Ik zal geen excuuſen maaken, dat ik u deeze moeite geef. Ik weet hoe veel gij houdt van hem en van mij; en daar is niets waarin gij ons beiden een dienſt van meer aangelegenheid doen kondt, dan met deezen egt naar uw uiterſte vermogen te bevorderen. Als dat geſchied is, hoe zal ik mij verblijden u op M. Burg te mogen zien! Onder-

tus-

tuſſchen zal ik verlangen eens te hooren, dat gij waarſchijnelijk wel hij hem ſlaagen zult; en ben,

Waarde Heer,

Uwe zeer opregte Vriend en Dienaar,

M.

De Hr. Lovelace niet zo ſchielijk een antwoord op des Hren. Belfords Brief van vermaaninge en beſtraffinge hebbende weerom gezonden, dan de Hr. Belford verwagtede, ſchreef hij aan denzelven, zijn ſchroom te kennen geevende, dat hij hem misnoegen gegeven had met zijne eerelijke vrijmoedigheid. Onder andere dingen, zegt hij ——

Ik brenge mijn tijd hier te Watford, terwijl ik mijnen ſtervenden Oom oppaſſe, zeer laſtig door. Ik kan derhalven in geenerleije manieren uwe Briefwiſſelinge miſſen. En waarom zoudt gij mij ſtraffen, om dat ik meer Conſcientie en meer Wroeginge hebbe dan gij zelve? Gij, die nog Conſcientie nog Wroeginge u ooit tot eere rekendet. En ik hebbe u daarenboven eene droevige hiſtorie te vertellen ten aanzien van Belton en zijne Thomaſine; en die de geheele Bende der Matres-houderen wel tot Leeringe mag verſtrekken.

Ik krijge ter deezer tijd een Brief van ieder onzer drie gezellen. Zij bezitten alle de ondeugendheid die gij bezit, maar niet dat vernuft.

Twee

Twee van dezelve zwetzen van eenige nieuwe guite-ſtukken, welke, naar mijne gedagten de galg verdienen, zo zij voltrokken worden.

Ik ben verre van minneliſten te haaten uit een beginzel van vroomheid. Maar dat onbehendige kwanten bedrog gaen ſmeeden, en hunne bedriegerijen op papier brengen, ontbloot van de geuren, van het *acumen*, 't welk uw talent is, hoe ten uiterſten walgelijk moeten derzelver Brieven zijn! ——— Maar verleevendig gij, Lovelace, het zij gij onverzettelijk zijt, of niet, in uwe maatregels ten aanzien van de ſchoone Lady, die in uwe magt is, mijn zwaarmoedig hart door uwe berigten; en gij zult verpligten

Uwen melancholijken Vriend,

J. BELFORD.

XXV. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Vrijdag-avond, den 19 *Maij.*

Daar ik mijne oogmerken zo wijd en breed voor u hebbe open gelegd, als ik in mijnen voorgaenden gedaen hebbe; en u gezegd, dat mijne voornaame bedoelinge maar is, de Deugd op eene Proef te brengen, waarvoor zij, zo ze de Deugd

is,

is, niet behoeft bevreesd te zijn; en dat de Belooninge daarvan zal zijn het Huwelijk (dat is te zeggen, indien ik, na dat ik het ſpel meeſter ben geworden, haar niet kan overhaalen om met mij het Leeven van *Honneur* te leiden (a); want dat weet gij is mijns harten wenſch); zo ſtae ik verbaasd over het herhaalen van uwe preutelende beuzeltaal.

Ik ben met u van gevoelen, dat ik na verloop van eenigen tijd, als ik *wijzer* ben *geworden*, beſluiten zal, dat *'er niets dan ijdelheid, waan, en wildzang is in mijne tegenwoordige ongebondene maatregels.* Maar wat is dit te zeggen, dan dat ik *eerſt* wijzer moet worden!

Ik hebbe *niet* voor om *dit gadeloos ſchepzel door mijne vingeren te laaten glippen.*

Zijt gij wel bekwaam om de helft van dat geen tot haaren loſ te zeggen, dat ik gezegd hebbe, en al geduurig zegge of ſchrijve?

Haar norſe Vader vervloekte het lief ſchepzel, om dat zij het buiten zijne booze magt bragt haar te dwingen tot het neemen van den man, welken zij haatede. Gij weet hoe weinig verdienſte zij uit deezen hoofde bij mij heeft. —— En zal ik de Deugd niet *beproeven*, welke ik voorhebbe, na dat ze de volle proef heeft doorgeſtaen, te *beloonen*, om dat haar Vader een tyran is? ——— Waarom ſmaalt gij dus eeuwig op eene zo uitmuntende vrouw, als of gij verzekerd waart dat zij *in de proef* zou *te kort ſchieten?* —— Ja, elke reize als gij over het onderwerp ſchrijft, verklaart gij, dat zij zal, dat zij *moet* bukken, *daar zij zo verſtrikt is:* En nogthans neemt gij haare Deugd tot

(a) Zie D. III. bl. 136.

tot het voorwendzel van uwe bekommeringe voor haar.

Een werktuig van den ſnooden Jakob Harlowe, noemt gij mij? —— O Jan! hoe konde ik op u vloeken! —— Ik een werktuig van dien Broeder! en van die Zuſter! —— Maar let op het einde ——— En gij zult zien wat van dien Broeder en van die Zuſter worden zal.

Bevegt mij niet met mijne eigene erkende gevoeligheden, verzoeke ik u. Gevoeligheden, welke te gelijk en uwe beſchuldiginge van een *diamanten hart* in uwen vriend wederſpreeken, en van welke gij niets zoudt geweeten hebben, hadde ik ze u niet medegedeeld.

Indien ik zulk eene Deugd ten bederve brenge, zegt gij! —— Eeuwig dezelve dreun! —— Nog eens al, *De onbevlektſte Deugd kan ten bederve gebragt worden van mannen, die geen agt geeven op hunne eere, en die den ſpot drijven met de plegtigſte eeden*, enz. Welke moeſt dog de Deugd zijn, welker bederf *zonder eeden* kan bewerkt worden? Is de wereld niet vol van deeze bedriegerijen? En zijn *Minnaars Eeden* maar niet eene klugt al honderden van jaaren lang? En zijn de waarſchuwingen tegen de trouwloosheid onzer Seze, niet een noodzaakelijk deel van de Vrouwelijke Opvoedinge?

Ik hebbe voor mijn beſt te doen om *mijzelven* te overwinnen; maar ik moet eerſt eens beproeven, of ik *deeze Lady* niet overwinnen kan. Hebbe ik niet gezegd, dat 'er de Eere der Sexe aan gelegen is, dat ik het *beproeve?*

Zo wanneer gij een juffrouw ontmoet, die maar

maar de helft heeft van haare volmaaktheden, wilt gij trouwen —— Doe dat, Jan.

Kan ook een meisje *door beproevingen verlaagd* worden, die niet *overwonnen* wordt?

Ik ben blijde dat gij uzelven ſchuld toerekent, om dat gij die arme ſlooven niet tragt te bekeeren, welke *andere* bedorven hebben. Ik zal u niet weer op het lijf vallen, Belford, met tegenbeſchuldigingen, gelijk ik zou kunnen doen, als gij uzelven vleit met nooit de zeden van een jong ſchepzel bedorven te hebben, welke anders niet verleid zou geweeſt zijn —— De bepleiſterende vertrooſtinge van een Hottentotſch hart, eer gezind om den baſt te vullen met het vuil ingewand en de overgeſchooten brokken van andere gulzigaarts, dan zig te hervormen. —— Maar zeg mij eens, Jan, zoudt gij wel zulk een meisje als mijne Roozeknop geſpaard hebben, hadde ik, door mijn voorbeeld, uwe edelmoedigheid niet opgewekt? Nog was mijne Roozeknop het eenig meisje, dat ik ſpaarde: —— Wanneer men mijne magt erkende, wie was 'er dan genadiger dan uw vriend?

Het is de Tegenſtand, *die het de driſten kweekt,*
Den ſchigt der Liefde ſcherpt, het vuur der minne ontſteekt.
Wie haar te zagt ontmoet, ontwapent haar terſtond:
Zij ijvert dan niet meer, verſtaauwt, en ſluit den mond.

De vrouwen weeten dit alzo wel, als de man-

nen. Zij zien gaarn dat men haar met Hartlijkheid vrijt;

't Is daarom dat ze haar gulde vrugt, bewaaren
Met zo veel zorg, om 't plukken te verzwaaren.

Hiervandaan koomt het, om dit in 't voorbijgaen aan te merken, dat de vuurige, de onderdaanige Galant zo dikwijls gesteld wordt boven den koelen, en niet meer aanbiddenden Egtgenoot. En egter bedenkt de Sexe niet, dat Verscheidenheid en Nieuwheid de Vuurigheid en Gedienstigheid verwekt; en dat waare de Guit zo veel aan haar gewend als de Man, hij *al zo* onverschillig zou zijn [en is jegens *zijne eigene Vrouw*, zo hij getrouwd is] omtrent haare gunsten, als haare Mannen zijn; en de Man zoude, op zijne beurt wederom, een Guit zijn jegens eene andere Vrouw. Laaten de vrouwen om kort te gaen, deeze Les van eenen Lovelace ontvangen —— „ Altoos te tragten om zig zo Nieuw „ voor te doen bij eenen Egtgenoot, en zo aar„ tig en zo vriendlijk aan hem voor te koomen, „ als zij begeerig zijn voor te koomen aan eenen „ *Minnaar*, en inderdaad aan *hem* als *zodanig*, „ voorkwamen; en dan zal de hoedanigheid van „ *Guit*, welke alle de vrouwen beminnen, den „ *Man* langer bijblijven, dan ze gemeenlijk „ doet. „

Maar om tot de zaak te keeren: —— Indien ik in het bovenstaende mijn gedrag niet genoeg

hoeg bij u gezuiverd hebbe; wijze ik u nogmaal op mijnen van den 13den der voorleedene maand (a). En ik bidde u, Jan, breng mij niet onder de noodzaakelijkheid van dezelve dingen zo dikwijls te herhaalen. Ik hoope, dat gij *meer dan eens* leeft hetgeen ik ſchrijve.

Het mishaagt mij niet dat gij zo beſchroomd zijt voor mijne verſtoordheid, dat ik niet een dag kan overſlaen, zonder u ongeruſt te maaken. Uwe conſcientie, het is duidelijk, leert u, dat gij mijn misnoegen verdiend hebt: En indien ze u *daarvan* overtuigd heeft, zal ze u doen bevreesd zijn om uwe fout te herhaalen. Zie toe dat dit het gevolg zij. Anders, nu gij mij te kennen gegeven hebt hoe ik u kan ſtraffen, is het zeer waarſchijnelijk dat ik u ſtraffe met mijn ſtilzwijgen, ſchoon ik al zo veel pleizier hebbe om te ſchrijven over het bekoorelijk onderwerp, als gij kunt hebben in hetgeen ik ſchrijve te leezen.

Toen ik een jonge was, als 'er een hond uit vreeze voor mij wegliep, keek ik gemeenlijk om naar een ſteen, of een ſtok; en indien geen van beide mij voor de hand kwam, zwaaide ik hem mijn hoed agter na, om hem ergens voor vervaard te maaken. Wat betekent magt, als wij dezelve niet gebruiken?

Laat Milord weeten dat gij aan mij geſchreeven *hebt*. Maar geef hem den inhoud van uw Brief niet te kennen, ſchoon het een partij raauw mengelmoes is; *hij* zou meenen dat 'er nog al wat in ſtak. Armhartige redenen gelden nog al, als ze worden ingebragt voor hetgeen ons behaagt:

(a) Zie D. III. bl. 118, env.

Maar de lompe Pair denkt weinig, dat deeze Lady eene weerſpanneling is tegen de Min. Integendeel gelooft niet alleen hij, maar alle de wereld, dat zij eene Vrijwillige in derzelver Dienſt is. ——— Dus zal ik de ſchuld krijgen, en zij beklaagd worden, indien 'er eenig misval gebeure.

Nademaal Milords hart zo zeer op deezen egt geſteld is; hebbe ik reeds geſchreeven om hem te verwittigen, „ Dat mijn ongelukkig cha„ racter mijner Beminde een onedelmoedig wan„ trouwen op mij heeft ingeboezemd. Dat zij „ moederziek en vader-mal is, dat zij liever naar „ Harlowe-Plaatze zou wederkeeren, dan trou„ wen. Dat zij zelf bedugt is, dat de ſtap wel„ ken zij gedaen heeft, van met mij voort te gaen, „ de Lady's eener familie van zo hoogen rang en „ aanzien als de onze, ſlegte gedagten van haar „ zal doen maaken. Dat ik derhalven zijne Lord„ ſchap verzoeke (ſchoon deeze ſnaar, zegge „ ik hem, zeer omzigtiglijk geroerd moet worden) „ om mij zulken Brief te ſchrijven, welken ik haar „ kan toonen (Al behandele hij mij daarin nog zo „ vrij, ik zal dat niet kwaalijk neemen, zegge ik „ hem, om dat ik weete dat zijn Lordſchap plei„ zier heeft om in eenen beſtraffenden ſtijl aan mij „ te ſchrijven). Dat hij zulke Aanbiedingen mag „ doen, als het hem belieft, bij het Trouwen. Dat „ ik hem verzoeke bij de Plegtigheid tegenwoor„ dig te zijn, op dat ik van zijne hand den groot„ ſten Zegen mag ontvangen, welken een ſterflijk „ menſch mij geeven kan. „

Ik hebbe de Lady niet volſtrektlijk gezegd, dat

dat ik aan zijne Lordſchap op deezen voet zou ſchrijven; egter hebbe ik haar reden gegeven om zulks te denken. Zo dat ik niet buiten de uiterſte noodzaakelijkheid het antwoord zal te voorſchijn brengen, dat ik van hem verwagte: Want zeer ongaarn, bekenne ik, maake ik gebruik van de naamen van eenige uit mijne familie om mijne oogmerken te bevorderen. En egter moet ik alles wel wis neemen, voor dat ik het masker afligte. *Was dit niet mijne beweegreden, waarom ik haar hier gebragt hebbe?*

Dus ziet gij, dat de Brief van den ouden Pair regt ter ſneede kwam. Ik danke u daarvoor. Maar wat zijne ſpreuken belangt, die kunnen mij onmogelijk eenig goed doen. Ik wierd al vroeg verſmoord onder zijne *wijsheid der natien.* Toen ik een jonge was, vraagde ik hem nooit om iets, of daar vloog een *ſpreekwoord* uit, en indien hetzelve gerigt was om het mij te weigeren, konde ik nooit de minſte gunſt verwerven. Dit maakte dat ik zo groot een afkeer had van het woord zelf, dat ik nog een kleine beuling zijnde, mijnen Leermeeſter, die een eerelijk Kerkelijke was, deeze voorwaarde ſtelde, dat ik in 't geheel niet in den Bibel leezen wilde, indien hij mij niet wouw verſchoonen van een der wijſte boeken van denzelven: Waartegen ik, evenwel, niets anders had in te brengen, dan dat het den naam droeg van *De Spreuken.* En wat Salomon aangaet, die was toen van een gehaat character bij mij, niet om zijne Veelwijverij, maar om dat ik een denkbeeld van hem had opgevat, dat hij een diergelijke muffige oude kwant was als mijn Oom zaliger

Dog laat ons oude ſpreekwoorden voor oude mannen overlaaten. ——— Wat betekent uw talmagtig geteem over uwen verſcheidenden bloedverwant? Is men het in 't algemeen niet eens, dat hij niet herſteld kan worden? Zou het niet goedertieren voor u zijn hem uit zijne elende te helpen? Ik hoore, dat hij nog al geplaagd wordt met viſiten van Doctoren, en Apotheekers, en Chirurgijns; dat zij zo diep niet kunnen ſnijden, dan de verſtervinge is doorgedrongen; en dat in ieder viſite, bij ieder inſnijdinge, hem de onvermijdelijke dood wordt aangekondigd. Waarom houden zij hem dan op den pijnbank? Is het niet om meer van zijn leevend vlies weg te neemen dan van zijn dood vleeſch? ——— Als iemand ongeneezelijk verklaard is, behoorde zekerlijk het viſitegeld te worden ingehouden. Beſteelen zij nu niet zijne erfgenaamen? ——— Wat hebt gij dog te doen, indien het teſtament zo is als gij het wilt hebben? ——— Hij ontbood u [Deed hij niet?] om zijne oogen te ſluiten. Hij is maar een *Oom*, is hij niet?

Laat eens zien, zo ik niet mis hebbe, is het in den Bibel, of in eenig ander goed boek: Zou het ook in Herodotus kunnen zijn? — O ik geloove het is in Joſephus; een half-gewijd, en half-ongewijd ſchrijver. Hij vertelt ons van een Koning van Syrie, die uit zijne pijn geholpen wierd van zijnen eerſten miniſter, of eenen die van wegens zijnen uitgedagten vond zulks verdiende te zijn. Het verhaal luidt, zo ik wel hebbe, dat hij zijn aangezigt met een nat laaken overdekte, 't welk hem van kant helpende, zo regeerde hij in zij-

zijne plaatze. Een ſchrandere vent! Miſſchien is dit nat laken in de grondtaal het zelve, dat wij nu *Laudanum* noemen; een drank die de zintuigen overdekt, gelijk het nat laken het aangezigt van den Koninglijken lijder; en de overzetter wiſt niet, hoe hij het vertaalen moeſt.

Maar hoe ondertekent gij als een mismoedige ſchobbejak, *Uwen melancholijken Vriend*, J. BELFORD! Melancholijk! waarover? Om dat gij als toekijker een reinen dobbel beſchouwt tusſchen een Oud Man en den Dood? Ik dagt dat gij meer een man waart; gij die niet vreeſt voor eenen *ſchielijken dood*, door het punt van een degen, zo vergiftig naargeeſtig te zijn over de gevolgen van eenen *langzaamen!* ——— Wat is het of de Kervers dag aan dag op hem werken? Het is ſlegts op een *caput mortuum:* En eijlieve *Sa wakker*, om den *Stylum veterum* te gebruiken, en leer van de *Koninglijke Slagers;* die (honderdmaal erger karels dan uw Lovelace) voor tijdverdrijf tien duizend weduwen op een ſtuijt, en tweemaal zo veel vaderloozen maaken —— Leer van *hen*, zegge ik, hoe gij een *enkelen* dood verdraagen moet.

Maar zijt gij wel verzekerd, Jan, dat het eene verſtervinge is? ——— Mijn Oom bragt mij eens in den waan, dat hij zulk eene Wortel-en-tak-bedervende kwaal had: Maar helaas! het kwam op eene ſcherpe ſtoot van podagra uit; en *ik* kreeg eene *mortificatie* in plaatze dat *hij* ze had —— Ik hebbe wel gehoord, dat de *Kina* in behoorelijke *doſes* gegeven eene verſtervinge in haaren loop kan ſtuiten, en eindelijk geneezen. Geef uws

Ooms Chirurgijn te verſtaen, dat het meer dan zijne ooren koſten moet, indien hij een grein *Kina* voorſchrijft.

Ik wenſchte wel dat *mijn* Oom mij gelegenheid verleend had om u een beter voorbeeld te geeven: Gij zoudt gezien hebben, wat een dapper karel ik geweeſt waare. En hadde ik eens bij die gelegenheid geſchreeven, dit zou mijn ſlot geweeſt zijn: „ Ik hoope dat de oude Trojaan ge„ lukkig is. In die hoope ben ik het ook; en

Uw Vrolijke Vriend

R. LOVELACE.

Blijf niet altoos hangen, Jan, aan één onderwerp. Laat mij eens de Hiſtorie van den armen Belton weeten. Hoe eer hoe beter. Indien ik hem van dienſt kan zijn, zeg dat hij maar heeft te beveelen, of over mijne beurs of over mijn perſoon. Nogthans ben ik met de eerſte gewilliger tot zijn dienſt, dan met den laatſten; want hoe kan ik mijne godin verlaaten? Dog ik zal mijne bevelen aan mijne andere vaſſaaren laaten uitgaen om op uw opontbod gereed te zijn.

Zo u een *Hoofd* ontbreekt, laat het *mij* weeten. Zo niet, mijne quota, bij deeze gelegenheid, is *Geld*.

XXVI.

XXVI. BRIEF.

De Hr. BELFORD, *aan* ROBERT LOVELACE, *Schildkn.*

Saterdag, den 20 van Maij.

Geen een woord wil ik antwoorden aan zulken overgegeven deugniet, als gij u in den uwen van gisteren avond betoond hebt te zijn. Ik zal de Lady overlaaten aan de beſcherminge van die Magt, welke alleen wonderwerken kan verrigten; en aan haare eigene verdienſten. Ik hebbe nog al hoope, dat deeze haar behouden zullen.

Ik zal nu overgaen, gelijk gij verzoekt, tot het geval van den armen Belton; en wel te liever, dewijl hetzelve mij gebragt heeft op zulk een ſpoor van denken over ons voorgaende leeven, onze tegenwoordige gangen, en onze toekoomende uitzigten, hetwelk voor ons beiden van dienſt kan zijn, indien ik maar het behoorelijk gewigt kan geeven aan de bedenkingen, welke daaruit voortkoomen.

De arme man gaf mij *Donderdag* een bezoek, in deeze mijne naare oppaſſinge van mijnen Oom. Hij begon met te klaagen over den ſlegten ſtaat van zijne gezondheid en kragten, zijne teeringagtige kuch, en zijne toeneemende kwaal van bloedſpuwen; en daarop bragt hij mij aan zijne Hiſtorie.

Eene verbruid erge is het; en die zijne andere kwaalen grootlijks verzwaard: Want het is aan den dag gekoomen, dat zijne Thomasine (die, voorwaar, met eenen nieuwen naam, gelijk gij weet, gedoopt wilde worden, die nader in klank mogt overeenkoomen met den doopnaam van den man, op welken zij voorgaf haar hart gesteld te hebben) veele jaaren lang eene minnaarij gepleegd heeft met een vent, die de stalknegt is geweest van haaren Vader (een herbergier te Darking); van welken zij, ten koste van den armen Belton, een satzoenlijk man gemaakt heeft; en het zo aangelegd, dat zij de loosheid gehad hebbende van zig tot zijn kassier te maaken, buiten staat geraakt is om rekenschap te doen van groote sommen, welke hij dagt dat tot zijn dienst gereed lagen, en die hij aan haare bewaaringe had toevertrouwd, ten einde om eene schuld van mortgage * op zijn Vaderlijk Goed in Kent leggende af te betaalen, welke hij van harten gaarn had willen aflossen; dog het geen nu niet geschieden kan, en het welk hem dus wel haast door den schuldeischer zal worden afhandig gemaakt. En egter heeft zij zo lang voor zijne vrouw doorgegaen, dat hij niet weete wat besluit hij omtrent haar neemen zal; nog omtrent de twee jongens, met welke hij zo mal was, onderstellende dat zij de zijne waaren; daar hij nu begint te twijffelen, of hij wel eenig deel aan hen heeft.

Dus gaet het met eene MATRES te HOUDEN ook niet, Lovelace. Het is het wenschelijk leeven *niet*. „ Een man kan wel eene *ma-*

„ *tres*

* Zie D. I. bl. 35.

„ *tres houden*, zeide de arme knaap tegen mij, „ maar hij kan *zijn Goed niet behouden!* —— „ Twee onderſcheiden belangen! —— Daarbij, „ mijn waggelend geſtel! „ wijzende op zijnen vermagerden romp.

Wij weeren ons wel met ons te beroemen op onze *Vrijheid*, of om eigenlijker te ſpreeken, op de Ongebondenheden die wij gebruiken. Wij moeſten zeker het huwelijk uitjouwen gelijk wij doen, en dien ſtaat tot het onderwerp maaken van onze ongezoutene ſpotternijen; daar wij ons zelven menigmaal (want dit van Thom is geen bijzonder geval) den gek laaten aanſteeken en ons ſlingeren van vrouwluij, welke gemeenlijk (door Liſten die onze wijze hoofden niet doorzien) eene volſtrekter heerſchappij over ons voeren, dan eene vrouw zig zou durven aanmaatigen.

Laaten wij dit ſtuk eens een weinig overweegen; en dat wel op onze eigene *beginzels*, als *Ligtmiſſen*, alles ter zijde ſtellende wat de *Wetten van ons Land*, en deszelfs *Gewoonten*, van ons vorderen; welke wij niettemin niet kunnen overtreeden, ten zij wij genoegzaam alle zedelijke verpligtingen, als leden der maatſchappije hebben onder den voet getreeden.

Laaten wij, in de eerſte plaatze, eens overweegen (wij die onze Goederen bezitten door *wettige* afkoomſt) hoe het ons zou hebben aangeſtaen zulke naakte berooide bedelaars geweeſt te zijn, als wij geweeſt moeſten zijn, waaren *onze* Vaders zo wijs geweeſt als wijzelve; en hadden zij het Huwelijk verſmaad gelijk wij doen —— En laaten wij dan eens onszelven vraagen, Of wij

veel agt niet behooren te geeven op *onze* nakoomelingſchap, als wij blijde zijn dat onze Vaders op de *hunne* gegeven hebben?

Dog dit is miſſchien eene al te *zedelijke* bedenkinge. ——— Om dan over te gaen tot die bedenkingen, welke *ons* meer zullen treffen: Hoe kunnen wij met reden eene goede Huishoudinge of Zuinigheid (of iets trouwens buiten Slampampen en Verkwiſtinge) verwagten van ſchepzelen, welke een verſchillend *belang* hebben, en wier *oogmerken* derhalven verſchillende moeten zijn van de onze?

Zij weeten op hoe loſſen voet zij ſtaen (onze wiſpeltuurige grilligheid): En is het dan te verwonderen, onderſteld zijnde dat zij bedagtzaame boeren zijn, dat zij, zo ze de *magt* hebben, *iets tegen eenen onſtuimigen dag* tragten *op te leggen*? of indien zij de magt niet hebben dat zij alles doorbrengen wat zij maar bekoomen kunnen, daar zij van *niets meer dan het tegenwoordig uur* verzekerd zijn; en daar van wegens het leeven dat zij leiden, en van wegens het geen zij hebben opgeofferd, Conſcientie en Eere niet meer bij haar in aanmerkinge koomen?

Terwijl eene *Vrouw*, hetzelve familie-belang hebbende met haaren man, niet onder dezelve *bekommeringen* nog *verzoekingen* legt; en *die* banden niet verbroken (ten minſten, niet *noodzaakelijk* verbroken) heeft, waaraan de opvoedinge haar gelegd had: En zo zij al eene bijzondere beurs maakt, het welk de huwelijks-haaters ons berigten dat alle vrouwen gaarn doen, en

zij

zij kinders heeft, zo daalt het eindelijk dog alles weer neder in dezelve familie.

Wijders, wat belangt het voornaam artikel van uw bed getrouw te zijn, leggen vrouwen van familie, die wel opgevoed zijn, niet onder ſterker banden, dan ſchepzels welke, zo zij ooit eenige agtinge *hadden*, dezelve aan vuil belang, of nog vuiler luſt opofferen op het oogenblik dat zij zig aan u overgeeven? Geeft het voorbeeld, dat gij verſchaft door uw zin bij haar gekreegen te hebben, *anderen* geen aanmoediginge om haar insgelijks aan boord te leggen? Want kan, met alle haare liefkoozingen, wel eenig man zo ligtgeloovig, of zo trots zijn, dat hij geloove, dat de vrouw, welke *hij* kon overreeden, onbeweegelijk is voor een *anderen?*

Overſpel is zulk eene zwaare hooſdmisdaad, dat zelf Guiten en Ligtmiſſen, zo zij niet ten eenenmaale overgegeven boos zijn, en gelijk ik zeggen mag, door de ligtvaardigheid eener vrouwe worden *aangelokt*, daarvan niet willen hooren, en hetzelve veroordeelen: Maar hier, in den ſtaat van eene MATRES, loopt eene vrouw geen gevaar van zig aan die misdaad (*naar de wet*, ten minſten) ſchuldig te maaken; en gijzelve hebt in haar alle de paalen en ſtaketzels van zedelijke eerelijkheid, en de zedigheid en ingetogenheid haarer Sexe, verbrooken en omverre geworpen: En welk Band zal haar dan weerhouden tegen haare neiginge, en belang? En wat zal dog een verleider affchrikken?

Terwijl een Egte man door de *Wetten* deeze verzekeringe heeft, dat zo zijne vrouw in eene zon-

zondige gemeenſchap ontdekt worde met een man van middelen, (die het waarſchijnelijkſt haar door geſchenken kan verleiden) hij zijne ſchaade grootlijks kan geboet krijgen, en daarenboven eene Egtſcheidinge te wege brengen: Hetwelk om van de ſchande niet te ſpreeken, eene bedenkinge is, die bij beide partijen wel van eenige kragt moet zijn. En eene vrouw moet inderdaad ondeugend zijn, en de keuze van haar man zelven ſchandvlekken, die veranderingshalven, en daar geen hoedanigheden om haar te verleiden, geen overvloed gevonden wordt om haar om te koopen, zo veel gevaaren loopen wil om haaren man in het tederſte punt van allen te verongelijken.

Dog het heeft zijne zwaarigheid in eene Egtſcheidinge te bewerken [En zo behoort het ook] —— En niemendal, zegt een Guit, eene Matres te laaten loopen, als gij haar maar verdagt houdt, of als gij haar moede, en van zins zijt haar tegen eene andere te verwiſſelen.

Maar moet de man inderdaad geen beeſt zijn, die een vrouwmenſch den ſchop kan geeven, welke hij verleid heeft [Zo hij haar van de ſtraat heeft opgenomen, is het eene andere zaak] zonder eenige geweldige reden; iets hetwelk hem beter kan regtvaardigen bij *hemzelven* zo wel, als bij *haar*, en bij de *wereld*, dan enkel *magt* en luſt tot iets *nieuws?*

Dog ik zie niet, indien wij naar *ondervinding* oordeelen, en uit de *handelingen* van alle, welke wij onder de *de Orde der Matreshouderen* gekend hebben, dat wij ligt van haar weeten af te raaken, als wij ze hebben.

Te

Te weeten dat wij *kunnen* als wij *willen*, is al ons voorregt: En dit beweegt ons om veele dingen van eene *matrès* te verdraagen, welke wij van eene *vrouw* niet zouden verdraagen willen. Dog indien wij goedaartig en zagtzinnig zijn: Indien het vrouwmenſch *Liſtig* is [En welk vrouwmenſch *ontbreekt* het aan *Liſt*, die door *Liſt* gevallen is? en voor welker onzekeren toeſtand de *Liſt* zo noodzaakelijk is?] Indien gij haar het credit hebt bijgezet van uwen naam te voeren: Indien gij eene vaſte verblijfplaatze hebt, en in haar gezelſchap, als van uwe vrouw, bezoeken hebt ontvangen en afgelegd: Indien zij u kinderen heeft voortgebragt —— Zult gij toeſtaen, dat dit ſterke beletzels voor u zijn, in het oog der wereld zo wel als bij uw eigen hart, om u niet los te ſcheuren van zulke naauwe verbinteniſſen. Zij zal u aankleeven als uw eigen huid: en haar te verſtooten zal bijkans zo veel zijn als uzelven te villen.

Zelf indien zij, door Trouwloosheid, 'er *oorzaak* toe geeve, zal zij het ſlegt gemaakt hebben, zo zij niet haare verdeedigers vinde. En nooit kende ik eene zaak of een perſoon zo *erg*, welken het aan voorſpraaken ontbrak, of uit kwaadaartigheid tegen den eenen, of uit deernis met den anderen: En dan zult gij voor een onbermhartigen booswigt gehouden worden: En al raakt zij zonder lof voor *haarzelve* van u af, zij zal *u* al zo weinig laaten behouden; inzonderheid bij allen den geenen, welker goed gevoelen iemand zou wenſchen zig eigen te maaken.

Wel, zal dan dit armhartig voorregt, dat wij van eene vrouw kunnen afſcheiden als wij willen, ge-

gerekend worden de andere ongemakken te kunnen opweegen? Zal het bij *ons*, die mannen van familie en middelen zijn, eene vergoedinge geagt worden voor den afſtand, dien wij doen, van *gelijkheid van rang*; en dat wij tot onze Bedgenoot, en zeer waarſchijnelijk meer dan tot eene deelgenoot van onze Goederen (ter verbreekinge van allen regel en orde van familie) neemen een ſchepzel van laage geboorte, van laage opvoedinge, welke niets in de Gemeene Kas heeft ingebragt; en onmogelijk eenige vergeldinge kan doen voor de weezenlijke voordeelen, welke zij ontvangt, dan die welluſtige, op welke een man niet roemen kan, dan tot *zijne* oneere, nog aan denken, dan tot *beider* ſchande?

Daarenboven, naar maate de man in jaaren vordert, zal de dolle drift zijner Ligtmiſſerije overgaen. Hij zal dan verſchillende oogmerken en betragtingen hebben, welke zijne luſt om in 't wild te loopen verminderen zullen, en zulk een geregeld leeven, als in het huwelijk en in eene familie plaatze heeft, voor hem ſmaakelijk, en van dag tot dag ſmaakelijker maaken.

Indien hij Kinders heeft, en ze met reden voor de *zijne* houden kan, en indien zijne ontugtige leevenswijze hem *eenig* Goed heeft overgelaaten, zal hij reden hebben om zig te beklaagen over den *band*, waaraan hij door de vrijheid, op welke hij ſtoft, gelegd is, en over het dierbaar *voorregt* waarvan zij hem beroofd heeft; als hij vindt, dat hetzelve moet koomen op den een of anderen bloedverwant, om welken, hee zij na of verre beſtaende, hij geen oortje geeft; en die misſchien

ſchien (zo hij een deugdzaam man is) de uiterſte veragtinge voor hem heeft wegens zijn ongebonden leeven.

En al onderſtelden wij eens, dat het in zijne magt ſtaet zijn Goed te maaken aan wien het hem belieft; waarom zou iemand beſluiten, ter voldoeninge alleen van zijne dwaaze zinlijkheid, zig een krooſt van aterlingen te verwekken? Waarom zou hij zijne kinders wenſchen bloot te ſtellen aan den ſmaad en hoon der overige wereld? Waarom zou hij dezelve, het zij ze Zoonen of Dogters zijn, onder de noodzaakelijkheid brengen van zig aan huwelijks-voorſlagen te onderwerpen, welke of *ten aanzien van Middelen beneden* hen, of *ten aanzien van Jaaren ongelijk* zijn? Waarom zou hij de kinders, die hij lief heeft, welke wel geener misdaad kunnen ſchuldig zijn, berooven van de agtinge, welke zij gaarn zouden wenſchen te hebben, en te verdienen; en van de gelegenheid om zig te vervoegen bij *behoorelijk*, dat is te zeggen, *eerelijk* gezelſchap? En waarom zou hij hen doen denken, dat hun eene verpligtinge worde opgelegd van elk menſch van fatzoen, die zig zal verwaardigen om hen te bezoeken? Hoe weinig reden, met een woord, zouden zodanige kinders hebben, om hun Vader te danken voor zijne hardnekkige braaveeringe van de Wetten en Gewoonten zijns Vaderlands; en voor dat hij hun eene Moeder gegeven had, aan welke zij niet met eere konden denken; aan welker *Zonde* het was dat zij hun Weezen zelf verſchuldigd waaren, en welker Voorbeeld het hun pligt was te ſchuwen?

Indien de Opvoedinge en Zeden deezer kinderen aan het Geval worden overgelaaten, gelijk het maar al te gemeenlijk geſchiedt (want de man die eenige menſchlijkheid en een gevoelig hart heeft, en die bekwaam is om zijn geſlagt liefde toe te draagen, houde ik voor toegeſtaen, dat trouwen zal); dan is het geval nog erger; zijne zonde wordt duurzaam gemaakt, om zo te ſpreeken, door zijne kinderen: En de Zee, het Leger, de ſtraatſchenderij, voor de Jongens; het Bordeel voor de Meisjes; baanen maar al te dikwijls den weg tot erger Uiteinde.

Wat winnen wij derhalven, ten beſluite, met deeze kromme paden te bewandelen anders, dan gevaar, ſchande, en te laat naberouw?

En behalven dit alles, worden wij menigmaal niet eindelijk de Spot van onze eigene Ligtmiſſerij; door in den Egten ſtaat zelf te ſluipen met die half-uitgereeten prijen, in welken wij miſſchien hadden kunnen treeden met haare Ladys; ten minſten met haare Meerderen in rang en middelen beide? Wanneer wij den geheelen tijd door naar ons fatzoen zouden geleefd hebben; ons niet verſteekende in holen en ſchuilhoeken; en, als wij eens voor den dag koomen kruipen met onze vrouwluij, rondom ons kijkende, en naar ieder die ons voorbijgaet, als of wij zelve bekenden met reden onderworpen te zijn aan de beſchuldigingen van alle eerelijke luiden.

Mijnen Neef Toon Jenyns kendet gij wel. Hij had dien werkzaamen geeſt van baldaadigheid niet, welken Gij, Belton, Mowbray, Tourville, en *ik zelve* hebben: Maar hij had die zelve denkbeel-

beelden als wij ingezoogen, en maakte ze ook werkſtellig.

Hoe babbelde hij tegen het huwelijk! Hoe bars ſtapte hij als een *Geeſtige Sneedige* Vent! En voor welken *Sneedigen Geeſt* zagen alle de jongens en meisjes van onze familie (ik zelve onder de reſt, toen maar een kleine beuling zijnde) hem niet aan, wegens de *airs* die hij zig gaf? ——— Trouwen! Neen, om de gantſche wereld niet; wat man van verſtand zou de trotsheid, de kribbigheid, de koſtbaarheid van een wijf verdragen! Hij konde het om de hagel niet te dulden agten, dat eene vrouw van *gelijken* rang en middelen, en, gelijk het wel gebeuren kon, van *meer* bekwaamheid dan hijzelve, zou denken dat zij regt had om te deelen in het voordeel van die goederen, welke ze hem had aangebragt.

Dus, na dat hij twee of drie jaaren door de Stad had heromgevloogen, in welken geheelen tijd hij beter gevoelen van zigzelven dan eenig ander menſch van hem had, wat doet hij, dan een kans te waagen op zijns Scherm-meeſters Dogter?

Het gelukt hem; hij huurt een afgeſcheiden logement voor haar te Hackney; bezoekt haar ſteelswijze; terwijl zij beide teder waaren omtrent hunne Agtinge, welke *ten uiterſten* teder was, dog die geen van beide nog had opgegeven; want de Ligte zielen van beide Sexen zijn altoos zelve de laatſte in zig te veroordeelen en te verwerpen: Van geen menſch bezogt wordende, nog eenig menſch bezoekende: Het leeven leidende van een dief, of van een man die door zijne ſchuldeiſchers

benaauwd wordt? vreezende het hoofd buiten zijne eigene deur te ſteeken, of op ſtraat met haar gezien te worden. En dus leefde hij twaalf jaaren lang, en ſchoon hij een goed Capitaal had, naauwlijks de einden bij malkanderen kunnende houden; want ſchoon 'er geen Pragt waare, daar was geen regte Huishoudinge; en daarbij kreeg hij ieder jaar een kind, en hij was zeer mal met zijne kinderen. Maar geen derzelve leefde boven de drie jaaren. En nu, na het verſterven van het twaalfde, al zo dof en zober geworden zijnde als of hij weezenlijk een getrouwd man waare, bragt zijne vroome Juffr. Thomas (want hij had haar niet vergund zijn naam aan te neemen) hem in het denkbeeld dat het verlies van hunne kinderen een oordeel was over de ouders wegens hunne zondige wijze van leeven [Een tijd zal 'er koomen, Lovelace, zo wij hooger op onze jaaren koomen, waarin Nadenken onze verzwakte geeſten zal aangrijpen]; en toen viel het zijne dame niet zwaar hem te overreeden, dat hij, om peis te maaken met den Hemel, haar ging trouwen. Wanneer dit geſchied was, had hij tijd om te gaen zitten, en te peinzen; en zig de menigvuldige aanbiedingen te erinneren van perſoonen van familie en middelen, welke hij in den bloeij zijns leevens had van de hand geweezen; Zijne uitgaaf ten minſten *gelijk* geweeſt zijnde: Zijne agtinge niet alleen *minder*, maar *verlooren:* Zijne geneugten *heimelijk geſtolen:* Zijne verbintenis *ongelijk* en zodanig, dat hij zig over dezelve altoos geſchaamd had. Dog de vrouwluij zeiden, Dat Toontje, na twaalf of dertien jaaren met haar geleefd te heb-

hebben; eerelijk bij haar gedaen had. En dit was het al, wat mijn arme neef won met van zijne oude matres zijn nieuw wijf te maaken ——— Geen trommel, geen trompet, geen dwars-fluit, geen *tambourin* *, geen verwagtinge van nieuwe vreugde, om hem aan te moedigen!

Wat Belton met zijne Thomasine doen zal, weete ik niet; nog lust het mij hem raad te geeven! Want ik zie dat het den armen knaap niet behaagt, dat eenig menschbuiten hemzelven haar vloekt. Dit doet hij zeer hartlijk. En zo kleinmoedig is hij geworden, dat hij snot en kwijl huilt als hij bedenkt hoe mal hij is geweest met haare jongen, welke hij tegenwoordig twijffelt of wel de zijne zijn: „ Wat een verdoemd ding zou het zijn, „ Belford, zo Tom en Hein de jongen van dien „ hond van een stalknegt, en niet mijne kinders „ waaren! „

Het is waaragtig zo! en ik ben van gedagten dat de al te groote waarschijnelijkheid bevestigd wordt door de sterke gezondheid van de dik-gekopte en vastgespierde welpen. Dog dit zegge ik hem niet.

Gij, zegt hij, zijt zulk een vrolijk, leevendig mensch, dat deeze droevige vertellinge op u geen indruk maaken zoude: Nu inzonderheid, dat uw geheel hart zo is ingenomen. *Mowbray* zou daarover al te fel opsluiven: Hij heeft, zegt hij, geen teder hart. *Tourville* heeft geen omzigtig-

* *Tabret*, een klein trommeltje, waarop met eene hand geslagen wordt, om als de bas te maaken in een musijk; zeer gebruikelijk in Engeland onder het landvolk op bruiloften, en andere tijden van vreugde.

heid bij wien hij van zulke zaaken ſpreekt: En, het is eene grappige klugt! Schoon hij en zijne Thomaſine zonder agtinge in de wereld leefden (alzo de menſchen wel giften dat zij niet getrouwd waaren, niettegenſtaende zij zijn naam voerde) „ zouden de hij egter de vervloekte ondankbaare ook nog „ niet al te veel in wanagtinge willen brengen! „

Konde een man wel maller rol ſpeelen, al waare hij weezenlijk getrouwd; en al waare hij verzekerd dat hij ſtond te ſcheiden van de moeder zijner eigene kinderen?

Ik geeve dit als eene les over aan uw eigen hart, zonder eenige toepaſſinge te maaken: Alleen met deeze aanmerkinge, „ Dat wij Ligtmiſſen, „ na onze ongebondene luſten te hebben ingevolgd, onzen voorouderen, en de goede oude „ paden (naar de waanwijsheid onzer ijdele harten) met onze lippen beide en met ons leeven „ eene blaam aanwrijvende, wanneer wij tot jaaren van bedagtzaamheid koomen, indien wij zo „ lang leeven, bemerken (hetgeen alle die ons „ kenden te vooren wel bemerkten; dat is te zeggen, wij bemerken) onze eigene veragtelijke „ dwaasheid; dat die goede oude paden voor *ons* „ beſt zouden geweeſt zijn, zo wel als voor de reſt „ der wereld; en dat wij met elken ſtap, dien wij „ daarvan zijn afgeweeken, onze waanwijsheid, „ en onze onweetendheid tevens ſlegts hebben „ ten toon geſteld. „

J. BELFORD.

XXVII.

XXVII. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Saterdag, den 20 van Maij.

De zedige aanmerkinge, met welke gij uwen laatſten beſloot, ſtaet mij wel aan, en ik danke u daarvoor.

Arme Belton! —— Ik dagt niet, dat zijne Thomaſine zulk eene erge duivelin zou bevonden zijn. Dog dit gevaar hangt eeuwig een liefhebber over het hoofd, die een meisje van laage opvoedinge tot zijne matres opneemt. Dit deed ik nooit. Nog had ik daartoe reden. Zulk een als ik, Jan, behoefde tot nu toe ſlegts te ſchudden aan den aanzienlijkſten boom, en de rijpe vrugt viel mij in den mond: Altoos van Montaigne's ſmaak, weet gij wel: ——— Ik rekende het mij tot glorie een meisje van familie te onder te brengen. ——— Meer regtſchapen geneuglijk was voor mij het voortzetten der verleidinge, dan het werk dat dezelve bekroonde: Want dat is een ijdele waaſſem, een waterbel! En wel ten hartlijkſten danke ik u, dat gij mij door zulken omweg te kennen geeft, dat ik met mijne tegenwoordige handelinge op het regte ſpoor ben.

Met zulk eene vrouw als Juffer Harlowe is ie-

iemand veilig voor alle de ongemakken, waarover gij uitweidt.

Nog eens, derhalven, danke ik u, Belford, voor uwe goedkeuringe! ——— Een man behoeft, gelijk gij zegt, zig niet in *hoolen en ſchuilhoeken* te verſteeken, en het dagligt te ſchuwen met zulk *eene vrouw als deeze.* Hoe vriendlijk is het voor u, het geliefd voorneemen mijns harten dus te ondersteunen! ——— Nog kan het mij tot ſchande ſtrekken; dat ik *zulk eene Lady* toeſtae naar mijnen naam genoemd te worden! —— Nog zal ik mij de *berispinge der wereld* eenigzins bekreunen, zo ik tot de *jaaren van bedagtzaamheid* leeve, van welke gij gewag maakt, al raakte ik in het net, en wierd ik overgehaald om met haar het goed oud pad mijner voorvaderen te betreeden.

Gezegend zij uw eerlijk hart, gij braave knaap! Ik *dagt* wel, dat het u geen ernſt was, en dat gij u ſlegts kweet van eene verbintenis aan Lord M. wanneer gij voor het Huwelijk ten behoeve van deeze Lady gingt pleiten! ——— Het kon niet uit een Beginzel van overtuiginge in u koomen, wiſt ik wel: Het kon geen Medelijden zijn —— Van een weinig *Afgunſt* hield ik u inderdaad wel verdagt! ——— Maar nu zie ik u eens weder in uwe eigene gedaante: En nog eens, zegge ik, Gezegend zij uw eerlijk hart, gij regtſchapen vriend, en zeer braave knaap!

Nu zal ik kloekmoediglijk met alle mijne ontwerpen voortgaen, en u dienen met het geduurig verhaal van mijne vorderingen om dezelve ter uitvoer te brengen! ——— Dog ik kon niet nalaaten hier een weinig af te breeken, om mijne dankbaarheid te toonen.

XXVIII. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

En nu zal ik u begunſtigen met een kort berigt van onzen tegenwoordigen toeſtand.

Van de hoogſte af tot de laagſte toe zijn wij alle ten uiterſten gelukkig. ——— *Dorcas* ſtaet wel in de gunſt van haare Lady. *Marijtje* heeft haar raad gevraagd ten aanzien van eene Vrijerij haarzelve aangaende. Geen godſpraak gaf ooit beter. *Saartje* heeft een krakeel gehad met haaren Wolle drapier; en heeft mijne Bekoorſter daarin tot Lady-kanſelier (a) gemaakt. Zij misprees Saartje, dat zij zig dwingelandſch gedroeg jegens een man, die haar bemint. Lief Schepzel! dus voor een ſpiegel te ſtaen, en haare oogen toe te ſluiten, om dat zij haar eigen aangezigt daarin niet zien wil! ——— Juffr. *Sinclair* heeft *haar* hof gemaakt bij eene zo onfeilbaare oordeelſter, met haaren raad te verzoeken ten aanzien van de beide Nigten.

Op deezen voet hebben wij nu verſcheidene dagen geſtaen met het volk beneden. Nogthans neemt zij gemeenlijk *Sola* haaren maaltijd, en koomt anders ook zelden in haar gezelſchap. Zij

* De *Lord Kanſelier* is in Engeland de opperſte Regter in 's Konings naam. *Vert.*

nu gewend aan haare levenswijze [*De aanhouder moet wel winnen*] dringen haar nooit daartoe; dus als ze bij malkanderen koomen, zijn zij van weerkanten vol van beleefdheid. Getrouwde luiden zelf, Jan, geloove ik, dat eene menigte van krakeelen voorkoomen, door *maar zelden* malkanderen te zien.

Maar hoe ſtaet het tuſſchen u zelven en de Lady, dunkt mij dat gij vraagt, zedert zij Woensdag-ogtend zo ſchielijk van u wegliep, en u zo onbehoorelijk van zig af ſtiet?

Wel, redelijk wel over het geheel. Ja, *zeer* wel. Want hoe anders dog? De lieve ſtoutaart weet niet hoe zigzelve te redden. Kan tot geen andere beſcherminge haare toevlugt neemen. En heeft, daarenboven, een geſprek beluiſterd [Wie zou gedagt hebben, dat zij zo nabij geweeſt was?] het welk gehouden wierd tuſſchen Juffr. Sinclair, Juffer Martin, en mij, dien zelven Woensdag-namiddag; het welk haar hart ten opzigt van verſcheidene twijffelagtige ſtukken heeft geruſt geſteld.

Als daar is, bijzonderlijk, „ Mevr. Fretchville's ongelukkige gemoeds-geſteldheid —— „ Welke met veel medelijden beklaagd wierd van „ Juffer Martin, die haar zeer wel kende —— „ De man, welken zij verlooren heeft, en zij, „ (zo als Saartje zegt) van de wieg aan Gelieven geweeſt zijnde. Deernis bij de eene verwekt deernis bij de andere, het zij de reden „ daarvoor ſterk of zwak zij; en de rampſpoed van „ Mevr. Fretchville wierd met zo veele omſtandigheden bekleed, dat het onmogelijk anders

„ zijn

„ zijn kon, of mijne Beminde moeſt zig *ten uiter-*
„ *ſten* over *haar* ontfermen, over welke de min-
„ teerhartige Juffer Martin zig *grootlijks* ont-
„ fermde.

„ Milord M.'s podagra het eenig beletzel,
„ dat hij mijne jonge vrouw niet kwam bezoeken.
„ Lady Eliſabet en Juffer Montague wierden haaſt
„ in Stad verwagt.

„ Mijne ernſtige begeerte te kennen gege-
„ ven, dat mijne jonge vrouw die Lady's in haar
„ eigen huis ontvangen mogt, indien Mevr. Fretch-
„ ville maar wiſt wat zij zelve wilde; en ik klaag-
„ de bitterlijk over de vertraaginge, veroorzaakt
„ doordien zij dat niet wiſt.

„ Mijn oogmerk om ten huize van Juffr. Sin-
„ clair te blijven, *gelijk ik zeide dat ik haar*
„ *voorheen al te kennen gegeven had*, terwijl
„ mijne vrouw woont in haar eigen huis, (als
„ Mevr. Fretchville kon bewoogen worden om
„ daaruit te trekken) om haare uiterſte naauwge-
„ zetheid in te volgen.

„ Op mijne hartstogt voor mijne Beminde
„ (welke, gelijk ik haar met eenen hoogen en
„ vuurigen toon te kennen gaf, de opregtſte was,
„ welke eenig man voor eene vrouw kon hebben)
„ roemde ik. Zij was, om kort te gaen, zeide
„ ik, van de *egte Platoniſche zoort*; of ik had
„ geen denkbeeld wat Platoniſche Lieſde was. „

Dat is zo, Jan; en zij moet zulk een einde neemen, als de Platoniſche Liefde gemeenlijk neemt.

„ Saartje en Juffr. Sinclair preezen vervol-
„ gens mijne Beminde, *dog niet groſlijk*. Saartje

„ bij-

„ bijzonderlijk verwonderde zig over haare kuis-
„ heid; noemde die voorbeeldlijk; hoewel ze
„ (om agterdogt te mijden) haare gedagten te
„ kennen gaf, dat zij *eer al te kiesch* was, indien
„ zij de de vrijheid mogt neemen van dat te zeg-
„ gen *in mijn bijzijn*. Dog niettemin prees zij
„ mij over mijne ſtrikte waarneeminge van mijne
„ gelofte.

„ Ik beſchuldigde haar wat vrijer over haare
„ koelheid jegens mij; noemde haar wreed; voer
„ uit tegen haare nabeſtaenden; trok haare Liefde
„ in twijffel. Alle gunſt, om welke ik haar vraag-
„ de, wierd mij geweigerd. Nogthans was mijn ge-
„ drag jegens haar, als wij alleen waaren, al zo
„ kuiſch en eerbaar, als in haar bijzijn ———
„ Roerde van ter zijden met een woord iets aan,
„ hetwelk nog dienzelven dag tuſſchen ons was
„ voorgevallen, hetwelk haare onverſchilligheid
„ jegens mij in zo ſterk een ligt vertoonde, dat ik
„ het niet verdraagen konde. Dog dat ik haar
„ verzoeken zou om haar gezelſchap bij het ſpel
„ van *Venetie behouden*, hetwelk Saterdag-avond
„ ten voordeele van de Speelers vertoond zou
„ worden; waarin de eerſte *acteurs* zouden ſpee-
„ len; en dit wel, om eens te zien of mij ook alle
„ gunſt ſtond geweigerd te worden. —— Hoe-
„ wel ik, voor mijn part, niet *veel op had met*
„ *Treurſpelen*; zij egter wel, wegens de Lee-
„ ringe, de Waarſchuwinge, en het Voorbeeld,
„ welke gemeenlijk daarin gegeven wierden. „

„ Ik was te *teergevoelig*, zeide ik: Daar
„ was genoeg in de wereld om onze harten te be-
„ droeven, zonder dat wij de droefheid in onze

„ uit-

„ uitſpanningen mengden, en de rampen van an-
„ deren tot onze eigene maakten. „

Dat is waaragtig genoeg, Belford; en ik geloove, in 't algemeen geſproken, dat alle de mannen van onzen trant met mij van een gevoelen zijn ——— Zij houden van geen Treurſpelen dan die, waarin zij zelve de rollen van dwingelanden en beulen ſpeelen; en ſchroomende zig aan ernſtige en deftige bedenkingen te betrouwen, loopen zij naar de Blijſpelen, om de wroeginge van het hart te lachen over de wederwaardigheden, welke zij veroorzaakt hebben, en om voorbeelden te vinden van menſchen alzo zedenloos als zijzelve. Want zeer weinige van onze Blijſpel-digten, weet gij, leveren ons goede uit. ——— Ik ſpreeke, evenwel, maar voor mijzelven ——— Gij nogthans, meene ik, als ik mij nader bedenke, houdt u gaarn op met het *Betreurelijke.*

Saartje gaf haare ſtem voor Marijtje, die 'er niet bij was, Juffr. Sinclair voor haarzelve, en alle haare kenniſſen, zelf voor Juffer Partington, dat zij de blijſpelen boven de treurſpelen ſtelden. ——— En ik geloove dat zij gelijk hebben; want het mogt de duivel, zo een betrouwde Guit een meisje in zijne Comedie niet Treurſpels genoeg verſchaft.

„ Ik verzogt Saartje, dat zij mijne Schoone
„ haar gezelſchap wilde gunnen. Zij had haar
„ woord gegeven [Dat was goed, zult gij wel
„ onderſtellen]. Ik verzogt Juffr. Sinclair om ver-
„ lof voor Marijtje. Zekerlijk, antwoordde zij,
„ zou Marijtje het zig eene eere agten Mevr. Lo-
„ velace te mogen vergezellen: Maar de arme

„ ſloof

„ floof was teerhartig; en dewijl het Treurſpel „ naar was, zoude zij zig blind ſchreijen.

„ Saartje, ondertuſſchen, maakte eene te„ genwerpinge uit hoofde van Singleton, op dat „ ik die mogt beantwoorden, en mijne Beminde „ de moeite beſpaaren van ze te maaken, of het „ ſtuk met mij te betwiſten; en bij deeze gelegen„ heid beklaagde ik mij, dat haars Broeders ont„ werpen niet aan een kant gelegd waaren; na„ demaal, indien men daarvan had afgezien, ik in „ perſoon de Ladys van mijne familie zou hebben „ gaen haalen om mijne jonge vrouw gezelſchap „ te houden.

„ Daarop waarſchuwde ik haar, wegens een „ Brief, dien ik zo even van eenen uit haars Va„ ders familie ontvangen had, voor een perſoon „ die aangenomen had om ons op te ſpooren, en „ welken ik dus in geſchrift [pen en inkt geeiſcht „ hebbende] beſchreef, op dat zij de geheele fa„ milie tegen hem mogten wapenen „ ———

„„ Een bootsgezel door de zon verbrand, van de „„ pokken geſchonden, van een flegten uitkijk, „„ grof van gebeente, met zwaare oogenleden, „„ eene overhangende winkbraauw, een dektree„„ dende ſtap in zijnen gang: een mes gemeenlijk „„ op zijn broeksband; de lippen van zijn tand„„ vleeſch afgeſchrookt, of het waare door in hee„„ te geweſten naar de Zon te ſtaaren; een bruin „„ wambes; een bonte neusdoek om zijn hals; „„ een eiken ſtok in zijne hand, bijna zo lang als „„ hij zelve, en dik naar evenredigheid. „„

„ Geen vraagen door deezen knaap gedaen „ moeſt men beantwoorden. Zij zouden *mij* maar

„ bij

„ bij hem roepen. Dog mijne Beminde hiervan „ niet een tuttel blijken laaten, zo lang men het „ keeren konde. En ik voegde 'er bij, dat zo „ haar Broeder of Singleton kwamen, en zo zij „ zig geſchikt gedroegen, ik ook om *haarentwil*, „ jegens *hen* geſchikt zou zijn: En in zulken ge- „ valle had zij niets te doen, dan haar Huwelijk „ te bekennen, en dan konde 'er aan geen van „ beide kanten eenig voorwendzel zijn om geweld „ te pleegen. Maar zeer heftiglijk zwoer ik, dat „ zo zij wierd *weggevoerd*, het zij door *overree-* „ *dinge* of met *geweld*, ik van ſtonden aan, *als* „ *ik haar maar een dag miſte*, haar van Harlo- „ we-Plaatze zou gaen opeiſchen, het zij ze daar „ waare of niet; en indien ik de Zuſter niet we- „ derkreeg, wilde ik den Broeder hebben; en ik „ zou zo wel een Capitein van een Schip vinden „ als hij. „

En nu, Jan, denkt gij dat zij wel zal beſtaen om van mij af te geraaken, ik mag doen wat ik wil?

„ Juffr. Sinclair begon te vreezen voor ge- „ weld in haar huis —— Ik wierd beſchroomd, „ dat ze dien ſtreng te ſtijf zou trekken, en buiten „ haar character gaen. Ik winkte haar derhalven „ toe. Zij trok den mond te zamen; knikte, om „ te toonen dat zij mij vattede; dreunde een heu- „ hoo door haare neus, vlapte de eene paarde-lip „ over de andere, en zweeg ſtil. „

Daar hebt gij voorbereidinge, Belford! —— Denkt gij dat ik dit alles wil weg gooijen om iets dat gij zeggen, of Lord M. kan ſchrijven? ——

Neen

Neen zeker! —— gelijk mijne Bekoorſter zegt, als zij zig in poſtuur ſtelt.

* * *
* *

En wat moet noodzaakelijk het gevolg zijn van dit alles, ten aanzien van het gedrag mijner Beminde jegens mij? ——— Kunt gij ook twijffelen, dat het geheel vriendlijk was, de volgende reize dat ze mij tot haare tegenwoordigheid toeliet?

Donderdag waaren wij zeer gelukkig. Den geheelen ogtend *ten uiterſten* gelukkig. Ik kuſte haare bekoorelijke hand. —— Ik behoeve u haare hand en arm niet te beſchrijven. Toen gij haar zag't, bemerkte ik dat uwe oogen op dezelve geveſtigd waaren, zo wanneer gij die van dat puikſtuk van wonderbaare ſchoonheden, haar gelaat kondt aftrekken —— *Vijftig* maalen kuſte ik haare hand, geloove ik. —— Eens haare wang, het op haare lip gemunt hebbende, maar zo vuurig-lijk, dat zij niet kon nalaaten daarover verſtoord te ſchijnen.

Hadde zij mij dus niet een vadem van zig afgehouden; hadde zij mij die onnozele vrijheden niet geweigerd, naar welke onze Sexe, van ſtap tot ſtap, reikhalſt; konde ik maar toegang tot haar gekreegen hebben in haare uuren van onagtzaamheid en *deshabillée* [Want geheel gekleed te zijn verwekt deftigheid, vermeerdert ſchaamte, en dwingt tot eerbied]; wij zouden al overlang gemeenzaam met malkanderen geworden zijn. Maar al houdt gij haar nog zo laat op; al koomt gij

gij nog zo vroeg bij haar; tegen den tijd des ontbijts is zij voor den geheelen dag gekleed; en al is zij nog zo *vroeg bij der hand*, zo net gekleed als andere. Daar zij dus in alles haar fatzoen houdt, zo verwonder u niet, dat ik zo weinig voortgang in de voorgenomene beproevinge gemaakt hebbe. ——— Maar hoe moet alle deeze afweeringe mij aanprikkelen!

Donderdag ogtend, gelijk ik zeide, waaren wij ten uiterſten gelukkig ——— Omtrent den *middag* telde zij de uuren, welke zij bij mij geweeſt was; die alle voor mij maar als eene minuut waaren; en verzogt dat ik haar alleen liet. Ongaarn willigde ik het in: Maar merkende dat de Zon begon agter de wolken te gaen, liet ik het ſluipen.

Ik hield het middagmaal buiten huis. Weer inkoomende ſprak ik van het huis, en van Mevr. Fretchville —— Had Mennel gezien —— Had hem gedrongen om te maaken dat de weduw daar uit trok. Zij beklaagde Mevr. Fretchville [Nog een goed uitwerkzel van het beluiſterd geſprek] —— Ik had aan Lord M. geſchreeven; verwagtede met der haaſt een antwoord van hem. Mij wierd toegelaaten om het avondmaal met haar te neemen. Ik drong op haare goedkeuringe of verbeteringe van mijne geſchreeven voorwaarden. Zij beloofde wederom een antwoord, zo dra zij beſcheid zou hebben van Juffer Howe.

Daarop hield ik bij haar aan om haar gezelſchap bij het Spel op Saterdag avond. Zij maakte zulke tegenwerpingen als ik wel voorzien had: Haars Broeders ontwerpen, de warmte van het

weder, *enz.* Dog op zulk eene wijze, als of zij half vreesde om mij ongenoegen te geeven [Nog een gelukkig uitwerkzel van het beluisterd gesprek]. Ik kwam deeze derhalven wel haast te boven; en zij gaf haare toestemminge om mij deeze gunst te bewijzen.

Vrijdag ging voorbij als de dag te vooren.

Dus waaren hier twee gelukkige dagen voor beiden. Waarom kan ik ieder dag niet even gelukkig maaken? Het schijnt, *als of het in mijne magt waare om dat te doen.* Zeldzaam is het, dat ik dus vermaak scheppe in eene vrouw te kwellen, welke ik zo dier beminne! Ik moet, naar dat ik vermoede, in mijn gestel iets hebben dat naar Juffer Howe gelijkt, die den man gaarn plaagt, welke zig in haare magt stelt. ——— Dog ik kon dus niet handelen bij zulk eene engelin als deeze, geloofde ik niet, dat na dat haare proeftijd zal verstreeken zijn, en indien zij niet kan bewoogen worden om *ongetrouwd met mij te leeven* (mijn geliefd oogmerk) ik haar dan zo als zij wenscht beloonen zal.

Saterdag is half voorbij. Wij zijn nog even gelukkig ——— Ons gereed maakende om naar den Schouwburg te gaen. Marijtje heeft haar gezelschap aangebooden, en is aangenomen. Ik hebbe haar onderrigt, waar zij schreijen moest: En dit niet alleen om haar medelijden te toonen [Een weenend oog geeft blijken van een zagt en edel hart] maar ook om een voorwendzel te hebben van haar aangezigt met haaren waaijer of neusdoek te bedekken. Nogthans is Marijtje nog

ver-

verre van alle mans pop te zijn; en wij zullen zitten op de Gallerij in de Groene Logie.

De elenden van anderen, zo wel vertoond als die van Belvidera in 't bijzonder zullen worden, moeten, hoope ik, het hart mijner Bekoorſter wel ontſluiten en openen. Zo dikwijls ik in ſtaat geweeſt ben een meisje te beweegen, om mij toe te laaten haar bij een Toneel-Spel te vergezellen, hebbe ik mijzelven van haar verzekerd gehouden. Het vrouwlijk hart (van natuure geheel zagt en minnelijk) breidt zig uit, en vergeet zijne ingetogenheid, wanneer zijne aandagt zigzelven onttrokken wordt door een aangenaam of aandoenlijk tijdverdrijf —— De Muſijk, en misſchien een Collation naderhand, daartoe mede werkende.

Ik hebbe, trouwens, hier geen hoope op zulk een uitwerkzel. Dog ik hebbe meer dan een einde te bereiken met haar in de Schouwburg te krijgen. Om maar een te noemen —— Dorcas heeft een *looper-ſleutel*, gelijk ik u verteld hebbe. —— Dog het was der moeite wel waardig, haar te brengen in het Spel van *Venetie behouden*, al waare het maar om haar te toonen, dat 'er veel naarder onheilen geweeſt zijn, en nog kunnen zijn, dan die het mogelijk is dat zij kan kennen.

Dus bij uitſtek gelukkig zijn wij tegenwoordig. Ik hoope niet, dat wij eenige van Nat. Lee's ſlinkſche goden bezig zullen vinden, om onzen vreugde-beker met alſem te vermengen.

R. LOVELACE.

XXIX. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer* HOWE.

Vrijdag, den 19 van Maij.

Ik wilde wel, zo ik het helpen konde, zo geduuriglijk niet leggen maalen over de donkere en naare gedaante van mijnen toeſtand [De geheele natuure, weet gij, mijne waarde, en alles wat daarin is, heeft eenen helderen en donkeren kant] dat ik buiten ſtaat geagt worde om genot te neemen van eene betere hoope en wenſchelijker vooruitzigt. En dit niet alleen om mijnentwille, maar ook om uwentwille, die zo edelmoedig belang neemt in alles wat mij overkoomt.

Ik moet u dan te kennen geeven, mijne waarde, dat ik vier en twintig uuren aan een gezien hebbe, die, naar mijn toeſtand gerekend, niet ongelukkig zijn.

Zij meldt daarop de bijzonderheden van het geſprek, dat zij beluiſterd had, tuſſchen den Hr. Lovelace, Juffr. Sinclair, en Juffer Martin; maar geeft een omſtandiger berigt, dan hij gedaen had, aangaende de gelegenheid welke zij had om hetzelve, buiten hun weeten, te beluiſteren.

Zij geeft te kennen, welke reden zij heeft

om

om wel in haar ſchik te zijn met het-geen zij van ieder hoorde: Dog is ont-ſteld over de maatregels, welke hij beſloo-ten heeft te neemen, zo hij haar maar een dag miſſe. Egter behaagt het haar wel, dat hij voorneemens is zig van aanvallende *geweldpleeginge te onthou-den, indien haar Broeder en hij elkan-deren in Stad ontmoeten.*

Zelf Dorcas, *zegt zij*, ſchijnt mij minder be-rispelijk toe dan voorheen; en ik kan niet nalaa-ten deernis met haar te hebben, wegens haare verwaarloosde opvoedinge, voor zo verre het eene zaak van zo veel beklag bij *haarzelve* is: Anders, zoude 'er zo veel niet in ſteeken; alzo de Laage en Ongeletterde het nuttigſte volk is in een ge-meenebeſt (nademaal de zodanige het werkend ge-deelte van het gemeen uitmaaken); en alzo eene Geletterde Opvoedinge de luiden maar al te ge-meenlijk verheft boven die ſlaaffche dienſten, door welke de zaaken der wereld gedreeven worden. En ik twijffele geenzins, of daar zijn, de gant-ſche wereld door genomen, twintig gelukkige menſchen onder de ongeletterde, tegen een onder die geenen, welke eene Schoolſche Opvoedinge gehad hebben.

Dit, evenwel, dient niet om een nadeelig beſluit te maaken tegen Geleerdheid en Letteren; nademaal iemand wel gaarn zou wenſchen die gee-nen tot eenig gering aanzien, en edeler nuttigheid te verheffen, welke daartoe bekwaamheid hebben,

of welker Maagſchap bij iemand in agtinge is, of welker dienſten iemand gaarn zou beloonen.

Waare mijn gemoed geheel in ruſt, ik zoude mij, miſſchien niet zonder nuttigheid, over dit onderwerp wel wat kunnen uitbreiden; want ik hebbe hetzelve met zo veel aandagt overwoogen, als mijne jaaren, en geringe ervarenheid en opmerkinge willen toelaaten.

Maar de uiterſte onbekwaamheid van deeze meid, in het leezen en in het leeren, is verbaazend, aangemerkt het haar aan geen weetluſt ontbreekt, en zij gaarn ſchijnt te willen leeren, en in andere opzigten vaardig van begrip is. Dit beveſtigt bij mij de aanmerkinge, welke ik wel eens hebbe hooren maaken, Dat 'er een tijd van Leeren, een *Leerſaiſoen*, om zo te ſpreeken, is voor ieder menſch, waarin de geeſt van ſtap tot ſtap kan worden opgeleid, om van laager tot hooger (van jaar tot jaar) te vorderen. Hoe vlijtiglijk behooren deeze Saiſoenen, als zij zig aanbieden, te worden aangegreepen van Leermeeſters, Ouders, en andere Vrienden, aan welken het aankweeken van den geeſt der kinderen en jeugd is toevertrouwd, nademaal zij eens voorbij geſloopen, en 'er geen gronden gelegd zijnde, bezwaarelijk ooit wederkoomen! —— En nogthans moet men bekennen, dat 'er zommige vernuften zijn, die gelijk zommige vrugten, niet dan laat rijp worden. En Naarſtigheid en Volſtandigheid zullen wonderen uitwerken —— Maar dat een leereling zig dier eerſte beginzelen, onderſtel eens in den ouderdom van twintig jaaren, moet magtig maaken, welke anderen leeren, en zij zelve ook hadden kunnen be-

bekoomen, toen zij maar tien jaar waaren, welk een tegen den berg op arbeidend werk is dit!

Deeze zoort van aanmerkingen, begeerdet gij altoos, dat ik door mijne brieven heen menge, naar datze in mijne gedagten opkoomen. Dog het is een teken dat mijne uitzigten een weinig verbeterd zijn; anders zoude mijn hart onder zo veel andere van meer belang, waarmede hetzelve zedert eenigen tijd vervuld geweeſt is, niet geruſt genoeg geweeſt zijn om dezelve te maaken.

Laate ik u mijne *bedenkingen* mededeelen over mijne beter en meer hoope geevende uitzigten.

Ik ben nu, in de eerſte plaatze, beter in ſtaat om de reden te bezeffen van het uitſtel omtrent het huis, dan ik te vooren was —— Arme Mevr. Fretchville! —— Schoon ik haar niet kenne, hebbe ik deernis met haar! ——— Vervolgens, heeft het een goed voorkoomen, dat hij de juffrouwen (voor dit geſprek met haar) van zijn voorneemen had verwittigd om in dit huis te blijven, na dat ik in het ander zou getrokken zijn. Uit den toon van zijne ſtem ſcheen hij bekommerd te zijn voor den ſchijn, welke deeze nieuwe vertraaginge bij mij zoude hebben.

Zo fraaij drukte Juffer Martin zig ten mijnen opzigte uit, dat het mij leed is, dunkt mij, dat ik zo ongunſtig over haar oordeelde, toen ik hier eerſt kwam ——— Luiden van een vrij leeven kunnen wel eens verre gaen, ſchoon zij niet geheel uitſpatten: En gelijk de zodanige gemeenlijk onbehoedzaam, voorbaarig, en agtloos zijn, zo kan wel dezelve leevendigheid, veranderlijkheid,

en *ſchielijkheid* van geeſt, gelijk ik het noemen mag, hun te ſtade koomen (indien het hart niet bedorven is) om hen tot bedagtzaamheid en pligtmaatigheid te rug te trekken.

Zijne reden waarom hij niet gezind is in perſoon de Lady's van zijne familie te gaen haalen, terwijl mijn Broeder en Singleton met haare aanſlagen voortgaen, heeft geen kwaaden ſchijn; en men kan te eer *haare* verwagtinge inſchikken, dat zulk een hoogmoedige geeſt als hij, zijne opwagtinge ten dien einde bij haar koome maaken, alzo hij zomtijds van haar ſpreekt als perſoonen welke op haare eere geſteld zijn.

Andere redenen zal ik nog melden, waarom ik nu geruſter van gemoed ben, dan ik was voor dat ik dit geſprek beluiſterde.

Als daar is, het berigt dat hij gekreegen heeft aangaende Singletons Stierman; hetwelk maar al te wel overeenkoomt, mijne waarde, met hetgeen gij aan mij ſchreeft in den uwen van den 10 Maij (a).

Dat hij niet voorhad *mij* daarvan kennis te geeven.

Zijne waarſchuwingen aan de dienſtbooden omtrent den bootsgezel, zo die koomen mogt, en onderzoek naar ons doen.

Zijn voorneemen om geweldpleeginge te vermijden, zo hij of mijn Broeder, of deezen Singleton mogt koomen te ontmoeten; en de gemaklijke wijze, welke hij in dit geval ontworpen heeft, om ongelukken voor te koomen; nademaal ik alleen behoeve *niet* te *ontkennen* dat ik de

(a) Zie bl. 90.

zijne ben. Dog egter zoude ik naar mijn eigen gevoelen bij uitſtek ongelukkig zijn, zo ik tot zulk eene ſtilzwijgende erkentenis gedrongen wierd bij eenige nieuwe perſoonen, voor dat ik zodanig ben, ſchoon ik 'er toe gebragt ben (zo zeer tegen mijnen zin) om de luiden beneden in hun geloof te ſtijven dat wij getrouwd zijn.

Ik agte mij verpligt, wegens hetgeen Woensdag tuſſchen den Hr. Lovelace en mij is voorgevallen, en wegens hetgeen ik luiſterende van hem gehoord hebbe, mijne toeſtemminge te geeven om met hem naar de Schouwburg te gaen; en te meer, alzo hij de beſcheidenheid had van een voorſlag te doen, dat eene der Nigten tot mijn gezelſchap mede gae.

Ik moet bekennen, dat het mij wel genoegt te vinden, dat hij metterdaad aan Lord M. geſchreeven heeft.

Ik hebbe den Hr. Lovelace beloofd een antwoord op zijne voorſlagen te geeven, zo dra ik van u, mijne waarde, over dat onderwerp beſcheid zal hebben.

Ik hoope, dat ik in mijnen volgenden Brief reden hebben zal om deeze gunſtige verſchijnzels te beveſtigen. Gunſtig moet ik dezelve agten in de Schipbreuk, welke ik geleeden hebbe.

Ik hoope, dat in den ſtrijd, welken gij te kennen geeft dat 'er zou kunnen voorvallen tusſchen *mij* en *mijzelve* (gelijk gij (a) het uitdrukt) indien hij zig zo gedraage, dat ik verpligt ben hem te verlaaten, ik in ſtaat zal zijn om op zulk eene wijze te werk te gaen, dat ik mij geen ſchande

(a) Zie bl. 175.

de zal behaalen in uwe oogen; en dat is alles, wat ik nu te wenſchen hebbe. Dog indien ik hem zo hoog ſchatte, als het u belieft te onderſtellen dat ik doe, zal de proef, welke gij u verbeeldt dat zo moeijelijk voor mij zijn zal, niet zijn, naar mijn begrip, om van hem af te geraaken wanneer mij de middelen om mijne ontkominge uit te werken verleend worden; maar hoe ik mij gedraagen zal, als ik van hem afgeraakt ben; en zo ik, gelijk eertijds de Israeliten, zo dwaas zal zijn, dat ik tot mijne Egyptiſche Slaavernij wenſche weder te keeren.

Ik agte dat het niet kwaad zal zijn, niettegenſtaende de verſchijnzels thans zo gunſtig ſtaen, dat gij het ontwerp (welk het ook zij) voltooit, waarop gij mij zegt (a) gedagt te hebben, om mij eene ſchuilplaatze te bezorgen, in geval van noodzaakelijkheid. De Hr. Lovelace is zekerlijk een diepzinnig en gevaarlijk man; en het is derhalven niet meer dan voorzigtig dat men waakzaam, en tegen het ergſt op zijne hoede zij. Heere zegen mij, mijne waarde, waartoe ben ik gekoomen! ——— Konde ik ooit gedagt hebben in zulken toeſtand te geraaken, dat ik genoodzaakt ben bij eenen man te blijven, aan wiens eere te mijwaards ik maar de minſte *ſchaduw* van twijffelinge konde hebben! ——— Dog ik zal vooruit zien, en het beſte hoopen.

Ik ben verzekerd, dat uwe Brieven veilig zijn ——— Wees ten dien opzigte, derhalven, volkoomen geruſt.

De Hr. Lovelace zal nooit goedwillig mijn ge-

(a) Zie bl. 174.

gezelſchap miſſen; anders twijffele ik niet, of ik ben meeſteres van mijn uitgaen en inkoomen; en dagt ik het noodig, en vreesde ik niet voor mijnen Broeder en Capt. Singleton, ik zou daarvan meermaalen de proef neemen.

XXX. BRIEF.

Juffer HOWE, *aan Juffer* CLARISSA HARLOWE.

Saterdag, den 20 van Maij.

Ik wiſt niet, mijne waarde, dat gij het geeven van een antwoord op des Hren. Lovelaces voorſlagen ophieldt, tot dat gij mijn gevoelen over dezelve gekreegen hadt. Een bijzonder perſoon die bij geval naar ſtad gaet, zal deezen afgeeven ten huiſe van Wilſon, op dat van dien kant geen reden tot uitſtel gegeven worde.

Ik had nooit eenigen twijffel aangaende 's mans regtvaardigheid en edelmoedigheid in het ſtuk van Huwelijks voorwaarden; en alle zijne nabeſtaende zijn zo edel van inborſt, als van afkoomſt. Dog *nu* zal het mogelijk niet kwaad voor u zijn te wagten, dat gij ziet wat antwoord Milord op zijnen Brief van noodiginge geeven zal.

Het ontwerp, 't welk ik in mijn hoofd had, is dit.

Daar is eene perſoon, welke ik geloove, dat gij

gij wel bij mij gezien hebt; haar naam is Townſend; zij is eene groote koopvrouw in Indiſche Zijde-ſtoffen, Brabandſche en Franſche Kanten, Kamerijks, en ander fijn Linnen, en andere goederen van veel waarde; welke zij middel weet om tolvrij te bekoomen; en zij heeft veel vertieringe van dezelve (en van andere ſnuiſterijen, welke zij invoert) onder de bijzondere familien van aanzien rondom ons.

Zij heeft haare dagen dat zij in Stad is, en dan is zij op eene kamer, welke zij in huur heeft in eene Herberg in Southwark, daar zij ſtaalen houdt van alle haare Zijde-ſtoffen, en veele van haare draagbaare waaren, tot gerijf van haare Londonſche kalanten. Maar de plaatze van haare wooninge, en daar zij haar voornaam pakhuis houdt, is te Deptford, om de gelegenheid van haare goederen aan land te krijgen.

Zij wierd eerſt van mijne Moeder bij mij gebragt, aan welke zij gerecommandeerd was op de onderſtellinge dat ik haaſt ſtond te trouwen; „ op „ dat ik gelegenheid mogt hebben, „ dit was mijns Moeders uitdrukkinge, „ om voor maati„ ge koſten, zo mooij als eene princes voor den „ dag te koomen. „

Nu moet ik bekennen, mijne waarde, dat ik 'er niet van houde om deeze ſluik-handelaars te begunſtigen. Wat is het anders, dan de Wetten van ons Land te keer te gaen, als wij zulks doen; en eerelijke koopluiden te benadeelen; en tevens onzen Vorſt te berooven van hetgeen hem wettig toekoomt, ter verminderinge van die tollen, welke mo-

mogelijk door nieuwe belaſtingen op het gemeen weder goed gemaakt moeten worden?

Dog evenwel, ſchoon ik met Juffr. Townſend nog niet gehandeld hebbe, verſtaen wij malkanderen zeer wel. Zij is eene ſchrandere vrouw; zij is buiten 's lands geweeſt, en gaet nog dikwijls buiten 's lands om haare koopmanſchap; en weet zeer geneuglijke vertellingen te doen van alles het geen zij gezien heeft. En dewijl zij mij verzogt heeft, om haar aan u te recommandeeren (gelijk haare bedoelinge is om bekend te worden bij jonge Ladys, welke waarſchijnelijk van ſtaat ſtaen te veranderen) zo houde ik mij verzekerd, dat ik haar beweegen kan om u haare beſcherminge te verleenen in haar huis te Deptford; welk zij zegt dat een volkrijk vlek is; en waarin ik zoude denken, dat men u het minſt zou zoeken. Zij is daar niet veel, moogt gij wel gelooven, wegens het voortzetten van haaren handel; maar moet, buiten twijffel, daar ter plaatze iemand hebben, op welken zij betrouwen kan; en daar zoudt gij miſſchien veilig kunnen zijn, tot dat uw Neef overkoomt. En het zou mij niet kwaalijk voorkoomen, dat gij met den eerſten aan hem ſchreeft. Ik kan u niet aan de hand geeven, *wat* gij behoort te ſchrijven. Dat moet aan uwe eigene bedagtzaamheid worden overgelaaten. Want gij zult ongetwijffeld bedugt zijn voor het gevolg, het welk uit een geſchil tuſſchen die twee mannen zou kunnen voortkoomen.

Dog niettegenſtaende dit alles, en al waare ik verzekerd, dat gij veiliglijk uit zijne handen zoudt koomen, wil ik het u niettemin gaarn kwijtſchelden, zo gij alles met hem bijleggen, en morgen trou-

trouwen gingt. Nogthans zal ik met mijn voorgenomen ontwerp ten aanzien van Juffr. Townſend voortvaaren; ſchoon ik hoope, dat 'er geen reden zal zijn om het werkſtellig te maaken, nademaal uwe uitzigten ſchijnen veranderd te zijn, en nademaal gij *vierentwintig geen ongelukkige uuren aan een* gehad hebt. Hoe zwelt mijne verontwaardiginge over deezen armhartigen trooſt in het vrijen [Moet ik het *Vrijen* noemen] van zulk eene juffrouw! Ik moet zeggen, mijne waarde, dat wierdt gij nog eens weder uwe eigene volſtrekte en onafhangelijke meeſteres, ik wel in verzoekinge zou koomen, niettegenſtaende al wat ik geſchreeven hebbe, om te wenſchen dat gij liever de vrouw wierdt van eenig man ter wereld wie het zijn mogt, dan de vrouw of van Lovelace, of van Solmes.

Juffr. Townſend, zo als ik mij hebbe te binnen gebragt, heeft twee Broeders, welke beide ieder een Schip hebben; en wie weet, alzo haar en hunne belangen aan malkanderen hangen, of gij, in geval van noodzakelijkheid, niet een geheel ſcheeps-volk tot uwen dienſt kondt krijgen? Indien Lovelace u reden geeft om hem te verlaaten, bekommer u niet over het volk op Harlowe-Plaatze. Laat *die* voor malkanderen zorgen. Dat is eene zorg, waaraan zij *gewend* zijn. De Wet zal *hen* helpen beveiligen. De vent is geen moordenaar, die iemand bij nagt den hals zal breeken. Hij is een *openbaar*, om dat hij een *onverſaagd* vijand is; en zo hij iets beſtaen mogt, hetwelk hem volgens de Wetten der Maatſchappije ſtraffbaar maaken zoude, zo mogt gij wel met eeren

van

van hem ontſlagen raaken, het zij door de vlugt of door de galg; hoe, kan niet ſcheelen.

Hadt gij mij zulk een naaukeurig berigt niet gegeven van de omſtandigheden, met welke de gelegenheid vergezeld ging, die gij hadt om de zamenſpraak tuſſchen den Hr. Lovelace en twee van de juffrouwen te beluiſteren; ik zou gedagt hebben, dat die onderhandelinge met opzet zo beſtoken was om van u gehoord te worden.

Ik toonde des Hren. Lovelaces voorſlagen aan den Hr. Hickman, die voormaals kamers had in Lincolns-Inn*, met oogmerk om in de Regten te ſtudeeren, zo zijn onder Broeder waare in het leeven gebleeven. Hij keek zo wijs, zo prat, zo deftig, bij die gelegenheid; en had omtrent dezelve zo veel bedenkens van nooden —— Wilde dezelve wel eens mede naar huis neemen, indien het mij zo beliefde ——— en ze ter deegen overweegen ——— en zo voort ——— en diergelijke —— en wat dies meer is —— dat ik het niet verdraagen konde, en ze hem in grammen moede weder uit de handen rukte.

O lief! ——— zo gram te worden, met mijn verlof, wegens zijnen ijver ——

Ja, ijver zonder verſtand, zeide ik ——— gelijk meeſt alle andere ijver ——— Indien 'er niets in was, dat men met een opſlag kon zien dat verwerpelijk was, dan was 'er niets verwerpelijks in.

Zo *baaſtig*, waardſte Madam! ——

En zo *traag*, onwaardſte Heer, konde ik wel

* Een Collegie en Kweekſchool van Regtsgeleerden te London.

wel gezegd hebben —— Maar, ZEKERLIJK, zeide ik, met een gezigt hetwelk zo veel beduidde als, *Zoudt gij tegen mij willen opſtaen, mijn Heer!*

Hij verzogt mij om vergiffenis. —— *Zag* 'er wel niets verwerpelijks in! —— Maar mogt hij nog eens de vrijheid hebben ——

Het koomt 'er niet op aan —— Het koomt 'er niet op aan —— Ik zou dezelve wel aan mijne Moeder getoond hebben, zeide ik, die ſchoon in geen Regtsgeleerd Collegie geſtudeerd hebbende, meer van deeze dingen wiſt dan wel de helft van die lange Lubberts; en dat met een opſlag van een oog —— waare het niet, dat zij toornig zou geworden zijn over de bekentenis van onze aanhoudende briefwiſſelinge.

Dog, mijne waarde, laat de Artikels maar opgeſteld, en in 't net gebragt worden; en voltrek daar op het huwelijk; en meer valt 'er niet te zeggen.

Laate ik hier nog bijvoegen, dat de Bootsgezel mijne Stijntje heeft aangezogt, en haar een ſteekpenning aangebooden, om gewaar te worden waar men u beſchrijven konde. Zo hij hier weer koomt, zal ik hem laaten vaſt houden; en zo ik niets uit hem kan krijgen, zal ik hem door een van onze diepſte vijvers laaten ſleepen. Zijne poogingе om eene van mijne dienſtbooden om te koopen, zal mijne bevelen wettigen.

Ik zende deezen Brief terſtond af. Dog zal eenen anderen daarop laaten volgen; welke tot zijn onderwerp alleen zal hebben mijne Moeder, Mijzelve, en uwen Oom Antonij. En dewijl u-

we uitzigten iets beters belooven dan zij gedaen hebben, zal ik mijn beſt doen om u bij deeze gelegenheid eens aan het lachen te brengen. Want gij gelieft te weeten, dat mijne Moeder van dien grijzen Sul plegtiglijk ten huwelijk verzogt is, het welk haare bedreevenheid in Huwelijks-voorwaarden voor haar zelve van dienſt zou kunnen maaken, zo zij dat verzoek begunſtigde.

Dat uwe uitzigten nog meer en meer gelukkig mogen worden, bidt

Uwe eigene

ANNA HOWE.

XXXI. BRIEF.

Juffer HOWE, *aan Juffer* CLARISSA HARLOWE.

Saterd. Zondag, den 20; en 21 van Maij.

Nu, mijne waarde, tot het beloofde Onderwerp. *Gij moet mij niet vraagen*, hoe ik kwam aan de *Egte ſtukken* [Zodanig zijn ze weezenlijk] welke ik u gae ter hand ſtellen: Want mijne Moeder wilde mij die gedeelten van uws Ooms Brief niet voorleezen, waarin hij eene harde taal van mij voert; en waardoor hij van alle regt vervallen is om eenige genade van mij te verwagten: En zij wilde mij niet, dan 't geen haar beliefde, van haar antwoord laaten hooren; want zij heeft zig verwaardigd om hem een antwoord te zenden ——

een weigerend evenwel: Dog zo weigerende, dat niemand dan een *Oud Vrijer* zig daardoor van eene Weduw zou laaten afzetten.

Elk een, buiten mij, die zulk een oud-wijfs Vrijerij, als deeze moeſt geweeſt zijn, waare zij voortgezet, had kunnen te weeten koomen, zou gaarn gezien hebben dat zij waare voortgegaen; En ik durve zeggen, waare het niet om de ſtoute Dogter, dat het zou gegaen zijn. Mijne goede Mama zou, in dat geval, miſſchien dieswegens tien jaaren jonger geweeſt zijn: En konde ik het maar hebben goedgekeurd, ik zou bij haar zijn aangemerkt als of ik tien jaaren ouder waare, dan ik ben: Nademaal het, zeer waarſchijnelijk, zou geweeſt zijn; „ Wij Weduwen, mijn lief, „ weeten niet hoe wij de mannen in ontzag moeten houden —— Zo dat wij hun het werk „ moeijelijk maaken, om dus hunne Liefde te beproeven. ——— Gij moet mij raad geeven, „ kind: Gij moet mij leeren wreed te zijn —— „ Nogthans ook niet *al* te wreed —— Zo dat „ men een man den moed beneemt, die, God „ weet het, geen tijd te verſpillen heeft. „ Dan zou mijn gedrag jegens den Hr. Hickman haar beter behaagd hebben; en mijne Moeder zou zig preutſch gehouden hebben gelijk haare Dogter.

O mijne waarde, hoe hadden wij ons kunnen vermaaken, met de poogingen om het *Lang-vergeten* weder aan te leeren! Konde ik maar verzekerd geweeſt zijn, dat het in mijne magt zou geſtaen hebben om hen van een te ſcheiden, in den Ierſchen ſtijl, *voor dat zij aan malkanderen waaren vaſt geraakt.* Maar daar is niet te betrou-

trouwen op eene Weduw, die haar goed en haave in haare eigene handen heeft, en aangezogt wordt van een Oud Vrijer, die *mooije dingen* bezit, en haar aanbiedt Tien duizend pond rijker te laaten dan hij haar gevonden heeft, en daarenboven alleen meesteres van alle haare *Wijze beschikkingen!* want dusdanig zijn, gelijk gij zo aanstonds zien zult, zijne voorslagen.

Het verzoek van den ouden Triton draagt des Schrijvers kenmerken op het Opschrift zelf —— *Aan de even zeer beminnelijke, als met regt hooggeagte* [Dat is voor uwe rekeninge!] *Juffr.* ANNABELLA HOWE, *Weduw*; het laatste woord, onderstelle ik, 'er bijgevoegd zijnde, gelijk *Schildknaap* bij een man, als een eer-titel; of uit vreeze dat *bella* bij *Anna*, de bedoelde persoon niet genoeg mogt onderscheiden van de Vrijster [Stoute prij zult gij mij noemen, weete ik wel]: En dan volgt 'er —— *Vertoont deeze met alle onderdaanigheid.* —— Als een *pro memoria* aangetekend, vermoede ik, om met zijn been agter uit te strijken, en zig ordentelijk te houden bij het overleveren; alzo hij zeer waarschijnelijk voorhad het haar zelve ter hand te stellen.

En sta bij nu —— Om te zien op het toneel verschijnen,

Den
OUDEN NEPTUNUS,

Zijn hoofd vercierd met Zee-wier, en eene kroon van Alykruiken; zo als wij hem in Mevr. Robinſons belachelijke Grot zien uitgedoft.

Maandag, den 15 Maij.

Madam,

Ik nam voor tien jaaren al een zoort van een beſluit, om nooit te trouwen. In andere familien, daar men nog al *beſt* leefde, gelief je aan te merken, zag ik *kuuren*, met welke ik niet over weg konde. Daarbij, geviel het mij wel ongetrouwd te blijven om de wil van mijns Broeders familie; en om één kind in hetzelve meer dan om alle de overige. Maar die kleuter heeft ons alle uit de lijken geſlagen: En waarom ik mij onthouden zoude van eenige geneugten om dergeenen wille, die het mij niet zullen danken dat ik het doe, weete ik waarlijk niet.

Dit wat aangaet mijne beweegredenen, ten aanzien van Mijzelven en mijne Familie: Dog de waarde Juffr. Howe doet mij verder gaen.

Ik heb heel groote Goederen, daar ik God voor dank, die ik alle, of *meeſt*, zelf gewonnen heb; Dat gelief je wel aan te merken, want ik was de jongſte Broeder van drie-en. Gij hebt ook, God dank, een groot Capitaal, hetwelk gij door uw ei-

eigene zuinigheid en wijze beſtiering vermeerdert hebt. Zuinigheid, laat ik dat hier in 't voorbijgaan zeggen, is een van de grootſte deugden in dit ſterflijk leeven, om dat het ons in ſtaat maakt om *alle* menſchen regt te doen, en het in onze magt ſtelt om aan *zommigen* daardoor wel te doen, naar dat wij zien dat zij het *verdienen*.

Gij hebt maar een kind; en ik ben een Vrijer, en heb in 't geheel geen. ——— Alle Vrijers kunnen dat niet zeggen: Waarom uwe Dogter wel wat voordeel van mij zou kunnen trekken, zo ze mijn humeur wat wil invlijen, hetwelk nooit kwaad geagt wierdt: Inzonderheid tegen mijns gelijken. Ik keer 'er mij wel niet veel aan, of ik op dienſtbooden eens boos word, als 't mij luſt: Zij moeten dat draagen om datze 'er voor betaald worden, en zij verdienen 't maar alte — alte dikwijls; gelijk wij menigmaal hebben aangemerkt als wij bij malkaer waaren. En daarenboven als wij de dienſtbooden niet in ontzag houden, zullen ze familiaar worden. Ik hield altoos dien regel dat ik ze wel eens bekeef, het zij met of zonder reden, op dat ik *geen reden* mogt krijgen om ze te bekijven. Jonge vrouwen en dienſtbooden worden in 't gemeen (gelijk de braave heer Solmes aanmerkt) beter door Vreeze geregeert als door Liefde. Maar dit mijn humeur omtrent de dienſtbooden, zal U nog de jonge Juffer niet raaken, weet gij wel.

Ik zal zeer voordeelige Huwelijks-voorwaarden maaken; zo dat iedereen, die ons beider vriend is, ze voor zodanig zal oordeelen. Maar ik moet alles in mijn eigen magt hebben, zo lang

ik leef: Dewijl het, weet gij wel, Madam, zo wel tot credit ſtrekt van de vrouw, als van de man, dat het zo zij.

Ik leg mij niet uit op mooije woorden. Wij zijn geen kinders; ſchoon het te hoopen is dat wij eenige meugen krijgen; want ik ben een heel fris gezond man, daar dank ik God voor: En ik bragt nooit van mijn Reizen en Zwerven een *erger* geſteltheid t' huis, als ik mede uit nam. Ik was niet van de zodanigen, kan ik je wel verzekeren. Dog dit wil ik aanneemen, dat zo gij de langſtleevende zijt, gij *ten minſten* Tien duizend pond voordeel van mij zult hebben: Wat voordeel ik, in het tegenoverſtaand geval, van u zal trekken, dat laat ik aan u over, naar dat u zal dunken dat mijn goedheit tegen u verdienen zal.

Maar een ding Madam, zoud ik gaarn hebben, dat Juffer Howe dan niet bij ons mogt blijven woonen [Zij behoeft juiſt niet te weeten dat ik dit ſchrijf] ——— Maar bij den Hr. Hickman in huis gaat, alzo ze op het punt ſtaat van te trouwen, zo als ik hoor: En indien, ze zig onderdaanig gedraagt, zo als ze behoort, tegen ons beiden, zal het haar geen windeijers leggen; want zo zeid ik te vooren.

Gij zult het beſtier hebben van alles, van het mijne zo wel als van uw eigen; want ik weet maar weinig van Landerijen. Al mijn tegenſtand tegen u zal zijn uit Liefde, als ik denk dat gij te veel op u neemt voor uw gezondtheidt.

Het zal heel mooij voor u zijn, zoud ik meenen, een man van ervaarenheidt te hebben, die

in

in de lange Winterſche avonden bij u kan zitten praaten, en u vertellingen doen van Vreemde Geweſten, en van de Coſtuimen der Natien, met welke hij verkeert heeft. Ik heb mooije Rariteiten, die in Indien vallen, van welke de Ladys veel houden, en zommige welke zelf mijn Nigt Klaartje, toen ze nog goed was, nooit gezien heeft! Deeze zullen, een voor een, naar dat gij goed tegen mij zijt (waaraan ik niet twijffel, om dat ik goed tegen u zal zijn) alle aan u geſchonken worden. —— Veel aardiger tijdkortinge immers, als te zitten bij een *al te bitze* Dogter, zomtijds knorrig, en dwarsdrijvende, en kwellende, gelijk de Dogters doorgaens zijn (bijzonderlijk als ze groot geworden zijn, gelijk ik u dikwijls heb hooren aanmerken); als die denken dat haar ouders oud zijn, zonder haar de eerbied te bewijzen die aan de jaaren verſchuldigd is; daar zij, gelijk ik in uw geval in geenen deele twijffel, jong genoeg zijn om haar de neus te veegen. Gij verſtaat mij wel, Madam.

Wat mijzelven belangt, het zal voor mij een groot geluk zijn, en het vermaakt mij als ik 'er om denk, dat ik, na een pleiſierige Reed, of zo, eene Lady heb van gelijke ervarenheidt met mijzelven om bij t' huis te koomen, en dat wij beide maar een belang hebben: Dat wij onze inkoomſten te zamen oprekenen; en wat deeze dag en deeze week al heeft opgebragt: ——— O hoe zal dit de Liefde vermeerderen! ——— Bijſter magtig veel zal het die vermeerderen! —— En ik geloof dat ik u nooit genoeg zou lief hebben, nog bekwaam zijn om u al mijn Liefde te betoonen.

Ik hoop niet, Madam, dat 'er veel maagdelijke vieſigheden en talmerijen gelijk ik ze noemen mag, tuſſchen *ons* van nooden zijn (enkel om te talmen) zo dat gij mij een regel of twee zoudt weigeren op deezen voorſlag, in geſchrift, ſchoon gij mij niet zo gereedlijk wilde antwoorden doen ik u ſprak; uw Dogter, onderſtel ik, 'er digt bij zijnde; want gij keek in 't rond, als niet gaarn beluiſterd willende worden. Dus beſloot ik om te ſchrijven: Op dat mijn geſchrift tot een bewijsſtuk mag dienen van mijn opregte meening; als zijnde niet een van die Lovelaces; gelieſt Dat wel aan te merken, Madam; maar een regtſchapen, opregt, eerlijk, trouw Engelſchman. Dus hoop ik dat gij het niet beneden uw fatzoen zult rekenen, van een regel of twee te ſchrijven op deezen mijnen voorſlag: En ik zal het voor een groote eere aanzien, en 'er een voet te hooger om treeden. ——— Wat kan ik meer zeggen? ——— Want gij zijt uw eigen meeſtres, gelijk ik mijn eigen meeſter ben: En gij zult *altijdt* uw eigen meeſtres zijn, Dat gelief je wel aan te merken; want dat behoort een Lady van uw voorzigtigheidt en ondervinding te weezen.

Dit is een lange Brief. Maar het onderwerp vereiſcht het, om dat ik geen *tweemaal* wilde ſchrijven, daar ik het met *eens* af konde: Dus wilde ik mijn zin en meening op eenmaal ontvouwen.

Ik heb al in mijn hoofd gehad om te ſchrijven, *twee geheele maanden zeer nabij*; maar ik wiſt bijkans niet (als in deeze dingen onbedreeven zijn de)

de) hoe ik moeſt beginnen te ſchrijven. En nu, braave Lady, wees dog gunſtig jegens

Uwen onderdaanigſten Minnaar,

en gehoorzaamſten Dienaar,

ANT. HARLOWE

Dat is een Brief van Vrijerij, mijne waarde! ——— En ik zal 'er bijvoegen, dat zo ik, nu of hierna, deezen wanſchapen Minnaar, die zo vrij van mij praat bij mijne Moeder, met ſcherpheid behandele, en u dat onſmaakelijk mogt zijn; ik denken zal, dat ik niet zo hoog ſtae in uwe Liefde, als gij ſtaet in de mijne.

En wat zal ik u nu eerſt geeven; het antwoord van mijne goede Mama; of de zamenſpraak welke gehouden wierd tuſſchen de Weduw Moeder en de vrijpoſtige Dogter, toen zij aan de laatſte bekend maakte dat zij een Minne-brief had?

Mij *dunkt* dat gij de zamenſpraak moet hebben. Dog laate ik een ding vooraf zeggen; dat zo gij mij te vrij agt, gij geen gedagten moet maaken, dat ik ſchrijve van *uwen* Oom, of van *mijne* Moeder; maar van een paar oude Gelieven, wie, kan niet ſcheelen. Eerbied wordt maar al te ligt vergeten van kinderen, daar de *Eerwaardige eerſt* vergeeten wat hun eigen character betaamt. Eene *deftige* aanmerkinge, en daarom tot *uwen* dienſt, mijne waarde.

Wel nu dan, onderſtel dat mijne Mama (na dat zij tweemaal bij mij in mijn kabinetje was gekoomen, en even veel maal was uitgegaen, met trekken die zeer veel beduidden, en lippen die aan

't openberſten toe waaren, maar nog geſlooten, als door dwang, terwijl de ſpraak uitliep op eene ligte kuch, die geenzins zo diep ging als de long) ten derdenmaale dat zij binnen kwam meer moeds gegreepen hebbende, en bij mij zitten gaende, dus begint.

Moeder. Ik hebbe over eene zeer ernſtige zaak met u te ſpreeken, Naatje, als gij gezind zijt om te letten op zaaken die *ons zelve* aangaen, en u niet geheel laat inneemen van zaaken die *buiten* ons zijn.

Eene goede *eigenzelvige* reden! —— Maar ik dagt dat Vriendſchap, en Dankbaarheid, en Menſchlijkheid, zaaken waaren, welke geagt behoorden te worden ons het *allernaaſt* te betreffen. Dog om op woorden niet te blijven ſtilſtaen.

Dogter. Ik ben *nu* gezind om te letten op al wat mijne Mama *gezind* is mij te zeggen.

M. Wel dan, kind —— wel dan, mijn lief —— [En het gelaat der goede Lady zag 'er *zo* welgedaen, *zo* glad, *zo* glinſterend uit!] —— Ik zie, gij zijt geheel aandagtig, Naatje! —— Dog ontzet u niet! —— Wees niet ongeruſt! —— Dog ik hebbe —— Ik hebbe —— Waar is hij nu? —— [En egter lag hij haar naaſt aan 't hart, nooit iets nader. —— Dus was 'er geen zwaarigheid om dien te vinden] —— Ik hebbe een *Brief*, mijn lief! —— [En die kwam toen uit haar boezem: Dog zij hield hem nog in haare hand] —— Ik hebbe een *Brief*, kind. —— Hij is —— Hij is —— Hij is van ——

van

van een *Fatzoenlijk Heer*, verzekere ik u! —— [haar hoofd opſteekende en glimlachende].

Daar ſteekt voor eene Dogter geen vermaak, dagt ik, in zulke verraſſingen, die zig bij *ſtukken en brokken* ſchijnen te verzamelen. Ik zal mijne Moeder het genoegen beneemen van *bij trappen* haare ontdekkinge te doen.

D. Van den Hr. Antonij Harlowe, onderſtelle ik, Madam?

M. [De lippen naauwer zamengetrokken: De oogen opgeheven] Wel, mijn lief! —— Ik kan 't niet ontkennen — Maar hoe, ik verwondere mij, kondt gij dog denken om den Hr. Antonij Harlowe?

D. Hoe, Madam, konde ik dog denken om iemand *anders*?

M. Hoe kondt gij denken om iemand *anders*! —— [gram, en haar aangezigt te rug trekkende] Maar weet gij het onderwerp, Naatje?

D. Gij hebt het te kennen gegeven, Madam, door de wijze waarop gij daarvan begint te ſpreeken. Dog ik twijffelde, trouwens, niet dat hij *twee* beweegredenen had met ons hier te komen bezoeken —— Beide voor mij even aangenaam; want die geheele Familie bemint mij hartlijk.

M. Dat zo zijnde, blijſt gij malkanderen niet ſchúldig. Dog dit is het [*Opſtaende*] dat ik 'er mêe winne —— Zo gelijk aan uw Papa! —— Nooit konde ik mijn hart voor *hem* openleggen!

D. Lieve Madam, excuſeer mij. Wees zo goed om uw hart voor *mij* open te leggen. ——

Ik

Ik houde niet van de Harlowes —— Maar eij lieve excuſeer mij.

M. Gij hebt mij door uwen voorbaarigen aart geheel van het ſtuk gebragt! [Toornig weder zitten gaende].

D. Ik zal geheel langmoedig en aandagtig zijn. Is het met verlof dat ik zijnen Brief mag leezen?

M. Ik wilde u daarover *raadpleegen.* —— Dog gij zijt zulk een wonderlijk ſchepzel! —— Gij zijt altijd gereed om iemand te antwoorden voor dat men ſpreekt!

D. Wees zo goed om het mij te vergeeven, Madam ——— Dog ik dagt dat iedereen (hij ook onder anderen) wel wiſt, dat gij u altoos verklaard hadt tegen een Tweede Huwelijk.

M. Dat hebbe ik ook. Dog dat deed ik *volgens de gedagten, welke ik toen had.* Daar kunnen dingen voorkoomen ———

Ik keek.

M. Ja, dog ontzet u niet! —— Ik hebbe niet voor — Ik hebbe niet voor —

D. Miſſchien, niet, *volgens de gedagten welke gij nu hebt*, Madam.

M. Stout ſchepzel! [weder opſtaende] —— Wij zullen aan 't kijven raaken, zie ik wel! —— Daar is geen ———

D. Nogmaal, waarde Madam, ſmeeke ik u om excuus. Ik zal ſtilzwijgende luiſteren. ——— Eij lieve Madam, ga dog weder zitten — Eij lieve doe het [Zij ging zitten.] — Mag ik den Brief zien?

Neen; daar zijn eenige dingen in denzelven die u niet zouden aanſtaen. — Het is wel bekend, vin-

vinde ik, dat gij niet gelukkig van aart zijt. Dog niets *kwaads* tegen u; integendeel, geeft hij te kennen, dat gij voordeel van hem hebben zult, zo gij vriendlijk jegens hem zijt.

Geen leevendige ziel dan de Harlowes, zeide ik, dagt ooit dat ik van kwaaden aart was: En ik had 'er niet tegen dat zij dus dagten, die zo konden handelen, als zij gehandeld hebben bij eene, die voor de Zoetaartigſte ter wereld in het algemeen bekend ſtaet.

Hier raakten wij een weinig in Schutgevaarte; maar eindelijk las zij mij eenige paſſagies voor uit den Brief. Dog niet de *bijſter magtig* belachelijkſte; nogthans konde ik mij naauwlijks ſtemmig houden, inzonderheid toen zij kwam aan die paſſagie, waarin hij meldinge maakt van zijne *friſſe gezondheid*; en waarbij zij ſtil hield; zij wiſt beſt waarom ——— Maar ras weder het woord vattende;

M. Wel nu, Naatje, zeg mij wat u daarvan dunkt.

D. Eij, neen, Madam, zeg mij wat 'er u van dunkt.

M. Ik verwagte beantwoord te worden met een Antwoord, niet met eene Vraag! —— Het is uwe *gewoonte* niet zo ſchuw te zijn om uw gevoelen te zeggen.

D. Niet, als mijne Mama mij gebiedt dat te doen.

M. Zeg het dan nu.

D. Zonder den geheelen Brief te hooren?

M.

M. Spreek ten opzigt van hetgeen gij gehoord *hebt*.

D. Wel dan, Madam —— Gij zult mijne Mama HOWE niet zijn, zo gij daarin bewilligt.

M. Ik ſtae verſteld over uwe vrijpoſtigheid, Naatje!

D. Ik meene Madam, dat gij dan mijne Mama HARLOWE zult zijn.

M. Wel jemenij! ——— Dog gij moet mij niet voor de gek hebben.

En de eene kleur ging haar af en de andere aan.

D. Waarde Madam [Dog ik hebbe inderdaad niet veel op met een Harlowe, ——— dat is 't hetgeen ik meende] Ik *ben* uw Kind, en *moet* uw Kind blijven, gij moogt doen wat gij wilt.

M. Een zeer ſtout kind, ben ik wel verzekerd, zo ſtout als ooit Moeder verdroeg! En gij *moet* mijn Kind blijven, ik mag doen wat ik *wil*! ——— Dat is te zeggen, dat, zo gij het helpen kondt, gij het niet zoudt willen blijven, indien ik ———

D. Hoe konde ik zulk eene gedagte hebben! ——— Het zou inderdaad *voorbaarig* zijn, zo ik die had —— daar ik niet weete, wat uw *gevoelen* zij ten aanzien van den voorſlag: ——— Daar de voorſlag ook zo zeer voordeelig is.

M. [Een weinig minder onthutſt ziende] Wel, inderdaad, Tien duizend ponden ——

D. En verzekerd te zijn, Madam, van hem te zullen overleeven!

Dit ontzettede haar een weinigje.

M. Verzekerd! —— Geen menſch kan verze-

zekerd zijn —— Dog het is zeer waarſchijnelijk, dat ——

D. In 't geheel niet, Madam. Gij begont iets te leezen (dog hieldt ſtil) aangaende zijn Geſtel: Zijn Maatig leeven is wel bekend. —— Immers, Madam, hebben deeze mannen die ter Zee gevaaren hebben, en in verſcheidene Geweſten geweeſt zijn, en t' huis koomen om in een gemaatigd geweſt zig te ontſlaen van zorgen, en zelve maatig zijn, — de grootſte waarſchijnelijkheid onder alle ter wereld om lang te leeven. Ziet gij niet, dat zijn Vel zelf een Kolder is van Buffelsleer?

M. Wonderlijk Schepzel!

D. God verhoede, dat iemand die ik liefhebbe en eere, *eenen man* zou *trouwen* op hoope van hem *ten grave te brengen.* Dog onderſtel, Madam, dat gij in uwe leevensjaaren ——

M. Mijne leevensjaaren! — Wel heden! — Wat zijn dog mijne leevensjaaren, bidde ik?

D. Niet oud, Madam; en dat gij zo niet zijt, zou u kunnen gevaar doen loopen!

Zo waar als ik leeve, (mijne waarde) mijne Moeder glimlachte, en ſcheen niet misnoegd op mij te zijn.

M. Wel, inderdaad, kind — Wel, inderdaad, ik moet zeggen — En ik zou ook niet verkiezen iets te doen (hoe kribbig gij u zomtijds moogt aanſtellen) dat ten *uwen* nadeele was.

D. Wel, wat dat belangt Madam, kan ik niet verwagten dat gij uzelve eenige geneugte zoudt onthouden —

M.

M. Geneugte, mijn lief! — Ik zegge niet, dat het mij eene *Geneugte* zou zijn — Maar konde ik iets doen dat u bevoordeelde, dat zou misschien eene beweegreden kunnen zijn, om *eene* onderhandelinge over het onderwerp te houden.

D. Mijn Goed is reeds aanzienlijker dan dat van mijn Partuur, zo ik den Hr. Hickman ftae te krijgen.

M. Hoe zo? — De Hr. Hickman heeft Goed genoeg om hem met regt op het uwe te doen hoopen.

D. Indien het *u* zo dunkt, dat is genoeg.

M. Ik zou zekerlijk te flegter gedagten van mij zelven moeten hebben, zo ik naar iemands dood verlangde; dog ik denke, gelijk gij zegt, dat de Hr. Antonij Harlowe een gezond man is, en veel kans heeft om lang te leeven.

Zegen mij, dagt ik, hoe zal ik te weeten koomen, of dit eene reden Voor of Tegen zij!

D. Wilt gij het mij wel te goede houden, Madam?

M. Wat wilde de kleuter dan zeggen? [Ziende als of zij half vreesde te hooren wat het zijn zou.]

D. Dit alleen, dat zo gij een man van *zijne* jaaren trouwt, gij in *uwe* jaaren twee kanfen hebt in plaatze van een, om een kraam in huis te krijgen.

M. Snaaterfnel!

D. Waarde Madam! — Hetgeen ik meene is alleen, dat deeze gezonde oude mannen zomtijds eensklaps in kwijnende ongefteldheden vervallen. En ik ben nederig van begrip, dat de Zwakhe-

heden des Ouderdoms niet gemaklijk gedragen worden, daar het herdenken van den aangenaamer tijd niet te hulpe koomt ter opbeuringe van de gezondſte van tweën.

M. Eene wonderlijke meid! —— Nogthans was zo even zijne gezonde geſteldheid eene tegenwerpinge! —— Dog ik hebbe u altijd gezegd, dat gij of te veel weet, om met u te redeneeren, of te weinig voor mij om geduld jegens u te behouden.

D. Ik moet zeggen, dat ik gaarn uwe bevelen zou hebben, Madam, hoe ik mij jegens den Hr. Antonij Harlowe te gedraagen hebbe, als hij hier weder koomt.

M. Hoe gij u te gedraagen hebt! —— Wel, als gij met verſmaadinge van hem wegloopt, wanneer hij weder koomt, zult gij maar zo doen, als gij zedert eenigen tijd de gewoonte gehad hebt.

D. Dan *ſtaet* hij weder te koomen, Madam?

M. En dat eens onderſteld zijnde?

D. Ik kan het niet helpen, indien het uw welbehaagen zij, Madam. Hij verzoekt een regel ten antwoord op zijnen mooijen Brief. Indien hij koomt, zal het in gevolge van dien regel zijn, giſſe ik?

M. Hier niet van uwe ſchimpige en ſteekende gezigten, kleuter! —— Gij weet, dat ik die niet verdraagen wil. Mijn oogmerk was om te hooren, wat gij op dit ſtuk zoudt zeggen. Ik hebbe nog niet geſchreeven; maar zal het terſtond doen.

D. Het is bijſter goed voor u, Madam, (ik

hoope althans dat de man 'er zo van zal denken) zijn eerſte aanzoek door een Brief te beantwoorden. ——— Jammer zou het zijn *dat hij tweemaal ſchreef, daar hij het met eens af konde.*

M. Dat loopje zal u niet agter mijn voorneemen doen koomen, wat ik ſchrijven zal. Het is al te bits aangelegd.

D. Miſſchien kan ik uw voorneemen wel giſſen, Madam, indien het mij betaamde zulks te doen.

M. Miſſchien zoude ik niet gezind zijn van eenigen man eenen *Hr. Hickman* te maaken; met hem erger te behandelen om dat hij agtinge voor mij heeft.

D. En miſſchien zou ik dat ook niet doen, Madam, indien zijne agtinge mij behaagde.

M. Ik verſtae u wel. Maar miſſchien is het in uwe magt, om mij naar den Hr. Harlowe te doen luiſteren, of niet.

D. Jongmans, die waarſchijnelijk nog veel tijd van leeven voor handen hebben, behoeven zig zo niet te haaſten om een wijf te krijgen. De Hr. Hickman, arme man! moet zijn tijd verbeiden, of zien dat hij 't beter krijgt.

M. Hij moet meer van u verdraagen, dan een man behoort te verdraagen.

D. Dan, geloove ik, geeft hij reden tot de behandelinge, die hem bejegent.

M. Tergend Schepzel!

D. Ik hebbe u maar een verzoek te doen, Madam.

M. Een *pligtmaatig*, onderſtelle ik. Wat is het dog?

D.

D. Dat indien *gij* trouwt, het *mij* moge vrij ſtaen ongetrouwd te blijven.

M. Stijfhoofdig ſchepzel, zeker!

D. Hoe kan ik verwagten, Madam, dat gij zulke voorwaarden zoudt afſlaen? *Tien duizend ponden!* —— Ten *minſten* tien duizend ponden! —— Een heel ſchoone voorſlag! —— Zo veel *mooije dingen* ook nog, u *een voor een* te ſchenken! —— Allerlieffte Madam, vergeef het mij! —— Ik hoope niet dat het nog zo verre gekoomen is, dat het ſchertſen met *deezen man* voor gebrek van pligtmaatigheid jegens *u* geagt zal worden.

M. Uw ſchertſen met *hem*, en uw eerbied jegens *mij*, koomen duidelijk uit *eenen* grond voort.

D. Dat hoope ik niet, Madam. Maar Tien duizend ponden ——

M. Is geen ſlegte voorſlag.

D. Dat denke ik waarlijk. Ik hoope, Madam, dat gij voor hem niet zult wijken in edelmoedigheid.

M. Hij zou geen Tien duizend ponden voordeel van mij willen hebben, indien hij mij overleeft.

D. Neen, Madam; dat kan hij niet verwagten, alzo gij eene Dogter hebt, en alzo hij een *vrijer is, en niet een kind heeft!* —— Arme Oude Ziel!

M. Oude Ziel, Anna! —— En hem dus te noemen om dat hij een vrijer is, en niet een kind heeft? — Is dit voor u betaamelijk?

D. Daarom niet eene *Oude Ziel*, Madam.

— Maar de halve Som; Vijf duizend ponden; minder kunt gij niet belooven, Madam.

M. Die Som heeft dan *uwe* goedkeuringe? [Ziende als of zij gelijk op met mij ſpeelen wilde.]

D. Dewijl hij het aan uwe edelmoedigheid overlaat, Madam, om zijne goedheid jegens u te vergelden, zo *kan* het niet minder zijn. — Gun mij, waarde Madam, de vrijheid, zonder mij uw misnoegen op den halze te haalen, om hem nog eens weder *arme oude Ziel* te noemen.

M. Nooit was 'er zulk een miſſelijk Schepzel! — Zig van mij afkeerende om haar glimlachen, waarvan zij zig niet onthouden konde, te verbergen [want ik geloove dat ik zeer ſpotagtig keek; ten minſten was mijn oogmerk dat te doen] —— Ik haate dat ondeugend olijk gezigt. Gij ſtelt u heel vrij aan ——— Is 't zo niet?

D. Ik greep haare hand, en kuſte die —— Mijne lieve Mama, wees niet toornig op uwe dogter! ——— Gij hebt mij wel verteld, dat *gij* wel eer ook zeer leevendig waart.

M. Wel eer! Het is bijſter! ——— Dog zo ik zijne voorſlagen ſtond te begunſtigen, moogt gij verzekerd zijn, dat ik zo wel om des Hren. Hickmans wille, als om uwenthalven, een wijs verdrag zou maaken.

D. Gij hebt beide de jaaren van voorzigtigheid bereikt, Madam.

M. Ja dog, ik ben ook al eene *Oude Ziel*, onderſtelle ik.

D. Hij is 'er ook voor om een *wijs verdrag* te maaken, of aan de hand te geeven, ten minſten.

M.

M. Wel, het kortſt met het langſt, onderſtelle ik, is dit: Gij geeft mij uwe toeſtemminge niet om te trouwen.

D. Inderdaad, ik *wenſche* niet, Madam, dat gij trouwt.

M. Ik moet u zeggen, dat indien voorzigtigheid beſtaet in *zigzelven* het beſt te wenſchen, ik niet zien kan of de *Jonge Kleuters* zijn al zo voorzigtig als de *Oude Zielen.*

D. Waarde Madam, Zoudt gij mij wel beſchuldigen, indien te wenſchen dat gij *niet* mogt trouwen aan den Hr. Antonij Harlowe, zo veel is als *mij zelve* het beſt te wenſchen?

M. Gij zijt bijſter vernuftig. Ik wenſchte wel dat gij zo onderdaanig waart.

D. Ik ben meer onderdaanig, hoope ik, dan vernuftig; anders zoude ik zo wel eene Gekke, als eene Stoute meid zijn.

M. Laat het oordeel over beide aan *mij.* — Ouders hebben alleen voor haare Kinders te leeven, het zij die het verdienen of niet. Dat is *derzelver* pligtmaatig denkbeeld!

D. De Hemel bewaare mij 'er voor, dat ik zou wenſchen, indien het belang van mijne Moeder van het mijne onderſcheiden waare, dat mijne Moeder het mijne voor haar eigen zoude trekken! of om mij te believen, iets afſtaen, hetwelk de weezenlijke geneugten van haar leeven zou vermeerderen! —— Zeg mij dog, mijne lieve Mama, of gij van gedagten zijt dat het aanneemen van deezen voorſlag van *dien* aart is?

M. Ik zegge, Dat Tienduizend pond zulk ee-

ne winſt is voor iemands familie, dat de *aanbiedinge* daarvan een beleefd antwoord verdient.

D. De *Aanbiedinge* niet, Madam: De *Kans* alleen! ——— Zo gij inderdaad een oogmerk hebt ter vermeerderinge van uwe familie, kan het geld van dienſt zijn ———

M. Gij weet u niet binnen ordentelijke paalen te houden! ——— Dat onbeſchaamd aankijken kan ik niet verdraagen ——

D. Liefſte, allerliefſte Madam, vergeef het mij; dog *Oude Ziel* liep mij weder door de gedagten! —— Neen, zeker en op mijn woord, ik wilde van dien bekoorelijken glimlach niet gaarn verſteeken zijn! En ik kuſte haare hand weder.

M. Weg, ſtout ſchepzel! Niets kan iemand zo' zeer tergen, dan dat men gedwongen is te glimlachen, als men zig vergramd zou *willen*, en *behoorde* te toonen.

D. Maar, waarde Madam, als het al ſtaet *voort* te *gaen*, onderſtelke ik dat gij 'er niet om denken zult voor den *aanſtaenden winter*.

M. Wat meent de ſtoutaart hier nu weer mede?

D. Om dat hij alleen voorſtelt, om u met mooije vertellingen van Vreemde Natien te vermaaken op eenen Winterſchen Avond. Liefſte, allerliefſte Madam, laat mij dog toe dat ik zijnen Brief geheel doorleeze. Ik wil hem alles wel vergeeven wat hij van *mij* zegt.

M. Het is miſſchien eene zeer moeijelijke zaak, voor een man van het beſt verſtand zelf, een Minne-brief te ſchrijven, op welken niet gevit kan worden.

M.

D. Dat is om dat de Minnaars in hunne Brieven den middelweg niet weeten te raamen. Zij ſchrijven of te veel beuzeltaal, of te weinig. Maar noemt gij den Brief van deezen Ouden *Sul* [Oude *Ziel* wil ik hem niet meer noemen, zo ik het keeren kan] een Minne-brief?

M. Wel, wel, ik zie wel dat gij van deeze zaak afkeerig zijt; Ik zal uwe *Moeder* niet meer zijn; *gij* wilt ongetrouwd blijven, indien *ik* trouwe. Ik was van zins om eens te zien of gij door edelmoedigheid in uwe oogmerken geregeerd wierd. Ik zal mijne eigene neiginge volgen; en indien het gebeure dat *die* met de uwe overeenkoome, laat mij dan, bidde ik, in toekoomende beter vergeldinge van u ontvangen, dan ik tot nog toe gehad hebbe.

En weg vloog zij, zonder antwoord af te wagten, —— Gemelijk zijnde, durve ik zeggen, dat ik den voorſlag niet meer had goedgekeurd — Al waare het maar, dat zij alleen de verdienſte der weigeringe mogt gehad hebben, en te ſterker verpligtinge gelegd op haare ſtoute Dogter.

Het antwoord, hetwelk zij ſchreef, toen zij van mij ging, behelsde zulk eene *weduwagtige* weigeringe, dat het eenigen anderen vrijer de hoope niet zou benomen hebben; wat het ook mag doen bij Mr. Toon Harlowe.

Het zal nu mijn poſt zijn, om zorg te draagen, dat ik haar af brenge van het bezoek, hetwelk zij hem half-belooft te geeven (gelijk gij in haar Antwoord zien zult) op voorwaarde dat hij zijne vrijerij ſtaake. Want wie weet, wat uitwerkinge des ouden vrijers vreemdigheden [*Verre-*

gehaald en dier-gekogt, weet gij is een ſpreekwoord] anders mogten hebben op het gemoed van eene vrouw, welke niets ontbreekt dan Onnoodige dingen, Poppe-goed, en Pronkerijen, en zodanige worden aangebooden, welke niet ligt voorkoomen of te krijgen zijn.

Wel, nu dan geeve ik u verlof, om hier, op deeze plaatze, de copij te leezen van mijns Moeders Antwoord op uws Ooms Brief. Niet eene aanmerkinge zal ik daarover maaken. Ik weete daartoe al te wel mijn pligt. Weshalven ik hier de vrijheid neemende van te hoopen, dat ik in uwen thans min onaangenaamen, hoewel niet geheel aangenaamen toeſtand, u eenen glimlach mag afperſen, zal ſluiten met mij te onderteekenen

Uwe altoos-genegene en getrouwe

ANNA HOWE.

Juffr. ANNABELLA HOWE, *aan* ANTONIJ HARLOWE, *Schildkn.*

Den Hr. Antonij Harlowe,

Vrijdag, den 19 van Maij.

MIJN HEER,

Het is de gewoonte niet, geloove ik, bij onze Sexe, om den eerſten Brief bij dusdanige ge-

le-

legenheden met pen en inkt te beantwoorden. Den *eerſten* Brief! Hoe miſſelijk is dat! Als of ik nog eenen anderen verwagtede; 't welk ik niet doe. Dog dan ben ik egter van gedagte, alzo ik het niet gevoegelijk oordeele om uwen voorſlag het oor te leenen, dat 'er geen reden is, waarom ik niet met beleefdheid zou antwoorden, daar eene zo groote beleefdheid jegens mij bedoeld wordt. Inderdaad ik was altoos van gevoelen, dat iemand zulks met regt van mij verwagten mogt, en geen kwaade behandelinge, om dat hij agtinge aan mij betoonde. En dat heb ik mijne Dogter menig en menigmaalen gezegd.

Eene vrouw, denk ik, maakt naderhand maar eene heel zobere vertooninge in eens mans oogen, en doet haare Sexe ook geene eere aan, als zij zig voorheen jegens hem als een tyran gedraagt.

Voorzeker, mijn Heer, indien ik van ſtaat ſtond te veranderen, ken ik geen heer, wiens voorſlag mij behaagelijker zijn zou. Uwe Neef en uwe Nigten hebben buiten u genoeg: Mijne Dogter heeft een fraaij ſtuiver goeds buiten mij, en ik zou zorge draagen om het te verdubbelen, bij leeven of ſterven, indien ik zodanig iets te doen ſtond: Dus behoefde 'er niemand nadeel van te hebben. Maar Naatje zou niet van die gedagte zijn.

Al het genoegen dat ik in kinderen vinde, is dat als zij jong zijn, zij met ons doen wat zij willen, en dat alles in hen mooij is, zelf tot haare gebreken toe; en als zij volwaſſen zijn, denken zij dat haare Ouders voor haar alleen, moeten leeven; en zig om haarent wille van alles onthou-

den. Ik weete wel, dat Naatje geen Stief-vader zou kunnen verdraagen. Zij zou opvliegen, als zij maar dagt dat het mij ernſt was haar eenen te geeven. Niet dat ik juiſt ook bevreesd ben voor mijn Dogter. Dat zou niet betaamen. Maar zij bezit den geeſt van haar arme Papa. Die was zeer heftig. En iemand zou niet gaarn willen treeden, weet gij wel, mijn Heer, in een zaak, waarom iemand een Dogter, of zij een Moeder moeſt verzaaken. —— Uitgenomen trouwens dat iemands hart daar *zeer* op geſteld was; hetwelk het mijne, God dank, niet is.

Ik ben nu al deeze tien jaaren weduw geweeſt; zonder de tegenſpraak van iemand onderworpen te zijn: En zij zeggen van mij, dat ik geen tegenſpraak verdraagen kan. Dus, mijn Heer, is het beſt dat gij en ik blijven zo als wij zijn, geloof ik: Ja, ik ben 'er van verzekerd: Want geen van ons behoeft het geen de ander heeft; beide meer hebbende, dan wij weeten wat wij 'er mee doen zullen. En ik weet wel, dat ik in het allerminſt niet zou willen gehouden zijn van mijn doeningen rekenſchap te geeven.

Mijn Dogter, 't is waar, ſchoon ze een fraaij meisje is, zo als de meisjes doorgaens zijn [Zij heeft trouwens te veel verſtand voor eene van haare Sexe; en dat weet zij ook] is mij meer tot een belemmering, dan iemand wel zou wenſchen dat een Dogter waare: Want wie heeft 'er zin in, dat men altoos tegen malkaar legt te ſnappen? Dog zij zal wel haaſt trouwen; en dan zullen wij, niet te zamen woonende, alleen bij malkanderen koomen als wij wel te vreeden zijn, en van malkan-

kanderen afblijven als wij het niet zijn; en dus gelijk andere die malkaar liefhebben, niet dan de beſte kant ooit van malkanderen zien.

Dit alles onaangezien, beken ik, dat ik haar hartlijk beminne; en zij mij, durf ik zeggen. Dus zoud ik haar niet gaarn tergen om anders omtrent mij te beſtaen. Daarenboven, heeft het meisje overal zo veel agting, dat ik in mijn jonger jaaren zo lang weduw geweeſt zijnde, mij niet gaarn zou willen blootſtellen aan haare berispingen, of zelf aan verkoeling van haar liefde, zo als gij wel weet.

Uw edelmoedige voorſlag vordert, dat ik dus duidelijk ſpreek. Ik dank u voor uw goed gevoelen van mij. Als ik weet dat gij in deeze mijne beleefde weigering beruſt [En inderdaad, mijn Heer, dezelve is mij zo wel ernſt als of ik 'er breeder over geſprooken had] weet ik niet of Naatje en ik, met uw verlof, uwe mooije dingen wel niet eens mogen koomen zien; want ik heb veel op met Rariteiten, welke buiten s' lands van daan komen.

Laaten wij dus, mijn Heer, alleen nu en dan, naar dat de gelegenheid zig voordoet, met malkander verkeeren, gelijk wij plegten, zonder eenig ander oogmerk omtrent malkanderen, dan malkanders beſt te wenſchen: Het welk ik hoope dat door deeze afwijzing niet verminderd mag worden. En dan zal ik mij altoos agten te zijn

Uw verpligte Dienaares

ANNABELLA HOWE.

P. S.

P. S. Ik liet door Juffr. Lorimer boodſchappen, dat ik een Antwoord ſchrijven zou: Dog tijd neemen tot overleg. Dus hoop ik, mijn Heer, dat gij het niet voor een kleinagting zult opneemen, dat ik niet eer ſchreef.

XXXII. BRIEF

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Zondag, den 21 van Maij.

Ik hebbe te veel beroerte in mijne ziel, om ergens anders om te denken, dan om Wraak; anders hadde ik voor, u een berigt te geeven van Juffer Harlowes aanmerkingen over het ſpel. *Juffer Harlowes* zegge ik. Gij weet dat ik den naam van *Harlowe* haate, en ik ben bij uitſtek op haar geſtoord, en op haare bitze vriendin.

Wat is 'er dan nu te doen, zult gij vraagen?

Genoeg waarlijk; want terwijl wij in de ſchouwburg waaren, vond Dorcas, die haare ordres had, en een ſleutel van haars Ladys kamer zo wel, als een looper-ſleutel tot haare Laaden, mahogany-kas, een ſleutel van haar Kabinetje en alles, middel om agter eenige van de laatſtgeſchreevene Brieven te koomen van Juffer Howe.

De

De oplettende meid kreeg handleidinge tot dezelve, doordien ze haare Lady een Brief zag neemen uit haar rijglijf, en die bij de andere leggen, voor dat zij met mij uitging ——— Vreezende, gelijk de vrouwluij mij verwijtender wijze zeggen, dat ik dien daar mogt vinden.

Dorcas vond dezelve niet zo dra, of zij deed drie vaardige ſchrijfſters van de *Niet-verſchijnende* bij een koomen; en *Saartje*, en zij, en *dezelve* wendden de uiterſte vlijt aan, om volgens voorgaende bevelen, uit deeze vervloekte Brieven Uittrekzels ten mijnen dienſt te maaken. *Vervloekt* mag ik ze wel noemen —— Zulk eene kwaadſpreekendheid! Zulke vergiftige ſteeken! ——— O die kleine Furie Juffer Howe! —— Wel mogt haare ſtoute vriendin (die mij even vrij behandeld heeft, anders kon 'er geen gelegenheid daartoe gegeven zijn) zo fel ontſtoken zijn als ze onlangs was, toen ik eenen van deeze Brieven poogde magtig te worden.

Ik was wel verzekerd, dat deeze Schoone, in zo jonge jaaren, met een zo vaſt geſtel, eene zo fleurige Gezondheid, en zo tintelende oogen, met zo leevendige verwagtingen derhalven, en eene zo bovendrijvende Hoope, vollſtrektlijk, en uit haare eigene waakzaamheid, niet zo zeer op haare hoede, en zo beſchroomd kon zijn, dan ik haar gevonden hebbe.

Tintelende oogen, Jan, hoe hoog het geſlagt der digteren daarvan moge opgeeven, zijn een onfeilbaar teken, dat 'er een Schelmtje in het hart ſchuilt, of kan neſtelen.

Gij moogt vrij met uw Preeken voortvaaren,

en

en Lord M. met zijne Wijsheid der Natien, ik ben nu meer van haar verzekerd dan ooit. En nu mijne Wraak gaende is, en zig paart met mijne Min, moet alle tegenſtand daarvoor wel bukken. En ten plegtigſten zweere ik, dat Juffer Howe *daarvan haar part zal hebben.*

En hier wordt nu zo even weder een Brief gebragt van die zelve kleine bittere duivelin. Ik hoope daarvan ook heel ſpoedig een Afſchrift te krijgen, indien dezelve bij de overige gelegd wordt; want de Stoute ſchoone heeft beſlooten om deezen ogtend naar Kerk te gaen; niet zo zeer uit een geeſt van Godsdienſtigheid, hebbe ik reden om te denken, dan wel om te beproeven of zij zonder belemmeringe, tegenſpraak, of zonder mij kan uitgaen.

* *
* * *
*

Het is mij geweigerd met haar te mogen ontbijten. Zij was inderdaad giſteren-avond een weinig op mij misnoegd; om dat ik, toen wij uit de Schouwburg t' huis kwamen, haar noodzaakte het overige van den avond met de vrouwluij en mij door te brengen, in derzelver zaal, en daar tot bij Een uur te blijven. Bij het *ſcheiden* zeide zij mij, dat zij verwagtede den volgenden dag geheel voor zig zelve te zullen hebben. Ik had toen de uittrekzels nog niet gelezen; dus was ik geheel vol van genegene agtinge, ontzag, en eerbied; want ik had beſlooten eenen nieuwen weg in te ſlaen, en, waare het mogelijk, alle agterdogt en kwaad vermoeden uit haar hart te verbannen: En eg-

egter had ik geen reden om zeer ontruſt zijn over haare voorgaende verdenkingen; nademaal, zo eene vrouw wil blijven bij een man, welken zij verdenkt, als zij van hem kan, of *denkt* te kunnen afraaken, ben ik verzekerd dat het een heel goed teken is, en dat veel hoope geeft.

* * * *
* *

Zij is al voort. Naar beneden ontſloopen voor dat ik het merkte. Zij had bevolen, een draagſtoel te laaten koomen, met oogmerk om te beletten dat ik haar in perſoon vergezelde. Dog ik had wel behoorelijke voorzorgen gebruikt. Willem vergezelde haar met haare toeſtemminge; Pieter, de huisknegt, hield zig zo nabij, dat Willem hem beroepen konde.

Ik had haar, door Dorcas, het gevaar van Singleton laaten voorhouden; om haar af te raaden van in 't geheel uit te gaen, ten zij ze wilde toeſtaen dat ik haar vergezelde; maar mij wierd geantwoord, met haare gewoone vinnige ſneedigheid, Dat zo 'er geen reden was van te vreezen om in den Schouwburg te worden aangetroffen, daar 'er maar twee Schouwburgen waaren, het zekerlijk in de Kerk min gevaar liep, daar 'er zo veel Kerken waaren. Den draageren wierd bevolen haar naar St. James Kerk te brengen.

Dog zij zou zig niet zo weinig bekommeren om mij te believen, indien zij wiſt wat ik reeds in handen gekreegen hebbe, en hoe de vrouwluij mij aanhitzen; want zij klaagen geſtadig over *het bedwang*

dwang waaronder zij ſtaen in haar gedrag; in het ontvangen van gezelſchap; terwijl *zij alle haare belangen in het voorhuis verwaarloozen.* En *in dit fraaij agterhuis in 't geheel geen gezelſchap toelaaten*, op dat zij geen kwaad vermoeden op haar mag krijgen. Zij twijffelen niet aan mijne edelmoedigheid, zeggen zij, maar *waarom*, om mijnenthalven zelf, vraagen zij in den ſtijl van Lord M., *houde ik mij zo lang op met den oogſt van zo weinig koorn?*

Vrouwluij, gij redeneert wel. Ik denke met mijne werkingen te beginnen, zo dra zij maar inkoomt.

* * *
* *

Ik ben den Brief van Juffer Howe, heden aan haar gebragt, magtig geworden. Verraad, Zamenzweeringe, Toverij, Duivels-konſten, alles gaet zijn gang. Ik zal niet bekwaam zijn om deeze *Juffer Harlowe* met geduld te zien. Gelijk de Nymphen beneden, vraage ik ook, Waarom moet het juiſt *nagt* zijn? En Saartje en Marijtje erinneren mij verwijtender wijze mijne eerſte onderneemingen tegen haar zelve. Nogthans kan ik met *geweld* mijn oogmerk niet bereiken ——— En egter zou het wel kunnen gaen, zo 'er waarheid ſteeke in dat Geloofs-artikel der Ligtmiſſen, *Dat eens te ondergebragt zo veel is, als altoos te ondergebragt!* En welke vrouw zal dog de vraag met *ja* beantwoorden?

* *
*

* * * *
* *

Zij is weerom gekoomen: Dog weigert mij tot zig toe te laaten; en ſtaet 'er op dat zij den dag voor haar zelve wil hebben. Dorcas zegt mij te gelooven, dat haare weigeringe uit beweegredenen van Godsdienſtigheid koomt —— Wat Seldrement, Jan, ſteekt 'er Godloosheid in mij te zien! ——— Zou het niet de hoogſte Daad van Godsdienſtigheid zijn mij te bekeeren? En kan dit geſchieden door te weigeren om mij te zien, als zij in eene meer dan gemeen Godsdienſtige gemoeds-geſteldheid is? —— Dog ik haate haar, ik haate haar, van harten! Zij is oud, lelijk, en mismaakt. —— Maar O wat laſteringe! Nogthans is zij eene Harlowe: En daarom haate ik, en *kan* ik haar haaten.

Dog nademaal ik haar niet moet zien [Zij wil meeſteres zijn van haar *eigen wil*, en van haaren *tijd*, zeker!] laat ik mijnen tijd beſteeden, met aan u te vertellen waaragter ik al gekoomen ben.

De eerſte Brief, welken de Vrouwluij vonden, is gedagtekend den 27 April (a). Waar kan zij de *voorgaende* dog geſtoken hebben! —— Dezelve meldt van Hickman als een albeſchik tuſſchen haar. Hickman deed beſt met op zigzelven te paſſen. Zij zegt daarin, *Ik hoope dat gij geen reden hebt, dat het te rug zenden van mijnen Norris u berouwe* ——— *Zo dra gij 'er om ſpreekt, koomt hij weder tot u.* Wat duivel, nu,

(a) Zie D. III. Br. 60.

kan dit dog meenen! —— Haar Norris te koomen als zij maar ſpreekt! —— De duivel haal mij, zo ik *be-Norrisd* worde! —— Indien zulke onnozele meisjés zig kunnen veroorlooven om te bedriegen (te *Be-Norriſſen*) dan mag ik het zeker wel doen.

Het is haar leed, dat *haare Hanna niet bij haar zijn kan* —— En wat zou dat dan zijn, zo zij kon? —— Wat kon Hanna haar baaten in *zulk een huis als dit? De vrouwluij in het huis, kan zij in een ontbijt wel tagter koomen, hoeze zijn.* De vrouwluij zijn hierover verwoed op beide brieveſchrijſſters; en dringen 'er meer op dan ooit, dat ik haar te onder brenge. Ik was in den wil om Juffer Howe aan haar in vollen eigendom te geeven. Spreek maar een woord, Jan, en het zal geſchieden.

Zij is blijde, dat Juffer Harlowe van gedagten was om mij op mijn woord te vatten. Zij is verwonderd dat ik mijne aanbiedinge niet herhaalde. Raadt haar, zo ik dat niet ſpoedig doe, om *niet bij mij te blijven.* Waarſchuwt haar om *mij van haar af te houden; niet de minſte gemeenzaamheid toe te laaten* —— Zie, Jan! Zie, Belford! Net zo als ik dagt! —— Haare waakzaamheid geheel te wijten aan eene bezadigde vriendin; die ſtil kan gaen zitten, en dien raad geeven, welken zij in haar eigen geval niet konvolgen. Welk eene aanmoediginge voor mij om met mijne aanſlagen voort te gaen, daar ik reden hebbe om te denken, dat de koelheid mijner Beminde

meer

meer te wijten is aan Juffer Howes waarſchuwingen, dan aan haare eigene neiginge! Dog *het is mijn Belang om eerelijk te zijn*, zegt Juffer Howe haar ——— BELANG, zottinnetjes! — Ik dagt dat deeze meiden wel wiſten, dat mijn *Belang* altoos onderhoorig was aan mijne *Luſt*.

Wat zoude ik wel niet willen geeven, dat ik de Copijen der Brieven mogt bekoomen, op welke die van Juffer Howe tot Antwoord dienen!

De volgende Brief is gedagtekend den 3 Maij (a). In denzelven geeft die kleine Hagendeveld haare verbaasdheid te kennen, dat haare Moeder ſchreef aan Juffer Harlowe, om derzelver briefwiſſelinge met haare Dogter te verbieden. De Hr. Hickman, zegt zij, is van gevoelen, *dat zij haare Moeder niet behoort te gehoorzaamen*. Hoe weifelt de laf hartige kwant tuſſchen beide! Ik ben bedugt, dat ik hem zo wel moet ſtraffen, als deeze baazin; en daar maalt mij een ontwerp in mijn kruin, 't welk maar een half uur bepeinzens noodig heeft om het in orde te brengen, waarmede ik het omtrent beide kan klaaren; Ik kan niet verdraagen, dat het ouderlijk gezag dus veragt, en met voeten getreeden worde —— Maar let mij eens op de feeks, *Het is goed dat hij van haar gevoelen* is. *Want daar haare Moeder haar boos gemaakt heeft, moet zij iemand hebben om mede te krakeelen.* ——— Konde een Lovelace zig wel buitenſpooriger vrijheid gegund hebben? Deeze kleuter is een verduivelde booswigt in haar hart. Waare zij een man, en een van ons geweeſt,

(a) Zie D. III. Br. 68.

weeſt, zij zou in Drieſtheid en Moed ons allen overtroffen hebben.

Zij behoeft verder maar heel weinig tergingje, zegt zij, *of zij koomt heimelijk naar London vliegen. En zo zij dat doet, zal ze haar niet verlaaten, voor dat zij haar op eene eerelijke wijze getrouwd, of van den vent ontſlagen ziet.* Hierbij, Jan, heeft de uitſchrijffter Saartje eene bede gezet ——— „ Om Gods wil, mijn „ lieve Hr. Lovelace, maak dat deeze furie te „ London koomt. „ —— Haar noodlot, kan ik u zeggen, Jan, zo wij haar hier onder ons hadden, zou niet zo lang in twijffel hangen dan dat van haare vriendin. Hoe zou zij door de Spitsroeden loopen, als ik het met haar gedaen had, tuſſchen een douzijn van haare eigene onmêdoogende Sexe, welke mijne Bekoorſter nooit zien zal! ——— Dog ſtraks hiervan meer.

Uit deezen Brief vinde ik, dat mijne ſtoute gevangene de characters van ieder van jeluij Schobbejakken had afgetekend. En worde ik daarin niet meer geſpaard dan gijluij. *De karel is een zot, voorwaar, mijne waarde.* Ik mag verlooren gaen, zo eene van haar mij zodanig vindt! — *Een malle vent, ten minſten.* Vervloekt veragtelijk! —— *Ik zie niet anders, of zij zijn eene partij Helſche Geeſten* —— Dat is voor u, Belford! —— *en bij de Beelzebub* ——— Dat is voor u, Lovelace! —— En nogthans wil zij hebben, dat haare vriendin een Beelzebub trouwe — En wat heeft iemand van ons gedaen (waarvan Juffer Harlowe weet) dat zij zulk een berigt van ons

ons moeſt geeven, hetwelk zulk eene laſtertaal van Juffer Howe verſchoonelijk maakte? ——— Maar de gelegenheid, welke deeze laſtertaal een regtmaatigen grond zal geeven, ſtaet nog te koomen!

Zij misprijſt haar, dat zij *Juffer Partington niet bij zig liet ſlaapen* —— *Daar gij zo waakzaam zijt, wat konde 'er dog gebeurd hebben?* —— *Zo hij voorhad geweld te pleegen, zou hij naar den nagt niet wagten.* Ik ſchaame mij, dat mij dit van deeze baazin wordt aan de hand gegeven. Saartje ſchrijft bij deeze leuze ——— „ Zie eens, mijn Heer, wat men van u verwagt. „ Honderd en honderdmaalen hebben wij u dit „ gezegd. „ En dat hebben zij ook. Maar, voorzeker, deeze raad van *haar* had niet half zo veel kragt, dan die zal hebben van *Juffer Howe.* —— *Gij kondt na haar zijn opgebleeven, of niet te bed gegaen zijn*, gaet zij voort.

Maar kunnen 'er zulke bekommeringen tuſſchen haar plaatze hebben, en nogthans de eene haar raaden om te blijven, en de andere beſluiten om op mijn grootvorſtlijk voorſtel van trouwen te wagten? Ik ben blijde, dat ik dit weete.

Zij keurt mijn voorſlag van Mevr. Fretchville's huis goed. Zij zet haar aan om Huwelijksvoorwaarden te verwagten; om eenen vaſten Dag te noemen: En beſluit met aan te dringen, dat zij ſchrijve, niettegenſtaende het verbod van haare Moeder; of gebiedt haar te *wagten wat 'er van koome.* Ongehoorzaame prijen! Hoe verlange ik om het geſchonden ouderlijk character op haar te wreeken!

Gij zult bij u zelven zeggen, tegen dat gij dus verre gekoomen zijt, En kan dog deeze trotse en baldaadige kleuter dezelve Juffer Howe zijn, die zugtede om den eerzaamen Sir George Colmar; en die, hadde deeze haare beminde vriendin het niet gedaen, hem in alle zijne ontredderde zaaken zou gevolgd zijn, toen hij genoodzaakt was het koningrijk te ruimen?

Ja dog, zij is die *zelve*. En ik hebbe altoos bevonden, in andere zo wel als in mijzelven, dat eene eerste hartstogt eens ter dege te onder gebragt zijnde, van den Overwinnaar derzelve een Vrijbuiter, van de Overwinnaares eene Dwingeland maakt.

Maar, zie; daar koomt met een gemaakt stemmetje tusschen beide piepen een Brief van eenen, die *de eere heeft van op bevel van de dierbaare Juffer Howe* (a) aan Juffer Harlowe te kennen te geeven, dat Juffer Howe *boven maate ongerust is over de ongerustheid, welke zij haar verwekt heeft.*

Ik ben in groote verzoekinge, schrijft de stijve Wijsneus, *om bij deeze gelegenheid mijne eigene gevoeligheid uit te drukken over uwen tegenwoordigen staat.*

Mijne eigene gevoeligheid! —— En waarom kwam hij niet te vallen in deeze *verzoekinge?* —— Wel, voorwaar, om dat hij juist niet wist hoedanig die staat was, welke hem zo in *verzoekinge* bragt —— *Alleen bij gissinge*, en zo voort.

Daarop danst hij in zijn stijl, gelijk hij in zijn gang doet! Gewislijk, gewislijk, moet hij den groo-

(a) Zie D. III. Br. 70.

Grooten Tour * gedaen hebben, en over Tipperary weer zijn t' huis gekoomen.

En het mij daarenboven verboden zijnde, zegt de huppelaar, om *mij met het hard onderwerp te bemoeijen*. — Dit verbod was heel gunſtig voor u, vriend Hickman! —— Maar waarom het *hard onderwerp*, indien gij niet weet wat het is, maar 'er alleen naar *giſt* uit de onruſt die het geeft aan een meisje, welke haars Moeders onruſt is, uwe onruſt zal zijn, en de onruſt van iedereen, elk op zijne beurt, met welke zij eene naauwer gemeenſchap heeft, ten zij ik de gelegenheid waarneeme om haar te vernederen?

In eenen anderen Brief (b), betuigt de kleine Furie, *dat zij ſchrijven* wil, *en dat geen* man *voor haar zal ſchrijven*, als of 'er eenig middel van dien aart waare voorgeſlagen. Zij keurt het voorneemen goed van haare ſchoone vriendin *om mij te verlaaten, indien zij van haare nabeſtaenden kan ontvangen worden*. Ik ben *een deugniet, een zotte deugniet. Zij haat mij wegens mijne kwellende handelingen. Zij heeft binnen korten kennis gemaakt met eene, die heel veel van mijne geheime hiſtorie weet.* Een vloek treffe haar, en haare hiſtorie-ſchrijver! —— *De ka-*

* Eene gewoone ſpreekwijze in Engeland van den geenen, die door Vrankrijk, Italie, Spanjen, enz. reizen, om de wereld te zien. *Tipperary* is een Graafſchap in Ierland, beſaamd wegens de plompheid der Inwoonderen. Het ſpreekwoord geeft dan hetzelve te kennen als of men zeide, Hij is te Parijs geweeſt, maar door Moffenland te rug gekoomen.

(b) Zie Br. 11. van dit Deel.

karel is weezenlijk een ſchurk, een afgrijzelijke ſchurk. De duivel haale haar! *Hadde ik een douzijn leevens, ik zou die alle wel verbeurd hebben al voor twintig ſchelmſtukken.* Eene miſſelijke wijze van rekenen, Jan.

Juffer Betterton, Juffer Lockyer, worden gemeld —— *Den karel* (herhaalt zij oneerbiedigelijk) noemt zij nogmaal *een ſchurk.* Ik mag verlooren gaen, zegge ik nogmaal, zo ik vergeefs een ſchurk genoemd worde! ——— Zij *zal bezorgen* (gelijk Juffer Harlowe verzoekt) *dat haar Oom gepolſt worde over het ontvangen van haar. Dorcas moet zij aan haare belangen tragten te verbinden: Zij moet agter mijne Brieven zien te koomen bij verraſſinge of door liſt* ——

Wat dunkt u hiervan, Jan?

Juffer Howe is bijſter ontſteld over mijne onderneeminge om een van haare Brieven te krijgen.

Kwam ik kennis te krijgen van haare vrije behandelinge van mijn character, zegt zij, *zij zou vreezen om zonder lijfwagt buiten deur te koomen.* Ik zou de helleveeg raaden haar lijfwagt maar gereed te houden.

Ik ben het hoofd van eene bende deugnieten [U, Jan, en uwe broeders-ſchobbejakken, bekent zij, dat ze meent] *die zamenſpannen om onnozele ſchepzels in het net te krijgen, en malkanderen in hunne ſchurkerijen te onderſteunen* —— Wat zegt gij hiervan, Belford?

Zij verwondert zig niet over haare zwaarmoedige bedenkingen dat zij bij mij gekoomen, dat ze naar mij toe gedreeven, en van mij verlokt.

lokt is. —— Ik hoope, Jan, dat gij na deezen met preeken gedaen zult hebben!

Dog zij trooſt haar daarmede, *dat ze eene Waarſchuwinge en Voorbeeld beide zal zijn voor haare geheele Sexe.* Ik hoope dat de Sexe mij hiervoor zal bedanken.

De Nymphen hadden geen tijd, zeggen zij, om alles uit te ſchrijven wat in deezen Brief mijner gevoelige gramſchap waardig was: Dus moet ik gelegenheid zoeken om zelve dien te krijgen. Edele en vuurige Grootſpraak, zeggen zij, behelſt die. ——— Maar ik ben een *verleider*, en honderd zulke ſnoode naamen draage ik daarin. —— *En de duivel*, ſchijnt het, *nam mijn hart in bezit, en in het zelve uur der duiſternis, de harten van alle haare vrienden, om door tergen haar te doen bij mij koomen.* Nog eens, *Daar is eene noodlottigheid in haare dwaalinge*, zegt zij —— Waarom moet zij het zig dan zo beklaagen? —— *Tegenſpoed is de tijd waarin zij uitblinkt*, en ik kan niet zeggen wat al —— Egter nooit den man te danken, aan wien zij de gelegenheid om *uit te blinken* verſchuldigd is!

In den volgenden Brief (a), Hoe ondeugende ik ook ben, *vreeſt zij dat ik haar Heere en Meeſter worden moet.*

Dat hoope ik.

Zij herroept hetgeen zij in haaren laatſten tegen mij gezegd had. ——— Mijn gedrag jegens mijne Roozeknop; Dat Juffer Harlowe het huis ſtaet te betrekken van Mevr. Fretchville; Ik te blijven ten huize van Juffr. Sinclair; Het Belang

(a) Zie Brief 17.

dat ik in mijn Vaderland hebbe; de Erveniſſen die ik hebbe te wagten; de goede Orde op mijne zaaken; mijn Perſoon; mijn Voorkoomen [Dit alles heeft dog iets in zig dat niet kwaalijk gelijkt!]; worden ten mijnen voordeele ingebragt, om haar nu te beweegen datze mij niet verlaate. Hoe gaarn mag ik deeze *verre-ziende* kleuters in verbijſteringe brengen!

Mijne talmerijen egter, ſchijnt het, zijn onverdraagelijk. ——— Moeten de vrouwen alleen talmen, denke ik! —— De Sexe mag het zigzelve danken, dat zij mij geleerd hebben haar met talmen de loef af te ſteeken. Dus leerde ook de koppige Karel de XII. van Zweeden den Czaar Pieter om hem te ſlaen, door bij aanhoudinge, tegen de oude grondregels van zijn Koningrijk, met de Muscoviten den oorlog te voeren.

Eeuwige wraak ZITTE *den ſchurk op de* HIELEN [De hemel zij gedankt, dat zij niet zegt, *krijge hem bij den kop*] *indien hij reden geeft om zijne eere in twijffel te trekken!* —— Vrouwen kunnen niet zweeren, Jan —— Zoete zielen! zij kunnen alleen maar vloeken.

Ik worde gezegd, *aan haare Liefde te twijffelen* —— Hebbe ik daar geen reden toe? En zij, *te twijffelen aan mijne Vuurigheid.* — Vuurigheid, Jan! ——— Wel, dat is dog regt ——— De Vrouwen, gelijk Juffer Howe zegt, en gelijk ieder Guit weet, houden van Vuurigheid!

Zij verwittigt haar van den *ſlegten Uitſlag des Aanzoeks bij haaren Oom gedaen* ——— Door Hickman, ongetwijffeld! ——— Ik moet de

de ooren van deezen gaſt in mijn zak hebben, en wel heel ſpoedig, geloove ik.

Zij zegt, *Zij is even zeer geërgerd en verwoed tegen haare geheele familie: Daar is eene proef genomen van Juffr. Nortons vermogen op Juffr. Harlowe zo wel, als van des Hren. Hickmans op den Oom: Dog daar waaren nooit*, zegt de helleveeg, *zulke onverzettelijke redenlooze ſchepzels in de wereld. Haar Oom ſtelt vaſt dat zij reeds bedorven is.* —— Is dat niet zo wel een ſpoor voor mij, als een verwijt? —— *Zij verwagteden alle wel, dat zij van haar zouden aangezogt worden, als zij in wederwaardigheid was — maar hebben beſlooten zig geen duimbreed te beweegen om haar leeven te behouden.* Zij wierd *beſchuldigd van het met voorbedagten raade beſtooken te hebben.* Juffer Howe *is bekommerd*, geeft zij haar te kennen, *over de wraak, welke mijn hoogmoed mij mag noopen om te neemen, om dat zij mij zo verre van zig heeft afgehouden.* —— En dat mag zij wel zijn. —— Het is nu voor haar baarblijkelijk, dat zij de mijne moet zijn (want haar Neef Morden, ſchijnt het, is ook tegen haar opgezet) —— Een werk van Noodzaakelijkheid, of Welvoegzaamheid! —— Uw Vriend, Jan, moeſt dan reeds de Noodhulp van een Vrouw-menſch worden! —— Is dit te verdraagen voor een Lovelace?

Ik zal veel gebruik van deezen Brief maaken. Uit hetgeen Juffer Howe aanroert van het voorgevallene tuſſchen haaren Oom Harlowe en Hickman [Het *moet* Hickman zijn] kan ik mijne

vin-

vindinge ruim baan geeven om te ſpeelen; want zij zegt haar, dat *zij alles niet wil openbaaren.* Ik moet zelve deezen Brief tragten te bekoomen. Ik moet de eigene woorden hebben: Uittrekzels kunnen mij niet helpen. Deeze Brief, als ik dien hebbe, moet mijn Compas zijn om naar te ſtieren.

Het vuur der vriendſchap vliegt daarop in brand, dat het knapt en kraakt. Ik verbeeldde mij nooit voorheen, dat 'er zulk eene blaakende vriendſchap beſtaen konde tuſſchen twee Zuſter-Schoonheden, die beide grooten naam en roem hebben. Dog *hier* zelf kan het wel aangeſtookt worden door Tegenkantinge, en door de Tegenſpraak welke vrouwelijke geeſten van eenen heeten en romanesken aart kragt bijzetten.

Zij raaskalt van *in ſtad te koomen, indien zij met zo te doen verhoeden kon dat zulk een edel ſchepzel zig te laag vernederde, of haar voor het bederf bewaaren* ——— Het een Riet het ander te onderſteunen! Ik denke, dat ik het zo beleggen zal, dat ik haar hier brenge.

Waarvan daan koomt het dog, dat ik niet kan nalaaten behaagen te hebben in den moedigen geeſt van deeze heldin, ſchoon ik daarvan op de lappen krijge? Hadde ik haar maar hier, ik wil wel wedden, dat ik haar in eene week tijds eene volſlagene onderdaanigheid zou leeren. Welk een pleizier zoude ik hebben in zulken geeſt te fnuiken. Ik zou haar maar voor eene maand in 't geheel begeeren te hebben, dunkt mij. Na dien tijd zou zij voor mij al te mak en moedloos zijn. Hoe lief en aartig zou het zijn, de twee zoete vriendin-

dinnen, als zij nu vernederd en betemd waaren, beide te zien zitten in den donkerſten hoek van een vertrek, arm in arm, weenende en ſnikkende over malkanderen! — En Mij haar Grootvorſt, dan als Groot-vorſt van haar *erkend*, op mijn gemak agterover leunende in het zelve vertrek, in twijffel welke ik, op zijn Grooten Heers, mijnen neusdoek eerſt zou toegooijen!

Let mij eens weder op die kleuter: *Zij is verwoed op de Harlowes:* Zij *is vertoornd op haare eigene Moeder; zij is verbitterd tegen haaren zotten Lovelace, en zijne laage grootsheid.* ZOT, die kleine karonje! [God vergeeve het mij, dat ik een deugdzaam meisje een karonje noeme!] *Laaten wij ons vernederen om den vent uit zijn ſlijk op te heffen, ſchoon wij dus doende onze vingers bevuilen mogen! Hij heeft zig niet regtſtreeks aan onbetaamelijkheid tegen u ſchuldig gemaakt.* — Het ſchijnt Juffer Howe iets *ongemeens* toe, dat ik dit niet gedaen hebbe. — *Nog durft hij* — Daarvan mogt zij wel beter verzekerd zijn. Indien de vrouwen zulke dingen in haar hoofd hebben, waarom zou ik ze niet in mijn hart hebben? — *Zo duivelſch boos is hij nog niet, als daartoe vereiſcht wierd. Zulke ſchurkagtige oogmerken, zo hij die had, zouden zig aleer vertoond hebben.* — Ons lieven Heer helpe haar! —

Zij zet vervolgens haare vriendin aan om het ſtuk van Huwelijks-voorwaarden, *Verlofbrief*, en zo voort, aan te dringen. — *Daar is nu geen plaatze voor kiesheid*, zegt zij; en geeft haar te kennen wat zij zeggen zal, om *alles uit mij* te krij-

krijgen en *aan den gang te helpen.* —— Is het niet al zo duidelijk voor u, Jan, als het voor mij is, dat ik al voor lang mijn zin zou gekreegen hebben, had deeze helleveeg het niet gedaen? Zij *beſchuldigt haar dat zij meer dan eene gelegenheid heeft voorbij*-GESCHAAMD, gelijk zij het noemt, *welke zij niet behoord had te laaten ſlippen.* Dus ziet gij, dat de edelſte der Sexe met haare ſchuwheid en afweerigheid niets ter wereld bedoelen, dan om den armen knaap, die haar niet mishaagt, in het hok te ſleepen, als hij maar op haaren bodem weiden koomt.

Schoon *door liſt geſleept in de magt van deezen man*, zegt zij haar, *is zij daaraan niet op eene laage wijze onderworpen.* Daar is nog wel hoope op mijne Hervorminge, ſchijnt het, *van wegens mijn eerbied voor haar; nademaal ik voor haar gezien te hebben, nooit eenigen eerbied had voor iets dat goed was!* Ik ben *een groote, een ſchoonſchijnende verleider.* Ik danke haar hiervoor, evenwel. Daar kan een goed zedelijk gebruik gemaakt worden, zegt zij, van dat *ik haar van den weg hebbe doen afdwaalen.* Ik ben blijde dat 'er eenig goed uit mijne verrigtingen kan voortvloeijen.

Aan deezen Brief is een Papier gehegt, het onbeſchaamdſte dat ooit van eene Dogter wierd geſchreeven aangaende eene Moeder. Daar zijn in hetzelve zulke vrije aanmerkingen over Weduwen en Oude Vrijers, dat ik mij moet verwonderen hoe Juffer Howe aan deeze haare Geleerdheid kwam. Sir George Colmar, kan ik u wel zeg-

zeggen, was een grooter gek, dan uw vriend, indien zij dit alles om niet had.

De inhoud van dit papier maakt Juffer Harlowe bekend, dat derzelver Oom Antonij haare Moeder ten huwelijk verzogt heeft.

De oude kwant moet al een taaij hart hebben, zo het doorgaet, anders zal zij, die een veel waardiger man, wijlen den Hr. Howe, in het graf bragt, zig wel haaſt van hem afmaaken.

Dog dit zij zo het wil, de domme familie is onverzoenbaarder dan ooit op haare godin-dogter, om dat de oude Antonij het dus in zijn hoofd gekreegen heeft om te trouwen: Dus ben ik meer dan ooit van haar verzekerd. En nogthans geloove ik, dat mijn teder hart ten laatſten nog tot haar voordeel zal bewoogen worden. Want ik *wenſchte* niet, dat zij *niets* dan vervolginge en wederwaardigheid mogt hebben. ——— Maar waarom bemint zij de *Redelooze Schepzels*, gelijk Juffer Howe ze met regt noemt, zo veel; en mij zo weinig?

Ik hebbe nog onvergeevelijker Affchriften uit andere Brieven.

XXXIII.

XXXIII. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

De volgende Brief is van zodanigen aart, dat deeze trotſe Schelmtjes, durve ik zeggen, om de geheele wereld niet zouden gewild hebben, dat dezelve in mijne handen waare gevallen. (a)

Ik zie daaruit, waaraan haar misnoegen tegen mij ten aanzien van mijne Voorſlagen, te wijten was. Dezelve wierden niet beſlooten, ſchijnt het, met dien aandrang, met die *vuurigheid*, welke zij verwagt had.

Deeze geheele Brief wierd van Dorcas uitgeſchreeven, welke dit te beurt viel. Gij zult binnen korten copijen hebben van die alle in hun geheel.

Mannen van ons ſlag, zegt deeze kleine duivelin, *verbeeldt zij zig, kunnen die Vlammen niet hebben, welke eerelijke mannen hebben.* Juffer Howe heeft heel aartige verbeeldingen, Jan. Bekoorelijke meid! Gave de hemel dat ik ook wiſt, of mijne ſchoone haar zo vrij antwoordt, als zij ſchrijft! Het zou een man regt hartzeer zijn, dat deeze baazin op eene eerelijke wijze aan haare *verbeeldingen* gekoomen waare.

Wie weet of ik niet een half douzijn Schepzels

(a) Zie Br. XXII.

zels hebbe, waarvan ik mij ontdoen moet voor dat ik mij verbinde voor mijn leeven? ——— Nogthans, op dat dit niet tot mijn lof geduid mogt worden, als of ik mij dagt te beteren, voegt zij 'er bij, te gelooven *dat zij niet verwagten moet, dat ik aan deezen kant van mijn groot moordjaar eerelijk worden zal.* Zij heeft een hoog gevoelen van haare Sexe, met te denken dat zij een man zo lang bekooren kunnen, die zo wel bewuſt is van haare *Eenzelvigheid.*

Hij op uitſtel te doen denken, zegt zij, *om een compliment te maaken aan Lord M.!* —— Ja, *ik*, mijn lief —— Om dat iemand niet gewend is om pligtmaatig te zijn, moet hij daarom nooit pligtmaatig zijn? —— En dat wel in een geval van zo veel belang als dit! Waarmede de harten van zijne geheele Familie zijn ingenomen? *Gij hadt zeker wel*, zegt zij, *de tuſſchenſpraak van eenen vriend van nooden* ——— *Maar waare ik in uwe omſtandigheden geweeſt, ik zou hem zijne oogen uit den kop geſcheurd hebben, en het aan zijn hart hebben overgelaaten om hem daarvan de reden te geeven.* Zie eens! Zie eens! Wat zegt gij hiervan, Jan?

Schurk ——— *Die Vent, daar hij is!* volgt 'er. En waarom? Alleen om dat ik wenſchte dat de volgende de dag van mijn geluk mogt zijn; en om dat ik pligtmaatig was omtrent mijn naaſten bloedverwant.

Het is het wreedſte noodlot, zegt zij, *voor eene vrouw, gedrongen te zijn een man te neemen, welken haar hart veragt.* —— Dat is het; waarvan ik gaarn verzekerd was. — Ik vreesde,

dat mijne Beminde maar al te veel bewuſt was van haare bekwaamheden; van haare voortreffelijkheid! —— Ik vreesde, dat zij mij *inderdaad* veragtede —— En ik kan de gedagte niet verdraagen dat zij het doet. Maar, Belford, mijn oogmerk is niet, dat deeze Lady aan zulk een wreed noodlot zal geklonken worden. Ik mag verlooren gaen, zo ik eene vrouw trouwe, die haare grootſte boezemvriendin reden heeft gegeven om te zeggen, *dat zij mij veragt!* —— Een Lovelace *veragt* te worden, Jan!

Zijn toegeſlooten vuiſt, dien hij aan zijn voorhoofd bragt, toen gij in billijk misnoegen van hem gingt —— dat is, toen zij over mijne Vuurigheid niet wel vergenoegd was, als het je belieft! —— Ik erinnere mij dien ſlag: Dog zij had mij op dien tijd den rug toe gekeerd (a). Hebben deeze waakzaame Ladys overal Oogen? —— Maar let eens wat 'er volgt! *Ik wenſchte wel dat die een bijl geweeſt waare, en die in de handen van zijnen ergſten vijand.* ——

Ik *zal* geduld hebben, Jan; ik *zal* geduld hebben! *Mijn* tijd is op handen. —— Dan zal ik mijn hart verſtaalen met deeze herdenkingen.

Dog hier ſtaet een ontwerp te worden uitgedagt, om *mij mijn Schoonen buit uit de handen te krijgen, in gevalle ik haar reden geeve om mij te verdenken.*

Dit maakt mij inderdaad ongeruſt. Nu wordt de ſtrijd eerſt regt ernſt. Nu zult gij u niet verwonderen, dat ik mijn liſtig vernuft tegen haar beide

(a) Zij berigt Juffer Howe, dat zij deeze beweeginge in den ſpiegel zag. Zie bl. 162.

de den ruimen teugel geeve. Ik wil niet *over-Norrisd* worden, Belford.

Maar nog eens, *zij heeft geen verbeeldinge*, zegt zij, *dat ik haare oneere kan of durve in den zin hebben.* Maar *dan is de man een gek* —— *dat is het al.* — Ik zou inderdaad een gek zijn, met zo te handelen als ik doe, en trouwen in den zin te hebben! *Hoe het zij, nademaal gij eenen gek zijt toegeworpen*, zegt zij, *trouw den gek, bij de eerſte gelegenheid; en ſchoon ik vermoede, dat deeze man een der onhandelbaarſte gekken zijn zal, gelijk alle geeſtige en grootſche gekken zijn, neem hem als eene ſtraffe, nademaal gij hem voor geen beloninge kunt hebben* —— Is dit eenigzins te verdraagen, Belford?

Dog *zulke mannen als ik zijn het, welke de vrouwen van natuure niet haaten.* —— Zo waaragtig als het Euangelij, Jan! —— De waarheid koomt eindelijk voor den dag. Hebbe ik u dat niet altoos gezegd? Zoete Schepzels en regte Chriſtenen zijn deeze jonge meisjes! Zij hebben haare vijanden lief. Dog alle zijn ze dog Guitjes in haar hart! Gelijk zoekt gelijk; *dat* is de zaak. Waare ik niet wel verzekerd van de waarheid deezer aanmerkinge van de feeks, ik zoude het der moeite waardig geagt hebben, zo niet om een vroom man te worden, om meer den huichelaar te ſpeelen, dan ik noodig hebbe gevonden.

Dog in den Brief, welken ik heden in handen kreeg, terwijl zij ter Kerk was, wordt haar ontwerp verder opengelegd; en het is een vervloekt ſtukje.

De Hr. Lovelace ſchrijft daarop, uit zijne met characters geſchreevene aantekeningen, dat gedeelte over van Juffer Howe's Brief, welk het voorneemen betreft van Juffr. Townſend te beweegen om (in geval van noodzaakelijkheid) haar beſcherminge te verleenen, tot dat Colonel Morden overkoomt (a): *En hij zweert nogmaal wraak te zullen neemen; inzonderheid over deeze woorden;* dat zo hij iets beſtaen mogt, hetwelk hem volgens de Wetten der Maatſchappije ſtrafbaar maaken zoude, zij met eeren van hem mogt ontſlagen raaken, het zij door de vlugt of door de galg; hoe, kan niet ſcheelen.

Hij voegt 'er dan nog bij; ——— Ik ſtelle mijn roem in kleuters te onder te brengen, die *te veel* weeten om aan haare weetenſchap te *twijffelen*; en haar te overtuigen, dat zij *te weinig* weeten, om de ongemakken van *te veel* te weeten van zig af te weeren.

Hoe jaagt drift een menſch voort! *vervolgt hij.* — Ik hebbe eene vervaarelijke lengte geſchreeven in zeer weinige uuren. Nu mijne gevoeligheid aan 't kooken is, wil ik deeze trotſe, deeze *dubbel*-gewapende Schoonheid zien, en haar miſſchien ſtraffen. Ik hebbe haar eene boodſchap gezonden, dat zij mij moet toelaaten om deezen avond bij haar te ſpijzigen. Geen van ons beiden heeft te middag gegeten. Zij weigerde in den

(a) Zie Br. XXX. bl. 136.

den namiddag Thee te drinken: En ik geloove, dat geen van ons beiden t' avond grooten trek zal hebben.

XXXIV. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer* HOWE.

Zondag-ogtend, te Zeven uuren.

Ik was gisteren avond met den Hr. Lovelace en Juffer Horton in de Schouwburg. Het is, gelijk gij weet, een naar en zeer aandoenlijk Treurspel om te leezen. Gij hebt mijne aanmerkingen over hetzelve in het boekje, 't welk gij mij over de voornaamste Spelen, die vertoond worden, hebt doen schrijven. Gij zult u niet verwonderen dat Juffer Horton, zo wel als ik, bij de Vertooninge grootlijks bewoogen was, als ik u zegge, en met eenig vermaak is het dat ik het u melde, dat de Hr. Lovelace zelve zeer gevoelig geraakt wierd van eenige der aandoenlijkste Toneelen. Ik melde dit tot lof van des Schrijvers uitvoeringe van het Stuk; want ik houde den Hr. Lovelace voor eenen van de onbeweegelijkste menschen ter wereld. Op mijn woord, mijne waarde, daarvoor houde ik hem.

Zijn gedrag, evenwel, bij deeze gelegenheid, en bij onze te rug koomst, was onberispelijk; behalven dat hij wilde hebben dat ik des avonds beneden bij de juffrouwen den maaltijd zou-

de blijven houden, toen wij weerom kwamen, en met hem en haar opzitten tot bijna Een uur in deezen morgen. Ik beſloot dit met hem te vereffenen; en ik ben inderdaad niet droevig, dat ik dit voorwendzel hebbe; want ik brenge de Zondagen gaarn alleen bij mijzelve door.

Om met te beter verſchooninge zijn talmen te ontwijken, hebbe ik mij aangekleed en gereed gemaakt om deezen ogtend naar kerk te gaen. Ik zal ſlegts gaen naar de St. James Kerk, en in een *draagſtoel*; op dat ik moge verzekerd zijn dat ik kan uitgaen en inkoomen, als het mij belieft, zonder dat hij mij zijn gezelſchap opdringe; gelijk tweemaal te vooren geſchiedde.

Bijna Negen uuren.

Ik hebbe uwen vriendlijken Brief van giſteren gekreegen. Hij weet dat ik dien hebbe. En ik verwagte, dat hij de volgende reize, als ik hem zie, zeer nieuwsgierig zal zijn naar uw gevoelen over zijne voorſlagen. Ik twijffelde niet aan uwe goedkeuringe van dezelve, en had op die onderſtellinge al een antwoord geſchreeven; het welk voor hem gereed legt. Hij moet *zig toeleggen* om gelegenheden van verwijlinge te zoeken, en mij te kwellen, indien 'er nu iets gebeure om ons weder in oneenigheid te brengen.

Hij houdt zeer ſterk aan om mij te zien. Hij is toornig dat ik geweigerd hebbe met hem te ontbijten. Ik ben verzekerd dat ik mijne eigene vrijheid niet zou gehad hebben, zo ik dat gedaen had —— Ik gebood Dorcas hem te zeggen, dat ik verlang-

langde deezen dag voor mij alleen te hebben. Ik zou hem des morgens zo vroeg zien als het hem beliefde. Zij zegt, dat zij niet weet wat hem ſchort, maar dat hij op iedereen knorrig is.

Hij heeft mij weder op eene eiſchende wijze laaten verzoeken. Hij waarſchuwt mij voor Singleton. Ik liet hem weerom zeggen, dat zo *hij* giſteren-avond voor Singleton niet vreesde in de Schouwburg, *ik* heden voor hem niet behoefde te ſchroomen in de Kerk: Daar 'er zo veel Kerken tegen een Schouwburg waaren. Het voorſtel, dat zijn Knegt zal medegaen, hebbe ik aangenomen. Dog hij is geheel misnoegd, ſchijnt het. Het kan mij niet ſcheelen. Ik wil geduurig niet op zijnen trotſen wenk paſſen. —— Vaarwel, mijne waarde, tot dat ik wederkoome. De draagſtoel wagt. Hij zal mij, immers, niet tegen houden, als ik tot denzelven naar beneden gae.

* *

Ik zag hem niet, toen ik naar beneden ging. Hij is, naar het ſchijnt, bij uitſtek te onvreeden. Dorcas zegt, juiſt niet op mij, gelooft zij: Maar daar is iets dat hem gemelijk gemaakt heeft. Hij houdt zig zo miſſchien om mij het middagmaal met hem te doen neemen. Dog dat wil ik niet, zo ik het helpen kan. Ik zal den geheelen dag niet van hem ontſlagen raaken, zo ik dat doe.

* *

Hij hield zeer ſterk aan om van den middag

met mij te mogen eeten. Dog ik had vaſt beſlooten dit een gering ſtuk door te zetten; en dus liet ik zeggen, dat ik zelve geen middagmaal zou houden. En inderdaad ik tragtede te ſchrijven aan mijnen Neef Morden; en had al drie verſcheidene maalen begonnen, zonder in ſtaat te zijn om mijzelve te voldoen.

Hij was zeer bezig met ſchrijven, zegt Dorcas; en ging daar in voort zonder te ſpijzigen, om dat ik hem mijn gezelſchap weigerde.

Naderhand *eiſchte* hij, gelijk ik zeggen mag, dat ik hem toeliet om in den namiddag met mij thee te drinken: En beriep zig, door Dorcas, op zijn gedrag van giſteren-avond jegens mij; als of hij, gelijk ik hem door Dorcas liet antwoorden, van gedagten was, dat 'er verdienſte voor hem ſtak in onberiſpelijk te zijn. Evenwel, ik herhaalde mijne beloſte om zo vroeg als het hem beliefde des morgens bij hem te koomen, of met hem te ontbijten.

Dorcas zegt, hij raasde en tierde. Ik hoorde hem luid roepen, en ik hoorde zijn knegt van hem vlieden, naar mij dagt. Gij zegt in eenen van de uwe (a), mijne waardſte vriendin, dat gij iemand moet hebben om uwe gramſchap op te koelen, als uwe Moeder u boos maakt. Zeer ongaarn zou ik vergelijkingen willen maaken: Maar de werkingen der drift, als die wordt ingevolgd, zijn maar al te gelijk, het zij in man of vrouw.

* *

(a) Zie D. III. Br. LXVIII. bl. 548.

* *

Hij heeft mij zo even laaten boodſchappen, dat hij 'er op ſtaet om te avond met mij te eeten. Dewijl wij nu verſcheidene dagen geleeden de zaken op een goeden voet gehad hebben, dagt ik het niet voorzigtig om kleinigheden met hem over hoop te leggen. Nogthans, door dreigen, eenigerwijze, tot zijn wil gebragt te worden, dat weete ik niet hoe ik zal verdraagen.

* *

Terwijl ik in overleg was, kwam hij boven, en aan mijne deur kloppende, zeide hij mij, met een zeer grammen toon, dat hij mij deezen avond zien moeſt. Hij kon niet ruſten, voor dat hem gezegd wierd, wat hij gedaen had om de behandelinge, welke ik hem aandeed, te verdienen.

De behandelinge, die ik hem aandoe! —— Een deugniet! —— Nogthans heeft hij mij misſchien niets nieuws te zeggen. Ik zal mij zeer vergramd tegen hem toonen.

Dewijl de Lady niet kon weeten, welke des Hren. Lovelaces oogmerken waaren, nog de oorzaak van zijne wrevelmoedigheid, zal het niet ongevoegelijk zijn het onderwerp uit zijnen Brief te agtervolgen.

Na dat hij beſchreeven had, op welke toornige wijze hij haar gezelſchap kwam ei-

eiſchen tot het avondmaal; gaet hij voort als volgt:

Het is hard, antwoordde de ſchoone Eigenzinnige, dat ik zo weinig mijne eigene meeſteres ben. Ik zal over een half uur in de Eetzaal bij u koomen.

Ik ging naar beneden, om dat half uur af te wagten. Alle de vrouwluij hitſten mij ſterk aan om haar reden tot deeze dwingelandij te geeven. Zij betoogden, zo wel uit de natuure der *Sexe*, als van dit *Geval*, dat ik van mijne gedweeheid niets te hoopen had, en geen erger behandelinge konde ondergaen, al maakte ik mij aan de grootſte misdaad ſchuldig. Zij drongen mij geweldig om ten minſten eens te *beproeven*, welke uitwerkinge eenige grooter gemeenzaamheden, dan ik tot nog toe omtrent haar gebruikt had, zouden hebben: En daar haare drangredenen kragt wierd bijgezet door mijne regtmaatige verſtoordheid over de ontdekkingen, welke ik gedaen had, nam ik een vaſt beſluit om *eenige vrijheden* te gebruiken, en naar dat die wierden opgenomen, *nog grooter* te gebruiken; en alle de ſchuld te wijten aan haare *dwingelandij*. In zulk een luim ging ik naar boven, en nooit had een Beroerde zijne gewrigten zo weinig in zijne magt, dan ik, terwijl ik over de Eetzaal wandelde, om op haare koomſt te wagten.

Met eene opgeregte houdinge trad zij binnen, haar gelaat van mij afgekeerd, haar minnelijke boezem zwellende, en wegens haare opgeregte houdinge te bekoorelijker uitpuilende. O

Jan-

Jan! dat Stuursheid en Koelheid de bekoorelijkheden van deeze trotſe meid, nog moeſten vermeerderen! Maar in allerleij poſtuur, in allerleijen luim, in allerleij gebaar, is Schoonheid ſchoon. —— Uit haar afgekeerd gelaat, en verontwaardigend gezigt zag ik, dat de lieve Trotsaart gezind was om zig gram te toonen ——— Dog door de felheid van het mijne, terwijl mijne beevende handen de haare greepen, deed ik Vreeze wel haaſt haare overheerſchende hartſtogt worden. En nogthans zonk mijn hart, op het oogenblik dat ik haar aanſchouwde, in blooheid neder; en mijn eerbied voor de Maagdlijke Reinheid, zo zigtbaar in haare geheele houdinge, greep weder plaatze. Zekerlijk, Belford, dit is een engel: En egter, had men niet geweeten dat zij van de Vrouwlijke kunne was, zouden zij haar van *kindsbeen* af niet als zodanig gekleed, nog zou zij, waare zij daarvan niet overtuigd, die kleedinge gehouden hebben.

Ik moet u vraagen, Madam, ik bidde u zeg mij dog, wat ik gedaen hebbe om deeze afweerige behandelinge te verdienen?

En ik moet *u* vraagen, mijn Hr. Lovelace, waarom ik in mijne afgezonderde Eenzaamheid dus geſtoord worde? —— Wat kunt gij mij te zeggen hebben, zedert giſteren-avond, toen ik zo zeer tegen mijn dank met u naar de Schouwburg ging? En na dat ik tot laat in den nagt, even zeer tegen mijn dank, met u hebbe opgezeten?

Dit hebbe ik te zeggen, Madam, dat ik niet verdraagen kan dus onder hetzelve dak van u te worden afgehouden.

On-

Onder hetzelve dak, mijn Heer! —— Hoe kwamt gij ——

Hoor mij uit, Madam [haare beevende handen los laatende, en dezelve weder aangrijpende met eene heftigheid, die haar deed opſpringen] ——— Ik hebbe duizend dingen te zeggen, en van te praaten, betreffende onze tegenwoordige en toekoomende uitzigten; maar als ik gaarn mijne geheele ziel voor u zou willen openleggen, zijt gij 'er altoos op uit om mij van u af te houden. Gij maakt dat ik onbeſtaenbaar met mijzelven ben. Uw hart is op uitſtellen geſteld. Gij moet oogmerken hebben, die gij niet bekennen wilt. Zeg mij, Madam, ik bezweere u om mij te zeggen, op dit oogenblik, zonder uitvlugt of agterhoudinge, in welken ligt ik bij u in toekoomende ſtae beſchouwd te worden? Ik kan deeze afweeringe niet verdraagen. De onzekerheid kan ik niet verdraagen, waarin gij mij houdt.

In welken ligt, mijn Hr. Lovelace! [oogenſchijnelijk verſchrikt zijnde] In geen kwaad ligt, hoope ik ——— Ik bidde, mijn Hr. Lovelace, knijp mijne handen niet zo hard [mij dezelve poogende te ontrekken]. Ik bidde, laat mij gaen —

Gij *haat* mij, Madam ———

Ik haate geen menſch, mijn Heer ———

Gij *haat* mij, Madam, herhaalde ik.

Al hoe aangeſtookt en met hoe vaſten opzet ik boven kwam, ik had eenige nieuwe terginge van nooden. De duivel inderdaad kroop uit mijn hart, zo dra mijn Engel verſcheen; dog hij had de deur opengelaaten, en was niet verder af dan aan mijn elleboog.

Gij koomt in geen goeden luim boven, zie ik, mijn Hr. Lovelace —— Maar ik bidde, ſtel u niet balſtuurig aan —— *Ik hebbe u immers geen leed gedaen* — Ik bidde, ſtel u niet balſtuurig aan ——

Lief Schepzel! En ik ſloeg mijn eenen arm om haar heen, haare eene hand houdende met mijne andere — *Gij hebt mij geen leed gedaen*! — Ik konde haar wel opgegeten hebben —— Maar mijzelven bedwingende —— Gij hebt mij het grootſte leed gedaen! —— Waarin hebbe ik verdiend dus van u te worden afgeweerd? —— Ik wiſt niet wat ik zeggen zou.

Zij worſtelde om los te geraaken — Ik bidde, mijn Hr. Lovelace, laat mij weggaen. Ik weete niet waar dit van daan koomt. Ik weete niet wat ik gedaen hebbe om u te vertoornen. Ik zie dat gij gekoomen zijt met *een oogmerk om krakeel met mij te maaken.* Indien gij mij niet verſchrikken wilt met de wrevelmoedigheid waarin gij zijt, zo laat mij toe dat ik heen gae. Ik zal alles wat gij te zeggen hebt, op een ander tijd hooren — Morgen-ogtend, gelijk ik u liet zeggen — Dog inderdaad gij maakt mij vervaard. Ik ſmeeke u, zo gij eenige agtinge voor mij hebt, laat mij toe dat ik heen gae.

Nagt, *midder-nagt*, is noodzaakelijk, Belford. Verraſſinge, Schrik, *moet* noodzaakelijk vereiſcht worden tot de uiterſte Beproevinge van dit bekoorelijk Schepzel, de vrouwluij beneden mogen zeggen wat zij willen. Ik kon mijne voorneemens niet vaſt houden. Dit was de eerſte reize

ze niet, dat ik had *voorgenomen* te beproeven of zij ook vergeeven kon.

Ik kuſte haare hand met eene vuurigheid, als of ik mijne lippen daaraan wilde vaſt gelaaten hebben. ——— Ga dan heen, allerliefſt en altooslief Schepzel. Ik kwam hier inderdaad in zeer groote wrevelmoedigheid. Ik kan niet verdraagen, dat gij mij zonder reden dus koel en afweerig behandelt. Ga heen, Madam, nademaal het uw wil is om heen te gaen; en oordeel mij met edelmoedigheid; oordeel mij maar zo als ik verdiene geoordeeld te worden; en laate ik hoopen u morgen-ogtend vroeg te zullen ontmoeten in zodanige geſteldheid, als overeenkoomt met onze tegenwoordige omſtandigheden, en mijne toekoomende hoope.

En dit zeggende, geleidde ik haar aan de deur, en ging daar van haar af. Maar in plaatze van beneden te gaen naar de vrouwluij, week ik in mijne eigene kamer, en ſloot mij daarin op; beſchaamd zijnde dat ik uit ontzag voor haare majeſtueuſe beminnelijkheid, en ſchroomagtige deugd, tot zo groote veranderinge van voorneemen gebragt was, niettegenſtaende ik zulke regtmaatige tergingen ontvangen had uit de Brieven van haare bitze Vriendin, gegrond op haare eigene beſchrijvingen van het gebeurde tuſſchen haar en mij, en van onze omſtandigheden.

De Lady (dagtekenende Zondag-avond) beſchrijft dus haaren ſchrik, en des Hren. Lovelace's gedrag bij die gelegenheid:

Zo

Zo als ik in de eetzaal trad, nam hij mijne handen in de zijne, met zulk een luim en weezen, dat ik duidelijk zag dat hij beſlooten had om met mij te krakeelen — *En waarover? — Wat had ik hem gedaen?* — Ik zag nooit van mijn leeven in eenig menſch zulk een wild, zulk een toornig, zulk een ongeduldig weezen. Ik wierd verſchrikt; en in plaatze van zo toornig te zijn, als ik voorhad mij te vertoonen, was ik gedwongen gantſch mild te zijn. Ik kan mij naauwlijks erinneren, welke zijne eerſte woorden waaren, zo vervaard was ik. Maar, *Gij haat mij Madam! Gij haat mij, Madam!* Waaren onder dezelve —— met zulk eene vinnigheid, ——— Ik wenſchte wel dat ik duizend mijlen van hem af was. Ik haate geen menſch, zeide ik; Ik danke God, ik haate geen menſch —— Gij verſchrikt mij, mijn Hr. Lovelace ——— Laat mij van u gaen. ——— De man, mijne waarde, zag *gantſch affchuwelijk* —— Nooit zag ik een man zo affchuwelijk zien, als de drift hem zien deed ——— *En waarover dog?* ——— En hij kneep mijne handen zo! — Ruw Schepzel! — Hij kneep zo mijne handen! In 't kort, uit zijn gezigt, en uit zijne woorden (eens zijne armen om mij heen ſlaende) ſcheen hij te wenſchen dat ik hem mogt tergen. Zo dat ik niets te doen had, dan hem te verzoeken ('t welk ik meer dan eens deed) om mij toe te laaten dat ik heen ging; en te belooven om 's morgens, wanneer het hem maar beliefde, bij hem te koomen.

Het was zeer onwillig en ongevallig dat hij het mij toeſtond, op die voorwaarde; en in het af-

afſcheiden kuſte hij mijne hand met zulk eene felheid, dat dezelve daarvan nog eene roode plek behoudt.

Dunkt u niet, mijne waarde, dat ik reden hebbe om op hem ontſtoken te zijn, mijne omſtandigheden in aanmerkinge genomen zijnde? Legge ik niet onder eene *noodzaakelijkheid*, als het waare, om met hem te kijven; ten minſten als ik hem maar weer te zien koome? Geen Neuswijsheid, geen Verweendheid, geen Dwingelandij voede ik in mijn hart, of in mijn gedrag jegens hem, dat ik weete. Geen gezogte Verwijlinge. Niets anders bedoelende dan de Welvoegelijkheid. Daar 'er hem zo veel aangelegen is, en hij ook zo behoorde te denken, als mij, dat Dezelve in agt genomen worde. Te veel ben ik in zijne magt. Hem toegeſmeeten door de wreedheid mijner nabeſtaenden. Geen andere beſcherminge hebbende waartoe ik vlugten kan, dan de zijne. Een effen pad legt 'er voor ons; nogthans zulke belemmeringen, zulke zwaarigheden, zulke onderwerpen van twijffelinge; van kibbelinge, van onluſt; zo dra het een is uit den weg geruimd, wordt een ander op de baan gebragt, en niet van mijzelve — Ik weete niet hoe op de baan gebragt — Wat vermaak kan ik mijzelve voorſtellen in bij zulk een karel te koomen?

Voltooij voor mij, mijne waardſte Juffer Howe, voltooij dog voor mij, bidde ik u, uw goedgunſtig ontwerp met Juffr. Townſend; en dan wil ik deezen man verlaaten.

Mijn aart en geſtel geloove ik, is veranderd. Geen wonder dat dit zo zij. Ik twijffele of die

ooit wel weer zo worden zal, als dezelve geweeſt is. Dog ik kan *hem* door de veranderinge niet half zo veel moeijelijkheid aandoen, dan *ik zelve* daarvan gevoele. Ziet gij niet, hoe hij, van ſtap tot ſtap, mij overheert? — Ik beeve als ik te rug zie, hoe verre hij al is ingedrongen. En nu mij reden te geeven om *meer kwaad van hem* te vreezen, *dan verontwaardiginge mij wil toelaaten uit te drukken!* — O mijne waarde, voltooij uw ontwerp, en laate ik vlugten van zulken wonderlijken deugniet!

Nogthans, eerſt van mijne vrienden weg te loopen naar hem toe, gelijk de wereld onderſtelt; en nu zo te doen van hem [Naar *wien* toe, weete ik niet!] hoe hard valt dit eene, die altijd getragt heeft om ingewikkelde paden te ſchuwen! Dog hij moet zekerlijk oogmerken hebben, in dus met mij te krakeelen, voor welke hij niet durft uitkoomen! ——— Nogthans, welke kunnen die zijn? — Ik ſchrikke als ik 'er maar om denke, welke die zijn mogen!

Laate ik *maar* van hem af geraaken! — Wat mijn goeden naam belangt, indien ik hem verlaate — Die is reeds te veel gekwetſt, dan dat ik nu voor iets bezorgd zou zijn dan om zo te werk te gaen, dat mijn eigen Hart mij niet zal beſchuldigen. Wat de berispinge der wereld aangaet, ik zal mij moeten vergenoegen die te draagen ——— Een ongelukkig verdrag, evenwel. ——— Welk eene ſchipbreuk heeft mijn ſtaat geleeden, dat ik genoodzaakt ben zo veel waardige dingen over boord te werpen, om het *een* waardige, trouwens, te behouden! ——— Een verdrag, welks voor-

uitzigt mij voormaals half den dood gedaen zou hebben, hadde ik gedagt dat 'er het minſt gevaar waare, dat ik genoodzaakt zijn zou mij daaraan te onderwerpen.

Gij, mijne waarde, kondt niet onbewuſt zijn van mijne allergeheimſte feilen, ſchoon gij mij dezelve niet wildet te kennen geeven. Welk eene hovaardij droeg ik op de toejuichinge van iedereen —— Welk eene hovaardij zelf op de onderſtellinge, dat ik die hoovaardij *niet* had! —— Welke zig voor mijn ondoorzoekend hart verſchool onder den ſchoonſchijnenden dekmantel van *Nederigheid*, de verdienſte bij mijzelve verdubbelende door de *onderſtelde*, en inderdaad *toegëeigende*, blijmoedige en aangenaame wijze van mijne weldaaden te beſteeden; terwijl ik geen enkele verdienſte had in 't geen ik deed, als overrijklijk betaald wordende door het vermaak van een weinig goeds te doen, en daartoe aangedreeven, gelijk ik zeggen mag, door gaven mij geſchonken —— Waartoe dog? ——— Niet om 'er hovaardig op te zijn.

Zo begeerig, in 't kort, om als een *Voorbeeld* te worden aangemerkt! Eene grootsheid, welke mijne toegenegene verwonderaars mij in het hoofd bragten! ——— En zo geruſt op mijne eigene deugd!

Ik lijde genoeg ſtraffe, genoeg verdriet, voor deeze mijne grootsheid ——— *Genoeg*, hoope ik, indien het den allergenadigſten Overzender der plaagen zo behaage: Nademaal ik nu, gelijk ik waarlijk denke, mij zelve meer veragte wegens mijne vermetele zelf-geruſtheid, zo wel als grootsheid,

heid, dan ik mij ooit heimelijk verhoogmoedigde op mijne goede geneigdheden: *Heimelijk*, zegge ik, evenwel; want ik had mij inderdaad geen tijd gegeven, voor dat ik dus vernederd wierd, om te bedenken, hoe zeer onvolmaakt ik waare; nog hoe veel waarheid 'er ſteekt in hetgeen de Godgeleerden ons te kennen geeven, Dat wij in onze beſte bedrijven zondigen.

Dog ik was zeer jong —— Maar hier moet ik weder op mijzelve paſſen: want is 'er in die vier woorden, *Ik was zeer jong*, niet eene verglimpinge opgeſlooten, welke genoeg waare om der ontdekkinge en belijdeniſſe alle haare kragt te beneemen?

Welke wonderbaare onvolmaakte weezens! —— Maar *Eigenliefde*, die de grond-oorzaak is van alles wat wij doen, van alles wat wij wenſchen, is hier de voornaame verleidſter.

Ik zal mij niet bij u verontſchuldigen, mijne waarde, wegens deeze zwaarmoedige bedenkingen. Is het niet genoeg om een ongelukkig ſchepzel zigzelve te doen onderzoeken, en poogen om zigzelve te ontdekken, die van zo hoogen top van Agtinge, aan hoogmoedige en vermetele Eigenliefde overgelaaten, door eenen onbedagten ſtap, gebragt is tot zulken vreezelijken toeſtand als waarin ik ben?

Laate ik, evenwel, vooruit zien: Met te wanhoopen zoude ik zonde op zonde hoopen. En wien hebbe ik om mij op te beuren, wien om mij te trooſten, indien ik *mijzelve* begeeve? — U, O Vader! die mij, hoope ik, nog niet begeven, mij nog niet vervloekt hebt! —— Want ik

ben de uwe! ——— Het is oorbaar dat ik met overpeinzinge de reſt aanvulle. ———

* *

Ik had zulk eene walg van hem zo wel, als ſchrik voor hem gekreegen, dat ik weder in mijne kamer koomende, in eene vlaag van driftige wanhoope, het Antwoord, dat ik op zijne voorſlagen geſchreeven had, genoegzaam in tweën ſcheurde.

Ik zal hem morgen-ogtend gaen zien, om dat ik het hem beloofd hebbe. Dog ik zal uitgaen, en dat zonder hem, of iemand mede te neemen. Indien hij geen redelijke verantwoordinge geeve van zijne ſchielijke veranderinge van gedrag; en indien 'er mij eene bekwaame gelegenheid voorkoome om in een ordentlijk huis een heimelijk verblijf te krijgen, zal ik tot dit huis niet wederkeeren: —— Tegenwoordig ben ik althans zo van gedagten —— En daar zal ik of de volvoeringe van uw ontwerp afwagten; of door bemiddelinge van uwe briefwiſſelinge, den deugniet de voorwaarden van een verdrag voorſchrijven; nademaal het uw gevoelen is, dat ik de zijne zijn moet, en mijzelve niet kan helpen: Of, miſſchien, een beſluit neemen om mijzelve eensklaps onder de beſcherminge te ſtellen van Lady Eliſabet; hetwelk hem beletten zal, om zijn zo baldaadiglijk gedreigd bezoek op Harlowe-Plaatze te doen.

De Lady ſchrijft weder op Maandag-avond; en geeft haare vriendin berigt van alles, wat

wat'er dien dag tuſſchen haar en den Hr. Lovelace voorviel; en hoe zij door vreeze wierd afgehouden van haar voorneemen om uit te gaen. Maar dewijl des Hren. Lovelaces volgende Brieven een breedvoeriger berigt van alles geeven, worden de haare agter wege gelaaten.

Het is, evenwel, oorbaar hier te melden, dat zij Juffer Howe weder aandringt (wegens het ongenoegen, waartoe zij reden had uit hetgeen tuſſchen den Hr. Lovelace en haar was voorgevallen) om haar ontwerp ten aanzien van Juffr. Townſend te volvoeren. Zij ſluit dien Brief met deeze woorden:

Ik moeſt nog iets zeggen van uwen laatſten aangenaamen (dien ik maar voor weinige uuren ontving) en van uwe zamenſpraak met uwe Moeder —— Zijt gij niet vol grillen en fratſen, mijne waarde? Ik zou maar om twee dingen wenſchen bij deeze gelegenheid. ——— Het een, dat uwe bekoorelijke jokkernij een *beter onderwerp* had, dan het geen gij daarvoor vindt in deeze zamenſpraak ——— Het ander, dat mijn toeſtand zodanig niet waare, dat het maar al te dikwijls die jokkernij in u moet verdooven, en mij het regt genot daarvan niet wil gunnen, dat ik plegt te hebben. Wees, evenwel, gelukkig in uzelve, ſchoon gij het niet kunt zijn in

Uwe

CLARISSA HARLOWE.

XXXV. BRIEF

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Maandag-ogtend, den 22 van Maij.

Geen edelmoedigheid is 'er bij deeze Lady. In 't geheel geen. Zoudt gij niet gedagt hebben, dat zij, na dat ik haar vergund had om van mij te gaen, ſchoon ik zo met kruid en lood gelaaden was om op haar los te branden, den volgenden morgen vroeg bij mij zou koomen; en dat met een lachend weezen; mij eene van haare beſte nijgingen maakende?

Ik was al voor Zeſſen in de Eetzaal, op haar wagtende. Zij opende haare deur niet. Ik liep de trap op en neer; en bremde; en riep dan Willem; dan Dorcas; ſmeet de deuren hard toe; maar nog al opende zij haare deur niet. Dus bragt ik mijn tijd als een gek door tot half Negen, en toen (het ontbijt gereed zijnde) zond ik Dorcas met verzoek om haar gezelſchap.

Dog ik ſtond verbaasd, toen ik haar (de meid volgende, gelijkze op de eerſte noodiginge deed) zag binnen treeden geheel gekleed, behalven haare handſchoenen, welke zij benevens haaren waaijer in de hand had; op hetzelve oogenblik Dorcas gebiedende om Willem laſt te geeven, dat hij een draagſtoel voor haar aan de deur liet koomen.

Wreed

Wreed Schepzel, dagt ik, met mij dus ten toon en ten ſpot te ſtellen bij de vrouwluij beneden!

Uitgaen, Madam?

Dat is mijn voorneemen, Mijn Heer.

Ik keek vervloekt zot, ben ik wel verzekerd. Gij zult eerſt ontbijten, hoope ik, Madam; op een zeer nederigen trant; nogthans met wel honderd weerhaaken in mijn hart.

Hadde zij mij meer kundſchap gegeven van haar voorneemen, ik zou mij miſſchien tot die geſteltenis hebben opgezet, waarin ik 's daags te vooren was, en mijne wraak begonnen. En onmiddelijk kwam mij alle die vergiftige bitterheid in 't hoofd, welke voor mij was uitgeſchreeven uit Juffer Howe's Brieven, en in dien Brief welken ik zelve uitgeſchreeven had.

Ja, zij zou een kopje drinken; en daarop leide zij haare handſchoenen en waaijer digt bij haar in het venſter.

Ik was volkoomen bedremmeld. Ik bremde, en wilde verſcheidene maalen aan 't ſpreeken; maar wiſt niet op welken toon. Wie is nu zedig, dagt ik! Wie is nu baldaadig trots! ——— Hoe maakt eene tyran van eene vrouw eenen ſchaamagtigen man bedeeſt! —— Zij ſpeelde voor Juffer Howe, dagt mij; en ik voor den moedloozen Hickman.

Eindelijk, Ik *wil* beginnen, dagt ik.

Zij een kopje —— Ik een kopje.

Slorp, zij, met haare oogen voor zigzelve; gelijk een hoogmoedige en heerſchagtige ſouve-

rain, haarer eigener waardigheid bewuſt, en elke aanblik als eene gunſt uitdeelende.

Slorp, ik, als haar onderdaan; met beevende lippen en handen, en niet weetende dat ik ſlorpte of proefde.

Ik was —— Ik was ——— Iſſpd —— (mijn adem en het vogt te gelijk intrekkende, hoewel ik mijn mond daaraan brandde) ik was in hoope, Madam ———

Dorcas kwam toen juiſt binnen. ——— Dorcas, zeide zij, is 'er om een draagſtoel gezonden?

Verdoemde onbeſcheidenheid, dagt ik, mij dus in mijn ſpreeken te verbijſteren! En ik was genoodzaakt te wagten naar het antwoord van de dienſtmaagd op de vraag van haare trotſe vrouw.

Willem is om een uitgegaen, Madam.

Dit koſtede mij een minuut ſtilzwijgens, voor dat ik weder beginnen konde. En toen was het met mijne hoope, en mijne hoope, en mijne hoope, dat ik al vroeg zou zijn toegelaaten tot ——

Wat weer is het, Dorcas? zeide zij, zo weinig agt op mij ſlaende als of ik 'er niet tegenwoordig waare.

Een weinig droevig, Madam —— De Zon is betrokken ——— Voor een half uur was het heel mooij weer.

Ik had geen geduld meer. Ik ſtond op. Daar ging tee-kopje, ſchoteltje, en al naar den grond —— Wat bruijt mij het Weer, de Zonneſchijn, en de Meid! —— Loop naar den duivel,

vel, als ik ſpreeke tegen uwe Lady, en mij zo weinig gelegenheid gegeven wordt.

De ſtoute Kleuter ſtond op, half-verſchrikt; en kreeg haare handſchoenen en waaijer uit het venſter.

Gij moet niet gaen, Madam! —— Haare hand grijpende ——— Bij mijne ziel, gij moet niet ———

Moet niet, mijn Heer! —— Ik moet al — Gij kunt op uwe meid wel vloeken in mijn afweezen, zo wel als dat ik 'er bij ben — Ten zij — ten zij —— gij het op *mij* gemunt hebt, hetgeen gij tot *haar* rigt.

Allerliefſt Schepzel, gij moet niet gaen —— Gij moet mij niet verlaaten —— Zulk eene opzettelijke ſmaadheid! Zulk eene veragtinge! —— Uwe dienſtmeid vraagen te doen, die niets te beduiden hebben, dan om mij in de reden te vallen ——— dat kan ik niet verdraagen!

Houd mij niet vaſt, al worſtelende. Ik wil niet opgehouden worden. Gij, nog uwe handelingen behaagen mij. Giſteren zogt gij met mij te krakeelen, *om geen reden ter wereld, welke ik bedenken kan, dan om dat ik te toegeevende was.* Gij zijt een ondankbaar man; en ik haate u met geheel mijn hart, mijn Hr. Lovelace!

Maak mij niet wanhoopig, Madam. Met uw verlof moet ik zeggen, dat gij mij in deezen luim niet verlaaten zult. Waar gij ook gaet, zal ik u bijblijven. Waare Juffer Howe mijne vriendin geweeſt, ik zou dus niet zijn behandeld. Het is maar al te duidelijk, aan wie mijne zwaarigheden te wijten zijn. Ik hebbe lang wel gemerkt,

dat ieder Brief, welken gij van *haar* ontvangt, eene veranderinge maakt in uw gedrag jegens *mij*. Zij zou wel willen hebben, dat *gij mij* behandeldet, gelijk *zij* den Hr. Hickman behandelt, onderſtelle ik: Dog die behandelinge betaamt nog uwen verwonderenswaardigen inborſt om aan te doen, nog mij te ontvangen.

Dit ontzettede haar. Zij bekreunde het zig niet, of ik ſlegte gedagten had van Juffer Howe.

Maar zigzelve bedenkende, Juffer Howe, zeide zij, is eene vriendin van deugd en van vroome menſchen. Indien gij haar niet aanſtaet, is het om dat gij niet een der zodanigen zijt.

Ja, Madam; en derhalven om van den Hr. Hickman en Mijzelven zo te ſpreeken, als ik onderſtelle dat gij beide van elk onzer denkt, behandelt zij *hem* zo als zij een *Lovelace* niet zou behandelen. ——— Ik tarte u, Madam, om mij maar eenen van de menigvuldige Brieven te toonen, welke gij van haar ontvangen hebt, waarin van mij gewag gemaakt wordt.

Juffer Howe is regtvaardig; Juffer Howe is goed, antwoordde zij. Zij ſchrijft, zij ſpreekt, van iedereen naar dat zij verdienen. Indien gij mij maar eene eenige gelegenheid aanwijſt, op welke gij reden hebt om eene verdienſte voor u zelven te gronden, hetzij van u regtvaardig of goed, of ook edelmoedig gedragen te hebben, ik zal naar haaren Brief bij die gelegenheid geſchreeven zoeken [Indien 'er zulk eene gelegenheid zij, hebbe ik haar daarvan zekerlijk verwittigd]; en ik wil 'er voor inſtaen, dat die ten uwen voordeele zijn zal.

Dui-

Duivelſch geſtreng! En alzo onheuſch als geſtreng, eenen zedigen man te werk te ſtellen om zijne eigene verdienſten na te ſpooren.

Zij wilde van mij weg gevloogen hebben: Ik wil *niet* vaſtgehouden worden, mijn Hr. Lovelace. Ik *wil* uitgaen.

Inderdaad dat moet gij niet, Madam, in deezen huim. En ik plaatſte mijzelven tuſſchen haar en de deur. —— En toen, zig bewaaijende met haaren waaijer, zettede zij zig op een ſtoel ter neer, haar lief gelaat van drift geheel over en over karmoſijn zijnde.

Ik wierp mij aan haare voeten. —— Ga weg, Hr. Lovelace, zeide zij, met haaren waaijer in haare hand mij afweerende; om uwenthalven zelf verlaat mij! —— Mijne Ziel is boven u verheven, man! met beide haare handen mij van zig afſtootende! —— Dring mij niet om u te zeggen, hoe opregtlijk ik mijne ziel boven u verheven agte! —— Gij hebt aan het mijne, een hoogmoedig, een al te hoogmoedig hart, om mede te kampen! —— Verlaat mij, en verlaat mij voor eeuwig! —— Gij hebt te kampen met een hoogmoedig hart!

Haar weezen, haare houdinge, haare ſtem waaren betoverlijk edel, ſchoon haare woorden zo geſtreng waaren.

Laate ik een engel aanbidden, zeide ik, niet eene vrouw. Vergeef het mij allerlieſſt ſchepzel! — Indien gij een ſchepzel zijt, vergeef het mij! — Vergeef mijne onbedagtzaamheden! Vergeef mijne onbeſtendigheid! —— Heb deernis met mijne zwak-

zwakheden! ——— Wie is met mijne Clariſſa te evenaaren?

Ik beefde van Verwonderinge en Liefde; en ſloeg mijne armen om haare knieën, terwijl zij zat. Zij poogde op dat oogenblik op te ſtaen; maar mijne zo vuurige omarminge trok haar weer neder; en nooit was 'er eene vrouw zo vol ſchrik. Dog hoe vrij mijne omarmende beroerenis haar ſchroomagtig hart ook mogt toeſchijnen, ik had, op dien tijd, geen eene gedagte, dan die de eerbied inboezemde. En voor dat zij metterdaad was weggegaen [Hetwelk ik haar toeſtond onder beloſte van ſpoedig weer te koomen, en op haare toeſtemminge van den draagſtoel weer weg te zenden] waaren alle de beweegingen van mijn hart zo kuiſch als haar eigen.

Zij hield haar woord niet. Ik wagtede een uur, voor dat ik zond om haar haare belofte te erinneren. Zij kon mij nog onmogelijk zien, was het antwoord. Zo dra zij konde, zou ze koomen.

Dorcas zegt, dat zij nog ongemeen beefde; en haar gebood om haar hartshoorn en water te brengen.

Een wonderlijk ſchroomagtig ſchepzel! Haar ſchrik is al te groot, naar de gelegenheid die 'er toe gegeven wierd. Onheilen zijn dikwijls grooter in den ſchroom dan in de daad. Hebt gij nooit gemerkt, dat de ſchrik van een vogel, dien men gevangen en nu metterdaad in de hand heeft, niet in vergelijkinge koomt bij hetgeen men wel onderſteld mogt hebben dat die ſchrik zijn zoude, moeſten wij over dien zelven vogel geoordeeld hebben

ben volgens zijne ſchuwheid voor dat hij gegreepen wierd?

Lief Schepſel! —— Stoeide zij nooit eens? Heeft zij nooit, van haare kindsheid af tot nu toe, geravot? De *onnozele* zoorten van vrijheden, welke bij deeze gelegenheden genomen en gegund worden; zouden haar aan grooter hebben doen gewennen. Heiligſchennis is het, maar den zoom van haar kleed te raaken! —— Overmaat van kiesheid! —— O die geheiligde Schoonheid! hoe kan zij denken om eene vrouw te worden!

Maar hoe weete ik, voor dat ik het beproeve, of zij niet door eene min ontſtellende behandelinge kan bewoogen worden, en of zij niet [*Dag*, ik hebbe met u gedaen!] voor *verraſſinge bij nagt* moge bukken? Dit is nog al het ſlotvers van mijn zang, Ik kan haar trouwen als ik wil. En indien ik dat doe, na dat ik de overhand gekreegen hebbe (het zij door *verraſſinge*, of door *tegenworſtelende toelaatinge*) wien anders dan mijzelven zal ik dan beleedigd hebben?

* * *
* *

Het is nu Elf uuren. Zij zal mij zien, zo dra ze maar kan, zegt zij aan Marijtje Horton, die haar een teder bezoek gegeven heeft, en jegens welke zij minder ingebonden is dan jegens iemand anders. Haare ontroeringe, verzekert zij haar, kwam niet voort uit eigenzinnigheid, uit viesheid, uit ſtuursheid; maar uit *zwakheid van hart*. Zij heeft geen *ſterkte van geeſt* genoeg, zegt

zegt zij, om haar tot het draagen van haaren ſtaat bekwaam te maaken.

Welk eene tegenſtrijdigheid nogthans! —— *Zwakheid van hart*, ſpreekt zij van, met *zulk* eene *kragt van wil!* ——— O Belford! zij is eene Lady met een leeuwen-hart in allen gevalle, daar haare Eere, of liever haare *Pointille*, moed vereiſcht. Dog ik hebbe meer dan eens reden gehad in haar geval, om te beſluiten, dat de hartſtogten der zagtzinnige, die traager te beweegen zijn dan die der leevendige, als zij aan den gang zijn, het felſt en onweerſtaenbaarſt werken. —— Nogthans is haar bekoorelijk Lighaam niet evenredig daarnaar gevormd en toegeſteld. De ongelijke deelgenooten trekken een verſchillenden lijn, en de godheid die binnen haar is verſcheurt haar zijden bekleedzel. Dog had die zelve ziel een manlijk lighaam ingenomen, regtſchapener held zou 'er nooit geweeſt zijn.

Maandag, Twee uuren.

Nog niet zigtbaar! —— Mijne beminde is niet wel. Welke *Verwagtingen* had zij dog van mijne vuurige verwonderinge over haar! ——— Meer voor ruwheid dan wraak bedugt. Nogthans, hoe dorſt mijne ziel naar wraak tegen beide deeze Ladys! Ik moet mijne toevlugt neemen tot mijne *meeſterſtukken*. Dit vervloekt ontwerp van Juffer Howe en haare Juffr. Townſend (indien ik niet iets verzinnen kan om het te doen mislukken) zal altoos als een zwaard over mijn hoofd hangen. Bij elke geringe ergernis zal mijne Bemin-

minde bedagt zijn om weg te vliegen; en alle de moeite die ik genomen hebbe, om haar van alle andere toevlugt en beſcherminge te berooven, op dat ik ze volſtrekt van mij afhangelijk mogt maaken, zal te vergeefs verſpild zijn. Maar miſſchien zal ik wel een ſmokkelaar vinden om Juffer Howes verraad met verraad te keer te gaen.

Gij erinnert u wel den ſtrijd tuſſchen de Zon en den Noorden-wind, in de Fabel; wie van beiden eerſt eenen vroomen Reiziger zijn mantel zou doen afwerpen.

Boreas begon eerſt. Hij blies ten aller-felſten; en deed den armen gezel dikwijls krom gaen en ſlingeren; dog met geen andere uitwerkinge, dan dat hij hem zig dies te digter in zijn reis-mantel deed bewinden.

Maar toen het de beurt van Phœbus wierd, deed hij zo zijne ſtraalen op den Reiziger ſpeelen, dat hij hem denzelven eerſt deed los knoopen, en daarna geheel afwerpen: —— En hij liet niet af, voor dat hij hem noodzaakte zig te begeeven onder de vriendlijke ſchaduw van een wijduitgeſpreiden beukeboom; daar hij zig op zijn afgeworpen mantel neerleggende, zig verkwikte met een uiltje te vangen.

De overwinnaar-god lachte toen eens uit den borſt, over Boreas en den Reiziger beide, en vervolgde zijnen helſchijnenden loop, duizend nieuwe voorwerpen, terwijl hij voorthuppelde, beſtraalende, en verwarmende, en koeſterende: En des avonds als hij zijne vuurige draavers had op ſtal gebragt, vermaakte hij zijne Thetis met

de

de vertellinge der poetzen welke hij dien dag bedreeven had.

Op gelijke wijze wil ik alle mijne onſtuimige uitvindingen aan een kant gooijen: En indien ik mijne lieve Reisgezellin kan beweegen om, *maar voor een oogenblik*, den mantel van haare geſtrenge deugd eens af te werpen, zal ik niets anders te doen hebben, dan gelijk de Zon, geſtadig nieuwe voorwerpen te zegenen met mijne ſtraalen. Maar mijne uitverkooren uuren van zamenkoutinge en ruſt, na al mijn omzwerven, zullen aan mijne godin zijn toegeheiligd.

* * *
* *

En nu, Belford, ben ik van gedagten, dat volgens mijn nieuw opſtel, dit huis van Mevr. Fretchville eene belemmeringe voor mij is. Ik zal mij daarvan afmaaken; voor eenigen tijd ten minſten. Mennell zal bij haar koomen, als ik uit ben, mij verzoekende te ſpreeken. Waarover? zult gij vraagen. Waarover! ——— Hebt gij dan niet gehoord wat de arme Mevr. Fretchville is overgekoomen? — Dan zal ik het u vertellen.

Eene van haare meiden wierd, omtrent eene week geleeden, van de kinderpokjes aangetaſt. De overige hielden haare vrouw daarvan onkundig tot Vrijdag; en *toen* kwam zij het bij toeval te weeten. De grootſte helft der plaagen, waarmede menſchen van fatzoen gekweld zijn, koomen van de Dienſtbooden, welke zij neemen, ten deele om de ſtaatſie, ten deele tot gebruik, en

en met een oogmerk om hunne zorgen te verminderen.

Dit heeft de weduw zo verſchrikt, dat zij is aangegreepen van alle de toevallen, welke dreigen dat zij ook van dien vreezelijken vijand van ſchoone tronijen zal overvallen worden. —— Dus moet zij om geen verhuizen denken: Nogthans kan zij niet verwagten, dat wij ons haarenthalven langer zouden ophouden.

Zij wenſcht nu wel van gantſcher harten, dat zij geweeten had wat zij wilde, en ten eerſten naar het land gegaen waare toen ik over het huis met haar handelde: Dit ongeluk waare dan niet gebeurd! Een vervloekt wederwaardig toeval voor *ons* ook! —— Och hee! Niets anders, agte ik, is 'er in dit ſterflijk leeven! De luiden behoeven 'er zig niet op uit te leggen, om door hunne moedwillige grillen zigzelven wederwaardigheden op den halze te haalen.

Dus zal deeze zaak van het huis over zijn; ten minſten voor eenigen tijd. Dog dan kan ik wel op een middel vallen, hetwelk het mislukken hiervan vergoeden zal. Ik moet *langzaam* beweegen, om *gewis* te gaen. Ik hebbe eene keurelijke vond of twee in mijn hoofd, zelf onderſteld zijnde dat mijne Beminde weg mogt geraaken, om haar weerom te brengen.

Maar hoe ſtaet het met Lord M. denke ik, dat hij mij geen antwoord ſchrijft op mijne noodiginge? Indien hij mij zulken Brief zond, welken ik toonen konde, dat zoude het al heel verre brengen tot eene volkoomene verzoeninge. Ik hebbe aan Charlotte daarover geſchreeven. Hij

zal wel haaſt van mij hooren, en dat wel zo dat het hem niet breed zal aanſtaen, zo hij niet ſchielijk ſchrijft. Hij heeft zomtijds wel gedreigd *mij* te onterven: Dog zo ik *hem* met den voet ſtiet, zoude het maar regt en billijk zijn, en het zou hem tienmaal meer verdriet doen, dan iets dat hij verrigten kan, mij zal aanbrengen. Daarenboven koomt 'er, door zijn verzuim, onvermijdelijk vertraaginge in de Huwelijks-voorwaarden! — Hoe zal ik zulk een leeven van geduurig uitſtellen verdraagen! — Ik, die ten aanzien van mijn wil, en ongeduld, en zo voort, van het regtſchapen *Lady-maakzel* ben, en al zo weinig als de beſte van haar kan veelen, dat ik bemeeſterd en te loor geſteld worde!

* * * *
* *

Weder een Brief van Juffer Howe. Ik onderſtelle, dat het die is, welken zij in haaren laaſten belooſt aan haar te zenden aangaende de Vrijerij tuſſchen Ouwen Teunis den Oom, en Annabella de Moeder. Ik zou ten uiterſten vermaakt zijn met denzelven te zien. Niet meer van het ſmokkelaars-verraad is daarin, zekerlijk! Deezen Brief ſchijnt het, heeft zij in haar zak geſtoken. Dog ik hoope, dat ik dien wel haaſt bij de overige weggelegd zal vinden.

Maandag-avond.

Op mijn herhaald verzoek bewilligde zij om van

van den namiddag in de Eetzaal bij mij te koomen om thee te drinken, en niet eer.

Zij trad binnen met beſchaamdheid, naar mij dagt; in eene lieve bedremmelinge, dat zij met haaren ſchroom al te verre gegaen was. Stuurſch en traag naderde zij tot den Thee-tafel. —— Dorcas was 'er bij, bezig met het Thee-goed gereed te zetten. Ik nam haare weerſtreevende hand, en drukte die aan mijne lippen — Allerliefſt, beminnelijkſt ſchepzel, waarom dus koel? waarom dus misnoegd? ——— Hoe kunt gij het getrouwſte hart ter wereld dus pijnigen?

Zij trok haare hand los. Ik wilde die weder gegreepen hebben.

Houd u ſtil, dezelve korzel weghaalende: En zij ging zitten; eene zagte kloppinge in de ſchoonheid der ſchoonheden, een mengzel van ſtuursheid en gramſchap uitwijzende; terwijl haare ſneeuwitte halsdoek rees en daalde, en een lieve blos haare bekoorelijke wangen overſpreidde.

Om Gods wille, Madam! —— En ten derdenmaale wilde ik haare afweerende hand gevat hebben.

En om deszelven wille, mijn Heer; niet meer kwellens.

Dorcas ging weg; Ik trok mijn ſtoel nader bij den haaren, en met de eerbiedigſte tederheid kreeg ik haar bij de hand; en zeide haar, dat ik niet kon nalaaten mijne bekommeringe te kennen te geeven (aangezien zij zo gezind was om mij met afkeerige koelheid te behandelen) dat zo 'er eenig man ter wereld meer *onverſchillig* bij haar waare, om geen harder woord te gebruiken, dan

een ander, dezelve het ongelukkig ſchepzel was dat zij voor zig had.

Zij keek mij ſtijf aan voor een oogenblik, en met haare andere hand, zonder mij die, welke ik hield, te onttrekken, haalde zij haaren neusdoek uit haar zak; en door eene pinkende beweeginge drong zij eene traan of twee naar buiten, welke in elk lief oog zijnde opgekoomen, het uit die beweeginge bleek, dat zij liever zou hebben doen verdwijnen: Dog zij antwoordde mij alleen met eene zugt, en een afgekeerd gelaat.

Ik drong haar om te ſpreeken; om mij aan te zien; om mij met een gunſtiger oog te zegenen.

Ik had reden, zeide zij mij, om te klaagen over haare onverſchilligheid. Zij zag niets in mijnen geeſt dat edelmoedig was. Ik was geen man om te believen of te begunſtigen. Mijn wonderbaar gedrag jegens haar zedert Saterdag-avond, *zonder eenige reden in 't geheel die haar bekend was*, overtuigde haar hiervan. Alle hoope, die zij van mij had opgevat, was ten uiterſten verdweenen. Alle mijne wegen waaren walgelijk voor haar.

Dit ſneed mij door het hart. De ſchuldige, geloove ik, verdraagen in allen gevalle, met minder geduld de ontdekkende waarheid, dan de onſchuldige de kwaadſpreekende valsheid.

Ik verzogt haar om geduld, terwijl ik de vrijheid nam om reden van deeze veranderinge te geeven, van mijnen kant. — Ik erkende op nieuw den hoogmoed van mijn hart, welke de gedagte niet verdraagen konde, van dat gebrek van voorkeu-

keuze in het hart van eene Lady, die ik de mijne hoopte te noemen, hetwelk zij altoos getoond had. Het Huwelijk, zeide ik, was een ſtaat, welke van geen van beide kanten met onverſchilligheid moeſt worden aangegaen.

Het is trotsheid, viel zij 'er tuſſchen in, het is vermetelheid, mijn Heer, blijken van agtinge te verwagten, zonder zijn werk te maaken van ze te *verdienen.* Gij hebt geen lafhartig Schepzel voor u, mijn Hr. Lovelace, door zwakke beweegredenen overwonnen, om te minnen daar geen verdienſte is. Juffer Howe kan u zeggen, mijn Heer, dat ik nooit de *fouten* van mijne vriendin beminde; nog ooit wenſchte dat zij mij beminde om de mijne. Het was een regel bij ons, elkanderen niet te ſpaaren. En zou een man, die niets dan fouten heeft; (want ik bidde u, mijn Heer, welke zijn uwe deugden?) verwagten dat ik hem agtinge betoonen zoude? Inderdaad, zo ik dit deed, zoude ik zelf *zijne* agtinge niet verdienen; maar behoorde van hem veragt te worden.

Wel hebt gij, Madam, deeze edele wijze van denken uitgevoerd en in agt genomen. Gij loopt geen gevaar van veragt te worden wegens eenige blijken van tederheid of gunſt beweezen aan den man, die voor u is. Gij hebt u misſchien, *zult gij* denken, op eene *loſſijke* wijze toegelegd om gelegenheden te zoeken en te neemen van te verklaaren, dat het wel verre was van uit uwe eigene *verkiezinge* voort te koomen, dat gij eenige gedagten van mij hadt. Mijne geheele ziel, Madam, met alle haare dwaalingen, met alle haare wenſchen, met alle haare oogmerken, hadde ik voor

u open en bloot gelegd, waare ik daartoe aangemoedigd door zo veel deel te mogen hebben in uw vertrouwen en agtinge, dat ik geruſt had kunnen zijn, dat gij, gelijk ik vreesde, het niet ten ergſten duiden zoudt, hetgeen ik u van tijd tot tijd geopenbaard, en waarover ik u geraadpleegd zoude hebben. Want nooit was 'er openhartiger menſch; nog iemand zo gereed om zigzelven te beſchuldigen [*Dit is waaragtig zo, Belford*]. Dog gij weet, Madam, hoe geheel anders het tuſſchen ons geſtaen heeft. Agterdogt, afweerigheid, agterhoudendheid van uwen kant, verwekte twijffelinge, ſchroom, ontzag aan mijnen kant, ——— Hoe weinig vertrouwen! als of wij elkanderen eer vreesden en aanmerkten als Verraaders, dan als Gelieven. Welke vreeze hebbe ik niet gehad voor elken Brief, die u van Wilſon's gebragt wierd! —— En met reden; nademaal de laatſte, van welken ik zo veel verwagtinge had, uit hoofde van de voorſlagen u in geſchrift van mij gedaen, indien ik mag oordeelen uit de uitwerkzelen, en uit uwe weigeringe van mij giſteren te zien (ſchoon gij kondt uitgaen, en wel in een *draagſtoel*, om te beletten dat ik mede ging) u meer tegen mij heeft opgehitſt dan ooit.

Het was eene misdaad in mij, ſchijnt het, dat ik ter Kerk ging; zeide de verontwaardigende Bekoorſter; en zonder het gezelſchap van een man, wiens verkiezinge het niet zou geweeſt zijn daar te gaen, waare ik 'er niet gegaen —— Het was eene misdaad in mij, dat ik den geheelen Zondag voor mij alleen begeerde te hebben, na dat ik u beliefd had, tegen mijnen dank, met u

in

in een Spel te vergezellen; en na dat gij mij (even zeer tegen mijnen zin) 's avonds te vooren zeer laat hadt opgehouden. — Deeze waaren mijne fouten: Over deeze moeſt ik geſtraft worden: Ik moeſt gedwongen worden om u te zien, en verſchrikt, wanneer ik u ging zien, door den aanſtootelijkſten wrevelmoed, welke ooit betoond wierd aan een menſch in mijne omſtandigheden, en die niet gehouden was zulks te verdraagen. Gij hebt u de vrijheid aangemaatigd om mijns Vaders heftigen aart te beſchuldigen, mijn Hr. Lovelace: Dog het ergſt dat hij ooit betoonde *na* het trouwen, was in 't minſt niet te vergelijken bij hetgeen gij twintigmaalen *van te vooren* getoond hebt. —— En welke zijn dog mijne uitzigten met u, op het beſt genomen? — Mijne verontwaardiginge zwelt tegen u, Hr. Lovelace, terwijl ik tot u ſpreeke, als ik mij de menigvuldige ſtaaltjes te binnen brenge van uw gedrag, even onedelmoedig als onbeſchaafd, jegens eene welke gij in verlegenheid gebragt hebt —— En ik kan u naauwlijks onder mijn gezigt verdraagen.

Zij keerde zig van mij af, opſtaende; en haare zamengevouwen handen opheffende, nevens haare bekoorelijke oogen, die in traanen zwommen, O mijn Vader, zeide het onnavolgelijk Schepzel, gij mogt uwen hevigen vloek wel geſpaard hebben, hadt gij geweeten hoe ik den gantſchen tijd door geſtraft ben, zedert mijne dwaalende voeten mij buiten uwe tuindeur bragten om bij deezen man te koomen! ——— Waarna, op haaren ſtoel nederzijgende, een vloed van

driftige traanen uitberſtede langs haare gloeijende wangen.

Mijn lieſſte leeven, haare nog zamengevouwen handen in de mijne neemende, wie kan eene zo aandoenlijke, ſchoon zo driftige, aanroepinge verdraagen?

En, zo waaragtig als ik hoope te leeven, mijne neus tintelde, gelijk mij heugt dat ze eens deed, toen ik een jonge was (en trouwens nog eens heel kort geleeden) juiſt voor dat 'er eenige traanen in mijne oogen kwamen; en ik durfde mijn gelaat naauwlijks in het gezigt van het haare betrouwen,

Wat hebbe ik gedaen om deeze ongeduldige uitroepinge te verdienen? —— Hebbe ik u, ten eenigen tijde, door woorden, door daaden, of zelf door mijn gezigt, reden gegeven om te twijffelen aan mijne eere, mijn ontzag, mijne *aanbiddinge*, mag ik het noemen, van uwe deugden? Alles koomt voort uit misverſtand, hoope ik, van beide kanten. Heb maar de goedheid om het van uwen kant op te helderen, gelijk ik het van mijnen doen zal, en alles moet metterhaaſt in geluk verkeeren. —— Behaagde het den Hemel, dat ik dien Hemel beminde als ik u beminne! —— En nogthans, zo ik aan uwe Wederliefde twijffelde, ik mag verlooren gaen, zo ik zou kunnen wenſchen dat gij de mijne wierdt! —— Geef mij hoope, allerlieſſt Schepzel, geef mij maar hoope, dat gij mij boven anderen verkieſt! — Geef mij maar hoope, dat gij mij niet haat; dat gij mij *niet veragt*.

O mijn Hr. Lovelace, wij zijn lang genoeg bij malkanderen geweeſt, om elkanderens inborſt

en

en handelingen moede te zijn; handelingen en inborſten zo verſchillende, dat gij miſſchien al zo veel tegenzin in *mij* moet hebben, als ik in *u* hebbe. —— Ik denke, ik denke, dat ik de agtinge, welke gij voor mij betuigt, niet naar behooren kan beantwoorden. Mijne gemoedsgeſteldheid is geheel omgekeerd. Gij hebt mij een kwaad denkbeeld gegeven van het gantſche menſchdom; van u zelven in 't bijzonder: En daarenboven zulk een ſlegt gevoelen van mijzelve, dat ik nooit in ſtaat zal zijn om mijne oogen op te ſlaen, als die ten eenenmaale en voor altoos die zelf-behaagelijkheid, en eigenbewuſten hoogmoed verlooren hebbe, welke zo noodzaakelijk zijn om eene vrouw dit leeven met taamelijk genoegen te doen doorbrengen.

Zij maakte eene tuſſchenpoos. Ik zweeg ſtil. Bij mijne Ziel, dagt ik, dit lief Schepzel zal mij nog eindelijk over hoop werpen.

Zij ging voort. —— Wat is 'er nu overig, dan dat gij mij vrij verklaart van alle verbintenis aan u? En dat gij mij niet verhindert het noodlot te volgen, dat voor mij geſchikt is?

Zij maakte weder eene tuſſchenpoos. Ik zweeg nog al ſtil; overpeinzende of ik van allen verderen toeleg op haar zoude afſtappen; of ik geen blijken genoeg ontvangen had van eene deugd en van eene grootheid van ziel, die niet in twijffel getrokken nog met eenigen ſchijn beklad kon worden.

Zij voer voort: Gunſtig zij mij uw ſtilzwijgen, mijn Hr. Lovelace! —— Zeg mij, dat ik van alle verbintenis aan u vrij ben. Gij weet, dat ik *u* nooit beloften deed. — Gij weet, dat gij on-

der geene beloften legt aan *mij*. Mijnen armlijken ſtaat bekreune ik mij niet ——

Zij ging al voort —— Mijn waardſte leeven, zeide ik, ik ben deezen gantſchen tijd, ſchoon gij mij vervult met twijffelingen aangaende uwe gunſt, bezig geweeſt in de voorbereidingen tot onzen trouw-dag. Ik ben nu metterdaad in onderhandelinge over Equipagie.

Equipagie, mijn Heer! —— Praal, Klatergoud! — Wat is Equipagie; wat is Leeven; wat is alles; voor een ſchepzel zo laag gezonken, als ik ben in mijn eigen gevoelen! — Zugtende onder eens Vaders Vloek! — Niet in ſtaat om te rug te zien zonder mijzelve te beſchuldigen, of vooruit zonder te ſchrikken! — Terwijl deeze bedenkingen kragt wordt bijgezet door elk wederwaardig toeval! — En welke dog dan wederwaardige toevallen koomen mij over! — Alle mijne geliefde voorneemens in ſtukken geſlagen zijnde; en alle mijne hoope ten einde, zo weiger mij de vrijheid niet om te vlieden en mij te verſteeken in eenigen duiſteren hoek, alwaar nog de vijanden welke gij mij verwekt, nog de weinige vrienden welke gij mij hebt overgelaaten, ooit mogen te hooren koomen van de gewaande Ligtvaardige, voor dat die gelukkige oogenblikken op handen zijn, welke alles zullen uitwiſſchen!

Ik wiſt geen woord voor mijzelven te ſpreeken. Zulk een ſtrijd in mijn gemoed had ik nooit gekend. Dankbaarheid, en Verwonderinge over het voortreffelijk ſchepzel, dat ik voor mij had, kampende met eene ſielragtige Hebbelijkheid, met voorneemens zo opzetlijk gemaakt, en met oog-

mer-

merken, waarop ik zo gepocht had! —— Honderd nieuwe vonden in mijn hoofd, en in mijn hart hebbende, die, om eerelijk te zijn, gelijk men het noemt, alle moeſten worden opgegeven van een hart, dat vermaak ſchept in minneranken en zwaarigheden ——— Juffer Howe's vergiftige ſteeken mij tragtende te erinneren ——— Nogthans de erinneringe weigerende die met de vereiſchte kragt te voorſchijn te brengen —— Ik waare zekerlijk een verlooren man geweeſt, waare Dorcas niet regttijdig binnen gekoomen met een Brief. ——— Op het opſchrift geſchreeven zijnde ——— *Het behaage u, mijn Heer, deezen aanſtonds te openen.*

Ik ging naar het venſter —— opende dien. ——— Hij was van Dorcas zelve. —— En deeze de inhoud — „ Gelief mijne Lady op te hou„ den: Een papier van aangelegenheid is 'er uit „ te ſchrijven. Ik zal kuchen als ik gedaen heb„ be. „

Ik ſtak het papier in mijn zak, en keerde tot mijne Bekoorſter, minder onthutſt, gelijk zij zig ook in dien tijd een weinig herſteld had. —— Gun mij een ding, allerlieflt Schepzel — Geef mij maar te kennen, of Juffer Howe mijne voorſlagen goed of kwaad keurt? — Ik weete dat zij mijne vijandin is. Ik was voorneemens om u reden te geeven van de veranderinge van mijn gedrag, over welke gij mij beſchuldigdet in den beginne van dit ons geſprek; maar wierd door uwe heftigheid daarvan afgebragt. Inderdaad, mijn bemind Schepzel, gij waart *zeer* heftig. Dunkt u niet, dat het eene zeer ſmertelijke zaak voor mij moet

zijn

zijn, mijne wenſchen zo dikwijls vertraagd en verſchooven te zien ter begunſtiginge van uw bovendrijvend oogmerk op eene Verzoeninge met nabeſtaenden, welke zig niet met u willen laaten verzoenen? — Hieraan was het te wijten, dat gij ongezind waart de Huwelijks plegtigheid te voltrekken voor dat wij in Stad kwamen, ſchoon gij zo wreedlijk behandeld waart van uwe Zuſter, en uwe geheele familie, en ſchoon gij zo vuuriglijk van mij tot het voltrekken gedrongen wierd —— Hieraan was de ligt-genomen ergernis van u te wijten over mijne vier vrienden; en over de vergeefſche pooginge, die ik deed om een gevallen Brief te zien; mij weinig verbeeldende, uit hetgeen twee zodanige Ladys aan elkanderen ſchrijven konden, dat dit gelegenheid kon geeven tot doodlijk misnoegen. —— Hieraan was het te wijten, dat gij mij eene week lang van u afhieldt, tot dat gij den uitſlag wiſt van nog een ander aanzoek. — Maar toen zij dat verworpen hadden; toen gij mijne gantſch koel ontvangene voorſlagen aan Juffer Howe gezonden hadt, om haare goedkeuringe of raad daarover in te neemen, gelijk ik u trouwens had geraaden; en gij mij Saterdag-avond met uw gezelſchap bij het Spel vereerd hadt (mijn gantſche gedrag tot het laatſte uur onopzeggelijk zijnde); moeſt dan niet, Madam, de ſchielijke veranderinge in uw gedrag den naaſtvolgenden morgen, mij verbaazen en mismoedig maaken? —— En als gij daarin volhardedt met nog ſterker verklaaringen, na dat gij den met ongeduld verwagten Brief van Juffer Howe hadt ontvangen; moeſt ik toen niet beſluiten, dat alles te wijten was aan haaren invloed;

vloed; en dat 'er eenig ander aanzoek of ontwerp in de meulen was, hetwelk het weder noodzaakelijk maakte dat ik van u wierd afgehouden, tot dat men den uitſlag te weeten kwam, en waardoor ik voor altoos van u beroofd ſtond te worden? Want was dit niet de voorwaarde, welke gij geſtadig vooraf bedongt? —— Wel met regt, Madam, mogt ik door deeze vreeze half zinneloos gemaakt worden; en te regte mogt ik u beſchuldigen van mij te haaten. —— En nu, allerliefſt ſchepzel, geef mij dog te kennen, verzoeke ik u nogmaal, welk Juffer Howes gevoelen is van mijne voorſlagen.

Waare ik gezind om met u te twiſten, mijn Hr. Lovelace, ik konde uwe fraaije redenvoeringe zeer ligtlijk beantwoorden. Dog voor tegenwoordig, zal ik alleen zeggen, dat 'er geheel geen begrip te maaken is van uwe handelwegen. Gij ſchijnt mij toe, indien uwe meeninge altoos regtmaatig geweeſt is, groote moeite genomen te hebben om dezelve verward en ingewikkeld te maaken. Of dit in u te wijten zij aan gebrek van een klaar verſtand, of van een gezond hart, kan ik niet bepaalen; maar aan het gebrek van een van beide, denke ik waarlijk, is het dat ik het grootſte gedeelte van uw wonderbaar gedrag hebbe toe te ſchrijven.

Vervloekt zij het hart der kleine duivelin, zeide ik, die u aanſtookt om zulke ſlegte gedagten te hebben van het getrouwſte hart ter wereld!

Hoe durft gij, mijn Heer? —— En daar hield

hield zij ſtil; zig bijna verſnapt hebbende; gelijk mijn oogmerk was, dat zij doen zoude.

Hoe durve ik, *wat*, Madam? En ik keek haar ſcherplijk aan. Hoe durve ik, *wat?*

Snood karel! — En zult gij — En daar hield zij weder ſtil.

Zal ik, *wat*, Madam? —— En waarom *Snood karel?*

Hoe durft gij *eenig menſch* vervloeken in mijne tegenwoordigheid?

O die zoete aarzelſter! Dog hiermede kon zij 'er zo niet afraaken bij eenen Lovelace.

Hoe dan, allerliefſt Schepzel, is 'er *eenig menſch* die u aanſtookt? ——— Zo die 'er zijn, dan vervloeke ik ze weder, zij mogen zijn wie ze willen.

Zij was mooij taamelijk driftig. ——— En deeze was de eerſte reize, dat de kaart mij medeliep.

Wel, Madam, het is juiſt zo als ik dagt. En nu weete ik reden te geeven van eene geſteldheid, welke ik hoope dat u niet *natuurelijk* is.

Liſtige deugniet! Is het dus dat gij mij zoekt te vangen? —— Dog gelief te weeten, mijn Heer, dat ik van niemand Brieven ontvange, dan van Juffer Howe. Juffer Howe behaagen zommige van uwe handelwegen alzo min als mij; want ik hebbe alles voor haar bloot gelegd. Nogthans is zij zo verre *uwe* vijandin, als zij de *mijne* is — Zij is van gedagten, dat ik uwe aanbiedingen niet moet afſlaen; maar het zo goed met mijn lot ſtellen als ik kan. En daar hebt gij nu de waarheid.

Ga-

Gave de hemel, dat gij bekwaam waart om met even veel opregtheid te handelen.

Dat *ben* ik, Madam. En hier, op mijne knie, hernieuwe ik mijne geloften, en mijne ſmeekinge, dat gij mij dog den uwen maaken wilt — Den uwen voor eeuwig. —— En laate ik reden hebben om u en Juffer Howe te zegenen in eenen adem.

Om de waarheid te zeggen, Belford, ik had van te vooren begonnen te denken, dat die feeks van een meid, die zekerlijk geen zin heeft in Hickman, op mij verlieſd was.

Rijs op, mijn Heer, van uwe al te vaardige knieën; en beſpot mij niet.

Al te vaardige knieën; dagt ik! —— Schoon deeze nederige geſtalte deeze trotſe Schoonheid zo weinig aandoet, zij weet niet hoe veel ik wel van andere van haare Sexe verworven hebbe, nog hoe dikwijls ik van het uiterſt en ſtoutſt beſtaen vergiffenis hebbe gekreegen, door te knielen.

U beſpotten, Madam! —— En ik ſtond op, en drong haar weder om den Dag te noemen. Ik beſchuldigde mijzelven tevens over de noodiginge, welke ik aan Lord M. gedaen had, alzo deszelfs zwakheden mij wel aan vertraaginge zouden kunnen onderwerpen: Dog zeide haar, dat ik aan hem ſchrijven wilde om mij te verſchoonen, indien zij 'er niets tegen had; of om hem den Dag te ſtellen, en niet naar hem te wagten, zo hij in tijds niet koomen konde.

De Dag, dien ik ſtelle, mijn Heer, zeide zij, is Nooit. Dit doe u niet vreemd. Een perſoon

van

van beſchaafdheid, die over de zaak tuſſchen u en mij oordeelde, zou het niet vreemd dunken, dat ik dus ſpreeke. Dog inderdaad, mijn Hr. Lovelace [en zij ſchreide van ongeduld] of gij weet niet hoe gij hebt te handelen met een gemoed, 't welk de minſte maate van kiesheid heeft, niettegenſtaende uwe Geboorte en Opvoedinge, of gij zijt een ondankbaar menſch; en [na eene tuſſchenpoos] *erger* dan een ondankbaare. Dog ik wil van u gaen. Ik zal u morgen weder zien. Eer kan ik niet. Ik denke, dat ik u haate ——— Gij *moogt* wel opzien ——— Inderdaad ik denke, dat ik u haate. En indien ik het, na mijn eigen hart weder onderzogt te hebben, zo bevinde, wilde ik om de geheele wereld niet dat de zaaken verder tuſſchen ons wierden voortgezet.

Dog ik zie, ik zie wel, dat zij mij niet *haat!* Welk eene kwellinge zou het zijn voor mijne grootsheid, zo ik dagt dat 'er eene vrouw ter wereld was, veel meer nog deeze, die mij *haaten* konde! ——— Het is baarblijkelijk, al hoe groot een fielt zij mij agt te zijn, dat ik geen *haatelijke* fielt zou zijn, zo ik eindelijk maar in *een* ſtuk kon ophouden van een fielt te zijn. Zij konde het niet uithouden, al hoe vaſt bepaald een beſluit zij dagt te hebben, zag ik wel aan haare oogen, op het tijdſtip dat ik haare angſten tragtede te verdrijven, op mijne al te vaardige knieën, gelijk zij die noemt. Zo dra het ruw bedekzel, hetwelk mijn tergend gedrag over haare genegenheden geworpen heeft, geheel is weggenomen, twijffele ik niet of ik zal in den grond alles zijde en zilver, alles zagt, glansrijk, en bekoorelijk vinden.

Ik

Ik was evenwel te gemelijk, te onthutſt, te veel den moed benomen, om haar te beletten dat zij wegging ——— En nogthans zou zij niet gegaen zijn, hadde Dorcas niet gekucht.

De meid kwam binnen, zo dra haare Lady was weggegaen, en gaf mij het affchrift, dat zij gemaakt had. En wat zou het dog zijn dan van het antwoord, 't welk het regt verwonderenswaardig ſchepzel voorgenomen had te geeven op mijne geſchreevene voorſlagen ten aanzien van Huwelijks-Voorwaarden?

Ik hebbe maar even mijn oog geſlagen in dit zielroerend papier. Zo ik het met aandagt leezen ging, zoude ik geen wenk van deezen nagt ſlaapen. Morgen zal ik 'er mijne ernſtige overweeginge aan verleenen.

XXXVI. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Dingsdag-ogtend, den 23 van Maij.

Het lief ſchepzel verzoekt verſchoond te worden van mij te zien tot t' avond. Zij is niet al te wel, berigt Dorcas mij.

Lees hier, zo gij wilt, het papier door Dorcas uitgeſchreeven. Het is onmogelijk, dat ik met mijne ontwerpen tegen deeze verwonderlijke

juffrouw zoude voortgaen, waare het niet dat ik hebbe vaſtgeſteld om haar, na nog eenige weinige beproevingen, indien zij deeze zo edel doorſtae als die welke zij reeds ondergaen heeft, (en indien zij mij weezenlijk niet haate) wettiglijk de mijne te maaken.

Aan den Hr. LOVELACE.

„ Wanneer eene vrouw getrouwd is, ver-
„ eiſcht die opperſte van alle aardſche verbinte-
„ niſſen, dat zij in alle gevallen, welke de wee-
„ zenlijke eere van haaren man betreffen, haaren
„ eigenen wil aan den zijnen onderwerpe. Maar
„ van te vooren zoude ik gaarn, overeenkoom-
„ ſtig met hetgeen ik altoos hebbe te kennen ge-
„ geven, de uitdrukkelijkſte verzekeringen heb-
„ ben, dat alle mogelijke weg zou worden inge-
„ ſlagen om het pleiten met mijnen Vader te
„ vermijden. Tijd en geduld zal alles doen be-
„ daaren. Mijne uitzigten van geluk zijn ten ui-
„ terſten ingekrompen. Eens Mans regt zal altijd
„ hetzelve zijn. Bij mijn leeftijd zoude ik gaarn
„ wenſchen, dat 'er niets van deezen aart gedaen
„ wierd. Uwe omſtandigheden, mijn Heer, zul-
„ len u niet verpligten om hem met geweld te
„ ontwringen hetgeen hij in zijne handen heeft.
„ Alles wat van *mij* afhangt, hetzij ten aanzien
„ van mijne Perſoon, van mijne Uitſpanningen,
„ of van de Huishoudinge, welker toezigt niet
„ beneden de waardigheid van eenige getrouwde
„ Vrouw, van welken Rang of Aanzien ook, be-
„ hoort te zijn, zal ik doen, om de noodzaake-

„ lijk-

„ lijkheid voor te koomen tot het neemen van
„ zodanige maatregelen. En indien 'er geen *nood-*
„ *zaakelijkheid* tot dezelve zijn zal, is het te
„ hoopen, dat *min* verſchoonelijke beweegrede-
„ nen van geen kragt zullen zijn —— Beweeg-
„ redenen, die haaren oorſprong moeten neemen
„ uit eene Laagheid van Geeſt, om welke eene
„ vrouw, welke die Laagheid van Geeſt *niet*
„ heeft, in zulke verzoekingen zal zijn om haaren
„ Man dieswegens te veragten, dat haar pligt
„ naauwlijks in ſtaat zal zijn haar daarvan ten al-
„ len tijde te rug te houden; bijzonderlijk in ge-
„ vallen, daar het belang van haare eigene fami-
„ lie, die zo zeer een deel maakt van haar zelve,
„ en aan welke zij altoos verbinteniſſen zal heb-
„ ben (ſchoon dan maar van den *tweeden* rang)
„ van welke zij nooit kan ontſlagen worden, ten
„ allernaauwſten mede gemengd is. „

„ Dit ſtuk dan dringe ik aan om ten ernſtig-
„ ſten van u in aanmerkinge genomen te worden,
„ als hetwelk mij naaſt aan 't hart legt. Ik zal
„ hier niet omſtandig het doodlijk misverſtand
„ tuſſchen hen en u gaen onderzoeken: Mogelijk
„ is 'er ſchuld aan beide kanten. Maar *uwe*
„ ſchuld, mijn Heer, lag den eerſten grond: Ten
„ minſten gaft gij mijns Broeders partijdigheid een
„ al te aanneemelijk voorwendzel om op te wer-
„ ken. Toegeevendheid was niet onder de din-
„ gen waarop gij u toeleidet. Gij verkooſt liever
„ de beſchuldigingen u ten laſte gelegd te draa-
„ gen, dan uw werk te maaken van dezelve te-
„ gen te gaen. „

„ Dog dit zou aanleidinge kunnen geeven tot

„ eene haatelijke wederzijdſche beſchuldiginge —
„ Gelief te gedenken, dit wilde ik alleen zeggen,
„ hier ter plaatze, dat gij, in *hun* oog, hen be-
„ roofd hebt van eene dogter op welke zij hun
„ hart geſteld hadden; en dat hunne verbolgen-
„ heid bij deeze gelegenheid zwelt naar evenre-
„ digheid van hunne liefde, en het mislukken hun-
„ ner hoope. Indien zij zig misgreepen in zom-
„ mige van de maatregelen welke zij namen, ter-
„ wijl zij zelve niet van die gedagten zijn, wie
„ zal daarover voor *hen* oordeelen? Gij, mijn
„ Heer, die iedereen wilt oordeelen naar het u
„ goeddunkt, en niemand wilt laaten oordeelen
„ over *uzelven* in 't bijzonder, moet *hun* regter
„ niet zijn —— Men mag derhalven wel ver-
„ wagten, dat zij hun ſtreng zullen ſtijf hou-
„ den. „

„ Wat *mijzelve* aangaet, mijn Heer; ik moet
„ het aan uwe billijkheid overlaaten, [Dusdanig
„ ſchijnt mijn noodlot te zijn] om mij te behande-
„ len, zo als u zal dunken dat ik verdiene: Dog
„ indien uw gedrag jegens *hen* in toekoomende
„ niet geregeerd worde door die bulderende on-
„ verzoenbaarheid, welke gij den inborſt van zom-
„ mige van *hen* ten laſt legt, zal de luiſter van
„ uwe familie, en het uitmuntend character van
„ *zommigen* derzelve (van *alle* voorwaar, ten zij
„ uwe eigene Conſcientie u aan de hand geeve
„ wie daarvan *alleen* moet worden uitgezonderd)
„ alles bij hen, na zig beter bedagt te hebben,
„ te regt brengen: Want het is *wel mogelijk*,
„ dat zij overmeeſterd worden; evenwel miſſchien,
„ met te meer bezwaarelijkheid, voor zo verre de-

„ zul-

„ zulke „ die grooten voorſpoed hebben, minder
„ tegenſpraak en wederſtreevinge kunnen ver-
„ draagen dan andere: Want ik wil u wel beken-
„ nen, dat ik dikwijls in het heimelijk betreurd
„ hebbe, dat hunne groote winningen een ſtrik
„ voor hen geweeſt zijn, miſſchien al zo erg een
„ ſtrik, als *andere* toevallige voordeelen voor u
„ geweeſt zijn; welke gij uzelven minder onmid-
„ delijk geſchonken hebbende, nog minder reden
„ hebt dan zij om u op dezelve te verheffen.

„ Laat mij alleen, over dit onderwerp, ver-
„ der aanmerken, dat Toegeevendheid geen
„ Laagheid is. Daar ſteekt eene glorie in gaarn
„ de minſte te willen zijn, waarover heftige gee-
„ ſten naauwlijks kunnen oordeelen. Mijn Broe-
„ der heeft miſſchien *hiervan* al zo weinig be-
„ zeffinge als gij. Dog dewijl gij talenten bezit,
„ welke hij niet heeft (die nogthans, hoope ik,
„ agtinge heeft voor het zedelijke, welks verag-
„ tinge eene van zijne tegenwerpingen tegen u
„ is) zoude ik gaarn wenſchen dat het *u* niet
„ mogt te wijten zijn, dat uw wederzijds misnoe-
„ gen tegen elkanderen niet bedaare; want het is
„ mijne ernſtige hoope, dat gij met den tijd elkan-
„ deren moogt zien, zonder vreeze bij eene
„ Vrouw en eene Zuſter te verwekken voor de
„ gevolgen. Niet dat ik zou wenſchen, dat gij
„ toegaft in ſtukken die waarlijk uwe eere betref-
„ fen: Neen, mijn Heer; Omtrent de zodanige
„ zoude ik al zo teder zijn, als gij zelve; Nog *te-*
„ *derder*, durve ik zeggen, om dat ik *eenpaari-*
„ *ger* zodanig zijn zou. Hoe ijdel, hoe verag-
„ telijk, is die hoogmoed, die zig betoont met

„ te ſtaen op de waarneeminge van kleinigheden;
„ en ondertuſſchen over de gewigtigſte Pligten
„ heen ſtapt, en daarmede gekſcheert!

„ Dit ſtuk naar mijnen wenſch in agt genomen zijnde, zal de reſt gemaklijk te vinden zijn. Zo ik den vrij grooten afzonderlijken voorraad ſtond te ontvangen, welken gij mij ſchijnt toe te leggen; gevoegd bij de aanzienlijke Sommen uit mijns Grootvaders Capitaal na zijnen dood voortgekoomen (aanzienlijker dan gij miſſchien wel moogt onderſtellen, wegens uwe aanbiedinge) zoude ik het mijn pligt agten om daarvan iets op te leggen ten voordeele van de familie, en tegen onvoorziene toevallen: Want, ten aanzien van mijne wegſchenkingen, daarin zoude ik mij in 't algemeen bepaalen tot het tiende gedeelte van mijne inkoomſten, welke die dan ook zijn mogten. Ik zoeke geen roemrugtige vertooninge te maaken met hetgeen ik van dien aart doe. Alles wat ik verlange, is het vermogen om de Lammen, de Blinden, de Zieken, en de vlijtige Armen te onderſteunen, en diegeenen welke buiten hunne ſchuld in dien ſtaat zijn, of door ſchielijke rampen daarin vervallen zijn. De gemeene bedelaars en landloopers laate ik voor anderen, en aan de gemeene bezorginge over. Die kunnen in geen laager ſtaat koomen: Miſſchien wenſchen zij naar geen hooger: En niet in ſtaat zijnde om ieder een te verzorgen, tragte ik naar geen overtollige liefdewerken. Twee honderd ponden 's jaars zou alles zijn, wat ik verlangde in het afzonderlijke te doen: Om alles wat

„ daar-

„ daarboven is, zoude ik mij vergenoegen met u
„ te vraagen; ten zij gij, uwe eigene zuinigheid
„ miſtrouwende, mij de beſtieringe en bewaaringe
„ van een grooter gedeelte uwer goederen wil-
„ det overgeeven, om een voorraad op te leggen
„ tegen toekoomende gebeurlijkheden; waarvan
„ ik, als uw rentmeeſter, u eene vaſtgeregelde re-
„ kenſchap zou doen. „

„ Wat kleederen belangt, ik hebbe inzonder-
„ heid twee ſtellen, welke, alzo ik ze ſlegts, om
„ zo te zeggen, hebbe aangehad om te paſſen,
„ goed genoeg zijn in alle mijne tegenwoordige
„ omſtandigheden. Juweelen hebbe ik van mijne
„ Grootmoeder, welke alleen op nieuw behoeven
„ te worden ingezet: Een ander Stel hebbe ik,
„ hetwelk ik op bijzondere Dagen plegt te draa-
„ gen. Schoon deeze mij niet gezonden zijn,
„ twijffele ik niet, of dezelve, enkel dingen zijn-
„ de die tot mijn lijf behooren, zullen zij wel laa-
„ ten volgen, als ik daarom met een *ander naam*
„ zende: Voor dien tijd zou ik niet verkiezen ee-
„ nige te draagen. „

„ Wat uwe klagten aangaet over mijn wan-
„ trouwen, en diergelijke, ik beroepe mij op uw
„ eigen hart, indien het u mogelijk zij u zelven
„ voor een oogenblik in mijn geval te ſtellen, en
„ op eenige deelen van uw gedrag, woorden, en
„ daaden te rug te zien, of ik niet eer ben te
„ regtvaardigen dan te berispen: En of gij, on-
„ der alle mannen ter wereld, *daar gij bekent*
„ *het geen gij bekent*, niet van die gedagte be-
„ hoort te zijn. Zo gij 'er niet van zijt, dan moet
„ ik u vermaanen, mijn Heer, van wegens de

„ groote *ongelijkheid*, die 'er dan moet blijken
„ te zijn tuſſchen onze gemoederen, dat gij nooit
„ tragt, nog zelf eens wenſcht, om de *aller-*
„ *naauwſte* vereeniginge van belangen te wege
„ te brengen tuſſchen U zelven en

CLARISSA HARLOWE.

Den 20 *van Maij.*

Het origineel van dit papier, berigt Dorcas mij, was genoegzaam in tweeën geſcheurd. In eene van haare driftige vlaagen, onderſtelle ik! Wat reden heeft de Sexe, welker voornaame glorie is zagtmoedigheid, en geduld, en gelatenheid, om zig met driftig weezen te bemoeijen, denke ik? —— Zal zij, die zig tot zulke vrijheden veroorloft als ze nog vrijſter is, geen grooter neemen als ze getrouwd is?

En een *wijf* zig driftig te maaken! ——— Ik moet de Ladys zeggen, dat het, met haar verlof, eene onbeſchaamde, en al zo *onvoorzigtige* als onbeſchaamde zaak is, voor eene *Vrouw*, zig driftig te maaken, zo zij geen ſcheidinge voor eeuwig, of booze en openbaare vijandſchap, daarmede in den zin hebbe: Want ontdoet zij zig daardoor niet eensklaps van alle die klaagende zagtmoedigheid, en lieftalige redenkavelinge, vermengd met al zo lieve zugten, en vercierd met geboogene knieën, ſmeekende handen, en oogen opgeheven naar uw vorſtlijk gelaat, even overloopende, welke eene ſpoedige en niet min duurzaame verzoeninge behooren te wege te brengen?

Zelf

Zelf onderſteld zijnde dat de Man ongelijk heeft, zal dat zelf haar beklag geen grooter kragt bijzetten?

Nu ik daarom denke, dunkt mij dat een man zelf nu en dan eens ongelijk *behoort* te hebben, om zijne vrouw te doen uitblinken. Juffer Howe vertelt aan mijne Bekoorſter, dat Tegenſpoed de tijd is, waarin *zij* uitblinkt. Het is edelmoedig in een man, zijne vrouw te doen uitblinken ten zijnen eigenen koſte: Haar verlof te geeven, om door geduldige redenkavelinge over hem te zegepraalen: Want waare hij al eens *al te grootvorſtlijk* om zijne fout *op ſtaenden voet* te erkennen, zal zij egter het voordeel van haare pligtmaatigheid en onderdaanigheid bevinden *in toekoomende*, en in het hoog gevoelen dat hij zal opvatten van haare voorzigtigheid en inſchikkelijkheid ——— En dus zal zij, allengskens, haars meeſters meeſteres worden.

Maar dat een wijf daar aan koomt zetten met den eenen arm in haare zijde, de andere hand uit houdende, miſſchien met een uitgeſtoken vinger —— Luiſter eens hier, mijn Heer! —— Neem wel in agt! —— Zo gij verkeerd zijt, zal ik ook verkeerd zijn! ——— Maakt *gij* u driftig, *ik* zal mij mede driftig maaken! ——— Kwaade bejegeninge voor kwaade bejegeninge, mijn Heer! ——— Zo gij opvliegt, zal ik raazen en tieren! —— Zo gij zweert, ik zal vloeken! —— En wij zullen het zelve vertrek, en het zelve bed niet meer gemeen hebben, mijn Heer! —— Want, gedenk, mijn Heer, dat ik getrouwd ben! —— Ik ben eene huisvrouw, mijn Heer! —— Gij kunt

u zelven niet redden, mijn Heer! —— Uwe eere zo wel, als uw vreede, hebbe ik in mijne magt! —— En zo u deeze behandelinge niet aanſtaet, mijn Heer, moogt gij nog wel erger ondervinden!

Ach! Jan! Jan! Welk man, die deeze dingen gemerkt heeft in *andere* familien, of *van ter zijde* te kennen gegeven, of *duidelijk uitgedrukt*, zou wenſchen om getrouwd te zijn!

Dorcas vond dit papier in eene van de laaden van haars Lady's kleed-tafel. Zij las het zelve eens weder door, zo als zij onderſtelt, toen de eerzaame meid haar mijne boodſchap bragt om te verzoeken, dat ze mij haar gezelſchap bij den thee-tafel gunnen wilde; want zij zag dat zij een papier in de laade ſtak, zo als zij binnen kwam; en daar vond zij het toen haare juffrouw bij mij in de Eetzaal gegaen was; en dat het Dit waare.

Dog het waare beter geweeſt, dat ik daarvan geen affchrift gehad had, naar mij dunkt: Want al hoe vaſt gezet ik te vooren waare op mijne onderneemingen, het draaide aanſtonds alle mijne beſluiten om ten haaren voordeele. Nogthans zoude ik wel wat willen geeven om overtuigd te zijn, dat zij het niet in het gezigt van de meid in haare laade ſtak, met oogmerk dat het van mij gezien mogt worden; en miſſchien (indien ik daarvan eenig gewag maakte) om te ontdekken, volgens den raad van Juffer Howe, of Dorcas meer op *mijne* zijde was, of op *haare*.

Het vermoeden hiervan zelf zal haar geen goed doen: Want ik kan niet verdraagen, dat men *argliſtig met mij handele*. De luiden hebben

ben gaarn het genot van hunne bijzondere talenten in *monopolie*, gelijk ik zeggen mag. Ik bevroede wel, dat het uwe drangredenen tegen mij ten haaren voordeele kragt zal bijzetten. Dog ik weete alles wel tot het minſte toe, wat gij daarover zeggen kunt. Spaar derhalven maar uwe preutelende brabbeltaale, verzoeke ik u; en laat deeze lieve voortreffelijke meid en mij aan ons noodlot over: Dat zal de zaak *voor* ons beſliſſen, zo als het zal goed vinden: Want, gelijk Cowley zegt,

't Is eene Onzichtb're hand, die ons beweegt en zwaait:
Deez' zien wij groot, die kleen; naar 't rad der dingen draait:
Stijgt de eene tot geluk, een ander ſtort ter neder,
En ruimt dien ſteilen top: deez' noemt men wijs, dien weder
Onweetend, plomp of zot:
Spreekwijzen zijn 't, helaas! —— elk is een Spel van 't Lot.

Dog evenwel, is het mij leed, *genoegzaam* leed (want hoe kan ik helpen dat het mij niet *gantſchlijk* leed zij, daar mij zulks niet *gegeven* is?) dat ik niet beſluiten kan, voor dat ik verdere beproevingen gedaen hebbe, om in den egt te treeden.

Ik hebbe zo even dit voorgenomen antwoord op mijne voorſlagen weder overgelezen: En hoe aanbidde ik haar dieswegens!

Maar egter; nog eens *Egter!* —— Zij heeft

heeft mij het zelve niet gegeven, nog het aan mij gezonden: —— Het is derhalven *haar* antwoord niet. Het is niet *voor* mij, nog *aan* mij geſchreeven.

Ja, het is haar *oogmerk* niet geweeſt mij het zelve te zenden: Zij heeft het zelf in ſtukken geſcheurd, met verontwaardiginge miſſchien, als het te *goed* voor mij agtende. Door deeze daad herroept zij het volſtrektlijk. Waarom zoekt dan mijne dwaaze verlieſdheid dezelve verdienſte voor haar in mijn hart te veſtigen, als of zij hetzelve voor het haare erkende? Ik bidde u nogmaal, waarde Belford, laat ons aan ons noodlot over; en koom gij 'er met uwe brabbeltaal niet tuſſchen beide, om eenen geeſt te verzwakken die reeds te flaauwmoedig is, en eene conſcientie te ſterken die zig voor haaren kant verklaard heeft.

Daarbij nog, gedenk aan uwe verſche ontdekkingen, Lovelace! Gedenk aan haare onverſchilligheid, gepaard gaende met allen ſchijn van veragtinge en haat. Beſchouw haar, zelf *nu*, omwonden in agterhoudendheid en verborgenheid; denkende op zamenzweeringen, zo veel u bekend is, tegen de Opperheerſchappij, welke gij, uit regt van overwinninge, over haar verkreegen hebt. Gedenk, in 't kort, aan alles, waaraan gij *gedreigd* hebt te zullen gedenken tegen deeze trotſe Schoonheid, die eene weerſpanneling is tegen de magt, onder welker vaandel zij zig begeven heeft.

Maar egter, hoe hebt gij voor uwe lieve vijandin te onder te brengen? —— Verfoeid zij het *geweld*, zij de *noodzaakelijkheid* tot geweld, indien

dien dat vermijd kan worden! Daar is geen zegepraal in *geweld* —— Geen overmeesteringe van den wil —— Men krijgt daardoor niet, al zagtjes en zoetjes, de overhand over de tedere hartstogten! ——— *Geweld* is van den duivel!

Mijn vervloekt character, gelijk ik dikwijls gezegd hebbe, stond mij in den weg van den begin af —— Nogthans is zij niet eene *vrouw?* Kan ik niet een inschikkelijk of maar half-inschikkelijk oogenblik vinden, indien zij mij niet volstrektlijk haate?

Dog waarmede kan ik haar in verzoekinge brengen? ——— SCHATTEN heeft zij van de geboorte, en veragt die, weetende wat ze zijn. JUWEELEN en Cieraaden kan zij, welker geest zulk een edel juweel, en zo kostelijk is ingevat, van wegens haare eigene bewustheid deezer waardigheid, niet veel agten. LIEFDE —— Indien ze voor liefde vatbaar is, schijnt ze zo zeer onder de bestieringe van Voorzigtigheid te staen, dat men, vreeze ik, met reden niet kan hoopen op een oogenblik, waarin zij niet op haare hoede zij: En zo veel WAAKZAAMHEID, zo veel Beschroomdheid, dat altoos haare vreeze haare gevaaren vooruit loopt. Daarbij haare LIEFDE TOT DE DEUGD schijnt een *Beginzel*, een aangebooren Beginzel, of zo niet aangebooren, zo diep ingeworteld te zijn, dat derzelver vezels tot in haar hart zijn doorgeschooten, en in haar opwassen, zig zo met de leevensdraaden vermengd en zamengevlogten hebben, dat ik geloove dat de eene 'er niet uit te krijgen zijn zonder de andere af te snijden.

Wat

Wat kan 'er dan gedaen worden om zulk een weergadeloos ſchepzel die eerſte verzoekingen te doen doorgaen, die den weg moeten baanen om haar te ſtellen op de groote proef, *of zij eens overwonnen zijnde altoos overwonnen zijn zal?*

Onze Mama en haare nymphen zeggen, dat ik een volſlagen Bloodaart ben, en geen Lovelace: En ik ben ook van die gedagte. Dog deeze is geen meesmuilende en glimlachende bekoorſter, gelijk ik andere gevonden hebbe, wanneer ik de aandoenlijke onderwerpen van verre hebbe aangeroerd; gelijk ik eens of tweemaalen daarvan bij haar de proef genomen hebbe, wanneer Mama dezelve op de baan bragt, (om de Sexe zelve de vrijheid jegens de Sexe te doen verglimpen) en wij alleen met ons drie te zamen waaren. Zij agt het beneden zig, zig te houden, als of zij u niet ſchijne te verſtaen. Zij toont door haar misnoegen, en eene fierheid, die aan haar oog niet natuurelijk eigen is, dat zij uit een onreinen mond oordeelt van een onrein hart, en ſchiet eensklaps de zelf nog ongeboren hoope dood van eenen inkruipenden Minnaar, van hoe verre ook ingeboezemd, voor dat het beduidend zegswoord zelf tot het *double entendre* eens kan opdaagen.

Op mijne eere, Jan, als ik op haar zitte te ſtaaren, met mijne geheele ziel in mijne oogen, haare volmaaktheden beſpiegelende, en denkende, wanneer ik haar geruſt en wel te vreeden gezien hebbe, welke wel haare gedagten zouden zijn, kende *zij* mijn hart zo wel als *ik* het kenne; wanneer ik haar ontruſt en agterdogtig beſchouwe, en denke om de *regtmaatigheid* van haaren ſchroom,

en

en dat zij zo veel niet vreezen kan, dan 'er *reden* voor haar is om te vreezen; dan zinkt mijn hart mij dikwijls in de ſchoenen.

En moeten, denke ik, O zo regt godlijk uitmuntend ſchepzel, en zo teerbemind van mijne ziele, die armen, welker omhelzinge een monarch gelukkig zouden maaken, gebruikt worden om beeſtagtig geweld af te keeren; alle haare kragt, te vergeefs miſſchien, te werk ſtellende om hetzelve af te keeren, en eene perſoon van zulk een teder en keurelijk geſtel te verdeedigen? Kan geweldenarij ook koomen in het hart van eenen deugniet die zig haare gewillige, hoewel deugdzaame Liefde geheelenal kon eigen maaken, en het haar *pligt* doen worden hem de zegeningen te laaten toekoomen, naar welke hij reikhalſt? —— Weg van hier, ſchurkagtige voorneemens! Verzinkt alle naar de hel, die u alleen kon inblaazen! En ik ſtae dan gereed om mij zelven voor haare voeten te werpen, mijne ſchurkagtige oogmerken te belijden, mijn berouw te betuigen; en het buiten mijne magt te brengen om onwaardiglijk te handelen bij eene van zo groote voortreffelijkheid.

Hoe koomt het dan, dat alle deeze medelijdende, en gelijk zommige die noemen zouden, *eerelijke* Gevoeligheden weer verdwijnen? —— Wel, Juffer Howe zal het u te kennen geeven: Zij zegt, Ik ben de duivel —— Op mijne Conſcientie, ik agte dat hij tegenwoordig al heel veel deel aan mij heeft.

Dat is eerſt opregtheid! ——— Hoe legge ik mijzelven voor u open! —— Maar ziet gij niet

niet, dat hoe meer ik tegen mijzelven zegge, 'er voor u te minder gelegenheid is om mij over den hekel te haalen? ——— O Belford, Belford! Ik kan niet, ik kan niet (*tegenwoordig* ten minſten kan ik nog niet) trouwen.

Daarbij haare familie, mijne bittere vijanden —— Dezelven te voet te vallen, of zo ik dit niet doe, haar *alzo* ongelukkig te maaken, als zij door mijne *aanſlagen* kan worden ———

Daarenboven bemint zij Hen niet te veel, en Mij te weinig?

Zij ſchijnt mij nu te veragten: Juffer Howe verklaart, dat zij mij weezenlijk veragt. *Van een* WIJF *veragt* te worden! —— Welk eene gedagte is dat! ——— *Van een* WIJF ook *overtroffen* te worden; in alle deelen van prijswaardige kenniſſe! —— *Leſſen*, *onderrigtingen* te *ontvangen* van een WIJF! —— *Meer* zelf dan mij te veragten, heeft zij zelve tijd genomen om te overweegen of zij mij niet *haate:* ——— *Ik haate u*, Lovelace, *met geheel mijn hart*, zeide zij mij nog giſteren! *Mijne ziel is boven u verheven, man!* ——— *Dring mij niet, om u te zeggen, hoe opregtlijk ik mijne ziel boven u verheven agte!* —— Hoe gering was ik toen inderdaad, zelf in mijn eigen hart! —— Zulk eene *baarblijkelijke* verhevenheid, boven zulken hoogmoedigen geeſt als den mijnen! ——— En hier van Beneden, inderdaad van BENEDEN! van deeze *vrouwluij!* worde ik zo aangeprikkeld ——

Nogthans is het ook laag, mijzelven voor een werktuig te agten in de handen van zulke deugnieten. —— Ik ben *geen* werktuig. —— Lovelace,

lace, gij verongelijkt uzelven, met maar te *onderſtellen* dat gij een werktuig zijt.

Maar daar ik dus verre gegaen ben, zoude ik ongelukkig zijn, indien ik na het trouwen, in eenen knorrigen euvelmoed, mijzelven verwijten konde, dat ik haar niet tot het uiterſte beproefd had. En egter weete ik niet hoe het is, dog deeze Lady doet mij, op het oogenblik dat ik in haare tegenwoordigheid koome, half-gelijken naar haare eigene deugd. ——— Eens of tweemaal, (om niet te ſpreeken van haare zegepraal over mij van Zondag-avond) liet ik mij overreeden om eene halve knip te drinken, met oogmerk om eenige dingen te beſtaen, welke ik, zo ik genoodzaakt waare te rug te wijken, op de verhittinge van den wijn zou kunnen ſchuiven: Maar terſtond als ik haar aanſchouwde, wierd ik nugteren en vervuld met ontzag en eerbied: En de majeſteit van haare zelf *oogenſchijnelijke* kuisheid, verdoofde eerſt, en bluſchte daarna mijne *dubbele* vlam geheellijk uit.

Welk een verbaazend magtig uitwerkzel, daar *zij* zo zeer en zo lang in mijne magt is! daar *ik* zo worde aangeſtookt door eenige van haare eigene Sexe, en door mijne Drift zo geprikkeld! —— Welke bezeffinge is hiervan dog te maaken in eenen Lovelace!

Maar welk een hoop mengelmoes hebbe ik al bij een geſchreeven! ——— Hoe hebbe ik mij laaten vervoeren! ——— Waardoor dog? —— Kunt gij zeggen, waardoor? — O gij beloerende Schelmſche CONSCIENTIE! — Zijt gij het, die mij dus tegen mijzelven doet aanſpannen?

nen? — Hoe kwamt gij hierin? — Onder welke vermomminge, gij laſtige beſtookſter van mijne aangenaamer uuren! ——— Houd *gij* u, met het *noodlot*, maar onzijdig in dit geſchil; en indien ik der menſchlijke natuure, en der vrouwelijke Sexe geen luiſter kan bijzetten, door zulk eene engel als deeze tot haaren rang te vernederen en denzelven te doen vercieren (want dien verciert zij zelf met haare zwakheden) dan geeve ik mij geheel aan u over, en zal u nooit meer weerſtand bieden.

Hier ſtond ik op. Ik ſchuddede mij eens uit. Het venſter was open. Weg vloog de ontruſtende boezem-bezoekſter, de ſtoute indringſter. ——— Ik zie ze nog! ——— Ik zie ze nog! ——— En nu wordt ze klein voor mijne oogen die van naoogen zeer doen! ——— En nu is de gekliefde lugt agter haar toegeſlooten, en zij is uit het gezigt! ——— En nu ben ik eens weder de oude

ROBERT LOVELACE.

XXXVII.

XXXVII. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD; *Schildkn.*

Dingsdag, den 23 van Maij.

Te regt, en juiſt ter regter tijd, beſloot ik om mij van Mevr. Fretchville en haar huis af te maaken. Want daar heeft mij Mennell verklaard, dat hij in conſcientie en met eere niet verder gaen kan —— Hij zou om de geheele wereld geen deel willen hebben in het bedriegen van zulk eene Lady! —— Ik was gek dat ik haar aan u of hem liet zien; want *zedert* hebt gij beide altoos zwaarigheden gemaakt, welke geen van beide zou gemaakt hebben, waare het om eene *vrouw* ſlegts te doen geweeſt.

Wel, ik kan 't niet helpen!

Mennell heeft, evenwel, ſchoon met eenige tegenſtribbelinge, ingewilligd om mij een Brief te ſchrijven, mids dat ik wil toeſtaen, dat dit de laatſte ſtap zal zijn, welken hij in deeze zaak doen zal.

Ik onderſtelde, zeide ik hem, dat zo ik Mevr. Fretchvilles *kamenier zijne* plaatze kon doen vervullen, hij daar niets tegen zoude hebben.

Neen, zeide hij, —— *Maar is het niet te beklaagen* ——

Een beklaagelijke vent! *Zijne* deernis is van

zulk eene belachelijke zoort, als die ſlegthoofden hebben, welke om de gantſche wereld geen onnozel kuiken zouden willen dooden; maar als het voor hen gedood is, altoos het greetigſt daarvan ſchaffen.

Deeze Brief nu geeft aan de dienſtmeid de Kinderpokjes: En zij heeft dezelve haare ongelukkige melancholijke Lady aangezet. Melancholijke luiden zijn geſtadige onderwerpen voor ziekten om op te werken. *Noem* maar de ziekte, en in een oogenblik hebben zij die. *Altoos* geſchikt voor Inentinge. ——— De Melk-koeijen voor het doctorale gild. ——— Een melancholijk of miltzugtig patient is een Vedel voor de artſen; en zij ſpeelen daarop eeuwig. Een lieflijk muſijk geeft dat voor hen. Alle zwaarigheid die ze hebben, uitgenomen als 'er een buitengewoon geval gebeurt (gelijk dat van de arme Mevr. Fretchville, welker angſten eene *weezenlijke* waarheid zijn geworden) is dat zij zig maar ſtemmig mogen houden, terwijl hun patient een Libel van Beſchuldiginge tegen zigzelven opmaakt; —— en als zij dat gehoord hebben, treeden zij aan het *ſtraffen*: ——— Het regte woord voor *voorſchrijven*. Waarom zouden zij niet, daar de misdaadige zijne ſchuld bekend heeft? ——— En zij *ſtraffen* gemeenlijk wel ter degen.

Nogthans wat ſlegte uilskuikens zijn het ook, nu ik 'er om denke. Want waarom, als zij weeten, dat zij geen goed kunnen doen, mogen zij niet zo wel tragten des patients ſmaak te ſtreelen, als hem te doen walgen?

Waare ik een doctor, ik zou alle neeringe

tot mij trekken. Want Malvezij, Cyprusſche wijn, en het edel gewas van de Kaap, met een weinig veranderinge om niet gekend te worden, zouden mijne voornaame *doſes* zijn: Alzo deeze nieuwe leevensgeeſten verwekken zouden, hoe begeerig zou de patient naar den geneesdrank verlangen, en hoe hoog den doctor agten!

Geef alle de prat-aarts van de faculteit, welke gij kent, deeze leuze. ——— Daar konde maar een ongemak uit voortkoomen. De APOTHEKERS zouden vinden dat hunne medicijnen hun *wat* moeſten koſten: Dog dit zou weer te goede koomen, dat 'er zo veel zoude van nooden zijn: Nademaal de OPPASTER * de voorproefſter van den patient zou zijn, en geduuriglijk eiſchen dat de laatſte hartſterkende julep herhaald wierd.

Wel, maar om tot den Brief te koomen — Nogthans wat behoeve ik het u verder te ontvouwen, na hetgeen ik u daarvan reeds in mijn voorigen hebbe te kennen gegeven? De Weduw kan niet verhuizen, en dat is genoeg: En Mennell heeft zijn werk gedaen; en zijne Conſcientie mag hem plaagen over zijne eigene zonden, en niet over eens anderen: En het kan zeer wel zijn, dat dezelve hem plaage genoeg over die verſchaffen zal.

Deeze Brief is gerigt, *Aan Robert Lovelace, Schildkn. of bij zijn afweezen, Aan zijne Lady.* Zij heeft geweigerd met *mij* middagmaal te houden,

* Hoedanige in Engeland gemeenlijk bij de zieken geſteld worden, en die daarvan haar werk en koſtwinninge maaken.

of mij te zien; en ik was uit toen die kwam. Zij opende denzelven: Dus is zij mijne Lady, al hoe trots en fier zij is, met haare eigene toeſtemminge.

Ik ben van harten blijde, dat die kwam, voor dat wij volkoomelijk onze twiſt bijleggen. Anders zou zij miſſchien beſlooten hebben, dat het *een beſloken vond was, om uitſtel te zoeken.* En nu kunnen wij onze oude en nieuwe krakeelen te gelijk vereffenen; en dat is eerſt zijn ſtuk wel te beſteeken, gelijk gij weet. Maar hoe is dog haar lief hoogmoedig hart vernederd, bij hetgeen het was toen ik eerſt kennis aan haar kreeg, dat zij nu voor eenig uitſtel van mijnen kant kan bedugt zijn; en niets anders doen, dan daarover verdriet te hebben!

Ik kwam in op het middagmaal. Zij zond mij den Brief beneden, mij om verſchooninge verzoekende dat ze dien geopend had. —— Zij had het gedaen voor dat zij 'er om dagt. Ladygrootsheid, Belford! ——— Zig nader te bedenken, dan te rug te treeden!

Ik verzogt haar op dat oogenblik daarover te ſpreeken, ——— Dog zij begeert onze Bijeenkoomſt tot morgen te verſchuiven. Ik zal haar tot bekentenis brengen, voor dat ik met haar gedaen hebbe, dat zij mij niet te dikwijls zien kan.

Mijn ongeduld was zo groot, bij eene zo *onverwagte* gelegenheid, dat ik niet kon nalaaten aan haar te ſchrijven, te kennen geevende, „ Hoe zeer mij dat toeval ſpeet: Dog dat het den „ Dag van mijn geluk niet behoefde te vertraa„ gen, alzo Die van het huis niet afhing [*Dat*

„ *wiſt*

„ *wiſt zij te vooren wel, zal ze denken; en ik*
„ *ook wel*]: En alzo Mevr. Fretchville, door
„ den Hr. Mennell, zo beleefdlijk haar leedwee-
„ zen daarover uitdrukte, en haaren wenſch, dat
„ het ons mogt voegen ons naar het onvermijde-
„ lijk uitſtel te ſchikken, hoopte ik, dat wij, door
„ naar buiten te gaen op het Jagtveld voor twee
„ of drie Zomer-maanden, als ik de gelukkigſte
„ man geworden was, aan alle kanten dienſt zou-
„ den doen. „

Het lief Schepzel neemt dit toeval ter harten, geloove ik: Zij heeft mij laaten boodſchappen, op mijn herhaald verzoek om haar niettegenſtaende haare weigeringe te zien, dat zij niet kan voor morgen: Dan zal ze al is het te Zes uuren, zo het mij gelieft.

Zekerlijk *gelieft* mij dat!

Ik kan haar nu maar eens 's dag's zien, Jan!

Hebbe ik u verteld, dat ik een Brief ſchreef aan mijne Nigt Montague, mij verwonderende dat ik niets vernam van Lord M. daar het onderwerp van zo veel belang was? Daarin gaf ik haar kennis van het huis, hetwelk ik ſtond te huuren; en van Mevr. Fretchville's melancholijke vertraagingen.

Zeer ongaarn was het dat ik mijne eigene familie, het zij man of vrouw, in deeze zaak betrok; maar ik moet mijne maatregels gewis neemen. En zij kunnen niet wel erger gedagten van mij krijgen, dan zij reeds alle hebben. Uit Milord M.'s Brief aan u zelven ziet gij wel, dat de welgemanierde Pair bedugt is, dat ik dit verwon-

derenswaardig Schepzel eene van mijne *gewoone honden-poetzen* ſpeelen zoude.

Ik hebbe nu zo even een antwoord van Charlotte ontvangen.

Charlotte is niet al te wel. Eene ongeſteldheid in de Maag!

Geen wonder dat een Meisje met de Maag gekweld is. Eene ongetrouwde vrouwsperſoon; dat is de zaak. Als zij een man heeft om te kwellen, zal ze iets behalven zigzelve hebben om op te aazen en te knaagen. Weet gij daarenboven niet, dat de Man de Zon der Vrouwe is; de Vrouw des Mans Aarde? ——— Hoe akelig, hoe naar, is de Aarde, welke van de Zon niet wordt beſcheenen!

Arme Charlotte! Dog ik had wel *gehoord*, dat zij niet wel was: Dat moedigde mij aan om aan haar te ſchrijven; en mij een weinig moeijelijk te toonen, dat zij niet uit eigene beweeginge gedagt had, om mijne Bekoorſter in ſtad te koomen bezoeken.

Hier volgt een affchrift van haaren Brief. Gij zult daaruit zien, dat elk aapekind *mij* wil catechiſeeren. Zij verlaaten zig alle op mijne goedaartigheid.

M. Burg, den 22 van Maij.

Waarde Neef,

Wij zijn al langen tijd, gelijk ik het noemen moet, van dag tot dag in hoope geweeſt, van te zullen hooren dat de gelukkige knoop gelegd was.

Mi-

Milord is heel zeer ongeſteld geweeſt: En nogthans kon niets hem vergenoegen, of hij moeſt zelve een Antwoord ſchrijven op uwen Brief. Het was miſſchien de eenige gelegenheid, welke hij ooit zou hebben, om u een weinig goeden raad mede te deelen, met de hoope dat dezelve iets te beduiden zoude hebben; en verſcheid ne uuren van den dag, naar dat zijne podagra het gehengen wilde, is hij daaraan bezig geweeſt. Daar ontbreekt nu alleen aan, dat hij het nog voor het laatſt eens overzie. Hij hoopt dat het van te grooter gewigt bij u zal zijn, zo het blijke dat het geheel met zijne eigene hand geſchreeven is.

Inderdaad, mijn Hr. Lovelace, zijn waardig hart is geheel met u ingenomen. Ik wenſchte wel, dat gij uzelven maar half zo veel bemindet. Dog ik geloove ook, dat zo de geheele familie u minder lief had, gij uzelven meer zoudt lief hebben.

Zijne Lordſchap is zeer bezig geweeſt, op die tijden, als hij niet ſchrijven konde, om met Pritchard te raadpleegen over die Goederen, welke hij voorheeft bij de gelukkige gelegenheid op u over te draagen, op dat hij uwen Brief op de aangenaamſte wijze mag beantwoorden; en met daaden toonen, hoe genegen hij uwe noodiginge aanneemt. Ik verzekere u, hij is daar bijſter grootſch op.

Wat mijzelve belangt ik ben geheel niet wel, en ben al eenige weeken zo geweeſt, aan mijne oude ongeſteldheid in de maag. Anders had ik zekerlijk al voor deezen tijd mijzelve de eere gegeven, welke gij u verwondert, dat ik mij *niet*

gegeven hebbe. Lady Eliſabet, die mij vergezeld zou hebben (want wij hadden alles al beſteind) heeft het bij uitſtek drok gehad met haar Proces; haar tegenpartij, die hier metterdaad is, haar voorſlagen gedaen hebbende om de zaak bij te leggen. Dog gij moogt u verzekeren, dat wanneer onze dierbaare uitverkoorene Nigt in de nieuwe wooninge zal gekoomen zijn, waarvan gij mij berigt, wij ons de eere zullen geeven van haar te bezoeken; en zo 'er eenige vertraaginge voortkoome uit gebrek van moed in de lieve Lady (hetwelk aangemerkt haaren man, moet ik u zeggen, heel wel zijn kan) zullen wij ons beſt doen om haar denzelven in te boezemen, en uwe Borgen zijn; ——— want, Neef, ik geloove dat gij wel van nooden hebt om weer op nieuw gedoopt te worden; voor dat gij regt krijgt tot zo grooten zegen. Wat dunkt u?

Zo aanſtonds, geeft Milord mij te kennen, dat hij morgen opzetlijk een man met zijnen Brief zal afvaardigen: Dus behoefde ik niet geſchreeven te hebben. Maar nu ik het gedaen hebbe, mag het zijn gang gaen; en wel door Empſon, die terſtond afgaet om weer naar ſtad te keeren.

Met mijn allergedienſtigſt compliment, en dat van mijne Zuſter, aan de verdienſtelijkſte Lady ter wereld [Gij zult geen andere aanwijzinge behoeven, welke perſoon wij meenen] ſluite ik die ben

Uwe toegenegene Nigt en Dienaares,

CHARL. MONTAGUE.

Gij

Gij ziet, hoe regttijdig deeze Brief koomt. Ik hoope dat Milord niets zal ſchrijven, dan 't welk ik mijne Beminde toonen kan. Ik hebbe haar deezen Brief van Charlotte al daadlijk boven gezonden; en hoope op gelukkige uitwerkzels daarvan.

R. L.

De Lady geeft, in haaren volgenden Brief, aan Juffer Howe een berigt van hetgeen tuſſchen den Hr. Lovelace en haar was voorgevallen. Zij toont zig gevoelig over zijn gedrag, met haare gewoone deftigheid: Dog wanneer zij gewag koomt te maaken van des Hren. Mennell's Brief, dringt zij Juffer Howe weder aan, om haar ontwerp ter haarer verloſſinge te volvoeren; als beſlooten hebbende om hem te verlaaten. Maar, weder eene nieuwe dagtekeninge maakende, toen hij haar den Brief van Juffer Montague had boven gezonden, verandert zij van gedagten, en verzoekt haar voor tegenwoordig haar aanzoek van Juffr. Townſend op te ſchorten.

Ik had alles begonnen verdagt te houden, *zegt zij*, wat hij van Mevr. Fretchville en haar huis gezegd had; en ook Mennell zelven, ſchoon een man die zo wel voorkoomt. Maar nu ik vinde, dat de Hr. Lovelace zijne nabeſtaenden verwittigd heeft van zijn voorneemen om hetzelve te hou-

huuren, en eenige der Ladys heeft bewoogen om mij daar te bezoeken; konde ik naauwlijks nalaaten mijzelve te beſchuldigen, dat ik hem tot zulk een ſnood bedrog bekwaam geoordeeld had. Maar mag hij het zigzelven niet danken, dewijl hij zo heel wonderlijk te werk gaet, dat 'er geen begrip van te maaken is, en buiten nood zulke averegtſe ſtappen doet, als hij gedaen heeft; zijne eigene bedoelingen, gelijk ik hem te kennen gaf, verwarrende en belemmerende, zo die goed waaren?

XXXVIII. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Woensdag, den 24 van Maij.

Hij geeft zijn vriend een berigt van haar Mondgeſprek dien ogtend; en van de gelukkige uitwerkinge van den Brief zijner Nigt Montague ten zijnen voordeele. Haare afkeerigheid, evenwel, zegt hij hem, is nog niet volſtrektlijk verbannen. Dog dit meent hij dat welſtaenshalven geſchiedt.

Het is *niet* in de magt van eene vrouw, *zegt hij*, bij dusdanige gelegenheden volkomelijk

lijk opregt te zijn. Maar waarom? ——— Agten zij het voor zo groote ſchande, datgeen weezenlijk bevonden te worden hetwelk zij zijn?

Ik beklaagde mij over de ziekte van Mevr. Fretchville; alzo het oogmerk dat ik had om haar waarde perſoon het huis met de woon te doen betrekken, voor dat de gelukkige band gelegd was, haar zo wel in den *uiterlijken* ſchijn, als *inderdaad*, in die onafhangelijkheid zou geſteld hebben, welke 'er vereiſcht wierd om aan alle de wereld te toonen, dat haare keuze vrij was; en alzo de Ladys van mijne familie 'er eere in geſteld zouden hebben om daar haar hof bij haar te maaken; terwijl ondertuſſchen de Huwelijks-voorwaarden en onze huiſlijke Toeſtel en Trein bereid wierden. Maar in eenig ander opzigt was 'er niet veel aan gelegen; nademaal als de dag van mijn geluk nu voorbij was, wij met al zo veel gevoegelijkheid naar het Jagtveld, naar Lord M. 's, en naar Lady Sara's of Lady Eliſabets, beurtlings konden trekken; hetwelk ons volkoomen tijd zou verleenen, om ons te voorzien van dienſtbooden, en andere noodwendigheden.

Hoe zoet luiſterde de Bekoorſter!

Ik vraagde haar, Of zij de Kinderziekte al gehad had?

Tien duizend pond is ze mij minder waardig, dagt ik, zo ze die nog niet gehad heeft; want niet eene van haare bekoorelijke bevalligheden kan ik derven.

Het was altoos eene twijffelagtige zaak geweeſt bij haare Moeder en Juffr. Norton, bekende zij. Dog ſchoon zij daarvoor niet angſtig was,

verkoos zij niet zonder noodzaakelijkheid op zulke plaatzen te loopen, daar de pokjes waaren.

Regt, dagt ik —— Anders, zeide ik, zoude het niet kwaad geweeſt zijn, dat zij het huis eens zag, voor dat zij naar het land ging; want zo het *haar* niet behaagde, was ik niet verpligt het te neemen.

Zij vraagde, Of zij copij mogt hebben van Juffer Montague's Brief?

Ik zeide, Zij mogt den Brief zelven wel houden, en dien aan Juffer Howe zenden, zo het haar geliefde; want *dat*, onderſtelde ik, was haar oogmerk.

Zij boog haar hoofd tegen mij.

Zie daar, Jan! —— Wel haaſt zal ik eene nijginge van haar krijgen, twijffele ik niet. Wat duivel had ik te doen, met het lief Schepzel te verſchrikken door mijne balſtuurige ontwerpen! —— Nogthans was het niet kwaad, geloove ik, dat ik haar voor mij bevreesd maakte. Zij *zegt*, ik ben een onbeſchaafd man —— En elk ſtaaltje van beſchaafdheid in zulk eenen, wordt voor eene gunſt opgenomen.

Van de Huwelijks-voorwaarden ſpreekende, zeide ik haar, dat ik liever gehad had dat Pritchard (van mijne Nigt Charlotte gemeld) bij deeze gelegenheid niet geraadpleegd waare. Pritchard was wel, inderdaad, een zeer eerlijk man; en was wel dertig, veertig jaaren in de Familie geweeſt, en kende de Goederen, en derzelver ſtaat, beter dan of Milord of ik zelve: Maar Pritchard was, gelijk andere oude mannen, zwaarhoofdig en traag, en liet zig veel voorſtaen op zijne bekwaamheid

van

van ſchriftuuren op te ſtellen; en om dien lompen roem ſtond hij 'er op, dat alle zijne formaliteiten net in agt genomen wierden, al zoude 'er een keizers-kroon aan zijne vervaardiginge hangen.

Ik kuſte haare niet afweerende hand, geduurende dit geſprek, niet minder dan vijf maalen. Heere, Jan, hoe liep mijn edelmoedig hart over! ——— Zij was geheel vriendlijk bij het ſcheiden. ——— Verzogt mij eenigzins *verlof* om weg te gaen; om Charlotte's Brief nog eens te leezen. ——— Ik meene, dat zij haare knieën voor mij boog; dog daar wil ik niet al te zeker op ſtaen. ——— Hoe gelukkig hadden wij beide niet al overlang kunnen zijn, waare het lief Schepzel altoos zo minzaam jegens mij geweeſt! Want ik houde 'er van dat men mij eerbied bewijſt, en het zij ik die verdiende of niet, ontvingze altoos, voor dat ik deeze trotſe Schoonheid kende.

En nu, Belford, zijn wij op den regten weg, of de droes ſpeelt 'er mede. Elke veſtinge heeft zijne ſterke en zwakke plaatzen. Ik had ſtorm geloopen op die gedeelten, daar ik niet kon doorkoomen. Ik twijffele nu niet of ik zal haar haaren mantel wel af *ſchijnen* of af *ſmokkelen*, nademaal zij en Juffer Howe hebben voorgehad een ſmokkelaar tegen *mij* te gebruiken. ——— Alles waarnaar wij nu wagten is Milords Brief.

Dog ik zou bijkans *vergeeten* hebben u te vertellen, dat wij niet weinig ontſteld zijn geworden, door eenige navraagingen, welke naar mij en mijne Beminde gedaen zijn, door eenen man van een goed voorkoomen; welke giſteren te wege bragt, dat een winkelier in de buurt Dorcas ont-

ontbood: Welke hij verſcheidene vraagen deed ons aangaende; en wel bijzonderlijk (alzo wij in één huis onzen taſel en verblijf hielden) of wij getrouwd waaren?

Dit heeft mijne Beminde grootlijks ongeruſt gemaakt. En ik kon niet nalaaten ter dier gelegenheid bij haar aan te merken, *hoe wel het gedaen waare, dat wij beneden hadden voorgegeven, dat wij getrouwd waaren.* Het onderzoek, zeide ik, kwam zeer waarſchijnelijk van haars Broeders kant; en nu miſſchien dat men 'er voor uit kwam, dat wij Getrouwd waaren, zouden wij van zijne aanſlagen niet meer hooren. De perſoon, ſchijnt het, was nieusgierig om den *dag* te weeten, waarop de plegtigheid verrigt was. Dog Dorcas weigerde hem eenige andere bijzonderheden te melden, dan dat wij getrouwd *waaren*; en zij was te meer agterhoudende, dewijl hij zig ongenegen toonde om haar de beweegredenen van zijne navorſchinge te kennen te geeven.

XXXIX. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Den 24 van Maij.

De duivel haal deezen mijnen Oom! Hij heeft mij eindelijk een Brief gezonden, welken ik niet toonen kan, zonder het hoofd onzer familie als een gek ten toon te ſtellen. Eene verbruide partij van zijne

zijne ſpatten heeft hij op mij laaten af gaen. Ik was in hoope dat hij zijnen geheelen voorraad van deeze zoort, in zijnen Brief aan u verſchooten had. —— Het te rug te houden, het zenden daarvan uit te ſtellen, tot dat hij deeze *farrago* * van beuzeltaal weer had bijeengezameld ——— De hagel ſlae zijne *Wijsheid der natien*, indien daarvan zo veel moet worden bijeen geraapt, tot haare eigene ſchande, om een uitſteekenden zotskap te maaken! ——— Dog ik ben blijde, evenwel, dat ik met dit ſtukje van uitſpoorige gekheid gewapend ben; nademaal in alle menſchlijke zaaken, het *gevoegelijke* en het *ongevoegelijke*, het *goed* en het *kwaad* zo vermengd is, dat men het een niet kan hebben zonder het ander.

Ik hebbe het Bankbriefje daarin geſlooten mijne Beminde reeds aangebooden; en haar een gedeelte van den Brief voorgelezen. Dog zij weigerde het Bankbriefje: En alzo ik zelve wel bij kas ben, zal ik het weerom zenden. Zij ſcheen zeer begeerig om den geheelen Brief te mogen leezen. En als ik haar te kennen gaf, dat wierd de ſchrijver daardoor niet ten toon geſteld, ik haar daarmede wel believen wilde, zeide zij, dat ik zijn Lordſchap niet zou ten toon ſtellen met dien aan haar te toonen; en dat zij altoos het Hart waardeerde boven de Herſens. Ik wiſt haare meeninge wel; maar bedankte haar daar niet voor.

Alles wat daarin tot mijn voordeel dient, zal ik voor haar uitſchrijven ——— Nogthans al moeſt hij hangen, zal ze den Brief hebben, en

* *Mengelmoes.*

mijne Ziel daar benevens, voor eene gewillige kus.

* * * *
* *

Zij heeft den Brief van mij gekreegen, zonder de Belooninge. De droes haal mij, zo ik de couragie had om haar de voorwaarde voor te ſtellen. Dit is een nieuw character van Beſchaamdheid in uwen vriend. Ik zie, *dat eene waarlijk zedige vrouw eenen zelf drieſten man in ontzag kan houden.* Bij mijne ziel, Belford, ik geloove, dat wel Negen vrouwen van de Tien, welke vallen, vallen of *door haare eigene Grootsheid*, of *Ligtvaardigheid*, of bij gebrek van *Omzigtigheid*, en *behoorelijke Ingetogenheid.*

* * * *
* *

Ik had voor om mijne belooninge te neemen, wanneer zij mij den Brief voor ons beide zo gunſtig weerom bragt. Dog zij zond dien verzegeld aan mij door Dorcas. Ik kon wel gedagt hebben, dat daarin twee of drie uitſlagen waaren, op welker leezinge zij te kieſch zou zijn om onmiddelijk bij mij te verſchijnen. Ik zende u denzelven; en ik zal hier ophouden, om u tijd te geeven van dien te leezen. Zend hem weerom zo dra gij 'er mede gedaen hebt.

XL.

XL. BRIEF.

Lord M. *aan* ROBERT LOVELACE, *Schildkn.*

Dingsdag, den 23 Maij.

Het is eene lange Laan, die geen bogt heeft ——— Veragt mij niet om mijne ſpreekwoorden —— Gij weet, dat ik altoos veel van dezelve hield; en zo gij dat ook gedaen hadt, zoudt gij 'er beter aan geweeſt zijn, moet ik u zeggen. Ik zou wel durven zweeren, dat de fraaije Lady, met welke gij zo waarſchijnelijk wel haaſt Gelukkig ſtaet te worden, wel verre zal zijn van die te veragten; want men vertelt mij, dat zij wel ſchrijft, en dat alle haare Brieven vol van Sententies zijn. God bekeere u! want niemand dan Hij en deeze Lady kunnen het doen.

Ik twijffele nu geenzins meer, of gij zult trouwen gelijk uw Vader, en alle uwe voorouders voor u gedaen hebben: Anders zoudt gij geen regt gehad hebben om mijn erfgenaam te worden; nog kunnen uwe descendenten eenig regt hebben om de uwe te worden, ten zij ze wettig zijn; dat is wel waardig dat gij het in gedagten houdt, Heer! —— *Niemand is altijd gek, iedereen zomtijds.* ——— Maar uwe gekkernijen, hoope ik, zijn nu ten einde.

Ik weet wel, dat gij tegen de familie van

deeze fraaije Lady wraak gezwooren hebt: Maar daarvan moet nu niet meer weezen. Gij moet hen alle als uwe nabeſtaenden aanmerken; en vergeeven, en vergeeten. En als zij zien dat gij u houdt als een goed man en goed vader [Hetwelk God geeve, om onzer aller wil!] zullen zij verwonderd zijn over haare onverſtandige partijdigheid, en u om pardon verzoeken: Maar terwijl zij denken, dat gij een ſlegte knaap en een Guit zijt, hoe kunnen zij dan van u houden, of haar Dogter verſchoonen?

En mij dunkt, ik zou wel de Lady een woordje van vertroofting kunnen geeven, die ongetwijffeld in grooten ſchroom moet zijn, hoe zij in ſtaat zal weezen om zulk een wild ſchepzel in toom te houden, als gij tot nog toe geweeſt zijt. Ik zou haar te kennen geeven, dat zij door kragtige argumenten, en zagte woorden, alles met u kan uitregten; want ſchoon gij al te ligt vuur vat, zagte woorden kunnen u bedaaren, en in zulk eene geſteldheid brengen als noodzaakelijk is tot uw geneezing.

Had het God behaagd, dat *mijne* arme Lady, uwe Moeij, die dood en weg is, een geſchikt patient voor hetzelve remedie waare geweeſt! God geeve haare ziele ruſte! Niet ſmaalen op haare gedagtenis! *Waardij kent men beſt bij gebrek!* Ik ken nu de *haare*; en zo ik eerſt waar heen gegaen, zou zij bij deezen tijd de *mijne* wel gekend hebben.

Groote wijsheid legt 'er in dat zeggen, *God ſchenke mij een vriend, op dat hij mij mijne fouten vertelle: Zo niet, een vijand; die zal 't wel doen.*

doen. Niet dat ik uw vijand ben; en dat weet gij wel. *Hoe edeler iemand is, hoe nederiger*: Dus verdraag mij, zo gij voor edel wilt geagt worden. —— Ben ik niet uw Oom? En hebbe ik niet voor om het beter met u te maaken, als uw Vader kon doen? Ja, ik zal ook uw Vader zijn, als de gelukkige Dag koomt; nademaal gij zulks verzoekt: En ik bid u maak mijn compliment aan mijn lieve Nigt; en zeg haar, dat ik zeer verwonderd ben, dat zij uw geluk zo lang uitſtelt.

Ik bid doe haar te weeten, dat ik HAAR (niet *u*) zal beſchenken met mijne Hofſtede en Landgoed in Lancashire, of *het Jagtveld* in Hertfordshire; en haar eene jaarlijkſche rente van duizend pond tot haar klein-geld toeleggen; om haar te toonen, dat wij geen familie zijn om op een ſlordige wijze ons voordeel te trekken: En gij moogt ſchriftuuren opſtellen, en voorwaarden maaken zo als gij wilt. —— De eerzaame Pritchard heeft de lijſt van de inkoomſten deezer beide Goederen; en alzo hij een goede oude bediende geweeſt is, rekommandeer ik hem in de gunſt van uwe Lady. Ik heb hem alreeds geraadpleegd: Hij zal u wel zeggen wat beſt voor u is, en mij meeſt behaagt.

Ik heb het nog heel kwaad met mijn podegra, dog ik zal in een rosbaar koomen, zo dra de Dag is vaſtgeſteld: Het zou mijn hart regt verheugen, uwe handen zamen te voegen. En ik moet u zeggen, dat zo gij u niet houdt als een beſt man jegens zulk eene goede jonge Lady, en die om uwentwil zo veel couragie gehad heeft, ik u verſtooten zal; en alles wat ik kan maaken op

haar en haare kinderen bij u verwekt, en 'er u geheel buiten laaten.

Zo 'er iets ontbreekt tot uw verdere Securiteit, ik ben gereed om het te geeven; ſchoon gij weet, dat mijn woord altoos zo goed wierd aangemerkt als mijn handtekening. En als de Harlowes dit alles te weeten koomen, laat ons dan eens zien of zij ook bekwaam zijn om rood te worden, en zig te ſchaamen

Lady Sara en Lady Eliſabet behoeven alleen maar den Dag te weeten, om het geheele graafſchap rondom zig te doen vreugde vieren, en alle haare boeren gek te maaken. En zo een van de mijne bij die gelegenheid nugteren is, zal Pritchard hem wegjaagen. En bij de geboorte van het eerſte kind, zo het een Zoon is, zal ik nog wat meer voor u doen, en alle onze vreugdebedrijven herhaalen.

Ik behoorde inderdaad al eer geſchreeven te hebben. Dog ik wiſt, dat zo gij dagt dat ik te langzaam was, en gij haaſt maakte met uw trouwen, gij wel zoud ſchrijven en het mij te kennen geeven. Maar mijn podegra was mij zeer laſtig. En ik ben gelijk gij weet, op zijn beſt, maar een traage Schrijver: Want *Componeeren* is een ding, dat ſchoon ik 'er voorheen zeer vaardig mede was (gelijk Milord Lexington plegt te zeggen); nogthans het een langen tijd nagelaaten hebbende ſta ik 'er nu zo niet mede. En ik verkieze, bij deeze geleegenheid, alles uit mijn eigen hoofd en geheugen te ſchrijven; en u zo goeden raad te geeven als ik kan; want mogelijk zal ik nooit weder zulk een geleegenheid hebben. Gij hebt [God beter!]

ee-

eene wonderlijke gewoonte gehad van alles wat ik zeide den nek toe te keeren: Deeze eene reize, hoop ik, zult gij opmerkzaamer zijn op den raad, dien ik u geef tot uw eigen nut.

Ik had nog een ander einde; ja twee andere einden.

Het een was, Dat nu gij op den kant van den Egt ſtaat, gelijk ik zeggen mag, en *uw wild hair zult laaten affcheeren*, ik u wel eenige leſſen wilde geeven, ten aanzien van uw gedrag zo in het publijk als in het privaate leeven; naar welke gij, daar ik het zo goed met u voor heb, behoort te hooren; en naar welke gij miſſchien nooit zoudt geluiſterd hebben, bij eene min extraordinare gelegenheid.

Het tweede is, Dat uwe waarde uitverkoore Lady (die zelve, ſchijnt het, zulk een fraaije en pittige ſchrijffter is) hieruit zien moge, dat het onze ſchuld niet is, nog bij gebrek van goede raad, dat gij geen beter man waart, als gij tot hier aan toe geweeſt zijt.

En nu, met weinig woorden, aangaende het gedrag, hetwelk ik wel wenſchte dat gij hield, in het publijk zo wel als privaat, indien gij mij waardig genoeg agt om u te raaden. —— Het zal maar kort zijn; dus wees niet ongemakkelijk.

Wat het *privaate* leeven aangaat: Heb uwe Lady zo lief, als ze verdient. *Laaten uwe daaden u prijzen.* Wees haar een goed man; en ſtop dus alle uw vijanden den mond; en maak haar beſchaamd over haare laſteringen: En laat 'er ons eer in ſtellen dat 'er gezegt wordt, dat Juffer Harlowe nog haarzelve nog de familie eenige ſchande heeft aangedaan met onder ons te koo-

men. Doe dit; en ik, en Lady Sara en Lady Eliſabet zullen u altoos liefhebben.

Wat belangt uw *publijk* gedrag —— Daaromtrent zoud ik het navolgende wel wenſchen: Dog ik reken, dat de wijsheid van uw Lady ons beide wel zal te regt helpen ——— Dat 's niet tot uw kleinagtinge, Heer; nademaal gij met al uw Vernuft, gelijk gij wel weet, niet veel Wijsheid getoond hebt.

Maak dat gij, zo gaauw als gij kunt, in het Parlement koomt: Want gij hebt *taal-enten* om daar een groote figuur te maaken. Wie is zo bekwaam om nieuwe kragtige wetten te helpen maaken, dan die voor welken geen Wet die 'er is, van kragt was?

Daarbenevens, zo lang gij de zittingen in St. Stevens kapel * bijwoont —— Dat het de naam van een kapel heeft, hoop ik, zal u niet *ſtooten:* Ik ben wel verzekerd te weeten, dat het daar dikwijls in den hobbel heeft gegaen: ——— Een Spreeker heeft het daar hard te verantwoorden! Maar wij *Pairs* bewaaren het *decorum* meer. —— Maar wat wilde ik dog zeggen? —— Ik moet eens te rug gaen.

Zo lang als gij de vergadering van het Parlement bijwoonen zult, zo lang zult gij van ſchelmſtukken af blijven; van *privaate* ſchelmſtukken ten minſten: En St. Stevens lot zij het uwe zo gij moedwillig *publijke* ſchelmſtukken pleegt!

Als 'er een nieuwe Electie koomt, zult gij twee of drie Burgten, gelijk gij weet, tot uwe keuze hebben: —— Dog indien gij zo lang wagt

* Te Weſtmunſter, daar het Laagerhuis vergadert.

wagt ¦had ik liever dat gij voor het graafſchap kwaamt.

Gij zult invloed genoeg hebben, ben ik verzekerd; en daar gij zulk een mooij man zijt, zullen de vrouwen haare mannen wel voor u *doen* ſtemmen.

Ik zal verlangen om uwe Redevoeringen te leezen. Ik verwagt dat gij ſpreeken zult, zo de geleegenheid zig aanbied, zelf op den eerſten dag. Het ontbreekt u niet aan couragie, en gij hebt hooge gedagten genoeg van u zelven en laage genoeg van alle andere, om u bij alle gelegenheden te laaten hooren.

Aangaande de maatregels van het Huis, gij hebt moeds genoeg vrees ik, om u daar al te weinig aan te onderwerpen: Draag daar zorg voor. —— Ik vrees niet zo zeer, dat het u aan welgemanierdheid ontbreeken zal. Omtrent *mannen*, ontbreekt het u niet aan zedigheid, zo zij u niet tergen: Wat dat aangaet, ik wenſchte wel dat gij leeren wilde, de ¦tegenſpraak van *anderen* zo geduldig op te neemen, als gij hebben wilt dat andere luiden de *uwe* doen.

Schoon ik niet zou willen dat gij een Hoveling wierd; zoude ik ook niet willen hebben, dat gij een Malcontent waart. Mij heugt nog (*want ik heb het opgeſchreeven*) wat mijn oude vriend Archibald Hutcheſon zeide; en het was een zeer goed zeggen —— (tegen den Hr. Secretaris Craggs, dunkt mij was het) —— „ Ik merk het „ Miniſterij aan, als regt hebbende op elke ſtem, „ die wij het zelve met een goede conſcientie „ geeven kunnen; want een Huis der Gemeen-

„ ten behoort niet noodloos Haaken te leggen in
„ de Raderen van het Gouvernement: En als
„ ik het zelve mijne ſtem niet gegeven heb, was
„ het met leedweezen: En om mijns Vaderlands
„ wille, wenſchte ik wel met al mijn hart, dat de
„ maatregel zodanig waare, dat ik die had kun-
„ nen goedkeuren. „

En hij had nog een ander Zeggen, het welk
„ dus was; Nog een Oppoſitie, nog het Miniſte-
„ rij, kan altijd ongelijk hebben. Weshalven een
„ vaſt man te zijn bij een van beide partijen, een
„ onfeilbaar teken is, dat die man iets meer en er-
„ ger moet bedoelen, dan hij wil bekennen dat
„ hij bedoelt.

Zijn deeze Gezegdens zo kwaad, Heer? Zijn dezelve wel te veragten? — Wel dan, waarom zoude ik veragt worden, om dat ik dezelve in gedagtenis houd, en ze aanhaal, gelijk ik gaarn doe? Ik moet u zeggen, dat zo gij meer hield van mijn gezelſchap als gij doet, gij 'er niet te erger om zijn zoudt. Dit mag ik wel zonder grootsheid zeggen; nademaal het de wijsheid is van *andere menſchen*, en niet *mijn eigen*, waarmede ik zo veel op hebbe.

Dog om 'er nog een woord of twee bij te voegen, bij deeze gelegenheid; en mogelijk zal ik nooit zulk een weder krijgen; want gij *moet* deezen geheel doorleezen ——— *Houd veel van eerlijke menſchen, en voeg u bij dezelve in het huis en buiten het huis*; door welke naamen of waardigheden zij ook mogen onderſcheiden worden: *Houd gezelſchap met braave luiden, en gij zult van derzelver getal zijn.* Maar heb ik dit

dit al van te vooren geſchreeven, of niet? —— Als men dus op verſcheidene tijden, en zo veel ſchrijft, kan men het ligt vergeeten.

Gij kunt mij mogelijk in den titel opvolgen als ik dood en weg ben —— God help mij! —— Dus wilde ik wel, dat gij u in evenwigt tuſſchen beiden hield. Indien gij eens den naam krijgt van een fraaij redenaar te zijn, dan kunt gij alles verkrijgen: En gij hebt, voorzeker, natuurelijk heel veel Welſpreekendheid; een tong die een engel zou bekooren, gelijk de vrouwen zeggen —— Zommige van dezelve, tot haar leedweezen, arme Schepzels! ——— Een man die een ſtreng kan maaken in het huis der Gemeenten is een zeer important character; dewijl dat Huis het geld verſchiet; En *Geld doet de molen gaen;* ja, ook wel Koninginnen en Koningen, zomtijds, op een geheel verſchillende wijze gaen, dan ze anders zouden verkoozen hebben te gaen, moet ik u zeggen.

Evenwel, dunkt mij, zou ik niet willen hebben, dat gij een Officie naamt —— Het zal u dubbelde agting, en vermogen geeven, indien men gelooft, dat gij zulks niet doen wilt: Want, alzo gij dan niemand in den weg zult ſtaen, zult gij ook niet benijd worden; maar zuiver klinkklaar reſpect hebben; en beide zijden zullen haar hof bij u maaken.

Wat u aangaet, gij zult geen Officie noodig hebben, gelijk zommige andere, om haare ontredderde boedels weer op te lappen. Indien gij nu fatzoenlijk van Twee duizend pond 's jaars leeven kont, zou het droevig zijn zo gij naderhand niet

kont

kont leeven van Zeven of Agt —— Minder zult gij niet hebben, zo gij mij genoegen geeft; gelijk gij nu zeer grootlijks doen zult, met eene zo fraaije Lady te trouwen —— En dit alles, boven en behalven de gunſtbewijzen van Lady Eliſabet en Lady Sara! —— Waarmede dog, in Goeds naam was het dog mogelijk dat de trotſe Harlowes konden bezeten zijn! —— Die Zoon, die Zoon van haar! —— Dog, om den wil van zijne waarde Zuſter, zal ik niet meer van hem zeggen.

Mijzelf wierd nooit een Officie aangebooden: En het eenigſte dat ik zou hebben willen aanneemen, zo het mij waar aangebooden, was *Jager-Meeſter*; want ik hield veel van jaagen, toen ik jong was; en het luidt heel wel voor ons die op het land leeven. Dikwijls heb ik gedagt om dat uitſteekend oud ſpreekwoord; *Die des Konings gans eet, zal ſtikken aan zijn veeren.* Ik wenſchte wel van onze lieven Heer, dat dit ter deegen bedagt wierd van de Officie-bejaagers! Dat zou goed voor haar zijn, en voor haar arme familien.

Ik kon nog heel veel meer zeggen, en alles even zeer ten propooſte. Dog ik ben weezenlijk al moe; en dat zijt gij, geloof ik, ook al. En daarenboven, wilde ik ook wel iets ſpaaren om bij monde te zeggen.

Mijne Nigten Montague, en Lady Sara en Lady Eliſabet, doen alle te zamen haar compliment maaken aan mijne toekoomende Nigt. Zo zij verkiezen mogt dat de knoop hier onder ons gelegd wierd, ik bid zeg haar, dat wij zullen toezien, dat het *zeker en gewis gedaen* wordt: En

wij

wij zullen de klokken luiden en vendels waaijen laaten door het geheele graaffchap een gantſche week lang. Dog dit geloof ik dat ik te vooren al gezeid heb.

Zo 'er iets verder noodig moge zijn om u wederzijds geluk te bevorderen, laat het mij weeten; en hoe gij het ſtelt omtrent den Dag; en wat dies meer is. Het ingeſlooten Bank-briefje is zeer tot uwen dienſt. Het is te betaalen op zigt, gelijk alles zal zijn, wat gij meer mogt van nooden hebben.

Zo dan God zegene u; en maak de dingen zo gemaklijk voor mijn podegra als gij kunt; ſchoon het mag zijn wanneer het wil, ik zal na u toe hompelen; want ik verlang u te zien; en nog meer om mijne Nigt te zien; en ben (in verwagting van die gelukkige gelegenheid)

Uwe zeer toegenegene Oom

M.

XLI. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Donderdag, den 25 van Maij.

Gij ziet, Belford, dat wij nu voor den wind heen drijven. —— Het lief ſchepzel koomt nu genoeg-

noegzaam op het eerſte woord, zo dikwijls ik verzoeke de eere te mogen hebben van haar gezelſchap. Ik gaf haar giſteren avond te kennen, dat ik, bedugt voor uitſtel wegens Pritchards traagheid, beſlooten had Milord zijne eerbewijzen zo te laaten maaken als hij hetzelve goed vond; en reeds metterdaad dien namiddag mijne Schriftuuren aan eenen uitſteekenden Regtsgeleerden, den Advocaat Williams, had ter hand geſteld, met ordre aan hem om Huwelijks-voorwaarden op te ſtellen uit mijn eigen Capitaal, en overeenkoomende met die van mijne Moeder; welke ik hem te gelijk ter hand ſtelde. Het was, verzekerde ik haar, geen gering gedeelte geweeſt van mijn leedweezen, dat haar menigvuldig ongenoegen, en onze onderlinge misverſtanden, mij verhinderd hadden van met haar over dit onderwerp te raadpleegen. Inderdaad, inderdaad, mijn waardſte leeven, zeide ik, gij hebt het pad van mijne vrijerij tot hieraantoe maar zeer vol met doornen bezet.

Zij zweeg ſtil. *Goedertierenlijk* ſtil. Want ik wiſt wel, dat zij de beſchuldiginge wel dubbel tegen mij had kunnen omkeeren. Dog ik was gezind om eens te zien, of zij nu niet ongenegen waare om mij misnoegen te geeven. Ik trooſtede mijzelven, zeide ik, met de hoope, dat alle mijne zwaarigheden nu over waaren; en dat alle voorgaende onvriendlijkheden in vergeetenis zouden begraaven zijn.

Nu, Belford, hebbe ik deeze Schriftuuren metterdaad overgeleverd aan den Advocaat Williams;

ams; en ik verwagte de opſtellen binnen eene week ten langſten. Dus zal ik dubbbel gewapend zijn. Want zo ik eene *onderneeminge* doe, en die *miſlukt*, zullen deeze gereed zijn om tuſſchen beide te koomen, om haar langmoedigheid jegens mij te doen hebben *tot dat ik haar weder op de proef kan brengen.*

Ik hebbe nog al meer onvoldragen vonden en aanſlagen. Ik konde 'er u wel een honderd van vertellen, en nog een ander honderd *in petto* houden, om die al gaende weg te doen voor den dag ſpringen, ter opwekkinge van uwe verwonderinge, en om uwe aandagt leevendig te houden. En ſcheld gij niet mij; maar, zo gij mijn vriend zijt, zo denk om *Juffer Howe's Brieven*, en om haar *Smokkelaars-Ontwerp.* Alles te wijten aan de berigten en aanſpooringen van mijne ſchoone gevangene. Ben ik niet alreeds bij haar een *Schurk*, een *Zot*, een *Beëlzebub*? ——— Zonder dat 'er egter eenig leed van mij gedaen, zelf niet eens ondernomen is?

Alles van deeze natuure, antwoordde het lief ſchepzel (met neergeſlagen oogen, en bloozende kaaken) liet zij aan mij over.

Ik ſloeg Milords Kapel voor tot de plegtigheid, daar wij de tegenwoordigheid konden hebben van Lady Eliſabet, Lady Sara, en mijne twee Nigten Montague.

Zij ſcheen niet voor eene openbaare plegtigheid te zijn; en ſchoof dit onderwerp voor tegenwoordig van de hand. Ik twijffelde niet, of zij zou al zo ongenegen zijn als ik, om eene openbaa-

baare trouw-verbintenis te ontwijken; dies drong ik dat ſtuk thans juiſt niet verder aan.

Dog ſtaalen *bragt ik daadlijk te voorſchijn*; en een Juweelier ſtond heden verſcheidene Stellen van juweelen te brengen ter haarer keuze. Maar de Staalen wilde zij niet openen. Zij zugtede, toen ik daarvan gewag maakte; De tweede ſtaalen, zeide zij, die haar wierden aangebooden (a): En zeer uitdrukkelijk verbood zij, dat de Juweelier zou koomen; zo wel als dat ze mijne aanbiedinge van de hand wees, om die van mijne Moeder nieuw te laaten inzetten; ten minſten voor tegenwoordig.

Ik verzekere u, Belford, dit alles was mij ernſt. Mijn geheel Capitaal is niets voor mij, in vergelijkinge geſteld zijnde met haare gunſt waarop ik hoope.

Zij gaf mij toen te kennen, dat zij haar gevoelen over mijne algemeene voorſlagen in geſchrift geſteld had; en daarin haare meeninge, ten aanzien van kleederen en juweelen, had uitgedrukt: Maar op mijn wonderlijk gedrag jegens haar (*om geen reden welke haar bekend was*) van Zondag-avond, had zij het papier in tweeën geſcheurd.

Ik drong ernſtig bij haar aan om mij de gunſt te laaten geworden van dit papier te mogen zien, zo geſcheurd als het was. En na eenige tegenſtribbelinge, ging zij heen, en zond het mij door Dorcas.

Ik las het weder door. Het was eenigzins nieuw voor mij, ſchoon ik het zo onlangs nog gele-

(a) Zie D. I. bl. 443.

lezen had: En, bij mijne ziel, ik was 'er naauwlijks beſtand tegen. Honderd maalen noemde ik haar verwonderenswaardig Schepzel bij mij zelven. Dog ik belaſte u, ſchrijf niet een woord aan mij ten haaren voordeele, zo gij het wel met haar meent; want zo ik haar ſpaare, moet het geheel en al zijn *ex mero motu* *.

Ligtlijk kunt gij onderſtellen, dat toen ik weer tot haare tegenwoordigheid wierd toegelaaten, ik overvloeide in haaren lof en in geloften van Dankbaarheid, en eeuwigduurende Liefde. Maar dit is de drommel; alles wat ik zegge, ontvangt zij nog met koelheid; of zo het niet met koelheid zij, zij ontvangt het zo zeer *als aan haar verſchuldigd*, dat zij zig daarop in 't geheel niet verheft. Zommige vrouwen worden door lof, door vleijerij te ondergebragt. Ik zelve, een man, ben op lof hovaardig. Miſſchien zult gij zeggen, dat diegeene daarop hovaardigſt zijn, die denzelven minſt verdienen; gelijk dezulke het zijn op rijkdom en aanzien, die geen van beide door geboorte bezitten. Ik bekenne, dat 'er, om deeze zwakheden te boven te koomen, eene Ziel vereiſcht wordt. Hebbe ik dan geen Ziel? —— Zekerlijk, hebbe ik 'er eene ——— Laate ik dan als eene Uitzonderinge op den Regel worden aangemerkt.

Nu hebbe ik een grondſlag om in mijne voorwaarden op voort te gaen. Milord maakt, in den overvloed van zijne edelmoedigheid, gewag van duizend ponden 's jaars kleingeld. *Dit* weete ik, dat zo ik deeze Lady ſtond te trouwen, hij alles

* *Uit enkel eigene beweeginge.*

wat hij van zins is te maaken, liever aan haar zou maaken, dan aan mij. Hij heeft zelf gedreigd, dat zo ik geen goed man jegens haar bevonden worde, hij alles wat hij kan bij zijnen dood mij beneemen, en haar zal nalaaten. Nogthans bedenkt hij niet, dat eene zo volmaakte vrouw nooit misnoegd kan zijn op haaren man, dan tot *zijne* ſchande; want wie zal *haar* beſchuldigen? — Nog eene reden, waarom een LOVELACE niet zou wenſchen om eene CLARISSA te trouwen.

Maar welk een aartige knaap van een Oom is deeze zotte Pair, dat hij een wijf onafhangelijk denkt te maaken van haaren Opper-Vorſt, en gevolglijk eene Weerſpannige; daar hij egter zelve zo deerlijk gevoel gehad heeft van eenen miſſlag van deezen aart!

Mijne Beminde meldt, in haar geſcheurd papier, maar van Tweehonderd ponden 's jaars, tot haar bijzonder gebruik. Ik hield bij haar aan, dat zij eene grooter Som zou noemen. Zij zeide, Het mogt dan Drie zijn; en ik, uit vreeze dat zij heel groote aanbiedingen verdenken mogt, noemde ſlegts Vijf, maar voegde 'er bij de volkoomene beſtellinge van alle Agterſtalligen, welke haar Vader in handen had, ten voordeele van Juffr. Norton of wien het haar beliefde.

Zij zeide, dat de goede vrouw niet wel in haar ſchik zou zijn, zo haar iets meer wierd toegevoegd dan een beſcheiden deel. Zij was 'er voor om alle haare bedeelingen van deezen aart te ſchikken, zeide zij, *naar de gewoone leevenswijze der perſoonen.* Daarboven te gaen, was maar

maar diegeenen, welken men weldeed, tot ontwerpen aan te voeren, of zig ongeſchiktlijk in eenen nieuwen ſtaat te doen gedraagen; terwijl zij in dien, waaraan zij gewend waaren, hadden kunnen uitblinken. En het in de magt te ſtellen van zulk eene goede Moeder, om haaren Zoon ter zijner tijd een aanvang te verleenen in zijne koſtwinninge; en egter iets voor zigzelve over te laaten, om haar te behoeden voor gebrek, en voor de noodzaakelijkheid om van haar kind te rug te neemen, hetwelk zij in ſtaat geſteld was om aan hem te beſteeden; dit zoude het toppunt zijn, waartoe de eergierigheid van zulk eene braave moeder zig zou uitſtrekken.

Hier is voorzigtigheid! Hier is oordeel, in zulk een jong menſch! Hoe haate ik de Harlowes, dat zij zulk eene engelin hebben voortgebragt! ——— O waarom, waarom weigerde zij mijn opregt aanzoek om den knoop te binden, voor dat wij hier in huis kwamen!

Dog egter, hetgeen mijn hoogmoed pijnigt, is, dat dit verheven Schepzel, indien ik haar *ſtond* te trouwen, in haar gedrag jegens mij niet zou geregeerd worden door Liefde, maar enkel door Edelmoedigheid, of door blinde Pligtmaatigheid; en liever ongehuwd had willen leeven, dan de mijne worden.

Dit kan ik niet verdraagen. Ik zou willen hebben, dat de vrouw, welke ik met mijnen naam vereere, indien ik ooit eenige deeze eere gunne, zelf haare *verhevener pligten* voor mij wijken doe. Ik zou willen hebben, dat zij mij agter na kijke, als ik uitgae, zo verre zij mij zien kan-

kan, gelijk mijne Roozeknop haar Jantje; en mij met uitgelaatene blijdſchap, als ik weerom koome, te gemoet loope. Ik zou het onderwerp willen zijn van haare droomen, zo wel als van haare waakende gedagten. Ik zou willen hebben, dat zij elk oogenblik verlooren agte, hetwelk niet met mij wordt doorgebragt: Dat ze voor mij zinge, voor mij leeze, voor mij ſpeele, als het mij belieft; geen geneugte zo groot hebbe dan in mij te gehoorzaamen. Wanneer ik tot de Min mogt genegen zijn, mij met dezelve overgiete; wanneer geneigd om ernſtig en alleen te zijn, zo ik bedugt ben voor geſtoord te worden, op een wenk heen gae; mij alleen naderende, als ik haar aanmoedige door een glimlachje: Stilletjes zonder ſpreeken in mijne tegenwoordigheid koome; en zo ik op haar geen agt ſlae, op de toonen weder weg gae. Eene *Lady Wel te Vreeden* zij omtrent alle mijne pleizieren, en diegeene het hoogſt waardeere welke mij de meeſte verſchaffen; alleen heimelijk zugtende, dat *zij zelve* het juiſt niet zij, op dien tijd. Dus deeden eertijds de om ſtrijd gedienſtige vrouwen der eerzaame patriarchen; elk haare dienſtmaagd aan haaren Heere aanprijzende, als zij dagt hem daarmede dienſt te zullen doen; en de luſtige vrugt als haare eigene aanmerkende.

De zagte Waller zegt, *De Vrouwen zijn gebooren om beheerſcht te worden.* Al hoe zagt hij was, dat wiſt hij wel. Een tyrannig man maakt een gehoorzaam wijf. En waarom bemint de Sexe de Guiten, dan om dat zij weeten hoe zij haaren onzekeren wil moeten regelen, en dezelve beſtieren?

* * * *
 * *

Weder eene aangenaame zamenſpraak. De Dag der dagen was het onderwerp. Wat belangt het bepaalen van eenen bijzonderen, dat behoeft niet te geſchieden, zegt mijne Bekoorſter, voor dat de Huwelijks-voorwaarden voltooid zijn. Wat het trouwen aangaet in de Kapel van Milord, in tegenwoordigheid van de Ladys mijner familie, dat zou zo veel zijn als daarvan eene openbaare zaak te maaken; en het lief Schepzel merkte met leedweezen aan, dat dit Milords oogmerk ſcheen te zijn.

Men kon zig niet anders verbeelden, zeide ik, dan dat het vertrek van zijn Lordſchap van huis, en zijne koomſt in de Stad met een Rosbaar, zo wel als zijn ſmaak voor praal, en de blijdſchap die mij zou neemen in mij eindlijk eens getrouwd te zien, en wel aan haare waarde perſoon, het zo zeer de gedaante van eene openbaare trouw-verbintenis zou geeven, als of de plegtigheid in zijne eigene Kapel, onder het bijzijn van alle de Ladys verrigt wierd.

Ik kan de gedagte niet verdraagen, zeide zij, van een openbaaren trouwdag. Dat zal een ſchijn hebben, als of ik mijne geheele familie wilde tarten. En wat mij belangt, indien Milord het niet kwaalijk neemen wilde [En dat zal hij miſſchien niet, alzo het voorſtel niet van hem zelven, maar van u kwam, mijn Hr. Lovelace] zoude ik zeer gewillig afſtaen van zijns Lordſchaps tegenwoordigheid; te meer, dewijl kleedinge en opſchik dan

niet noodig zijn zal; want ik kan niet veelen dat ik zou denken om mijn lighaam op te tooijen, terwijl mijne ouders in traanen zijn.

Hoe voortreffelijk is dit! Nogthans verdienen haare ouders niet rijklijk om in traanen te zijn?

Zie, Belford, met zulk eene bekoorelijke kiesheid, hadden wij al overlang aan den drempel van den Egten-ſtaat kunnen zijn, en nogthans heel veel te doen gevonden hebben, eer wij daarin traden.

Geheel gehoorzaam, geheel uitwillig —— Geen wil hebbende dan den haaren. Ik ging van haar, en ſchreef terſtond aan Milord; en zij dien niet afkeurende, zond ik denzelven weg. De inhoud kwam hierop uit; want ik hield 'er geen copie van.

„ Dat ik zijn Lordſchap zeer verpligt was „ voor zijne toegedagte goedheid jegens mij, bij „ eene de allerplegtigſte gelegenheid van mijn lee„ ven. Dat de verwonderenswaardige Lady, wel„ ke hij met zo veel regt prees, dagt dat zijns „ Lordſchaps voorſlagen al te verre gingen. Dat „ zij niet verkoos in het openbaar te verſchijnen, „ indien zij dit, zonder ongenoegen van mijne „ vrienden, vermijden konde, voor dat 'er eene „ Verzoeninge met haare eigene kon worden uit„ gewerkt. Dat ſchoon zij haare dankbaare er„ kentenis betuigde voor zijns Lordſchaps inwilli„ ginge om haar met zijne eigene hand aan mij te „ geeven; egter vermoedende, dat de beweeg„ reden tot dit goedgunſtig voorneemen meer „ was om haar eere aan te doen, dan dat het anders

„ zijne

„ zijne eigene verkiezinge zou geweeſt zijn (bij-
„ zonderlijk daar het reizen hem ter deezer tijd
„ zo laſtig zoude vallen) dagt zij het raadzaam
„ zijn Lordſchap de moeite bij deeze gelegenheid
„ te beſpaaren; en hoopte dat dezelve haare ver-
„ ſchooninge van dit gunſt-bewijs zo zou opnee-
„ men als zij het meende.

„ Dat het ons beiden aangenaamſt zijn zal,
„ op het Jagtveld ons verblijf te mogen neemen;
„ en wel te meer om dat het zo is voor zijn
„ Lordſchap.

„ Dog, zo het hem belieft, kan het We-
„ duw-goed wel uit mijn Capitaal gemaakt wor-
„ den; de keuze aan zijns Lordſchaps goedheid
„ overlaatende. „

Ik ſluite met hem te berigten, „ Dat ik de
„ vrijheid had genomen van zijns Lordſchaps
„ Bankbriefje der Lady aan te bieden; maar op
„ haare weigeringe om het aan te neemen (ter-
„ wijl ik zelve het tegenwoordig niet van nooden
„ hebbe) zende ik het ingeſlooten weerom, met
„ mijne dankzegginge, *enz.* „

Zijn wij nu al niet vergiftig verre gevorderd? Welke vertooninge zoude ik maaken in der Guiten Jaarboeken, indien ik eindelijk eens in mijn eigen ſtrik gevangen wierd?

De Sexe mag zeggen wat zij wil, het is wel noodig dat een arme onnozele knaap ter deege op zig zelven paſſe, wanneer hij danſt op het kantje van de huwelijks-ſteilte. Menig een flaauwhartig man, wanneer hij uit de klugt begon, of ſlegts minnaarij zogt na te aapen, is wel gedrongen om het in ernſt te meenen, door overrompeld,

en op zijn woord gevat te worden, niet durvende bekennen dat hij zo veel niet gemeend had, dan de Lady onderſtelde dat hij meende. Ik ben te beter in ſtaat om te oordeelen, dat dit het geval van meenig een gluipende kwant moet geweeſt zijn; dewijl ik, die de vrouwelijke wereld zo wel kenne als iemand van mijne tijdgenooten in dezelve, zo menigmaalen zelve in twijffel hange, en niet weete wat ik van de zaak moet maaken.

Daarbij deeze ſlimme ſchelmtjes, hoe leggen zij op haare luimen, gereed om ons weerelooze knaapen op het lijf te ſpringen, zo dra wij onder haar bereik zijn! ——— Als het ijs eens voor haar gebroken is, hoe ſchielijk weeren zij dan in de haven te koomen! ——— Ondertuſſchen, het onderwerp daar zij minſt van kunnen *ſpreeken*, *denken* zij het meeſt om. Nog kunt gij praaten van de plegtigheid, voor dat zij alles al in haare gedagten overlegd hebben hoe het weezen zal. ——— Looze vrijpoſtige feeksjes! hoe brengen zij zig zelve eerſt in 't net, en daarna ons!

Dog laaten alle deeze dingen zijn zo als zij willen, Lord M. ontving nooit van zijn leeven zulk een mooijen Brief als deezen van zijnen Neef

LOVELACE.

De Lady, na dat ze aan Juffer Howe de bijzonderheden had te kennen gegeven, welke in des Hren. Lovelaces laatſten Brief vervat zijn, drukt zig dus uit:

Een voornaame troost, welken ik uit deeze gunſtige verſchijnzelen trekke, is, dat ik, die nu maar eene eenige vriendin hebbe, zeer waarſchijnelijk, en indien het niet mijne eigene ſchuld zij, zo veel nieuwe zal krijgen, als 'er perſoonen in des Hren. Lovelaces familie zijn; en dat, het zij de Hr. Lovelace mij minzaam behandele of niet. En wie weet, of niet allengskens die nieuwe vrienden, door hun rang en vermogen, geen gewigt genoeg mogen hebben om mij in de gunſt mijner nabeſtaenden herſteld te krijgen? Voor dat dit kan worden uitgewerkt, zal ik zelf geen taamelijk genoegen hebben. Gelukkig verwagte ik nooit te worden. Des Hren. Lovelaces geeſt en de mijne zijn te bijſter verſchillende; verſchillende zelf in het *weezenlijke*.

Dog zo als de zaaken tegenwoordig ſtaen, bidde ik u, mijne waarde vriendin, om alles bij u te houden, hetwelk hem, indien het openbaar wierd, tot wanagtinge zou kunnen ſtrekken. — Beter is het dat een man door wien ook op een kwaad gerugt gebragt worde, dan door eene vrouw, zo ik de zijne *ſtae* te worden; en hetgeen van u gezegd wordt, zal men denken van mij te koomen.

Het zal mijne geſtadige bede zijn, dat alle gelukzaligheden, welke deeze wereld verleenen

kan, u ten deel mogen vallen: En dat de Almagtige nooit wil gehengen dat u of den uwen, tot in de laatſte nakoomelingſchap, zulk eene vriendin ontbreeke, als mijne Anna Howe geweeſt is voor

Haare CLARISSA HARLOWE.

XLII. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

En nu, dat mijne Beminde geruſt en gewis in mijn net ſchijnt te zijn, eens van mijn aanſlag op die ſeeks Juffer Howe, en op haare Moeder; Waarin de al te gedienſtige telganger Hickman mede eene veeg uit de pan moet hebben.

Maar waarom ook op haare Moeder, dunkt mij dat gij vraagt; die, buiten haar eigen weeten, alleen gewerkt heeft, door uwe aanſtuwinge op de zotheid van den ouden Teunis haaren Oom, door middel van uw werktuig Joſeph Leman?

Dat kan niet ſcheelen: Zij gelooft, dat ze naar haar eigen oordeel te werk gaet; en verdient geſtraft te worden, om dat zij zig oordeel aanmaatigt, daar zij 'er geen heeft. —— Elke leevendige ziel, buiten mijzelven, kan ik u zeggen, zal geſtraft worden, die zulk eene aangebedene Lady of wreed of oneerbiedig behandelt. ——

Wat

Wat hagel! is het niet genoeg, dat zij van mij in perſoon gekweld en gepijnigd wordt?

Ik hebbe reeds openinge van de zaak gegeven aan onze drie Spitsbroederen, als een geval trouwens dat ik eens *onderſtelde*, dog niet *vaſt beſlooten* had. En egter weeten zij wel, dat in een ſtuk van baldaadigheid, bij mij de uitvoeringe, met haare ſnelſte voeten, zelden drie ſchreeden agter het Ontwerp is, hetwelk ook bijkans nooit mank gaet.

MOWBRAY is 'er niet tegen. Het is een ontwerp, zegt hij, dat onzer waardig is. En wij hebben in langen tijd niet iets gedaen, dat gerugt gemaakt heeft.

BELTON maakt inderdaad een weinig zwaarigheid, om dat de zaaken ſlegt gaen tuſſchen hem en zijne Thomaſine; en de arme gezel heeft geen moeds genoeg om zijn zeer tot in den grond te laaten doortaſten.

TOURVILLE heeft een verſch wild opgejaagd, en trekt zijne ſchouders op, en zou niet *verkiezen* om tegenwoordig buiten's lands te gaen, *indien 't met mijn believen zij.* Want ik ben bedugt, dat 'er (uit de *natuure* van het ontwerp) eene zoort van noodzaakelijkheid zal zijn om te reizen, tot dat alles is overgewaaid.

Voor MIJ is het een land zo goed als het ander; en ik zal wel haaſt verkiezen, onderſtelle ik, om dit lompig Eiland te verlaaten; ten zij de meeſteres van mijn noodlot wil inwilligen om *t' huis* ongetrouwd met mij te leeven; en mij dus niet onder de noodzaakelijkheid brengen van *haar onverhoeds naar vreemde geweſten te voeren.*

Het

Het REIZEN, weet gij, geeft de Sexen bekoorelijke gelegenheden om gemeenzaam met elkanderen om te gaen. Een tijd van zeer weinig dagen en nagten moet nu alles beſliſſen tuſſchen mij en mijne ſchoone Onnavolgelijke.

DOLEMAN, welke in deeze gevallen alleen voor Raadgeever kan ſpeelen, zal ons door pen en inkt berigt geeven [zijne regte hand en regte zijde nog niet aangetaſt zijnde, en de andere zijde weder wat gevoel beginnende te krijgen] van alles dat in ons afweezen zal voorvallen.

Wat U aangaet, wij hadden u liever bij ons dan niet; want ſchoon gij een elendige kwant zijt om iets uit te denken, zijt gij egter onvertzaagd in het uitvoeren. Maar dewijl uwe tegenwoordige verhinderinge het onzeker maakt of gij wel zoudt kunnen medegaen, ben ik 'er niet voor om uw aandeel en rol in ons ontwerp noodzaakelijk te maaken; maar u t'huis te laaten om ons agterna te koomen als wij buiten 's lands zijn. Ik weete wel, dat gij het niet lang zonder ons kunt ſtellen.

Het ontwerp, kortom, is dit: —— Juffr. Howe heeft eene ouder Zuſter op het Eiland Wight, die voor eenigen tijd Weduw is geworden; en ik ben wel onderrigt, dat de Moeder en de Dogter haar woord gegeven hebben om, voor dat de laatſte trouwt, een bezoek bij deeze Lady af te leggen, die rijk is, en voorheeft de Juffer erfgenaam te maaken; en ondertuſſchen haar eenige geſchenken van groote waardij zal doen bij haar aanſtaenden Trouwdag; welke, gelijk Juffr. Howe, die het geld meer bemint dan iets buiten haar-

haarzelve, aan een van mijne kennis vertelde, wel *waardig* zouden zijn *om te haalen.*

Nu, Jan, behoeft 'er niets meer te geſchieden, dan dat men een klein ſtijf-bezeild vaartuig huure, hetwelk, om pleizierreisjes heen en weer zal zeilen naar Portsmouth, Spithead, en het Eiland Wight, voor eene week of veertien dagen, eer wij aanvangen onze rol in het ſchelm-ſtuk te ſpeelen. En alzo Juffr. Howe 'er voor zal zijn om zo goed koop over te vaaren als zij kan, mag de Schipper van het vaartuig ordre hebben om maar (als een buitenkansje hem van zijne reeders toegeſtaen) te neemen hetgeen zij geeven wil: En des Schippers naam, die dan zijn mag zo hij wil, zal bij die gelegenheid *Ganmore* zijn; want ik kenne een ſchurk van dien naam, dien het niet kan ſcheelen in wat land hij is, al zo min als ons.

Wel dan, wij willen eens onderſtellen dat zij aan boord zijn. Ik zal daar vermomd zijn. Zij kennen geen van u vier —— onderſteld zijnde (daar het ontwerp zo aanlokkelijk is) dat gij 'er een van zijn kunt.

Het zou vergiftig erg zijn, zo wij niet een ſtorm kunnen *vinden*, of *verwekken.*

Miſſchien zullen zij zee-ziek zijn: Dog het zij ze dat zijn of niet, buiten twijffel zullen zij zig in de Kajuit houden.

Daar zal zijn Juffr. Howe, Juffer Howe, de Hr. Hickman, eene Meid, en een Knegt, onderſtelle ik; en dus zullen wij het ſtuk beleggen.

Ik weete dat het hard weer zal zijn: Dat weete ik *wel:* En voor dat 'er het minſte kwaad vermoeden van de zaak zal zijn, zullen wij al in het

het gezigt zijn van Guernſey, Jerſey, Dieppe, Cherbourg, of ergens anders aan de Franſche kuſt, waar het ons zal behaagen met de winden overeen te koomen om ons heen te blaazen: En dan, ons van den knegt verzekerd, en de vrouwen van elkanderen geſcheiden hebbende, zal een van ons, volgens het lot dat wij 'er over mogen gooijen, of door overreedinge of met geweld, de dienſtmaagd te onderbrengen: Dat zal geen moeijelijke poſt zijn; en zij is een meid die 'er wel uitziet [Ik hebbe haar dikwijls gezien]: Een ander, Juffr. Howe; en daarin kan ook niet veel zwaarigheid gevonden worden; want zij is volkoomen gezond, fris, en leevendig, en is al lang Weduw geweeſt: Een ander [*Dat*, zegt de vorſtlijke Leeuw, moet *Ik* zijn!] de Stoute Dogter; die te veel van ſchrik zal bevangen zijn, om grooten weerſtand te bieden [*Heftige* geeſten zijn, onder die Sexe, zelden *regt* moedige geeſten —— Het is maar daar zij *kunnen* ——]: En na dat wij drie of vier dagen langs de kuſt hebben heen en weer gevaaren om ons te verluſtigen, en het werk gewis te neemen, en tot dat wij zien dat onze treurige vogels beginnen te eeten en te drinken, zullen wij haar alle aan land zetten, daar het beſt zal voegen; het vaartuig verkoopen [Aan Juffr. Townſend's bedienden, met al mijn hart, of aan eenige andere Smokkelaars] of het aan Ganmore ſchenken; en dan onze reize vervolgen, en buiten 's lands blijven tot dat alles in ſtilte geraakt is.

Nu weete ik wel dat gij zwaarigheden zult maaken, gelijk het uwe gewoonte is; terwijl het de mij-

mijne is die te boven te koomen. Mijne andere vaſſaaſen maakten ook de hunne; en ik had de goedheid van ze op te loſſen: En zo zal ik ook de uwe doen, die eerſt voor u ontwerpende volgens de kennis die ik hebbe van uw loom en dof geſtel.

Wat, zult gij in de eerſte plaatze vraagen, zal men doen met Hickman? die in vollen zwier van kleedinge en opſchik netjes zal zijn uitgedoſt, om aan de oude Moeij te toonen, wat een duivelſchen barſen knaap van een Neef zij ſtaet te krijgen.

Wat! ——— Ik zal 't u zeggen ——— Hickman zal, volgens alle goede manieren, de vrouwen in haare Kajuit laaten, en om blijken van zijn moed tevens en opvoedinge te geeven, boven op zijn ——

Wel, onderſteld zijnde dat hij daar is?

Onderſteld dat hij daar is! ——— Wel dan hoope ik zal het gemaklijk zijn voor Ganmore, of iemand anders, onderſtel eens mijzelven in mijn Buffeltje en grooten bolke-vanger (zo iemand anders zwaarigheid maakt om het te doen) terwijl hij in den weg ſtaet, gaapen en ſtaaren als nergens van weetende, tegen hem aan te ſtruikelen, en hem over boord te ſtooten! ——— Eene koſtelijke gedagte! ——— Is het niet, Belford? ——— Hij bemoeit zig zekerlijk vergiftig veel met de briefwiſſelinge der Lady's; en ik ben onderrigt, dat hij onrein ſpeelt tuſſchen de Moeder en de Dogter, uit vreeze voor beide ——— Ziet gij hem niet, Jan? ——— Ik wel ——— met de baaren op en neder gaende, zijn peruik en hoed

bij

bij hem drijvende; en kletſende, polſende, ſpattende, gelijk een beangſte boeren-hond ——— Ik vreeze dat hij nooit gewaagd heeft om zwemmen te leeren.

Maar gij wilt den armen knaap niet laaten verzuipen, wilt gij wel?

Neen, neen! ——— Dat is niet noodzaakelijk tot den aanſlag —— Ik haate overtollig misdrijf te pleegen. De boot zal gereed zijn om hem te helpen, terwijl het Schip zijn koers houdt: Hij zal, met verlies alleen van peruik en hoed, en half zijn klein verſtand, aan land gezet worden, ter plaatze daar hij te ſcheep ging, of ergens anders.

Wel, maar zullen wij niet in gevaar zijn van opgehangen te worden om drie zulke godlooze Schaakingen, ſchoon Hickman alleen met een buik vol zee-water het ontkoomen moge?

Ja, zekerlijk, wanneer wij gekreegen worden ——— Maar is daartoe wel eenige waarſchijnelijkheid? ——— Daarenboven, zijn wij voorheen ook wel niet in gevaar geweeſt, om nog erger bedrijven? —— En wat is het of men ſlegts in *gevaar* zij? —— Indien wij al metterdaad bij openbaaren dage in Engeland verſcheenen, voor dat de zaaken waaren bijgelegd, zal 'er grooter waarſchijnelijkheid zijn, dat deeze vrouwen ons *niet* met proces vervolgen zullen, dan *al.* —— Wat mijzelven belangt, ik zou wel wenſchen, dat zij het *deeden.* Zou niet een braave knaap gaarn op zulk eene beſchuldiginge voor den regtbank verſchijnen willen, om verhoord te worden tegen vrouwen, welke toonen zouden dat

zijn

zijn beſtaen niet laag en onedel geweeſt was? Ons vaderland is genadiger in *deeze* gevallen, dan in *eenige andere:* Ik zou het derhalven niet kwaad vinden, het maar op mijn vaderland te laaten aankoomen.

Laat ik eens den teugel vieren aan een weinig bedenkingen over het geen gij het *ergſt* moogt agten, dat 'er *kan* gebeuren. Ik zal onderſtellen, dat gij een van ons zijt; en dat wij alle vijf ter deezer gelegenheid te regt geſteld worden: Hoe kloekmoedig zullen wij ter regtzaal binnen treeden, *Ik* aan ulieder hoofd, alle opgekleed, als of wij te trouwen gingen! ——— Gij moogt verzekerd zijn van alle de vrouwen, oud en jong, op uwe zijde te zullen hebben. ——— Wat braave knaapen! ——— Wat fraaije heeren! —— Daar gaet een bekoorelijk mooij karel! ——— mij meenende, ongetwijffeld! ——— Wie zou het van zijn hart verkrijgen kunnen, om zulk een heer als dien te laaten ophangen! luiſtert eene Lady, miſſchien aan de regte hand zittende van den *Recorder* * [Ik onderſtelle, dat het toneel in London is]: Terwijl een ander niet gelooft, dat eenige vrouw *ter goeder trouw* tegen mij kan zweeren. Alle zullen ze agter *mij* te zamen rotten! Het zal u aller geluk zijn (indien het gebeuren mogt dat gij beſchaamd waart) te worden over het hoofd gezien: Ik zal de grootſte misdaadige bevonden worden; en mijne veiligheid, voor welke de algemeene ſtemmen zullen zamenloopen, zal de uwe zijn.

Dog dan koomt de zegepraal der zegepraalen,

* Een Mederegter van den Lord Major.

len, die de beſchuldigde het hoofd en gezigt vrijmoedig zal doen opheffen, terwijl de beſchuldigſters met beſchaamdheid overdekt zijn.

Maak plaatze daar! ——— Sta ruim! —— Te rug! —— De een eene klap krijgende, de ander eene duw met de elboog, een half vijf en twintig een voor een eene ſtoot.

Daar koomen de Beklaagſters binnen treeden met een loomen gang, de hoeden in de oogen getrokken, en die naar den grond geſlagen. ——

En wel eerſt de Weduw, met een droevig weezen, ſchoon half bedekt, meer deernis hebbende met haare Dogter dan met zig zelve. Het volk, de vrouwen inzonderheid, welke ter dier gelegenheid wel vijf zesde van de toekijkers zijn zullen, haar verwijtende ——— Zou het dan over uwe conſcientie mogen, zou het zeker, om vijf zulke braave heeren als deeze om gij weet niet wat te doen ophangen?

Daaraan volgt de arme meid —— die misſchien twintigmaalen van te vooren geſchaakt is; en nu hier niet verſcheenen zijn zou, waare het niet tot gezelſchap; prevelende, meesmuilende, ſchreijende, bij beurten; niet weetende of zij droevig of blijde zijn moet.

Maar aller oogen zijn geveſtigd op de Juffer! ——— Zie, zie, de fraaije heer buigt zig voor haar!

Tot den grond toe, voorzeker, zal ik mij buigen; en mijne hand zoenen.

Zie eens haare beſchaamdheid! Kijk! Zij keert zig van hem af! ——— Eij! dat is om dat het openlijk in de vierſchaar is, roept een olijke kne-

knevel! ——— Terwijl andere over haar zig verwonderen ——— Eij! dat is een meisje waarom men zijn hals zou waagen!

Dan zullen wij lof behaalen ——— Zelf de Regters, en de gantſche opgepropte Vierſchaar, zullen ons in hunne harten vrijſpreeken; en elk ongehuwd man wenſchen dat hij in mijne plaatze geweeſt waare ——— De vrouwen, den gantſchen tijd, betuigende geen proces gemaakt te zullen hebben, zo zij zelve in het geval geweeſt waaren. Buiten twijffel, Belford, de beleedigde kunnen over het ſtuk niet half zo veel vrijmoedigheid hebben dan wij.

Daarenboven, welk een gerugt zal deeze zaak maaken! —— Is het niet genoeg, onderſteld zijnde dat wij uit de Gevangenis naar het Geregts-hof gaen (a), om een edel hart zulks op het grootmoedigſt te doen verzetten, als zulk een zig naar zijne te regtſtellinge omſtuwd vindt met een ſtoet van lijf-wagten en officieren, met krijgsmans, en geen-krijgsmans weezens en gezigten; terwijl hij alleen alle hunne zorg, en hunne vlijt is! —— met wapens in de handen, zommige glad, zommige verroeſt, alle even agtbaar wegens hunne oudheid en onbeſchaadigende natuure! andere, van ontzaglijker houdinge, vooruit ſtappende met mooij geſchilderde ſtaven! geheele troepen van volk agterna volgende, met Wie is het dien de

(a) Voor weinige jaaren is 'er een doorgang gemaakt uit de Gevangenis naar het Geregts-hof, waardoor de kwaaddoeners voor de vierſchaar gebragt worden, zonder langs ſtraat te gaen. Lovelaces zegepraal over hunne onderſtelde mars toont hoe wijſlijk die veranderinge gemaakt zij.

jonge Lady beſchuldigt? ——— Dan, mogen wij onze oogen ſlaen naar beneden, naar boven, rondom ons naar welken kant wij willen, wij zullen alle deuren, winkels, venſters, uithangbordijzers, en balcons (vlieringzolders, geuten en ſchoorſteenen zelf niet uitgezonderd) alle wit-gemutſt, zwart gehoed, en geperuikt, of zo digt als het veld van airen in den oogſt zien opgepropt van het *Inmobile Vulgus* *. Terwijl de ſtroom van *Straat-zwermers*, die ons op de eene plaatze hebben zien voorbijgaen, langs eenen omweg loopt met uitgerekten halze en uitpuilende oogappels, en zig met elboogen en ſchouders digt in een zet op zulke plaatzen, daar wij nog niet zijn voorbij gekoomen, om ons nogmaal in het gezigt te krijgen; elke ſtraat nog al geduurig haare zwermen van laat-koomers uitgietende, om den aangroeijenden Sneeuwbal te vermeerderen; die zig vergenoegen met de beſchrijvingen van onze perſoonen, gedrag, en weezens te vernaemen van dengeenen, welke het geluk hadden van 'er in tijds geweeſt te zijn om ons zelve te zien.

Ik moet u zeggen, Jan, dat ik niet zie (als wij naar onze beginzels en leevenswijze zullen oordeelen) waarom wij niet zo wel trots zouden zijn op deezen onzen mars, als andere mogen zijn bij eenige andere der *meeſt-gepeupel-zamenhaalende* gelegenheden ——— Neem eens een Lord Major op zijn jaarlijks *Feeſt*; neem eens een zegepraalend Veldheer, of Ambaſſadeur, bij zijne openbaare Intreede —— Neem eens (alzo ik met de *laagſte* begon) de *grootſte* ſtaetſie en praal die men

* *Onbeweegelijk Graauw.*

men onderſtellen kan, eene Konings-krooninge —— Want maaken in alle deeze, de koninglijke guarde, de heldhaftige Schutterij, de over elkaer heen hangende, in een gedrongene drommen der toekijkeren, met hunne beweegende hoofden heen en weer golvende van de toppen der huizen tot beneden toe en op de ſtraat, gelijk ik het boven beſchreeven hebbe, niet het voornaamſt gedeelte uit van de Raare-bekijk?

En ik moet u eens vraagen, Of u niet dunkt, dat of de Lord Major, of de Ambaſſadeur, of de Generaal, eene heel zobere vertooninge zouden maaken bij hunne Gala's, wierd het Canaille niet door trommels en trompetten bij een geroepen, om naar hen te kijken? —— En miſſchien zouden wij ook de misdaadigſte Helden niet zijn: Want wie weet hoe de Overheid aan zijn gouden keeten gekoomen is? Terwijl de Veldheer waarſchijnelijk weerom koomt van bloedvergieren, en van moorden, welke alleen door de gewoonte gewettigd zijn. —— Cæſar, vertelt men ons (a), had in zijn ouderdom van zes en vijftig jaaren, wanneer hij van kant gebragt wierd, vijftig reguliere batailles gewonnen, meer dan duizend Steden ſtormender-hand ingenomen, en bij de 1, 200, 000. menſchen neergemaakt; Buiten die geene nog, onderſtelle ik, welke van zijnen kant in het verſlaen van dezelve ſneuvelden. Zijn gij en-ik, Jan, dan geen onnozele bloeden, kinders in de luijeren, vergeleeken bij Cæſar, en zijn voorganger in heldhaftigheid Alexander, dien om

(a) Plinius geeft dit berigt, het getal der verſlagenen begrootende op 1, 192, 000 Zie ook Lipſius *de Conſtantia*. [Lib II. cap. 22.]

zijn moorden en rooven de eernaam van *Magnus* wierd geſchonken?

Het voornaam onderſcheid, hetwelk mij bijzonder treft, in de vergelijkinge tuſſchen ons en den Lord Major, den Ambaſſadeur, en den Generaaal, bij *hunne* Staatſie, is dat het gepeupel grooter geraas, en luider huſſa's maakt in het een geval dan in het ander, hetwelk men *toejuichinge* noemt, en hetgeen menigmaal eindigt met een pleizier van *hooger* ſmaak, door malkanderen met doode dieren om de ooren te gooijen, voor dat zij zig verſpreiden; waarin zij al zo veel vermaak hebben, als in het eerſt gedeelte van de zegepraal: Terwijl zij ons zullen opwagten met een bedeeſt of ſtil (ten minſten ſlegts luiſterend) ontzag; met hunne monden open, als of ze met ſpalken zijn opgezet, en hunne ſtem zig gemeenlijk verliezende in oog-uitpuilende verwonderinge.

Maar onderſtel al eens, dat wij eindelijk overtuigd en verweezen worden; wat ſtaet ons dan te doen, dan maar onze goederen in tijds op anderen over te draagen, op dat de *Sherifs* * zig met derzelver plonderinge niet mogen meſten? —— Daar is geen vreeze van om zulk eene misdaad als deeze te zullen gehangen worden, zo lang wij *geld* of *vrienden* hebben. —— En onderſtel al eens het ergſte, dat 'er twee of drie moeſten ſterven, hebben wij dan geen kans, ieder van ons, om te ontkoomen? De duivel zou hen rijden, zo ze Vijf gingen ophangen om het ſchaaken van Drie!

Ik weete wel dat ik een zal zijn van die vrij raa-

* Schouten of Officiers van het Geregt.

raaken ——— al waare het maar om mijne familie: En een mooije vent zijnde, zal ik wel een douzijn of twee jonge meiden kunnen krijgen, die, alle in het wit gekleed, ten Hove gaen bidden om mijn leeven —— En welk eene fraaije vertooninge zullen zij maaken, met haare witte hoeden, witte japonnen, witte rokken, witte fluijers, witte handſchoenen, voor mij knielende, met haare witte neusdoeken aan de oogen, in twee fraaije rijen, terwijl zijne Majeſteit door dezelve heen wandelt, en mij om haarenthalven zijn wenk van pardon geeft! ——— En 'er eens pardon zijnde, is alles over: Want over eene misdaad van deeze natuure, Jan, valt geen appèl, gelijk over een doodſlag.

Dus ziet gij het ergſt dat 'er gebeuren kan, al gingen wij de Groote Tour *niet* doen bij deeze gelegenheid, maar ſchoon wij hier bleeven en onze te regtſtellinge afwagteden. Dog het is waarſchijnelijkſt, dat zij ons in 't geheel geen proces zullen aandoen. Zo niet, zullen wij van onzen kant geen gevaar loopen; hebben ſlegts ons pleizier te neemen buiten 's lands, op zijn ergſt; onze vrienden, die ons al moede zijn, te verlaaten, om na eenigen tijd weerom te keeren tot dezelve vrienden, die door afweezigheid ons waard, gelijk wij hun, geworden zijn.

Dit is mijn ontwerp, Jan, zo als het mij eerſt in 't hoofd gekoomen is. Ik weete wel dat het kan beſchaafd en verbeterd worden —— Bij voorbeeld: Ik kan deeze Lady's in Vrankrijk aan land zetten; ſchielijk overwippen voor dat zij gelegenheid hebben om te rug te vaaren, of voor dat

Hickman van zijn ſchrik kan bekoomen zijn; en dus middel vinden om mijne Beminde door liſt aan boord te krijgen —— En dan zal alles wel zijn; en ik behoeve mij dan niet te bekommeren, al kwam ik nooit weder in Engeland.

Pro memoria, Om nader te overweegen ——— Of ik om mijne wraak haar vollen loop te geeven, het zo niet kan beleggen, dat ik of Jacob Harlowe wegvoere, of Solmes? of ook beide? Iemand zou niet gaarn om niet in ballingſchap willen gaen, Jan.

XLIII. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Zo u mijn aanflag tegen Juffer Howe niet behaagt, Belford, hebbe ik nog drie of vier meer, die naar mijn gevoelen al zo goed zijn; en misſchien beter zullen zijn naar het uwe. En dus hebt gij u maar af te maaken van uwe tegenwoordige verbintenis en oppaſſinge, en gij zult 'er de keur uit hebben. Maar wat uwe drie broeders belangt, die moeten doen zo als ik het hebben wil. En zo moet gij, trouwens, ook —— Waartoe anders ben ik uw generaal? Dog ik zal dit onderwerp verſchuiven tot zijn regten tijd. Gij weet dat ik nooit

nooit volſtrektlijk een beſluit neeme over een ontwerp, voor dat het tijd is om het uit te voeren; en dan treft de Blikſem niet ſchielijker dan ik.

En nu, tot het onderwerp, 't welk mij naaſt aan 't hart legt.

Wilt gij mij wel gelooven, als ik u zegge, dat 'er zo veele vonden in mij opkoomen en om den voorrang op mij indringen, ten aanzien van mijne Gloriana, dat ik naauwlijks weete wat ik te kiezen hebbe? ——— Ik konde u wel niet minder dan zes vorſtlijke melden, van welke de eene of andere het ſpel *moet* klaaren. Dog alzo het lief Schepzel niet kaarig geweeſt is in mij moeite te berokkenen, agte ik, dat ik, uit dankbaarheid, ook geen brandſtoffen omtrent haar behoore te ſpaaren; maar integendeel haar moet doen ſtaaren en verbaasd ſtaen, door drie of vier mijnen te gelijk te laaten ſpringen.

U ſtaet wel voor wat Shakeſpeare, in zijn Troïlus en Creſſida, Hector, die evenwel niet gewoon was te pochen, tegen Achilles doet zeggen, in een mondgeſprek tuſſchen hen gehouden; en hetwelk toegepaſt op deeze waakzaame Lady, en op de kwellinge die ze mij verſchaft heeft, en op de zekerheid welke ik nu denke te hebben van haar te onder te brengen, dus zou luiden; Onderſteld zijnde, dat ik de Bekoorſter voor mij hebbe; en haare lieve perſoon beſchouwe van het hoofd tot de voeten:

Wees voortaan op uw hoede en waak, O ſchoone Maagd!

Geenſints wordt Gij door mij, of Daar! of
Daar! belaagd:
Maar, 'k zweere U bij den riem van Venus, *'k zal u treffen,*
Beſtormen overal eer gij het zult bezeffen.
Verſchoon deez' ſnorkerij, O Belford, *dunkt*
ze U laf;
Haar waakzaamheid *alleen perſt mij die*
dwaasheid af:
'k Zal U eerlang doen zien dat daân *de*
woorden *volgen,*
Of ik moet nimmermeer ———

Dan verbeelde ik mij, dat gij tuſſchen beide ſpreekt, om mijn ongeduld te bezadigen, gelijk Ajax tot Achilles:

——— ——— *Verſtoor U niet mijn*
Neef:
Laat dreigementen na, wat kunt gij dreigend hoopen?
Wagt tot gelegenheid *of* toeval *U kom noopen.*

Alles wat mij, in het midden van mijne vonden waarop ik roeme, kwelt, is dat 'er een droevige kwant in de wereld is, die beſtaen heeft in twijffel te trekken, of de buit, wanneer zij verkreegen is, wel der moeiten waardig zijn zal, die ze mij koſt: Daar hij egter weet, met wat geduld en vlijt een vogelaar een akker lands bezetten zal met netten en ſtrikken; zijn ſchild opregten, met zijne kijk-

kijk-glazen; zijne lok-vogels ſtellen en den gevederden hoop met zijn fluitje noodigen; terwijl al zijn buit eindelijk (het loon van 's morgens vroeg op, en den geheelen ogtend in de weer geweeſt te zijn) ſlegts eene enkele diſtelvink is.

Om ernſtig te ſpreeken, Belford, ik moet bekennen, dat alle onze bejaagingen, van de kindsheid af tot den manlijken ouderdom toe, ſlegts beuzelingen zijn van verſchillende zoort en grootte, evenredig naar onze jaaren en inzigten: Maar is dan eene ſchoone vrouw niet de edelſte beuzeling, welke ooit van eenen man verkreegen wierd of kon worden? ——— En waarom zouden wij zeggen *verkreegen*, indien het niet waare op zulk eene wijze als wij 'er om wenſchen? ——— Indien een man eer *haar* buit zij, dan zij de *zijne?*

* * * *
* *

En nu, Belford, wat denkt gij wel?

Dat gij een vervloekte vent zijt, indien ——

Indien ——— Geen Indiens —— Dog ik zal morgen heel ziek zijn. Dat zal ik, waaragtig.

Ziek! —— Waarom ziek! —— Wat duivel, waartoe zoudt gij ziek zijn?

Om meer dan eene goede reden, Jan.

Ik zou wel gaarn maar eene willen hooren. ——— Ziek, zegt gij! Onder alle uwe ſchelmſche vindingen hebbe ik hierop niet gedagt.

Miſſchien zult gij denken dat mijn oogmerk is, de

de Lady tot mijne bedſponde te trekken: Dat is een loopje van drie of vier duizend jaaren oud; en ik zoude het tot mijn voorneemen veel dienſtiger vinden, indien ik voor haar bed kon koomen. Hoe het zij, ik zal mij verleedigen om u zo wijs te maaken als ik zelve ben.

Ik ben bij uitſtek ongeruſt over dat ſmokkelaars-ontwerp van Juffer Howe. Ik twijffele niet, of mijne Schoone, zo ik iets ſtouts beſtond, en het mij mislukte, zal van mij vlugten, indien zij kan. Voormaals geloofde ik eens, dat zij mij beminde: Dog nu twijffele ik 'er aan of het zo is dan niet: Ten minſten, of het wel is met zulk eene *vuurigheid*, gelijk Juffer Howe het noemt, dat het haar eene voorbedagte misdaad zou doen door de vingeren zien, zo ik mij eener ſchuldig maakte.

En wat zal het u dan baaten ziek te zijn?

Heb wat geduld. Ik hebbe niet voor om zo heel erg te zijn, als Dorcas het zal afgeeven. Dog ik weete egter dat ik verbruid zal braaken, en eenig geronnen bloed opgeeven. Zekerlijk, zal 'er een bloedvat geborſten zijn: Daar is geen twijffel aan: En een vles van Eatons Bloedſtempend middel zal ik laaten haalen; maar geen doctor. Zo zij *Medelijden* heeft, zal zij bekommerd zijn. Dog zo zij *Lieſde* heeft, die zal, al is ze nog zo verre te rug gedreeven, bij deeze gelegenheid, voor den dag koomen en zig vertoonen; niet alleen in haare oogen maar in elken trek van haar lief aangezigt.

Ik zal zeer onverſchrokken zijn. Ik zal den dood niet vreezen, nog iets anders. Ik zal mij verze-

zekerd houden van binnen een uur of twee weer wel te zullen zijn, voorheen bij dit zamentrekkend geneesmiddel eens veel baat gevonden hebbende, ter gelegenheid van eene inwendige kneuzinge door een val van mijn paard onder het jaagen, waarvan misschien deeze ziekte wel een overblijfzel zou kunnen zijn. En dit zal haar toonen, dat schoon die geene, welke omtrent mij zijn, 'er veel zwaarigheid van maaken, ik zelve dat niet doe; en dus 'er geen oogmerk bij kan hebben.

Wel, mij dunkt dat gij zegt, Ik beginne taamelijke gedagten van deezen vond te krijgen.

Dat wist ik wel dat gij zoudt, als ik mij nader verklaarde. Wees op een ander tijd maar gereed tot verwonderinge; verban alle twijffelinge.

Nu, Belford, zal ik verwagten, dat zij eenige bekommeringe zal toonen over het geborsten bloedvat, alzo het van doodlijke uitwerkzelen zou kunnen gevolgd worden, bijzonderlijk voor eenen van zo heftigen aart, als ik de *reputatie* hebbe van geagt te worden: En te meer, alzo ik bedaardlijk dit toeval zal toeschrijven aan de moeijelijkheden en twijffelingen, met welke ik zedert eenigen tijd geworsteld hebbe. En dit zal een verder bewijs zijn van mijne Liefde, en zal eene dankbaare beantwoordinge vorderen ——

En wat dan, gij uitsteekende loos-aart?

Wel dan zal ik *te minder wroeginge* hebben, indien ik een weinig geweld moge gebruiken:

Want

Want kan *zij* medelijden verdienen, die geen medelijden toont?

En wat, indien zij *heel veel bekommeringe* toont?

Dan zal ik hoope hebben van *op eenen goeden grondſlag te bouwen.* Liefde bedekt eene menigte van fouten, en die ze niet bedekken kan, verkleint ze. Liefde, eens bekend zijnde, wettigt vrijheid; vrijheid baart vrijheid; en ik zal dan zien hoe verre ik gaen kan.

Dat is alles wel, Lovelace, maar hoe droes zult gij, met zulk eene volkoomene gezondheid en fris geſtel, met zulk een bloozend gelaat, iemand doen gelooven dat gij ziek zijt?

Hoe! ——— Wel, eenige greinen Ipecacuanha inneemen; zo veel als genoeg is om mij verwoed te doen braaken.

Goed! ——— Maar hoe zult gij het ſtellen om bloed op te geeven, en uzelven niet te kwetzen?

Zotte kwant! Zijn 'er geen duiven en kuikens in het hok van elk vogelkooper?

Genaade! moogt gij wel roepen.

Dog dan zal ik mij door Juffr. Sinclair laaten overtuigen, dat ik mij eenigen tijd lang al te veel in huis gehouden hebbe, en dus zal ik een draagſtoel laaten koomen; en mij naar het Park draagen, daar ik onderneemen zal de halve lengte van de Malie-baan, of daaromtrent, te wandelen; en weerom koomende, mijnen tijd wat korten in White's Koffijhuis, of in den Cacao-boom.

En waartoe zal dit dienen?

Al weder vraagen en twijffelen! —— Ik ben bedugt dat gij een Ongeloovige zijt, Belford —— Wel, zal ik dan niet weeten, of mijne Beminde ook in mijn afweezen poogt uit te gaen? —— En zal ik niet zien, of zij mij met tederheid ontvangt bij mijne t'huis koomst? Dog dit is het nog niet al: *Mijn geeſt voorſpelt mij, dat 'er iets aandoenlijks zal gebeuren terwijl ik uit ben.* Dog hiervan meer ter zijner plaatze.

En nu, Belford, wilt gij toeſtaen, of niet, dat het regt is, dat ik ziek worde? —— Heer, Jan, ik ſcheppe zo veel vermaak in mijne vonden, dat ik half-ongelukkig zal zijn, als de gelegenheid tot dezelve voorbij is; want nimmer, nimmermeer, zal ik weer zulk eene keurelijke oeffeninge hebben voor mijne vindinge.

Ondertuſſchen zijn deeze peſtige vrouwluij zo onbeſcheiden, zo vol van verwijtingen, dat ik niet anders weete te doen dan haar te vervloeken. En dan, waarlijk, zijn zij 'er eens op uit om mij te helpen met *haare* verſleetene en gemeene konſtjes. Saartje in 't bijzonder, die zig laat voorſtaen de dingen magtig ſlim te kunnen beleggen, heeft mij nu zo even op eene baldaadige wijze, wanneer ik haare aangeboodene hulpe verwierp, te gemoet gevoerd, dat ik niet van zins was om meeſter te worden; en dat ik *ondeugend* genoeg was om een voorneemen te hebben van te trouwen, ſchoon ik het aan haar niet bekennen wilde.

Om dat deeze kleine duivelin haare eerſte offerande voor mijn outer gedaen heeft, denkt zij dat zij alle vrijheid omtrent mij neemen mag: En het-

hetgeen haar zomtijds verwoed maakt, is dat ik voor langen tijd al, *met opzet* zo zij zegt, haare al te gereedlijk aangeboodene gunſten verſmaad hebbe: Dog is het niet onbeſchaamd van haar te denken, dat ik de *opvolger* van eenig menſch zou willen zijn? Daartoe is het immers nog niet gekoomen. Dit weet gij, was altoos mijn regel — *Eens een's anderen mans geweeſt zijnde*, en als *ik* dit weete, dan *nooit weer de mijne*. Voor zulken als u, en uwe broeders mag het zijn, zig met *hoeren* te behelpen. Ik hebbe altoos geſtaen naar de verdienſte van den eerſten ontdekker.

Te grooter duivel ben ik, zult gij miſſchien zeggen, dat ik de onbedorvene tragte te bederven.

Maar ik zegge, *Neen*; nademaal ik, hierom, maar zeer weinige misdaaden van overſpel hebbe te verantwoorden.

Een ſtukje, trouwens, te Parijs, met eene getrouwde Lady [Ik geloove, dat ik het u nooit verteld hebbe] trof mijne conſcientie een weinig: Hoewel meer te wege gebragt en aangezet door luſt tot minne-ſtreeken, dan door puure ondeugendheid. Ik zal het u kortlijk verhaalen:

„ Een Franſch Marquis, al taamelijk op zijn „ jaaren, van zijn Hof gebruikt wordende in ee„ ne publijke bedieninge aan dat van Madrid, „ had zijne bekoorelijke nieuw-getrouwde vrouw „ onder het opzigt en de *voogdij*, gelijk ik zeg„ gen mag, geſteld van zijne trotſe Zuſter, eene „ oude Wijsneus.

„ Ik zag de Lady in de Opera. Ik kreeg be„ haa-

„ haagen in haar op het eerſt gezigt, en nog meer
„ op het tweede, wanneer, ik wiſt in welke om-
„ ſtandigheden zij was. Dus, onder voorwend-
„ zel van mijn hof te maaken bij de Wijsneus,
„ kreeg ik toegang tot beide.

„ Het eerſt dat ik te doen had, was mijne
„ Wijsneus eene ſchuwheid aan te praaten door
„ klaagende complimenten over haare ſchuwheid:
„ Vervolgens, mijn voordeel te doen met de om-
„ ſtandigheden der Marquiſinne, tuſſchen haars
„ Mans jaloersheid, en het ſtout gezag-voeren
„ van zijne Zuſter; en om haar gevoeligheid daar-
„ over in te boezemen; en, gelijk ik hoopte, eene
„ agtinge voor mijn perſoon. De Franſche La-
„ dys zijn niet afkeerig van minneranken.

„ De Zuſter begon mij te verdenken: De La-
„ dy had geen zin om zig te ontdoen van het ge-
„ zelſchap des eenigen mans, wiens bezoek men
„ daar had toegelaaten; en gaf mij de vermoe-
„ dens van haare Zuſter te kennen. Ik noopte
„ haar aan om de Wijsneus, als buiten mijn wee-
„ ten, te verbergen in een kabinetje van eene
„ haarer eigene kameren, zo dat ze haar daarin
„ beſluiten moeſt, en den ſleutel in haar eigen zak
„ ſteeken: En dan had zij mij te ondervraagen o-
„ ver de opregtheid mijner betuigingen jegens
„ haare Zuſter, zo dat haare Zuſter het hooren
„ konde.

„ Zij gaf haare toeſtemminge. Mijne Ma-
„ tres wierd opgeſlooten. De Lady en ik gingen
„ bij elkanderen zitten. Ik bekende eene branden-
„ de Lieſde te hebben, en deed hooge betuigin-
„ gen: Want de Marquiſin ondervraagde mij

„ ſcherplijk. De Wijsneus was wel in haar ſchik
„ met hetgeen zij boorde.

„ En hoe denkt gij dat het eindigde? —
„ Ik nam mijn voordeel van de Lady zelve, die
„ om den dood niet durfde ſchreeuwen; en trok
„ haar agter mij naar het naaſt vertrek, onder
„ voorwendzel van haare Zuſter te gaen zoeken,
„ die den geheelen tijd in het kabinetje zat opge-
„ ſlooten. „

Geen vrouw gunde mij ooit om niet eene afzonderlijke bijeenkoomſt; uitgezonderd mijne lieſte Juffer Harlowe.

„ Mijn loos vernuft verworf mij vergiffenis:
„ De Lady niet in ſtaat zijnde om zig geduurende
„ het gantſche bedrijf van lachen te onthouden,
„ dat zij haar beide zo ongemeen bedot vond;
„ haare bewaarſter nu haare gevangene, wel vaſt
„ opgeſlooten, en al zo zeer in haar ſchik zijnde
„ als een van ons beide. „

De Engelſchen, Jan, verſchalken de Franſchen niet dikwijls.

„ Wij pleegden naderhand niet min vernuf-
„ tige vonden, waarin de Lady, het ijs nu eens
„ gebroken zijnde [*Eens t'ondergebragt, voor altoos t'ondergebragt*] mede werkte —
„ Maar een tederder Verklikker bragt het geheim
„ aan den dag — Bragt het uit, voor dat de Mar-
„ quis kon koomen om de ſchande te bedekken.
„ De Zuſter was verbitterd boos; de Man on-
„ verzoenelijk; in allen opzigte ongeſchikt om
„ een getrouwd Man te zijn, althans voor een
„ *Franſchman* — miſſchien op deeze ſtuk-
„ ken kieſcher geworden door de gewoonten van

„ een

„ een volk, waaronder hij toen zijn verblijf had, „ zo ſtrijdig met die van zijne eigene landsluiden. „ Zij was genoodzaakt zig onder mijne beſcher- „ minge te begeeven —— Nog agtede zig daar- „ onder ongelukkig, tot dat de baarens-weeën „ haar aangreepen: Toen overviel Berouw, en „ Dood haar ter zelver uure! „

Verſchoon eene traan, Belford! —— Zij verdiende een beter lot! Wat heeft zulk een ſnood onverbiddelijk Man niet te verantwoorden! —— De Zuſter kreeg haare ſtraffe ter deege —— Dat genoegt mij wel, als ik 'er om denke —— De Zuſter kreeg ter deege haare ſtraffe! —— Maar miſſchien hebbe ik u deeze Hiſtorie te vooren wel verteld.

XLIV. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD; *Schildkn.*

Vrijdag-avond.

Ik ben zo even weerom gekoomen van eene Verlugtiginge met mijne Bekoorſter, waartoe zij na lang en ernſtig aanſtaen bewilligd had. Zij wierd vergezelſchapt van de twee Nymphen. Die ſpeelden beide uitneemend haare rol; hielden haare oogen in bedwang; maakten nu en dan zedelijke aanmerkingen. O Jan! welke duivels zijn de

vrouwluij, wanneer alle proeven aan haar gedaen zijn, en wij haar volkoomelijk bedorven hebben!

De koets bragt ons naar Hamstead, naar Highgate, naar Muswell-hill; te rug naar Hamstead tot de bovenste Korf-fles*: Daar gaf mijne Beminde, ter believinge van de Nymphen, haare toestemminge om te pleisteren, en een weinig te eeten. Toen vroeg naar huis over Kentish-Town.

Zij was geneuglijk wel te vreeden: En ik zo eerbiedig en gedienstig, den gantschen weg langs, en terwijl wij op de Heide eens uitwandelden, om de verscheidenheid van gezigten te beschouwen, welke die aangenaame hoogte uitlevert, dat zij beloofde nu en dan een klein pleizier-togtje met mij te willen neemen. Ik denke, Juffer Howe, ik *denke*, zeide ik bij mijzelven verscheidene maalen onder het wandelen, dat uwe booze aanslagen agter den bank gesteld zijn.

Dog laate ik u eenige weinige bijzonderheden melden van ons gesprek geduurende de *omroltinge*, die wij deeden, terwijl wij in de koets zaten —— Zij had gisteren een Brief gekreegen van Juffer Howe, vermoedde ik?

Zij gaf geen antwoord. Hoe gelukkig zoude ik mij agten, mogt ik tot haare briefwisselinge worden toegelaaten! Ik zou met blijdschap haar daarentegen de mijne willen mededeelen.

Dus, schoon ik niet hoopte te zullen slaagen met haare toestemminge [en weinig dagt zij, dat ik ten deele zo gelukkiglijk zonder dezelve geslaagd had] dagt ik het niet kwaad daarop te dringen, om verscheidene redenen: Onder anderen; op

* Eene Herberg dus genoemd.

op dat ik haar eene reden mogt aan de hand geeven, waarom ik zo geſtadig bezig was met mijne pen; om dus haare agterdogt weg te neemen, als of *zij* het onderwerp waare van mijne en uwe briefwiſſelinge: En op dat ik *mijne* geheimhoudinge en *onmededeelzaamheid* door de *haare* mogt wettigen.

Ik ging derhalven voort —— Dat ik meer op had met Gemeenzaame-Brieven-Schrijven, gelijk ik haar meer dan eens gezegd had, dan met eenige zoort van ſchriften: Dit wierd uit 's harten gronde geſchreeven (zonder aan de voorſchriften van geregelde Schikkinge en Studie gebonden te zijn) gelijk het woord *Correſpondentie* zelf medebragt. Niet alleen het hart, maar ook de *ziel* was daarin begreepen. Niets van het ligchaam, als de een vriend ſchrijft aan den anderen; de geeſt dan oppermagtiglijk de onderhoorige vingers drijvende. Het was, kortom, vriendſchap in geſchrift gebragt; vriendſchap vertekend en verzegeld; bewijzende dat 'er geen ſchroom was bij de partijen van door tijd of toeval te zullen veranderen, daar zij zo rondborſtiglijk getuigeniſſen gaven, welke men altoos gereedlijk, bij feil, of ontrouwe, hun zou kunnen voor de neus leggen. —— Wat mij belangde, het was het voornaamſte vermaak dat ik in haar afweezen had: Waare het niet door deeze onnozele tijdkortinge, zo zou de afſtand, waarin ze mij zo menigmaal hield, ondraagelijk geweeſt zijn.

Saartje wiſt waar ik heen wilde; en zeide, Zij had de eere gehad van twee of drie van mijne Brieven te zien, en van des Hren. Belfords; en

zij hield dezelve voor de geneuglijkſte, welke zij ooit gelezen had.

Mijn vriend Belford, zeide ik, heeft een gelukkig talent van Brieven-Schrijven; en dat over allerleije onderwerpen.

Ik verwagtede dat mijne Beminde nieuwsgierig zou geweeſt zijn naar onze onderwerpen: Maar zij (wel op haare hoede zijnde, gelijk ik zag) ſprak niet een woord. Dus moeſt ik zelve met dit ſtuk te werk.

Onze ſtoffen waaren verſcheiden en wijd uitgeſtrekt: Zomtijds over ſtukken van letter-oeffeninge [Hierop wierd zij zeer aandagtig]; zomtijds over de openbaare vermaakelijkheden; zomtijds elkanderen bezig houdende met de vrugten van de verſcheidene briefwiſſelingen, welke wij hielden met perſoonen buiten 's lands, met welke wij vriendſchap gemaakt hadden; zomtijds over de zwakheden en volmaaktheden van onze bijzondere vrienden; zomtijds over onze tegenwoordige en toekoomende hoope; zomtijds tragtende om met elkanderen te boerten en te gekſcheeren. ——— Het mogt inderdaad naar grootsheid ſchijnen te ſmaaken, zo ik onderſtelde dat mijne Brieven aan eene Lady van hare kiesheid en oordeel eenig genoegen konden geeven: Dog egter konde ik niet nalaaten te zeggen, dat zij miſſchien wel verre zou zijn van zulke nadeelige gedagten van mij te maaken, als zij zomtijds had gefcheenen te doen, bijaldien zij de Brieven te zien kwam, welke gemeenlijk tuſſchen den Hr. Belford en mij gewiſſeld wierden [Ik hoope, Jan, dat gij beter gemanierd zijt,

zijt, dan dat gij mij zult liegen heeten, al waare het maar in uw hart].

Toen ſprak zij: Na mijn compliment van de hand geweezen te hebben, op zodanige wijze, als alleen iemand doen kon, die hetzelve verdiende, zeide zij, wat haar aanging, zij had mij altoos gehouden voor een man van goed verſtand [Een man van goed verſtand, Jan! Welk een kaarige lof!] —— En zou derhalven hoopen, dat als ik ſchreef, hetzelve mijn geſprek zou overtreffen: Want het was onmogelijk, de Brieven mogten in zulken onbedwongen en gemeenzaamen ſtijl geſchreeven zijn als zij wilden, of zij moeſten dat voordeel hebben uit het bezadigd gaen zitten om dezelve te ſchrijven, hetwelk in het voor de vuift ſpreeken niet altoos kon plaatze hebben. Het zou haar derhalven zeer vreemd voorkoomen, indien mijne Brieven van goede gedagten ontbloot waaren; en *al zo* vreemd, indien ik met *voorbedagtheid* mij in vrijheden toegaf, welke in 't geheel geen verſchooninge konden vinden, dan uit eene agtloosheid, welke zelve verſchooninge van nooden had. —— Dog indien des Hren. Belfords Brieven en de mijne over zulke algemeene onderwerpen liepen, en zommige derzelver (vermoedde zij) even leerzaam als geneuglijk waaren, moeſt zij zeggen, dat zij gaarn eenige derzelver zoude willen zien; en bijzonderlijk die, welke Juffer Martin gezien had en gepreezen.

Dit was regt op den man aan.

Ik keek haar aan, om te zien of ik ook eenig zweemzel van jaloersheid in dit gezeg ontdekken kon-

konde, waarin lag opgeſlooten, dat *Juffer Martin* iets gezien had, 't welk *haar* niet getoond was. Maar haar gezigt ſtond 'er niet naar: Dus zeide ik alleen, Ik zoude 'er veel eere in ſtellen om haar niet alleen die te toonen, maar alle ook die tuſſchen den Hr. Belford en mij gewiſſeld wierden; dog ik moeſt haar te binnen brengen, dat zij de voorwaarde wiſt.

Neen, zeker! met een lief lipje, alzo fier als aartig uitgeſtoken; eene beminnelijke verſmaadinge in zig behelzende, die egter alleen beminnelijk kan zijn in eene zo bloeijende jeugd, en eene zo godlijk uitſteekende ſchoonheid.

Hoe verlange ik om zulk eene beweeginge eens weder te zien! *Haar* mond kan die alleen maaken.

Dog ik ben gek van Verliefdheid —— Nogthans zal ik eeuwig van haar afblijven, indien ik op den tegenwoordigen voet voortgae: Nu vuur, dan ijs, mijne ziel *ſiſt* geſtadig, om zo te ſpreeken. Te vergeefs, evenwel, pooge ik uit te bluſſchen ——— hetgeen, hoe het ook gae, onuitbluſchbaar is.

Ik bidde u, Belford, vergeef mij mijne brabbeltaal, en mijne Vulcaan-agtige leenſpreuken — Zeide ik u niet, dat ik niet *ziek* ben van Verliefdheid, maar dat ik 'er gek van ben? Waarom bragt ik zulk eene engelin in zulk een huis? onder zulk gezelſchap? ——— En waarom ſtoppe ik mijne ooren niet voor de Sireenen, welke mijn afkeer van den egtenſtaat kennende, dien ſnaar onophoudelijk roeren?

Ik was niet gezind mij zo gemaklijk te laaten be-

beantwoorden: Ik was verzekerd, dat alles, wat tuſſchen twee zulke jonge Lady's (zulke dierbaare vriendinnen) gewiſſeld wierd, van iedereen gezien mogt worden: Ik had meer reden dan eenig menſch om te wenſchen, de Brieven te mogen zien, welke tuſſchen haar en Juffer Howe gewiszeld wierden; om dat ik verzekerd was, dat zij vol van wonderbaare leeringe zijn moeſten, en eene der waarde correſpondenten de goedheid gehad had om naar mijne volkoomene hervorminge te wenſchen.

Zij keek mij aan, als of zij mij door en door wilde zien: Mij dagt ik *gevoelde* de eene oogeſtraal na de andere, door mijne trillende nieren ſchieten. —— Dog zij zweeg ſtil. Nog hadden haare oogen den bijſtand der ſpraake van nooden.

Niettemin, mijzelven een weinig herſtellende, Ik hoopte niet, dat of Juffer Howe of haare Moeder eenig ongeluk waare overgekoomen. Dat de Brief van giſteren door eene bijzondere hand gezonden wierd; dat zij dien met groote ontroeringe opende ——— dien eer ſcheen verwagt te hebben ——— waaren de redenen voor mijnen ſchroom.

Wij waaren toen te Muswell-hill: *Een fraaij landſchap vertoont zig hier aan ons gezigt*, was haare aanmerkinge, tegen Marijtje, in plaatze van mij te antwoorden.

Dog ik liet mij met zulk een antwoord niet afzetten ——— Ik zou eenige keurlijke onderwerpen en characters verwagten van twee zodanige pennen: Ik hoopte dat alles wel ſtond tuſſchen

den Hr. Hickman en Juffer Howe. Haars Moeders hart, zeide ik, was op die partij geſteld: De Hr. Hickman was niet zonder zijne verdienſten: Hij was hetgeen zij Lady's een ZEDIG man noemden: Dog ik moeſt egter zeggen, dat ik van gedagten was, dat Juffer Howe een man van een geheel anderen trant verdiende!

Dit, onderſtelde ik, zou haar in een onderwerp hebben ingewikkeld, waaruit ik iets had kunnen voor den dag trekken: ——— Wants Hickman is een van haare gunſtelingen ——— Waarom, kan ik niet bevroeden, of het moeſt zijn om dat hij van een tegengeſteld character is met dat van uwen eerzaamen vriend.

Maar zij ſnoerde mij den mond met een blik van afkeuringe, en met eene andere koele aanmerkinge over een wijd afgeleegen gezigt; en, *Hoe verre, zoudt gij denken, Juffer Horton, dat dat bosje boomen van ons af zij*? 'er uit de koets naar wijzende ——— Dus had ik gedaen.

Hier eindigt al wat ik te ſchrijven hebbe aangaende ons geſprek op deeze onze aangenaame verlugtiginge.

Wij zijn beide den gantſchen tijd met ſchrijven bezig geweeſt, zedert onze t'huiskoomſt. Ik ſtae voor een uur met haar gezelſchap begunſtigd te worden, voor dat zij zig ter ruſt begeeft.

Naar alles wat eene onderdaanige Liefde kan inboezemen, om haare tederſte gevoelens tegen de ziekte van morgen jegens mij te verwekken, zal ik tragten als wij bij malkanderen koomen. Maar bij het ſcheiden zal ik klaagen over eene ongeſteldheid in mijne maag.

* *
*

* * *
* *

Wij zijn bij malkanderen geweeſt. Niets dan Liefde en onberispelijke Eerbied van mijnen kant. Genoegen en Vriendlijkheid van den haaren. Mijne Ongeſteldheid was haar leed. Zo ſchielijk! — Juiſt zo als wij ſcheidden! Dog het was niemendal. Ik zou morgen wel geheel weer beter zijn.

Begut, Jan, mij dunkt dat ik alreeds ziek ben. Is het ook mogelijk voor zulken lugtigen knaap, als ik ben, mijzelven *wijs te maaken* dat ik kwaalijk te pas zijn zou? Op deezen voet zoude ik mijne rol beter ſpeelen dan ik wenſchte. Maar elk mijner zenuwen en vezelen is altoos gereed om haare hulpe te verleenen, het zij door gezondheid of ongeſteldheid, om eene beſlootene ſchelmerij ter uitvoer te brengen.

Dorcas heeft den geheelen Brief van Juffer Howe, gedagtekend Zondag den 14 Maij (a), voor mij uitgeſchreeven, waarvan ik te vooren ſlegts uittrekzels had. Zij vond geen anderen Brief bij dat bundeltje gedaen: Dog deeze en die welken ik voorleeden Zondag in characters afſchreef, terwijl zij ter Kerk was, betreffende het ſmokkelaars-ontwerp (b), zijn voor mij genoeg.

* * *
* *

Dorcas vertelt mij, dat haare Lady haare papieren uit de mahogany-kas heeft overgelegd in een

(a) Zie bl. 117. env.
(b) Zie bl. 235, env.

een Kistje, waarin zij haar linnen had, en hetwelk zij in haar donker kabinetje gezet heeft. Hiervan hebben wij voor tegenwoordig geen sleutel. Ongetwijffeld zijn alle haare Brieven, welke vroeger zijn van tijd dan die wij in handen gekreegen hebben, in dat kistje. Dorcas is daar ongerust over: Egter hoopt zij, dat haare Lady haar niet verdagt houdt; want zij is wel verzekerd, dat zij alles zo weer gelegd heeft, als zij het vond.

XLV. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD *Schildkn.*

In den Cacao boom, Saterdag, den 27 van Maij.

Die Ipecacuanha is een zeer onaangenaame medicijn. Dat dat vervloekt doctoraal janhagel niets kan vinden, dat ons goed kan doen, dan waarmede men den duivel vergeeven zou! In de andere wereld, als ze maar alleen medicijnen moesten inneemen, zoude dat van zelf straffe genoeg zijn voor een kwaalijk-aangelegd leeven: Een Doctor aan de eene elboog, en een Apotheker aan de andere, terwijl de arme ziel zugt en zwoegt onder hunne voorgeschreevene *operatien*, erger pijnigers behoeft hij niet.

Dog

Dog dit moeſt nu dienen om mijn weezen te doen ontvallen. Dat heeft het wel gedaen: Want, door geweldige kooringen, genoeg ingenomen hebbende om mij ziek te maaken, en niet genoeg water om het ſchielijk te loozen, zag ik 'er terſtond uit als of ik een veertien dagen mijn bed gehouden had. *Met ſcherp tuig*, gelijk ik dagt in het midden van dat bedrijf, *is kwaad gekſchee-ren*, en nog erger met *medicinaal tuig*.

Twee uuren was ik 'er aan vaſt. Ik had Dorcas verbooden haare Lady van de zaak iets te kennen te geeven; uit tederheid jegens haar; gezind zijnde om haar, als zij mijn verbod te weeten kwam, te laaten merken dat ik *verwagtede*, dat zij over mij bekommerd zijn zoude. ——

Wel, maar Dorcas was niettemin een *vrouw-menſch*, en zij kan haare Lady het wel *luiſteren*, hetwelk haar bevolen is geheim te houden!

Koom hier, Karonje [zo ziek als de duivel op dat oogenblik]; Laat eens zien, welk een mengzel van droefheid en verbaasdheid in uw dik bakkes kan te zamen geflanſt worden.

Dat deugt niet. Die neergevallen kaak, en die opgezette mond in een langwerpig eij-rond, heeft meer van het Ijzelijke, dan van het Droevige.

Nog ook zo te pinken en te wenken met uwe *haatelijke oogen*, gelijk mijne Bekoorſter die eens noemde.

Dat is een weinig beter; egter niet volkoomen zo als het behoort: Maar houd uw mond meer geſlooten. Gij hebt een ſpier of twee, welke gij niet in bedwang hebt, tuſſchen uw kaakebeen

been en uwe lippen, welke den eenen hoek van uw mond opwaards moeſten brengen naar uw Katrol, en dit benedenwaards denzelven te gemoet.

Zo! Weg al! Maak vergiftig veel haaſt met den trap op en af te loopen, om iets te haalen uit de Eetzaal, dat gij boven brengt om het 'er weer van daan te haalen, tot dat de ongemeene beweeginge u buiten adem brenge; en u een natuurelijk zugten bijzette.

Wat is 'er te doen, Dorcas?

Niets, Madam.

Mijne Beminde is, ongetwijffeld, verwonderd dat ze mij deezen ogtend niet gezien heeft; maar zij is te ſchuw om haare verwonderinge te melden. Met te herhaalen Wat is 'er te doen, evenwel, terwijl Dorcas den trap op en afloopt voorbij haare deur, krijgt zij 'er uit, Och! Madam, mijn Heer! mijn arme heer!

Wat! Hoe! Nu! —— En alle een-ſyllaabige woordjes van verbaasdheid.

[*In Parentheſis* moet ik u zeggen, dikwijls gedagt te hebben, dat de kleine woordjes in de Republijk der Letteren, gelijk de kleine gemeente onder een volk, van de kragtigſte beduidenis zijn. De *drie-ſyllaabige*, en de *brommers* van meer dan *drie* ſyllaaben, dienen maar voor kleine *magnates*.]

Ik moet het u niet zeggen, Madam ——— Mijn heer heeft mij bevolen het u niet te zeggen —— Dog hij is 'er erger aan dan hij wel denkt! ——— Dog hij wilde niet hebben, dat men *u* verſchrikken zou.

Diepe

Diepe bekommeringe nam bezit van alle haare lieve trekken. Zij had deernis met mij! —— Bij mijne ziel, zij had deernis met mij!

Waar is hij?

Al te veel haaſt en ontſteltenis hebbende om welgemanierdheid in agt te neemen [*Eene andere parentheſis, Jan!* Welgemanierdheid is ons zo weinig natuurelijk, dat wij *bedaard* moeten zijn om die in agt te neemen: Beſchaafdheid kan niet leeven in een ſtorm] Het kan mij niet wagten om vraagen te beantwoorden, roept de ſlons — ſchoon begeerig om te antwoorden [*Eene derde parentheſis* ——— Gelijk het volkje dat met Nieuws-papieren ſchreeuwt, wegloopende van de kalanten, aan welke zij gaarn verkoopen willen]. Deeze haaſt noopt de Lady om met haaſt te vraagen [*Eene vierde*, bij manier van opcieringe voor de derde!] gelijk de andere het volk om met haaſt te koopen. En nu hebbe ik in mijn oog eene geheele ſtraat op den been gebragt, en een ſchreeuwer met placcaaten of nieuwe tijdingen agter na loopende, als of de eerſte een dief was, en de andere zijne vervolgers.

Eindelijk, O Heer! geef het Mevr. Lovelace dog te kennen! —— Daar is gevaar, zekerlijk! van de eene Nymph der andere toegeluiſterd; dog aan de deur, en zo luid, dat mijne luiſterende Schoone het hooren konde.

Zij ſchiet ter deuren uit —— Hoe dan! hoe dan, Dorcas!

O Madam ——— Eene bloed-ſpuwinge! Eene ader geborſten, zekerlijk!

Zij haaſt zig naar beneden; vindt iedereen aan

aan den ingang zo zorgvuldig over mijn bloed ſtaen kijken, als of het dat van den Napelſchen Heilig waare.

Mijne Bekoorſter treedt binnen met een gelaat vol van lieve bekommeringe.

Hoe vaart gij, Mijn Hr. Lovelace?

O mijne zoetſte Liefde! —— Vrij wel! —— Vrij wel! —— 't is Niet met al! Niets van belang! —— Ik zal met een oogenblik wel weer beter zijn! —— Weder koorende! want ik was inderdaad vergiftig ziek, ſchoon 'er geen meer bloed kwam.

Kortom, Belford, ik hebbe mijn einde bereikt. Ik zie, dat de lieve ziel mij bemint. Ik zie, dat ze mij alles vergeeft wat 'er gebeurd is. Ik zie, dat ik credit hebbe voor een nieuwen Kerſſtok.

Juffer Howe, ik tarte u, mijn lief —— Juffr. Townſend! — Wie duivel zijt gij? — Pak u voort met uwe contrabanden. Geen Smokkelen! Geen Smokkelaar hier, buiten mij! Nog zullen de keurelijkſte gunſten mijner ſchoone lang verbooden goederen voor mij zijn!

* * * * *

Iedereen is nu verzekerd, dat zij mij bemint. De traanen ſtonden haar mijnenthalven meer dan eens in de oogen. Zij liet toe dat ik haare hand nam, en die zo dikwijls kuſte als het mij geliefde. Wanneer Juffr. Sinclair gewag maakte, van dat ik mij te veel in huis hield, drong zij om eens ter mijner Verlugtiginge uit te gaen; maar verzogt vriend-

vriendlijk dat ik mijzelven zorgvuldig wilde in agt neemen. Wenſchte wel, dat ik met een doctor wilde raadpleegen. *God ſchiep de medicijn-meesters*, zeide zij.

Dat dagt ik niet, Jan. God ſchiep inderdaad ons al te maal. Dog ik verbeelde mij, dat zij de *medicijnen* meende in plaatze van de *medicijn-meeſters*; en dan zou de ſpreekwijze het zelve kunnen te kennen geeven, hetwelk de meeninge is van die gemeene ſpreekwijze; —— *God zendt de ſpijze, maar de Duivel de koks.*

Ik was reeds weer wel, toen ik het bloedſtempend middel uit *haare* waarde handen ontving.

Wanneer zij mij verzogt om een lugtje te gaen ſcheppen, vraagde ik haar, Of ik de eere mogt hebben van haar gezelſchap in eene koets; en dit wel, op dat ik mogt gewaar worden, of zij ook een voorneemen had om in mijn afweezen uit te gaen.

Indien zij niet dagt, dat een draagſtoel in mijn geval gevoegelijker waare, wilde ze wel met al haar hart!

Dat is eerſt dierbaar!

Ik kuſte haare hand weder! Zij was geheel en al goedheid! —— Behaagde het den Hemel dat ik die beter verdiende, zeide ik! —— Dog niet dan gulden dagen ſtonden ons voor handen! —— Haare tegenwoordigheid en edelmoedige zorgvuldigheid had alles uitgewerkt. Ik was wel! Niets ſcheelde mij. Maar nademaal mijne Beminde het zo wil hebben, zal ik eene kleine Verlugtinge neemen! —— Laat een draagſtoel ge-

haald worden! —— O mijne Bekoorſter! *al waare ik deeze ongeſteldheid verſchuldigd aan de moeijelijkheden, die ik in eenigen tijd geleeden hebbe, en de ongeruſtheid, die ik had van u ongenoegen te geeven;* alles is oneindig vergolden door uwe goedheid —— De gantſche Konſt der Artzenije legt in uwe lachjes! —— Uw kortvoorleeden misnoegen was de eenige ziekte!

Terwijl Juffr. Sinclair, en Dorcas, en Marijtje, en zelf de arme ſloor Mabell [want Saartje ging weg, zo als mijne engelin binnen kwam] met opgeheven handen en oogen, den Hemel ſtonden te danken, dat ik weer beter was, met eene zagte dog hoorbaare ſtemme: Zie de kragt der Liefde, riep de eene! ——— Welk een bekoorelijk man, eene andere! ——— Gelukkig paar, alle te zamen!

O hoe bloosden de kaaken van het lief ſchepzel! —— Hoe ſchitterden haare oogen! —— Hoe lieflijk aangenaam is lof voor eene welbewuſte verdienſte, terwijl het maar verwijten is, wanneer die onverdiend beſteed wordt! Welk eene nieuwe, welk eene vrolijke wereld ſchept die eensklaps in een wankelmoedig of moedloos hart!

En nu, Belford, was het wel niet der moeite waardig van eens ziek te zijn? En egter moet ik u zeggen, dat 'er zig al te veel geneuglijker middels aan de hand geeven, dan dat ik nog eens weer de proef zou willen neemen van deeze verbruide Ipecacuanha.

XLVI.

XLVI. BRIEF.

Juffer CLARISSA HARLOWE, *aan Juffer* HOWE.

Saterdag, den 27 van Maij.

De Hr. Lovelace, mijne waarde, is zeer onpaſſelijk geweeſt. Schielijk kwam het hem over. Met overgeeven van bloed in groote menigte. De eene of andere ader moet geborſten zijn. Hij klaagde giſteren avond over eene ongeſteldheid in zijne maag. Ik was daarvan te meer aangedaen, *alzo ik vreeze dat het door de heftige onluſten tuſſchen ons veroorzaakt wierd.* —— Maar had ik daar de ſchuld van?

Hoe onlangs dagt ik nog, dat ik hem haatede! —— Dog haat en toorn, zie ik, zijn hartstogten die bij mij maar van korten duur zijn. Men kan geen luiden haaten, mijne waarde, die in gevaar des doods, of die in verlegenheid of verdrukkinge zijn. Mijn hart, vinde ik, kan het niet uithouden tegen genegenheid, en erkentenis van begaene miſſlagen.

Hij droeg groote zorg om zijne onpaſſelijkheid, zo lang als hij konde, voor mij verborgen te houden. Zo teder in het geweldigſt van zijne ongeſteldheid! —— Zo begeerig om het op het ligtſt te zetten! —— Ik wenſchte wel, dat hij onder mijne oogen niet onpaſſelijk geweeſt waare!

Ik was te veel aangedaen —— Iedereen mij met zijn gevaar ontſtellende —— De arme man, uit eene zo friſſe gezondheid, zo *ſchielijk* aangetaſt! —— En zo onbereid! ——

Hij is eens uitgegaen in een draagſtoel. Ik raadde hem dat te doen. Ik vreeze, dat mijn raad verkeerd was; nademaal Ruſt in zulk eene ongeſteldheid noodwendig beſt moet zijn. Wij zijn gemeenlijk zo gereed, in ſchielijk opkoomende gevallen, met onzen raad te geeven, zonder oordeel, of zonder zo lang te wagten, dat wij kunnen oordeelen! —— Ik ſloeg wel trouwens een doctor voor; maar hij wilde van geen hooren. Ik draage der faculteit groote eere toe; en te meer, dewijl ik altoos bemerkt hebbe, dat die geene, welke de oeffenaars der Geneeskonſt veragtelijk behandelen, maar al te gemeenlijk op gelijke wijze handelen omtrent die van hooger beroepinge.

Ik ben weezenlijk zeer onvergenoegd. Want ik hebbe mijzelve, vermoede ik, voor hem, en voor de vrouwen beneden te veel bloot gegeven! *Zij* zullen mij wel verſchoonen, alzo zij denken dat wij getrouwd zijn. Dog zo hij niet edelmoedig zij, zal ik reden hebben om mij over deeze verraſſinge te beklaagen; welke (daar ik reden had om mij op eene onredelijke wijze van hem behandeld te agten) mij meer geleerd heeft, dan ik wiſt van mijzelve.

Het is waar, ik hebbe meer dan eens bekend dat de Hr. Lovelace mij boven alle mannen had kunnen behaagen. Ik herdenke de redentwiſten, welke gij en ik over dit onderwerp plegten te hebben, wanneer ik uwe gelukkige gaſt was. Gij

plegt te zeggen, en eens ſchreeft gij (a), dat de mannen van zijn maakzel diegeene zijn, welke onze Sexe *natuurelijk* niet mishaagen: Terwijl ik beweerde, dat de zulke (hoe het *daarmede* ook zijn mogt) de mannen niet waaren, welke ons *behoorden* te behaagen. Dog daar ik van mijne Nabeſtaenden zo wierd voortgedreeven, aan den eenen kant, en daar ik, van den anderen, zijn ongelukkig character had, en zijne verbijſterende en ingewikkelde handelwijze, had ik al zo weinig gelegenheid als geneigdheid om mijn hart omtrent dit bijzonder ſtuk te onderzoeken. En dit brengt mij eene paſſagie te binnen uit eenen van uwe voorgaende Brieven, die ik, ſchoon ze in boert van u geſchreeven wierd, hier zal uitſchrijven. *Zou het niet wel kunnen zijn*, zegt gij (b), *dat gij met zulke perſoonen te doen gehad hebt, die u niet hebben toegelaaten om op de kloppingen te letten; of, zo gij nu en dan dezelve een weinigje gehad hebt, of gij die, daar gij ze op tweederleije rekeninge kondt plaatzen, niet bij misvattinge op de verkeerde geſteld hebt?* Eene paſſagie, welke ik, ſchoon ze mij wel eens in de gedagten kwam, als de Hr. Lovelace het minſt berispelijk was, egter van geen kragt gehouden hebbe, als hij mij plaagde en tergde, en mij reden gaf tot verdenkinge. Want, hoe het ook zij, mijne waarde, de Hr. Lovelace is niet wijs in alle zijne handelingen. En behooren wij niet, zo veel mogelijk is, te tragten om (daar men door geen *natuurelijke* banden verknogt is) behaagen

(a) Zie bl. 175.
(b) Zie D. I. bl. 103, 104.

en mishaagen te hebben, naar dat de reden ons gebiedt, en volgens de verdienſte of wanverdienſte van het voorwerp? Indien men toeſtaet, dat de Liefde, zo als men ze noemt, eene verſchooninge zij voor onze onredelijkſte dwaasheden, en alle de borſtweeringen ter neer werpe, met welke eene zorgvuldige opvoedinge ons omringd heeft, wat beduidt dan dog de leere van onze driften te onder te brengen? —— Maar, O mijne waardſte vriendin, maake ik mij niet aan eene ſtrafbaare fout ſchuldig, zo ik deezen man van gebreken beminde? En heeft mijn eigen hart mij niet bedroogen, wanneer ik dagt dat ik zulks niet deed? En hoedanig moet die Liefde zijn, welke niet eenige maate van kuisheid tot haar voorwerp heeft? Ik ſchroome mij eenige paſſagies te binnen te brengen uit den Brief van mijnen Neef Morden (a). —— En egter waarom vliede ik van onderwerpen, die behoorelijk overwoogen zijnde, ter verbeteringe en zuiveringe van mijn eigen hart mogen ſtrekken? Ik ben met mijne denkbeelden over dit ſtuk, vermoede ik, te hoog geloopen, niet voor de betragtinge, maar voor *mijne* betragtinge. Denk egter ook niet, dat ik aan vieze Neuswijsheid ſchuldig was; want hadde ik van mijzelve voorheen zo veel bevindinge gehad, of liever, hadde hij mijn hart genoeg ruſt verleend om het te bevinden, gij zoudt mijne bekentenis al eer gehad hebben.

Niettemin moet ik u zeggen, (hetwelk ik hoope u met regt te kunnen zeggen) dat indien hij mij weder reden geeft, om mij op nieuws van hem af, en

(a) Zie bl. 41, env. van dit Deel.

en afkeerig jegens hem te houden, ik hoope, dat mijne reden kragt genoeg zal bijeen krijgen wegens zijne onvolmaaktheden, om mij in ſtaat te ſtellen van mijne hartstogten te onder te houden. ——— Wat kunnen wij meer doen, dan ons te beſtieren naar het ligt, hetwelk ons voor dien tijd, waarin wij zijn, verleend wordt?

Gij zult u niet verwonderen dat ik ernſtig ben op deeze ontdekkinge —— *Ontdekkinge*, moet ik het zo noemen? Wat naam kan ik daaraan geeven? ———

Onvergenoegd over mijzelve, ſchroome ik weder na te zien hetgeen ik geſchreeven hebbe: En egter weete ik niet hoe ik hebbe geſchreeven. Ik was nooit in zulk eene wonderlijke gemoedsgeſteldheid. —— Ik weete niet hoe ik ze moet beſchrijven. ——— Waart *gij* ooit wel *zo?* — Bevreesd voor de berispinge dergeener, welke gij bemint ——— Zonder egter bewuſt te zijn van dezelve te verdienen?

Hoe het zij, hiervan ben ik overtuigd, dat ik *inderdaad* berispinge verdienen zoude, zo ik eenig geheim van mijn hart voor u te rug hield.

Dog ik zal hier geen woord meer bijdoen, na dat ik u verzekerd hebbe, dat ik mijzelve nog naauwer zal doorzoeken; En dat ik ben

Uwe niet min opregte dan toegenegene

CL. HARLOWE.

XLVII. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Saterdag-avond.

Ik had eene lieflijke Verlugtiginge. Geen nieuwen aanval van mijne ziekte. Mijn hart volmaaktlijk in ruſt zijnde, hoe kon mijne maag dan anders zijn?

Dog toen ik t' huis kwam, vond ik, dat mijne lieve ziel ontruſt was door *een nieuw toeval* —— Het vraagen naar ons beide, op eene zeer vermoedelijke wijze, en dat wel door de beſchrijvinge van onze perſoonen, en niet met naamen, door een knegt in blaauw livereij met geele opſlagen en boorden.

Dorcas wierd bij hem geroepen, als de eerſte bediende; en als zij weigerde op eenige vraagen van den knaap te antwoorden, ten zij hij te kennen gaf waartoe, en van wien hij kwam, zeide de knaap (alzo kort af als zij) Dat zo zij *hem* niet wilde antwoorden, 'er miſſchien wel een *ander* kon koomen, dien ze moeſt antwoorden; en ging daarop te onvreeden heen.

Dorcas haaſtede zig naar boven tot haare Lady, en ontruſtede haar niet alleen met het voorgevallene, maar ook met haare eigene giſſingen; 'er bijvoegende, dat het een knaap was die 'er

ſlegt

ſlegt uit zag, en zij was wel verzekerd dat hij met geen goed oogmerk kwam.

Naar de livereij en het weezen van den knegt wierd naaukeuriglijk gevraagd, en dezelve alzo naaukeuriglijk beſchreeven ——— *Heere zegen haar! daar was geen einde aan haare onruſten, dagt zij!* En daarop liep zij met haare vreeze vooruit tot alles kwaads, wat 'er gebeuren konde.

Zij wenſchte wel, dat de Hr. Lovelace mogt inkoomen.

De Hr. Lovelace kwam ſtraks daarna in; geheel leevendig, dankbaar, vol van hoope, van onderdaanigheid, van liefde, om zijne Bekoorſter te bedanken, en haar geluk te wenſchen met de geneezinge, welke zij verrigt had. En daarop vertelde zij de Hiſtorie, met alle derzelver omſtandigheden; en Dorcas, om de vreeze van haare Lady den weg te wijzen, berigtede ons, dat de knegt een vent was van de zon verbrand, en die 'er uitzag als of hij ter Zee gevaaren had.

Dan was hij, ongetwijffeld, Capitein Singletons knegt, en het naaſtvolgende nieuws dat wij zouden hooren, was dat het huis omcingeld waare van een geheel Scheeps-volk; het vaartuig, naar zij verſtaen had, niet verder af leggende dan te Rotherhith.

Onmogelijk, zeide ik. Zulk eene *onderneeminge* zou zulk eene *wijze van navraaginge* niet tot haare inleidinge hebben. En waarom kan het niet eer een knegt zijn van uwen Neef Morden, om kennis te geeven van zijne overkoomſt, en voorneemen om u te bezoeken?

Deeze giſſinge gaf haar vermaak. Haare ang-

ſten verdweenen, en zij kreeg nu gelegenheid om mij geluk te wenſchen over mijne ſpoedige herſtellinge; hetwelk zij deed op de vriendlijkſte wijze.

Dog wij hadden niet lang te zamen gezeten, wanneer Dorcas weder verbaasd boven kwam om ons te berigten, dat de knegt, die *zelve* knegt, weder aan de deur was, en vraagde of de Hr. Lovelace en zijne Lady, *met naame*, hun logement niet hadden in dit huis? Hij vraagde het, zo als hij aan Dorcas zeide, met geen kwaad oogmerk: Maar zijne betuiginge van geen kwaad te bedoelen, was een bewijs bij mijne vreesagtige Schoone, dat men kwaad in den zin had. En alzo de knaap geen antwoord van Dorcas ontvangen had, ſtelde ik voor om zelve naar beneden te gaen in de Zij-kamer, en te hooren wat hij te zeggen had.

Ik zie uwen ongegronden ſchrik, mijn waardſte leeven, zeide ik, en uw ongeduld —— Belieſt het u om mede naar beneden te gaen —— En zonder dat men u gewaar wordt (want ik zal hem niet verder laaten koomen, dan tot de kamerdeur) kunt gij alles hooren wat 'er omgaet?

Zij nam het aan. Wij gingen naar beneden. Dorcas gebood den karel om binnen te koomen. Wel, vriend, wat hebt gij te doen met den Hr. of Mevr. Lovelace.

Buigende, ſtrijkvoetende, Ongetwijffeld zijt gij die Heer, mijn Heer. Wel, mijn Heer, mijn boodſchap is alleen om te weeten of uw Edelheid hier is, en te ſpreeken is; en of gij hier eenigen tijd zult blijven?

Van wien koomt gij?

Van

Van een heer, die mij geordonneerd heeft om te zeggen, indien ik 'er toe *gedrongen* wierd, maar anders niet, dat het was van een vriend van den Hr. Joannes Harlowe, Mevr. Lovelace's oudſten Oom.

Het lief ſchepzel zou hier op bijkans ter neer gezeegen hebben. *Het was maar kortlings dat zij zig van Salvolade voorzien had.* Dat haalde zij uit.

Weet gij ook iets van den Colonel Morden, vriend? zeide ik.

Neen, ik hebbe nooit zijn naam gehoord.

Ook van Capitein Singleton?

Neen, mijn Heer. Maar de heer, dien ik diene, is ook een Capitein.

Hoe is zijn naam?

Ik weete niet of ik dien wel moet melden.

Daar kan geen kwaad van koomen dat gij den naam van den heer meldt, indien gij met een goed oogmerk koomt.

Dat doe ik; want zo heeft mijn heer mij gezegd; en geen eerelijker heer kan 'er *op twee bienen gaen.* ——— Zijn naam is Capitein Tomlinſon, mijn Heer.

Zulk een kenne ik niet.

Dat geloove ik, mijn Heer. Hij geliefde te zeggen, dat hij uw Edelheid ook niet kende, mijn Heer; maar ik hoorde hem zeggen, als dat zijn bezoek des al niettemin u niet onaangenaam zou zijn.

Kent gij zulk een man als Capitein Tomlinſon, mijn waardſte leeven [*Ter zijden af*] als uws Ooms vriend?

Neen;

Neen; maar mijn Oom kan wel kenniſſen hebben ongetwijffeld, die ik niet kenne. —— Dog ik hoope [beevende] dat dit geen bedrog is.

Wel, vriend, indien uw heer iets te zeggen heeft aan den Hr. Lovelace, zo moogt gij hem berigten, dat de Hr. Lovelace, hier is; en hem zal zien wanneer het hem belieft.

Het lief ſchepzel keek als of zij bevreesd was, dat ik mijn woord te vaardig gegeven had voor mijne eigene veiligheid; en de knaap ging toen weg —— *Terwijl ik verwonderd was, dat zij zig niet verwonderde*, dat deeze Capitein Tomlinſon, wie hij ook zijn mogt, voor de tweede maal, zelve niet kwam, of niet een Brief zond, daar hij reden had om te onderſtellen dat ik hier waare.

Ondertuſſchen, uit vreeze of dit een beſtoken werk mogt zijn van Jakob Harlowe, die veel hield, zeide ik, van aanſlagen te ſmeeden, ſchoon hij geen hoofd had dat daartoe gefatzoeneerd was, gaf ik uit voorzorg eenige bevelen aan de dienſtbooden, en aan de vrouwluij, welke ik, om te grooter ophef te maaken, in onze tegenwoordigheid bij een deed koomen: En mijne Beminde nam een vaſt beſluit, *om geen voet buiten deur te zetten, voor dat zij de uitkoomſt zag van deeze wonderlijke zaak.*

En hier moet ik ſluiten, *ſchoon in zulk eene groote bedremmelinge.*

Alleen zal ik 'er nog bijvoegen, dat de arme Belton u van nooden heeft; want ik durve mij om den dood niet van huis begeeven.

Mow-

Mowbray en Tourville zwerven van den eenen ſchuilhoek naar den anderen als vagabonden, zonder hoofd, zonder handen, zonder ziel; terwijl zij U nog Mij tot hunne Leidslieden hebben. Zij laaten mij weeten, zodanig te zullen verroeſten, dat geen kragt van olij of werkinge hen weder zal kunnen glad maaken, of in beweeginge brengen.

Hoe gaet het al met uwen Oom?

XLVIII. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD; *Schildkn.*

Zondag, den 28 *van Maij.*

Deeze Hiſtorie van Capitein Tomlinſon hield ons niet alleen den gantſchen tijd bezig, welken wij giſteren-avond bij malkanderen waaren, maar ook deezen ogtend terwijl wij aan het ontbijt zaten. Zij wilde nog al hebben, dat het een voorſpel zou zijn tot eenigen kwaaden aanſlag van Singleton. Ik beweerde (volgens mijne voorgaende leuze) dat het veel waarſchijnelijker een middel kon zijn, van den Colonel Morden aangewend om haar eens ongeruſt te maaken, voor dat hij haar in perſoon een bezoek kwam geeven. Heeren, welke van de reize kwamen, maakten wel eens hun werk van iemand op deeze wijze te verraſſen. En waar-

waarom, allerliefſt Schepzel, zeide ik, moet alles dat 'er gebeurt, waarvan wij aanſtonds geen begrip kunnen maaken, juiſt datgeen zijn hetwelk wij het minſte wenſchen?

Zo veel onaangenaame dingen waaren haar in eenigen tijd overgekoomen, dat haare vreeze maar al te dikwijls ſterker was dan haare hoope.

En dit maakt mij bedugt, Madam, dat gij tot zulk een flaauw-geeſtig geſtel zult vervallen, dat gij niet bekwaam zult zijn om het regt genot te trekken van het geluk, hetwelk ons ſchijnt voor dedeure te ſtaen.

Haar pligt en haare erkentenis, zeide zij ernſtig, jegens den Uitdeeler van alles goeds, zouden haar beveiligen, hoopte zij, tegen ondankbaarheid. En een dankbaar gemoed was hetzelve als een vrolijk.

Dus, Belford, verlaat zij zig ten aanzien van alle haare toekoomende geneugten gantſchlijk op de Onzigtbaare Goedheid. Zij heeft zekerlijk gelijk; nademaal diegeene, welke minſt ſteunen op Tweede Oorzaaken, waarſchijnelijk minſt zullen misloopen —— En is dit niet ernſt voor haar ernſt?

Zij had naauwlijks gedaen met ſpreeken, wanneer Dorcas in eene haaſtige ontſteltenis kwam boven loopen ——— Zij bragt zelf *mijn* hart aan 't kloppen ——— Tik, tik, tik, gelijk een ſnel-ſlaende Slinger in een uurwerk ——— Jaag, jaag, jaag, ging dat van mijne Bekoorſter, zo als ik uit het oprijzen van haaren lieven boezem tot aan haare kin bemerkte.

Dit

Dit laager zoort van volk, merkte mijne Beminde zelve aan, zijn altoos geſteld op het *domme Wonderbaare*, en om zelf van gemeene toevallen ſtoffe van verbaasdheid te maaken.

Wat duivel, zeide ik tegen de Slons, waartoe deeze ontſtellende beroerte? —— En met uwe uitgeſpreide vingers en uwe O Madam's, en O mijn Heer's! —— en ik zou u wel vervloeken! Zoude het wel eene Seconde in den tijd geſcheeld hebben, zo gij langzaam waart boven gekoomen?

Capitein Tomlinſon, mijn Heer!

Al waare het Capitein Duivelſon, wat kan mij dat ſcheelen! —— Ziet gij niet, hoe gij uwe Lady ontſteld hebt?

Mijn goede Hr. Lovelace, zeide mijne Bekoorſter, al beevende [Zie, Jan, wanneer ze mij van nooden heeft, ben ik haar *goede* Hr. Lovelace] Indien —— indien mijn Broeder, —— indien Capitein Singleton mogt te voorſchijn koomen —— Ik bidde —— Ik ſmeeke u —— Mag ik u verzoeken —— om dog uwe drift te beteugelen —— Mijn Broeder is mijn Broeder —— Capitein Singleton is maar een *werktuig*.

Mijn waardſte leeven, haar omhelzende [Wanneer zij gunſt verzoekt, dagt ik, zou 'er de drommel mê ſpeelen, indien ze zulke onnoozele vrijheden als deeze niet wil toelaaten, en dat wel van den *goeden* Hr. Lovelace] gij zult getuige zijn van alles wat tuſſchen ons voorvalt. ——

Dor-

Dorcas, verzoek den heer om boven te koomen.

Laat ik mij eerſt naar mijne kamer begeeven! ——— Laat dog niet blijken, dat ik hier in huis ben!

Bekoorelijke lief! ——— Gij ziet wel, Belford, zij vreeſt mij te verlaaten! ——— O die kleine toverkonſtjes! Waare het niet bij verraſſinge nu en dan, hoe zou een eerelijk man weeten waar hij haar moeſt vatten?

Zij ging weg om te luiſteren ——— En ſchoon dit toeval niet zo afgeloopen is, dat het *alles wat ik daarvan wenſchte* heeft beantwoord, nogthans is het noodig, indien ik u kundſchap zal doen hebben van mijnen geheelen *omloop*, dat ik zeer naauwkeurig ben omtrent alles wat 'er tuſſchen Capitein Tomlinſon en mij voorviel.

Capitein Tomlinſon koomt te voorſchijn in een rijd-gewaad, met eene zweep in de hand.

Uw dienaar, Heer ——— Mijn Hr. Lovelace, onderſtelle ik?

Mijn naam is Lovelace, mijn Heer.

Verſchoon mij dat ik op deezen Dag koome, mijn Heer ——— Gelief mijne kleedinge te verſchoonen. Ik ben verpligt om terſtond uit de Stad te gaen, op dat ik t'avond weerom kan koomen.

De Dag is een goede dag. Uwe Kleedinge behoeft geen verontſchuldiginge.

Wanneer ik mijnen knegt zond, *wiſt ik niet dat ik tijd zou kunnen vinden om mijzelven dee-*

ze

ze eere te geeven. Alles waarmede ik dagt, dat ik mijnen vriend zou kunnen dienen op deeze reize, was *alleen* mij van uw verblijf te verzekeren; en of 'er waarſchijnelijkheid waare van toegelaaten te worden om met u of uwe Lady in geſprek te koomen.

Mijn heer, gij weet zelve beſt uwe eigene beweegredenen. Wat uw tijd u zal toelaaten te doen, weet gij ook zelve beſt. En ik ben hier, om te hooren wat uw believen is.

Mijne Bekoorſter bekende naderhand haare bekommeringe wegens mijne kortbondige taal. Alles wat ik hier van haare gemoeds-beweegingen zal onder mengen, zult gij ligtlijk giſſen, dat ik naderhand gewaar wierd.

Mijn Heer, ik hoope u geen ergernis te geeven. Dat bedoele ik althans niet.

Neen ——— In 't geheel niet, mijn Heer.

Mijn heer, ik hebbe geen belang in de zaak, waarom ik koome. Ik kan wel al te bemoeijzugtig ſchijnen; en indien ik dat dagt, zoude ik mij onthouden van mij daarmede verder eenigzins te bemoeijen; na dat ik maar even zal hebben te kennen gegeven waarin die beſtaet.

En eijlieve, mijn Heer, welke is die?

Mag ik u wel vraagen, mijn Heer, zonder aanſtoot te geeven, of gij ook wenſcht verzoend te worden, en daartoe mede te werken op eerelijke voorwaarden, met *eenen* Heer, die den naam van Harlowe draagt; om dus den weg te baanen,

gelijk men hoopen mag, tot eene algemeene Verzoeninge?

O hoe ſloeg mijn hart! riep de Bekoorſter uit.

Dat kan ik juiſt niet zeggen, mijn Heer — [*En toen ſloeg het nog meer, buiten twijffel*]: De geheele familie heeft mij ten uiterſten kwaalijk behandeld. Zij hebben grooter vrijheden gebruikt tegen mijn character, dan die gebillijkt kunnen worden; en *ook* tegen mijne familie; welke ik nog minder vergeeven kan.

Mijn heer, mijn heer, ik hebbe dan gedaen. Ik verzoeke vergiffenis, dat ik u dus ben koomen ſtooren.

Mijne Beminde was toen op het punt van te bezwijken, en had zeer ſlegte gedagten van mij.

Maar eijlieve, mijn Heer, om regelregt tot het oogmerk te koomen van uwe tegenwoordige commiſſie; nademaal het eene commiſſie ſchijnt te zijn?

Het is eene commiſſie, mijn Heer; en zulk eene, welke ik dagt dat voor alle partijen aangenaam zou zijn, anders zoude ik mij daarmede niet bemoeid hebben.

Miſſchien *kan* dat zo zijn, mijn Heer, als men het weet. Maar mag ik u vooraf wel eene vraag doen? Kent gij ook den Colonel Morden, mijn Heer?

Neen, mijn Heer. Zo gij meent *van perſoon*, dan kenne ik hem niet. Maar ik hebbe mijnen goeden vriend den Hr. Joannes Harlowe van hem

hem met groote agtinge hooren ſpreeken; en als een Mede-Voogd met hem in zekere Voogdijſchap.

Lovel. Ik dagt het waarſchijnelijk, mijn Heer, dat de Colonel wel mogt zijn overgekoomen; dat gij een heer mogt zijn van zijne kennis; en dat men de eene of andere aangenaame verraſſinge hiermede mogt bedoelen.

Cap. Zo de Colonel Morden in Engeland geweeſt waare, zoude de Hr. Joannes Harlowe dat wel geweeten hebben; en dan zoude ik 'er niet onkundig van geweeſt zijn.

Lovel. Wel, Mijn heer, hebt gij dan eenige commiſſie aan mij van den Hr. Joannes Harlowe?

Cap. Mijn heer, ik zal u, zo kort als ik kan, alles te kennen geeven wat ik te zeggen hebbe; dog gij zult *mij* wel verſchoonen, dat ik ook vooraf eene vraag doe, tot welke nieuwsgierigheid mijne beweegreden niet is; maar zij is noodig, om beantwoord te worden, voor dat ik kan verder gaen; gelijk gij zult oordeelen wanneer gij ze hoort.

Lovel. Welke is dog uwe vraag, mijn Heer?

Cap. Kortlijk, Of gij metterdaad, en *bona fide* * getrouwd zijt met Juffer Clariſſa Harlowe?

Ik ſprong op, en, met een barſen toon, Is dit eene vraag, mijn Heer, die beantwoord *moet*

* *Ter goeder trouwe.*

worden, voor dat gij verder gaen kunt in de zaak, welke gij op u genomen hebt?

Ik zoeke u geen aanstoot te geeven, mijn Hr. Lovelace. De Hr. Harlowe verzogt mij om deezen dienst op mij te neemen. Ik hebbe zelve dogters en nigten. Ik dagt dat het eene goede dienstpleeginge was, anders zoude ik, die veel gewigtige zaaken om handen hebbe, dezelve niet aanvaard hebben. Ik kenne de wereld wel; en zal de vrijheid neemen van te zeggen, Dat zo die jonge Lady ——

Capitein Tomlinson, heet gij, zo mij dunkt?

Mijn naam is Tomlinson.

Wel dan, Capitein Tomlinson, geen *vrijheid*, zo als gij die noemt, zal hier wel genomen worden, die niet ten uitersten kiesch is, wanneer 'er van die Lady gesproken wordt.

Als gij mij hadt uitgehoord, mijn Hr. Lovelace, en dan gevonden dat ik mij zo gedragen had, dat die waarschuwinge noodig waare, zou het billijk geweest zijn die gegeven te hebben. —— Gun mij te zeggen, Dat ik wel weete wat men verschuldigd is aan het character van eene deugdzaame juffrouw, zo wel als eenig man ter wereld.

Wel, mijn Heer! Wel, Capitein Tomlinson, gij schijnt driftig. Zo gij hiermede iets bijzonders meent [*O hoe beefde ik!* zeide de Lady, *wanneer zij naderhand sprak van dit gedeelte onzer zamenspraak*] Ik zal alleen zeggen, dat dit eene bevoorregte plaatze is. Het is voor tegenwoordig mijn t'huis, en eene vrijplaatze voor elk heer, die zig de moeite wil geeven om onderzoek

zoek naar mij te doen, de wijze of het oogmerk van zijn onderzoek zij dan welk het wil.

Ik weete niet, mijn Heer, dat ik hier toe reden gegeven hebbe. Ik maake geen zwaarigheid om u *elders* op te wagten, zo ik u hier laſtig valle. Mij wierd al gezegd, dat ik met een driftig jong heer te doen had: Maar voor zo verre ik mijn oogmerk wiſt, en dat ik eene vriendlijke commiſſie had, bekreunde ik mij dieswegens te minder. Ik ben tweemaal zo oud, durve ik zeggen, als gij, mijn Hr. Lovelace: Maar ik verzekere u, dat indien of mijne boodſchap, of mijne manieren, u ergeren, ik de eene of de andere wel kan opſchorten voor een dag, of voor altoos, naar dat het u gevalt. En dan moogt gij, mijn Heer, als het maar voor morgen ogtend te Agt uuren is, mij uwe verdere bevelen laaten weeten —— En hij ſtond gereed om mij te berigten, waar men hem kon vinden.

Capitein Tomlinſon, zeide ik, gij antwoordt wel. Ik houde veel van een man van moed. Zijt gij niet in de armée geweeſt?

Zo ben ik, mijn Heer; maar ik hebbe *mijn zwaard tot eene ſpade geſlagen*, gelijk de Schriftuure zegt [*Dat was een ſlimme vent, Jan!* —— *Hij was bij eene zekere perſoon een vroom man, verzekere ik u!* O welk een mooijen rok en mantel kan een wel te pas gebragte Schriftuurtext voor een huichelaar ten allen tijde verſtrekken in de oogen der godvrugtigen! Hoe ligt laaten de vroome luidjes zig bij de neus neemen!] ——— En al mijn vermaak, voegde hij 'er bij, heeft, eenige jaaren geleeden, beſtaen in mijn vaderlijk Erfgoed

te bebouwen. Ik houde veel van een dapper man, mijn Hr. Lovelace, zo veel als ik ooit deed van mijn leeven. Maar laate ik u zeggen, mijn Heer, dat als gij koomt tot mijne leevensjaaren, gij van gevoelen zijn zult, dat 'er niet zo veel waare dapperheid ſteekt in eene jeugdige oploopendheid, dan gij nu mogelijk wel denkt.

Al weer een ſlimme vent, Belford! ——— Oor en hart nam hij, beide te gelijk, in van mijne Bekoorſter! ——— *Het is nog goed*, zegt zij, *dat 'er eenige mannen zijn, die wijsheid bezitten in hunne gramſchap.*

Wel, Capitein, dat is beſtraffinge voor beſtraffinge. Dus zijn wij dan effen. En gun mij nu het pleizier van den inhoud uwer commiſſie te mogen hooren.

Mijn Heer, gij moet mij eerſt toeſtaen, dat ik mijne vraag herhaale: Zijt gij weezenlijk, en *bona fide* getrouwd met Juffer Clariſſa Harlowe? Of zijt gij nog niet getrouwd?

Dat is plomp gevraagd, Capitein. Dog indien ik antwoorde dat ik getrouwd *ben*, wat dan?

Wel dan, mijn Heer, zal ik zeggen, dat gij een man van eere zijt.

Dat hoope ik te zijn, het zij *gij* dat zegt of niet, Capitein Tomlinſon.

Mijn Heer, ik zal zeer openhartig zijn met alles wat ik over dit onderwerp te zeggen hebbe ——— De Hr. Joannes Harlowe heeft onlangs vernomen, dat gij beide in hetzelve huis uw verblijf hebt; dat gij het zo al lang gehad hebt; en dat de Lady giſteren over agt dagen met u in de

Schouw-

Schouwburg was; en hij hoopt dus dat gij metterdaad getrouwd zijt. Hij heeft wel gehoord, dat gij zo *zijt*; maar dewijl hij uwen onderneemenden inborst kent, en weet dat gij verklaard hebt eene verwantschap met hunne familie te verfmaaden, was hij wel genegen om door mij beveftiginge van uw Huwelijk te krijgen uit uw eigen mond, voor dat hij koomt tot die ftappen, welke hij ten voordeele van zijne Nigt gezind is te doen. Gij zult mij wel toelaaten te zeggen, mijn Hr. Lovelace, dat hij zig met geen antwoord zal laaten voldoen, waarover de minfte twijffel vallen kan.

Ik moet u zeggen, Capitein Tomlinfon, dat het eene hooggaende fnoodheid is in eenig man te onderftellen ——

Mijn heer —— mijn Hr. Lovelace —— maak uzelven niet driftig. De nabeftaenden der Lady zijn jaloers op de eere van hunne familie. Zij hebben zo wel vooroordeelen te boven te koomen als gij —— Gij moogt u voordeel gedaen hebben —— en de Lady, in haare *omftandigheden*, niet te befchuldigen zijn.

Deeze Lady, mijn Heer, kon zulke voordeelen niet geeven. En indien zij het gedaen *had*, welke moeft de *man* geweeft zijn, Capitein Tomlinfon, die zig daarvan bediend zou hebben? —— Kent gij de Lady, mijn Heer?

Ik had nooit de eere van haar te zien, dan maar eens; en dat was in de Kerk; en ik zoude haar nu niet weder kennen.

Haar niet weder kennen, mijn Heer! —— Ik dagt niet dat 'er eenig leevend menfch was,

welke haar eens gezien hebbende, haar niet zou kennen onder duizend.

Ik erinnere mij, mijn Heer, dat ik van gedagten was nooit ſchooner vrouw van mijn leeven gezien te hebben. Maar mijn Hr. Lovelace, ik geloove, dat gij mij zult toeſtaen, dat het beter is dat haare nabeſtaenden *u* verongelijkt hebben, dan gij de *Lady*. Ik hoope, mijn Heer, dat gij mij zult toelaaten mijne vraag te herhaalen.

Dorcas, met veel haaſt in de kamer koomende.

Daar is een *heer*, die u op dit oogenblik verzoekt te ſpreeken, mijn Heer ——— [*Mijne Lady, mijn Heer!* —— *Ter zijde.*]

Kon het lief ſchepzel *Dorcas* beveelen dus te jokken, en *mij* van jokken willen te rug houden? ———

Verzoek den heer om in eene van de kamers te treeden. Ik zal terſtond bij hem koomen.

[*Dorcas binnen.*

Ik twijffelde niet, of het lief ſchepzel wilde mij gaarn onderrigten, hoe ik de regelregte vraag van den Capitein had te beantwoorden. Ik wiſt wel, hoe ik die voorhad te beantwoorden —— Regtuit, moogt gij wel verzekerd zijn ——— Maar Dorcas boodſchap deed mij weifelen. En nogthans was ik bezig aan een van mijne meeſterſtukjes —— Het welk was, Om met des Capiteins onderzoek mijn voordeel te doen, en haar

in

in zijne tegenwoordigheid haar huwelijk te doen bekennen, gelijk zij voor het volk beneden gedaen had; en indien zij daartoe gebragt waare, haar verder te beweegen, om ter voldoeninge van haaren Oom een Brief van dankbaarheid aan hem te ſchrijven; welke gevolglijk moeſt ondertekend worden, *Clariſſa Lovelace.* Ik was derhalven niet heel genegen, moogt gij wel gelooven, om op haar ſchielijk bevel bij haar te koomen: En egter, vreezende de zaak zo door te zetten, dat 'er geen herſtellen met haar aan was, dagt ik het gevoegelijk hem van de vraag af te leiden, met hem reden te doen geeven hoe hij, en de Hr. Harlowe te weeten gekoomen waaren, waar wij ons ophielden; en wegens andere bijzonderheden, welke ik wiſt dat naare aandagt zouden tot zig trekken; en welke haar mogelijk konden overtuigen van de noodzaakelijkheid, die 'er voor haar was, om te beruſten in het ſtellig antwoord, 't welk ik gezind was te geeven. En dit wel om haarentwille; want wat, gelijk ik haar naderhand vraagde, kan het mij ſcheelen, of ik ooit met haare familie verzoend worde? ——— Eene familie, Jan, die ik eeuwig moet veragten.

Gij denkt, Capitein, dat ik twijffelagtig geantwoord hebbe op de vraag door u gedaen. Zo *moogt* gij wel denken. En gij moet weeten, dat ik al vrij wat hoogmoed bezitte: En waare het niet, dat gij een fatzoenlijk heer zijt, en in deeze zaak door edelmoedige beweegredenen ſchijnt gedreeven te worden, ik zou kwaalijk verduwen kunnen, dus ondervraagd te worden aangaende mijne eere omtrent eene Lady mij zo dierbaar. —

Dog eer ik meer regtſtreeks antwoorde op het ſtuk, verzoeke ik dat gij mij voldoet op eene vraag of twee, welke ik *u* doen zal.

Met al mijn hart, mijn Heer. Vraag mij wat u belieft, ik zal uwe vraagen met opregtheid en openhartigheid beantwoorden.

Gij zegt, dat de Hr. Harlowe ontdekt heeft, dat wij te zamen in den Schouwburg waaren: En dat wij beide in hetzelve huis logeerden —— Eijlieve, hoe kwam hij dit te weeten? —— Want ik moet u zeggen, dat ik om zekere redenen (die mij zelven niet aangaen, wil ik u wel verzekeren) hebbe bewilligd, dat ons verblijf zou worden geheim gehouden. En dit is zo ſtrikt in agt genomen, dat zelf Juffer Howe, ſchoon zij en mijne Beminde briefwiſſelinge houden, niet weet werwaards zij haare brieven regtſtreeks aan ons moet zenden.

Wel, mijn Heer, de perſoon, die u in den Schouwburg zag, was een die land in huur heeft van den Hr. Joannes Harlowe. Hij gaf agt op alle uwe beweegingen. Wanneer de Schouwburg uitging volgde hij uwe koets tot aan uw logement. En des volgenden ogtends vroeg, des Zondags, ging hij te paard zitten, en gaf zijnen landheer kennis van hetgeen hij vernomen had.

Lovel. Hoe miſſelijk koomen de dingen om! —— Maar weet ook iemand anders van de Harlowes waar wij zijn?

Cap. Het is een volſtrekt geheim voor alle de andere perſoonen van de familie; en zo heeft men ook voor om het te houden: Als ook, dat de Hr. Joannes Harlowe genegen is om, door mij,

mij, met u in onderhandelinge te treeden, indien zijne Nigt *metterdaad getrouwd is*; want hij begrijpt misschien wel, dat hij genoeg zwarigheid bij zommige zal hebben om de wenschelijke Verzoeninge te wege te brengen; al schoon hij hun deeze verzekeringe geeven kon.

Daar twijffele ik niet aan, Capitein ——— Aan Jakob Harlowe heeft de geheele familie haare dwaasheid te danken. —— Fraaije dwaazen! [*heldhaftig over de kamer stappende*] die zig regeeren laaten van eenen, welken, geen Vernuft, maar kwaadaartigheid die woelige leevendigheid bijzet, welke hem van een Gek menschen onderscheidt! —— Maar hoe lang dog, mijn Heer, is de Hr. Joannes Harlowe in deeze vreedzaame gesteldheid geweest?

Ik zal het u te kennen geeven, mijn Hr. Lovelace, als mede de gelegenheid; en zeer omstandig en duidelijk daarover zijn, en over alles waaraan u iets gelegen is om te weeten van mij, en van de commissie welke ik op mij genomen hebbe om uit te voeren; en dit wel te meer, alzo gij, na mij uitgehoord te hebben, volkoomen overtuigd zult zijn, dat ik geen al te bemoeijzuchtig man ben met u over deeze tegenwoordige zaak te koomen spreeken.

Ik zal geheel aandagtig luisteren, Capitein Tomlinson.

En ik twijffele niet, of zo deed ook mijne Beminde.

Cap. „ Gij moet dan weeten, mijn Heer, „ dat ik niet *veel maanden* in de nabuurschap van „ den Hr. Joannes Harlowe gewoond hebbe. Ik ver-

„ verhuisde uit Northamptonshire, eensdeels om
„ eene van twee Executeurſchappen te beter te
„ mogen uitvoeren, waartoe ik niet vermijden
„ kon van mij in te laaten (en welker aangelegen-
„ heden vereiſchen dat ik dikwijls in ſtad moet
„ koomen, en een gedeelte zijn van mijne tegen-
„ woordige verrigtingen); en anderdeels om een
„ landgoed te gaen bewoonen, hetwelk verwaar-
„ loosd, en *onlangs* in mijne handen gevallen
„ was. Dog ſchoon onze kennis van geen langer
„ duur is, en wel begonnen in de Klos-baan
„ [*Oom Jan is een groot liefhebber van kloſſen*,
„ *Belford*] (ter gelegenheid dat ik een ſtuk tot
„ genoegen van iedereen beſliſte, waarover alle
„ de heeren zig op mij beroepen hadden; en het
„ welk anders van kwaade gevolgen had kunnen
„ zijn) geen twee Broeders hebben eene hartlijker
„ agtinge voor elkanderen. Gij weet, mijn Hr.
„ Lovelace, dat 'er eene *overeenſtemminge* is,
„ gelijk ik het noemen mag, tuſſchen zommige
„ geeſten, die dezelve kragtiger zal vereenigen
„ in weinige uuren, dan jaaren kunnen doen met
„ anderen, welke wij egter met geen tegenzin
„ juiſt zien. „

Lovel. Dat is wel waar, Capitein.

Cap. „ Het was op den voet van deeze aan
„ beide kanten betuigde vriendſchap, dat de Hr.
„ Harlowe op Maandag den 15den, gelijk mij
„ heel wel in 't geheugen legt, zigzelven noodig-
„ de om mede naar mijn huis te gaen. En daar
„ zijnde, gaf hij mij een berigt van alles wat die
„ ongelukkige zaak betrof, welke hun allen zo
„ veel onruſt verwekt had. Voor dien tijd wiſt

„ ik

„ ik het alleen bij gerugt; want, hoe gemeen-
„ zaam wij ook waaren, ik mijdde om te ſpree-
„ ken van hetgeen hem zo na aan het hart lag,
„ tot dat hij 'er eerſt van begon. En toen ver-
„ telde hij mij, dat hem, twee of drie dagen te
„ vooren, een aanzoek gedaen was van een heer
„ welken hij noemde (a), om hem te beweegen
„ dat hijzelve niet alleen zig met zijne Nigt ver-
„ zoenen liet, maar ook eene algemeene Verzoe-
„ ninge voor haar hielp bevorderen. „

Een diergelijk aanzoek, vertelde hij mij, was
„ 'er gedaen bij zijne Zuſter Harlowe, van eene
„ braave vrouw, voor welke iedereen agtinge had,
„ welke te kennen gegeven had, dat zijne Nigt,
„ indien zij daartoe eenige aanmoediginge ontving,
„ zig wel weder onder de beſcherminge van haar
„ vrienden wilde ſtellen, *en u verlaaten*: Dog zo
„ niet, dat *zij dan onvermijdelijk de uwe moeſt*
„ *worden*. „

Ik hoope, mijn Hr. Lovelace, dat ik mij niet vergrijpe. —— Gij ziet droevig —— Gij zugt, mijn Heer.

Ga maar voort, Capitein Tomlinſon. Eijlieve ga voort. —— *En ik zugtede nog dieper.*

Cap. „ Zij dagten alle, dat het ten uiterſten
„ zonderling was, dat eene Lady geen zin had om
„ te trouwen met een man, met welken zij nog
„ zo onlangs was weg getrokken. „

Eij, Capitein ——— *Ik bidde*, mijn Hr. Tomlinſon —— Niet meer dog van dit onderwerp. Mijne Beminde is een engel. In alles onberispelijk. Welke fouten 'er ook begaen zijn, de

(a) Zie Juffer Howe's Brieven bl. 89, 119, 120.

die zijn de *hunne* en de *mijne* geweeſt. Hetgeen gij verder zeggen wildt, is, dat de *onvergeevelijke* familie haar aanzoek verwierp. Dat deeden zij. Zij en ik hadden eenig misverſtand gehad. *De onluſten van Gelieven*, —— weet gij wel, Capitein. —— Wij zijn zedert den geheelen tijd gelukkiger geweeſt.

Cap. „ Wel dan, mijn Heer; de Hr. Joan-„ nes Harlowe kon egter niet nalaaten zig *nader-„ hand* beter over de zaak te bedenken. En ver-„ zogt mijn raad hoe hij daarin moeſt te werk „ gaen. Hij betuigde mij, dat geen Vader ooit „ eene Dogter zo beminde als hij deeze zijne Nigt; „ welke hij, voorwaar, zijne *Dogter-Nigt* plegt „ te noemen. Hij zeide, dat zij weezenlijk on-„ vriendlijk was behandeld van haaren Broeder en „ Zuſter: En voor zo verre uwe verwantſchap, mijn „ Heer, verre was van beneden het fatzoen van „ hunne familie te zijn, wilde hij zijn beſt wel „ doen om alle partijen te verzoenen, indien hij „ kon verzekerd worden dat gij metterdaad man „ en vrouw waart: „

Lovel. En welke was dog uw raad, Capitein?

Cap. „ Ik gaf hem als mijn gevoelen, dat „ indien zijne Nigt onwaardiglijk behandeld wierd, „ en in verlegenheid waare (gelijk hij bedugt was „ wegens het aanzoek aan hem gedaen) hij wel „ haaſt weder van haar zou hooren: Dog dat het „ waarſchijnelijk was, dat dit aanzoek geſchied „ was zonder *verwagtinge* dat het wel zou geluk-„ ken; en ſlegts tot eene reden van billijkinge „ voor haar zelve, om te trouwen zonder hunne

„ toe-

„ toeſtemminge. En dit dagt ik te meer, alzo hij „ mij verteld had, dat het gekoomen was van ee„ ne jonge Lady haare vriendin, en niet regt„ ſtreeks *van haar zelve*; welke jonge Lady bij „ de familie niet in de gunſt ſtond; en derhalven „ hiertoe niet ligt zou gebruikt zijn, had men ver„ wagt wel te zullen ſlaagen.

Lovel. Zeer wel, Capitein Tomlinſon —— Eij lieve ga voort.

Cap. „ Hier bleef het bij tot voorleeden Zon„ dag-avond, wanneer de Hr. Joannes Harlowe „ bij mij kwam met den man, die u en uwe Lady „ (zo als ik vermoede dat zij is) gezien had in „ den Schouwburg, en die hem verzekerde, dat „ gij beide u logement hadt in het zelve huis. — „ En daar toen het aanzoek maar zo kortlings ge„ ſchied was, hetwelk onderſtelde, dat gij toen „ nog niet getrouwd waart, was hij zo ongeruſt „ voor de eere van zijne Nigt, dat ik hem raadde, „ om den een of anderen, op welken hij betrou„ wen konde, naar ſtad af te vaardigen, die be„ hoorelijk onderzoek van zaaken deed. „

Lovel. Zeer wel, Capitein —— En wierd zodanig een perſoon ten dien einde gebruikt van haaren Oom?

Cap. „ Een vertrouwd en beſcheiden per„ ſoon wierd diesvolgens gezonden, en voorlee„ den Dingsdag, dunkt mij dat het was (want „ Woensdag kwam hij weder bij ons te rug) ging „ hij eerſt aan het navorſchen bij de buuren [*Dat „ zelve onderzoek, Jan, 't welk ons alle zo on„ geruſt maakte* (a)]. Maar vindende, dat geen „ der-

(a) Zie bl. 367, 368.

„ derzelver hem eenig voldoend berigt kon gee-
„ ven, had hij gemaakt de kamenier der Lady te
„ ſpreeken te koomen, die verklaarde dat gij met-
„ terdaad getrouwd waart. Dog de Navorſcher
„ agterhoudende zijnde met niet te willen mel-
„ den, wie hem uitgezonden had, weigerde het
„ meisje den dag te noemen, of hem andere bij-
„ zonderheden te melden. „

Lovel. Gij geeft een zeer klaar berigt van al-les, Capitein Tomlinſon. Eij lieve ga voort.

Cap. „ Die heer kwam te rug; en na zijn
„ verſlag verzogt de Hr. Harlowe, die nog al
„ twijffelingen had, en genegen was om in een
„ ſtuk van zo veel belang, op eenige vaſte gron-
„ den te werk te gaen, mij (alzo mijne zaaken
„ mij dikwijls naar ſtad riepen) om dit ſtuk op mij
„ te neemen. „„ Gij, mijn Hr. Tomlinſon, ge-
„„ liefde het hem te zeggen, hebt zelve kinderen:
„„ Gij kent de wereld: Gij weet waartoe mijne
„„ begeerte ſtrekt: Gij zult, des ben ik verzekerd,
„„ hierin handelen met verſtand en kloekzinnig-
„„ heid: En alles, waarmede gij voldaen zijt, zal
„„ mij voldoen. „„

Dorcas koomt weder zeer haaſtig in de kamer.

Mijn Heer, de heer is ongeduldig.

Ik zal terſtond bij hem koomen.

De Capitein gaf toen rekenſchap waarom hij niet in perſoon gekoomen was, wanneer hij reden had om te denken dat wij hier waaren.

Hij zeide, dat hij eenige weinige mijlen buiten

ten de Stad eene zaak van aangelegenheid te verrigten had, verwaards hij dagt gisteren te moeten gegaen hebben; en alzo hij genoodzaakt was zijn reisje tot heden te verschuiven, en verstaen had dat wij t' huis waaren, zo had hij, niet weetende of hij zulk eene gelegenheid weer zou krijgen, eens willen beproeven wat geluk hij mogt hebben voor dat hij vertrok; en dit was oorzaak dat hij dus gelaarsd en gespoord kwam, gelijk ik hem zag.

Hij liet 'er een klein gezeg tusschen loopen ten lof van het volk des huizes; dog het was op zodanige wijze, dat hij geen reden gaf ter verdenkinge, als of hij het *noodig* agtede te verneemen naar het character van persoonen, welke zo fraaij voorkwamen, als hij aanmerkte dat zij deeden.

En hier mag ik aanmerken, dat mijne Beminde eene andere omstandigheid ten voordeele van het volk beneden had kunnen waarneemen, indien zij aan derzelver characters getwijffeld had, uit het stilzwijgen diesaangaende van haars Ooms Navorscher onder de buuren op voorleeden Dingsdag.

Cap. En nu, mijn Heer, dewijl ik geloove u voldaen te hebben omtrent alles wat mijne commissie betreft, hoope ik dat gij mij zult toelaaten mijne vraag te herhaalen —— welke is ——

Dorcas koomt al weder, buiten adem.

Mijn heer, de heer wil bij *u* boven koomen —— [*Mijne Lady is ongeduldig. Zij verwondert zig, dat uwe Edelheid haar zo lang laat wagten. Ter zijde.*]

Excuſeer mij, Capitein, voor een oogenblik.

Ik hebbe hier al getoefd zo lang mijn tijd toelaat, mijn Hr. Lovelace. Hetgeen uit mijne vraag en uw antwoord mogelijk kan voortkoomen, wat het ook zijn zal, kan ons nog wel eenigen tijd bezig houden. —— En gij hebt eenige verhinderinge. Wilt gij mij toelaaten, dat ik morgen-ogtend mijne opwagtinge bij u maake, voor dat ik weer naar huis vertrekke?

Gij zult dan met mij ontbijten, Capitein?

Zo ik dat doe, moet het wat vroeg zijn. Ik moet morgen-avond mijn eigen huis bereiken, of ik zal de beſte vrouw ongelukkig maaken. En ik moet op twee of drie plaatzen onderweg aan zijn.

Het zal te Zeven uuren zijn, zo het u gelieft, Capitein. Wij ſtaen vroeg op. En dit wil ik u wel zeggen, dat zo ik ooit verzoend worde met eene familie zo onverzoenbaar, als ik de Harlowes altoos gevonden hebbe, het moet geſchieden door de bemiddelinge van een zo koelen en zo bezadigden heer als gij zijt.

En dus ſcheidden wij, met de hoogſte beleefdheden van weerkanten. Dog ter bijzondere voldoeninge van zo braaf een man, benam ik hem alle twijffelinge, dat wij man en vrouw waaren, ſchoon ik het niet regtuit beleed.

XLIX.

XLIX. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Zondag-Nagt.

Deeze Capitein Tomlinſon is een van de gelukkigſte zo wel als een van de beſte mannen ter wereld. Wat wilde ik wel niet geeven, om zo hoog als hij bij mijne Beminde te boek te ſtaen! Nogthans ben ik zo vroom een man als hij, indien ik maar mijne eigene hiſtorie had te vertellen, en daaraan geloof geſlagen wierd. Dog de duivel zou hem gehaald hebben, voor dat ik hem gezien had met de boodſchap waartoe hij kwam, had ik gedagt dat ik mijn voornaam einde daarmede niet bereikt zoude hebben. Ik gaf in mijnen laatſten u ter loops te kennen wat dat was.

Dog tot de bijzonderheden van het geſprek tuſſchen mijne Schoone en mij gehouden, ter gelegenheid van haare haaſtige boodſchappen aan mij gezonden; waarop ik ongenegen was te koomen, om dat ze daarin half eene zegepraal over mij behaald heeft.

Na dat ik den Capitein tot op de ſtraat had uitgeleid, keerde ik weder in de Eetzaal, en nam een vrolijk gelaat aan wanneer mijne Beminde daar binnen trad ——— O mijn allerlieſſt Schepzel, zeide ik, mag ik u geluk wenſchen met een voor-

uitzigt, 't welk uwen wenſch zo welbehaagelijk zijn moet! En ik greep haare hand, en verſtikte die met kuſſen.

Ik zou voortgaen; wanneer zij, mij in de reden vallende, zeide, Gij ziet, mijn Hr Lovelace, hoe gij u zelven hebt belemmerd met uwe averegtſe wegen. Gij ziet, dat gij niet zijt in ſtaat geweeſt, om een regelregt antwoord te geeven op eene duidelijke en eerelijke vraag, ſchoon daar al het geluk van afhange, met welks vooruitzigt gij mij zegenwenſcht.

Gij weet, mijne zoetſte Liefde, welke mijne voorzigtige, en mag ik zeggen, *toegeevende* beweegredenen waaren, om voor te geeven, dat dat wij getrouwd waaren. Gij ziet, dat ik daarmede in het minſt mijn voordeel niet gedaen hebbe; en dat geen ongemak daaruit gevolgd is. Gij ziet, dat uw Oom ſlegts van onszelven verzekeringe begeert te hebben, *dat het zo is.*

Geen woord meer over dit onderwerp, mijn Hr. Lovelace. Ik wil niet alleen liever alle hoope in gevaar ſtellen, maar zelf verbeuren, op eene Verzoeninge die mij zo ter harten gaet, dan dat ik zou voortgaen met eene zo onwaaragtige vertelli ge te ſtaaven.

Mijne allerliefſte ziel ——— Zoudt gij mij willen doen ſchijnen ———

Ik wil u zo doen ſchijnen, mijn Heer, als *gij zijt.* Ik hebbe vaſt beſlooten dat ik zodanig mij vertoonen zal aan mijns Ooms vriend, en aan mijnen Oom, als *ik ben.*

Voor eene week, mijn waardſte leeven! Kunt gij

gij niet nog voor eene week —— alleen tot dat de Huwelijks-voorwaarden ——

Voor een uur niet, met mijne eigene bewilliginge. Gij weet niet, mijn Heer, hoe veel verdriet het mij geweeſt zij, dat ik voor de luiden beneden diegeene geſcheenen hebbe, welke ik niet ben. Dog mijn Oom, mijn Heer, zal het mij nooit hebben te verwijten, nog wil ik het mij zelve kunnen verwijten, dat ik mij willens in een valſch ligt aan hem vertoond hebbe.

Wat zoudt gij willen hebben, mijne waarde, dat ik morgen ogtend aan den Capitein zegge? Ik hebbe hem reden gegeven om te denken ——

Onderrigt hem dan beter, mijn Hr. Lovelace. Zeg de waarheid. Zeg hem wat u belieft aangaende de gunſt uwer nabeſtaenden jegens mij: Zeg hem wat gij wilt van de Huwelijks-voorwaarden: En als die opgeſteld zijn, wilt gij ze dan aan hem ter overzieninge en goedkeuringe overgeeven, dat zal hem toonen hoe zeer de zaak u ernſt zij.

Mijn waardſte leeven —— Denkt gij, dat hij de voorwaarden, die ik aangebooden hebbe, zou afkeuren?

Neen.

Dan mag ik wel vervloekt zijn, indien ik mij gewillig onderwerpe om van mijne vijanden met voeten getrapt worden!

En ik, mijn Hr. Lovelace, mag nooit geluk hebben in dit leeven, indien ik mij onderwerpe om eene moedwillige en voorbedagte valsheid mijnen Oom Harlowe voor waarheid op de mouw te ſpelden! Ik hebbe al te lang gezugt onder den

druk, welken de verwerpinge van alle mijne vrienden mij heeft aangebragt, dan dat ik mijne Verzoeninge met dezelve nu zou koopen op zo dieren prijs als dien van mijne opregtheid.

De vrouwen beneden, mijne waarde ——

Wat is mij aan de vrouwen beneden gelegen? Ik zoeke haare gemeenzaame vriendſchap en agtinge niet. Behoeven zij alles te weeten wat tuſſchen mijne nabeſtaenden en u en mij omgaet?

Mij legt ook niets aan haar, Madam. Alleen, daar ik, om de heillooze ongelukken voor te koomen, welke uit uws Broeders ontwerpen mogten gevolgd zijn, haar hebbe doen denken dat wij getrouwd waaren, zou ik niet gaarn van haar beſchouwd willen worden in een ligt, hetwelk gij zelve zo afſchuwelijk agt. Bij mijne ziel, Madam, ik zou eer willen ſterven, dan mij zelven zo openbaarlijk tegenſpreeken, na dat ik haar zo veele omſtandigheden van ons trouwen verhaald hebbe.

Wel, mijn Heer, de vrouwen mogen gelooven wat haar belieft. Dat ik geloof hebbe biigezet aan hetgeen gij haar verteld hebt, is mijn miſſlag. De menigvuldige omſtandigheden, tot welker verhaal gij bekent dat *eene* onwaarheid u geſleept heeft, wettigen mijne weigeringen in het tegenwoordig geval.

Ziet gij niet, Madam, dat uw Oom wenſcht te vinden dat wij getrouwd zijn? Kan wel de plegtigheid al niet heimelijk verrigt zijn, voor dat zijne bemiddelinge kan worden in het werk geſteld?

Dring niet verder op dit ſtuk, mijn Hr. Lovelace. Indien *gij* de waarheid niet wilt zeggen, zal *Ik* morgen-ogtend (zo ik den Capitein Tomlin-

linſon zie) die zelve zeggen. Dat zal ik inderdaad.

Wilt gij wel toeſtaen, Madam, dat wij ons omtrent het volk beneden houden als voorheen? Deeze bemiddelinge van Tomlinſon *kan* wel te niet loopen. Uws Broeders ontwerpen *kunnen* agtervolgd worden; te meer, zo hij nu zal te weeten koomen (miſſchien van uwen Oom) dat gij onder geen wettige beſcherminge zijt. ——— Gij zult ten minſten wel toeſtaen, dat de dingen *hier* blijven op dien voet als te vooren?

Dit toe te laaten, is in eenen miſſlag voort te gaen, mijn Hr. Lovelace, Dog dewijl de gelegenheid om dus te doen (indien 'er naar uw gevoelen eene gelegenheid *kan* zijn, die eene onwaarheid billijke) gelijk ik vermoede, wel haaſt zal over zijn, zo zal ik over dit ſtuk te minder met u twiſten. Maar aan een nieuwen miſſlag wil ik mij niet ſchuldig maaken, zo ik het kan vermijden.

Kan ik, dunkt u, Madam, ook eenig oneerelijk oogmerk hebben in den ſtap, welken ik onderſtelde, dat gij geen zwaarigheid zoudt maaken van te doen tot eene Verzoeninge met uwe eigene familie? Om *mijnenthalven*, weet gij wel, wenſchte ik niet dat gij dien doet; want wat ſcheelt het mij, of ik ooit met uwe familie verzoend worde? Ik begeere geen gunſt van hen.

Ik hoope, mijn Hr. Lovelace, dat 'er geen reden is, in onze tegenwoordige *niet* ongevallige omſtandigheden, om zulk eene vraag te beantwoorden. En ik zal u zeggen, dat ik mijne uitzigten nog gevalliger zal agten, indien gij morgen ogtend niet alleen de waarheid wilt bekennen,

maar mijns Ooms vriend zulk een verhaal doen van de maatregels die gij genomen hebt, en nog neemt, hetwelk mijns Ooms gunſtige voorneemens te mijwaards mag doen ſtand houden. Dit kunt gij doen onder zulke bepaalingen van geheimhoudinge, als het u belieft. Capitein Tomlinſon is een voorzigtig man; en bevorderaar van familievreede, gelijk gij vindt; en zou, durve ik zeggen, ons ten vriend kunnen worden.

Ik zag, dat 'er geen helpen aan was. Ik zag, dat de onbuigbaare geeſt der Harlowes geheel in haar gaende was. —— Eene kleine heks! —— Eene kleine ——— Vergeef het mij, Liefde, dat ik haar ſcheldnaamen geeve. En dus zeide ik, met eenen deftigen zwier. Wij hebben te veel misverſtanden gehad, Madam, dan dat ik om nieuwe wenſchen zoude: Ik zal u volſtrekt in alles gehoorzaamen. Hadde ik niet gedagt, dat ik u dienſt gedaen zou hebben met die andere handelwijze (inzonderheid daar de Plegtigheid al over kon geweeſt zijn, eer dat 'er iets kon zijn te werk geſteld van uws Ooms voorneemens, en men gevolglijk met geen onwaarheid zou volhard hebben) ik zoude die niet hebben voorgeſlagen. Maar denk niet, mijn bemind ſchepzel, dat gij deeze zegepraal over mijn oordeel zult genieten, zonder voorwaarde.

En toen, mijne armen om haar heen ſlaende, gaf ik haare afgekeerde wang (op haare bekoorelijke Lip was het gemunt) eene vuurige kus. —— En uwe vergiffenis van deeze zoete vrijheid (mij buigende) is die voorwaarde.

Zij was niet doodlijk geërgerd. En nu moet ik

ik de reſt zo goed zoeken te beleggen als ik kan. Dog dit wil ik u wel zeggen, dat ſchoon haar zegepraal mijne Lieſde voor haar niet verminderd heeft; dezelve mij egter meer dan ooit heeft aangeſpoord tot *wraak*, gelijk gij het wel heel ligt zoudt noemen. Maar *Overwinninge* of *Overmeeſteringe* is een gepaſter woord.

Daar ſteekt, het is waar, vermaak in het t' onderbrengen van eene deezer waakzaame Schoonheden. Maar, bij mijne ziel, Belford, mannen van onze zoort neemen twintigmaal zo veel moeite om ſchurken te zijn, dan het hun zou koſten om zig eerelijk te gedraagen; en op een dieren prijs, in het zweet onzes aanſchijns, en met veel hooſdbreekens en verbijſteringe onzer herſenen (om niet te ſpreeken van de gevaaren, die wij loopen) behaalen wij onzen buit; en het behoort ons derhalven niet misgund te worden, zo het ons gebeuren mag wel te ſlaagen ——— Inzonderheid daar, wanneer wij ons einde bereikt hebben, wij daarvan wel haaſt verzadigd worden; en het ons weinig of niets overlaat om op te ſtoffen. Dog dit kan men, trouwens, zeggen van alle wereldſche geneugten. ——— En is dit niet eene ernſtige bedenkinge van mij?

Ik ſchreef gaarn tot zo verre als wij nu gekoomen zijn. Schoon ik mijne voornaame bedoelinge niet hebbe doorgedreeven, zal ik uit de boodſchap van den Capitein Tomlinſon iets ten mijnen voordeele doen draaijen. Dog deeze waarſchuwinge moet ik u geeven; dat gij niet over mijne aanſlagen beſtaet te oordeelen uit eenige *gedeelten* derzelver; maar heb geduld, tot dat gij het

gebeel beſchouwt. Dog ik zweere nogmaal, dat ik mij niet wil laaten *be-Norriſen* van een paar nieuwelingen. En nogthans ben ik zomtijds zeer bedugt voor de gevolgen van Juffer Howe's ſmokkelaars-ontwerp.

Mijne conſcientie, zoude ik denken, behoort mij niet te beſchuldigen over eene liſt, die gewettigd wordt door de liſten van twee zulke meisjes als deeze: Welker eene (de voortreffelijkſte van beide) ik mij altoos, met haare eigene goedkeuringe naar ik mij verbeelde, ter navolginge hebbe voorgeſteld.

Dog hier legt het, Jan, dat mijn beſluit vaſtſtelt, en mijn hart als diamant verhardt: Ik vinde uit Juffer Howe's Brieven, dat het haar te wijten is, dat ik geen grooter voortgang met mijne prille Schoone gemaakt hebbe. Zij bemint mij. De Ipecacuanha-liſt overtuigt mij, dat ze mij bemint. Daar Liefde is, moet vertrouwen zijn, of eene begeerte om *reden* tot vertrouwen te mogen hebben. Edelmoedigheid, gegrond op mijne onderſtelde edelmoedigheid, heeft haar hart ingenomen. Zal ik dan nu niet eens zien (nademaal ik voor altoos ongelukkig moet zijn, indien ik haar trouwe, en eenige toetze onbeproefd laate) wat ik van haare Liefde, en van haar nieuw-verwekt vertrouwen maaken kan? ——— Zal het niet tot mijne glorie zijn te ſlaagen? En tot de haare, en tot eere van haare Sexe, indien ik 'er niet kan doorkoomen? ——— Welke ſchaade zal dan een van beide lijden, dat 'er eens de proef van genomen worde? En kan ik, gelijk ik dikwijls gezegd hebbe,

be, haar niet alles vergelden, als ik wil, met haar te trouwen?

Het is al laat, of liever vroeg; want de dag begint mij aan te breeken. Ik ben vergiftig ſlaaperig. Miſſchien behoefde ik u dat niet verteld te hebben. Dog ik zal ſlegts voor een uur een uiltje vangen in mijn ſtoel; dan mij eens uitſchudden, mij waſſchen en verfriſſen. In mijne leevensjaaren, met zulk een geſtel als waarmede ik gezegend ben, is dit alles wat 'er vereiſcht wordt.

Gôe nagt dan, Robert! ——— Het kan geen hooge dag zijn voor dat ik ontwaake. —— Aaw—w—w—w—haaaw ——— Wat dekſels gaapen!

Is uw Oom nog niet dood.

Wat ſchort den mijnen, dat hij op mijnen laatſten niet antwoordt? —— Nog al meer *wijsheid der natien* bij een te haalen, onderſtelle ik! —— Gaa—aa—aa—aaapen, al weer! —— Leg daar, pen.

L. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Maandag, den 29 van Maij.

Nu hebbe ik mij voor altoos geveſtigd in het hart van mijne Bekoorſter.

De

De Capitein kwam te Zeven uuren, gelijk hij beloofd had, geheel vaardig en toegeruſt tot zijne reize. Mijne Beminde verkoos niet om ons haar gezelſchap te verleenen, voor dat ons eerſte geſprek over was —— Zig ſchaamende, onderſtelle ik, om bij dat gedeelte deszelfs tegenwoordig te zijn, hetwelk haar door mijne bekentenis in haaren *Maagdlijken ſtaat* herſtellen zoude, na dat haar *Getrouwde-Vrouwſchap* aan haaren Oom was overgedragen. Dog zij nam niettemin haaren poſt wel te wagt, en luiſterde naar alles wat 'er omging.

De zedigſte vrouwen, Jan, moeten wel *denken*, en zomtijds diep denken. Ik zou 'er wel eens verwonderinge aan hebben, of zij over die dingen bij zigzelve ook ooit bloozen, over welke zij de zo bekoorelijke greep bezitten van in gezelſchap te bloozen. Zo niet, en indien bloozen een teken zij van ſchaamte of zedigheid; heeft dan de Sexe haare Bloozingen niet zo zeer in haare magt, als men zegt dat zij haare Traanen hebben? Deeze bedenkinge zou mij al verre kunnen opleiden in de vrouwlijke gemoederen, waare ik gezind dezelve te agtervolgen.

Ik gaf den Capitein te kennen, dat ik zijne vraag zou voorkoomen; en diesvolgens (na dat ik de ſtriktſte geheimhoudinge had aanbevolen, op dat aan Jakob Harlowe geen voordeel gegeven mogt worden; en waarvoor hij inſtond zo wel ten aanzien van den Hr. Harlowe als van zigzelven) bekende ik naakt en klaar de geheele waarheid — Te weeten, „ Dat wij nog niet getrouwd waaren. „ De oorzaaken der verwijlinge gaf ik hem van „ ter zijde te verſtaen. Eenige derzelver waaren

te

„ te wijten aan ongelukkig misverſtand: Dog
„ voornaamlijk aan de begeerte der Lady tot eene
„ voorafgaende Verzoeninge met haare vrienden;
„ en aan eene kiesheid die geen weergae had. „

Min naauwgezette Ladys dan deeze, Jan, hebben gaarn dat men *haar* in deeze gevallen vertraaginge, moedwillige en *gezogte* vertraaginge, ten laſt legt —— Zijn egter niet heel kieſch met deeze haare kiesheid; want belijden zij hierdoor niet ſtilzwijgende, dat zij verwagten zelve het meeſt bij den egt te zullen winnen; en dat 'er eene *zelfverlocheninge* ſteekt in de hovaardij, die zij draagen op het uitſtellen?

„ Ik gaf hem de reden te kennen, waarom
„ wij bij de luiden beneden voor getrouwd door-
„ gingen ——— Nogthans als onder eene ge-
„ lofte van weerhoudende bepaalinge, ten aan-
„ zien van de Voltrekkinge, welke ons beide in
„ den hoogſten graad verpligt had, den eenen tot
„ *onthoudinge*, de andere tot eene *waakzaame*
„ naauwgezetheid; zelf zo verre dat wij onszelven
„ die onnozele vrijheden weigerden, welke aan
„ elkanderen verloofde Gelieven nooit zwaarigheid
„ maaken van te gunnen en te neemen. „

„ Daarop deelde ik hem een afſchrift mede
„ van mijne voorgeſlagene Huwelijks-voorwaar-
„ den; het zaakelijke van haar geſchreeven ant-
„ woord; den inhoud van mijnen Brief van noo-
„ diginge aan Lord M. om haaren Trouw-vader
„ te zijn; en van Milord's edelmoedig antwoord.
„ Dog zeide, dat alzo ik bedugt was voor uitſtel
„ van wegens zijne zwakheid, en mijne Beminde
„ allezins eene heimelijke Inzegeninge verkoos (en

„ dat

„ dat wel uit beginzelen van eene *onvergoldene* „ pligtmaatigheid) Ik daarom geſchreeven had, „ om zijne Lordſchap te verſchoonen van zijne „ tegenwoordigheid; en ik verwagtede alle uuren „ antwoord. „

„ De Huwelijks-voorwaarden, zeide ik hem, „ wierden metterdaad opgeſteld van den Advocaat „ Williams, van welks uitſteekende bekwaamheid „ hij wel moeſt gehoord hebben —— „

Zo had hij.

„ En omtrent de waarheid hiervan, konde „ hij zigzelven verzekeren, voor dat hij uit de „ Stad ging. „

„ Wanneer deeze zouden opgeſteld, goedge- „ keurd, en in 't net geſchreeven zijn, zoude 'er „ niets aan ontbreeken, zeide ik, dan de onder- „ tekeninge, en de benoeminge van den dag mijns „ geluks. Ik ſtelde 'er eere in, verklaarde ik, om „ zulk een bemind Schepzel naar waardij ten hoog- „ ſten regt te doen, uit mijne eigene vrijwillige „ beweeginge, en zonder de tuſſchenkoomſt van „ eene familie, van welke ik den grootſten hoon „ ontvangen had. En daar nu de zaaken dus tus- „ ſchen ons ſtonden, was ik te vreeden dat de Hr. „ Joannes Harlowe zijne voorgenomene poogingen „ ter verzoeninge opſchortede, tot dat ons huwe- „ lijk metterdaad waare ingezegend. „

De Capitein was zeer in zijn ſchik met alles wat ik zeide: Bekende egter, dat dewijl zijn waarde vriend de Hr. Harlowe betuigd had, dat het hem groot vermaak was te hooren dat wij metterdaad getrouwd waaren, hij wel gewenſcht zou heb-

hebben, dat het *zo* mogt geweeſt zijn. Dog niettemin, twijſſelde hij niet of alles zou wel gaen.

Hij bemerkte mijne redenen, zeide hij, en keurde ze goed, waarom ik de juffrouwen beneden [welke hij weder *verſtaen had dat goed zoort van luiden waaren*] in het geloof gebragt had, dat de Plegtigheid reeds geſchied was; waaruit hij ook de reden kon bezeffen van het zeggen van de meid der Lady aan des Hren. Harlowe's vriend. De Hr. Jakob Harlowe, zeide hij, had zekerlijk zijne oogmerken met de breuke open te houden; en *had al zo* zekerlijk *een aanſlag geſmeed om zijne Zuſter uit mijne handen te krijgen.* Weshalven 'er zijnen waardigen vriend zo veel aangelegen was, als mij, om deeze onderhandelinge geheim te houden; ten minſten tot dat hij zijne partij gemaakt, en zijne maatregels genomen had. Wangunſt en drift konden de gedaante van zaaken vreezelijk veranderen. Het was verbaazende voor hem, dat de partijdigheid zo verre kon gedreeven worden tegen eenen man, die tot zulke vreedzaame en zulke eerelijke oogmerken bekwaam was, en die getoond had zijne hartstogten zo in de magt te hebben, als ik gedaen had in dit geheel bedrijf. Edelmoedigheid, zeker, moeſt in allen gevalle, daar zugt tot liſten en minne-ſtreeken (ik moeſt het hem te goede houden) niet in aanmerkinge kwam, een deel zijn van mijn character ——

Hij zou voortgaen, wanneer het ontbijt gereed zijnde, de Koningin van mijn hart binnen kwam, alles wat rondom haar was, als met eenen helderen glans beſtraalende —— Met eene minzaamheid en lieflijkheid in haar gelaat, welke ſchoon

ſchoon daaraan natuurelijk, daarvan lang gebannen geweeſt was.

Tot den grond toe laag boog zig de Capitein. O met welk een zoeten lach gaf het lief ſchepzel haare goedkeuringe van hem te kennen! Eerbied bij den een, baart eerbied bij den anderen. De menſchen hebben meer van de aapen in het navolgen, dan zij zelve wel denken —— Buiten mijn wil, eenigzins, boog ik mijne knie ——— Mijn waardſte leeven ——— en deed een heel fraaije aanſpraak, toen ik den Capitein aan haar aanbood. Ik zelve geen tipje roerende van haare lip of wang, was het wel dat *hij* geen van beide beſtond. Hij was inderdaad op het punt van haar te aanbidden; ——— konde alleen haare bekoorelijke hand aanraaken.

Ik hebbe den Capitein verteld, mijn waarde lief ——— En toen herhaalde ik kortlijk (als of ik onderſtelde dat zij het niet gehoord had) alles wat ik hem te kennen had gegeven.

Hij ſtond verbaasd, dat eenig menſch een oogenblik op zulk eene engel misnoegd kon zijn. Hij nam haare zaak op zig, als een werk van de hoogſte verdienſte voor zigzelven.

Nooit, moet ik waarlijk zeggen, *zag* de engelin 'er zo engelagtig uit. Geheel vriendlijk, blijmoedig, lachende, en in zigzelve geruſt: Eene leevendiger blos dan naar gewoonte haare natuurelijke bevalligheden verfraaijende, en nieuwe bekoorelijkheden, zelf tot ſchitterens toe, aan haare bekoorelijke kleur bijzettende.

Na dat wij gezeten waaren, wierd van het aangenaam onderwerp op nieuws gehandeld, terwijl

wijl wij onze chokolade dronken. Hoe gelukkig zou zij zijn met in de gunſt van haaren Oom herſteld te worden!

De Capitein ſtond daarvoor in —— Geen meer uitſtel, hoopte hij, dat van *haaren* kant zou koomen! Als de gelukkige dag maar *eens* voorbij was, zou alles wel te regt koomen. Dog zou men het ook onbeſcheiden vinden, dat hij eene copij verzogt van mijne voorſlagen, en van haar antwoord; om dezelve aan zijnen waarden vriend haaren Oom te mogen toonen?

Als het den Hr. Lovelace belieft ——

O dat het lief Schepzel altoos zo wilde zeggen!

Dan moet het in ſtrikt vertrouwen zijn, zeide ik. Maar zou het niet beter zijn, haaren Oom het opſtel van de Huwelijks-voorwaarden te toonen, als het zelve vervaardigd was?

En wilt gij *zo goed zijn*, mijn Hr. Lovelace, om dit toe te ſtaen?

Zie daar, Belford! Voormaals waaren wij *De Krakeelende*, maar nu zijn wij *De Beleefde Gelieven.*

Dat wil ik wel, mijn liefſte ſchepzel, *indien gij het begeert*; en indien Capitein Tomlinſon 'er voor in ſtaet, dat de Hr. Harlowe die volſtrektlijk Geheim zal houden; op dat ik niet moge onderworpen worden aan de vitterije en tegenſpraak van eenige anderen eener familie, welke mij zo heel kwaalijk behandeld hebben.

Nu zijt gij inderdaad zeer verpligtende mijn Heer.

Denkt gij, Jan, dat mijn gelaat nu ook niet blonk?

Ik hield mijne hand uit (die eerſt wijdende met eene kus) voor de haare. *Zij had de goedheid van mij die te geeven.* Ik drukte ze aan mijne lippen: Gij weet niet, Capitein Tomlinſon, (met eenen deftigen zwier) nu alle ſtormen overgewaaid zijn, welk een gelukkig man ———

Bekoorelijk paar! [Zijne handen om hoog heffende] Hoe zal mijn goede vriend zig verblijden! O dat hij hier tegenwoordig waare! Gij weet niet, Madam, hoe waard gij nog zijt bij uwen Oom Harlowe! ———

Het is mijn ongeluk, dat ik hem ooit misnoegen gegeven hebbe!

Hiervan evenwel ook niet al te veel, Schoonſte, dagt ik.

De Capitein betuigde nogmaal zijn vaſt beſluit om ons dienſt te willen doen, en dat op eene zo aangenaame wijze, dat het lief ſchepzel wenſchte, dat nog hem, nog iemand der zijnen, ooit een vriend van evengelijke goedgunſtigheid ontbreeken mogt.

Nog iemand der zijnen, zeide zij; want de Capitein bragt in zijne reden te pas, dat hij vijf kinderen in leeven had, bij eene van de beſte vrouwen en moederen, welker uitneemend huisbeſtier hem zo gelukkig maakte, als of zijne Agthonderd ponden 's jaars (hetwelk alles was, waarop hij te pochen had) zo veel waare als Tweeduizend.

Zonder Zuinigheid, zeide de orakel-ſpreekende Lady, was *geen* Capitaal groot genoeg. *Met* dezelve, was het *geringſte* niet te klein.

Leg ſtil, plaagende Schurk! leg ſtil! ——— Ik ſprak maar eens tegen mijne Conſcientie, Jan.

En

En mag ik u vraagen, mijn Hr. Lovelace, zeide de Capitein; hoewel niet zo zeer om dat ik daaraan twijffele, dan op dat ik op vaſte gronden moge bouwen —— Zijt gij wel *genegen* om met mijnen waarden vriend mede te werken tot eene algemeene Verzoeninge?

Ik zal u zeggen, mijn Hr. Tomlinſon, dat indien het onderſcheidenlijk kan blijken, dat mijne bereidwilligheid om de twiſt bij te leggen met eene familie, van welker edelmoedigheid ik geen reden gehad hebbe om breede gedagten te maaken, geheel en al voortkoomt uit de hoogagtinge welke ik hebbe voor deeze engelin van eene vrouw, ik niet alleen wil medewerken met den Hr. Joannes Harlowe, zo als gij vraagt; maar ik wil den ouden Hr. Jakob Harlowe, en zijne Lady, wel *geheel te gemoet koomen* En verder nog, om den Zoon Jakob en zijne Zuſter Arabella volkoomen geruſt te ſtellen, zal ik volſtrektlijk afſtaen van alle verder regt en aandeel, het zij bij leeven of ſterven, op eenige van de Goederen der drie Broederen; mijzelven vergenoegende met hetgeen de Grootvader mijner Beminde haar gemaakt heeft: Want ik hebbe reden om overvloedig voldaen te zijn met mijne eigene omſtandigheden en verwagtingen ——— Genoeg beloond, al zou zij geen ſchelling aan Goed medebrengen, met eene vrouw, welker verdienſte alle de goederen der fortuin overtreft. —— Dat is zo waaragtig als het Euangelij, Belford! —— Waarom had dit Tooneel geen weezenlijken grondſlag!

Het lief ſchepzel gaf, door haare oogen, haare dankbaarheid te kennen, voor dat haare lippen

die konden uiten. O mijn Hr. Lovelace, zeide zij ——— Gij hebt oneindiglijk —— En daar bleef zij ſteeken.

De Capitein vloeide over van mijnen lof. Hij was weezenlijk aangedaen.

O dat ik zulk een *mengzel van Wraakzugt en Hoogmoed* niet had *in mijne Liefde*, dagt ik! ——— Maar (mijn oude tel) kan ik het haar niet altijd vergoeden? En is haare deugd nu niet op het hoogſte van haare beproevinge? —— Wilde zij dog, gelijk de vrienden van mijne weerelooze Roozeknop, alle gedagten van tegenſtand aan een kant leggen ——— Wilde zij zig dog aan mijne genade overgeeven, en het maar voor een veertiendagen in het Leeven van *Honneur* met mij beproeven ——— Wat dan? —— *Ik kan niet zeggen wat dan.* ———

Veragt mij niet, Jan, om mijne onbeſtendigheid ——— In geen twee Brieven miſſchien met mijzelven overeenkoomende —— Wie verwagt beſtendigheid in mannen van ons character? —— Dog ik ben gek van Verliefdheid ——— Brandende van Wraak ——— Verward in mijne eigene liſten ——— Mijne Vindinge is mijn vloek ——— Mijn Hoogmoed mijne ſtraffe ——— Daar ik naar vijf of zes kanten te gelijk getrokken worde, is het mogelijk dat *zij* zo ongelukkig kan zijn als *ik?* —— O waarom, waarom was deeze vrouw van zulk eene godlijke voortreffelijkheid! —— Nogthans, hoe weete ik dat ze zo is? Welke zijn haare beproevingen geweeſt? Hebbe ik wel moeds genoeg gehad om eene eenige te doen op haare *perſoon*, ſchoon wel duizend op haare *lang-*

langmoedigheid? —— Genoeg, hoope ik, om haar bevreesd te maaken van mij ooit weder ongenoegen te geeven! ——

* * * *
* *

Ik moet Overdenkinge van *mij* bannen, of ik ben een verlooren man. Geduurende deeze twee voorleedene uuren hebbe ik mijzelven gehaat wegens mijne eigene raadſlagen. En dit niet alleen uit hoofde van hetgeen ik u verhaald *hebbe*; maar ook van hetgeen ik nog *verder* hebbe te verhaalen. Dog ik hebbe nu mijn hart eens weer verſtaald. Mijne Wraak heeft de bovenhand; *want ik hebbe eenige van Juffer Howe's vergiftige ſtukjes weder overgelezen.* De veragtinge, waarin zij beide mij gehouden hebben, kan ik niet verdraagen ——

Het gelukkigſt ontbijt, bekende mijne Beminde, hetwelk zij nog had bijgewoond den ganſchen tijd *zedert zij haars Vaders huis verlaaten had* [*Dit mogt zij 'er wel afgelaaten hebben*]. De Capitein vernieuwde alle zijne betuigingen van dienſtwilligheid. Hij zou mij door een Brief laaten weeten, hoe zijn waarde vriend het berigt opnam, hetwelk hij hem zou geeven van den gelukkigen toeſtand onzer zaaken, en wat hem dagt van de Huwelijks-voorwaarden, zo dra ik hem het Opſtel zenden zoude, hetwelk ik zo gunſtiglijk belooſde. En wij ſcheidden met groote betuigingen van wederzijdſche agtinge; mijne Beminde haare wenſchen uitſtortende om het wel gelukken zijner edelmoedige bemiddelinge.

Wanneer ik den Capitein naar beneden uitgeleide gedaen hebbende, hetwelk ik deed tot aan de voordeur, te rug keerde, ontmoetede mij mijne Beminde zo als ik in de Eetzaal trad, met eene vriendlijkheid die heerſchte in alle haare minnelijke trekken.

„ Gij ziet mij reeds, *zeide zij*, een geheel „ ander menſch. Gij weet niet, mijn Hr. Love„ lace, hoe na deeze gehoopte Verzoeninge mij „ aan het hart legt. Ik ben nu genegen om „ alle onaangenaame herdenkinge te verbannen. „ Gij weet niet, mijn Heer, hoe zeer gij mij „ verpligt hebt. En Och, mijn Hr. Lovelace, „ hoe gelukkig zal ik zijn, wanneer mijn hart „ ontheft is van dat al-verdrukkend gewigt van „ eens Vaders Vloek! Wanneer mijne lieve Ma„ ma [Gij kent niet half, mijn Heer, de voortref„ felijkheden van mijne waarde Mama! en welk „ een minzaam hart zij heeft, als men hetzelve „ zijne eigene beweegingen laat opvolgen —— „ Wanneer deeze gezegende Mama] mij eens „ weder zal drukken aan haaren toegeeflijken boe„ zem! Wanneer ik eens weder Oomen en Moei„ jen, en een Broeder en Zuſter hebben zal, elk „ om ſtrijd de meeſte vriendlijkheid en gunſt trag„ tende te betoonen aan de arme verwerpeling, „ dan *geen* verwerpeling *meer!* —— En daar gij, „ mijn Hr. Lovelace, dit alles beſchouwt, en ont„ vangen wordt in eene familie mij zo dierbaar, „ met verwelkoominge —— Wat is het of het al „ een weinig koel zij in het eerſt? wanneer zij u „ beter koomen te kennen, en u meermaalen te „ zien, zonder dat 'er eenige nieuwe oorzaaken

„ van

„ van onluſt voorkoomen, en gij, gelijk ik hoope,
„ eene nieuwe leevenswijze hebt aangevangen,
„ zal de Liefde aan beide kanten ſteeds warmer
„ en warmer worden, tot dat iedereen miſſchien
„ zig zal verwonderen, hoe zij 'er toe kwamen
„ om zig tegen u aan te kanten. „

Daarop haare traanen afdroogende met haaren neusdoek, na eene tuſſchenpoos van weinig oogenblikken, week zij ſchielijk, als of zij zig bedagt dat zij door haare blijdſchap verleid was tot eene uitdrukkinge van dezelve, welke haar oogmerk niet geweeſt was dat ik zien zoude, met eenen verhaaſten loop naar haare kamer; mij verlaatende, die bijkans alzo min bekwaam was om zulks te wederſtaen, als zij zelve.

Kortom, ik was —— Mij ontbreeken woorden om te zeggen hoe ik was ——— Mijne neus was al te vooren aan het tintelen gebragt; mijne oogen zijn wel eens van te vooren waterig gemaakt van deeze zielroerende Schoonheid; maar zo *zeer* aangedaen, was ik nooit ——— want mijne gevoeligheid tragtende te bedwingen, was zij mij te kragtig, en ik ſnikte zelf —— Ja, bij mijne ziel, ik ſnikte, dat men het *hooren* konde, en was gedwongen mij van haar af te wenden voor dat zij haare aandoenlijke aanſpraak ter deegen geëindigd had.

Ik zou wel gaarn, dunkt mij, nu ik bekentenis gedaen hebbe van het miſſelijk gevoel, u hetzelve willen beſchrijven —— Het ding was bij mij zo vreemd —— Als of 'er mij iets in de keel bleef ſteeken ——, Ik weete niet hoe —— Nogthans moet ik zeggen, ſchoon ik mij daarover bij

de herdenkinge ſchaame, dat 'er iets heel aartigs in was; en ik wenſchte wel dat ik het eens weder kon ondervinden, op dat ik daarvan een volkoomener denkbeeld mogt krijgen, en beter in ſtaat zijn om het u te beſchrijven.

Dog deeze uitwerkinge van haare blijdſchap bij zulk eene gelegenheid, geeft mij een verheven denkbeeld van de kragt dier Deugd [Met welken anderen naam kan ik het benoemen?] welke met eene ziel zo vatbaar voor tedere verrukkinge, in ſtaat zij om een zo bekoorelijk ſchepzel, in haare bloeijende jeugd geheel ijs en ſneeuw te maaken voor alle aanvegtinge der Liefde van den man, welken zij niet haat. Dit moet alles dog uit de Opvoedinge koomen ——— Moet het niet, Belford? Kan *Opvoedinge* ſterker kragt hebben op het hart eener vrouwe dan de *Natuure?* —— Zekerlijk niet. Dog zo zij het kan hebben, hoe volkoomen hebben de Ouders dan gelijk, met de Geeſten van hunne Dogteren op te kweeken en te oeffenen, en haar denkbeelden van Behoedzaamheid en Koelheid jegens onze Sexe in te boezemen; en wel om haar hooge gedagten te doen vormen van haare eigene! Want Hoogmoed, moet ik u zeggen, is een uitmuntend Behulp, daar de Deugd zelve niet ſchijnt, gelijk de Zon, met haaren eigenen ongeleenden Luiſter.

LI. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

En nu is het tijd om te belijden (hoewel ik wel weete, dat uwe Giſſingen mijne Verklaaringe al vooruit geloopen zijn) dat deeze Capitein Tomlinſon, die zo groot een gunſtling is bij mijne Bekoorſter, en die zo veel vermaak ſchept in breuken te heelen, en verſchillen te verzoenen, geen grooter nog kleiner man is, dan de eerzaame Patrick Mc Donald, gevolgd van' eenen weggejaagden knegt, welken hij zelve heeft opgeloopen.

Gij kent den ſchelm, welk een ongeſtadig leeven hij geleid heeft; en hoe hij tot beter hoope was gebooren en opgevoed. Dog die vernuftige konſtgreep van eene Valſche hand te ſchrijven, om welke hij van de Dublinſche Hooge-ſchoole wierd afgejaagd, en dat hij zedert op een Valſch Getuigenis betrapt is, zijn zijn bederf geweeſt. Want hierdoor heeft hij van het een Land in het ander gezworven; en is eindelijk vervallen tot die koſtwinninge, welke hem tot een gepaſt Man zou maaken voor Juffer Howe's Townſend met haare *contrabanden.* Hij is, gelijk gij weet, wonderbaarlijk wel geſchikt tot eene onderneeminge, waarin behendigheid en deftigheid vereiſcht wordt. En kan 'er, alles wel ingezien zijnde, wel iets regtmaatiger zijn, dan den eenen Sluiker in ge-

reedheid te houden om tegen den anderen op te ſpeelen?

„ Maar hoe kwamt gij dog, Lovelace (dunkt „ mij dat gij vraagt) het met zulk eene vond als „ deeze te waagen, daar de Lady, gelijk gij mij „ verteld hebt, wel eene maand aan een plegt te „ zijn aan het huis van deezen Oom; en derhal- „ ven, naar alle waarſchijnelijkheid, moeſt wee- „ ten, dat 'er in de geheele nabuurſchap geen „ Capitein Tomlinſon was; ten minſten geen van „ dien naam, welke zo naauwe vriendſchap met „ hem hield, als deeze man voorgeeft? —— „

Deeze tegenwerpinge, Jan, is zo natuurelijk, dat ik niet kon nalaaten bij mijne Bekoorſter aan te merken, dat zij zekerlijk haaren Oom moeſt hebben hooren ſpreeken van deezen Heer. Neen, zeide zij, dat had zij nooit. Daarenboven was het al bij de tien maanden geleeden, dat zij ten huize van haaren Oom Harlowe geweeſt was [*Dit had ik haar al te vooren hooren zeggen*]: En daar waaren verſcheidene Heeren, die dezelve Klosbaan gebruikten, welke zij niet kende.

Wij zijn alle zeer gereed, weet gij, om te gelooven het geen wij gaarn zien.

En welke was de reden, denkt gij wel, dat zij in zo langen tijd niet aan het huis van deezen Oom geweeſt was? ——— Wel deeze oude zondaar, die zig verbeeldt geregtigd te zijn om mij rekenſchap af te vorderen van mijne Vrijheden omtrent de Sexe, is onlangs vervallen tot gemeenzaamheden, gelijk men hem verdagt houdt, met zijne Huishoudſter; die daarop trots wordt. —— Eene vervloekte begochelende Sexe! ——— In

de

de Jeugd, in de Middelbaare jaaren, in den Zuffenden Ouderdom, krijgen zij ons alle bij de neus.

Merkt gij, evenwel, niet, dat deeze Huishoudſter niet weet, nog iets ſtaet te weeten, van het Verdrag van Verzoeninge, waarover men voorheeft te handelen; en dat daarom de Oom altoos koomt bij den Capitein, de Capitein niet gaet bij den Oom? En deeze bedenkinge gaf ik de Lady aan de hand. En daarbij was de inval natuurelijk, dat de Capitein hiertoe te eer was aangezogt, voor zo verre hij onbekend was bij de reſt der familie ——— Behoeve ik u de meeninge van dit alles wel te kennen te geeven?

Dog deeze minnehandel van den *Ouden* is een geheim ſtukje, waarvan mijne Beminde geen zin heeft om de waarheid te bekennen, en zij houdt zig inderdaad als of zij het niet gelooft: Gelijk zij ook doet omtrent eenige vuige galanterijen van haaren zotten Broeder; welke ik, bij manier van tegenbeſchuldiginge, eens hebbe aangeroerd, zonder mijnen berigter in hunne familie te noemen.

Maar, dunkt mij, vraagt gij al weder, Is het niet waarſchijnelijk, dat Juffer Howe onderzoek zal doen naar zulk een man als Tomlinſon? ——— En als zij dien niet kan ———

Ik weet wel wat gij zeggen wilt —— Dog ik twijffele niet, of Wilſon zal wel zo goed zijn, indien ik het verzoeke, om mij voor eene week lang in toekoomende alle Brieven in mijne eigene handen te geeven, welke door Collins ten zijnen hui-

huize gebragt mogen worden. En nu hoope ik, dat gij voldaen zijt.

Ik zal met eene korte Vertellinge ſluiten.

„ Twee nabuurige Souvereinen waaren te „ zamen in oorlog, over het een of ander be„ droefd wisjewasje; wat, kan niet ſcheelen; *want* „ *de minſte beuzelingen kunnen vorſten en kinde„ ren malkanderen doen bij de ooren krijgen.* „ Hunne legers hadden eenige dagen in ſlag-orde „ tegen elkanderen geſtaen, en elk uur verwagte„ de men aan beide hoven het nieuws van eene „ *deciſive bataille* te zullen krijgen. Eindelijk, „ raakte men handgemeen; een bloedig gevegt „ wierd 'er gevogten; en een knaap, die aan„ ſchouwer daarvan geweeſt was, met het nieuws „ van eene volſlagene overwinninge in de hoofd„ ſtad van een der Vorſten aankoomende, eenigen „ tijd voor de couriers daartoe geſteld, ging men „ aan het luiden van de klokken, het branden „ van Vreugde-vuuren en illuminatien, en het „ volk ging van blijdſchap en goeden drank be„ dwelmd naar bed. Maar des anderen dags was „ alles omgekeerd: De zegepraalende vijand, zijn „ voordeel agtervolgende, wierd elk uur verwagt „ voor de poorten der genoegzaam weerelooze „ hoofd-ſtad. De eerſte verhaaler wierd hierop „ gezogt, en gevonden; en ondervraagd zijnde, „ beweerde hij heel veel goed gedaen te hebben, „ doordien hij in zulken bedroefden toeſtand, zo „ langen tijd van de benaauwdheid zijner mede„ burgeren had afgekort, en der blijdſchap toe„ gevoegd, als 'er uuren tuſſchen de valſche goe-

de

„ de, en de weezenlijke kwaade tijdinge verloo-
„ pen waaren. „.

Maak gij de toepaſſinge, Belford. Dit weete ik, dat ik mijne Beminde grooter blijdſchap hebbe aangebragt, dan zij gedagt had dat haar zo ras zou ten deele vallen. En dewijl het menſchlijk leeven met regt gezegd wordt ruit-werk te zijn, zo is 'er geen twijffel aan of eene perſoon van haare voorzigtigheid zal het op het voordeeligſt neemen, en zo veel goeds tegen zo veel kwaads overſtellen, om de balans zo juiſt als mogelijk is op te maaken.

De Lady geeft, in drie verſcheidene Brieven, haare vriendin berigt van de zaakelijkſte voorvallen en geſprekken, welke in de voorgaande van den Hr. Lovelace begreepen zijn. Deeze zijn haare woorden, wanneer zij verhaalt welke de commiſſie van den gewaanden Tomlinſon was, na den ſchroom, welken zijne agterhoudende navraaginge bij haar verwekt had:

Eindelijk, mijne waarde, zijn alle deeze twijffelingen en angſten opgeklaard, en verbannen; en in derzelver plaatze, heeft zig een geneuglijk vooruitzigt aan mij geopenbaard. Want het koomt gelukkiglijk uit (dog tegenwoordig moet het een volſtrekt Geheim zijn, om redenen, welke ik in het gevolg zal melden) dat die heer gezonden was van mijnen Oom Harlowe [Ik dagt wel, dat hij niet altijd toornig op mij kon blijven];

ven]; alles voortkoomende uit het geſprek, het welk tuſſchen uwen braaven Hr. Hickman en hem gehouden was. Want ſchoon des Hren. Hickmans aanzoek op dien tijd te ruw verworpen wierd, konde mijn Oom egter niet nalaaten de zaak naderhand beter te bedenken, en de redenen welke die waardige heer ten mijnen voordeele gebruikt had.

Wie zou, in drift verſtooten, wanhoopen van inwilliginge op een redelijk verzoek te krijgen? ——— Wie zou niet, door zagtheid en toegeevendheid, gunſtige indrukzels poogen te laaten op een toornig gemoed; welke, als het tot bedaarde overdenkinge koomt, hetzelve mogelijk beweegen zullen om zig eene toegeevender geſteldheid eigen te maaken? Eene gunſt te verzoeken, gelijk ik dikwijls gezegd hebbe, is een geheel ander ding, dan iets als aan ons verſchuldigd te eiſchen. En wat regt heeft een verzoeker om toornig te worden over eene *weigeringe*, indien hij geen regt heeft om hetgeen hij verzoekt als eene *ſchuld* te *eiſchen*.

Zij beſchrijft Capitein Tomlinſon, ter gelegenheid van zijn bezoek op het ontbijt, als zijnde een deftig goed flag van een man. *En op eene andere plaatze*, als een welleevend man, van groote deftigheid, en een goed voorkoomen; naar zij gelooft, boven de vijftig jaaren. „ Ik had „ behaagen in hem, *zegt zij*, zo dra ik „ hem zag. „

De

Dewijl haare uitzigten nu, gelijk zij zegt, gunſtiger zijn dan te vooren, wenſcht zij, dat haare hoope op des Hren. Lovelace's zo dikwijls beloofde hervorminge beter gegrond waare, dan zij vreeſt dat die kan zijn.

Wij zijn beide, mijne waarde, wel ten uiterſten verlegen geweeſt, *zegt zij*, om eenige gedeelten van des Hren. Lovelaces character met andere gedeelten deszelfs overeen te brengen: Zijne goede met zijne kwaade hoedanigheden; zodanige bijzonderlijk van de eerſte, als, Zijne edelmoedigheid jegens zijne huurders; Zijne goedheid jegens des Herbergiers Dogter; Zijne gereedheid om mij te noopen tot het bewijzen van weldaaden aan mijne goede Norton, en anderen.

Eene wonderlijke vermenginge is 'er in zijne ziel, gelijk ik hem gezegd hebbe! Want hij is zekerlijk (gelijk ik met reden zeggen kan, als ik te rug zie op zijn voorgaende gedrag jegens mij in wel twintig gevallen) *een man die hard van harten* is. —— Inderdaad, mijne waarde, *ik hebbe meer dan eens gedagt, dat hij mij liever zag traanen ſtorten, dan dat hij mij reden gaf om wel met hem in mijn ſchik te zijn.*

Mijn Neef Morden zegt, dat vrijleevers zonder wroeginge zijn (a). En zo moeten zij zijn in de natuure der zaaken zelve.

De

(a) Zie bl. 48. Zie ook des Hren. Lovelaces eigene belijdenis van het vermaak, dat hij ſchept in de traanen eener vrouwe, in verſcheidene gedeelten zijner Brieven.

De Hr. Lovelace is een trots man. Wij hebben beide al overlang aangemerkt, dat hij zodanig is. En ik vreeze waarlijk, dat zijne Edelmoedigheid zelf meer verschuldigd is aan zijne *Trotsheid* en *Ijdele Eerzugt*, dan aan die *Menschlievendheid* (mag ik het zo noemen?) die het egte kenmerk is van een weldaadig gemoed.

Geld waardeert hij niet, dan als een middel om zijne Trotsheid en Onafhangelijkheid te onderschraagen. En het valt ligt, gelijk ik dikwijls gedagt hebbe, voor iemand eene *mindere* begeerlijkheid te verzaaken, wanneer hij, met zo te doen, eene *bovendrijvende* begunstigen, of voldoen kan.

Ik vreeze, mijne waarde, dat 'er eenig gebrek in zijne Opvoedinge moet geweest zijn. Men heeft, verbeelde ik mij, niet genoeg gelet op zijne natuurelijke neiginge. Hem wierd misschien geleerd (dewijl zijn vermogen waarschijnelijk groot zou zijn) om goede en weldaadige werken te pleegen; maar niet, vermoede ik, uit de *regte beweegredenen*.

Zo dit geschied *waare*, zou zijne Edelmoedigheid niet bij *Grootsheid* steeken gebleeven zijn, maar tot *Menschlievendheid* zijn doorgedrongen; en hij zou zig dan niet vergenoegd hebben met lofwaardige dingen bij Buijen en Vlaagen te verrigten, en als of hij op de leere der Verdiensten steunende door eene goede daad hoopte te boeten voor eene kwaade (a); maar hij zou eenpaarig edel ge-

(a) Dat de Lady hier ter plaatze regtmaatig over hem oordeelt, zie D. I. bl. 370. daar hij reden geevende van zijne E-

geweeſt zijn, en het goede om zijns *zelfs* wille gedaen hebben.

O mijne waarde! welk een lot hebbe ik getrokken! *Grootsheid* enkel de *deugd* deezes mans; en *Wraakzugt* zijne andere heerſchende hoedanigheid! ——— Deeze eene troost, evenwel, blijft 'er nog over: Hij is geen Ongeloovige, geen Godsdienſt-lochenaar: Waare hij een *Ongeloovige* geweeſt, daar zou in 't geheel geen plaatze voor eenige hoope op hem geweeſt zijn; maar (zig, gelijk hij doet, verhovaardigende op zijne vrugtbaare vindinge) zoude hij ten uiterſten overgegeven, onherſtelbaar, en godloos geweeſt zijn.

Edelmoedigheid jegens zijne Roozeknop, zegt ——— „ Al„ zo ik het mij tot een regel maake, om zo dikwijls ik een „ ſlegt ſtukje van veel belang gepleegd hebbe, bij wege van „ vergoedinge daarvoor weer wat goeds te doen; en alzo „ ik geloove, dat ik op die rekeninge al taamelijk veel ten „ agteren ben; Zo hebbe ik voor, om honderd pond te „ leggen bij de honderd pond van Jantjes Moeij en een onno„ zel paar gelukkig te maaken. „ ——— Behalven welke beweegreden, hij nog een ander oogmerk zogt te bereiken in dat voorbeeld zijner edelmoedigheid; gelijk men zien kan D. II Br. XXV. XXVI. XXVII. XXVIII. Zie ook de Aanrekeninge D. II, bl. 244, 245.

Om te toonen hoe beſtaenbaar zijne daaden zijn, zo als die *nu* blijken, met zijne oogmerken en beginzelen, zo als hij dezelve in zijne *eerſte Brieven* ter neer ſtelt, kan het niet ongevoegelijk zijn, den Leezer te wijzen tot zijne Brieven D. I. No. XXXIV. XXXV.

Zie D. I. bl. 301-306 en bl. 429-433. aangaende het gevoelen, 't welk Clariſſa al vroeg had van den Hr. Lovelace ——— Waaruit men bezeffen kan, dat de Koelheid en Onverſchilligheid jegens hem, over welke hij haar zo menigmaal beſchuldigt, meer tot *haare* glorie ſtrekt; dan tot zijne eere.

Wanneer zij berigt koomt geeven van die gelegenheden, van welke de Hr. Lovelace zelve in zijn verhaal erkent te zijn aangedaen geweeſt, drukt zij zig dus uit:

Hij tragtede, gelijk nog eens te vooren, zijne ontroeringe te verbergen. Maar waarom, mijne waarde, behooren deeze mannen (want de Hr. Lovelace is hierin niet bijzonder) het beneden zig te agten om deeze bevallige blijken van een gevoelig hart te toonen? Wierde het mij eens weder in mijne magt gegeven om te kiezen, of te weigeren, ik zou den man met verſmaadinge verwerpen, welke het vermogen zogt te onderdrukken, of beſtond te verlochenen, van aangedaen te zijn bij gevoegelijke gelegenheden, als zijnde of een ſchepzel van een wreed hart, of als eenen zo onkundig van de voornaamſte glorie der menſchlijke natuure, dat hij zijne eere ſtelle in eene barbaarſche ongevoeligheid.

Ik hebbe dikwijls mij vermaakt met deeze regels door den Hr. Tate overgezet uit Juvenalis:

De menſch alleen *vertoont met ſchreijende oogen,*
Het eel gevoel van 't hulprijk mededoogen;
Dit tuigt Natuur, wenze ONS *de traanen leent:*
't Is voor den MENSCH *een voorregt dat hij weent;*
Zoo neemt hij deel in zijner vrienden ſmarte;

Hij

Hij ſchreit met hun uit een meêlijdend harte:
Wie 's naaſtens leed beſpiegelt zonder pijn,
Is, op zijn beſt, een dier in menſchen ſchijn.

Het kan mij niet dan eenig genoegen geeven, hoe ſlegte gedagten ik ook zomtijds van het volk des huizes gehad hebbe, dat zulk een braaf man als Capitein Tomlinſon, na onderzoek, wel van haar geſproken heeft.

En hier houde ik een minuut ſtil, om, in mijne verbeeldinge, uwe genegene gelukwenſchinge te ontvangen.

Mijne volgende, hoope ik, zal mijnen tegenwoordigen beveſtigen, en nog aangenaamer uitzigten openleggen. Wees ondertuſſchen verzekerd, dat mij onmogelijk eenig goed geluk kan te beurt vallen, hetwelk ik met even groote genoegte zal beſchouwen, als die ik hebbe in uwe vriendſchap.

Met mijne dankbaare pligtbetuiginge aan uwen braaven Hr. Hickman, aan wiens genegene tuſſchenſpraak ik bij deeze gelegenheid zo zeer verpligt ben, ſluite ik, mijne waardſte Juffer Howe,

Uwe altoos-toegenegene en dankbaare

CL. HARLOWE.

LII. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Dingsdag, den 30 van Maij.

Ik hebbe een Brief van Lord M. Zulk eenen als ik wenſchen zoude, indien ik bedoelde te trouwen. Maar zo als de zaaken nu ſtaen, kan ik niet in gedagten neemen om dien aan mijne Beminde te toonen.

Milord beklaagt zig, „ dat hij de Trouw-
„ Vader der Lady niet ſtaet te weezen. Hij
„ ſchijnt bedugt te zijn, dat ik nog al, hoe
„ ſchoonen ſchijn ook mijne redenen vertoonen,
„ eenig ſchelmſtuk in mijn hoofd hebbe. „

Hij bewilligt gunſtiglijk, „ dat ik trouwen
„ mag wanneer het mij maar belieft; en biedt ee-
„ ne of beide mijne Nigten aan om mijne Bruid
„ bij te ſtaen, en haar moed te doen houden bij
„ die gelegenheid; nademaal zij, zo als hij ver-
„ ſtaet, zo bevreesd is om het met mij te waa-
„ gen.

„ Pritchard, zegt hij mij, heeft zijne volſtrek-
„ te ordres om eene *acte* van overdragt op mij op
„ te ſtellen, van eene altoosduurende rente van
„ 1000. *l.* 's jaars; welke hij ter zelver uure in
„ kragt zal ſtellen, als de Lady in perſoon be-
„ kent getrouwd te zijn. „

Hij

Hij ſtaet toe, „ dat het Weduw-goed uit mijn „ eigen Capitaal worde uitgeweezen. „

Hij wenſchte wel, dat de Lady zijn wiſſel „ wilde hebben aangenomen; en prijſt mij dat ik „ haar die aangebooden hebbe. Maar verwijt „ mij mijne grootsheid, dat ik die zelve niet ge- „ houden hebbe. *Hetgeen de regter zijde af- „ ſlaet*, zegt hij, *daar kan de ſlinker-zijde wel „ van vaaren.* „

De meiden, de *ſlinker-zijdſche* meiden, meent hij.

Met al mijn hart. Indien ik mijne Clariſſa kan krijgen, dan mag al het ander wel voor den duivel vliegen.

Een grooten hoop van ander mengelmoes ſchrijft deeze domme Pair; op verſcheidene plaatzen wel een half douzijn regels bij een krabbelende, om geen andere reden baarblijkelijk, dan om even veel vermufte woorden van een Oud Spreekwoord te pas te brengen.

Indien gij vraagt, „ Hoe ik het ſtellen kan, „ nademaal mijne Beminde zig verwonderen zal, „ dat ik van Milord geen antwoord krijge, op zul- „ ken Brief, als ik hem geſchreeven hebbe; en „ indien ik bekenne 'er een te hebben, dat zij „ verwagten zal dat ik het haar zou toonen, ge- „ lijk ik mijnen Brief deed? ——— Geeve ik dit ten antwoord ——— Dat ik door Pritchard wel kan onderrigt zijn, dat Milord de podagra in zijne regterhand heeft; en aan hem bevolen heeft om plegtiglijk zijne opwagtinge bij mij te maaken, en mijne bijzondere ordres omtrent de overdragt te ontvangen: En ik kan Pritchard wel ſpreeken,

gelijk gij weet, in 's Konings Wapen, of waar het mij belieft, en *op ſtaenden voet als het mij gelust*; *Schoon* hij op M. Burg zij, en ik in Stad ben; en hij kan mij bij monde kennis geeven van alles, wat Milords Brief in zig behelſt, *dat noodig is voor mijne Bekoorſter, om te weeten.*

Wanneer het mij maar weder geluſt, *kan ik den ouden Pair zijne regterhand herſtellen*, en dan kan ik hem een veel verſtandiger Brief doen ſchrijven, dan dien hij mij nu gezonden heeft.

Gij weet, dat eene behendige Konſtgreep van iemands *Hand na te bootzen*, eene van mijne vroegſte bekwaamheden was. Men heeft ten deezen aanzien wel eens gezegd, dat zo ik een *ondeugend* karel geweeſt waare omtrent de zaaken van *mijn* en *dijn*, het niet goed zou geweeſt zijn dat ik leeve. Wat de meisjes belangt, die te bedriegen rekenen wij voor geen zonde. En wordt ons niet verteld, dat het gantſche menſchlijk geluk beſtaet in *wel bedroogen* te worden?

Woensdag den 31 van Maij.

Alles wordt nog al meer en meer gelukkig. Eene zeer groote eere hebbe ik genooten. Een Charret, in plaatze van eene Koets, is mij vergund, met oogmerk om mij toe te laaten om van het Onderwerp der onderwerpen te ſpreeken.

Ons geſprek in deeze lieflijke Verlugtiginge liep over onze toekoomende wijze van leeven. De Dag wierd mij beſchaamdlijk toegezegd. *Wel haaſt*, was het antwoord op mijnen herhaalden aandrang. Onze Equipagie, onze Bedienden, on-

onze Livereij, maakten een gedeelte van het geneuglijk onderwerp. Haare begeerte, dat de deugniet, die mij kundſchap gegeven had van 't geen in de familie omging (de eerzaame Joſeph Leman) niet een van onze huisknegten zijn mogt; en haar beſluit om haare getrouwe Hanna bij zig te hebben, hetzij die herſteld waare of niet; wierden te kennen gegeven; en beide alzo gereedlijk toegeſtemd.

Haar wenſch wegens mijn aandagtig gedrag, toen ik met haar in St. Paulus Kerk was (a), dat ik haar dikwijls bij den openbaaren Gods-Dienſt wilde vergezellen, wierd zoetlijk te kennen gegeven, en al zo gereedlijk aangenomen. Ik verzekerde haar, dat ik altoos eerbied gehad had voor de Geeſtlijkheid in het algemeen; en voor zommige bijzondere perſoonen onder dezelve (haaren Dr. Lewen bij voorbeeld) eenen hoogen eerbied: En dat al waare het kerkgaen geen werk van Godsdienſt, ik het voor een zeer behaagelijk gezigt agtede, gelijk ik u eens te kennen gaf (b) Rijken en armen, alle in een *gezelſchap*, gelijk ik zeggen mogt, eens ter weke te zien bij een vergaderd in eene plaatze, en elk in zijn of haar beſt gewaad gekleed, om den God te aanbidden die hen gemaakt heeft. Nog kan het laſtig zijn voor eenen man van ordentlijke Opvoedinge, *zig* bij eene zo plegtige gelegenheid te laaten vinden, en de redenvoeringe te aanhooren van eenen man van Geleerdheid (ſchoon dit wel verre was van het voornaamſte deel van den dienſt te zijn, gelijk het

(a) Zie D. III. bl. 519, 520.
(b) D. III. bl. 517.

maar al te gemeenlijk wierd aangemerkt) die, dewijl hij met zijne ſtudien een gantſch anderen weg was ingeſlagen dan hijzelve, hem altoos iets nieuws zou kunnen zeggen.

Zij ſchuddede haar hoofd, en herhaalde het woord *Nieuws:* Dog zag als of zij genegen was zig voor tegenwoordig met dit antwoord te laaten vergenoegen. Voorzeker, Jan, zij meent zijne Satanſche Majeſteit groote ſpijt te doen met haare hoope van mij te hervormen. Geen wonder derhalven, dat hij zijne pooginge inſpant om haar voor te koomen, en zig te wreeken —— Maar hoe kwam mij dit hier dog uit de pen? —— Altoos ben ik tegen mijzelven aangekant. —— Ten geenen dage, verbeelde ik mij, zal ik mijzelven haaten, als ik mij erinnere hetgeen waarmede ik thans bezig ben. Dog zo lang moet ik wagten. Wij moeten alle dog iets doen, waarvan wij berouw moeten hebben.

Over het vooruitzigt van Verzoeninge wierd breed gehandeld. Indien haar Oom Harlowe daartoe maar den weg wil baanen, en indien dezelve kan te wege gebragt worden, zal zij gelukkig zijn —— Zo gelukkig, met eene zugt, *als het Nu voor haar mogelijk is te worden!* ——

Zij wil het niet vermijden, Jan!

Ik zeide haar, dat ik kundſchap had gekreegen van Pritchard, even voor dat wij op onze Verlugtiginge uitgingen, en hem morgen van wegens Lord M. in de ſtad verwagtede om mijne bevelen te ontvangen. Ik ſprak met dankbaarheid van Milords goedheid jegens mij; en met vermaak van Lady Sara's, Lady Eliſabets, en mijner twee Nig-

Nigten Montague's hoogagtinge voor haar: Als mede hoe leed het zijn Lordſchap waare, dat zijne podagra hem belettede om op mijnen laatſten een antwoord met zijne eigene hand te ſchrijven.

Zij beklaagde Milord. Zij beklaagde ook de arme Mevr. Fretchville; want zij had de goedheid om naar haar te vraagen. Het lief ſchepzel had deernis met iedereen, welke deernis ſcheen te vereiſchen. Gelukkig in haare eigene uitzigten, vond zij gelegenheid om haar gezigt buitenwaards te wenden, en wenſcht iedereen even gelukkig.

Mevr. Fretchville zal het waarſchijnelijk zwaar hebben. Haar Aangezigt, waarop zij veel moed gedraagen had, zal ten eenenmaale geſchonden worden. „ Dit goed, evenwel, konde ik niet „ nalaaten aan te merken, zou zij uit zo groot een „ ongeluk trekken kunnen ——— Gelijk eene „ zwaarder ziekte gemeenlijk eene ligter verzwelgt, zo zou zij bij deeze gelegenheid eene „ droefheid kunnen krijgen, welke die andere „ droefheid kan verminderen, en dezelve draagelijk maaken. „

Ik kreeg eene zagte beſtraffinge over deeze ligtvaardige draaij omtrent zulk een zwaarwigtig ongeluk ——— „ Want wat was het verlies van „ Schoonheid bij het verlies van een goed Man? „ ——— Voortreffelijk Schepzel!

Van haare hoope (en haar genoegen op die hoope gebouwd) dat Juffer Howes Moeder zig met haar zou laaten verzoenen, wierd ook gewag gemaakt. De *goede* Juffr. Howe, was haare uitdrukkinge, omtrent een vrouwmenſch zo gierig, en zo ongevoelig in haare gierigheid, dat niemand

anders haar *goed* zal noemen. Dog dit waard ſchepzel breidt haare Liefde zo verre uit, dat zij bekwaam zij om het nietwaardigſte dier te waardeeren, hetwelk maar eenige betrekkinge heeft tot dengeenen welken zij hoogagtinge toedraagt. *Houdt gij van mij, zo houd ook van mijn hond*, hebbe ik Lord M. wel hooren zeggen. —— Wie weet, of ik haar met den tijd niet zo verre kan brengen, dat zij, ter believinge van mij, ook nog goede gedagten van *u* krijge, Jan?

Maar wat gae ik hier dog verrigten? —— Breng ik dus den gantſchen tijd geen beſchuldigingen in tegen mijn eigen hart? — Ik weete dat ik zulks doe, door de wroeginge welke ik daarin gevoele, terwijl mijne pen haarer voortreffelijkheid getuigenis geeft. Maar evenwel moet ik 'er nog bijdoen, (want geen zelfzoekend overleg zal mij beletten van dit verwonderenswaardig ſchepzel regt te doen) dat zij in dit geſprek zo veel voorzigtige kundigheid deed blijken van alles, wat dat gedeelte des huishoudelijken beſtiers aangaet, 't welk onder de bezorginge van eene Meeſteres des Huisgezins valt, dat ik geloove dat zij ter wereld geen weergae heeft van haare jaaren.

Dog ik weete, trouwens, geen onderwerp, waarover zij niet praat op eene verwonderlijk uitmuntende wijze; in zo verre, dat konde ik maar mijne vooroordeelen tegen het Huwelijk te boven koomen, en beſluiten om het plat betreeden pad van mijne voorouderen te bewandelen, ik de gelukkigſte man zijn zoude —— En indien ik dat niet kan doen, mag ik miſſchien tienmaal meer te beklaagen zijn dan zij.

Mijn

Mijn hart, mijn hart, Belford, *is niet te betrouwen* ——— Ik breeke af, om weder eenige van Juffer Howes vergiftige bitterheden over te leezen.

* * *
* *

Dat zijn vervloekte Brieven, die van Juffer Howe, Jan! ——— Sla uw gezigt te rug op die van mij, waarin ik u verſlag geeve van dezelve. ——— Ik gae voort ———

Om kort te gaen, mijne Beminde was geheel mild, geheel vergenoegd, geheel vrolijk, geduurende deeze lieflijke uitvlugt. Nog had zij reden om anders te zijn: Want alzo het de eerſte maal was dat ik de eere had van haar gezelſchap alleen te genieten, had ik beſlooten haar, door mijne eerbiedigheid, aan te moedigen om mij *die gunſt eens weder* te bewijzen.

Bij onze te rug koomſt, vond ik des Advocaats Klerk naar mij wagten, met een opſtel van de Huwelijks-Voorwaarden.

Zij zijn, alleen met de noodige veranderingen, opgeſteld naar die welke voor mijne Moeder gemaakt zijn. Waarvan ik het origineel (nu van den Advocaat te rug gezonden) zo wel als het nieuw opſtel, mijner Beminde ter hand geſteld hebbe.

Deeze Huwelijks-voorwaarden van mijne Moeder maakten het werk voor den Regtsgeleerden gemaklijk; nog kan zij ook een beter voorſchrift vinden; daar de groote Lord S. dezelve gemaakt heeft, ten verzoeke van mijns Moeders na-

be-

beſtaenden; zijnde dit het eenig verſchil, dat die van mijne Bekoorſter 100. *l.* 's jaars meer zijn dan die van mijne Moeder.

Ik bood aan om haar het oud handſchrift voor te leezen, terwijl zij het opſtel overzag; want zij had geweigerd bij het nazien met den Klerk tegenwoordig te zijn. Dog dit wees zij ook van de hand.

Ik onderſtelle dat zij geen zin had om te hooren van zo veel kinderen, den eerſten, tweeden, derden, vierden, vijfden, zesden, en zevenden, Zoonen, en zo veele Dogteren, die *verwekt ſtaen te worden uit den lijve van gedagte Clariſſa Harlowe.*

Bekoorelijke huwelijks-Recitativo's! — Schoon 'er ook altoos bij gezegd wordt *wettiglijk verwekt* —— Als of een man *onwettiglijk* kinderen kon verwekken uit den lijve van zijn eigen Wijf. —— Maar denkt gij niet, dat deeze aarts-ſchelmen de Regtsgeleerden hiermede willen te kennen geeven, dat een man kinderen bij zijne vrouw kan hebben *voor* het trouwen? ——— Dit moet het zijn dat zij meenen. Waarom willen deeze olijke gaſten een eerelijk man zulke guiterijen in gedagten brengen? ——— Dog hieruit zien wij, gelijk in ontelbaare andere gevallen, dat *Wet* en *Euangelij* twee zeer verſchillende dingen zijn.

Dorcas poogde, in ons afweezen, om te koomen bij het kiſtje in het donker kabinetje. Dog dit kan niet geſchieden zonder geweld te gebruiken. En *nu*, uit enkele nieuwsgierigheid, een gevaar van belang te loopen, zoude onverſchoonelijk zijn.

Juf-

Juffr. Sinclair en de Nymphen zijn alle van gevoelen, dat ik nu zo zeer in de gunſt ſtae, en baarblijkelijk zo veel deel hebbe in haar vertrouwen, en zelf in haare genegenheid, dat ik doen mag wat ik wil, en mijne geweldige *hartſtogt* ter verſchooninge inbrengen; welke zij beweeren, dat eene geweldige *daad* bij haare Sexe vergeevelijk maakt, als mede eene *algemeen aangenomene verſchooninge* is bij die geenen *van beide Sexen, welke 'er geen belang in neemen*; en zij bieden alle mij haare behulpzaame hand aan. Waarom niet? zeggen zij: Heeft zij niet voor mijne Vrouw gegaen in haar aller bijzijn? ——— En ſtaen de zaaken niet heel ſchoon voor haar om met haare vrienden verzoend te worden? En was het ontbreeken van die verzoeninge, niet het voorwendzel waarom de Voltrekkinge wierd uitgeſteld?

Zij dringen mij weder, nademaal het zo bezwaarelijk is mijn voordeel met den *Nagt* te doen, om het bij *Dag* te onderneemen. Zij houden mij voor, dat de gelegenheid van haar huis zodanig is, dat 'er geen gerugt buiten hetzelve gehoord kan worden; en lachen mij uit, dat ik het noodig ſtelle dat eene Lady juiſt ongekleed moet zijn. *Dus was het altijd niet bij mij gelegen*, arme oude man! zeide Saartje mij; haaren neusdoek mij baldaadig in de troonij gooijende.

LIII. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Vrijdag, den 2 van Junij.

Niettegenſtaende ik mij voor eenige dagen zo zeer op beſchaafdheid en minzaamheid hebbe toegelegd; en ſchoon het mij aan moed ontbroken heeft om het masker geheellijk af te ligten; nogthans hebbe ik het lief ſchepzel meer dan eens omzigtig gemaakt, door mijne hartſtogt op eene vuurige, hoewel betaamelijke wijze uit te drukken. Ik hebbe haar zo verre gebragt dat zij beleeden heeft, dat ik meer dan onverſchillig bij haar ben: Maar wat LIEFDE aangaet, welke ik haar drong te erkennen, *Wat behoeven zodanige bekentenisſen, wanneer eene vrouwsperſoon bewilligt om te trouwen?* ——— En mij eens met misnoegen van zig weerende, *De proef van waare liefde, welke ik haar zwoer, was EERBIED, geen VRIJHEID.* En als ik mij ondernam te verdeedigen, zeide zij mij, dat zo veel begrip als zij in ſtaat geweeſt was om van eene zondige hartstogt te maaken, dezelve zig zo moeſt vertoonen als de mijne zogt te doen.

Ik poogde mijne hartſtogt te billijken, door haar al te groote viesheid te laſt te leggen. Al

te

te groote Viesheid, zeide zij, was mijn gebrek niet althans, zo het het haare was. Zij moeſt mij ronduit zeggen, dat ik haar onbekwaam toeſcheen om te onderſcheiden, welke de vereiſchten waaren van een kuiſch gemoed. Miſſchien had de *ligtmis* de vermetelheid van zig te verbeelden, dat 'er geen onderſcheid was in het *Hart*, nog eenig ander dan het welk uit onderſcheid van *Opvoedinge* en *Gewoonte* voortkwam, tuſſchen de Kuiſche en Onkuiſche —— En egter zou de gewoonte *alleen*, gelijk zij aanmerkte, indien ik van die gedagten *waare*, eene Tweede Natuure maaken, zo wel in *goede* als in *kwaade* hebbelijkheden.

* * * * *

Ik hebbe nu zo even mij moeten verantwoorden over eenige onnozele vrijheden, welke ik meende regt te hebben om te gebruiken in het bijzijn der vrouwluij, alzo zij onderſtellen dat wij getrouwd zijn, en de Voltrekkinge nu kort aanſtaende is.

Ik nam de vermaaninge zeer ongemaklijk op, en met ongeduld wenſchte ik om den gelukkigen dag, en het uur wanneer ik haar geheel mijne eigene mogt noemen, en geen tegenſtand ontmoeten van eene kiesheid, die zonder voorbeeld was.

Zij keek mij aan met eene ſchaamagtige zoort van veragtinge. Ik hield het althans voor *veragtinge*, en vraagde naar de reden daarvan; als mij geener aanſtoot bewuſt zijnde, gelijk ik haar te kennen gaf.

Dit is de eerſte maal niet, mijn Hr. Lovelace,

ce, zeide zij, dat ik reden gehad hebbe om op u misnoegd te zijn, terwijl *gij*, misschien, uzelven niet berispelijk geagt hebt. —— Dog ik moet u zeggen, mijn Heer, dat de Huwelijks-Staat, in mijne oogen, een Staat van Kuisheid is, en [zo als ik *denke* dat zij zeide] niet van *Wellustigheid*; ten minsten, zo verstond ik haar.

Huwelijks-Kuisheid, Jan! —— Dat is zeer grappig, waaragtig —— Nogthans, zijn de zoete lieven, de helft van het vrouwlijk geslagt wel, gereed om met een Guit weg te loopen, *om dat* hij een Guit is; en om geen *andere* reden; ja terwijl 'er alle andere redenen zijn *tegen* haare keuze van zodanig eenen.

Dog hebben gij en ik, Belford, wel geen jonge vrouwtjes, die voor zedig wilden geagt worden; en die nog maagden zijnde, kwezelagtig schuw waaren; in het openbaar vrijheden aan haare wijf-gekke mannen zien toelaaten, welke toonden, dat zij beide vergeten hadden wat de voorzigtigheid of betaamelijkheid vorderde? Terwijl elk zedig oog zig neersloeg onder de schaamtelooze onbescheidenheid, en elk eerbaar gelaat met bloozen overdekt wierd wegens die geenen, welke zelve van *geen* bloozen wisten.

Ik stelde eens, bij zulk eene gelegenheid, voor aan een gezelschap van een douzijn, die dus geërgerd wierden, om uit het vertrek te gaen; nademaal zij noodwendig zien moesten, dat zo wel de *Lady*, als de Heer, gaarn alleen wilden zijn. Deeze voorslag had zijne uitwerkinge op het minziek paar; en ik wierd geroemd, dat ik hunne ongebondenheid dus beteugeld had.

Maar

Maar, bij eene andere dusdanige gelegenheid, ſpeelde ik een weinig meer de rol van mijn character. Want ik beſtond een kansje te waagen op de jonge Vrouw, hetwelk ik anders de couragie niet gehad zou hebben om te doen, had haare lijdzaamheid, met welke zij openbaare dartelingen van haaren mallen man ontving (terwijl zij niet eens bloosde, maar rondom keek eer met zegepraal, dan met ſchaamte, op elke Lady die 'er tegenwoordig was) mijne nieuwsgierigheid niet gaende gemaakt om te weeten, of ze die zelve inſchikkelijkheid aan eenen bijzonderen vriend wel niet mogt toonen. Het is waar, ik wierd op mijne eere verpligt om het geheim te houden. Dog ik zag den tortelduif naderhand nooit trekkebekken, of ik dagt om Nommer Twee bij hetzelve wijfje; en bedankte in mijn hart den mallen man voor de les, die hij zijn vrouwtje-lief geleerd had.

Uit hetgeen ik gezegd hebbe, zult gij bemerken, dat ik de berispinge mijner Beminde tegen *openbaaren* Minnehandel goedkeure. Dat hoope ik, is alles wat het bekoorelijk Ijs-ſtukje meent met *Huwelijks-Kuisheid.* Maar om weer ter zaake te koomen.

Uit alles, wat ik gemeld hebbe dat tuſſchen mijne Beminde en mij is voorgevallen, zult gij wel kunnen opmaaken, dat ik niet een enkel dreutelaar, een Hickman, geweeſt ben in de voorgaende dagen, ſchoon niet volſtrektlijk ſnel-werkzaam, en een Lovelace.

Het lief Schepzel merkt zig zelve nu aan als mijne Uitverkorene Bruid. Het *ontloken* hart, niet

langer vies, zal nu, hoope ik, alle aanzoek van den man, dien zij niet haat, niet dwars opneemen. En nogthans moet zij zig zo ingetogen houden, dat het haare voorgaende onbuigelijkheden kan billijken. „ Menig en menig eene lieve ziel zou „ bukken, vreesde zij niet, dat de man, welken „ zij begunſtigde, daarom te erger gedagten van „ haar zoude hebben. „ Dit is ook een artikel van der Guiten *Credo*. Dog al nam zij het nu nog zo euvel op, zij kan nu niet geheel en al met mij breeken; nademaal, zo zij dat doet, de Familie-Verzoeninge zal te niet loopen; en dat op eene wijze, welke voor haar zelve gantſch niet tot lof zou ſtrekken.

Saterdag, den 3 van Junij.

Zo even te rug gekoomen van de *Doctors-Commons* *. Ik hebbe getragt een Verlof-brief te krijgen. Het is waaragtig zo, Jan. Tot mijn verdriet moet ik ondervinden, dat 'er zwaarigheid is, dewijl de Lady van rang en middelen is, en 'er geen toeſtemminge is van een Vader of *naaſten vriend*, om dit *al-vleugelend* inſtrument te verkrijgen.

Ik deed haar verſlag van deeze zwaarigheid. „ Het is zeer billijk, *zeide zij*, dat 'er zulke zwaa- „ righeden gemaakt worden. „ —— Maar niet, zekerlijk, Jan, tegen een man van mijne bekende mid-

* Een Collegie van Regtsgeleerden in de Burgerlijke en Kerkelijke Weeten, zo genoemd: alwaar ook de Kanſelaarij is van den Aartsbiſſchop van *Canterbury*, en den Biſſchop van *London*.

middelen, ſchoon de vrouw eene Dogter van een Hertog waare.

Ik vraagde haar, Of zij de Huwelijks-Voorwaarden goedkeurde? Zij zeide, dat Zij dezelve met die van mijne Moeder had vergeleeken, en 'er niets tegen had in te brengen. Zij had aan Juffer Howe over het onderwerp geſchreeven, bekende zij; en om haar kennis te geeven van onze tegenwoordige omſtandigheden (a).

* * * *
* *

Nu zo even heeft mijne Beminde, in een zeer goeden luim, mij het opſtel van de Huwelijks-Voorwaarden weerom gegeven; waarvan ik eene copij gezonden had aan Capitein Tomlinſon. Zij maakte mij een compliment, ., dat zij in gevallen „ van deeze natuure nooit aan mijne eere eenigen „ twijffel geſlagen had. „

Niemand trok dezelve ooit in twijffel in zaaken tuſſchen man en man, gelijk gij weet.

Ik moeſt ook, zult gij zeggen, eenige goede hoedanigheden hebben.

Groote gebreken en groote deugden worden dikwijls in denzelven perſoon gevonden. Nergens in *beel* ondeugend, dan ten aanzien van de vrouwen: En is niet eene derzelver eerſt tegen mij begonnen (b).

Wij hebben wel eens beweerd, dat de vrou-

(a) Alzo deeze Brief der Lady aan Juffer Howe geen nieuwe zaaken behelſt, dan welke uit die van den Hr. Lovelace kunnen verzameld worden, is dezelve hier agter wege gelaaten.

(b) Zie D. I. bl. 309, 310.

wen geen Zielen hebben. Ik ben volſtrekt een Turk in dit ſtuk, en geloove graag dat zij 'er geen hebben. En dat zo zijnde, bij wien zal ik dan aanſpraaklijk zijn over hetgeen ik aan haar doe? Ja, indien zij al Zielen hebben, dewijl 'er geen Sexe is onder de Hemellingen, nog eenige *behoeft* te zijn, wat regt kan dan eene Lady behouden wegens verongelijkingen haar aangedaen in haaren Lady-*Staat*, wanneer haare Lady-*ſchap* ten einde is?

LIV. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Maandag, den 5 van Junij.

Ik wanhoope nu genoegzaam van met dit bekoorelijk ſtuk Ijs door Liefde of Minzaamheid te zullen ſlaagen. —— Eene copij van het opſtel, gelijk ik u te kennen gaf, is gezonden aan Capitein Tomlinſon; en dat wel door een bijzonderen boode daartoe afgevaardigd. Men gaet voort met die in het net te ſtellen. Ik ben weder aan de Commons * geweeſt. ——— Zoude waarſchijnelijk door middel van Mallory een Verlof-brief bezorgd gekreegen hebben, waare Mallory's vriend de procureur niet ſchielijk naar Cheshunt onbooden,

* Zie boven bl. 514.

den, om het Teſtament van eene oude Lady te ſchrijven. Pritchard heeft mij bij monde, *ſchoon mijne Bekoorſter hem niet gezien heeft*, alles verteld wat noodig was voor haar te weeten uit den Brief, dien Milord geſchreeven heeft, welken ik haar niet konde toonen; en mijne bevelen ontvangen omtrent de goederen, welke op mijnen Trouwdag aan mij ſtaen te worden overgedragen. ——— Nogthans, met alle deeze gunſtige verſchijnzelen, is 'er geen toegeeflijk oogenblik te vinden, geen aanſtookbaare tederheid te verwekken.

Dog nooit, geloove ik, was 'er eene zo egte, zo kieſche zedigheid in eens menſchen gemoed, dan in dat van deeze Lady. En daarop ben ik den geheelen tijd door geruſt geweeſt; en zal, in ſpijt van Juffer Howe's raad aan haar, daarop nog zo zijn: nademaal, indien haare Kiesheid een gebrek is, zij hetzelve niet meer kan overwinnen, dan ik mijn afkeer tegen het Huwelijk. Hebbelijkheid, hebbelijkheid, Jan, ziet gij het niet? maakt ons beide mogelijk aan zwakheden onderhevig. En zou zij zo veel niet in mij willen over het hoofd zien, dan ik in haar?

Tweemaal inderdaad kuſte ik haar met eene vervoerde drift, welke zij eens plomp noemde; en t' elker reize ging zij, over de vrijheid gebelgd van mij weg; ſchoon zij, om haar regt doen, mij weder begunſtigde met haare tegenwoordigheid, zo dra ik het verzogt, en geen verder gewag maakte van de oorzaak die haar deed weggaen.

Is het wel ſchrander belegd, zig zo openlijk gebelgd te toonen over onnozele vrijheden, wel-

ke zij, in haare omſtandigheden, zo ras vergeeven moet?

De Vrouw nogthans, die zig over aanvanglijke vrijheden niet gebelgd toont, moet verlooren gaen. Want de Min is een inkruiper. De Min gaet nooit agteruit. De Min jankt altijd om meer. Moet altoos janken. Niets dan het hoogſt bedrijf der Minne kan eene toegegevene Min voldoen. En wat voordeel heeft niet een Minnaar, die zig aan het ſtooren van ruſt en vreede niet bekreunt, over zijne Matres, die dezelve zorgvuldig zoekt te behouden!

Ik hebbe nu ter deezer ſtonde mijzelven, voor de tien-twaalfde maal al, tot een half-vaſt beſluit aangeſtuwd. Duizend lieflijke dingen hebbe ik haar te zeggen. Zij is in de Eetzaal. Zo even daar gekoomen. Zij verwagt mij altoos, als ze daar is.

* * * *
* *

Hevig misnoegen! —— gevolgd van ſchielijk wegloopen.

Ik ging bij haar zitten. Ik nam haare beide handen in de mijne. Zo wilde ik het *hebben*. Mijne ſtem geheel minzaam. Haar Vader met agtinge genoemd. Haare Moeder met eerbied. Zelf van haaren Broeder vriendlijk geſproken. Nooit dagt ik, dat ik zo vuuriglijk had kunnen wenſchen, als ik haar zeide dat ik wenſchte, naar eene Verzoeninge met haare familie.

Eene lieve en dankbaare blos verſpreidde zig toen

toen over haar ſchoon gelaat; eene zagte zwoeginge tilde nu en dan haaren neusdoek op.

Ik had regt verlangen om beſcheid te krijgen van Capitein Tomlinſon. Het was onmogelijk, dat haar Oom iets op het opſtel van de Huwelijks-voorwaarden kon tegen hebben. Hoe het waare, ik wilde niet dat men mijne meeninge, met dezelve te zenden, zo zou trekken, dat ik het in de magt van haaren Oom ſtelde om den Dag van mijn geluk op te houden. Wanneer, wanneer ſtond die te zijn?

Ik zou mij weder ſpoeden naar de Commons, en zou zonder den Verlof-brief niet weerom koomen.

Naar het Jagtveld ſtelde ik voor ons te begeeven, zo dra de gelukkige Plegtigheid voorbij was. Deezen en geenen dag ſloeg ik voor.

Het was tijds genoeg den Dag te noemen, wanneer de Huwelijks-voorwaarden volkoomen waaren afgedaen, en men den Verlofbrief gekreegen had. Gelukkig zoude zij zijn, konde de vriendlijke Capitein Tomlinſon van haaren *Oom* verwerven om 'er *heimelijk tegenwoordig* te zijn.

Een goede inval! —— Miſſchien kan daar wat goeds van koomen —— Het zij tot *uitſtel* of tot *bevreedigínge*.

Om 's Hemels wil dog geen nieuwe uitſtellen, verzogt ik haar; en beſchuldigde haar zagtlijk over de voorgaende. Noem maar den Dag ——— (een vroege dag, hoopte ik dat het zijn zou, van de volgende week) —— op dat ik zij-

ne aannaderinge met vreugde mogt te gemoet zien en de langzaame uuren tellen.

Mijne wang leide ik op haare ſchouder neder ——— haare handen beurtlings kuſſende. Eer ſchaamagtig dan toornig worſtelende, zogt zij mij haare handen te onttrekken; met haare ſchouder mijne ruſtende wang te ontwijken —— Baarblijkelijk ongenegen, en ſteeds minder genegen, om met mij te krakeelen; met haar neergeſlagen oog meer bekennende dan haare lippen konden uiten. Nu zekerlijk, dagt ik, is het mijn tijd om eens te beproeven, of zij ook eene nog ſtouter vrijheid kan vergeeven, dan ik nog ooit genomen hebbe.

Ik liet toen haare ontwringende handen los. Ik ſloeg mijn eenen arm om haaren middel: Ik prentede eene kus op haare lieve lippen, met een *Houd u ſtil* alleen, en een afgekeerd gelaat, als of zij voor eene tweede vreesde.

Door eene zo zagte afweeringe aangemoedigd, zeide ik haar de tederſte dingen; en toen ſchoof ik, met mijne anderehand den neusdoek ter zijde, welke de Schoonheid der Schoonheden verbergde, en drukte met mijne brandende lippen de bekoorelijkſte borſt, welke mijne verrukte oogen ooit beſchouwden.

Eene geheel ſtrijdige hartſtogt tegen die geene, welke haaren boezem zo geneuglijk zwellen deed, greep onmiddelijk plaatze. Zij ontworſtelde mijne omvattende armen met verontwaardiginge. Ik hield haare tegenſtreevende hand vaſt. Laat mij gaen, zeide zij. *Ik zie dat 'er met u geen doen te hebben is.* ——— Snoode inkruiper! Is dit het oogmerk van uwe vleijende redenen?

nen? —— Hoe verre de zaaken ook gekoomen zijn, ik zal u voor altoos verſtooten. Gij hebt een haatelijk hart. Laat mij gaen, zegge ik u. —

Ik was genoodzaakt te gehoorzaamen, en zij ſnelde van mij af, herhaalende *Snoode*, en 'er bij doende *vleijende*, inkruiper.

* * * * *

Te vergeefs hebbe ik door Dorcas aangehouden om de beloofde gunſt van deezen middag met haar te ſpijzigen. Zij wilde *in 't geheel* niet eeten. Zij *konde niet*.

Dog waarom maakt zij elk duimbreed aan haar perſoon dus heilig? —— En dat zo nabij den tijd, dat zij onderſtellen moet, dat alles mijn eigen zijn zal door ſchriftlijk verdrag van koop en voorwaarden?

Zij heeft ongetwijffeld gelezen van de Konſtenaarij der Ooſterſche Monarchen, die zig voor de oogen hunner onderdaanen opſluiten, om derzelver aanbiddinge tot zig te trekken, als zij het, bij eenige plegtige gelegenheden, goed vinden in het openbaar te verſchijnen.

Maar laate ik u eens vraagen, Belford, of (bij deeze plegtige gelegenheden) de voorafrijdende cavalcade; hier een groot officier, en daar een groot miniſter, met hunne Trawanten, en blinkende uitruſtingen de oogen der verwonderende aanſchouweren niet allengskens bereiden, om den glans te verdraagen der Overhemelde Majeſteit (wat kan 't ſcheelen of hijzelve miſſchien een lelijk oud man zij? nogthans) ſchitterende in de bij-

eengehaalde rijkdommen van zijn wijd-uitgeſtrekt Gebied?

En behoorde mijne Beminde niet, om haars zelfswille, allengskens af te daalen van haare *Godinne-ſchap* tot de *Menſchlijkheid*? Indien het *Hovaardij* is, die haar te rug houdt, behoort de hovaardij niet geſtraft te worden? Indien het, gelijk bij de Ooſterſche Keizers, zo wel *Konſtenaarij* als *Hovaardij* is, *Konſtenaarij* is iets hetwelk zij onder alle de vrouwen niet behoeft te gebruiken. Indien *Schaamte*, welke ſchaamte is het dog beſchaamd te zijn om aan het oog van haaren aanbidder de verwonderlijkſte haarer lighaamlijke bevalligheden mede te deelen?

Ik mag verlooren gaen, Belford, indien ik niet de luiſterrijkſte kroon ter wereld zou laaten vaaren, voor het pleizier van aan elke bekoorelijke borſt een Tweeling Lovelaceaje te zien, zijn eerſte voedzel daaruit zuigen; terwijl dat teerhartig werk, om natuurelijke redenen (a), voor eene maand wordt aangehouden en niet langer.

Ik beſchouwe nu, dunkt mij, deeze bekoorelijkſte der vrouwen in deezen lieven poſt: Haar zelf-bewuſt oog nu op den een, dan op den ander laatende vallen, met eene zugt van moederlijke teederheid; en het dan opheffende naar mijn vervrolijkt oog, vol van wenſchingen, om den wil der aartige Schelmtjes, en om haar zelfs wille, dat ik dog zo goed waare om ze te wettigen; dat ik

(a) In Pamela D. IV. Br. VI. worden deeze redenen gemeld, en zijn der overdenkinge van alle Ouderen waardig, gelijk die geheele Brief is, welke het redengeding behelſt tuſſchen den Hr. B en zijne Pamela, over het gewigtig onderwerp, of de Moeders zelve haare kinders behooren te zoogen.

ik mij wilde inlaaten om de huwelijks-boeijens aan te doen.

LV. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Maandag, namiddag.

Een Brief van den waardigen Capitein Tomlinſon ontvangen, heeft mij eer in de tegenwoordigheid van mijne Bekoorſter gebragt, dan ik misſchien anders wel zou zijn toegelaaten.

Donker ſtond haare winkbraauw, toen ze eerſt in de Eetzaal trad. Dog ik hield mij als of 'er niets gebeurd was, en dus bedaarde haar toorn van zelven.

„ De Capitein, na dat hij mij had te kennen „ gegeven, dat hij niet verkoos te ſchrijven, voor „ dat hij het beloofd opſtel van de Huwelijks-„ Voorwaarden gekreegen had, laat mij weeten, „ dat zijn vriend de Hr. Joannes Harlowe, in hun„ ne eerſte bijeenkoomſt, (welke gehouden wierd „ zo dra hij was t' huis gekoomen) ten uiterſten „ verzet ſtond, en zelf bedroefd was (*gelijk hij „ wel vreesde dat het zijn zou*) door te hooren, „ dat wij niet getrouwd waaren. De wereld, „ zeide hij, die mijn character kende, zoude 'er „ heel ſlegt van ſpreeken, wierd het bekend, dat „ wij zo lang ongetrouwd te zamen in hetzelve lo-

„ ge-

„ gement ons verblijf gehad hadden; alſchoon „ onze trouwdag nu nog zo openbaarlijk mogt „ gevierd worden.

„ Zijn Neef Jacob, was hij wel verzekerd, „ zou daarvan grootlijks zijn gebruik maaken om „ eenig voorſtel tot Verzoeninge, 't welk gedaen „ mogt worden, te dwersboomen; en zou dit dies „ te meer ingang vinden, alzo 'er geen familie in „ het koningrijk meer jaloers was op haare eere „ dan de hunne.

Dit is waarlijk zo van de Harlowes, Jan: Zij hebben den naam gekreegen van *de trotſe Harlowes:* En ik hebbe altoos gevonden, dat *nieuwgebakken Aanzien* het hoogmoedigſt en kitteloorigſt is.

Dog ziet gij nu niet, hoe zeer ik gelijk had met mijne pooginge om mijne Schoone te overreeden, dat zij bewilligde, om haars Ooms vriend in de gedagten te brengen dat wij getrouwd waaren; bijzonderlijk daar hij *welbereid* kwam om dit te gelooven; en daar haar Oom *hoopte*, dat het zo was? —— Maar niets op aarde is zo ſtijfzinnig dan eene vrouw, wanneer zij 'er op gezet is om eenig ſtuk door te drijven, en als zij met een *zagtzinnig* man, en die zijne *ruſt* bemint, te doen heeft.

Mijne Beminde was moeijelijk. Zij haalde haaren zakdoek uit: Dog was meer geneigd om mij te beſchuldigen, dan zigzelve.

Hadt gij uw woord gehouden, mijn Hr. Lovelace, en mij verlaaten toen wij in Stad kwamen —— En daar hield zij ſtil; want zij wiſt wel, dat het haare eigene ſchuld was, dat wij niet getrouwd

trouwd waaren voor dat wij van het land kwamen; en hoe konde ik haar *naderhand* verlaaten, *terwijl haar Broeder een toeleg ſmeedde om haar met geweld weg te voeren?*

En heeft deeze Broeder zijne aanſlagen nog niet opgegeven.

Want, gelijk de Capitein vervolgt, „ De „ Hr. Joannes Harlowe bekende aan hem (dog „ in vertrouwen) dat zijn Neef ter deezer tijd be„ zig was met poogingen om gewaar te worden „ waar wij zijn, zig verzekerende (alzo men niets „ van mij verneemt bij eenige van mijne nabe„ ſtaenden, of daar ik wel eens plegt te logeeren) „ dat wij bij malkanderen zijn. En dat wij niet„ getrouwd zijn, is duidelijk, zo als hij beweert, „ *uit des Hren. Hickmans aanzoek nog zo on„ langs gedaen bij haaren Oom; en hetwelk „ onderſteund wierd door dat van Juffr. Nor„ ton bij haare Moeder.* En haar Broeder kan „ niet verdraagen, dat ik zulk eene zegepraal on„ gemoeid genieten zoude. „

Eene diepe zugt, en de neusdoek weder aan haare oogen gebragt. Dog verdiende de lieve ziel deezen ſtreek niet tegen haar, dewijl zij ſchelmagtig beſluiten konde om mij te berooven van haarzelve, waare het aanzoek, dat de Hr. Hickman gedaen heeft, wel gelukt?

Ik las voort als volgt:

„ Waarom (vraagde de Hr. Harlowe) wierd „ aan zijnen anderen vriend, die 'er onderzoek „ naar deed, gezegd, dat wij getrouwd *waaren*; „ en dat wel van de kamermeid van zijne Nigt, „ die het immers behoorde te weeten? Die 'er

„ o-

„ *overtuigende* redenen van kon geeven, onge-
„ twijffeld „ ———

Hier weende zij weder; ging de kamer eens over; kwam toen wederom —— Lees voort, zeide zij ——

Wilt gij, mijn waardſte leeven, het zelve leezen?

Ik zal ſtraks den Brief mede neemen —— Ik kan nu niet *zien* denzelven te leezen, haare oogen afdroogende.——— Lees voort —— Laat mij alles hooren —— op dat ik uwe gedagten over deezen Brief mag verſtaen zo wel, als u de *mijne* melden.

„ De Capitein gaf daarop aan Oom Joannes
„ de redenen te kennen, welke mij bewoogen
„ hadden om van mij te laaten gaen, dat wij ge-
„ trouwd waaren; en de voorwaarden, op welke
„ mijne Beminde was overgehaald om de luiden
„ in dat geloof te ſterken; waardoor wij de eer-
„ baarſte naauwgezetheid hadden waargeno-
„ men „

„ Maar de Hr. Harlowe maakte nog al te-
„ genwerpingen wegens mijn character. En ging
„ onvoldaen weg. En de Capitein was ook zo ver-
„ legen met de zaak, dat hij geen luſt had om
„ te ſchrijven, welke de uitſlag van zijne eerſte
„ onderhandelinge geweeſt waare. „

„ Maar in de volgende, welke op het ont-
„ vangen van het opſtel gehouden wierd, ten hui-
„ ze van den Capitein (gelijk ook de voorige,
„ om het dies te geheimer te houden) wanneer
„ de oude Heer dezelve gelezen, en des Capi-
„ teins gevoelen daarover gehoord had, was hij

„ veel

„ veel beter te vreeden. En nogthans verklaarde „ hij, dat het niet gemaklijk zou zijn, *iemand* „ *anders* van zijne familie te overreeden om een „ zo gunſtig geloof van te zaak te hebben, als hij „ nu genegen was te gelooven, bijaldien zij te „ weeten kwamen dat wij zo lang ongetrouwd te „ zamen geleefd hadden. „

En daarop, zegt de Capitein, deed zijn waarde vriend een voorſlag: —— Het was deeze „ —— *Dat wij van ſtonden aan zouden* „ *trouwen; dog zo heimelijk als mogelijk was,* „ *gelijk hij trouwens vond dat wij voorneemens* „ *waaren* (want hij kon tegen het opſtel niets hebben in te brengen) —— *dog egter ver-* „ *wagtede hij, dat, tot zijne meerder geruſt-* „ *ſtellinge, een vertrouwd vriend van hem-* „ *zelven daarbij zou tegenwoordig zijn* „

Hier hield ik ſtil, met oogmerk om toornig te worden —— Maar zij mij verzoekende om voort te leezen, gehoorzaamde ik.

—— *Maar dat men alle andere menſchen,* „ *uitgenomen dien vertrouwden perſoon, hem* „ *zelven, en den Capitein, in het denkbeeld zou* „ *laaten, dat wij van dien tijd af getrouwd* „ *waaren dat wij te zamen in een huis gewoond* „ *hadden; en dat men deezen tijd zou doen over-* „ *eenkoomen met dien van des Hren. Hickmans* „ *aanzoek bij hem van wegens Juffer Ho-* „ *we.* „

Dit, mijn waardſte leeven, zeide ik, is een zeer welbezonnen voorſlag. Wij hebben niets te doen, dan het volk beneden behoorelijke waarſchuwingen te geeven ten deezen aanzien. Ik

dagt

dagt niet, dat uw Oom Harlowe bekwaam was om zulk een keurlijk middel als dit te verzinnen. Dog gij ziet, hoe zeer zijn hart op de Verzoeninge geſteld is.

Deeze was de draaij, welke ik daarover kreeg ——— Gij hebt mij altoos, ten blijke van uwe beſchaafdheid, te verſtaen gegeven, hoe geringe gedagten gij hebt van elkeen uit mijne familie.

Nogthans zult gij wel denken, Belford, dat ik *haar dit verwijt ligt vergeeven konde.*

„ De Capitein weet niet, zegt hij, hoe deeze voorſlag ons zal ſmaaken. Maar, wat hem belangt, hij agt het voor een middel het welk veele zwaarigheden uit den weg kan ruimen, en mogelijk een einde kan maaken van de verdere aanſlagen des Hren. Jakob Harlowe: En om deeze reden heeft hij, *op raad van den Oom*, reeds verklaard aan twee verſcheidene perſoonen, door middel van welke het den jongen Heer kan ter ooren koomen, dat hij [Capitein Tomlinſon] zeer groote reden heeft om te gelooven, dat wij getrouwd zijn ſtraks na dat des Hren. Hickmans aanzoek verworpen was.

„ En dit, mijn Hr. Lovelace (zegt de Capitein) zal u in ſtaat ſtellen om het der familie als eene beleefdheid toe te rekenen, welke niet kwaalijk zal paſſen bij de edelmoedigheid van zommige verklaaringen, welke het u beliefde in mijn bijzijn te doen aan de Lady (en waarvan de Hr. Joannes Harlowe eenig gebruik kan maaken ter bevorderinge van eene

„ Ver-

„ Verzoeninge); dat gij het goed van uwe Lady „ niet geeiſcht hebt, zo dra gij regt kreegt om „ dien eiſch te doen. „ Voor een man van uitſtee-kend overleg moet zij zekerlijk deezen waardigen Hr. Tomlinſon agten.

Dog de Capitein voegt 'er bij, „ dat zo of „ de Lady of ik zijn verhaal van ons Trouwen af-„ keure, hij het zal herroepen. Niettemin moet „ hij mij zeggen, dat de Hr. Joannes Harlowe „ heel zeer geſteld is op deeze handelwijze; als „ de eenige, naar zijn gevoelen, die bekwaam „ is om tot eene algemeene-Verzoeninge te wor-„ den voortgezet. Dog indien wij daarin berus-„ ten, ſmeekt hij mijne Schoone om mijnen Dag „ niet uit te ſtellen, op dat hij gewettigd moge „ zijn in hetgeen hij zegt, ten aanzien van de „ waarheid der voornaame zaak. [*Hoe naauw van „ conſcientie is deeze vroome man!*] Nog moet „ men verwagten, zegt hij, dat haar Oom eenen „ ſtap tot de gewenſchte Verzoeninge doen zal, „ voor dat *de Plegtigheid metterdaad verrigt „ is.*

Hij voegt 'er nog bij, „ dat hij metterhaaſt om „ andere zaaken in de ſtad moet zijn; en dan heeft „ hij voor, ons zijnen dienſt te koomen bieden, „ en ons een omſtandiger berigt te geeven van al-„ les, wat 'er tuſſchen den Hr. Harlowe en hem „ is voorgevallen, of nog zal voorvallen. „

Wel, mijn waardſte leeven, wat zegt gij van uws Ooms voorgeſlagen middel? Zal ik aan den Capitein ſchrijven, en hem te weeten doen, dat wij daar niets tegen hebben?

Zij zweeg eenige weinige minuuten ſtil. Ein-

delijk, met eene zugt, Zie, mijn Hr. Lovelace, zeide zij, waartoe gij mij gebragt hebt, door u op zulke kromme paden agter na te treeden! —— Zie, welke oneere ik mij behaald hebbe! —— Inderdaad gij hebt niet als een wijs man gehandeld.

Mijn bemind Schepzel, heugt u niet, hoe ernſtig ik u ſmeekte om de eere van mij uwe hand te geeven, voor dat wij in Stad kwamen? —— Waare ik *toen* daarmede begunſtigd geweeſt ——

Wel, wel, mijn Heer —— Het heeft hem ergens zeer veel gehaperd; dat is alles wat ik thans zal zeggen. En nademaal hetgeen voorbij is niet herroepen kan worden, zo moet mijn Oom gehoorzaamd worden, denke ik.

Beminnelijk onderdaanig! —— Ik had toen niets te doen, op dat ik niet mogt ten agteren blijven bij den braaven Capitein en haaren Oom, dan te dringen op den Dag. Dit deed ik vuuriglijk. Maar (gelijk ik wel verwagt kon hebben) zij herhaalde haar voorig antwoord; te weeten, Dat als de Huwelijks-voorwaarden haar vol beſlag hadden; als men den Verlof-brief metterdaad gekreegen had; het dan tijds genoeg zou zijn om den dag te noemen: En, O mijn Hr. Lovelace, zeide zij, zig van mij afkeerende, met eene onnavolgelijk tedere bevalligheid, en haaren neusdoek aan haare oogen, wat een geluk zou het zijn, indien mijn waarde Oom kon bewoogen worden, om in perſoon, ter deezer gelegenheid, tot een Vader te verſtrekken aan *de arme vaderlooze dogter!* ——

Wat ſcheelt mij dog! —— Waarvandaan koomt deeze daauwdruppel! —— Eene traan! —— Zo waaragtig als ik hoope zalig te worden,

den, het is eene traan, Jan! —— Al heel gereed, dunkt mij! ——— Alleen bij het verhaalen! —— Dog haar minnelijk beeld had ik voor mij, en wel in denzelven zwier en houdinge, waarmede zij de woorden ſprak. Trouwens op dien tijd als zij ze ſprak, kwamen mij deeze regels van Shakespear te binnen:

Uw krop is vol. Ga om een hoek, en ween!
Ik zie uw hart geraakt door tederheên.
Ja, mijn gezicht laat zilte traanen rollen,
Ziende in haar oog dat vocht tot paarlen ſtollen.

Ik ging van haar, en ſchreef aan den Capitein een Brief van den volgenden inhoud ———
„ Ik verzogt, dat hij zo goed wilde zijn om zij-
„ nen waarden vriend bekend te maaken, dat wij
„ volkoomelijk berusteden in hetgeen van hem
„ was voorgeſlagen; en reeds *behoorelijke* waar-
„ ſchuwingen en onderrigtingen gegeven hadden
„ aan de juffrouwen van het huis, en aan haare
„ dienſtbooden zo wel, als aan onze eigene: En
„ om hem te kennen te geeven, Dat zo hij in per-
„ ſoon mij den zegen wilde geeven van de hand
„ zijner lieve Nigt, zulks onzer beider wenſchen
„ bekroonen zoude. In deezen gevalle, gaf ik
„ mijne toeſtemminge, dat wij ons den Dag, dien
„ hij kiezen zoude, *alzo ik onderſtelde dat die*
„ *kort bij zou zijn*, zouden laaten welgevallen:
„ Dat dus doende het geheim onder minder per-
„ ſoonen zou beſlooten zijn: Dat ik zelve, zowel
„ als hij, van gedagten was, dat de Plegtigheid

„ niet te ſtil verrigt kon worden, en dit niet al-
„ leen om reden van het wijs einde, hetwelk hij
„ zig daarmede voorſtelde te bereiken, maar ook
„ om dat ik niet wilde hebben, dat Lord M. zou
„ denken als of hem kleinagtinge geſchiedde; na-
„ demaal die edelman, gelijk ik hem [den Capi-
„ tein] verteld had, te vooren een oogmerk had
„ om ons Trouw-vader te zijn; en dat metterdaad
„ had aangebooden; maar dat wij het aanneemen
„ daarvan hadden van de hand geweezen, en dat
„ om geen andere reden, dan om een openbaar
„ trouwfeeſt te vermijden, waartoe zijne beminde
„ Nigt zig niet wilde inlaaten, terwijl zij onder
„ de ongunſt lag van haare vrienden. —— Dog
„ indien hij niet verkoos ons deeze eere te doen,
„ dat ik dan wenſchte, dat Capitein Tomlinſon
„ de vertrouwde perſoon mogt zijn, welke hij
„ wilde hebben dat bij die gelukkige gelegenheid
„ tegenwoordig waare. „

Ik toonde deezen Brief aan mijne Schoone. Dezelve mishaagde haar niet. Dus, Jan, kunnen wij nu niet te ſnel voortvaaren met de Huwelijks-voorwaarden en den Verlof-brief: De *Dag* hangt af van haaren *Oom*, of van *Capitein Tomlinſon* misſchien, naar dat het beſt in de gelegenheid zal te pas koomen. Tegen Juffer Howe's Smokkelaars-Ontwerp is nu in allen gevalle wel zekerlijk voorzien.

Dog ik wil u niet bij voorbaat laaten oordeelen over alle de nuttigheden, welke uit deezen mijnen uitgewrogten raadſlag mogen voortvloeijen. Waarom willen deeze kleuters mij drijven tot mijne *meeſter-ſtukken?*

En nu tot eene kleine Mijn, welke ik ver-

vaar-

vaardige om te laaten ſpringen. De eerſte die ik hebbe laaten ſpringen, en zo ik op dien voet voortgae als tot nog toe (nu een *beſluit*, en dan eene *wroeginge*) miſſchien de *laatſte*, die ik zal onderneemen om te laaten ſpringen.

Eene *kleine* Mijn, noeme ik het. Dog zij kan wel van groote uitwerkzelen gevolgd worden. Ik zal mij, evenwel, niet volſtrekdijk verlaaten op het wel gelukken van dezelve, daar ik nog veel kragtdaadiger agter de hand hebbe. En nogthans worden groote werktuigen dikwijls bewoogen door geringe veeren. Een klein vonkje bij toeval in een buskruid-magazijn vallende, heeft in eene belegeringe wel eens meer uitgevoerd, dan honderd ſtukken canon.

Valt het op het ergſt uit, de *huwelijks-toorts*, en een *wit hemd*, op zijn Franſch, moeten dan mijne *Amende Honorable* zijn.

LVI. BRIEF.

De Hr. BELFORD, *aan* ROBERT LOVELACE, *Schildkn.*

Dingsdag, den 6 van Junij.

Al hoe weinig ingang tot nog toe mijn aanzoek bij u gehad heeft, kan ik van mijn hart niet verkrijgen, dat ik nog niet eens weder ten voordeele van deeze verwonderens-waardige juffer ſchrijven zoude: En egter ben ik niet in ſtaat om

reden te geeven van den ijver, welke mij dringt om haare zaak met eenen zo opregten ernſt op te neemen.

Dog alle haare verdienſte erkent gij; alle uwe eigene ſnoodheid belijdt gij, en roemt daar zelf op: Wat hoope is 'er dan om een zo verhard menſch te beweegen? ——— Nogthans, dewijl het nog niet te laat is, en het 'er niettemin nu met u op aan komt wat 'er van zal worden, hebbe ik beſlooten om te beproeven wat ik nog met een Brief kan uitwerken. Ik zal maar te vergeefs geſchreeven hebben, zo het geen goed doet; en zo gij u door mij wilt laaten overreeden, weete ik dat gij mij hierna rijklijk tot uwen dank zult geregtigd agten.

Met u te *redeneeren*, zou maar gekheid zijn. Het geval kan dat niet vereiſchen. Ik zal u derhalven alleen *ſmeeken*, dat gij dog zulk eene Uitmuntende perſoon den loon van haare waakzaame deugd niet wilt laaten miſſen.

Ik geloove niet, dat 'er ooit Ligtmiſſen zo ſnood waaren, of zij ſtelden zig voor, om in eenigen toekoomenden tijd huns leevens, zig ter hervorminge te bevlijtigen; en laate ik u bidden, dat gij dog, in dit voornaam ſtuk, uwe toekoomende Bekeeringe zo gemaklijk wilt maaken, als gij na verloop van eenigen tijd zult wenſchen, dat gij ze gemaakt *hadt*.

Zo gij voort gaet, twijffele ik 'er niet aan, of deeze zaak zal, over den eenen of anderen boeg, een rampzalig einde neemen. Dat *kan niet* anders. Zulk eene vrouw moet goden en menſchen beide in haare zaak belang doen neemen.

men. Dog daar ik meeſt voor bedugt ben, is dat zij, in verbolgenen moede over de gepleegde mishandelinge, met haare eigene hand (als eene tweede Lucretia) de kuisheid van haar hart zal handhaaven: Of, indien haare godvrugt haar bewaart voor deeze gewelddaadigheid, dat verteerende droefheid wel haaſt een einde zal maaken van haare dagen. En zal in een van beide gevallen, de herdenkinge van uwe *altoos-duurende* ſchuld, en *ras-voorbijgaende* zegepraal, niet eene allerpijnelijkſte pijniginge voor u zijn?

Hoe het zij, het is een droevig ding waarlijk, dat een zo keurlijk ſchepzel in zulke ſnoode en van alle gevoel ontbloote handen zij gevallen: Want van uwe wieg af, gelijk ik u hebbe hooren bekennen, hadt gij altoos pleizier om het dier, het zij vogel of beeſt, het welk gij lief, en in uwe magt hadt, te ſarren en te pijnigen.

Hoe verſchillend is het geval van deeze ſchoone vrouw van alle andere, welke gij ooit verleid hebt! —— Ik behoeve het u niet te melden, nog op het oogenſchijnelijk onderſcheid ſtil te ſtaen: Daar regtvaardigheid, dankbaarheid, uw belang, uwe eeden, alles u aan haar verpligten; daar gij haar zekerlijk lief hebt, voor zo verre Liefde in u vallen kan, boven alle andere van haare Sexe. Daar zij niet door liſt van het regte ſpoor is afgetrokken, nog in lijden geraakt door Ligtgeloovigheid, of bij gebrek van Vernuft en Doorzigt (dat zal ook nog eene grievende bedenkinge zijn voor een zo edel gemoed als het haare): Maar de kamp tuſſchen u alleen ongelijk is, als het waare tuſſchen bloote onnozelheid en gewapende on-

deugd. Terwijl in alle andere opzigten, gelijk gij bekent, haare talenten verre boven de uwe zijn verheven! ——— Welk een noodlot moet haar treffen, indien gij eindelijk niet door uwe herhaalde wroegingen overwonnen wordt!

In het eerſt, inderdaad, wanneer ik tot haare tegenwoordigheid wierd toegelaaten (a) (en voor dat ik de veelbeduidende meeninge van haar weezen bemerkte, en haar hoorde ſpreeken) onderſtelde ik, dat zij op geen heel ongemeen *Oordeel* zou te pochen hebben: Want het was *billijk*, zo als ik dagt, dat ik veel op rekeninge ſtelde van haare bloeijende jeugd, en van die beminnelijkheid van perſoon, en van dien ongedwongen en fraaijen zwier in haare kleedinge, welker bezorginge ik mij verbeeldde dat wel de helft van haaren tijd en vlijt moeſt hebben weggenomen; en egter was ik van u al voorbereid om een zeer hoog gevoelen te voeden van haar verſtand en beleezenheid. Haare verkiezinge van deezen loſſen knaap, op zulken gevaarlijken voet, (dagt ik) ſtrekt ter beveſtiginge, dat haaren *Geeſt* die rijpheid ontbreekt, welke alleen *jaaren* en *ervarenheid* denzelven kunnen geeven. Haare *weetenſchap* (redeneerde ik bij mij zelven) moet geheel maar in *Beſpiegelinge* beſtaen; en de inſchikkelijkheid, die zig altoos paart met zulken groenen en lugtigen leeftijd, zal ten minſten eene zo onervarene Lady weerhouden van te toonen, dat ze een *walg* hebbe van loſſe en vrije taal, waarin die van haare eigene Sexe, die 'er tegenwoordig zijn, en eenige van de onze (zo geleerd,

(a) Zie D. III. bl. 535.

leerd, zo wel belezen, zo bereisd) zig toegegeeven.

In deezen waan geruſt, ſloeg ik voort; en het geheel gezelſchap buiten u, gelijk ik mij liet voorſtaen, de loef af ſteekende, en begeerig zijnde om in haare oogen een bijſter gaauwe knaap te ſchijnen, dagt ik *wonder mooij* te zijn en te *prijken*, als ik eenige zotte dingen zeide, welke meer klank dan verſtand in zig hadden; en wanneer ik eenige laffe boerterijen uitſloeg, die de glimlachen van uwe Sinclair, en de ſchoonſchijnende Partington naar zig trokken; En dat Juffer Harlowe ook niet glimlachte, dagt ik dat voortkwam uit haare jongheid of gemaaktheid, of uit beide te zamen, of wel miſſchien dat zij haare trekken beter in bedwang had. —— Weinig droomde ik, dat ik den geheelen tijd haare Veragtinge op mij laadde.

Maar toen ik, gelijk ik zeide, haar hoorde ſpreeken; hetwelk zij niet deed, voor dat zij ons alle gepeild had; wanneer ik haare gedagten hoorde over twee of drie onderwerpen, en agt gaf op dat doorzoekend oog, met zijne ſtraalen dringende tot in de binnenſte celletjes van onze winderige herſenen; op mijne eere, dat deed mij op de neus kijken; en ik begon mij te erinneren, en beſchaamd te zijn over alles wat ik voorheen gezegd had; om kort te gaen, ik beſloot om ſtil te zitten, tot dat ieder in het rond gepraat had, om mijne gekkernijen niet te veel te doen afſteeken. En toen begon ik te ſpreeken van zodanige onderwerpen, tot welke zij zig mede *kon* inlaaten, en waarover zij zig ook metterdaad hooren liet,

en wel zo zeer tot beſchaaminge en verbaasdheid van ons allen. —— Want gij zelf, Lovelace, zo beroemd wegens ſnelle geeſtigheid, vlugge antwoorden, en overvloeijende ſchertſerijen, waarmede gij alle vermaakt die bij u koomen, zat baarblijkelijk in het donker, en op de neus te kijken, zo wel als wij.

Een voorbeeld hiervan alleen zal ik u in gedagten brengen.

Wij praatten van *Geeſtig*, en van *Geeſtigheid*, en leiden ons daarop toe, het malkanderen als een bal over en weer toekaatſende, en het voornaamlijk verblijvende aan u, als die altijd hoogmoedig genoeg en eerzugtig genoeg waart op die eigenſchap; en toen nog meer in het bijzonder, dewijl gij ons hadt doen bijeenkoomen, zo veel mij bewuſt is, om voornaamlijk de Lady uwe uitſteekendheid boven ons, en ons uwe zegepraal over haar te toonen. En toen ſneed Tourville (die altoos te vreeden is met Geeſtigheid *over de tweede hand*; met Geeſtigheid in het geheugen leggende; met anderer luiden Geeſtigheid) eenige verſen op, als op het onderwerp toepaſſelijk; welke van twee van ons gepreezen wierden, ſchoon vol van het *double entendre*. Gij, het ernſtig weezen van de Lady bij eene van die opgeſneeden ſtukjes merkende, wendedt u tot haar, verzoekende haare denkbeelden van Geeſtigheid te mogen hooren: Eene hoedanigheid, zeidet gij, welke iedereen waardeerde, het zij die van hem zelven vloeide, hetzij ze in een ander gevonden wierd.

Toen was het, dat zij alle onze aandagt innam.

nam. Het was eene hoedanigheid, van welke veel gepraat wierd, zeide zij, dog, zo als zij geloofde, zeer weinig wierd begreepen. Ten minſten, indien zij de vrijheid mogt neemen van haar oordeel daarover te geeven, uit hetgeen in het tegenwoordig geſprek was voorgekoomen, moeſt zij zeggen, dat Geeſtigheid bij de mannen iets anders was, dan bij de vrouwen.

Dit deed ons alle verzet ſtaen: — Hoe keeken de vrouwluij! — Hoe reegen zij haare monden in; in elk van haar te vooren door een volkoomen glimlach ontbonden, wegens de verſen die zij hadden hooren opſnijden, en zo wel verſtonden, gelijk wij aan haar gezigt konden merken! ——— Terwijl ik haar verzogt om ons ter onzer onderrigtinge te kennen te geeven, wat Geeſtigheid waare bij de *Vrouwen:* Want ik was verzekerd, dat zij ook eveneens *behoorde* te zijn bij de *Mannen.*

Cowley, zeide zij, had die aartiglijk beſchreeven, door te zeggen waarin ze niet beſtond.

Gij verzogt haar zijne beſchrijvinge voor ons op te ſnijden.

Dat deed zij; en wel met zulk eene loſſe bevalligheid, en fraaijen zwier, en welgepaſtheid van toon, dat het een ſlegt digtſtuk aangenaam gemaakt zou hebben.

Geeſtigheid *krijgt duizend werven*
Duizend wezens, alle verwen:
't Is geen ſprookje, grap *noch* klugt,
Dat bij 't ſchaatrend diſchgerugt
Alle gaſten grijpt bij de ooren.

Ook

Ook geen opgeſmukte kout,
Walgend laf, ontbloot van zout;
Dat de dwaazen kan bekooren.
Neen! de proef van 't waar Vernuft
Blijft beſtendig, holt noch zuft.
Minder vindt men 't in een reden,
Die een maagd de kaaken verft;
Zulk een ſmet dient uitgeſneeden,
Eer zij 't gaave vlees bederft.
't Paſt een Schrijver daar te bloozen,
Waar zijn leezer bloozen moet.
Schaamt u zelf, Vernufteloozen!
Want uw zwier is roeſt en roet.

Hier hield zij ſtil op ons allen in het rond kijkende als haarer eigener voortreffelijkheid, naar mij dagt, bewuſt. Heer, hoe ſtaarden wij! Gij ondernamt om ons uwe bepaalinge van Geeſtigheid te geeven, op dat gij ook iets mogt hebben in te brengen, en door verwonderinge niet ſchijnen tot eene ſtilzwijgende zedigheid gebragt te zijn.

Maar, als of zij u het onderwerp niet betrouwen durfde, ſprak zij, denzelven Schrijver aanhaalende ten aanzien van zijne ſtelliger beſliſſinge, met dezelve welluidendheid van ſtem en toon, dus nadruklijk daarover haar oordeel uit.

Zo Geeſtigheid *niet, even als een wijngerd,*
Wordt vaſtgehegt aan d' olmboom-ſtam der Deugd,
En hemelwaarts zijn blaân en looten ſlingert

Zijn

Zijn troſſen toont, wier kragt het hart verheugt;
Maar kruipt en groeit, ontmaakſeld en verwilderd
In ſtof en ſlijk, vergeeten of beſpot,
Dan, ſchoon het waas der lugt zijn vrucht beſchildert,
Groen loof het ſier, dan rijpt het niet, maar rot.

Indien gij u dit gedeelte der verkeeringe te binnen brengt, en hoe wij als gekken op elkanderen keeken; hoe zeer het ons te onvreeden maakte op onszelven, en ons voor haar deed vreezen, terwijl wij onze geſprekken dus vonden uitgeſlooten van dat character zelf, 't welk onze ijdele waan ons ontwijffelbaar had doen denken dat ons toebehoorde; en indien gij u die herdenkinge behooreliijk ten nutte maakt; zult gij met mij van gevoelen zijn, dat 'er niet zo veel Geeſt ſteekt in Ondeugd, dan wij onszelven wel gevleid hadden.

En alles wel bedagt zijnde, ben ik zedert *dat* geſprek altoos van gedagten geweeſt, dat de Geeſtigheid van alle de Guiten en Ligtmiſſen, met welke ik ooit verkeerd hebbe, van ſneedigen Bob Lovelace tot den kleinen Jantje Hartop den woordenſpeeler, meeſtendeel beſtaet in ſtoute en aanſtootelijke dingen te zeggen, met zulk eene onbeſchroomdheid, welke de Zedigen doet bloozen, de Onbeſchaamden lachen, en de Weetnieten ſtaen gaapen.

En waarom denkt gij, dat ik deeze dingen melde zo kwaalijk ter ſneede, gelijk het zou kunnen ſchij-

ſchijnen? ——— Alleen, moet ik u zeggen, als een ſtaaltje (onder veele andere, welke uit de verkeeringe van den zelven avond konden worden bijgebragt) van de uitmuntendheid deezer edele Vrouwe in die talenten, welke de Natuure veradelen, en haare Sexe verheffen —— Welker blijken zig niet alleen toonden aan ieder een van ons, naar dat wij aanſtoot gaven, maar ook aan de ſnapagtige Partington, en de plomper, dog uitneemend geveinsde Sinclair, in het berispend oog, in de afkeurende blos, waarin zo veel misnoegen als zedigheid gemengd was, en zomtijds, als de gelegenheid het vereiſchte (want zommige waaren te veel verhard, om van eene zo *tedere* beſtraffinge gevoel te hebben) door de diepſte verſmaadinge, vermengd met eene zoort van verontwaardigend medelijden, welke tevens de zelfbewuſtheid van haare eigene waardigheid, en onze veragtelijke onwaardigheid ten toon ſtelde.

O Lovelace! welke was toen in mijn oog zelf, en welke is nog bij herdenkinge, de zegepraal van *egte* zedigheid, van *egte* geeſtigheid, en *egte* beſchaafdheid, over winderig ſchertſen, onbeſcheiden gelach, en eene vuile taal, waarover de ſchuldige zig zelf zo ſchaamen moeten, dat zij ze niet dan onder eene dubbelzinnige meeninge durven aanroeren!

Daarenboven, gelijk gij ergens hebt aangemerkt (a) worden alle haare beſtraffingen met haar Gezigt *bekragtigd*. Niet armhartig, gelijk het gemeene gros van haare Sexe, zig onkundig houdende van de meeninge, welke te bloot legt om ver-

(a) Zie. bl. 350.

verholen te zijn; maar zig des zodanig belgende, dat zij aan elken onbeſchaamden lacher de ergernis toone, die gegeven is, en genomen wordt van eene Kuisheid, welke van haaren weg was afgeraakt, wanneer zij verviel onder zulk gezelſchap.

Zodanig is de vrouw, zodanig is de engel, welke gij door liſt in uwe magt gekreegen hebt, en die gij wilt bedriegen en ten bederve brengen. —— Lief Schepzel! wiſt zij maar hoe zij rondom bezet is (gelijk ik zo wel toen dagt, als ik het nu denke) en wat men met haar *voorheeft*, hoe veel eer zou zij den dood verkiezen, dan zulken vreezelijken toeſtand! ——— „ En hoe kragtdaadig- „ lijk zou haare Gebeurtenis, wierd die algemeen „ bekend, de geheele Sexe waarſchuwen om zig „ nooit in de magt van de onze te ſtellen, onze „ geloften, eeden, en betuigingen mogen zijn „ welke zij willen! „

Maar mag ik u, nogmaal, bidden, mijne waarde Lovelace, zo gij eenige agtinge hebt voor uwe eigene eere, voor de eere uwer familie, voor uwe ruſt in toekoomende, of voor mijn gevoelen van u (die egter niet zo zeer voorgeeve door beginzels van deugd bewoogen te worden, dan door die uitſchitterende verdienſte, welke *u* nog meer behoort in te neemen) dat gij u laat overreeden ——— om ——— om u *menſchlijk* te gedraagen, dat is het alles —— Alleen, dat gij onze gemeene menſchlijkheid niet wilt te ſchande maaken!

Hoe verhard gij ook zijt, ik weete dat het ondeugend volk in dat huis die geene zijn, welke u doen blijven bij uw beſluit tegen haar. O, dat

de

de ſchrandere Schoone (die zo onnozel in haar eigen hart van anderen gaarn het beſte denkt) niet zo vaſtlijk beſlooten had om deeze vrouwluij van zig af te houden? ——— Dat zij, als daar *in den koſt* zijnde, meermaalen met haar *aan tafel* gegaen waare! Hoe ſchoonſchijnende zij ook zijn, in eene week tijds zoude zij door haar hebben heen gezien; zij konden niet altoos zo op haare hoede geweeſt zijn, dan nu zij haar maar zelden zagen, en zig *bereidden* om haar te zien; en zou dan uit haar huis gevlooden zijn, als van eene met de peſt beſmette plaatze. Hoewel, miſſchien, bij zulk een onverzettelijken en onderneemenden booswigt, deeze ontdekkinge haar bederf wel verhaaſt mogt hebben.

Ik weete wel, dat gij vies zijt in uwe Minnaarijen. Maar zijn 'er geen honderden van vrouwen, die ſchoon niet ten uiterſten ongebonden, zig van u zouden laaten inneemen enkel uit hoofde van uwe *welgemaaktheid*? Maak een ſpeeltuig, zo gij wilt, van de Deugd ten aanzien van zodanige onder de Sexe, welke die als een Speeltuig aanmerken; maar beroof eene engel niet van die Reinheid, welke, naar haar eigen gevoelen, het onderſcheid uitmaakt tuſſchen engelagtige en beestagtige hoedanigheden.

Ten aanzien van de drift zelve, hoe minder Ziel 'er zij in man of vrouw, hoe welluſtiger zij zijn. Gij, Lovelace, hebt eene Ziel, ſchoon eene bedorvene; en zijt meer geſteld (gelijk gij u zelf beroemt) op de voorafgaende krijgsliſten, dan op het einde der overwinninge.

Zien wij niet de natuurelijke neiginge van gek-

ken

ken en krankzinnigen? De begeerlijkheid zelve is *Lighaam*; en wanneer wij zelve meeſt gek en krankzinng zijn, bejaagen wij deeze dingen met de grootſte gretigheid. Zie eens welke zotten deeze drift maakt van de wijſte menſchen! Welke ſnoffelaars, welke hunkeraars, als zij zig door dezelve vervoeren laaten! ——— Eene *onbeſtendige drift!* ——— Nademaal, indien wij (ons ſchaamende om het een *gepaſter* naam te geeven) het *Liefde* moeten noemen, de *Liefde te koelen zo veel is, als de Liefde te verzadigen* —— *En de Liefde verzadigd zijnde, begint de onverſchilligheid.* En dus is het 'er mede gelegen, daar *inwilliginge* van den eenen kant de verpligtinge van den anderen vermeerdert. Wat kan dan anders dan wroeginge volgen op eene gewelddaadige onderneeminge?

Verkiezen zelf kuiſche Minnaars niet alleen te zijn in hunne voorbereidende Vrijerijen en minnehandelingen, zig ſchaamende om een kind zelf tot getuige te hebben van hunne dwaaze bedrijven, en nog dwaazer uitdrukkingen? Is dit eene vergode hartſtogt, ten hoogſten top geſteegen, die geſchikt is om het dagligt te verdraagen? Verſchuilen de Gelieven, wanneer wederzijdſche toeſtemminge hunnen wil verbeidt, zig niet agter bedekzelen en in de duiſternis, om hunne wenſchen te volvoeren? En zal men toelaaten dat zulk eene gluipende drift als deeze, welke zo gemaklijk door ſlegter voorwerpen kan gekoeld worden, de edelſte omteere?

Waare het uitſtel van uwe ſnoode voorneemens niet meer te danken aan het ontzag, 't welk

haare majeſtueuſe deugd u heeft ingeboezemd, dan aan gebrek van uwe behendigheid in ſchelmerije [Ik *moet* mijne gedagten in dit geval ronduit ſchrijven; want hebbe ik de engel niet *gezien?*] Ik zou gereed zijn om eenige van uwe vonden en voorwendzelen tot het verſchuiven van den verwagten dag, door te ſtrijken als *oud*, *verſleeten*, en (voor mij, die uw oogmerk weete) *armhartig;* en te dikwijls te hulp genomen, terwijl 'er niets van koomt, om op te roemen; bijzonderlijk dat van Mennell, de zwaarmoedige Lady, en het gemeubileerd Huis.

Zij moet ook zo, zomtijds, gedagt hebben, en u dieswegens in haar hart veragt, of u (ondankbaaren, die gij zijt) beminnen tot haar ongeluk; zo wel als tegen waarſchijnelijkheid nog hoope voeden. Dog dit zou de Sexe nog eene andere waarſchuwinge uitleveren, zo zij haare Gebeurtenis te weeten kwamen; „ alzo het haar zou toonen, met welke armhartige voorwendzelen zij „ moeten *ſchijnen* zig te laaten vergenoegen, indien zij zig eens in de magt van een argliſtig „ man geſteld hebben. „

Indien *Beproevinge* alleen uw oogmerk waare, gelijk dit eens uw voorgeeven was (a), genoeg hebt gij zekerlijk dit puik-juweel van deugd en waakzaamheid beproefd. Maar ik kende u te wel, om op *dien tijd* zelf, te verwagten, dat gij u daarmede zoudt te vreede houden. „ Mannen van onzen trant ſtellen hunne oogmerken op eenige „ van de Sexe geen ander perk, dan hetwelk gebrek van vermogen hen daaraan dwingt te ſtel-

„ len.

(a) Zie D. III. Br. XIV.

„ len. „ Ik wiſt wel, dat gij een voordeel behaald hebbende, al voort zoudt gaen om te tragten naar een ander. Uwen ingewortelden afkeer tegen den egten ſtaat kende ik ook wel; en gij beleedt trouwens uwe hoope van haar te beweegen om *ongetrouwd met u te leeven*, in dien zelven Brief, waarin gij voorgaft dat *Beproevinge* uw vooornaam oogmerk was (a).

Maar wordt gij zelf door uwe eigene menigvuldige en uws ondanks u beſtookende wroegingen, daar gij tijd, plaatze, gezelſchap, en alle andere omſtandigheden tot uw wil hebt om u te begunſtigen in uw ondeugend voorneemen, niet overtuigd, dat 'er geen plaatze zijn kan voor eene zo vermetele hoope? —— Waarom dan, nademaal gij liever verkiezen zoudt haar te trouwen dan haar te moeten miſſen, wilt gij haar voor eeuwig u doen haaten?

Dog indien gij eene *perſoonlijke* beproevinge durft in gedagten neemen, en opregt zijt in uw voorneemen om haar te beloonen, naar dat zij zig daarin gedraagt, laate ik u dan dog bidden om haar uit dit ſnood huis weg te brengen. Daardoor zult gij haar en uwe conſcientie een reinen en eerelijken kans verleenen. Het lief begoocheld juweel verlaat zig nu zo volkoomelijk op haare gewaande gelukkiger uitzigten, dat gij niet behoeft te vreezen dat zij u ontvlugten zal, of dat zij haare toevlugt zal wenſchen te neemen tot dat ontwerp van Juffer Howe, hetwelk u tot uwe *meeſterſtukken*, zo gij het noemt, heeft aangedreeven.

(a) Zie D. III. bl. 136. Zie ook Br. XII. XIII. van dat Deel.

Maar welk beſluit gij ten deezen aanzien ook moogt neemen; en indien ik niet in tijds ſchrijve, maar dat gij het masker reeds metterdaad hebt afgeligt; laat het dog niet in uwe gedagten koomen, indien gij de vervloekingen van elk hart en van uw eigen ook hierna ontgaen wilt, om haar niet, zelf niet voor een uur (al is haare gramſchap nog zo groot) over te geeven in de magt van dat godloos vrouwmenſch, hetwelk, zo het mogelijk is, nog minder wroeginge heeft dan gij zelve; en wier *hanteeringe* het is den wederſtreevenden moed te kneuzen, en het hart in 't kwaade onbedreeven ten uiterſten bederf te brengen. ——— O Lovelace, Lovelace, hoe veel ſchrikkelijke hiſtorien zou dit afgrijzelijk vrouwmenſch de Sexe kunnen vertellen! En zal die van eene Clariſſa de verdoemelijke Lijſt vergrooten?

Dog dit konde ik wel beſpaard hebben. Hiertoe, hoe groot een duivel gij ook zijt, kunt gij niet bekwaam zijn. Gij kunt u niet vermaaken met eene zegepraal zo ſchandelijk voor uwe ondeugende Trotsheid zo wel, als voor de Menſchlijkheid.

Zo gij denken mogt, dat het akelig Schouwſpel, hetwelk ik alle uuren voor mijne oogen hebbe, mij ernſtiger gemaakt heeft dan naar gewoonte, zult gij miſſchien niet hebben misgedagt. Dog hieruit is niets meer te beſluiten (zo ik zelf al tot mijne voorige gangen wederkeerde) dan dit, dat zo wanneer ook de tijd mag koomen van bezadigde overdenkinge, het zij die ons door onze eigene ongelukken, of door die van anderen worde aangebragt, wij dan ongetwijffeld, zo wij in ſtaat zijn om te

te denken, en daartoe tijd hebben, op dezelve wijze denken zullen.

Geen van ons beiden zijn wij zulke dwaazen, dat wij geen geloof ſlaen aan eenen Toekoomenden Staat, of denken, hoe ook ons gedrag mag zijn, dat wij hier bij geval gekoomen zijn, en tot geen ander einde dan om alle ſchelmſtukken te pleegen, die wij maar in onze magt hebben om te pleegen. En ik ſchaame mij niet te bekennen, dat ik in de gebeden, welke mijn arme Oom mij voor hem doet leezen, bij afweezigheid van een zeer braaf Kerkelijk die hem van tijd tot tijd bezoekt, niet vergeete een woord of twee voor mijzelven te laaten invloeijen.

Indien gij om mij lacht, Lovelace, zal uwe beſpottinge meer overeenkoomen met uwe *daaden*, dan met uw *geloof* ——— *De Duivels gelooven en ſidderen.* Kunt gij nog meer overgegeven boos zijn dan die?

En hier moet ik nog bij voegen, ten opzigt van mijn armen ouden man, dat ik dikwijls wenſche dat gij maar voor een half uur op een dag hier tegenwoordig waart, om den droeſſem van een los leeven te zien afloopen in de wreedſte pijnigingen, welke het Colijk, de Steen, en des Chirurgijns mes te zamen kunnen aandoen; en hem de ongebondenheid van zijn voorgaende leeven te hooren beweenen, in den bitterſten angſt van zijnen geeſt, die alle uur verwagt tot zijne laatſte rekenſchap gedagvaard te worden. —— Nogthans, uit alle belijdeniſſen die hij doet, heeft hij zig, in Zeven en zeſtig jaaren leevens, niet van half zo veel ſnoode wandaaden zelf te beſchuldigen, dan

welke gij en ik in de Zeven laatſte jaaren alleen bedreeven hebben.

Ik ſluite met nogmaal alles wat ik geſchreeven hebbe, uwer ernſtige overweeginge aan te beveelen, als voortkoomende uit het hart, en de ziel van

Uwen gewiſſen Vriend,

JAN BELFORD.

LVII. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Dingsdag-namiddag, den 6 van Junij.

Nog hebbe ik al meer zwaarigheden te boven te koomen om mij deezen hagelſchen Verlof-brief te bezorgen. Ik haatede altoos deeze geeſtlijke Wetgeleerden, en hun Gerigts-hof, en zal ze altoos haaten.

En nu, Jan, zo ik niet verzekerd ben van de *overwinninge*, hebbe ik ten minſten een ontwijk.

Maar hola! —— Uw knegt met een Brief —

* * * *
* *

Een verbruiden *langen*, ſchoon geen *ver-*

haal

haal behelzenden ——— Al weer nog ten voordeele van de Lady! —— Houd u dood ſtil, gij malle vent! Wat kunt gij ſchrijven, dat op mij van kragt kan zijn in dit albeſliſſend Tijdſtip? —— En hebbe ik u niet, naar gelang ik vorderde, alles doen zeggen, wat voor u noodig was om te zeggen?

* * * * *

Evenwel zal ik u nog eens onder handen neemen.

Zijn zommige van mijne vonden (zegt gij) *oud*, *verſleeten*, *armhartig*? Die van de Weduw in 't bijzonder? —— Ik kan mijn geduld jegens u niet behouden. Had die vond toen ter tijd haare uitwerkinge niet, om eene verwijlinge te wege te brengen? ——— En had ik toen geen reden om te vreezen, dat de Lady genoeg zou ontdekken, om haar een tegenzin in dit huis te doen krijgen? En was het niet goed (volgens mijn bedoeld oogmerk) haar van tijd tot tijd voort te leiden, in een denkbeeld, dat 'er wel haaſt een eigen huis voor haar gereed zou zijn, op dat ik haar beweegen mogt om hier te blijven, tot dat het gereed was?

Oud, *verſleeten*, en *armhartig!* ——— Gij zijt een zotte kwant, en hebt geen oordeel, als gij dat zegt. Hadde ik als een dom-oor, naar gelang ik *voortging*, u niet de geheime voorneemens van mijn hart geopenbaard, maar die alle te binnen gehouden, tot dat de uitkoomſt mijne verborgenheden verklaard had, zoude ik u wel

hebben durven tarten dat gij, niet meer dan de Lady, zoudt in ſtaat geweeſt zijn, om te giſſen wat haar ſtond over te koomen, voor dat het metterdaad gebeurd waare. En ik twijffele niet, of gij zoudt in zulken gevalle, in plaatze van op haar te durven ſmaalen wegens ligtgeloovigheid, als of zij *mij tot haar ongeluk beminde*, en *tegen waarſchijnelijkheid nog hoope had*, veel gereeder geweeſt zijn om haar van Viesheid en al-te-Naauwgezetheid te beſchuldigen. En ik zal u zeggen, dat indien zij mij zo bemind had als ik wenſchte dat zij mij beminde, zij onmogelijk zo zeer beſchroomd kon zijn geweeſt voor mijne oogmerken, nog zo gereeden invloed gegeven hebben aan Juffer Howe's waarſchuwingen, dan zij altoos gedaen heeft, ſchoon mijn algemeen character mij bij haar niet voordeelig waare.

Dog volgens uw gevoelen is die Eenvoudigheid in mijne vonden tot mijn nadeel, welke derzelver voornaame Voortreffelijkheid is. Geen Vlieg-werken maake ik noodzaakelijk. Met geen onnatuurelijke Lugt-ſprongen houde ik mij op. Alles is loutere Natuure, met de Natuure mijn voordeel doende naar de Natuure loopt; en mijne loopjes zijn zo eenvoudig, dat wanneer die bekend zijn, gij, *gij* zelf, u verbeeldt, dat gij dezelve wel hadt kunnen uitdenken. En gij ſchijnt trouwens zelve te *bekennen*, dat de kleinagtinge, die gij voor dezelve hebt, daaruit voortkoomt dat ik u van te vooren tot derzelver kennis hebbe toegelaaten. —— ondoorzigtige zo wel, als ondankbaare die gij zijt!

Nogthans wil ik evenwel ook niet hebben dat

dat gij denkt, of als ik onkundig ben van mijne zwakke plaatzen. Ik hebbe u voorheen al te kennen gegeven, dat het voor den bekwaamſten veldoverſten bezwaarelijk is te zeggen, wat hij *zal* doen of wat hij *kan* doen, wanneer hij verpligt is zijne beweegingen te regelen naar die van eenen wakkeren vijand (a). Indien gij deeze bedenkinge van behoorelijk gewigt bij u laat zijn, zult gij u niet verwonderen, dat ik veele marſen en contramarſen doe, welker zommige voor een onkundig aanſchouwer wel noodloos kunnen ſchijnen.

Dog laate ik eens ter loops met u over dit onderwerp in redengeding treeden, nu ik het einde mijner reize voor mij zie.

Eene menigte van dingen die niets ter zaake doen, vertelt gij mij in deezen Brief; welker zommige gij hadt van mijzelven; en andere die ik ook van te vooren wel wiſt.

Alles wat gij tot lof zegt van dit bekoorelijk Schepzel, koomt te kort bij het geen ik gezegd en geſchreeven hebbe, over het onuitputtelijk onderwerp.

Haare deugd, haar weerſtand, welke haare *verdienſten* zijn, zijn mijne *aanprikkelingen*. Hebbe ik u dat wel geen twintigmaalen reeds gezegd?

Schoon een *Duivel*, gelijk deeze kleuters tuſſchen haar mij noemen, waarin ben ik een duivel dan in mijne *Liſtige Vonden*? Ik ben niet meer een duivel, dan anderen, in het *Einde* 't welk ik bedoele; want als ik mijn zin gekreegen hebbe is het nog maar *eene* verleidinge. En miſſchien

(a) Zie D. III. bl. 294.

ben ik in dien tijd voor de ſchuld van *veele* verleidingen bewaard.

Wat ongemeens zoude 'er in dit geval dog ſteeken, waare het niet van wegens haare waakzaamheid? ——— Al hoe veel ik op hebbe met minneranken en krijgsliſten, denkt gij, dat ik mijn oogmerk niet liever met minder moeite en minder ſchuld verkrijgen wilde?

De man, moet ik u zeggen, die zo ondeugend is, als hij kan zijn, is een erger man dan ik ben. Vraag elk Guit in Engeland, of hij, vaſt beſlooten hebbende om zijne begeerte te voldoen, *daarmede* zig *zo lang* zou hebben *opgehouden*? of *zo veel wroeginge* gehad, als ik gehad hebbe?

Bijaldien ieder Guit, ja ieder man, ging zitten, gelijk ik doe, en alles ſchrijven wat hem in zijn hoofd of in zijn hart koomt, en zig zelven met even veel vrijheid en opregtheid beſchuldigde, welk een heirleger van deugnieten zou ik bij mij hebben om niet alleen en beſchaamd te ſtaen?

Het is bij zommigen een zetregel, dat indien zij bij eene Vrouw alleen gelaaten worden, en geen kans op haar waagen, zij zig gehoond zal agten ——— Zijn zulke mannen als deeze niet erger dan ik ben? Welk een gevoelen moeten zij dog hebben van de geheele Sexe?

Laate ik de Sexe verdeedigen, welke ik zo dier beminne. Indien deeze onze Ouder broeders denken, dat zij in het algemeen reden hebben tot deeze ſtellinge, moeten zij zeer ſlegt gezelſchap gehouden hebben, of over der vrouwen harten oordeelen naar hunne eigene. Zij moet eene geheel

heel ongebondene vrouwsperſoon zijn, die niet als eene ſlek binnen haare ſchulp zal krimpen, als zij *ruwlijk* en *ſchielijk* wordt aangevallen. Eene zedige vrouw moet natuurelijk *koel*, *ingetogen*, en *ſchuw* zijn, Zij kan *zo veel*, en *zo ſchielijke* aandoeninge niet krijgen, dan de Ligtmiſſen zig wel verbeelden. Zij moet, *ten minſten*, eenig vertrouwen ſtellen op de *eere* en de *ſtilzwijgendheid* van eenen man, voor dat het mogelijk is, dat de begeerte in haar opkoome, om zijne vlam te begunſtigen en te gemoet te koomen. Wat mijzelven belangt, ik hebbe mij altoos zedig gehouden in het gezelſchap der vrouwen, tot dat ik van haar verzekerd was. Nog hebbe ik ooit eene *groote* misdaad ondernomen, voor dat ik bevond dat de *kleine* wierden over het hooſd gezien; en dat zij mij niet mijdden, wanneer zij mijn charaćter kenden.

Mijne godlijke Clariſſa heeft mij belemmerd, en mijn ſpel geheel in de war geſlagen: Op den eenen tijd hoopte ik het te winnen door haar Schrik aan te jaagen; op den anderen, door *Minnekoozen*; door de *amoureuſe Siegezaag*, gelijk ik het genoemd hebbe (a). En ik hebbe nu nog alleen *Verraſſinge* bij de andere twee te voegen, en eens te zien wat met alle drie kan worden uitgeregt.

En wiens eigendom, bidde ik u, zal ik overweldigen, indien ik mijne ontwerpen van Min en Wraak agtervolge? Hebben diegeenen, welke regt op haar hebben, dat regt niet met den voet geſtooten? Hebben zij haar niet moedwillig aan ge-

(a) Zie D. III. bl. 117.

gevaaren bloot geſteld? Daar zij nogthans wel moeſten weeten, dat zulk eene vrouw als een wettige prijs zou worden aangemerkt van zo veelen, als maar gelegenheid zouden hebben om haar aan boord te klampen? —— En al hadden zij haar daarvoor dus wreedlijk niet bloot geſteld, is zij niet eene *Ongehuwde Vrouwsperſoon*? En behoeve ik u wel te zeggen, Jan, dat mannen van onzen ſtempel, de beſte zelf daarvan [de *ergſte* ſtaen nergens voor] het voor eene groote gunſt en beleefdheid agten, welke den getrouwden mannen beweezen wordt, indien zij denzelven hunnen Vrouwen voor hen alleen laaten; en zig te vreede houden met hunne Zuſters, Dogters, Pupillen, en Nigten? Hoe aanſtootelijk deeze beginzels ook zijn mogen voor een bedagtzaam gemoed, nogthans weet gij, dat zodanig de beginzels zijn van duizenden (die zo edelmoedig niet zouden handelen, dan ik genoegzaam bij alle van de Sexe gehandeld hebbe, welke ik in mijne magt kreeg); en ook zo dikwijls worden in het werk geſteld, als hunne gelegenheid of moed hen toelaaten. —— Zulke hebben derhalven geen regt om *mij* te beſchuldigen.

Geſtadig brengt gij voor haar in, wat zij al van haare familie geleeden heeft. Dog deeze reden hebbe ik al te dikwijls beantwoord, dan dat ik 'er nu iets meer van behoeve te zeggen, dan alleen dat zij niet *om mijnentwille* geleeden heeft. Want is zij niet het ſlagtoffer geweeſt van de kwaadaartigheid van haaren roofgierigen Broeder en nijdige Zuſter, die alleen naar eene gelegenheid wagteden om haar bederf te berokkenen bij haa-

haare andere bloedverwanten; en deeze *als de eerſte* aangreepen, om haar uit den huize te drijven; en, zo als het geval wilde, in mijne armen? —— Gij weet wel, hoe zeer *tegen haare geneigdheid.*

Wat haare *eigene* zonden aangaet, hoe veele heeft het lief ſchepzel niet te verantwoorden voor de Liefde en voor mij! —— Heeft zij niet wel twintigmaalen, en twintigmaal twintigmaalen, mij te kennen gegeven dat zij den haatelijken Solmes niet verwierp uit gunſt jegens mij? En heeft zij niet alzo dikwijls aangebooden, om mij te verſtooten voor het Ongehuwd leeven, indien de Onverzoenbaaren haar op die voorwaarde hadden willen aanneemen? —— Aan welke herhaalingen maaktuw dwaas medelijden mij ſchuldig?

Om een weinig verder te rug te zien: Kunt gij vergeeten, wat ik al geleeden hebbe van deeze trotſe Schoonheid, den geheelen tijd dat ik op haare hoogmoedige beweegingen en bevelen wagtede in de velden om Harlowe-Plaatze, en in het klein Wit Hart te Neale, zo als wij het noemden? —— Dreigde ik haar toen geen wraak (en had ik 'er geen reden toe?) om dat zij mij in eene beloofde zamenkoomſt te loor ſtelde?

O Jan! welk een nagt had ik in het guur hak-boſch 't welk grenſt aan haars Vaders diergaarde! Mijn linnen en peruik bevrooren; mijne ledematen volſtrekt verkleumd; mijne vingers alleen zo veel warmte gevoelende, als mij in ſtaat ſtelde om eene pen te houden; en die nog verkreegen door het vel 'er af te wrijven, en door

met

met mijne handen te kloppen in mijne beevende zijden! Knielende met de eene knie op de rijmige mos, op de andere ſchrijvende, indien de ſtijve haanepooten ſchrift konden heeten! Mijne voeten, toen ik gedaen had, ſchijnende wortels geſchooten te hebben, en metterdaad onbekwaam om mij voor eenige minuuten te onderſchraagen! —— Liefde en Woede hielden toen mijn hart in beweeginge [en Liefde en Woede konden dat alleen doen] hoe veel meer had ik anders moeten lijden, dan ik geleeden *hebbe!*

Ik vertelde u, bij mijne naargeeſtige te rug koomſt, welke de inhoud was van den Brief dien ik ſchreef (a). En ik toonde u naderhand haar dwingelandſch antwoord op denzelven (b). Toen was het, Jan, dat gij uwen vriend lief hadt; en u ontfermdet over uwen armen lijdenden Lovelace. Zelf de gehoonde God der Liefde keurde toen mijne gedreigde wraak goed tegen de Schoone beloofſter; ſchoon hij nu, in den Dag van mijn vermogen, den Nagt van mijn lijden vergeten hebbende, met u, een voorſpraak voor haar geworden is.

Ja, was hij zelve het niet, die mijne aanbiddelijke *Nemeſis* tot mij bragt; en beide te zamen noopten zij mij tot deezen eed, „ Dat ik nooit „ zou ruſten voor dat ik deeze godin-dogter der „ Harlowes zo verre gebragt had, om ongetrouwd „ met mij te leeven; en dat wel onder de oogen „ van haare geheele hoogmoedige familie? „

Nog kunt gij deezen eed vergeeten. ——

Op

(a) Zie D, II. bl. 186.
(b) Ibid. bl. 190.

Op dit oogenblik dunkt mij dat ik u nog zie, zo droevig als gij toen keekt. Uwe ſterke trekken gloeijende van medelijden over mij; uwe lippen te zamen gedraaid; uw voorhoofd gefronſt; uw geheel aangezigt uit het dom rond gerekt tot het ijzelijk eijrond; elk ſpier zijne kragt te koſt leggende, om het jammerlijk gelaat te voltooijen; en geen een woordt kondt gij uiten, dan *Amen* op mijnen eed.

En wat hebbe ik dog zedert dien tijd van haar genooten van eene onderſcheidende Liefde, of Gunſt, of Vertrouwen, om mij deezen eed te doen agter den bank werpen?

Ik *vernieuwde* dien, het is waar, naderhand niet; en voor eenen langen tijd, was ik metterdaad gezind om dien te vergeeten; tot dat de herhaalingen van dezelve misdaaden de geheugenis der voorgaende verleevendigden. En daar nu bijkoomende de inhoud van eenige van Juffer Howes vergiftige Brieven, die ik nog zo onlangs in handen gekreegen hebbe, wat kunt gij dog voor de Weerſpanneling zeggen, dat met uwe ſchuldige getrouwheid aan uwen Vriend beſtaenbaar is?

Elk man naar zijn vernuft, inborſt, en geſteldheid. Hannibal wierd genoemd *De Vader der krijgsliſten* in den oorlog. Waare Hannibal een gemeen man geweeſt, en hadde hij zijne liſtige herſens gewend tegen de *andere Sexe*; of waare ik een veldheer geweeſt, en hadde ik de mijne gewend tegen de zodanige mijner medeſchepzelen van *mijne eigene* Sexe, welke ik dagt regt te hebben om als mijne vijanden aan te merken, om dat zij in eenen verſchillenden lugtſtreek geboo-

booren waaren en woonden; Hannibal zou minder; Lovelace meer kwaad gedaen hebben. — Dat zou maar het verſchil geweeſt zijn.

Geen Souverein op aarde, indien hij geen *vroom man* zij, en indien hij van een oorlogzugtigen aart zij, of hij moet duizendmaal meer kwaad gedaen hebben dan ik. En waarom? Om dat hij het in zijne *magt* heeft om meer te doen.

Een eerelijk man, zult gij miſſchien zeggen, zal niet wenſchen het in zijne magt te hebben om leed te doen. Hij *behoort* het *niet* te wenſchen, moet ik hem zeggen: Want indien hij dat heeft, is het duizend tegen een dat het hem niet baldaadig en ondeugend beide maake.

Waarin ben ik dan zo *zonderling* Snood?

In mijne *Looze Vonden*, zult gij zeggen (want gij zijt mijne echo) zo al niet in het *Einde*, 't welk ik mij daarmede voorſtelle.

Hoe moeijelijk vindt ieder menſch het niet, zo wel als ik, om eene overheerſchende hartſtogt af te leggen! Ik hebbe drie hartſtogten, van welke ik beurtlings geregeerd worde, en dat wel heel vorſtlijke. Liefde, Wraak, Heerſchzugt, of eene begeerte om te overmeeſteren.

Wat deeze bijzondere vond aangaet van Tomlinſon en den Oom, welke gij miſſchien voor een heel ſnood ſtukje zult houden; dat had ik wel geſpaard, hadden deeze *onnozele* Ladys mij niet genoopt om een man te zoeken voor haare Juffr. Townſend: Die liſt, derhalven, dient maar om andere *voor te koomen*. Denkt gij, dat ik kon verdraagen overſchalkt te worden? En zou deeze vond zelf wel niet een kwaad woord beſpaaren kun-

kunnen? want denkt gij, dat ik de Lady goedsmoeds aan Townſend's Pekbroeken zou overgeeven?

Wat meent gij, zo gij niet uwe eigene dingreden zoekt over hoop te gooijen, als gij zegt, *dat mannen van onzen trant hunner ondeugendheid geen ander perk ſtellen, dan gebrek van magt*; daar gij egter weet, dat deeze Lady in de mijne is?

Genoeg, zegt gij, *hebbe ik dit puikjuweel der deugd beproefd.* Dat is niet zo; want ik hebbe haar in het geheel niet beproefd. ——— Alles wat ik gedaen hebbe, is maar *voorbereidinge tot eene beproevinge.*

Dog gij zijt bekommerd over de *middelen*, tot welke ik mijne toevlugt moge neemen in de *beproevinge*, en voor mijne *opregtheid.*

Onnozele Sul! —— Heeft ooit eenig man, denkt gij, eene vrouw bedroogen, dan ten koſte van zijne opregtheid? Hoe kan hij anders gezegd worden, haar te bedriegen?

Wat belangt de *middelen*, gij verbeeldt u immers niet, dat ik eene *regelregte* en *onmiddelijke* inwilliginge verwagte. Mijne groote hoope is maar op eene wijkende tegenkantinge; zonder welke ik wel zweeren wil, welke ſchendingen ook ooit ondernomen zijn, dat 'er nooit eene gepleegd wierd, van een perſoon aan eene perſoon. En de vroome Koningin Lysje van Engeland, zo ze geleefd had, en het op haar gegeven waare, zou zig verklaard hebben met mij van een verſtand te zijn.

Het zou voor de Sexe, niet kwaad zijn, dat

zij wiſten, welke onze gevoelens zijn over dit onderwerp. Ik wil haar gaarn waarſchuwen. Ik wenſche niemand dat hij bij haar ſlaage buiten mij zelven. Ik zeide u eens, dat *ik, ſchoon zelve een Guit, geen Guitens Vriend ben* (a).

Gij zeidet, dat ik den egt altoos haatede. En gij ſprakt een waar woord. En egter niet minder waar, als gij mij te kennen gaft, dat ik *deeze Lady liever zou willen trouwen, dan haar te moeten miſſen.* En *zal zij een eeuwig afgrijzen van mij hebben*, denkt gij, indien ik haar beproeve, en niet ſlaage? —— Pas op —— Pas op, Jan! —— Ziet gij niet, dat gij mij waarſchuwt, om geen beproevinge te onderneemen zonder een vaſt beſluit om het te winnen?

Ik moet 'er bijvoegen, dat ik voor eenigen tijd overtuigd ben, dat ik kwaalijk gedaen hebbe, met zo vrij aan u te ſchrijven als ik gedaen hebbe (en dies te meer, indien ik de Lady wettiglijk de mijne maake); want is niet elk Brief, dien ik aan u geſchreeven hebbe, een Libel van Beſchuldiginge tegen mij zelven geweeſt? Ik mag ten deele mijne ijdele grootsheid dieswegens vloeken; en ik denke, dat ik mij in toekoomende zal inbinden; want gij zijt weezenlijk zeer onbeſcheiden.

Een *vroom* man, bekenne ik, zou veele van de dingen, die gij aandringt, mogen aandringen; maar, bij mijne ziel, zij paſſen in 't geheel niet van u te koomen. En gij moeſt wel bevroeden, dat ik elk tuttel van hetgeen gij ſchrijft wel kan beantwoorden, op den voet der *maatregelen, welke wij lang gehouden en gevolgd hebben.* ——

Dat

(a) Zie D. III. bl. 136.

Dat ik dat doen kan, zult gij uit het bovenſtaende ſtaaltje merken.

En eijlieve zeg mij eens, Jan, wat anders dog dan dit volgende zou het kortbegrip van mijne en mijner Beminde Hiſtorie, *na tien jaaren in Onegt geleefd te hebben*, geweeſt zijn, hadde ik niet over het onderwerp aan u geſchreeven, en waare ik mijn eigen beſchuldiger niet geweeſt?

„ Robert Lovelace, een berugt vrouwen-eeter, verzoekt op eene eerelijke wijze ten huwelijk Juffer Clariſſa Harlowe; eene jonge Lady van de hoogſte verdienſte ——— Zonder de middelen van beide zijden in aanmerkinge te neemen.

„ Na dat hem hoope gegeven was, wordt hij gehoond van haaren gewelddaadigen Broeder; die het van zijn belang agt, om dien egt te doen mislukken; en die hem eindelijk uitdaagende, genoodzaakt is zijn onwaardig leeven van des anderen hand te ontvangen.

„ De familie, zo zeer verwoed, als of hij hem het leeven *benomen* had, hetgeen hij hem *ſchonk*, hoonen hem in perſoon, en ſpooren een haatelijken Minnaar op voor de jonge Lady.

„ Om een gedwongen huwelijk te ontgaen, laat zij zig beweegen om een ſtap te doen, welke haar werpt onder de beſcherminge van den Hr. Lovelace.

„ Nogthans, alle hartſtogt voor hem verlochenende, biedt zij bij herhaalinge aan om hem voor altoos te verſtooten, indien haare nabeſtaenden, op die voorwaarde, haar weder wil-

„ len aanneemen, en haar bevrijden van het aan„ zoek des mans, dien zij haat. „

„ De Hr. Lovelace, een man van ſterke drif„ ten, en gelijk zommige zeggen, van groote „ trotsheid, agt zig dieswegens zeer weinig aan „ haar verpligt; en uit eigen aart niet heel veel „ luſt hebbende om te trouwen, en zo veel re„ den om haare nabeſtaenden te haaten, tragt „ haar over te haalen om het *leeven van honneur*, „ zo als hij het noemt, met hem te leeven. En „ haalt haar eindelijk, door liſten, ſtreeken, en „ vonden, daartoe over. „

„ Hij beſluit om nooit eenige andere vrouw „ te trouwen: Stelt 'er eere in om haar naar zij„ nen naam te laaten noemen: Eene Kerk-pleg„ tigheid is al het verſchil dat ze hebben: Behan„ delt haar met verdiende tederheid. Niemand „ twijffelt of zij zijn getrouwd, behalven de trot„ ſe nabeſtaenden van haar, welke hij wenſcht „ dat daaraan twijffelen. Elk jaar een ſchoone „ Jonge. Middelen genoeg om de aanwaſſende „ familie met luiſter te handhaaven. Een teder „ Vader. Altoos een liefhebbende Vriend, een „ edelmoedig Landheer, en een naaukeurig Be„ taaler. Nu en dan evenwel, miſſchien, wel eens „ zijnen luſt koelende met een nieuw voorwerp, „ om hem met grooter geneugte te doen weder„ keeren tot zijne Bekoorelijke Clariſſa ——— „ Zijne eenige ſout de Liefde voor de Sexe —— „ Welke niettemin, zeggen de vrouwen, van zel„ ve wel zal beteren ——— *Dus verre* nog te „ verdeedigen, dat hij door zijn wild loopen geen „ verbond breekt. ——— „

En

En wat zo heel groot kwaad, NAAR HET GEMEEN BELOOP DER WERELD, ſteekt dog in dit alles?

Ik durve ſtaende houden, dat 'er duizenden en tienduizenden zijn, die wel erger hiſtorien te vertellen hebben, dan deeze zou ſchijnen te zijn, hadde ik u geen deelgenoot gemaakt van de wegen, langs welke ik tot mijn groot einde voortgae. En daarenboven weet gij, dat het character, hetwelk ik van mijzelven aan Joſeph Leman opgaf, omtrent mijne behandelinge van mijne matreſſen, zeer nabij aan de waarheid koomt (a).

Indien het mij zo veel ernſt waare mijzelven te verdeedigen, als gij ijverig zijt in mij te beſchuldigen, konde ik u wel overtuigen, door andere redenen, aanmerkingen, en vergelijkingen [*Is al het goed en kwaad der menſchen niet bij vergelijkinge groot of klein?*] dat ſchoon ik van wegens mijnen rondborſtigen aart (alleen aan U ſchrijvende, welke van alle mijne hartsgeheimen meeſter zijt) zo gereed ben om mijzelven in mijne verhaalen te beſchuldigen; ik nogthans den geheelen tijd door wel iets *voor* mijzelven te zeggen hebbe *bij* mijzelven; ſchoon miſſchien niemand anders, die geen Guit zij, daarin eenig gewigt zal erkennen. —— En deeze waarſchuwinge zoude ik wel duizenden mogen geeven, die mogelijk zig wel buigen zouden om een ſteen op te raapen en op mij te gooijen: „ Ziet toe dat uwe eigene *o-*
„ *verheerſchende driften*, welke die ook zijn
„ mogen, u niet tot al zo veel ondeugendheid
„ vervoeren, als de *mijne mij* doen. Ziet toe,

„ in-

(a) Zie D. III. bl. 363, 364.

„ indien gij bij geval in eenige opzigten beter zijt
„ dan ik, dat gij niet erger zijt in andere; en wel
„ in ſtukken, welker kwaade gevolgen zig verder
„ kunnen uitſtrekken, dan die van een meisje te
„ verleiden (en naderhand voor haar zorg te draa-
„ gen) welke *van haare wieg af met waar-*
„ *ſchuwingen tegen de bedriegerijen der man-*
„ *nen gewapend is.* „ En egter ben ik niet zo eenzijdig jegens mijne eigene dwaasheden, dat ik ligte gedagten hebbe van *deeze* fout, als ik het mijzelven eens gunne om te denken.

Nog iets ernſtigs zal ik 'er bijvoegen, nu ik 'er dog aan bezig ben: „ Zo dier beminne ik de Sexe,
„ dat hadde ik bevonden dat een deugdzaam
„ character in het algemeen *noodig* geweeſt waare
„ om mij bij haar aan te prijzen, ik veel naauwer
„ agt zou geſlagen hebben op mijne zeden, ten
„ aanzien van de Sexe, dan ik gedaen hebbe. „

Om alles in een te trekken ——— Ik ben genoegzaam bewuſt, dat mannen van een braaf en eerelijk hart, die zig nooit in *voorbedagt* kwaad te buiten gingen, en die de voortreffelijkheden van dit edel ſchepzel in aanmerkinge neemen, mij niet alleen zullen en moeten veroordeelen, maar zelf een *afgrijzen* van mij hebben, indien zij zo veel van mij wiſten als gij weet. Maar mij dunkt, ik zou gaarn vrij zijn van de beſchuldiginge van die mannen, en van die vrouwen ook, welke nooit geweeten hebben wat ſterke beproevingen en verzoekingen zijn; en van die, welke geen verſtand hebben om iets ſlims te onderneemen; van die, welken het meer aan moed dan wil ontbreekt; en wel inzonderheid van die, welke hun geheim ſlegts be-

beter bewaard hebben, dan ik het mijne hebbe bewaard, of begeerd te bewaaren. Indien deeze uitzonderingen doorgingen, Jan, zoude ik misschien tien hebben die mij vrijspraken, tegen een die mij veroordeelde. Hebbe ik niet dikwijls gezegd, *Dat de menschlijke natuure een Guit is?*

* * * *
* *

Ik dreigde u boven om mij te weerhouden van aan u te schrijven. Maar neem het niet ter harten, Jan ——— Ik moet voort schrijven, en kan 't niet helpen.

LVIII. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Woensdag-nagt, te 11 *uuren.*

Waaragtig, Jan, gij hadt mij half verslagen door uwe brabbeltaal, schoon ik het in mijnen Brief van gisteren niet bekennen wilde: Mijne Conscientie was van te vooren al op uwe zijde. ——— Maar nu, denke ik, ben ik weder mijn eigen man.

Waare mijn Aanslag niet zo nabij de uitvoeringe geweest; mijne Mijn niet zo digt aan 't springen toe; en alles tusschen de vrouwluij en mij

beſtemd; ik geloove, dat gij mij zoudt over hoop geworpen hebben.

Ik hebbe nog tijd tot een weinig regels ter voorbereidinge van hetgeen binnen een uur of twee ſtaet te gebeuren; en ik ſchrijve gaarn tot op het *oogenblik* toe.

Wij zijn ten uiterſten gelukkig geweeſt. Hoe veele aangenaame dagen hebben wij te zamen genooten! —— Wat mogen de twee volgende uuren wel niet voortbrengen!

Wanneer ik van mijne Bekoorſter ſcheidde (het welk ik, met oneindigen weerzin, deed voor een half uur) was het onder beloſte van haaren kant, dat zij niet zou blijven opzitten om te ſchrijven of te leezen. Want zo aantrekkelijk was haare verkeeringe voor mij (en mijn gedrag trouwens was geduurende dezelve, zo als zij bekende, ook aangenaam voor haar) dat ik 'er op ſtond, indien zij zig niet terſtond ter ruſt begaf, om nog een gelukkig uur te voegen bij de voorige.

Hadde zij den halven nagt opgezeten te ſchrijven of te leezen, gelijk ze zomtijds doet, dat zou mijn oogmerk verijdeld hebben, gelijk gij merken zult, wanneer mijn aanſlag zig ontwindt.

* * *
* *

Wat —— Wat —— Wat nu! ——— Opſtuitende ſchurk! wilt gij mij doen ſtikken! ———

Ik ſprak tegen mijn hart, Jan! ——— Het was toen aan mijne keel toe. ——— En waar-

waarom is dit alles dog? —— Deeze ſchuwe vrouwen, als een man denkt nabij zijn doelwit te zijn, welke *ſtormen* verwekken zij hem dan!

* * * *
* *

Is alles gereed, Dorcas? Heeft mijne Beminde haar woord wel jegens mij gehouden? —— Koomt het verheffen deezer golven meer voort uit Liefde of uit Vreeze? Al hing 'er mijne ziel aan, ik kan niet zeggen, van welke ik het meeſt hebbe. Indien ik haar maar kan krijgen voor dat haare ſchroomagtige bezeffinge, voor dat haare welſpreekendheid, wakker is ——

Ledemaaten, waarom ſtoot gij dus? —— Knieën, tot nog toe in zulk een vaſt verband, waarom dus verſlapt? Waarom ſlaet gij dus tegen malkanderen? Zullen deeze beevende vingers, die al tweemaal mij geweigerd hebben de pen te beſtieren, mij in het hachelijk tijdſtip niet begeeven?

Nog eens, Waarom en waartoe alle deeze ſtootingen. Dit ontwerp zal immers niet op *Trouwen* uitloopen!

Maar de gevolgen moeten dog grooter zijn, dan ik gedagt had tot op dit oogenblik —— Het noodlot van mijne Beminde, of van mijzelven zou wel kunnen afhangen van den uitſlag der twee volgende uuren!

Ik zal zwigten, denke ik! ——

* * * *
* *

Zagt, O heilige maagd, en zo veilig als zagt moet uwe ſlaap zijn!

Ik zal nu nog eens wederkeeren tot den Brief van mijn vriend Belford. Gij zult rein ſpel hebben mijne Bekoorſter. Ik zal eens weder overleezen wat u voorſpraak voor u te zeggen heeft. Zwakke redenen kunnen 't mij wel doen, in zulk een geſtel waarin ik thans ben! ——

Maar wat, wat ſcheelt mij dog! —— Welk een dubbel —— Dog het oproer zakt wat! ——— Welk een *dubbel bloodaart* ben ik? ——— Of is het dat ik in een moedloos oogenblik gevat worde? Want helden hebben hunne *vreesagtige* buijen; Bloodaarts hunne *dappere* oogenblikken; en Deugdzaame Vrouwen, alle buiten mijne Clariſſa, haar *hachelijk* tijdgewrigt! ———

Maar dus bedaardlijk in een orkaan u met bedenkingen bezig te houden! ——— De ontſteltenis koomt weer op nieuw!

Wat! Waar! —— Hoe kwam het! ——
Is mijne Beminde veilig? ———
O maak mijne Beminde niet te hard wakker! ———

LIX.

LIX. BRIEF.

De Hr. LOVELACE, *aan* JAN BELFORD, *Schildkn.*

Donderdag-morgen, te Vijf uuren (den 8 Junij)

Nu is mijne Hervorminge gewis; want ik zal nooit eenige andere vrouw beminnen! —— O zij is geheel verſcheidenheid! Zij moet altoos nieuw voor mij zijn. *Verbeeldinge* kan zig niet vormen; veel min kan het Penceel ſchilderen; nog de Ziel der ſchilderinge, de *Digtkonſt*, kan eene engel beſchrijven zo uitgezogt, zo keurlijk beminnelijk! ——— Dog ik zal bij voorbaat uw ongeduld niet geruſt ſtellen. Alhoewel het onderwerp te heilig is voor onheilige beſchouwinge, zal het egter geheel voor u worden opengelegd zo als het gebeurd is: En dit niet uit eenen geeſt van te dartelen in de beſchrijvinge over een zo rijk onderwerp; maar met een oogmerk om paalen te ſtellen voor uwe zweevende gedagten. Het zal eene ſchennis zijn, *die grooter is dan waaraan een Lovelace zig ooit ſchuldig maakte*, dezelve verder te laaten loopen dan ik zal bekennen.

Dus zal ik u dan, mijnen laatſten met deezen te zamen hegtende, daartoe opleiden.

Merktet gij niet, uit het ſlot van mijnen voorgaenden, de ontſteltenis waarin ik was, juiſt zo

als

als ik uwen Brief weder ſtond over te leezen, met oogmerk om mijzelven te overreeden, dat ik afſtond van mijn voorneemen om mijne ſluimerende Bekoorſter in ſchrik te doen ontwaaken? En wat denkt gij dat 'er te doen was?

Ik zal het u vertellen ———

Een weinig na Twee-en, wanneer het geheel huis in ſtilte was, of zo ſcheen te zijn, en gelijk het bevonden wierd, mijne Clariſſa te bed, en vaſt in ſlaap was; ik ook eenigermaate ontkleed (gelijk ik trouwens al een uur van te vooren was) en in mijne japon en muilen, ſchoon om u te believen, nog al aan het ſchrijven; —— Wierd ik ontruſt door een trappelend geraas boven mijn hoofd, en een verward geluid van onder-een-gemengde ſtemmen, van welke zommige luider dan andere, als kijvende, en weinig min dan ſchreeuwende. Terwijl ik verwonderd was wat 'er te doen kon zijn, kwam Dorcas de trap af loopen, en aan mijne deur, met eenen eer heeſchen en van ſchrik benaauwden, dan eenen ſchelluidenden toon, te roepen Brand! Brand! En dit ontſtelde mij te meer, alzo zij wel luider ſcheen te willen roepen, maar niet te kunnen.

Mijne pen (welker laatſte trekken een zegenwenſch over mijne Beminde waaren) viel mij uit de vingers; en ik ſprong op; en met maar drie ſtappen aan de deur zijnde, opende ik die, en riep, Waar! Waar! genoegzaam al zo verſchrikt zijnde als de meid: Terwijl zij, meer dan half ongekleed, met haare rokken in haare hand, niet in ſtaat zijnde om onderſcheidenlijk te ſpreeken, den trap op wees.

Ik

Ik was daar in een oogenblik, en vond dat alles was toegekoomen door de zorgeloosheid van Juffr. Sinclairs kok-meid, die opgezeten hebbende om te leezen in de eenvoudige *Hiſtorie van Fortunatus met zijne Beurſe*, terwijl ze had behooren te bed te zijn, oorzaak was dat een paar oude catoenen glas-gordijnen in brand geraakt waaren.

Zij had, in haar ſchrik, nog dat welbedagt en vaardig overleg gehad, om de half-verbrande valletjes zo wel als de gordijnen van boven neer te haalen, en had dezelve, ſchoon in volle vlam, onder den ſchoorſteen gekreegen, tegen dat ik boven kwam; zo dat ik het genoegen had van te vinden, dat het gevaar gelukkiglijk over was.

Dorcas ondertuſſchen, na dat zij mij den trap op geweezen had, niet wetende dat het ergſt over was, en elk oogenblik verwagtende dat het huis in vlam zou ſtaen, liep uit tedere genegenheid voor haare Lady [*Ik zal de meid daar altijd om lief hebben*] naar haare deur, en daar hard op bonſende, riep zij, haare ſtem weder magtig geworden, uit met eene doordringende ſchelheid, die haare Liefde evenaarde, *Brand! Brand! — Het huis is in brand!* ——— *Sta dog op, Madam!* ——— *Sta aanſtonds op* ——— *Zo gij niet in uw bed verbranden wilt!*

Zo dra had zij deeze verſchrikkelijke noodkreet niet gedaen, of ik hoorde de deur van haare Lady, met een haaſtig geweld, van den boom, van de grendels, van het ſlot doen, en openen, en het geluid van de ſtem mijner Bekoorſter als van eene die in flaauwte valt.

Gij moogt wel gelooven, dat ik grootlijks

was

was aangedaen. Ik beefde van bekommeringe over haar, en haaſtede mij ſneller naar beneden, dan het oproer van den brand mij had doen naar boven loopen; om haar geruſt te ſtellen, dat al het gevaar over was.

Wanneer ik *naar beneden gevloogen* was tot aan haare kamer-deur, beſchouwde ik daar het bekoorelijkſt ſchepzel ter wereld, leunende op den arm van de hijgende Dorcas, zugtende, beevende, en aan 't bezwijmen toe, niets anders aan hebbende dan een onderrok, met haaren beminnelijken boezem half ontbloot, en haare voeten maar even in haare ſchoenen geſtoken. Zo dra zij mij zag, zwoegde zij, en deed haar beſt om te ſpreeken; dog kon niets anders zeggen dan, Och, mijn Hr. Lovelace! en was op het punt van ter neer te zijgen.

Ik drukte haar in mijne armen met eene vuurigheid, welke zij nooit voorheen gevoeld had: Mijn waardſte Leeven! vrees niets: Ik ben boven geweeſt —— Het gevaar is over ——— Men heeft den brand in de magt gekreegen —— En hoe kondt gij, zotte duivel! [tegen Dorcas] door uw afgrijzelijk gegil, mijne engelin dus ontſtellen en verſchrikken!

O Jan! hoe tilde en zwoegde haar lieve boezem, terwijl ik haar aan den mijnen drukte! Ik kon zelf haar dierbaar hart onderſcheidenlijk voelen klop, klop, klop gaen tegen het mijne; en voor eenige weinige minuuten vreesde ik, dat zij in flaauwte vallen zoude.

Op dat de half-leevenlooze Bekoorſter dus ongekleed geen koude vatten mogt, droeg ik haar naar

naar haar bed, en ging op den kant daarvan bij haar zitten, met de uiterſte tederheid, zo wel van behandelinge als uitdrukkingen, haaren ſchrik poogende te verdrijven.

Maar wat won ik met deeze mijne edelmoedige zorg voor haar, en met mijne *welgelukkende* pooginge om haar weder tot zigzelve te brengen? —— Niets (ondankbaare die zij was!) dan de driftigſte uitroepingen: Want wij hadden beide reeds de gelegenheid vergeten, hoe vreezelijk die ook waare, welke haar in mijne armen geworpen had: Ik, van wegens blijdſchap over het omarmen van het genoegzaam kleederloos lighaam der beminnelijkſte van haare Sexe; zij, van wegens den nog grooter ſchrik, die in haar opkwam, doordien zij zig bevond in mijne armen, en wij beide zaten op het bed, daar zij zo even door ſchrik was uitgejaagd.

En denk nu eens, Belford, hoe zeer de waakzaame Bekoorſter mij tot nog toe van haar had afgehouden: Bedenk eens mijne Liefde, en mijn Lijden om haarentwille: Bedenk haare Waakzaamheid, en hoe lang ik op mijne luimen gelegd had om dezelve een kans af te zien; het ontzag waarin ik gehouden was, van wegens haare bevroorene deugd en overgroote kiesheid; en dat ik nooit voorheen in zulke gelukkige omſtandigheden met haar was; en denk dan eens, hoe onbetoombaar mijne vervoeringen moeten geweeſt zijn in die gelukkige oogenblikken! —— En nogthans was ik, naar mijne eigene gedagten, zo wel zedig als edelmoedig.

Maar wel verre van aangedaen te zijn, zo als ik

ik wenſchte, van eene zo vuurige minnekoozinge (hoewel van eenen man, voor welken zij nog zo kortlings bekend had genegenheid te hebben, en van welken zij, maar een uur of twee te vooren, met zo veel genoegen geſcheiden was) ik zag nooit bitterder, of beweegelijker hartzeer, dan wanneer zij volkoomen tot zigzelve was gekoomen.

Zij riep den hemel aan tot regter tegen mijne *verraaderij*, gelijk zij het noemde; terwijl ik, met de plegtigſte eeden, betuigde, dat ik zelve even zeer verſchrikt geweeſt was, en dat het gevaar weezenlijk was, 't welk ons beide zo ontſteld had.

Zij bezwoer mij, op de plegtigſte en aandoenlijkſte wijze, bij beurten dreigende en goede woorden geevende, dat ik dog uit haare kamer ging, en haar toeliet, om zig voor het ligt, en voor alle menſchlijk oog te verbergen.

Ik verzogt haar om vergiffenis; dog kon egter niet nalaaten haar deeze ergernis te geeven; en zwoer meermaalen, dat de naaſtvolgende ogtend-Zon getuige van ons trouw-verbond zijn zoude: Maar alle mijne betuigingen van deezen aart, onderſtelle ik, opneemende als een bewijs dat ik voorhad om tot het uiterſte te koomen, wilde zij niets hooren van hetgeen ik zeide; maar haare worſtelingen verdubbelende om van mij los te geraaken, betuigde zij, met gebroken toonen, en de geweldigſte uitroepingen, dat zij eene behandelinge, die zij zo ſchandelijk en ſchurkagtig noemde, niet overleeven wilde; en met een gantſch wild gezigt rondom ziende, als naar eenig inſtrument om zig mede te beſchaadigen, kreeg zij eene

ne punt-ſchaar in het oog, die op een ſtoel ter zijde van het bed lag, en tragtede dezelve op te vatten, met oogmerk om haare woorden op ſtaenden voet te ſtaaven.

Haare wanhoop ziende, bad ik haar om dog bezadigd te zijn; dat zij mij dog maar een woord wilde hooren ſpreeken; verklaarende dat ik niet voorhad haar oneere aan te doen: En de ſchaar gegreepen hebbende, gooide ik die in de ſchoorſteen; en zij nog al heftig aanhoudende, dat ik mij van haar afhield, liet ik haar toe om op den ſtoel te gaen zitten.

Maar, O die lieve onthutſelinge! ——— Haare naakte ſchouders en armen, zo weergâloos fraaij en beminnelijk: Haare uitgeſpreide handen kruiſlings geſlagen over haaren bekoorelijken hals; welks glansrijke ſchoonheden zij egter niet half bedekten: Het dun rokje, zo als zij van mij opſtond haare geheele verwonderlijke geſtalte, en cierelijk gevormde ledemaaten vertoonende: Haare oogen overloopende, hoewel ze eene toekoomende wraak ſcheenen te dreigen: En haare lippen eindelijk uitende, het welk ieder verontwaardigend gezigt en gloeijende trek voorſpelde; uitroepende als of ik het ergſt gedaen had, dat ik konde doen, en zweerende het mij nooit te zullen vergeeven; zal het u in dusdanige gelegenheid wel vreemd voorkoomen, dat ik de vergramde, en reeds te veel getergde Schoone weder aantaſtede?

Dat deed ik, en drukte haar nogmaal aan mijnen boezem: Dog haare kragt, aangemerkt de tederheid van haar geſtel, was verbaazende,

en toonde hoe zeer haare verſtoordheid haar ernſt was; want het was met de uiterſte moeijelijkheid dat ik in ſtaat was om haar te houden: En ik kon niet beletten, dat zij door mijne armen heen ſloop om op hare knieën te vallen: Het welk zij deed aan mijne voeten: En toen, in de benaaudheid van haare ziel, haare overſtroomende oogen opheffende naar mijn aangezigt met eene ſmeekende demoedigheid, gevouwen handen, en los-hangend hair; want haare nagtmuts onder het worſtelen zijnde afgeraakt, vielen haare bekoorelijke lokken neder met natuurelijk blinkende krullen, als of zij gedienſtig haare hulpe booden, om de ſchitterende ſchoonheden van haaren hals en ſchouderen te bedekken; haaren beminnelijken boezem daarbij tillende van zugten, en afgebroken ſnikken, als of het waare om haare trillende lippen bij te ſtaen, in voor haar te pleiten —— In deeze geſtalte, wanneer maar haare beangſtheid haare ſpraak ruimte gaf, was het dat zij met woorden, uitgeſproken met eene welgepaſte nadruklijkheid, welke dit verwonderenswaardig ſchepzel in haare uitſpraak onderſcheidt van alle vrouwen, die ik ooit hoorde ſpreeken, mij aanriep om mijn medelijden, en mijne eere.

„ Aanſchouw mij, *waarde* Lovelace „ [*waarde* was haar bekoorelijk woord!] „ op mijne knie„ en bidde ik u om mij te aanſchouwen, als een „ arm ſchepzel, die geen beſchermer heeft dan „ U; die geen verweeringe heeft buiten uwe Ee„ re: Bij die Eere! Bij uwe Menſchlijkheid! „ Bij alle uwe gedaene geloften! Bezweere ik u, „ dat gij mij geen afgrijzen doet krijgen van mij

„ zel-

„ zelve! —— Dat gij mij niet ſnood en verfoei-
„ jelijk maakt in mijne eigene oogen!

Ik meldde den dag van morgen, als den gelukkigſten van mijn leeven.

Spreek mij niet van morgen. Indien gij het inderdaad eerelijk met mij meent, *Nu*, op Dit oogenblik NU! moet gij het toonen, en weggaen! Nooit van uw geheele leeven, ſchoon nog zo lang, kunt gij het kwaad vergoeden, hetwelk gij mij NU moogt doen lijden.

Booze deugniet! — — Baldaadige ſchurk! — — Ja zij noemde mij baldaadigen ſchurk, ſchoon zij zo zeer in mijne magt was! En waarom? —— alleen om dat ik (*hoewel met drift*) haaren weergâloozen hals, haare lippen, haare wangen, haare ſtroomende oogen kuſte, zo als deeze verzamelinge van ſchoonheden zig tevens aanbood aan mijn verrukt gezigt; terwijl zij den geheelen tijd, daar ik zat, aan mijne voeten knielde.

Indien ik een ſchurk ben, Madam ——— En toen mijne grijpende, dog beevende hand —— Ik hoope dat ik de tederſte en beminnelijkſte van alle haare ſchoonheden niet kwetſte —— Indien ik een ſchurk ben, Madam ———

Zij ſcheurde mijne lob, ontwrong mijne gelukkige hand, met eene verbaazende kragt en vaardigheid, terwijl ik met mijnen anderen arm haaren middel wilde omvangen hebben.

Dat zijt gij inderdaad! —— — De ergſte aller ſchurken! —— Help! goede waarde luiden! en zij ſchreeuwde —— Is 'er dan geen hulp voor een arm ſchepzel! ———

Ben ik dan een ſchurk, Madam? ———

Ben ik dan een ſchurk, zegt gij? —— en ik ſloeg mijne beide armen om haar heen, haar poogende op te heffen aan mijn kloppend hart.

O neen! —— En egter zijt gij het al! —— En weder was ik haar *waarde* Lovelace. —— Haare handen weder geſlagen houdende over haaren bekoorelijken boezem. —— Dood mij! Dood mij! —— Indien ik haarelijk genoeg ben in uwe oogen om deeze behandelinge te verdienen; en ik zal u dankbaar zijn! —— Te lang, veel te lang, is reeds mijn leeven mij tot een laſt geweeſt! —— Of, haar wild gezigt rondom zig ſlaende, geef mij maar een middel, en ik zal u aanſtonds overtuigen, dat mijne Eere mij waarder is dan mijn Leeven!

Daarop, met nog al gevouwen handen, en op nieuws overſtroomende oogen; was ik haar *gezegende* Lovelace, en zij zou mij met haaren laatſten adem danken, indien ik haar die voorkeuze wilde laaten genieten, of haar bevrijden van verdere onwaardigheden.

Ik zat voor een oogenblik in twijffel: Bij mijne ziel, dagt ik, gij zijt, op de volkoomenſte proef, eene engel en geen vrouw! Nog, evenwel, haar eens digt aan mijnen boezem drukkende, terwijl ik haar van haare knieën had opgeheven; ſloop zij weder door mijne armen, en viel op dezelve neder: ——„ Zie, mijn Hr. Lovelace! „ —— Goede God! dat ik dit uur moeſt be„ leeven, en deeze behandelinge draagen! Zie „ aan uwe voeten een arm ſchepzel, u om ont„ ferminge ſmeekende, die, om uwentwille, van „ alle de wereld verſtooten is! Laat dog mijns

„ Va-

„ Vaders vloek dus ſchrikkelijk niet werken! Wees
„ gij de uitvoerder niet, die de *oorzaak* daarvan
„ geweeſt zijt: Maar ſpaar mij, ik bidde u, ſpaar
„ mij dog! —— Want hoe hebbe ik deeze be-
„ handelinge van u verdiend? —— Om *uwent-*
„ *wille zelven*, zo niet om *mijnentwille*, en ge-
„ lijk gij wenſcht dat God Almagtig, in uw laat-
„ ſte uur, u bermhartigheid bewijze, ſpaar mij
„ dog! „ ——

Wat hart moeſt niet geraakt zijn?

Ik wilde de waarde ſmeekſter weder van haare knieën hebben opgeheven; maar zij wilde zig niet laaten opheffen, voor dat mijn vermurſd gemoed, zeide zij, haare bede had ingewilligd, en haar beval op te ſtaen om onbeſmet te zijn.

Sta dan op, mijne engelin! ſta op, en wees wat gij zijt, en al wat gij wenſcht te zijn! Spreek ſlegts uwe vergiffenis jegens mij uit over al het geen gebeurd is, en geef mij te kennen dat gij mij voortaan beſchouwen zult met zulk een gunſtig en blijmoedig oog, als waarmede ik nu eenige dagen lang gezegend geweeſt ben; en ik zal mij aan mijne bemind- overweldigſter onderwerpen, wier vermogen nooit bij mij tot zo hoog een top geſteigerd was, dan nu; en naar mijne kamer mij begeeven.

God Almagtig, zeide zij, verhoore uwe gebeden in uwe benaaudſte oogenblikken, gelijk gij de mijne verhoord hebt! En verlaat mij nu, laat mij op dit oogenblik over aan mijne eigene overdenkinge; Daarin zult gij mij aan genoeg elende overlaaten, en meer dan gij aan uwen bitterſten vijand behoort te wenſchen.

Wijt niet alles, mijne Allerliefſte, aan voorbedagt beleid; want het was geen voorbedagt beleid ——

O mijn Hr. Lovelace!

Op mijne ziel, Madam, daar was weezenlijk brand —— [*En zo was 'er ook, Jan!*] ——— Het huis, mijn waardſte Leeven, kon daardoor verteerd zijn geworden, gelijk men u morgen zal kunnen overtuigen door het aan uwe oogen te vertoonen.

O mijn Hr. Lovelace! ———

Laat mijne hartſtogt voor u, Madam, en de onverwagte ontmoetinge van u aan uwe kamerdeur, in een toeſtel zo bekoorelijk ———

Verlaat mij, verlaat mij, op dit oogenblik! —— Ik bidde u, verlaat mij; haar wild gezigt met beſchaamdheid rondom, en op zigzelve ſlaende.

Verſchoon in mij, allerliefſt ſchepzel, die vrijheden, welke, hoe onnozel zij ook waaren, uwe al te groote kiesheid u kwaalijk mag hebben doen neemen ———

Niet meer! Niet meer! ——— Verlaat mij, bidde ik u, weder op zigzelve ziende, en rondom haar, in eene zoete beſchaamdheid —— Ga weg! Ga weg! ——

Daarop weenende, worſtelde zij heftiglijk om haare handen los te trekken, welke ik den geheelen tijd in de mijne hield. ——— Haare worſtelingen! —— O welke bijkoomende bekoorelijkheden, nu ik mijne gedagten daarover gaen laate, gaven haare worſtelingen aan elken trek, aan ieder

der lid, van eene perſoon zo lieflijk net en beminnelijk!

Onmogelijk is dat, mijn waardſte Leeven, voor dat gij vergiffenis over mij uitſpreekt! — Zeg maar dat gij het mij vergeeft! — Zeg maar dat gij het mij vergeeft!

Ik bidde u, ga weg! Laat mij alleen, dat ik moge overweegen wat ik *kan* doen, en wat ik *behoore* te doen.

Dat is niet genoeg, mijn waardſte ſchepzel. Gij moet mij zeggen, dat het mij vergeven wordt; dat gij mij morgen zien zult, als of 'er niets gebeurd waare.

En toen drukte ik haar weder in mijne armen, hoopende dat zij het mij niet vergeeven zoude —

Ik zal — Ik vergeeve het u — Deugniet, die gij zijt!

Ja dog, mijne Clariſſa! En zoude ik met zulk eene onwillige vergiffenis, met een zo verwijtend woord vermengd, mij laaten afzetten, daar gij dus (haar digt tegen mij aandrukkende) in mijne magt zijt?

Ik vergeeve, ik vergeeve het u!

Van harten?

Ja, van harten!

En vrijwillig?

Vrijwillig!

En zult gij mij morgen zo aanzien, als of 'er niets gebeurd waare?

Ja, ja!

Ik kan dit bits ja zeggen zo niet aanneemen, hetwelk 'er zo zeer naar gelijkt als of gij neen

meendet! —— Zeg dat gij het doen zult op uwe eere.

Op mijne eere, dan —— O ga nu weg dan, ga dog weg! —— En nooit — nooit —

Wat, nooit, mijne engelin! —— Is dit vergiffenis!

Nooit, zeide zij, mag aan hetgeen gebeurd is, weer gedagt worden!

Ik vorderde eene kus tot verzegelinge van mijne vergiffenis —— En ging heen gelijk een gek, een vrouwen-gek, zo als ik was! —— Ik ging fluipftaartende heen! —— Kondt gij dat wel geloofd hebben?

Dog ik was niet zo dra in mijn eigen vertrek gekoomen, of, bedenkende de gelegenheid, welke ik verlooren had, en dat al wat ik gewonnen had, maar eene vermeerderinge was van mijne eigene zwaarigheden; als ook de beſpottinge, welke mij beneden zou bejegenen, over eene zwakheid, die zo zeer buiten mijn gewoon character was; zo had ik berouw, en ſpoedde mij te rug, in hoope dat zij door de benaauwdheid des gemoeds, waarin ik haar gelaaten had, haare deur niet zo ſchielijk bewaard zou hebben; en ik ſtelde volkoomelijk vaſt om alle mijne voorneemens ter uitvoer te brengen, daar mogt van koomen wat 'er wilde; want, dagt ik, ik hebbe reeds meer gezondigd dan mij *van harten* kan vergeven worden, vermoede ik; en zo 'er al flaauwten en wanhoope op volgen, kan ik haar eindelijk zagt trouwen, en daarmede zal ik haar alles vergoeden.

Dog ik kreeg mijn regten loon; —— Want haare deur was wel vaſt geſlooten: En haar hooren-

rende zugten en ſnikken, als of haar hart wilde berſten, Mijn bemind Schepzel, zeide ik, zagtjes kloppende [haar ſnikken hield toen op] ik hebbe u nog maar drie woorden te zeggen, welke de aangenaamſte moeten zijn, die gij ooit van mij gehoord hebt. Gun mij maar u voor een oogenblik te zien.

Mij dagt, ik hoorde haar koomen om de deur te openen, en mijn hart ſprong op in die hoope; maar het was alleen om 'er nog een ander grendel op te zetten, en ze dus nog vaſter te ſluiten; en zij konde of wilde mij niet antwoorden, maar begaf zig naar den anderen kant van haar vertrek, waarſchijnelijk in haar kabinetje; en nog meer gelijk een gek dan te vooren, droop ik weder heen.

Dit was mijne Mijn, mijn argliſtige Aanſlag! ——— En dit was alles, wat ik 'er mede uitvoerde!

Ik beminne haar meer dan ooit! ——— En dat mag ik zeker wel! ——— Nooit zag ik gepolijſt ivoor zo ſchoon, dan haare armen en ſchouders; nooit voelde ik fluweel zo zagt dan haar vel; Haar maagdlijke boezem —— O Belford, zij is geheel volmaakt! —— Daarbij zulk eene zinlijke netheid! —— In haar worſtelen haare ſchoen verliezende (die zij maar even aangedaen had, gelijk ik u zeide) vertoonde zig haar fraaije voet even wit en teder als de hand van eenige andere vrouw, of zelf als haare eigene hand!

Maar ziet gij niet, dat ik nu regt hebbe om mijzelven eene verdienſte en goede hoedanigheid toe te eigenen, welke iedereen mij tot nog toe

ontkend had toe te koomen? ——— En die is, dat ik bekwaam ben om door gebeden en traanen bewoogen te worden — Waar, waar was, bij deeze gelegenheid, het Eelt, waar de Keijſteen, met welke mijn hart gezegd wierd omzet te zijn?

Dit is, trouwens, het eerſt voorbeeld, dat ik in diergelijken geval ooit wierd aangedaen. Maar waarom? *Dewijl ik nooit voorheen eenen weerſtand ontmoet hebbe, die zo regt ernſtig was:* Een weerſtand, kortom zo onweerſtaenbaar.

Welk eene zegepraal heeft haare Sexe in mijne gedagten behaald door deeze beproevinge, en deezen weerſtand?

Dog indien zij 't mij *nu* vergeeven kan —— *Kan!* — Zij *moet* wel. Heeft zij het niet alreeds gedaen op haare eere? —— Maar hoe zal het lief ſchepzel dat gedeelte van haare belofte houden, hetwelk haar verpligt om mij deezen ogtend te zien als of 'er niets gebeurd waare?

Zij zou de geheele wereld wel willen geeven, verbeelde ik mij, dat de eerſte bijeenkoomſt al over waare! — Zij zal wel doen met mij niets te verwijten — Nogthans hoe *geen* verwijtingen te doen! —— Welk eene bekoorelijke bedremmelinge! —— Laat haar haar woord eens breeken jegens mij op haar perikel. Mij Ontvlugten kan ze niet —— Daar is geen appèl van mijnen regtbank. Wat vriend heeft zij in de wereld, indien mijn medelijden niet werke ten haaren voordeele? —— En daarbij, zal de braave Capitein Tomlinſon, en haar Oom Harlowe, wel in ſtaat zijn om alles voor mij goed te maaken, mijne *volgende* misdaad moge dan zijn welke zij wil.

Wat

Wat belangt uwe vreeze, dat zij eenige roekelooze daad tegen zigzelve begaen moge; wat zij ook in haare drift gedaen mogt hebben, indien zij haare ſchaar had kunnen grijpen, of eenig ander ſcherp tuig gevonden had; ik durve zeggen, dat men daarvoor niet te dugten heeft, als zij in eene *welbedagte* gemoedsgeſteldheid is. Een man heeft waarlijk moeite en onruſt genoeg met deeze regt godvrugtige, en regt deugdzaame meisjes [*Nu geloove ik dat 'er zulke zijn*]; hij moeſt ook eenig voordeel hebben *van*, en eenige geruſtheid kunnen ſtellen *op*, de regtheid van haare gemoederen.

In het kort, ik vreeze nergens voor in deeze Lady dan voor droefheid: Nogthans werkt die langzaam, gelijk gij weet; en geeft wel tijd dat 'er nu en dan eene kleine Blijdſchap onder haare Treurige Vlaagen tuſſchen beide koome blinken.

EINDE DES VIERDEN DEELS.

IN-

INHOUD
VAN HET
VIERDE DEEL.

Brief,

I. II. *Lovelace aan Belford.* Vertelt hem hoe zeer de Broederſchap aan de Lady mishaagt; Belford zo wel als de reſt. Heeft eene ijverige redentwiſt met haar gehad ten hunnen voordeele. Merkt haare weigeringe, om Juffer Partington tot haare bedgenoot te neemen, aan als eene verdenkinge en uittartinge van hem. Dreigt haar. —— Verheugt zig wreedlijk in haare droefheid, op het ontvangen van Juffer Howes brief en verbod: *Hetwelk blijkt door zijne eigene opſtookinge te zijn voortgebragt.*

III. *Belford aan Lovelace.* Zijne en zijner makkeren hooge verwonderinge over Clariſſa. Alle vijf ſmeeken zij hem eendragtiglijk om haar tegt te doen.

IV. V. *Lovelace, ten antwoord.* Hij tragt zijne voorneemens een glimp te geeven door gemeenzaame voorbeelden van wreedheid tegen vogels, enz. —— Verdere naar zijn character geſchikte redekavelingen tot voorſtand van zijne booze oogmerken, De gedweege toeſtand, waartoe hij de Lady gaarn brengen zou.

VI. *Belford ten Wederantwoord.* Pleit nog ijverig ten voordeel van de Lady. Is verpligt eenen dood-kranken Oom op te paſſen; en ſmeekt hem om van tijd tot tijd een verhaal van alle zijne verrigtingen aan hem te ſchrijven.

VII. *Clariſſa, aan Juffer Howe.* Lovelace, zegt zij, klaagt over *agterhoudende koelheden, waartoe hijzelve gelegenheid geeft.* Zijn hoogmoed een ſlordige laage hoogmoed, die zijne voorzigtigheid verſlonden heeft. Hij is in haare agtinge gezonken. Een hartknellende Brief haar van haaren Neef Morden gezonden.

Zij ſluit dien Brief in. In welken haar Neef (door de voorſtellingen van haaren Broeder ingenomen) ſpreekt ten voordeele van Solmes, en van de familie-inzigten; en haar het character van eenen Ligtmis, in een ſterk en eigenaartig ligt, voor oogen ſtelt.

Haa-

Haare zwaarmoedige bedenkingen over den inhoud. Haare edelmoedige bede.

VIII. *Clariſſa, aan Juffer Howe.* Hij ſtaet haar ſterk aan om met hem uit te gaen; maakt egter geen meldinge van de *Huwelijks-plegtigheid*, waardoor het *betaamelijk* zou worden, waarom hij aanſtaet. Kan het leeven, 't welk zij leeft, niet verdraagen. Wenſcht dat haar Oom Harlowe door den Hr. Hickman gepolſt worde, omtrent eene Verzoeninge. Mennell bij haar ingebragt. Wil zig niet tot een ſtap verder met Lovelace inlaaten, voor dat zij den uitſlag weete van het voorgenomen aanzoek bij haaren Oom.

Het zaakelijke van twee Brieven van Lovelace aan Belford; in welke hij hem vertelt, wie Mennell is, en hem verſlag geeft van zijne veelvuldige nieuwe aanſlagen en voorzorgen. Vrouwen zakken ballaſt-zakken. Juffrouw Sinclairs Kleerkas. *Goede orde in haar huis waargenomen.* De omzigtigheid der Lady, zegt hij, wettigt zijne vonden.

IX. *Lovelace, aan Belford.* Wil een toneel-ſpel ſchrijven. Deszelfs titel, De Krakeelende Gelieven. *Volſtandigheid zijne Glorie. Geduld zijne dienſtmaagd.* Pooginge om een brief te krijgen, dien de Lady, terwijl ze zat, liet vallen. Haare hooggaende verſtoordheid daarover. Verder geſmeed bedrog. Pauwel Wheatly wie; en waartoe gebezigd. Sara Martins verwijtingen. Heeft zigzelven in zijne bedriegerijen verward. De menſchlijke natuure eene openbaare guit.

X. *Clariſſa, aan Juffer Howe* Geeft haar kennis van haare tegenwoordige oneenigheid. Vindt het onvoorzigtig langer bij hem te blijven. Dringt nogmaal om bij haaren Oom aanzoek te doen. Waarſchuwt haare Sexe ten aanzien van het gevaar om door haar oog verleid te worden.

XI. *Juffer Howe, ten Antwoord.* Keurt goed, dat zij Lovelace verlaate. Nieuwe hiſtorien van zijne ondeugendheid. Zal maaken dat haar Oom gepolſt worde. Vertroost haar. Hoe *veel haar geval verſchilt van dat van andere weggeloopene vrouwsperſoonen.* Zij zal *zo wel* een Voorbeeld, *als* eene Waarſchuwinge zijn. Eene ſchilderij van Clariſſa's geluk voor dat zij Lovelace kende. Korte ſchetzen van haar verheven Character. *Tegenſpoed de tijd waarin zij het meeſt uitblinkt.*

XII.

XII. *Clariſſa, ten Weder-antwoord.* Heeft een geſchil met Lovelace over het kerkgaen. Hij noodzaakt haar weder hem toe te ſtaen, dat hij haar naar St. Paulus kerk vergezelle.

XIII. *Juffer Howe, aan Juffrouw Norton.* Begeerende dat zij beproeve of zij Jufft. Harlowe kan beweegen, om eene Verzoeninge te begunſtigen.

XIV. *Juffr. Norton, ten Antwoord.*

XV. *Juffer Howe, tot Wederantwoord.*

XVI. *Juffr. Harlowe's* Brief aan Jufft. Norton, vol van aandoeninge.

XVII. *Juffer Howe, aan Clariſſa.* Vrugtlooze uitſlag van 's Heeren Hickmans aanzoek bij haaren Oom. Geeft haar raad, hoe zij met Lovelace verder te werk te gaen, en wat zij tegen hem te zeggen hebbe. Tragt redenen uit te vinden voor zijne kwellende handelwijze. Wie weet, zegt zij, of het niet zij toegelaaten, dat haare waarde vriendin van het pad afraakte, om zijne hervorminge te wege te brengen. Onderrigt haar van de voorgenomene vrijerij van haaren Oom Antonij om haare Moeder.

XVIII. *Clariſſa, aan Juffer Howe.* Hard noodlot van geworpen te zijn in de magt van een onedelmoedig en wreed man. Redenen, waarom zij verder met Lovelace zo niet kan te werk gaen, als zij raadt. Zielroerende aanſpraak als gewend tot Lovelace.

XIX. *Van dezelve.* Zamenſpraak van veel belang met Lovelace. Hij jaagt haar ſchrik aan. Hij ſpreekt van Huwelijks-voorwaarden. *Haare zedige aanmoediginge van hem daarin.* Hij draait 'er zig uit. Wat waare edelmoedigheid zij. Zij eiſcht zijne Voorſlagen van Huwelijks-Voorwaarden in geſchrift. *Onderzoekt zigzelve ten aanzien van haar gantſch gedrag omtrent Lovelace. Maagdlijke vieshcid is haare beweegreden niet, waarom zij hem zo verre van zig gehouden heeft.* Wat het zij. Verzoekt haare berispinge, zo zij zigzelve bedriege.

XX. *Van dezelve.* Met de geſchreeven Voorſlagen van den Hr. Lovelace. Haare aanmerkingen over het koel ſlot van dezelve. Hij weet niet, 't welk elk wijs man weet, van de voorzigtigheid en kiesheid, die 'er in eene Huisvrouw vereiſcht wordt.

XXI *Van dezelve.* De Hr. Lovelace *dringt op* het benoemen *van den dag*; doet eger een voorſlag, die noodwendig gelegenheid tot uitſtel geeven moeſt. *Haar onbewimpeld*

en

en zielroerend antwoord daarop. Hij is daarvan aangedaen. Zij verheugt zig, dat hij kan geraakt worden. Hij dringt, dat zij op ſtaenden voet een beſluit neeme; maar boezemt haar te gelijk uitſtel van ter zijden in. *Haar misnoegd ziende*, dringt hij aan op morgen: Maar voor dat zij kan antwoorden, geeft hij andere dagen aan haare keuze. Evenwel zigzelven willende beloonen, als of hij haar verpligt had, ſtoot zij hem van zig weg wegens eene vrijheid, die hij zou genomen hebben. Hij is raazende. Haare zwaarmoedige bedenkingen over haare toekoomende uitzigten met zulk een man. *Het zedelijke 't welk zij uit haare geſchiedenis afleidt.* [*Eene Aantekeninge, waarin haar gedrag verdeedigd wordt tegen de berispinge, welke ſommige over haar als al te vies geſtreeken hebben.*]

Uittrekzels van vier zijner Brieven: In welke hij roemt in zijne wreedheid. Hardheid des harten, bekent hij, dat een weezenlijk ſtuk is van het character eens Ligtmis. Schept vermaak in de beſchaamdheid van eene ſchoone vrouw. Zijne aanſpraak aan de Deugd gerigt. Beſchaamd over zijne zigtbaare aandoeninge. Uitzinnig om dat zij hem van zig geſtooten heeft. Wil zijn eigen hart verſtaalen, om door eene rotze van ijs tot het haare door te booren. De vrouwluij porren hem op nieuw aan, om op haare eerbaarheid toe te leggen.

XXII. *Juffer Howe, aan Clariſſa.* Is uitzinnig wegens zijne uitſtellen. Wil op eenig ontwerp bedagt zijn, om haar uit zijne handen te krijgen. Heeft geen denkbeeld, dat hij *haare oneere kan of durft op het oog hebben.* De vrouwen haaten *van natuure* zulke mannen niet als Lovelace.

XXIII. *Belford aan Lovelace.* Neemt de zaak der Lady ijverig op. Niets dan ijdelheid en dwaasheid in de wilde paden der Ligtmiſſen. Om zijns zelfs wille, om den wille van zijne familie, om den wille van hunne gemeene menſchlijkheid, bidt hij hem de Lady regt te doen.

XXIV *Lord M. aan den Hr. Belford.* Een Brief vol ſpreekwoorden ten voordeele van de Lady.

XXV. *Lovelace, aan Belford.* Hij keert Belfords redenen op eene ſpotagtige wijze tegen hem om. Weerſtand ontvonkt hem. *Waarom de Galant boven den Man geſteld wordt.* Geeft der getrouwde Vrouwen eenen raad. Het zaakelijke van zijnen Brief aan Lord M. verzoekende dat hij

hij in perſoon de hand der Lady aan hem geeve. Zijn oogmerk met deezen Brief. Beſpot Lord M. over zijne ſpreekwoorden. Spotagtige raad aan Belford ten opzigt van zijnen ſtervenden Oom. Wat de Doctoren moeſten doen als een patient is opgegeven.

XXVI. *Belford, aan Lovelace.* Vertoont de dwaasheid, de ongemakken, de onvoorzigtigheid van eene MATRES te HOUDEN, en de voortreffelijkheid des HUWELIJKS, op den voet van hunne eigene beginzelen als Ligtmiſſen.

XXVII. *Lovelace, aan Belford.* Houdt zig als of hij de meeninge van Belfords Brief kwaalijk begreepen had, en dankt hem voor de goedkeuringe zijner tegenwoordige ontwerpen. *Het voortzetten der Verleidinge*, zegt hij, verſchaft hem meer vermaak, dan het *werk* 't welk die *bekroont*.

XXVIII. *Van denzelven.* Alle tegenwoordig ten uiterſten gelukkig. Belegt eene zamenſpraak om van de Lady beluiſterd te worden. *Platoniſche Liefde*, hoe die gemeenlijk eindigt. Wil haar mede neemen naar een Toneelſpel: heeft geen behaagen in Treurſpelen. *Is al te gevoelig.* Waarom luiden van *zijne zoort*, Blij-ſpel boven Treur-ſpel kiezen. De *Nymphen* en *Juffr. Sinclair*, en *alle Haare kenniſſen*, van het zelve gevoelen. Andere van zijne konſtenaarijen. Konde hij *in haare uuren van deshabille en onbehoedzaamheid* tot haar zijn toegelaaten, hij waare lang meeſter van zijnen wenſch geweeſt. Zijn oogmerk in haar mede naar een Toneelſpel te neemen. Een Toneelſpel, en een Collation daarna, begunſtigen grootlijks eens Minnaars doelwit. En waarom. Zij geeft haare toeſtemminge, om met hem het Treurſpel van Venetie Behouden, te gaen zien.

XXIX. *Clariſſa, aan Juffer Howe.* Geeft de bijzonderheden op van de beluiſterde zamenſpraak. Haare uitzigten een weinig verbeterd. *Is gewillig zig met draagelijk goeden ſchijn te vreede te houden*, en *te hoopen, als 'er zig reden tot hoope opdoet.*

XXX. *Juffer Howe, aan Clariſſa.* Haar ontwerp van Juffr. Townſend. Is 'et niet voor, om handelaars in verbooden waaren te begunſtigen. En waarom. Haare korzele bejegeninge van Hickman, als zij hem raadpleegde over de voorgeſtelde Huwelijks-voorwaarden van Lovelace.

XXXI. *Van dezelve.* Haar verhaal van Antonij Harlowe's vrij-

vrijerij om haare Moeder, en wat 'er voorviel toen haare Moeder dezelve aan haar bekend maakte. Afſchrift van Juffr. Howe's antwoord op zijnen Brief.

XXXII. XXXIII. *Lovelace, aan Belford.* Koomt agter verſcheidene Brieven van Juffer Howe. Hij is nu meer verzekerd van Clariſſa, dan ooit. En waarom. Tintelende oogen, wat die te kennen geeven. Zij houdt hem van zig af. *Herhaalde aanſtookingen van de vrouwluij.* Berigt van de Brieven, agter welke hij gekoomen is. Geheel woede en wraakzugt, over derzelver inhoud. Dreigt Hickman. Wenſcht dat Juffer Howe *in de Stad gekoomen was*, gelijk zij dreigde.

XXXIV. *Clariſſa, aan Juffer Howe.* Is door hem verſchrikt, ſmeekt Juffer Howe haar ontwerp te voltooijen, op dat zij hem mag verlaaten. Zij denkt dat haar aart en geſtel veranderd is ten kwaade. Beeft als zij op zijne inkruipingen te rug ziet. Vreeſt, bij naaukeurig onderzoek van zigzelve, waartoe haare rampen haar gelegenheid geeven, dat zij zelf in de beſte daaden van haar voorgaande leeven niet geheel vrij geweeſt is van heimelijken hoogmoed, *enz.* Scheurt het Antwoord, dat Zij op zijne Voorſlagen geſchreeven had, genoegzaam in twee. Heeft voor den volgenden dag uit te gaen, en niet weder te koomen. Haare verdere voorneemens.

XXXV. *Lovelace, aan Belford.* Koomt bij de Lady ontbijten. Gooit het thee-kopje en ſchoteltje over zijn hoofd. Bij welke gelegenheid. Ontſtelt en verſchrikt haar door zijne vrijpoſtige behandelinge. *Stoeijen*, van wat nut voor een Minnaar. Wil beproeven of zij niet voor *verraſſingen bij nagt* zal zwigten. De Lady heeft een leeuwenhart, als het haare eere betreft. *Moet zijne toevlugt neemen tot zijne meeſterſtukken.* Fabel van de Zon en den Noorde-wind. Mevr. Fretchvilles huis eene belemmeringe. Hij geeft die *voorgewende* Lady de kinder-pokjes. Heeft andere looze vonden in zijn hoofd *om Clariſſa te rug te krijgen, zo ze weg raake.* Juffer Howes ontwerp aangaende Juffr. Townſend is een zwaard, zegt hij, dat over zijn hoofd hangt. *Hij moet zijne maatregels veranderen, om hetzelve te loor te ſtellen.* Hij is van het egt *Lady-maakzel.* Wat dat is. Eene andere verkeeringe tuſſchen hen. Haare reden gerigt tot haaren afweezenden Vader. Hij wordt voor eenen tijd bewoogen. Dorcas geeft hem kennis van een papier, waaragter zij gekoo-

men is, en 't welk zij uitſchrijft. Om de Lady op te houden, dringt hij op het noemen van een dag. Juffer Howe verbeeldt hij zig op hem verliefd te zijn. En waarom.

XXXVI. *Lovelace, aan Belford.* Copij van het uitgeſchreeven papier. Bevindt dat het haar geſcheurd Antwoord is op zijne Voorſlagen. Zagtmoedigheid de roem eener vrouwe. Koddige afbeeldinge van een boos wijf. Het waare beter geweeſt, dat hij dit papier nooit gezien had. Heeft zeer ſterke wroegingen. Schildert dezelve met leevendige verwen. Stelt de overtreffelijke deugd, en grootmoedigheid der Lady ten toon. Tot deeze redekavelingen ten haaren voordeele onverhoeds verlokt door zijne Conſcientie. Jaagt dezelve op de vlugt.

XXXVII. *Van denzelven.* Mennell maakt zwaarigheid om hem verder in zijne voorneemens bij te ſtaen. Melancholijk volk de melk-koeijen van het doctoraal gild. Raad aan de Faculteit. Heeft met zijn ontwerp aangaende Juffrouw Fretchville's huis gedaen. De Lady verdenkt hem. Een brief van zijne Nigt Charlotte, die voor hem ter regter tijd koomt. Zendt den brief naar boven aan de Lady. Na het leezen van dien, ſchrijft zij aan Juffer Howe, om haar aanzoek bij Juffr. Townſend voor tegenwoordig op te ſchorten.

XXXVIII. *Van denzelven.* Eene bijeenkoomſt geheel lieflijk en aangenaam. Hij is nu op den weg. Alles waar naar hij nu wagt, is een brief van Lord M. Ondervraagingen naar hun Huwelijk door een vreemdeling van goed voorkoomen. De Lady daarover ontſtelt.

XXXIX. *Van denzelven.* Vlockt op zijnen Oom wegens eenen anderen brief vol ſpreekwoorden, dien hij hem gezonden heeft. Laat de Lady toe dien te zien. Negen vrouwen van de tien die vallen, zegt hij, vallen *door haare eigene ſchuld.*

XL. *Lord M.'s character-ſchilderende Brief.*

XLI. *Lovelace aan Belford.* De Lady *koomt* nu *tot hem zo dra hij ſpreekt.* Zegepraalt wegens haare *goedaartigheid*, en haar *geduld jegens hem.* Stelt zijne geſchriften den Advocaat Williams ter hand, om de Huwelijks-voorwaarden te vervaardigen. Zal *nu dubbel gewapend zijn.* Snorkt van zijne liſten *in petto.* Breugt haar ſtaalen. Doet een voorſlag van juweelen. Verwondert zig over haare voorzigtigheid, omtrent het geen hij haar noopt

om

om voor haare Norton te doen. *Wat zijne Vrouw moet Doen en Zijn.* Zij keurt af om in 't openbaar te Trouwen. Haare pligtmaatige redenen. Zij is bereid Lord M. te ontslaen van daarbij tegenwoordig te zijn. Hij schrijft diesvolgens aan Lord M.

Uittrekzel uit een Brief van Clarissa. Na dat zij Juffer Howe verslag gedaen had, hoe gunstig de zaaken tegenwoordig scheenen te staen, verzoekt zij haar alle zodanige bijzonderheden bij zig te houden, welke tot wanagtinge van den Hr. Lovelace konden strekken, en die zij aan haar had medegedeeld.

XLII. *Lovelace, aan Belford.* Zijn ontworpen aanslag om zig op Juffer Howe te wreeken.

XLIII. *Van denzelven.* Verscheiden vindingen koomen in menigte hem te vooren. Hij zal morgen zeer ziek zijn. En waarom. De vrouwluij beneden bespringen hem met smaadelijke verwijtingen. Hij wil niemands opvolger zijn. Wil zig niet met horren ophouden. Zijn verhaal van de Fransche Marquisin.

XLIV. *Van denzelven.* Eene aangenaame verlugtiginge met de Lady naar buiten. Zij geneuglijk getuft. Hij onderdaanigljk eerbiedig. *Juffer Howes aanslag niet langer een schrik voor hem.*

XLV. *Van denzelven.* Een verhaal van zijne Ipecacuanha-list. Onderrigt Dorcas, hoe zij de verbaasde en verschrikte speelen moet. Woordjes van één, en van drie Syllaben waarbij vergeleeken. Beschaafdheid leeft niet in een storm Placcaat-verkoopers. *Nu ziet hij dat de Lady hem bemint.* Haare edelmoedige tederheid voor hem. Hij heeft nu credit genoeg voor een nieuwen Kerfstok. *Trotst Juffr. Townsend.*

XLVI *Clarissa, aan Juffer Howe.* Bekent *haare tederheid voor Lovelace* Liefde tot een man vol gebreken bestraffelijk.

XLVII *Lovelace, aan Belford.* Agterdogtig onderzoek naar hem en de Lady door een knegt in livereij van eenen Capitein Tomlinson Haare vreeze bij die gelegenheid. Zijne ontrustende behandelinge daarvan. Zij besluit niet uit te gaen. *Hij verblijdt zig, dat zij niet genegen is om hem te verlaaten*

XLVIII XLIX *Van denzelven* Aankoomst van Capitein Tomlinson, met een voorgewenden last van den Hr. Joannes Harlowe, om eene algemeene Verzoeninge te bevorderen, mids dat hi kan overtuigd worden, dat zij meerdaad

daad getrouwd zijn: Verſcheidene geſprekken bij deeze gelegenheid. —— De Lady ſtaet 'er op, dat de waarheid aan Tomlinſon gezegd worde. Zij bereikt haar oogmerk, ſchoon ter vertjdelinge van een zijner heimelijke inzigten. Hij heeft groote hoope van te zullen ſlaagen wegens de uitwerkzels van zijne Ipecacuanhaliſt.

L. *Lovelace, aan Belford.* Hij geeft Tomlinſon zulk een opregt verſlag van den toeſtand van zaaken tuſſchen hem en de Lady, gedraagt zig uiterlijk zo wel, en doet zulk eene edelmoedige uitbiedinge, *dat zij gantſch en al minzaam en onbedwongen jegens hem is.* Haare *zielroerende blijdſchap over haare verbeterde uitzigten.* Zijne ongewoone aandoeninge daarover. Aanmerkinge over de goede Uitwerkzels der Opvoedinge. Hoogmoed kan uitſteekend wel de plaatze van Deugd bekleeden.

LI. *Van denzelven.* Wie Tomlinſon is. Doet Belford weder tegenwerpingen maaken, om door het beantwoorden van dezelve zijne voorneemens te ontvouwen. Joannes Harlowe een ſtille boef. Wreedaartige redenen om der Lady een ſtraal van vreugde te gunnen. Opgehelderd door een vertelzel van twee Souvereinen in oorlog tegen malkanderen.

Uittrekzels van Clariſſa's Brief aan Juffer Howe. Zij verheugt zig in haare tegenwoordige aangenaame vooruitzigten. Schrijft veel toe aan den Hr. Hickman. Beſchrijft Capitein Tomlinſon. Geeft een character van Lovelace; [*Waarop noodzaakelijk te letten is; bijzonderlijk van den geenen die te gunſtige gedagten van hem gehad hebben wegens eenige van zijne gulhartige handelingen, en ſtrenglijk over haar geoordeeld wegens den afſtand, waarin zij hem in den beginne hield.*]

LII. *Lovelace aan Belford.* Brief van Lord M. Zijne verdere konſtenaarijen en voorbehoedzels. *Zijn gelukkige dag wordt hem beloofd, dat haaſt komen zal.* Zijn gevoelen van de Kerkelijken, en van ter Kerke te gaen. *Zij heeft medelijden met elk, die medelijden noodig heeft. Bemint iedereen* Hij bekent dat hij de gelukkigſte man zijn zonde, konde hij zijne vooroordeelen tegen het Huwelijk te boven koomen. Opſtel van een Huwelijks-contract. Geeft eene ſporagtige reden, waarom zij weigere dat voor haar te hooren leezen. Wet en Euangelij twee

verſchillende dingen. Saartje gooit haaren neusdoek in zijne tronij.

LIII. *Lovelace, aan Belford.* Heeft de Lady meer dan eens op haare hoede doen zijn. Zij bekent, *dat hij meer dan onverſchillig bij haar is.* Beſtraft hem goedaartiglijk over zijne inkruipende vrijpoſtigheden. Haare proeve van waare Liefde. Hij ſpot met het denkbeeld van Huwelijks-kuisheid. Maakt geſtrenge aanmerkingen over de openbaare vrijheden tuſſchen Mannen en haare Vrouwen. Wat voordeel hij eens daarmede deed, bij zodanige gelegenheid. Is om een Verlof-brief uitgeweeſt. Moeijelijkheid om zig van een te voorzien. *Groote gebreken en groote deugden dikwijls in denzelven perſoon.* Hij zou wel willen gelooven, dat de vrouwen geen ziel hebben. Zijne miſſelijke redenen.

LIV. *Van den zelven.* Wanhoopt genoegzaam om (gelijk hij gehoopt had) door Liefde en Minzaamheid te ſlaagen. Prijſt haare zedigheid. Zijne inkruipende vrijpoſtigheden kwaalijk van haar genomen. DE VROUW, merkt hij aan, DIE ZIG OVER AANVANGELIJKE VRIJHEDEN NIET GEBELGD TOONT, MOET VERLOOREN GAEN. Hij redeneert, op zijnen vrijen trant, over haare kiesheid. Konſtenaarij der Ooſterſche Monarchen.

LV. *Van den zelven.* Een Brief van Capitein Tomlinſon maakt alles goed. Voorgewende voorſlag van haaren Oom Harlowe, vol van liſt en ſchoonſchijnend bedrog. Zij beruſt daarin. Hij ſchrijft aan den gewaanden Tomlinſon, met verzoek, 't welk zij met aandoeninge zig had laaten ontvallen, dat haar Oom *in perſoon* de hand van zijne Nigt aan hem wilde geeven; of toelaaten, dat Tomlinſon by die gelegenheid *zijne plaatze bekleedde.* —— En nu nog eene kleine mijn, zegt hij, die hij gereed heeft om te laaten ſpringen.

LVI. *Belford, aan Lovelace.* Redentwiſt wederom ernſtig tegen hem ten voordeele van de Lady. Erinnert hem en prijſt het aandeel 't welk zij had in het geſprek op zijn *collation.* De Winderige Geeſtigheid der Ligtmiſſen hoe veragtelijk. Hekelt de dwaasheid, laagheid, groven aart, en onbeſtendigheid der *dierlijke Liefde.* Noemt zommige zijner liſten, oud, verſleeten en armhartig. Bidt hem, dat hij haar uit het ſnood huis brenge. *Hoe veele ſchrikkelijke hiſtorien kon de afgrijzelijke Sinclair de Sen vertellen!*

Ernſtige bedenkinge over den ſtaat van zijnen ſtervenden Oom.

LVII, *Lovelace, aan Belford.* Kan zig nog niet van een Verlof-brief voorzien. Heeft zig van een veilig ontwijk verzekerd zo hij niet kan overwinnen. Verdeedigt met toorn de eenvoudigheid van zijne vindingrijke aanſlagen. Koomt tot zijne verdeedigínge in 't algemeen, vergeleeken met de beginzelen en bedrijven van *andere Ligtmiſſen.* Oorlogshelden en krijgzugtige Koningen erger menſchen dan hij. Kort begrip der geſchiedeniſſe van hem en de Lady na tien jaaren zamenwooninge: Waarſchuwinge voor den geenen, die hem zouden willen beſtraffen. Had de Sex *de Deugd een middel* doen zijn *om in haare gunſt te geraaken*, zegt hij, hij zou meer agt op zijne zeden gegeven hebben, dan hij gedaen heeft.

LVIII. *Van denzelven.* Ter Voorbereidinge om zijne kleine mijn te laaten ſpringen, gelijk hij het noemt. Schrijft gaarn *tot op het oogenblik.* Het alarm begint. Door gemaakten ſchrik ontſteld.

LIX. *Van denzelven.* De Lady van ſchrik uit haar bed gejaagd door een vreezelijk geſchreeuw van Brand. Door ontzag brengt zij hem tot een betaamelijk gedrag. Na eene afgeperſte belofte van Vergiffeniſſe, verlaat hij haar. Berouw hebbende, keert hij te rug; maar vindt de deur vaſt toegeſlooten. Welk eene Zegepraal heeft haare Sexe door haare Deugd behaald! Maar hoe zal zij hem den volgenden morgen zien, gelijk hij haar heeft doen belooven? Is verblijd *over de beteuteringe waarin hij haar gebragt heeft.*

ANT-

ANTWOORD

OP DEN

BRIEF

VAN EENEN

Zeer Eerwaardigen Heer, welke eene Tegenwerpinge maakte tegen de Vuurigheid van de Beſchrijvinge eens bijzonderen Gevals in de

HISTORIE VAN CLARISSA.

GEen veröntſchuldiginge kan 'er noodig zijn, Eerwaardige Heer, voor de Berispinge die gij inbrengt tegen het Brand-verraad, in den negen en vijftigſten Brief des Vierden Deels van de Hiſtorie van *Clariſſa*, bij eenen die zo wel onderrigt is van uwe groote Opregtheid, en van uwe zuivere en ongeveinsde Aankleevinge aan de zaak der Deugd en Goede Zeden.

Het behaagt u gunſtiglijk dit het eenig Tooneel te noemen, waarop iets te zeggen valt in alle de Agt Deelen: Maar met uw verlof moet ik zeggen, dat zo *Dit* niet vergeevelijk is; uit hoofde van het Character des onderſtelden Schrijvers, *Lovelace*, die zijn hart uitſchudt voor zijn Broeder-Ligtmis, 'er veele andere paſſagies in het Werk moeten zijn, die Verſchooninge noodig hebben: En nogthans durve ik zeggen, dat 'er nooit eene Briefwiſſelinge van deezen gemeenzaamen aart gehouden wierd tuſſchen *Twee Vrij-leevers*, in welke de Verbeeldingen en de Taal minder berispelijk waaren. En gij ſtaet zelve toe, dat veele der hedendaagſche Digteren over Onderwerpen, in welke *Ongebondenheid min te pas kwam*, *ongebondener* taal gebruikt hebben; en nog verder, ten voordeele van dit Werk, dat de *onderſtelde deugdzaame* Characters van verſcheidene onzer Tooneel-Schrijveren minder

onaanſtootelijk zijn in Gedagten en Uitdrukkingen; dan de *ondeugendſte* in *Clariſſa*: Dit, behaagt het u te zeggen, maakt dat gij dies te meer op dit Tooneel tegen hebt; hetwelk naar uw Gevoelen, *in het Werk niet paſt* en van al het andere verſchilt.

Om mij niet met de Feilen van anderen te verdeedigen, laat ons dit beſtraffelijk Tooneel ſtriktlijk gaen overweegen.

CLARISSA, ſchoon niet volſtrektlijk volmaakt afgemaald, maar als zigzelve in eenigen opzigte hebbende te beſchuldigen, hoewel niet ten aanzien van haar Oogmerk, wordt tot een Voorbeeld der Sexe voorgeſteld. En haare Beproevingen worden vermenigvuldigd, om haar zo veele Gelegenheden te verleenen van uit te blinken door de verſcheidene Tooneelen dier beproevingen.

Lovelace ſtelt het zig, van den beginne af, voor als de hoogſte Eere voor hem als eenen Ligtmis, zo hij eene zo waakzaame, zo voorzigtige, zo deugdzaame Juffer kan te onderbrengen. „ Gij weet, *zegt hij aan zijnen Vriend* (a), dat „ ik meer dan eens, twee of driemaalen, jonge vrouwen „ van Naam en Fere het vuur aan de toonen gelegd hebbe; „ en nooit ontmoetede ik nog eene, die het eene maand „ uithield; nog zo lang inderdaad, dat het mijne vindinge kon belemmeren. Ik hebbe daarop een beſluit tegen „ de geheele Sexe opgemaakt. En indien ik nu geen Deugd „ gevonden hebbe, die niet verleid kan worden, wil ik zweeren, dat 'er geen eene zodanige onder de geheele Sexe is. „ Is 'er dan der geheele Sexe niet aan gelegen, *vervolgt hij*, „ dat deeze Beproevinge geſchiede? En wie is 'er, die *deeze* „ Lady kent, welke op haar Hoofd de Eere van alle niet zou „ willen ſtellen? —— Nog behoort *eene* Pooginge, *eene* „ Beproevinge genoeg te zijn. Waarom? Om dat het hart „ eenes Vrouwe op den eenen tijd van *diamant*, op den anderen van *Was* kan zijn, gelijk ik dikwijls ondervonden „ hebbe.

„ En nu, *vraagt hij*, wilt gij zelve mij wel niet toeſtaen, „ dat ik eens beproeve of ik het Vrouwlijke in haar niet kan „ verwekken? Dat ik beproeve of zij met die gloeijende „ Welgemaaktheid van leden, en dien vollen bloeij van prille Schoonheden, door welke zij elk oog naar zig trekt, „ ten aanzien van het groot artikel weezenlijk onbuigbaar zij? Laate ik dan beginnen, naar dat de Gelegenheid „ zig

(a) D. III. bl. 133.

„ zig voordoet. Ik zal. En haar gadeſlaen in alle haare „ treden, om eene uitglippende te vinden; en elk oogenblik „ op haar letten, om het regttijdig oogenblik te vinden. „ —— Zo zij eene *Vrouw* zij en mij *beminne*, zal ik haar „ zekerlijk wel eens op eene ſtruikelinge betrappen: Want „ de *Min* was altoos gewoon *degeene te verraaden, die haar „ huisveſt*. En daar de Min van *binnen*, ik van *buiten* ben, „ zal zij meer dan eene Vrouw moeten zijn, gelijk de Digter „ zegt, of ik minder dan een Man, zo het mij niet gelukke. En zij zal dan de Offerande wel verdienen, welke ik „ haar van mijne Vrijheid zal opdraagen, en van haare Sexe „ Eerbewijzingen naaſt aan de Godlijke; indien zij in „ ſtaat zij een bewijs te verſchaffen, dat 'er eens eene Vrouw „ was, welker Deugd geen Beproevinge, geen Krijgsliſten, „ geen Verzoekingen, van den Man zelf welken zij niet „ haatede, konden overmeeſteren.

In gevolge van dit Beſluit neemt hij zijne toevlugt tot Listen, Verraad, en loos Bedrog; want door haare Deugd in ontzag gehouden, en van haar afgekeerd wordende door haare *voorbeeldlijke* Waakzaamheid, vreeſt hij het Masker af te ligten. Het was een Zetregel bij hem, geeft hij zijnen Vriend te kennen (a), zig in het gezelſchap van eene Vrouw altoos zedig te houden, tot dat hij van haar *verzekerd* was: Nog ondernam hij ooit eene *groote Misdaad*, voor dat hij bevond dat de *kleine wierden over het hoofd gezien*.

En welke was de Uitſlag van zijne beſtokene Vonden, voor het Brand-verraad? Hij geeft het ons dus te kennen. „ Mijne godlijke *Clariſſa*, *zegt hij*, heeft mij belemmerd, en „ mijn Spel geheel in de war geſlagen: Op den eenen tijd „ hoopte ik het te winnen door haar *ſchrik* aan te jaagen: Op „ den anderen door *Minnekoozen*; door de *amoureuſe Siegezaag*, gelijk ik het genoemd hebbe. En ik hebbe nu nog „ alleen *Verraſſinge* bij de *andere Twee* te voegen, en eens te „ zien wat *met alle Drie* kan worden uitgeregt. —— En „ nu tot eene kleine Mijn, welke ik vervaardige om te laaten ſpringen. Een klein vonkje, *zegt hij*, bij toeval in een „ buskruid-magazijn vallende, heeft wel eens meer uitgevoerd „ dan honderd ſtukken Canon „

En hoe *ſtonden* de zaaken tuſſchen hen op deezen tijd? —— Dusdanig —— Hij had zig zelven door eene zeer bijzondere Vond overtuigd (b), dat zij *hem beminde*. De Hu-

(a) D. IV. bl. 555. (b) Zie D. IV. Br. 45.

welijks-voorwaarden waaren beſtemd, ontworpen, en metterdaad gegeven om in 't net te ſtellen. Het was op het punt dat men een Verlof-brief ſtond te krijgen. Capitein *Tomlinſon*, van wiens Eerlijkheid de Lady een hoog gevoelen had, was bezig om op haars Ooms begeerte (gelijk hij haar in dit geloof gebragt had) eene Verzoeninge met haare Familie te bewerken, waarop haar pligtmaatig Hart lang was geſteld geweeſt. *Lovelace* wierd van uur tot uur van de eerelooze Vrouwluij aangeprikkeld om de groote Onderneeminge te beſtaen. Na zo veel Misverſtand en Krakeelen, als zij met hem gehad had (hetwelk alles zijn eigen zoeken was met liſtige oogmerken) had zij geen zin om hem ongenoegen te geeven, en verdroeg hem in alle zijne ſteeds inkruipende behandelingen, zo lang als *Deugd en Zedigheid het verdraagen van hem in haar verſchoonen konden.* (a) Zij was geheel van *hem* afhangelijk: Buiten *alle andere* Beſcherminge; een ſtaat waartoe hij haar voordagtlijk gebragt had: In een Huis den *Satan* en hem toegewijd; ſchoon zij niet wiſt hoedanig de Vrouwluij daarin waaren.

Dusdanig was haar Toeſtand, wanneer hij beſloot om zijne kleine Mijn, zo als hij het noemt, te laaten ſpringen; en eens te beproeven, of hij niet door *Schrik* en *Verraſſinge* haare Waakzaamheid kon ontwapenen; van *alle andere Middelen*, gelijk ik te vooren hebbe aangeroerd, de proef genomen hebbende om haar aan zijn ſnoer te krijgen.

Menig een jong menſch is 'er bedorven op de *onderſtellinge* van haaren nabij zijnden Trouwdag; uit de veſtinge haarer Behoedzaamheid, van ſtap tot ſtap, gedreeven, en ongenegen zijnde om den indringer misnoegen te geeven, op welks Trouwe, Geloften, en Toezeggingen zij zig volſtrekkelijk verlaat. Zal men jonge juffrouwen hiervoor niet waarſchuwen? Zal men haar, indien het met Beraamelijkheid geſchieden kan, de looze, de argliſtige treden niet toonen, waardoor men tot eene zondige Onderneeminge nadert; en hoe zij, naar het Voorbeeld van eene CLARISSA, welke met eenen LOVELACE te doen heeft, zigzelve hebben ſtaende te houden, en in de hitte der Beproevinge te zegepraalen? Is 'er geen *Beſchrijvinge* noodig, om zo wel het *Gevaar* als den *Weerſtand* voor oogen te ſtellen? En zal een *Lovelace*, daar hij het Voorwerp zijner Onderneeminge heeft in Omſtandigheden voor haar zo ongunſtig, het verwonderenswaardig ſchep-

(a) Zie D. IV. bl. 510, 511, 520.

ſchepzel niet verheffen, zo wel wegens *lighaamlijke* ſchoonheid, als wegens de *zo voorbeeldlijke* Reinheid haarer ziele? Zijn zijne Beſchrijvingen, het character en de Kiesheid der Lady in aanmerkinge genomen zijnde, meer dan naar het Leeven? Zijn zij met zulk eene ontvonkende grootſpraak ingerigt als die der Digteren, daar dezelve lighaamlijke Bevalligheden onderneemen te beſchrijven? Is hij niet zediger zelf in zijne Vrijheden, dan miſſchien eenig ander Guit of Man zou geweeſt zijn jegens *eenige andere Vrouw* bij diergelijke Gelegenheid, het zij hij daartoe met *Voordagt* of door eene *ſchielijke Drift* geraakt waare? Naar zijne eigene gedagten, zegt hij, was hij zo wel zedig als edelmoedig. „ Alles wat ik haar gedaen heb„ be, (*zegt hij*, D. V. Br. 1.) zouden wel Negen onder de „ Tien van de Sexe ſlegts voor eene Klugt, voor eene Stoei„ jerij hebben aangezien, en diesvolgens daarmede gelachen „ hebben. „ Hiermede, gelieft gij aan te merken, mijn Heer, wordt eene geſtrenge Beſtraffinge bedoeld tegen de Vrijheden in het Stoeijen, welke zommige der Sexe aan de andere gunnen. Nog eens, „ Uit haare *al te groote* Kies„ heid, „ [Zo ſchijnt *Lovelace* het aan te merken: Zo zou miſſchien eene Tegen Fijne het aanmerken] „ ontſtaet mijne „ Vreeze, meer dan dat zij *ongemeene* Reden zou hebben „ om gebelgd te zijn „ Hij meet *Clariſſa* af naár de Maate, welke andere van de Sexe hem hadden gegund van haar te neemen.

Op eene andere plaatze zegt hij, dat hij de *Blijken der Schoonheid, om welke hij haar aanbidt*, meer verſchuldigd was aan haare *Worſtelingen*, dan aan *zijn eigen Beſtaen*. „ Ik be„ minne haar meer dan ooit, „ *zegt hij*: „ En dat mag ik „ zeker wel. O *Belford*, zij is geheel volmaakt! Dit is het „ eerſt voorbeeld dat ik, in diergelijken geval, ooit wierd „ aangedaen. En *waarom* het eerſt Voorbeeld? Dewijl ik „ nooit voorheen een weerſtand ontmoet hebbe, die zo regt „ ernſtig was: Een weerſtand, kortom, zo onweerſtaen„ baar!

Welke waarſchuwinge, welke Leeringe ſteekt 'er niet in het Zedelijke, hetwelk op dit zijn Verhaal volgt! „ Welk „ eene Zegepraal, *zegt hij*, heeft haare Sexe in mijne ge„ dagten behaald door deeze Beproevinge en deezen Weer„ ſtand!

Wederom: „ Zij noemde mij een Schurk, *Belford*: Dog „ waare ik *geen* Schurk geweeſt, in den zin waarin *zij* het „ woord neemt, zij zou niet zo zeer eene Engel geweeſt

„ zijn. Deeze middernagtſche Onderneeminge, *voegt hij 'er*
„ *bij*, heeft mij gek gemaakt; heeft mij ten eenenmaal over
„ boop geſlagen. Hoe kan het lief ſchepzel zeggen, dat ik
„ haar verfoeijelijk gemaakt hebbe *in haare eigene oogen*, daar
„ haar Gedrag onder *zulk eene Overrompelinge* en in *zulke om-*
„ *ſtandigheden*, haar zo grootlijks heeft verheven in de mijne? „

Wijders, „ Zie ik haar *nu*, Zie ik haar ieder Oogen-
„ blik niet voor mij geheel overſpreid met Bekoorelijkheden,
„ en Netheid, en Schoonheid, gelijk in de Worſtelingen
„ van den voorgaenden Middernagt? En in die Worſtelin-
„ gen, haar *Hart*, *Stem*, *Oogen*, *Handen*, en *Gedagten*, zo
„ *volkoomelijk*, zo *heerlijk* overeenſtemmende met het Cha-
„ racter, hetwelk zij van haare Wieg af tot op het tegen-
„ woordig Uur heeft opgehouden? „

Konden deeze Getuigeniſſen wel aan haare Eerbaarheid gegeven zijn van eenen *Lovelace*, die aan zijnen Vriend ook een Ligtmis (aan welken hij *gewend* was in het breed te ſchrijven) reden gaf van zijn *Wijken*, als van eene *Zwakheid*, ten zij hij aan dien Vriend eene beſchrijvinge had gegeven, welke die Worſtelingen waaren, en hoe zielroerende die ſmeekingen, welke zodanigen Invloed op hem gehad hadden; dat hij dieswegens regt had, zo als hij denkt, om op Vergiffenis te dringen, gelijk hij doet in zijnen Brief aan haar D V. Br. 2. ——— „ Ik bekenne, *zegt hij*, dat de Gewel-
„ digheid mijner Hartſtogt voor u mij wel *buiten de paalen*
„ *der Betaamelijkheid* kon vervoerd hebben ——— Maar dat
„ uwe Bevelen en Bezweeringen in *zulk een Tijdſtip* zo veel
„ vermogen op mij hadden, durve ik nederig zeggen, dat
„ eenige Aanmerkinge verdient. „ ——— Mogt een Leezer niet verwagten, mijn Heer, om zo wel voldaen te worden omtrent de *Kragt*, als omtrent de *Uitwerkinge* dier Bezweeringen?

Het zou zeer gemaklijk geweeſt zijn alleen gezegd te hebben, dat 'er *zulk* eene Onderneeminge gedaen was; dat *zodanig* de Weerſtand, en *zodanig* de Uitſlag geweeſt was. Dog de Ontugtige zouden dan gereed geweeſt zijn met Lovelace te beſpeen, en te zweeſen wat zij bij eene diergelijke Gelegenheid zouden gedaen hebben, waare hun niet getoond, dat het Lovelace niet ontbrak nog aan ſtoutmoedigheid nog aan een Opzetlijk voorneemen; en dat zijn Hart inderdaad *vereelt* moeſt zijn geweeſt, waare hij niet bewoogen geworden van *zo zeer ernſtige* Gebeden, van zo plegtige Smeekingen, van *zo onweerſtaenbaaren Weerſtand*, gelijk hij het noemt. En toont daarenboven de beſchrijvinge van dit geval niet aan een

jong

jong Schepzel, hoe zij, in gelijke hitte van Beproevinge, moge overwinnen; indien de Man geen erger Man zij dan een *Lovelace?*

Gij weet, mijn Heer, wat 'er vereiſcht wordt van Schrijveren, welke zig toeleggen om een bijzonder Character, het zij dan goed of kwaad (op dat zij het dies te natuurelijker beſchrijven mogen) *perſoonlijk* te verbeelden. Wat mij belangt, ik moet verklaaren, dat toen ik dit Toneel beſchreef (hetwelk van zommigen zo aanſteekende geagt wordt) de Hartſtogt, welke ik in mij de ſterkſte vond, wanneer ik mij onderſtelde ſlegts een Leezer, en het Geval weezenlijk gebeurd te zijn, *Toorn* of *Verontwaardiginge* was: Ik had al te grooten Afkeer van hem, die voorhad de Eer van eene CLARISSA te ſchenden, dan dat ik kon gedoogen dat iets dan beurtlings Verwonderinge en Deernis over haar, en Gramſchap tegen hem, in mijnen Geeſt ter dier Gelegenheid plaatze greep. En ik was in hoope, dat de Noodzaakelijkheid die 'er was om zulk een Tooneel te ſchilderen, hetwelk de Lady mogt verheffen, en de voorneemens van den Schender verbluffen, *zelf naar het oordeel van Guiten en Ligtmiſſen*, genoegzaam blijkbaar was.

Gij zult verder gelieven te bedenken, mijn Heer, dat ſchoon een *Lovelace* deeze Onderneeminge zo ligt ſtelt, het egter noodig was dezelve met zulke ſterke Verwen af te maalen, dat de Leezer overtuigd mogt worden, dat dezelve *te ſchendig was om van eene CLARISSA vergeven te worden*: inzonderheid daar het haar duidelijk toeſcheen, dat dezelve verzwaard wierd met de Schuld van een Voorbedagt Opzet, en geſchied was *met Medeweeten van de Vrouwluij des Huizes* (a). En terwijl zij het zo met regt kon aanmerken, is 'er genoegzaame reden voor haar tot Die Ontvlugtinge uit het *ſnood Huis*, en uit *zijne* handen, welker Uitſlag zulk eene aanmerkelijke Gebeurtenis maakt in de Hiſtorie; en dit in eenen tijd, dat hij zig wreedaartiglijk vermaakte met de Gedagten van eene beſchaamde Verſchijninge, welke hij onderſtelde dat zij de volgende reize als hij haar zag zou maaken; wanneer de Schuldige eene hoonende Trotsheid zou vertoonen, gelijk zijn oogmerk was; en de Schuldlooze, zo als hij onderſtelde, niet in ſtaat zou zijn om haare oogen op te ſlaen; en hij zijne Maatregels in *toekoomende* met haar ſtond te neemen, *naar dat zij hem den aangedaenen Hoon of vergaf of daarover vergramd was.* „ Over en over lieflijk bloozende en geheel „ be-

(a) Zie haaren Brief aan Juffer Howe D. V. Br. 5.

„ beteuterd, zegt hij, Ik weete wel hoe zij zien zal? —
„ Maar waarom moet zij, die het ongelijk geleeden heeft,
„ beschaamd zijn, daar ik, die het gepleegd hebbe, het niet
„ ben? „

En mag men wel niet onderstellen, mijn Heer, dat waare de Onderneeminge niet omstandig beschreeven, de *Ontugtige*, uit de Gevolgen derzelver, en uit de Verbolgenheid en Vlugt der Lady, aanleidinge zouden gekreegen hebben om zig te *verbeelden*, en de *Deugdzaame* om te schroomen, dat de Beleedigingen haar aangedaen van *hooggaender*, en *grover* Natuure waaren, dan 'er nu gelegenheid is om te onderstellen dat zij waaren?

En dus waakt *Lovelace* zelve tegen de Verbeeldingen der Ontugtigen in het begin van den Brief, waarin hij de Onderneeminge beschrijft. „ Alhoewel het Onderwerp te heilig is, „ *zegt hij*, voor onheilige Beschouwinge, zal het egter ge„ heel voor u worden opengelegd, zo als het gebeurd is: En „ dit niet uit eenen Geest van te dartelen in de Beschrijvinge „ over een zo rijk Onderwerp; maar met een Oogmerk om „ *Paalen te stellen* voor uwe *zweevende Gedagten*. Het zal eene „ Verongelijkinge zijn die grooter is, dan waaraan een *Love*„ *lace* zig ooit schuldig maakte, *dezelve verder te laaten loopen* „ *dan ik zal bekennen*. „ Gij zult geen gunstiger Inschikkelijkheid gebruiken, mijn Heer, jegens den Schrijver, dan hij verdient, zo gij deeze Verschooninge ook tot hem uitstrekt.

Een ander waardig Heer, tegen dit Tooneel zijne tegenwerpinge maakende, en wel uit dezelve loflijke Beweegredenen, welke u noopten om hetzelve te berispen, gelieft te zeggen, Dat 'er eenig *algemeen* Berigt van de Onderneeminge kon gegeven zijn door de Lady; en dat *Lovelace* zig kon verschoond hebben van zig daarover in het breede aan zijnen Vriend uit te laaten, om dat *dezelve hem niet gelukt was*.

Waare dezelve *hem gelukt*, dan konde 'er met Betaamelijkheid geen Verhaal van gegeven zijn. Van de laatste schurkagtige Mishandelinge worden in 't geheel geen bijzonderheden gemeld. Die wordt niet; die kan niet beschreeven worden in de *Historie van Clarissa*. *Deeze* mogt te *eer*, alzo *Lovelace* daarin geen reden tot Roem gegeven wierd; en alzo de Lady bij de Uitkoomst derzelver zegepraalde: Te meer zegepraalde, dewijl haare persoonlijke Volmaaktheden *zo overtreffelijk* waaren: dewijl de onderneemer zo *ondeugend* als van *wroeginge ontbloot* was; en dewijl hij de Onderneeminge *Voorbedagtlijk aangelegd*, en zig *daarop beroemd* had.

Cla-

Clariſſa geeft aan haare Vriendin Juffer *Howe* het *algemeen* Berigt, hetwelk die Heer toeſtaet dat 'er gegeven mogt worden; en dat wel op eene wijze, welke haar Character betaamt (a); en nogthans duidelijk genoeg om zijn ſchurkagtig Oogmerk te toonen.

Een aandagtig Leezer van dit Werk zal wel bemerken, dat *Lovelace* en *Belford* beide Lof zoeken door hunne Bekwaamheden van iets te Beſchrijven: Om niet te zeggen, dat *juiſte* en *natuurelijke* Beſchrijvinge een groot Deel is van des Schrijvers Bedoelinge door het gantſche ſtuk. En indien dit geoorlofd is, moeten dan de verſchillende Perſoonen niet ſchrijven *volgens hun Character?* En *naar dat de Gelegenheid medebrengt?* En indien dit Tooneel moeſt beſchreeven worden van *Lovelace*, vereiſchten dan niet de Schoonheden van de *perſoon* zo wel als van den geeſt der Lady, en zijne bekende Hartſtogt voor haar, *zijn Character in aanmerkinge genomen zijnde*, dat het met Vuurigheid wierd voorgeſteld?

Het is mij zeer leed, mijn Heer, dat gij mij deeze Vraag doet, Of, indien *andere* de Vuurigheid van dit Tooneel berispt hebben, dezelve *Mannen* of *Vrouwen* waaren? ——— Om dat gij niet wagt naar het Antwoord, hetwelk gij ſchijnt te verwagten; en daarover uwe uitſpraak doet, zonder die Twijffelinge en Beſchroomdheid (*ſchoon de geheele Sexe in de Vraag belang heeft*) welke eene zo groote Verdienſte doorgaens vergezellen als de Zijne is, aan welken ik nu ſchrijve, en welke misſchien nooit gefeild had te toonen hoe zeer dezelve hem toebehoorde, door eene Beſchroomdheid in het Oordeelen, welke niemand met meer regt mogt laaten vaaren.

Gij zijt verzekerd, zegt gij geſtrenglijk, dat dit Tooneel eer verſchooninge zal vinden bij de *Vrouwen* dan bij de *Mannen*; en dat zo eenige Vrouwen mij daarover berispt hebben, gij 'er voor wilt inſtaen, dat het op eene zo *zagte wijze* geſchied is, dat het bleek eer Welſtaenshalven wegens Zedigheid gedaen te worden, welke zij zig, als *Vrouwen*, wilden toegeeigend hebben, dan uit een weezenlijk *regtmaatig* en *behoorelijk* mishaagen.

Ik zou hoopen, mijn Heer, na hetgeen ik boven gezegd hebbe, dat 'er geen reden is ter Uitdrukkinge van zodanig een Mishaagen, als gij met de Woorden *Regtmaatig* en

(a) Zie haaren Brief No. 5. D. V.

Behoorelijkt ſchijnt te bedoelen. Indien het der Sexe bij u agginge kan bijzetten, wil ik wel bekennen, dat verſcheidene Ladys van mijne Kennis mij gezegd hebben, dat het Tooneel met te veel vuur geſchilderd was. Dog gij maakt bij deeze Gelegenheid zulk eene Onderſcheidinge, op welke ik niet in ſtaat ben iets te zeggen, ten zij ik de *Harten* konde zien van deeze *zagte* Berisplters onder de Sexe: Welke ik nietemin niet twiffele of zij ſtemden overeen met *haare Lippen*.

Evenwel moet ik bekennen, dat de Beſtraffinge der Ladys, welke ik daarvan hebbe hooren melden, alzoos geſchiedde met Goed-aartigheid, en niet zonder eene *zoort van Boerterij met den Schrijver*. Dog dat dezelve zagt *was*, dit had ik de Grootsheid van hieraan toe te ſchrijven, dat zij gunſtiglijk van Gevoelen waaren, dat de Schrijver niet gezind was de gemoederen te *bederven* of te *ontvonken*, of zelf de *naaukeurigſte Zedigheid te kwetzen*: Integendeel, dat zijn oogmerk was, *zelf* bij *deeze Gelegenheid*, om in het Character van *Clariſſa* de Sexe te verheffen. En wat het Ontvonken der lusten aangaet, *ten aanzien van de Sexe*; welke ontvonkinge kan 'er zijn voor eene *Vrouw*, daar zij de *Perſoon van eene Vrouw* (ook nog worſtelende tegen de met het grootſte regt gevreesde Mishandelinge) op eene voordeelige wijze, en gelijk men uit het Character en de Schoonheid der Lady onderſtellen mag, *natuurelijk* geſchilderd ziet? Welk een Gemoed moeſt dat zijn, hetwelk het voor eene Klugt, of zelf ligt bij zig zelve konde agten, hetwelk de Dood, of erger dan de Dood was, voor een ten hoogſten uitmuntend Mede-Schepzel! —— De Man [waaraan immers geen Kraal-bedden-Vercierſelen verſpild zijn! * *De Man*] is *zekerlijk haatelijk gezoeg afgeſcheerſt*. Daar is maar eene Blijk van Verdienſte in hem door het gantſche Tooneel; dien Schendet en Roover die hij was! Dat hij bekwaam was om bewoogen te worden door de zielroerende Droefheid en Smeekingen van eene Schoonheid, welke hij op de ondankbaarſte wijze in Verlegenheid gebragt had: Schoon hij nog op herzelve oogenblik, dat hij haar verliet, berouw krijgt, en wederkeert om zijne Schurkagtige voorneemens uit te voeren, had zij haare Deur niet vaſt tegen hem geſlooten.

Wat is het Beſluit van Alles; dan dat *Clariſſa* op de heer-

* Atalantis.

heerlijkſte wijze bewees, waarvan *Lovelace* gezind was de Proef te neemen, en welke hij niet geloofde dat 'er kon gegeven worden; „ Dat 'er eene Vrouw was, welker Deugd „ door geen Liſten, geen Beproevingen, geen Verzoekingen, *zelf van den Man welken zij niet haatede*, konde overweldigd worden; „ en dat zij tegen *Schrik* en *Verraſſinge* even zeer beſtand was? En wel verdiende zij derhalven „ alle de Offeranden, welke niet Hij, maar de Beſte Man „ haar konde opdraagen; en van haare Sexe Eerbewijzingen „ naaſt aan de Godlijke. „

Ik zal 'er niets meer bijdoen, hoe overvloedige Stoffe het Onderwerp ook bevat, dan dat ik ben, braave en Eerwaardige Heer,

Uw Verpligte, Getrouwe
en Nederige Dienaar.

London, den 8 Junij 1742.